Cb. 100/80/1415

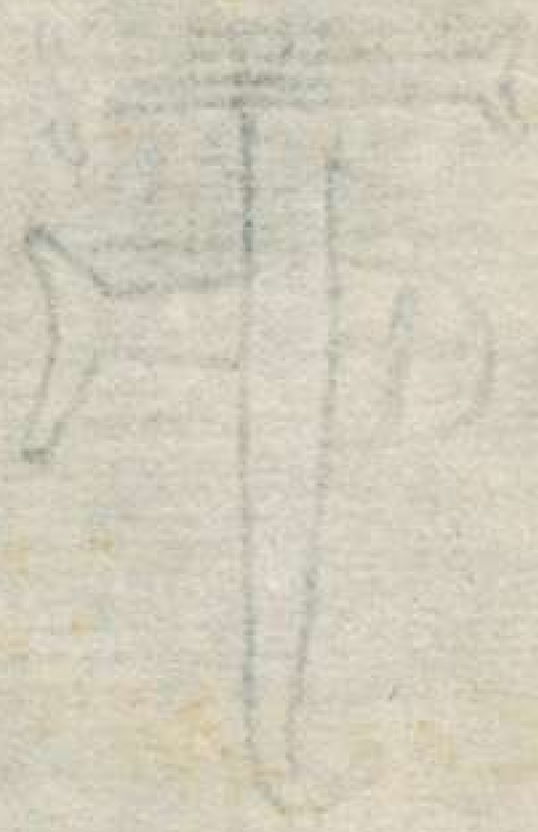

Joannis Andree. Epiſcopi Aleri
enſis. Ad ſummũ pontificem Pau
lum .ij. Uenetum. Epiſtola.

ſ

J tua mihi pater beatiſſime
Paule. ij. Uenete pontifex
Maxime ſanctitaſ antehac
ueniam tribuit: ex imperitia forſitan
audenti tenuitatis mee maiuſculas
lucubrationes tua potiſſimum dedi
careꝫ pietati: ⁊ ꝑ ſeſe obſcure mirifico
tuo illuſtrarẽtur fulgore: ⁊ fierent te
ſuſcipiente precioſe: merito his qua
drageſime auguſtis uenerabilibus
que diebus Inclytum Pontificem
Leonem primum natiõe Thuſcum:
ut puto: ĩ Chalcedonẽſi Synodo ſũ
ma patrum admiratione ter ſanctuꝫ
acclamatum: tibi Maximo Ponti
fici tanta Cathedre thronuꝫ ornatiſ
ſime implenti debui offerre: non ma
gna dificultate recognitũ ſed ſumma
utilitate perlectum. Cuius ĩ breuibꝰ
ſed diuino artificio conſumatis ſer
monibus latiſſima rerum diuinarũ
myſteria ⁊ ſecundum canonicas ſcri
pturas quidam ſacri eloquij princi
patus includitur. oratiõe eni parcus
ſenſibuſ uero ſublimis ĩ primiſqꝫ ce
leſtis: ⁊ quod eſt ante omĩa admira
bile: profũdiſſimus pariter atqꝫ pla
niſſimus põtificia differens maieſta
te ⁊ apoſtolico facũdus eloquio mo
deſtia illa uere Chriſtiana uirtuteqꝫ
diuina uiua nimiruꝫ Euãgelij tuba
⁊ prope electiõis uas alterum: caſta
fidei ſacramẽtis aures implet Chri
ſtianas: ut ſi plura illi ſcribere uel põ
tificaliuꝫ negotiorum ingens labor
ul' ĩuidie etatis anguſta ſpacia ꝑmi
ſiſſent: omnes diuinitatis theſauros
facile fuerit ſupra expoſitoris etiam
qualitatem aperturus. Hic eſt pater
ſancte Leo ille magnuſ cognomẽto:
primꝰ dignitate: eloquẽtia nemini ce
dens: multos excedẽs ſapientia: bre
uitatis magiſter: ⁊ pene unicus arti
fex: qui tanta appellationis nomen
ſanctitatis tamen merito ſuperauit.
A ſacroſanctis Apoſtolorũ memo
rijs nunquam diſcedens. Cuius tu
quoque exemplo ſacratiſſima Apo
ſtoloruꝫ pignora ſemper amplexus
nullo tempore deſerenda cenſuiſti.
Quo adhuc diacono ⁊ pro rebus
pontificijs ab urbe abſẽte eccleſie ro
mane regius clerus ⁊ ſanctus ſum
mi pontificis prope duos menſes di
ſtulit electionis ſuffragia ſanctiora.
Qui ⁊ ſi uita omni maximus fuit: ſe
ſe tamen copia miſerationis exceſſit
⁊ diuini ingenij claritate queꝫ ſucceſ
ſorum multi adeo ſunt admirati ut
diu continuata uocabuli ſucceſſiõe.
Leones per ordinem uoluerint ap
pellari. a quibus ciuitatis quoque
Leonine facta eſt cellebris appella
tio. Hic eſt ille Leo qui maximus ec
cleſia ſideribꝰ Ambroſio Hierony
mo Auguſtino ne grecas põtificum
maieſtates percenſeam pares maxi
mis oĩbus excellentia: occidentibus
orbi Chriſtiano: et celo orientibus
angelorumqꝫ conſortio: ut ſol qui
dam pro omnibus unus mundo ſa
tis fuit illuſtrando. quem ut fulgur
perhorruit hereticoruꝫ impietas. co
luit ut numẽ Imperatoruꝫ maieſtas
pluſqꝫ dici poteſt ueluti parenteꝫ ue
nerata eſt fidelis cuncta Chriſtiani
tas. Hic eſt leo certe eccleſiaſtice di
ctiõis Tulliꝰ. Theologie Homerꝰ.
Rationuꝫ fidei Ariſtoteles. ⁊ ut om
nia unico abſoluaꝫ uerbo Petrus
in pontificio throno. Paulus ĩ pul
pito Chriſtiano: ita demulcens ut
uinctos auditores teneat: ita docẽs

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ut ſenſibus diuinis ipleat ita exhoꝛ
tans. ut ardoꝛibus uirtutis incédat.
legendus: edificandus: imitandus.
Huius pꝛopꝛia Pontificis iure di
ci poteſt oꝛatio: de quo a me magis
illum ſtupente q̃ꝫ laudante id ſoluꝫ
accipi dictuꝫ uelim: amari facile Le
onem poſſe: pꝛo merito nunquam p̃
dicari licere. Is igitur ſit noſter i ter
ris inſtructoꝛ: in celis apud omnipo
tentem deuꝫ interceſſoꝛ: qui eſt in ſe
cula benedictus. Amen.

Sequuntur rubꝛice totius ope
ris per oꝛdinem.

b Eati Leonis pape: de aſſum
ptione ſua ad pontificatũ gra
tiarum actionis ſermo pꝛimus.
Laudem domini.
In anniuerſario die aſſumptionis
ſue eiuſdem ſermo de pontificatus
qualitate ſecunduꝫ oꝛdinem melchi
ſedech Quotiens
Eiuſdem de anniuerſario pontificie
ſue aſſumptionis die: ſermo tertius.
Gaudeo.
De collectis eiuſdem ſermo p̃mus.
Multis.
De collectis eiuſdeꝫ ſermo ſecũdus.
Notum uobis.
De collectis eiuſdem ſermo tertius.
Chriſtiane.
De collectis ⁊ elemoſina eiuſdem
ſermo quartus. Miſericordie.
De collectis ⁊ elemoſinis eiuſdem
ſermo quintus. Apoſtolice.
De collectis eiuſdem ſermo ſextus.
Et de ieiunio decimi mẽſis pꝛimus.
Si fideliter.
De ieiunio decimi menſis: ⁊ collecꝫ
eiuſdẽ: ſermo ſecũdꝰ. Quod.
De ieiunio decimi mẽſis ⁊ d elemo
ſinis eiuſdem ſermo tertius.
In dominico agro.
De ieiunio decimi menſis: ⁊ de ele
moſinis eiuſdem: ſermo quartus.
Confidenter.
De ieiunio decimi menſis: ⁊ de ele
moſinis eiuſdem: ſermo quintus.
Sublimitas.
De ieiunio decimi menſis: ⁊ de mi
ſeri coꝛdie operibus eiuſdem: ſermo
ſextus. Euangelicis.
De ieiunio decimi menſis: ⁊ de miſe
ricoꝛdie operibus eiuſdẽ ſermo. vii.
Preſidia.
De ieiunio decimi mẽſis ⁊ de elemo
ſinis eiuſdem ſermo octauus.
Cum de.
Leo papa. Flammatio conſtantino
politano epiſcopo.
Dilectiſſimo.
Eiuſdem de natali domini ſermo. i.
Saluator noſter.
De natali domini eiuſdẽ ſermo. ii.
Exultemus.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo tertius. Nota.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo quartus. Semper.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo quintus. Quamuis.
De natiuitate domini eiuſdem ſer
mo ſextus. Omnibus qui.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo ſeptimus. Feſtiuitatis.
De natiuitate domini eiuſdem ſer
mo octauus. Cum ſemper.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo nonus. Excedit.
Eiuſdem de natiuitate domini ſer
mo decimus. Sepe vt.
De epiphania domini eiuſdem ſer
mo pꝛimus. Celebrato.
De epiphania domini eiuſdem ſer
mo ſecundus. Gaudete.
De epiphania domini eiuſdem ſer

mo tertius. Quamuis.
De epiphania domini eiuſdẽ ſermo quartus. Iuſtum.
De epiphania domini eiuſdẽ ſermo quintus. Hodiernum.
De epiphãia domini eiuſdẽ ſermo ſextus. Dies dilectiſſi.
De epiphania domini eiuſdẽ ſermo ſeptimus. Memoria.
De epiphania domini eiuſdẽ ſermo octauus. Cauſam.
De quadrageſima eiuſdem ſermo .i.
Hebreorum.
Eiuſdez de quadrageſima ſermo .ii.
Licet nobis.
Eiuſdẽ de quadrageſima ſermo .tertius. Semper quidã
Eiuſdem de quadrageſima ſermo quartus. Predicaturꝰ.
De ieiunio quadrageſimali eiuſdez ſermo quintus. Apoſtolica.
De paſſione ⁊ reſurrectione domini eiuſdez ſermo primꝰ. Semper.
Eiuſdem de paſſione ⁊ reſurrectiõe domini ſermo ſecũdꝰ. Uirtus.
De paſſione ⁊ reſurrectione domini eiuſdẽ ſermo tertiꝰ. Deuotionis.
De feſto paſcali eiuſdez ſmo primꝰ.
In omnibus.
De feſto paſcali ſmo eiuſdẽ ſecũdꝰ.
Inter omnes.
De feſto paſcali ſermo eiuſdẽ tertiuſ.
In omnibus.
De paſſione domini ſermo quartꝰ.
Appropinquante.
Lectio ſancti euangelij ſecũdũ Io:
In illo tempore.
Omelia ſancti leonis pape dẽ trãſfiguratione domini Euangelica:
In paraſceuen domini eiuſdem: de paſſione ſermo primus.
Sacratiſſimum.
De paſſione domini eiuſdem ſermo ſecundus. Exigit fides.
De paſſiõe domini eiuſdẽ ſermo .iij.
Inter omnia.
Eiuſdẽ de paſſiõe domini: ſermo .iiij
Expectationi.
De paſſiõe domini eiuſdẽ ſermo .v.
Creator ⁊.
Eiuſdẽ de paſſiõe domini: ſermo .vi
Sponſionis.
De paſca domini eiuſdez ſermo .vij
Scio quidem.
De paſſiõe domini eiuſdẽ ſmo .viij.
Decurſis.
Eiuſdẽ de paſſiõe domini ſmo .viiij
Sacramentum.
Eiuſdẽ de paſſiõe domini ſermo .x.
Cum multis.
Eiuſdẽ de paſſiõe domini ſermo .xi.
Deſiderata.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini eiuſdez ſermo .xij. Oia quidez.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini eiuſdem ſermo .xiij. Euaneglica.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini: eiuſdem ſermo .xiiii. Gloria.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini: eiuſdem ſermo .xv. Sermonem.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini: eiuſdem ſermo .xvi. Semper.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini: eiuſdem ſermo .xvii. Sermo.
De paſſiõe ⁊ reſur. dñi eiuſdẽ ſmo decimuſoctauus. Magnitudo.
De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini eiuſdem ſermo .xix. Sacram.
De paſſione ⁊ reſurrectione domini eiuſdem ſermo .xx. Sermone.
De reſurrectione domini eiudez ſermo .xxi. Notuz quidẽ.
De aſcenſione domini eiuſdem ſermo primus. Poſt beatam.
De aſcenſcione domini noſtri Ieſu chriſti eiuſdẽ ſmo .ij. Sacramẽtũ.
De pentecoſte domini eiuſdem ſermo primus. Hodiernam.

De pentecoſte domini eiuſdem ſer
mo ſecundus. Pleniſſime.
De aſcenſcione domini eiuſdem ſer
mo tertius. Hodiernam.
De pentecoſte domini eiuſdem ſer
mo quartus. Hodiernam.
De ieiunio pentecoſtes eiuſdem ſer
mo primus Dubitandum.
De ieiunio pentecoſtes eiuſdem ſer
mo ſecundus. Sanctarum ſo.
De ieiunio pentecoſtes eiuſdem ſer
mo tertius. Inter omnia.
In natiuitate apoſtolorum Petri ⁊
pauli eiuſdem ſermo primus.
Omnium quidem.
In natiuiate apoſtolorum Petri ⁊
pauli eiuſdem ſermo ſecundus.
Exultemus.
In octaua apoſtolorum Petri ⁊
pauli eiuſdem ſermo tertius.
Religioſam deuotionem.
In natiuitate ſanctorum ſeptem fra
trum martyrum machabeorum eiuſ
dem ſermo. Gratias.
In natiuitate ſancti laurentij marty
ris eiuſdem ſermo. Cum omniuꝫ.
De ieiunio ſeptimi menſis ideſt ſep
tēbris eiuſdem ſermo primus.
Obſeruantiam quidē veſtram.
De eodem ſermo ſecundus.
Deus humani generis.
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo tertius. Ad exorandum
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo quartus. Predicationē
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo quintus. Sacratum.
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo ſextus. Deuotionem.
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo ſeptimus. Apoſtolica.
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo octauus. Omnis.
De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdem
ſermo nonus. Scio quidē.
In feſto omniuꝫ ſanctorum lectio ſā
cti euangelij ſecundū Matheum.
In illo tempore.
Omelia beati Leonis pape eiuſdeꝫ
lectionis. Predicante.
Tractatus beati leonis pape trcōa
hereſim Eutychetis habitus Rome
in baſilica ſancte Anaſtaſie.
Sicut peritorum.
Leo papa Maximo ēpiſcopo Anti
ocheno ſalutem in domino.
Quantuꝫ dilectioni tue.
Leo papa Anatolio epiſcopo ſalutē
in domino. Gaudeamus.
Leo papa leoni Auguſto ſalutem in
domino. Officijs que.
Leo papa leōi Imperatori ſaluteꝫ ĩ
domino. Leo epiſcopꝰ.
Symbolum Nicenum: trececentoꝝ
decem ⁊ octo patrum.
Credimus.
Teſtimōia excerpta de libris catho
licorum patrum a Leone papa colle
cta: leoniqꝫ imperatori directa: ꝙ do
minus noſter Jeſus Chriſtus uerꝰ
ſit deus: ⁊ uerus homo ſententijs ſā
cti Hilarij Pictauenſis epiſcopi. In
ſecundo libro de fide inter cetera.

Finis.

Beati Leonis Pape de aſſumptione ſua ad pontificatum gratiarum actionis ſermo Primus.

LAudeſ domini loquatur os meuz. ⁊ nomen ſanctum ei⁹ anima mea ac ſpiritus caro ⁊ ligua benedicat: quia nõ verecunde ſed ingrate mentis indiciũ eſt beneficia tacere diuina: ⁊ ſatis dignum eſt a ſacrificijs dominice laudis obſequium conſecrati Pontificis inchoare: quia in humilitate noſtra memor fuit noſtri domin⁹: ⁊ benedixit nobis: quia fecit mibi mirabilia magna ſolus: vt preſentem me cerneret ueſtre ſanctitatis affectio: quem fecerat neceſſitas longe peregrinationis abſentez. Ago igit̃ deo noſtro gratias ⁊ ſemp̄ acturus ſum pro omnibus que tribuit mibi. Ueſtri quoqz fauoris arbitriuz debita gratiarum actione cõcelebro. euidẽter intelligens quantum mibi profuit reuerentie amoriſ ⁊ fidei ſtudia ueſtre dilectioni impendere: animaruz veſtrarum ſalutez paſtorali ſollicitudine cupienti: qui tam ſanctũ de me nullis admodum precedentibuſ meritis iudicium protuliſtis. Obſecro igitur per miſericordiam domini iuuate uotis: quẽ deſiderijs expetiſtis vt ⁊ ſpiritus gratie maneat in me: et iudicia veſtra nõ fluctuent. Preſtet in commune nobis omnibus pacis bonum: qui vobis humanitatis ſtudia infudit: vt omnibus diebus vite mee in omnipotentis dei ſeruitium: ⁊ ad veſtra paratus obſequia cuz fiducia poſſim dominum deprecari. Pater ſancte conſerua eos in nomine tuo quos dediſti mibi. Sẽperqz proficientibus vobis ad ſalutez: magnificet anima mea dominum. ⁊ i futuri retributiõe iudicij ita mibi apud iuſtum iudicem ſacerdotij mei ratio ſubſiſtat: ut vos mibi per bona opera ueſtra ſitis gaudium: vos corona: qui bona voluntate ſincerum preſentis vite teſtimonium preſtitiſtis. Honorabilẽ igitur mibi dilectiſſimi hodiernum diem facit diuina dignatõ que dum humilitatem meam in ſummum gradum prouehit: q̄ neminez ſuorum ſperneret demonſtrauit. Unde ⁊ ſi neceſſariuz eſt trepidare d̃ merito: religioſum eſt tamen gaudere de dono. quoniam qui mibi honoris ẽ autor: ipſe mibi fiet adminiſtrationis adiutor. ⁊ ne ſub magnitudĩe gratie ſuccumbat infirmuſ: dabit virtutem: qui contulit dignitatẽ. Recurrente igitur per ſuum ordinem die quo me dominus Epiſcopalis officij uoluit habere principiũ: vera mibi in gloria dei cauſa eſt letandi: qui mibi vt multum a me diligeret̃: multa dimiſit. Et vt mirabilẽ faceret gratiam ſuam: in eum munera ſua cõtulit: in quo meritorum ſuffragia non inuenit. Quo opere ſuo dominuſ qd cordibus noſtriſ inſinuat. quidue cõmendat: niſi vt de iuſtitia ſua nemo preſumat: ⁊ d̃ ipſius miſericordia nemo diffidatur: que tunc euidentius preeminet: quando peccator ſanctificatur. ⁊ abiectus erigitur. Neqz enĩ de qualitate noſtrorum operuz pendet celeſtium menſura donorũ. Aut in iſto ſeculo in quo tota vita temptatio ẽ: hoc vnicuiqz retribuitur: quod meretur. vbi ſi iniquitateſ dominus obſeruaret: nullus iudicium ſuuz ſuſtineret. Magnificate ergo dilectiſſimi dominum mecum: ⁊ exaltemus nomen eius in inuicem: vt tota ratio

celebritatis hodierne ad laudem ſui
referatur autoris. Nam qđ proprie ad
effectū animi mei pertinet: cōfitebor
me plurimū de oium ueſtruȝ deuo
tione gaudere. Cūqȝ hanc uenerabi
liū cōſacerdotuȝ meoꝝ ſplendidiſſi
mam frequentiā uideo: angelicū no
bis ītot ſanctis ſentio intereſſe cōuē
tum. Nec dubito nos abundātiore
hodie diuine preſentie gratia uiſita
ri quādo ſimul aſſunt: ⁊ uno lumīe
micant: tot ſpecioſiſſima tabernacu
la dei: tot mēbra excellentiſſima cor
poris Chriſti. Nec abeſt ut confido
ab hoc cetu etiā beatiſſimi Apoſto
li petri pia dignatio ⁊ fida dilectio:
nec uřam deuotionē ille deſeruit: cu
ius nos reuerētia congregauit. De
ueſtro itaqȝ ⁊ ipſe gaudet affectu: ⁊ ī
cōſortibus honoris ſui obſeruantiā
dominice īſtitutionis amplectitur:
probans ordinatiſſimā totius Eccle
ſie charitatē: que in Petri ſede Pe
trū ſuſcipit. ⁊ a tanti amore paſtoris
nec ī pſona tam imparis tepeſcit he
redis. Ut ergo hec pietas dilectiſſi
mi: q̄ȝ erga humilitatem meā unani
miter exhibetis: fructū ſui ſtudii con
ſequatur: miſericordē dei noſtri clemē
tiā ſupplices obſecrate ut ī diebus
noſtris expugnet īpugnantes nos
muniat fidē ueſtram: multiplicet de
uotionē ac dilectionē. augeat pacem
meqȝ ſeruulū ſuum quem ad oſten
dendas diuitias gratie ſue guberna
culis Eccleſie uoluit preſidere: ſuffici
entem tanto operi ⁊ utilem ueſtre de
fenſioni dignetur efficere. ⁊ ad hoc
tēpora noſtre ſeruitutis extendere:
ut proficiat deuotioni: qđ fuerit lar
git⁹ etati. p chriſtū dñm nřm Amē.

In anniuerſario die aſſumptiōis
ſue eiuſdē ſermo de Pōtificat⁹ qua
litate ſcđm ordinē Melchiſedech.

Quotiens nobis miſericordia
dei donorum ſuoꝝ dies reno
uare dignatur iuſta dilectiſſimi ⁊ ra
tionabilis cauſa eſt letandi: ſi officiū
origo ſuſcepti ad laudem ſui referat̄
autoris. Hanc enim obſeruantiam
oībus quidem ſacerdotibus congru
am. ſed mihi neceſſariā maxime eſſe
cognoſco: qui reſpiciēs ad exiguita
tis mee tenuitatē ⁊ ad ſuſcepti mune
ris magnitudinē etiam ego illud p
pheticū debeo pclamare. Domine
audiui auditū tuum: ⁊ timui: conſi
deraui opera tua: ⁊ expaui. Quid
eni tam iſolitum tam pauendum q̄ȝ
labor fragili. ſublimitas humili: di
gnitas nō merenti. ⁊ tamē nō deſpe
ramus: neqȝ deficimus: quia nō de
nobis ſed de illo p̄ſumimus q opera
tur ī nobis. Unde ⁊ Dauiticuȝ pſal
mū dilectiſſimi nō ad noſtrā elatio
nem ſed ad Chriſti domini gloriam
cōſona uoce cātauimus. Ipſe eſt enī
de quo pphetice ſcriptum ē. Tu es
ſacerdos ī eternum ſecundū ordinē
Melchiſedech. hoc ē non ſecunduȝ
ordinē Aaron: cuius ſacerdotiū per
ppaginem ſui ſeminis ⁊ currens tem
poralis miniſterij fuit. ⁊ cum ueteris
teſtamēti lege ceſſauit. ſed ſecunduȝ
ordinē Melchiſedech: ī quo eterni
pōtificis forma preceſſit. ⁊ dum qb⁹
parētibus ſit editus: nō refertur: in
eo ille ītelligitur oſtendi: cuius gene
ratio nō poteſt enarrari. Deniqȝ cū
huius diuini ſacerdotij ſacramētuȝ
etiā ad humanas puenit functiōes:
nō per generationū tramitē currit:
nec quod caro ⁊ ſanguis creauit: eli
gitur. ceſſante priuilegio patrum: ⁊
familiaꝝ ordine pretermiſſo: eos re
ctores Eccleſia accipit: quos ſpiritus
ſcūs preparauit. ut ī populo adoptio
nis dei cuius uniuerſitas ſacerdota

lis ē:non pꝛerogatiua terrene oꝛigīs
obtineat unctionē:ſed dignatio cele
ſtis gratie gignat antiſtitē. Quāuis
ergo dilectiſſimi nos ad explendaꝫ
noſtri officiū ſeruitutē ⁊ īfirmi īueni
amur ⁊ ſegnes:dum ſi qd deuote ⁊
ſtrenue agere cupimus:ipſiuſ nr̄e cō
ditionis fragilitate tardamur:habē
tes tamē inceſſabilē pꝛopitiationem
oīpotentis ⁊ ꝑpetui ſacerdotis q ſi
milis nr̄i equalis prī diuinitatē uſqꝫ
ad humana ſubmiſit:humanitatem
uſqꝫ ad diuina ꝑuexit:digne ⁊ pie d̄
ipſius ꝯſtitutione gaudemꝰ: quoni
am ⁊ ſi multis paſtoꝛibꝰ curā ſuaꝝ
ouiū delegauit ipſe tamē dilecti gre
gis cuſtodiā nō reliquit. De cuiꝰ pꝛi
cipali eternoqꝫ pſidio ⁊ Apoſtolici
operis munimē accepimuſ.qđ utiqꝫ
ab opere ſuo nō uacat.⁊ firmitas fū
damēti cui totius Eccleſie ſuperſtrui
tur altitudo:nulla incūbentis ſibi tē
pli mole laſſeſcit. Soliditas eni illiꝰ
f. dei que ī Apoſtoloꝝ pꝛincipe ē lau
data:perpetua ē.⁊ ſicut ꝑmanet: qđ
ī Chꝛiſto Petrus credidit:ita ꝑma
net qđ in Petro Chꝛiſtus īſtituit.
Cū enim ſicut Euāgelica lectione re
ſeratū eſt:interrogaſſet dn̄s diſcipu
los:quē ipſuꝫ multis diuerſa opinā
tibus crederēt:reſpōdiſſetqꝫ beatus
Petrus dicēs. Tu es Chꝛiſtus fili
us dei uiui:Dn̄s ait. Beatus es Si
mon Bariona qa caro ⁊ ſanguis
nō reuelauit tibi:ſed pater meus q ī
celis eſt.⁊ ego dico tibi:qꝛ tu es Pe
trus:⁊ ſup hanc petrā edificabo Ec
cleſiā meā:⁊ poꝛte īferi non pꝛeuale
būt aduerſus eā.⁊ tibi.dabo claues
regni celoꝝ.⁊ quodcūqꝫ ligaueris
ſup terrā:erit ligatū ⁊ ī celis.⁊ quod
cūqꝫ ſolueris ſup terram:erit ſolutū
⁊ in celis. Manet ergo diſpoſitio ue
ritatis.⁊ beatus Petrus ī accepta

foꝛtitudinē petre pſeuerans ſuſcepta
Eccleſie gubernacula nō reliquit.ſic
eni pꝛe ceteris ē oꝛdinatus:ut dū pe
tra dicit̄: dum fundamētum ꝓnun
tiat̄:duꝫ regni celoꝝ ianitoꝛ cōſtitui
tur:duꝫ ligandoꝝ ſoluendoꝝqꝫ ar
biter māſura etiā in celis iudicioꝝ
ſuoꝛū defūctione pꝛeficit̄ qualis ipſi
cū Chꝛiſto eſſet ſocietaſ ꝑ ipſa appel
lationū eiꝰ myſteria noſceremꝰ. Qui
nūc plenius ⁊ potētiuſ ea que ſibi cō
miſſa ſunt:peragit ⁊ oēs parteſ offi
cioꝛū atqꝫ curarū in ipſo ꝑ quem eſt
gloꝛificatus:exeqtur. Si quid itaqꝫ
a nobiſ recte agitur:recteqꝫ diſcerni
tur:Si qd a miſericoꝛdia dei quotti
dianis ſupplicatiōibus obtinet̄: illi
us eſt operū atqꝫ meritoꝛū cuius ī
ſede ſua uiuit poteſtas.⁊ excellit au
ctoꝛitas. Hoc eni obtinuit dilectiſſi
mi illa ꝯfeſſio que a deo prē apoſto
lico īſpirata coꝛdi oīa humanarum
opinionū īcerta trāſcendit:⁊ firmita
tem petre que nullis īpulſionibus
quateret̄:accepit. In uniuerſa nāqꝫ
eccleſia Tu es Chꝛiſtus filius dei ui
ui:quottidie Petrus dicit:⁊ oīs lin
gua que ꝯfitetur dominuꝫ: magiſte
rio huius uocis ībuitur. Hec fides
diabolū uincit.⁊ captiuoꝛū eius uin
cula diſſoluit.hec heruditos mūdo
īferit celo.⁊ poꝛte īferi aduerſus eaꝫ
neqꝫ heretica unqꝫ coꝛrūpere praui
tas nec pagana potuerit ſuperare
perfidia. His itaqꝫ modis dilectiſſi
mi rationabili obſequio celebꝛatur
hodierna feſtiuitaſ:ut in perſona hu
militatis ille intelligatur: ille hono
retur:in quo ⁊ omnium paſtoꝛū ſol
licitudo cum commendatarum ſibi
ouium cuſtodia perſeuerat. Et cuiuſ
dignitas in indigno herede non de
ficit. Unde uenerabilium quoqꝫ fra
trum ⁊ conſacerdotum meoꝛuꝫ deſi

derata mihi ⁊ honoranda p̄ſentia
hinc ſacratiorē ⁊ deuotiorē ſi pietatē
huius officij in quo adeſſe dignati
ſunt:ei principaliter deferūt:quez nō
ſolum huius ſedis preſulē:ſed ⁊ om
nium Epiſcopoꝝ nouerunt eſſe pri
marem. Cum ergo cohortatiōes no
ſtras auribus ueſtre ſanctitatis ad
hibemus:ipſum vobis cuiuſ vice fū
gimur:loq credite.quia ⁊ illius vos
affectu monemus.⁊ non aliud vobiſ
q̄z quod docuit: predicamus. obſe
crantes vt ſuccinti lumbos mentis
veſtre caſtam ⁊ ſobriaz vitam i timo
re dei ducatis nec cōcupiſcentijſ car
nis meus principatus ſui oblita cō
ſentiat. Breuia ⁊ caduca ſunt terre
narū gaudia voluptatū.⁊ ad eterni
tatē uocatos a ſemitiſ uite conantur
auertere. Fideliſ ergo ⁊ religioſus aī
mus ea que ſunt celeſtia:cōcupiſcat.
⁊ diuinaꝝ promiſſionum auidus in
amorē ſe incorruptibilis boni ⁊ in
ſpem uere lucis attollat. Certi autez
eſtote dilectiſſimi ꝙ labor ueſter quo
uitijs reſiſtitis:⁊ carnalibus deſide
rijs repugnatis:placenſ in cōſpectu
dei eſt atqꝫ precioſus. Nec ſoluz uo
bis ſed etiam mihi apud dei miſeri
cordiā profuturus:qa de ꝓfectu do
minici gregis gloriat̄ cura paſtoris
Corona mea ſicut Apoſtolus ait: et
gaudiū uos eſtis:ſi fides ueſtra que
ab initio Euāgelij in uniuerſo mun
do predicata ē:in dilectione ⁊ ſancti
tate ꝑmanſit. Nam licet oēm eccleſiā
que in toto eſt orbe terrarū cunctis
oporteat florere uirtutibus:uos tam
precipue inter ceteros populos de
cet meritis pietatis excellere quos i
ipſa Apoſtolice petre arce fūdatos
dn̄s noſter Jeſus Chriſtus cū oib⁹
redemit.⁊ beat⁹ Apoſtolus petr⁹ eru
diuit.ꝑ eundē xp̄m dn̄z nr̄m Amē.

Eiuſdē de anniuerſario pontificie
ſue aſſumptiōis die ſermo Terti⁹.

Audeo dilectiſſimi de religio
ſo ueſtre deuotionis affectu et
deo grās ago:ꝙ in uobis pietatem
Chriſtiane unitatis agnoſco. Sicut
eni ipſa frequentia ur̄a teſtatur:intel
ligitis huius diei decurſum ad com
munem leticiā pertinere.⁊ honorem
celebrari toti⁹ gregis ꝑ annua feſta
paſtoris. Nā licet uniuerſa eccleſia
dei diſtinctis ordinata ſit gradibus
ut ex diuerſis mēbris ſacrati corpo
ris ſubſiſtat īegritas:nos tamē oēs
ſicut ait Apoſtolus:in Chriſto Jeſu
unū ſum⁹.nec quiſq̄z ab alterius ita
ē diuiſus offitio:ut nō ad cōnexionē
ꝑtineat capitis cuiuſlibet humilitas
portionis. In unitate igit̄ fidei atqꝫ
baptiſmatis īdiſcreta nobis ſocietaſ
Dilectiſſimi ⁊ generalis ē dignitas.
ſm̄ illud beatiſſimi petri Apoſtoli ſa
cratiſſima:uoce dicētiſ. Et ipſi tanq̄z
lapides ſuꝑ edificamini in domos
ſpiritales ſacerdotiū.ſanctū offerēteſ
ſpiritales hoſtias acceptabiles deo
ꝑ ieſū xp̄m.⁊ infra. Uos aūt genus
electū regale ſacerdotiū gens ſācta
populus acqſitionis. Oēs enim in
Xp̄o regeneratos crucis ſignuz effi
cit Reges. Sācti uero ſpirit⁹ unctio
cōſecrat ſacerdotes ut ꝑter iſtā ſpi
ritalē noſtri miniſterij ſeruitutē uni
uerſi ſpiritales rationabileſ Xp̄iani
agnoſcāt ſe regij generis ⁊ ſacerdo
talis offitij eſſe ꝯſortes. Quid enim
tā regiū q̄z ſubditū deo animū cor
poris ſui eē rectorē. Et qd tam ſacer
dotale q̄z uouere dn̄o ꝯſciētiā purā
⁊ imaculatas pietatis hoſtias de alta
ri cordis offerre. Quod cuz omnib⁹
per dei gratiaz cōmune ſit factuz:reli
gioſum tamē nobis atque laudabi

le ē de die prouetiōis noſtre quaſi de
p̄ oprio honore gaudere.ut unū cele
bretur in toto eccleſie corpoꝛ pōtificij
ſacramētū:quod effuſo benedicioīs
unguēto copioſiuꝰ quidē iſuperioꝛa
profluxit ſed nō parce etiaꝫ i iferioꝛa
deſendit.Cū itaqꝫ Dilectiſſimi de cō
ſorcio iſtius muneris magna ſit no
bis materia communium gaudio/
rum:uerioꝛ tamen nobis ⁊ excellenti
oꝛ erit cauſa letādi:ſi nō in noſtre hu
militatis conſideratione remoꝛemi
ni.cuꝫ multo utilius multo ſit digni
us ad beatiſſimi Apoſtoli gloꝛiam
contemplandam aciem mentis attol
lere.⁊ hūc diem in illius potiſſimum
ueneratione celebꝛare:qui ab ipſo
omniū charismatum fonte tam copi
oſis eſt irrigationibus inundatus:
ut cū multa ſolus acceperit:nihil in
quēquaꝫ ſine illius ꝑticipatione trāſi
erit.Uerbum eni caro factū fuerat:⁊
habitabat iam in nobis:ut reparan
do humano generi totuꝫ ſe Criſtus
im pēderet Nihil indiſpoſitum ſapiē
tie nihil erat arduum potestati.famu
labatꝰ elementa.miniſtrabant ſpūs.
āgeli ſeruiebant nec ullo modo po
terat ieſſicax eſſe ſacramentuꝫ quod
ſimul ipſius deitatis unitas opaba
tur:⁊ tirnitas.⁊ tamen ō toto mūdo
unus petrus elegitur:qui ⁊ uniuer
ſarum gentium uocationi ⁊ omnibꝰ
Apoſtolis cunctiſqꝫ eccleſie patribꝰ
preponatur:ut quamuis in popu/
lo dei multi ſacerdotes ſint:multiqꝫ
paſtoꝛes:omnes tamēn regat Pe
trus:quos pꝛincipaliter regit ⁊ Cri
ſtus Magnū ⁊ mirabile Dilectiſſi
mi huic uiro conſoꝛtiuꝫ potentie ſue
tribuit diuina dignatio ⁊ ſi qd cum
eo commune ceteris uoluit eſſe pri
cipibus:unūqꝫ niſi per ipſū dedit:qc
quid aliis non negauit.Omnes de
niqꝫ Apoſtolos dominius quid de
ſe oīes opinetur iterrogat.⁊ tandiu
reſpondentiū communis eſt:qꝫdiu
humane intelligentie ambiguitas
explicatur.At ubi quid habeat ſen
ſus diſcipuloꝛuꝫ exigitur:pꝛimus eſt
in domini confeſſione qui pꝛimus
eſt in Apoſtolica dignitate.qui cū
dixiſſet.Tu es criſtus filiꝰ dei uiui.
Reſpondit ei Jeſus.Beatuꝰ es Si
mon Baronia quia caro ⁊ ſanguis
non reuelauit tibi:ſed pater meus
qui in celis ē.id eſt ideo beatus es
q: pater meus te docuit.nec terrena
opinio te fefellit:ſed iſpiratio celeſtis
te iſtruxit.⁊ nō caro ⁊ ſanguinis ſed
ille me tibi cuius ſū unigentius filiꝰ
indicauit.Et ego iquit dico tibi hoc
ē ſicut meus pater tibi manifeſtauit
diuinitateꝫ meaꝫ:ita ⁊ ego tibi notā
factio excellentiam tuam.quia tu es
Petrus:id eſt cum ego ſim in uiola
bilis petra:ego lapis angularis qui
facio utraqꝫ unū:ego fundamētum
preter qd nemo pōt aliquid ponere:
tamen tu quoqꝫ petera es:quia mea
uirtute ſolidaris ut que.mihi pote
ſtate ſunt ꝓpꝛia:ſint tibi mecū parti
cipatione cōmunia.Et ſuper hanc
petram edeficabo eccleſiam meam
⁊ poꝛtare inferi non pꝛeualebunt ad
uerſus eam.Super hanc inquit foꝛ
titudinem eternū extruam templuꝫ.
⁊ eccleſie mee celo inſerenda ſublimi
tas in huius fidei firmitate conſur
get.hāc cōfeſſionē poꝛte inferi non
tenebunt:moꝛtis uicula nō ligabūt.
uox eni iſta uox uite ē Et ſicut cōfeſ
ſoꝛes ſuos in celeſtia pꝛouenit:ita ne
gatoꝛeſ ad iferna demergit ꝓpter qd
dicit beatiſſimo Petro.Tibi dabo
claues regni celoꝛuꝫ.⁊ quecūqꝫ liga
ueris ſuper terrā erūt ligata ⁊ i celis
qcūqꝫ ſolueris ſup terrā:erūt ſoluta

ſoluta ⁊ in celis:tranſiuit quidem in
alios apoſtolos vis poteſtatis iſti⁹.
⁊ ad omnes eccleſie principes decre
ti huius cōſtitutio cōmeauit.ſ; nō
fruſtra vni cōmendatur:quod om
nibus intimatur. Petro enim ideo
hoc ſingulariter creditur: quia cun
ctis eccleſie rectoribus Petri forma
preponitur.manet ergo Petri priui
legium vbicunq; ex ipſius fertur eq
tate iudiciu;. Nec nimia eſt ſeueritas
vel remiſſio:vbi nihil erit ligatu; ni
hil ſolutum: niſi quod beatus Pe
trus aut ſoluerit aut ligauerit.Inſtā
te autem paſſione ſue que diſcipulo
rum erat turbatura conſtantiā. Si
mon inquit Simo ecce ſathanas ex
poſtulauit vos:vt cerneret ſicut triti
cu; .Ego aute; rogaui pro te vt non
deficiat fides tua. ⁊ tu aliquādo cō
uerſus confirma fratres tuos:vt nō
intretis in tentationem . Commune
erat omnibus Apoſtolis periculu;
de tentatione fortitudinis ⁊ diuine
protectionis auxilio pariter indige
bant.Quoniam diabol⁹ omnes ex
agitare:omnes cupiebat elidere:⁊ ta
men ſpecialis a domino Petri cu
ra ſuſcipitur ⁊ pro fide Petri prop̄e
ſupplicatur tanq; aliorum ſtatuſ cer
tior ſit futurus:ſi mens principis vi
cta non fuerit.In petro ergo omniū
fortitudo munitur.⁊ diuīe gratie ita
ordinatur auxilium:ut firmitas que
per Chriſtum petro tribuitur: per pe
trum Apoſtolis conferatur.Cu; ita
q; dilectiſſimi noſtri tantum nobis
uideamus preſidiū diuinitus īſtitu
tum rationabiliter ⁊ iuſte iudicis no
ſtri meritis ⁊ dignitate letamur.gra
tias agentes ſempiterno regi redem
ptori noſtro domino Ieſu chriſto:q
tantā potentia; dedit ei:quē totius
eccleſie principē fecit:ut ſi quid etia;
noſtris paribus recte per nos agit̄:
recteq; diſponitur:illius operibus:
illius ſit gubernaculis deputandū.
cui dictū eſt.Et tu conuerſus confir
ma fratres tuos. ⁊ cui poſt reſurrec
tionē ſuam ad trina; eterni amoris
profeſſionem myſtica inſinuatione
ter dixit. Paſce oues meas.Quod
nūc quoq; proculdubio facit:⁊ mā
datum domini pius paſtor exequit̄:
confirmans nos cohortationibus
ſuis ⁊ pro nobis orare non ceſſans
ut nulla tentatione ſuperemur . Si
autem hanc pietatis ſue curam omī
populo dei ſicut credendum eſt:ubi
q; pretendit:quantomagis nobis a
lumnis ſuis opem ſuam dignatur ī
pendere:apud quos in ſacro dormi
tionis thoro eadem qua preſidet car
ne requieſcit.Illi ergo hunc ſeruitu
tis noſtre natalicium diem:illi aſcri
bamus hoc feſtū:cuius patrocinio
ſedis ipſius meruimus eſſe cōſortes.
auxiliante nobis per omnia gratia
domini noſtri ieſu chriſti:qui uiuit
⁊ regnat cum deo patre ⁊ ſpiritu ſan
cto in ſecula ſeculorum Amen.

De collectis eiuſdē ſermo prim⁹.

m Ultis diuinarū ſcripturaꝝ te
ſtimoniſ edocemur:quātū ele
moſinaꝝ meritū ⁊ quāta ſit uirtus:
Certum eſt eni; unūquenq; noſtrū
anime ſue benefacere:quotiens mi
ſericordia ſua iopie ſuccurrit aliene.
Prompta ergo ⁊ facilis Dilectiſſimi
apud nos largitas eē debet: ſi credi
mus ſibi unūquenq; id p̄ſtar̄ quod
indigentibus tribuit. Theſaurum
eni ſuum condit in celo qui Chriſtū
paſcit ī paupere. Bēignitatē itaq; ī
hoc ⁊ diſpēſatōe; diuīe pietat̄ agno
ſce. Iccirco.n.te abūdare uoluit ut ꝑ
te ali⁹ nō egeāt:⁊ ꝑ miſteriū opis tui

pauperem ab egeſtatis labore: atq̄ʒ
a peccatorum multitudine liberaret.
o mira prouidētia creatoris: ut uno
facto duobus uellet eſſe ſuccurſum.
Uentura igitur dominica dies col
lectarum futura eſt. Hortor ⁊ moneo
ſanctitatem ueſtraʒ: ut ſinguli quiqʒ
⁊ pauperum memineritis: ⁊ ueſtri: ⁊
pro poſſibilitate uirium ueſtrarum
intelligatis in egentibus Chriſtum
qui tantuʒ nobis pauperes commē
dauit: ut ſe in ipſis ueſtiri ac ſuſcipi
teſtaretur ⁊ paſci Chriſtus deus no
ſter: qui cuʒ patre ⁊ ſpiritu ſancto ui
uit ⁊ regnat i ſecula ſeculorū Amē.

De collectis eiuſdē ſermo ſecūd⁹.

n Otum nobis dilectiſſimi ⁊ fa
miliare mandatum paſtorali
predicamus hortatu. ut in opere mi
ſericordie ſtudeatis eſſe deuoti. Quod
etiam ſi nunq̄ʒ a ueſtra ſanctitate ne
gligitur: nunc tamen promptius eſt
⁊ impenſius exequendū. quia prim⁹
collectarum dies ſaluberrime a ſan
ctis patribus inſtitutus hoc exigit.
ut unuſquiſqʒ prout uotiuum atqʒ
poſſibile eſt: in uſus atqʒ elemoſinā
pauperum de ueſtris facultatibus
conferatis. Scientes preter illud re
generationis lauacrum in quo uni
uerſorum ablute ſunt macule pecca
torum: hoc remedium infirmitati eē
donatum: ut ſi quid culparum i hac
terrena habitatione contrahitur: ele
moſinis deleatur. Elemoſine eni ope
ra charitatis ſunt: ⁊ ſcimus q̄ chari
tas operit multitudinem peccatorū.
Proinde dilectiſſimi in ſecundā fe
riaʒ ſpōtaneas collectas ueſtras ſol
licite preparate: ut quicquid nobis
de temporalibus ſubſtantiis dempſe
ritis id multiplicatū i eterna retribu
tione ſumatis.

De collectis eiuſdē ſermo tertius.

c Hriſtiane pietatis eſt dilectiſſi
mi ut que Apoſtolicis ſūt tra
ditionibus inſtituta: perſeueranti de
uotione ſeruentur. Nam illi beatiſſi
mi diſcipuli ueritatis hec diuinitus
inſpirata commendauere doctrina:
ut quotiens cecitas paganorum i ſu
perſtitionibus eorum eſſet intentior.
tunc precipue populus dei orationi
bus ⁊ operibus pietatis inſtaret.
Quoniam immundi ſpiritus quātū
gentilium errore letantur. tantuʒ ue
re religionis obſeruantia atterunt.
⁊ augmenta iuſtitie urunt ipietatis
auctorem: cuius ipia ⁊ prophana cō
menta beatus magiſter gentium p̄
cauebat: cū uoce apoſtolica diceret.
Nolite iuguʒ cum infidelibus duce
re: que enim participatio iuſtitie cū
iniquitate: aut que ſocietas lucis ad
tenebras: ⁊ deinde uocem propheti
ci ſpiritus addidit dicens. Exite exi
te de medio eorum: ⁊ ſeparamini di
cit dominus: ⁊ immunduʒ ne tetige
ritis. Unde quoniaʒ ad deſtruēdaſ
antiqui hoſtis inſidias in die quo i
pii ſub idolorum ſuorum nomie dia
bolo ſeruiebant prouidentiſſime in
ſancta eccleſia prima eſt inſtituta col
lectio. uolumus dilectionem ueſtraʒ
tertia feria per omnes regionum ue
ſtraruʒ eccleſias cum uolūtariis ob
lationibus elemoſinarū conuenire:
in quo opere ⁊ ſi non eſt omniuʒ eq̄
lis facultas: debʒ eē par pietas. quo
niam fidelium largitas non de mūe
ris penſatur pondere: ſed de beniuo
lentie quantitate. Habent in hoc mi
ſericordie cōmertio etiam pauperes
lucruʒ: ⁊ ad ſuſtentationem egentiū
de quantacunqʒ ſubſtantia aliquid

miſericordie cõmertio etiam paupe
res lucruz:⁊ ad ſuſtentationẽ egẽtiũ
de quantacunque ſubſtantia aliqd:
quod eos non contriſtet:excerpant.
Si diues munere copioſior:dũ pau
per animo non ſit inferior. Quãuis
eniz maior ſperetur redditus de ma
iore ſemente:poteſt tamen de exigua
ſatõe multuſ fructus ꝑuẽire iuſtitie.
Juſtus eſt.n.iudex noſter ⁊ verax:q
neminez fraudat mercede meritoꝝ.
Et ideo nos curam pauperum vult
habere:vt in future retributiõis exa
mine miſericordibus quã promiſit.
miſericordiam largiatur Chriſtꝰ de
us noſter:qui cuz patre ⁊ ſpiritu ſan
cto viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorũ
Amen.

De collectis ⁊ elemoſina eiuſdez
ſermo quartus.

Iſericordia dilectiſſimi ⁊ iuſti
tia dei formam retributionuz
ſuarũ a mundi conſtitutione diſpo
ſitam per doctrinam domini noſtri
Jeſu chriſti benigniſſima nobis ex
poſitione reſeruauit:ut acceptis reꝝ
ſignificationibꝰ:q̃ futura credimꝰ:tã
quã geſta noſceremus. Sciebat eniz
redẽptor noſter atqz ſaluator quan
tos fallatia diaboli per totum mun
duz ſparſiſſet errores.⁊ quoniã mul
tis ſuperſtitionibus maximam ſibi
partẽ humani generis ſubdidiſſet.
Sed ne vltra ignorantiam ueritatis
creatura ad imaginẽ dei condita in
precipitia perpetue mortis ageret.
euangelicis paginis iudicij ſui ĩſeru
it qualitatẽ que omnẽ hominẽ a cal
lidiſſimi hoſtis reuocaret ĩſidijs:cuz
ſã nulli eſſet incognitum: que bonis
ſperanda premia:⁊ que malis eſſẽt
inferẽda ſupplicia. Jncentor nanqz
ille auctorqz peccati primum ſuper
bus vt caderet:deinde inuidus vt no
ceret:quia in ueritate non ſtetit.totã
vim ſuam in mendacio collocauit.
Omnia que deceptionum genera d
hoc venenatiſſimo artis ſue fonte ꝑ
duxit:vt ab illo bono quod ipe pro
pria elatione perdiderat:ſpez huma
ne deuotionis excluderet. Eoſqz in
conſortium damnationis ſue trahe
ret:ad quorum ipſe reconciliationẽ
pertinere non poſſet. Quicquid igi
tur hominum quibuſlibet ĩpietati
bus leſit huius fraude tractatũ:hu
ius eſt nequitia deportatum. Facile
eniz omnia flagitia impulit:quos re
ligione decepit. Sciens autem deum
non ſolũ uerbis ſed etiam factis ne
gari:multis quibus auferre non po
tuit fidez:ſuſtulit caritatez:⁊ agro cor
dis ipſorum auaritie radicibus occu
pato ſpoliauit fructu operum:quos
non priuauit confeſſione labioruz.
Propter has ergo dilectiſſimi uer
ſutias hoſtis antiqui ſcire nos uolu
it ineffabilis benignitas Chriſti:qd
in die retributionis de uniuerſitate
hominum eſſet decernendum.ut dũ
in hoc tempore legitimorum remedi
orum medicina prebetur.dum eliſis
reparatio non negatur:⁊ qui diu fue
runt ſteriles:poſſint tandem eſſe fecũ
di. Preueniatur diſpoſita cẽſura iu
ſtitie:⁊ nunquã a cordis oculis diui
ne diſtrictionis imago diſcedat. Ve
niet ergo in maieſtatis ſue gloria do
minus:ſicut ipe predixit: aderitque
cum eo radiãs in ſplendoribus ſuis
innumerabilis angelicarum multi
tudo legionuz. Congregabuntur an
te thronum potentie eius omnium
gentiuz populi:⁊ quicquid hominũ
uniuerſis ſeculis toto orbe terrarum
progenitum eſt:in conſpectu iudicã
tis aſtabit. Separabũtur ab iiuſtis

iuſtitia nocentibus innocentes: ⁊ cū
preparatum ſibi regnum recenſitis
miſericordie operibus filij pietatis
acceperit: exprobrabitur duricia ſte
rilitatis iniuſtis: ⁊ nihil habentes ſi
niſtri commune cum dextris ī igneȝ
ad diaboli ⁊ angelorum eius tormē
ta diſpoſitum omnipotentis iudicis
damnatione mittentur. cum illo ha
bituri pene cōmunionem: cuius ele
gerunt facere uoluntatem. Quis igi
tur iſtam ſortem eternoruȝ cruciatū
non primeſcat. Quis mala nonquā
finienda non timeatur: ſed cum ideo
denunciata ſit ſeueritas. ut miſericor
dia quereretur: in diebus preſentibus
cum miſericordie eſt largitate uiuen
dum: ut homini poſt periculoſā ne
gligentiam ad pietatis opera reuer
tenti poſſibile ſit ab hac ſententia li
berari. Hoc enim agit potentia iudi
cis hoc gratia. Saluatoris ut relin
quat impius uias ſuas ⁊ ab iniqui
tatis ſue conſuetudine diſcedat. mi
ſereantur pauperum: qui ſibi uolūt
parcere Chriſtum. faciles ſint in ali
menta miſerorum: qui cupiunt ad ſo
cietatem peruenire fideliuȝ. Non ſit
uilis homini homo. nec in quoquā
deſpiciatur illa naturā: quam rerum
conditor ſuam fecit. cui enim laborā
tium licet negare: quod Chriſtus ſi
bi profitetur impendi. Iuuatur con
ſeruus: ⁊ gratiam refert dominus.
Cibus egeni regni celeſtis eſt preciū
⁊ largitor temporalium heres effici
tur eternorum. Unde autem exigua
iſta impendia tāta eſtimari taxatio
ne meruerunt: niſi quia pōdera ope
rum charitatis lance penſantur: ⁊
cum amatur ab homine: quod de⁹
diligit: merito in eius aſcenditur re
gnum in cuius tranſitur affectum.
Ad horum ergo operum Dilectiſſi
mi piam curam dies: nos Apoſtoli
ce inſtitutionis inuitat: i quo ſancta
rum collectionum prima collatio eſt
prudenter a patribus ⁊ utiliter ordi
nata: ut quia i hoc tempore gentilis
quondam populus ſuperſticioſus
demonibus ſeruiebat: ꝯtra propha
nas hoſtias impioruȝ ſacratiſſima
noſtrarum elemoſinarum celebrare
tur oblatio. Quod quia icrementis
Eccleſie fructuoſiſſimum fuit: placuit
eſſe perpetuum. Unde hortamur ſā
ctitatē ueſtraȝ ut ꝑ Eccleſias regionuȝ
ueſtrarum quarta feria de facultati
bus ueſtris quantum ſuadet poſſibi
litas ⁊ uoluntas: ad expenſas miſeri
cordie conferatis. ut poſſitis illam
beatitudinem promereri: in qua ſine
fine gaudebit: qui itellegit ſuper ege
num ⁊ pauperem. Ad quem intelli
gendum eſt Dilectiſſimi ⁊ ſollicita
benignitate uigilandum: ut quē mo
deſtia tegit: ⁊ uerecundia impedit: in
uenire poſſimus. Sunt enim qui pa
lam poſcere ea quibus indigent: eru
beſcunt: ⁊ malunt miſeria tacite ege
ſtatis affligi: q̄ȝ publica petitione cō
fundi. intelligendi ergo iſti ſunt: ⁊ ab
occulta neceſſitate ſubleuādi: ut hoc
ipſo amplius gaudeant: cum ⁊ pau
pertati eorum conſultum fuerit: ⁊ pu
dori. Recte eniȝ in egeno ⁊ paupere
ipſius Ieſu Chriſti domini noſtri ꝑ
ſona ſentitur. Quoniam cuȝ eſſet di
ues: ſicut dicit Apoſtolus: inops fa
ctus eſt: ut nos ſua paupertate dita
ret. ⁊ ne deeſſe ſui preſentia uideretur
ita humilitatis ⁊ glorie ſue tempera
uit myſterium: ut quem Regeȝ ⁊ do
minum in maieſtate patris adora
mus: eundem in ſuis pauperibus pa
ſceremus. liberādi ob hoc in die ma
la a damnatione perpetua ⁊ pro ītel
lecti pauperis cura regni celeſtis cō

ſorcijs inſerendi. Ut autem in omnibus Dilectiſſimi placeat domino ueſtra deuotio etiaꝫ ad hanc uos hortamur induſtriam: ut Manicheos ubicunqꝫ latẽtes ueſtris preſbiteris publicetis. Magna eſt enim pietas prodere latebras impiorum. ⁊ ipſuꝫ in eis cui ſeruiunt diabolum depellare. Contra iſtos eniꝫ Dilectiſſimi omnem quidem orbem terrarum ⁊ totam ubiqꝫ Eccleſiam licet fidei arma arripere. Sed ueſtra in hoc opere deuotio debet excellere: qui in ꝓgenitoribus ueſtris Euãgelium crucis Chriſti ab ipſo beatiſſimorum Apoſtolorum Petri ⁊ Pauli ore didiciſtis. Non ſinantur latere homines qui legem per Moyſen datã in qua deus uniuerſitatis conditor oſtenditur: recipienduꝫ eſſe non credunt prophetis ⁊ ſancto ſpiritui contradicunt. pſalmos Daniticos qui per uniuerſalem Eccleſiam cum omni pietate cantantur: damnabili impietate auſi ſunt refutare. Chriſti domini natiuitatem ſecundum carnem negant. Paſſionem ⁊ reſurrectionẽ eius ſimulataꝫ dicunt fuiſſe: non ueram. baptiſmum regenerationis totius gratie uirtute diſpoliant. Nihil eſt apud eos ſanctum. nihil integrũ nihil uerũ. Cauendi ſunt: ne cuiquã noceant. prodendi ſunt: ne ĩ aliqua ciuitatiſ noſtre parte conſiſtant. Uobis dilectiſſimi ante tribunal domini proderit: quod indicimus: quod rogamus. pignum eſt eniꝫ ut elemoſinarum ſacrificio ⁊ huius operis palma iungatur. auxiliante nobis per omnia domino Jeſu Chriſto: qui uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen.

De collectis ⁊ elemoſinis eiuſdẽ ſermo Quintus.

Poſtolice traditionis Dilectiſſimi inſtituta ſeruãtes paſtorali uos ſollicitudine cohortamur. ut diem quem illi ab impiorum ſupſtitione purgatum miſericordie operibus conſecrarunt. deuotione religioſe cõſuetudinis celebremus. oſtẽdentes apud uos auctoritatem patrum uiuere: eorumque doctrinam ĩ noſtra obidientia ꝑmanere. Quoniam ſancta tante conſtitutionis utilitas non preterito tantum tempori ſed etiam noſtre ꝓſpexit etati: ut q̃ illis profuit ad deſtructionem uanitatum hoc nobis proficeret ad incrementa uirtutum. Quid autem tam aptum fidei quid tam conueniens pietati: q̃ꝫ egentium iuuare paupertatem: infirmorum curam recipere: fraterniſ neceſſitatibus ſubuenire ⁊ conditionis proprie in alioruꝫ labore meminiſſe. in quo opere q̃tuꝫ qs poſſit: quantum non poſſit: ſolus ueraciter ille diſcernit: qui nouit quid quibuſqꝫ contulerit. Non ſoluꝫ enĩ ſpiritales opes ⁊ dona celeſtia deo donante capiuntur: ſed etiam terrene ⁊ corporee facultates ex ipſius largitate proueniunt. ut merito rationẽ eorum queſiturus ſit: qui nõ magis poſſidenda tradidit: q̃ꝫ diſpenſãda commiſit. Muneribus igitur dei iuſte ⁊ ſapienter utendum eſt: ne materia boni operis fiat cauſa peccati. Nam diuitie quidem quantum ad ipſas ſpecies earum atqꝫ ſubſtãtias pertinet bone ſunt. ⁊ humane ſocietati plurimum proſunt: cum a beniuolis habent͛ ⁊ largis. nec illas aut luxurioſus prodigit. aut auarus abſtrudit. ut tam pereant male condite q̃ꝫ inſipienter expenſe. Quãuis aũt laudabile ſit in temperantiam fugere: ⁊ turpium uoluptatum damna

nitare:multiqꝫ magnifici dedignen
tur facultates ſuas occulere ⁊ inter
copias affluentes uilem atque ſoꝛdē
tem hoꝛreant parcitatem:non eſt ta
men talium aut felix abundãtia aut
pꝛobanda frugalitas:ſi ipſis tantuꝫ
pꝛopꝛie opes ſeruiunt:ſi eoꝛum bõis
nulli iuuãtur pauperes:nulli fouē
tur infirmi. ſi de magnarum abun
dantia facultatum non captiuus re
demptionem:non peregrinus ſola
tium:non exul ſentit auxilium. Hu
iuſmodi diuites egentioꝛes ſunt om
nibus egenis. perdunt enī illos red
ditus:quos poſſunt habere perpe
tuos. ⁊ dum breui nec ſemper libero
incubant uſui:nullo iuſtitie cibo nul
la miſericoꝛdie ſuauitate paſcuntur
foꝛis ſplendidi. intus obſcuri. abun
dantes tempoꝛalium inopes eterno
rum:qa ipſi aīas ſuas fame afficiūt
⁊ nuditate dehoneſtant:qui de his
que terrenis hoꝛreis commendarūt
nihil theſauris celeſtibus intulerūt
Sed foꝛte ſunt aliqui diuitum:qui
licet nullis largitionibus pauperes
Eccleſie ſolent adiuuare:alia tamen
mandata dei cuſtodiant:⁊ inter di
uerſa fidei ⁊ pꝛobitatis merita ueia
biliter ſibi eſtimant unaꝫ deeſſe uir
tutem. Verum hec tanta eſt: vt ſine
illa cetere ⁊ ſi ſint: pꝛodeſſe non poſ
ſint. Quamuis enim quis fidelis ſit
⁊ caſtus ⁊ ſobꝛius ⁊ alijs moꝛibus
oꝛnatus inſignibꝰ: miſericoꝛs tamē
ſi non eſt:miſericoꝛdiam non meretᷣ.
Ait enim dominus. Beati miſericoꝛ
des:quoniam ipſoꝛum miſerebitur
deus: Cum autem uenerit filius ho
minis in maieſtate ſua: ⁊ ſederit in
thꝛono gloꝛie ſue:⁊ congregatis oī
bus gentibus bonoꝛum ⁊ maloꝛuꝫ
fuerit facta diſcretio:i quo laudabū
tur:qui ad dextram dei ſtabunt: ni
ſi in operibus beniuolentie ⁊ chari
tatis officijs que Jeſus ſibi impēſa
reputabit. quoniam qui naturaꝫ ho
minis ſuaꝫ fecit:in nullo ſe ab humi
litate diſcreuit. Siniſtris uero quid
obijcietur:niſi neglectus dilectionis
duricia inhumanitatis:⁊ pauperibꝰ
miſericoꝛdia denegata: quaſi nec ali
as virtutes dextri:nec alias offenſi
ones habeant ſiniſtri. Sed illo ma
gno ſummoque iudicio tāti eſtima
bitur vel largitatis benignitas: uel
tenacitatis impietas: vt pꝛo plenitu
dine omnium virtutuꝫ ⁊ pꝛo ſumma
omnium commiſſoꝛum ⁊ per vnum
bonum iſti introducantur in regnū
⁊ per vnum malum illi mittantur in
ignem eternum. Nemo igitur dilec
tiſſimi de vllis ſibi bone uite meritis
blãdiatur:ſi illi defuerint opera cha
ritatis. nec de ſui coꝛpoꝛis puritate
ſecurus ſit qui nulla elemoſinarum
purificatione mundatur. Elemoſine
enim peccata delent: moꝛtē perimūt
⁊ penam perpetui ignis extinguunt
Sed qui ab earum fructu fuerit ua
cuus:erit ab indulgentia retribuen
tis alienus: dicēte Salomone. Qui
obturat aures ne audiat imbecillem
⁊ ipſe vocabit dominum:⁊ non erit
qui exaudiat eū. Unde ⁊ Thobias
filium ſuum pꝛeceptis pietatis iſtru
ens:ex ſubſtantia inquit tua fac ele
moſinam. ⁊ noli auertere faciem tu
am ab vllo paupere. ita fiet:ut nec a
te auertatᷣ facies dei. hec virtus oēs
facit vtiles eſſe virtutes q̄ ipſam quo
que fidem ex qua iuſtus uiuit:⁊ que
ſine operibus moꝛtua nominatur:ſui
admixtione uiuificat: quia ſicut in fi
de eſt operum ratio:ita in operibus
fidei foꝛtitudo. Dum ergo tempus
habemus:ſicut ait Apoſtolus: ope
remur bonum: maxime autē ad do

meſticos fidei. bonum autem facien
tes non deficiamus. tempore enī ſuo
metemus. Preſens itaque uita tem
pus eſt ſationis. et retributionis tem
pus eſt meſſis. quando unuſquiſq;
ſeminum fructus ſecundum ſatiōis
ſue precipiet quantitatem. De prouē
tu autem iſtius ſegetis nemo fallet
quia animorum ibi magis q̄ȝ impē
diorum menſura taxabitur. et tantū
reddent exigua de exiguis: quantuȝ
magna de magnis. et ideo dilectiſſi
mi ſatiſfiat apoſtolicis inſtitutis. et
quia die dominica prima eſt futura
collectio omnes uos deuotioni uo
lūtarie preparate: ut unuſquiſque ſe
cundum ſufficientiam habeat in ſa
cratiſſima oblatione conſortiuȝ. Ex
orabunt pro nobis et ipſe elemoſine
et ij qui ueſtris muneribus iuuabun
tur: ut ad omne opus bonuȝ idonei
ſemper eſſe poſſitis in Chriſto Jeſu
domino noſtro: qui uiuit et regnat ī
ſecula ſeculorum Amen.

De collectis ſermo eiuſdē Sextus:
Et de ieiunio decimi menſis primus.

Si fideliter dilectiſſimi atque ſa
pienter creationis noſtre intel
ligamus exordium: inueniemus ho
minem ideo ad imaginem dei cōdi
tuȝ ut imitator ſui eſſet auctoris. et hāc
eſſe naturalem noſtri generis digni
tatem: ſi in nobis quaſi in quodam
ſpeculo diuine benignitatis forma
reſplendeat. ad quam quotidie nos
utique reparat gratia Saluatoris:
dum quod cecidit in Adam primo:
erigitur in ſecunde. Cauſa autem re
parationis noſtre non eſt niſi miſeri
cordia dei. quem non diligeremus
niſi prius nos ipſe diligeret: et tene
bras ignorantie noſtre ſue ueritatis
luce diſcuteret. quod per ſanctuȝ Eſa
ïam dominus denuncians ait. Ad
ducam eos per uiam: quam ignora
bant. et ſemitaſ quas neſciebant: faci
am illos calcare: et non relinquā eoſ
Et iterum. Inuentus ſum inquit: a
non querentibus me et palam appa
rui ijs: qui me non interrogabāt. qđ
quomodo impletum ſit: Joannes
Apoſtolus docet: dicens. Scimus
quoniam filiuȝ dei uenit: et dedit no
bis ſenſum. ut cognoſcamus ueruȝ
et ſcimus in uero filio dei eius. Et ite
rum. Nos ergo diligamus deum:
quoniam ipſe prior dilexit nos. Di
ligendo itaque nos deus ad imagi
nem ſuam nos reparat. et ut ī nobis
formam ſue bonitatis inueniat: daſ
unde ipſi quoq; quod operatur: ope
remur. accendens ſcilicet mentium
noſtrarum lucernas: et igne nos ſue
charitatis inflammans: ut non ſolū
ipſum ſed etiam quicquid diligit: di
ligamus. Nam ſi inter homines ea
demum firma amicicia eſt: quaȝ mo
rum ſimilitudo ſociarit. cum tamen
parilitas uoluntatum ſepe in repro
bos tendit affectus. quantum nobis
optandum atque intendendum eſt:
ut in nullo ab ijs que deo ſunt placi
ta: diſcrepemus: de quo dicit Pro
pheta. Quoniam ira in īdignatione
eius: et uita in uoluntate eius: q̄a nō
aliter in nobis erit dignitas diuine
maieſtatis: niſi imitatio fuerit uolun
tatis. dicente itaque domio. Diliges
dominum deum tuum ex toto corde
tuo et ex tota mente et diliges proxi
mum tuum ſicut teipſum. Suſcipiat
fidelis anima auctoris ſui atque recto
ris immarceſſibilem charitatem. to
tamque ſe etiam eius ſubijciat uolū
tati: in cuius operibus atque iudiciis
nihil uacat a ueritate iuſtitie. nihil a
miſeratione clementie. quoniam et ſi

magnis quis laboꝛibuſ, ⁊ multis fa
tigetur incōmodis: bona eſt illa cau
ſa tolerandi: qua ſe aduerſis uel cor
rigi intelligat: vel pꝛobari. Charita
tis vero iſtius pietaſ perfecta eſſe nō
poterit: niſi diligatur ⁊ pꝛoximus.
Quo nomine non ij tantū ītelligen
di ſunt: qui nobis amicicia ⁊ pꝛopin
quitate iunguntur. Sed omneſ pꝛoꝛ
ſus homines cum quibus nobiſ na
tura cōmunis eſt. ſiue illi hoſtes ſint
ſiue focij. ſiue liberi: ſiue ſerui: vnus
enim nos conditoꝛ finxit. unus nos
creatoꝛ animauit. eodem cuncti celo
⁊ aere ijſdem fruimur diebus ⁊ noc
tibus. Cūq3 alij ſint boni: alij mali:
alij iuſti: alij iniuſti: deus tamen om
nibus largitoꝛ oībus eſt benignus:
ſicut Lycaonijs a Paulo ⁊ Bar
naba Apoſtolis dicitur de pꝛouidē
tia dei q in pꝛeteritis generationibꝰ
dimiſit oēs gentes igredi uias ſuas.
⁊ quidem non ſine teſtimonio ſemet
ipſum reliquit benefaciens eis. de ce
lo dans pluuiam ⁊ tempoꝛa fructife
ra ⁊ implēs cibo ⁊ iuſtitia coꝛda no
ſtra. Dedit autem nobis maioꝛes di
ligendi pꝛoximum cauſas Chꝛiſtia
ne gratie latitudo. que ſe per omneſ
partes totius oꝛbis extendens dum
neminem deſpectat: docet neminem
negligendum. ⁊ merito etiam inimi
cos diligi: ⁊ pꝛo perſecutoꝛibus ſibi
pꝛecipit ſupplicari. Qui ex omnibuſ
quottidie gentibus fractis oliue ſue
ramis germen inſerens oleaſtri: de
inimicis recōciliatos de alienis ado
ptiuos: de impijs facit iuſtos: ut om
ne genu flectatur celeſtium terreſtiū
⁊ infernoꝛum: ⁊ omnis lingua confi
teatur: quia dominus Jeſus in glo
ria eſt dei patris. Cū ergo deuſ bo
nos uos eſſe uelit: quia bonuſ eſt: ni
hil debet de eius iudicijs, diſplicere:
Nā non ſēper omnia illi gratias age
re: quid eſt aliud: q̄3 ex quadam eū3
parte repꝛehendere: Audet plerūq3
humana inſipientia aduerſus creato
rem ſuum non ſolū3 de inopia mur
murare: ſed ⁊ cum aliquid non ſup
perit: querula ⁊ cum quedam exube
rant: ſit ingrata. Multe meſſis dn̄s
hoꝛreoꝛum ſuoꝛum plenitudinem fa
ſtidiuit: ⁊ ad copiam uindemie afflu
entiſ ingemuit. nec de magnitudine
fructuum gratulatus ſed de uilitate
conqueſtus eſt. Si autem parcioꝛ fu
erit in ſuſceptis terra ſeminibus: ⁊ ca
ſtigatioꝛe pꝛouentu uiteſ oleeque de
fluxerint: accuſatur annus: arguun
tur elementa: ⁊ nec aeri parcitur: nec
celo: cum fideles ⁊ pius diſcipulos
ueritatis nihil magis commendet ⁊
muniat: q̄3 perſeuerans in deum in
defeſſa laudatio: dicente Apoſtolo.
Semper gaudete ſine intermiſſione
oꝛate i omnibus gratias agite. Hec
enim uoluntaſ dei eſt: in Chꝛiſto Je
ſu in omnibus vobis. Huius autē
deuotionis quemadmodum poteri
mus eſſe participes: niſi rerum uarie
tas conſtantiam mentis exerceat: ut
amoꝛ directus in deum nec inter ſe
cundā ſuperbiat. nec inter aduerſa d
ficiat. Quod placet deo: placeat ⁊
omnibus nobis: de omni menſura
munerum eius gaudeamus. qui be
ne uſus ē magnis utatur bene ⁊ mo
dicis. tam nobis copia q̄3 parcitate
cōſulitur. Nec in ſpiritalibus lucris
anguſtia grauabimur fructuum: ſi
fecunditas non areſcat animoꝛum.
Oꝛiatur de coꝛdis agro: quod terra
non dedit. Semp illi quod largiatꝛ:
occurrit: cui bene uelle nō deficit Ad
oīa igitur dilectiſſimi opera pietatis
oīum nobis qualitas pꝛoſit amoꝛ:
nec beniuolentiā Chꝛiſtianā difficul

tas temporalis ſpediat. Nouit do
minus uaſa hoſpitalis uidue uacua
ta complere. nouit aquas in uina cō
uertere. nouit de pauciſſimiſ panib⁹
quīque milia eſurientiū ſaturare po
pulorum. Et ille q in ſuis paſcitur: q̄
potuit augere dādo: poteſt multipli
care ſumēdo. Tria uero ſunt que ma
xime ad religioſas pertinent actiōes
oratio ſcilicet. ieiunium. ⁊ elemoſina.
quibus exercendis omne quidem
tempus acceptum: ſed illud eſt ſtudi
oſius obſeruandum: quod Apoſto
licis accepimus traditionibuſ conſe
cratum. ſicut etiam decimus hic mē
ſis morem refert ueteris inſtituti. ut
tria illa de quibus locut⁹ ſum: diligē
tius exequamur. Oratione eniꝫ pro
pitiatio dei queritur. Ieiunio concu
piſcentia carniſ extinguitur. Elemoſi
na peccata redimuntur. Simulque
pomnia dei ī nobis imago renoua
tur: ſi ⁊ in laudem eius ſemper para
ti. ⁊ ad purificationem noſtram ſine
ceſſatione ſolliciti ⁊ ad ſuſtentationē
proximi indeſinenter ſimus intenti.
Hec triplex obſeruantia dilectiſſimi
omnium uirtutum comprehendit ef
fectus. hec ad imagineꝫ ⁊ ſimilitudi
nem dei peruenit ⁊ a ſpiritu ſancto ī
ſeparabiles facit quia in orationibuſ
permanet fides recta. In ieiunio īno
cēns uita. in elemoſinis mens beni
gna. Quarta igitur ⁊ ſexta feria ieiu
nemus. Sabbato autem apud bea
tiſſimum Apoſtolum Petruꝫ uigi
lias celebremus: qui ⁊ orationeſ ⁊ ie
iunia ⁊ elemoſinas noſtras precibuſ
ſuis dignabitur adiuuare. Per do
minum noſtrum Ieſum Chriſtuꝫ q
cum patre ⁊ ſancto ſpiritu uiuit ⁊ re
gnat in ſecula ſeculorum Amen.

De ieiunio decimi mēſis ⁊ collec
tis eiuſdem. ſermo ſecundus.

Uod temporiſ ratio ⁊ deuotio
nis noſtre admonet conſuetu
do paſtorali uobis dilectiſſimi ſolli
citudine predicamus: decimi menſis
celebrandum eſſe ieiunium. Quo p
conſummata perceptione omnium
fructuum digniſſime largitori eorū
deo continentie libamen offertur.
Quid enim poteſt efficatius eſſe ieiu
nio. cuiuſ obſeruantia appropinqua
mus deo. ⁊ reſiſtentes diabolo uitia
blanda ſuperamus. ſemper uirtuti
cibus ieiunium fuit. De abſtinentia
prodeunt caſte cogitationes. rationa
biles uoluntateſ. ſalubriora conſilia
Et per uoluntarias afflictiones ca
ro ꝯcupiſcentijs moritur uirtutibus
ſpiritus innouatur. Sed quia non
ſolo ieiunio animarum noſtrarum
ſalus acquiritur ieiunium noſtrum
miſericordijs pauperū ſuppleamus
impendamuſ uirtuti: quod ſubtrahi
mus uoluptati. fiat refectio pauperiſ
abſtinentia ieiunantis. ſtudeamus
uiduarum defenſioni. pupillorum
utilitati. lugentium conſolationi. diſ
ſidentium paci. Suſcipiatur peregri
nus. adiuuetur oppreſſus: ueſtiatur
nudus. foueatur egrotus. ut quicū
que noſtrum de iuſtis laboribus au
tori bonorum omnium deo ſacrifici
um huius pietatis obtulerit: ab eo
dem regni celeſtis premium percipe
re mereatur. Quarta igitur ⁊ ſexta fe
ria ieiunemus. Sabbato autem bea
tum Petrum Apoſtoluꝫ pariter ui
gilemus. cuius ſuffragantibuſ meri
tis que poſſimus: īpetrarē poſſimuſ.
Per dominū noſtrum Ieſuꝫ Chri
ſtum qui cum patre ⁊ ſancto ſpiritu
uiuit ⁊ regnat ī ſecula ſeculoꝝ Amē.

De ieiunio decimi menſiſ. ⁊ de ele
moſinis eiuſdem: Sermo tertius.

In dominico agro dilectiſſimi
cuius operarij ſumus: oportet
nos prudenter atque uigilanter ſpi
ritalem exercere culturam. ut perſe
ueranti induſtria que legittimis tem
poribus ſunt exequenda curantes:
de ſanctorum operuz fruge letemur
Que ſi pigro otio ⁊ inerti deſidia ne
gligantur: terra noſtra nihil genero
ſi germinis pariet. ⁊ ſpinis ac tribu
lis ſubdita non producet: que condē
da ſint horreis: ſed que urenda ſint
flammis. Ager autez iſte dilectiſſimi
rorante deſuper gratia dei fide mūi
tur. ieiunijs exercetur. elemoſinis ſe
ritur. orationibus fecundatur: ut in
ter plantationes rigationeſqz nr̄as
nullius amaritudinis radix pullu
let. nec ſe incrementa cuiuſquam no
xie ſtirpis attollant. ſed enecato om
ni ſemine uitiorum conualeſcat ſegeſ
leta uirtutum. Ad quam diligentiaz
omni quidem nos tempore pietatis
magiſter adhortatur: ſed in his die
bus qui huic operi ſunt ſpecialius i
ſtituti maior animoſitas ⁊ cura eſt
excitanda feruentior: ne quod pium
eſt agere non indictum: impium ſit
negligere predicatum. Decimi itaqz
menſis ieiunium ad quod charitatē
ueſtraz religioſo propoſito nouim⁹
preparatam: unanimiter auxiliante
Chriſto celebrandum hortamur:
monentes ut unuſquiſqz ſecundum
menſuram poſſibilitatis quam acce
pit a deo i bonis operibus eniteſcat
quia ⁊ inimici noſtri qui noſtra ſan
ctificatione torquentur: i his diebus
quos ad maiorem obſeruantiaz no
bis diſpoſitos eſſe nouerūt: uehemē
tius ſeuiunt: ⁊ ſubtiliore inſidiantur
aſtutia. ut alijs immittendo metum
inopie de largitatis expenſis: alijs i
mittendo triſtitiam de labore ieiunij
quamplurimos a conſortio huius
deuotionis abducant. Contra quas
temptationes dilectiſſimi uigilet in
nobis pij cordis intentio. Et a Chri
ſtianis mentibus cogitationes diffi
dentie repellantur. Modicum eſt
eni quod pauperi ſatis eſt. ne victus
illius nec veſtitus onoroſus eſt. vile
enim eſt: quod eſurit uile eſt: quod ſi
tit. ⁊ nuditas que indeget operiri: nō
poſcit ornari. ⁊ tamen dominus no
ſter tam pius operum noſtrorum ar
biter tam benignus eſt eſtimator: ut
etiam oro calice aque .gide ſit pre
mium redditurus: ⁊ quia iuſtuſ iſpe
ctor eſt animorum: non impendium
ſolum operis ſed etiam affectum eſt
remuneraturus opantiſ. Per Chri
ſtum dominum noſtrum Amen.

De ieiunio decimi mēſis ⁊ de elemo
ſinis eiuſdem. Sermo quartus.

Onſidēter vos dilectiſſimi ad
opera pietatis hortamur. quia
experimentis didicimus libēter voſ
ſuſcipere: quod mouemuſ. Scitis nā
que ⁊ deo docēte cognoſcitiſ ad eter
num uobis gaudium profuturaruz
diuinorum obſeruantiam mandato
rum. In quibus exequendis quia
humana fragilitas plerunque laſſe
ſcit: ⁊ in multis per lubricum ſue īfir
mitatis offendit: miſericors ⁊ pius
dominus remedia nobis ⁊ adiuto
ria dedit: per que veniam obtinere
poſſimus. Quis enim tot illecebras
mundi tot inſidias diaboli tot deni
que pericula ſue mutabilitas euade
ret: niſi clementia eterni regis mallet
nos reparare: qz perdere. Nam ⁊ q
iam redempti iam regenerati filij lu
cis effecti ſunt: quandiu tamen i hoc
mundo q totus in maligno poſitus

eſt:retinentur: quamdiu infirmitati
carnis corruptibilia ⁊ tēporalia blā
diuntur:non poſſunt iſtos dies ſine
trepidatione tranſire.nec facile pro
uenit cuiquam tam incruenta uicto
ria:ut inter multos oſtes frequente
q̄ȝ conflictus etiam ſi ſit liber a mor
te ſit quoque immunis a uulnere.Cu
randis igitur leſionibus: quas ſe
pe incidunt:qui cum inuiſibili hoſte
confligunt: triuȝ maxime remedio
rum eſt adhibenda medicina:in ora
tionis inſtantia:in caſtigationē ieiu
nij:in elemoſine largitate:que cuȝ pa
riter exercētur:deus propitiatur.cul
pa deletetur.temptator eliditur. Ex
his quidem preſidijs ſemper fidelis
anima debet accingi.ſed tunc ſtudio
ſius preparari:cum ij adſunt dies:q
proprie ſunt ad hec pietatis officia p̄
ſtituti:de quorum numero eſt etiam
decimi huius menſis ſolemne ieiuni
um:quod non ideo negligenduȝ eſt:
quia de obſeruantia ueteris legis aſ
ſumptum eſt: tanquam hoc de illis
ſit:que inter diſcretiones ciborum in
ter baptiſmatum differentias ⁊ auiū
pecudumque hoſtias eſſe deſtiterūt
Illa enim que rerum futurarum fi
guras gerebant:impleris que ſigni
ficauerat finita ſunt.Ieiunio um ue
ro utilitatem noui teſtamenti gratia
non remouit:⁊ continentiam corpo
rum animique ſemper profuturam
pia obſeruatione ſuſcepit: quoniam
ſicut permanet apud intelligentiam
Chriſtianam:dominum deum tuuȝ
adorabis:⁊ illi ſoli ſeruies:⁊ diliges
proximum tuum ſicut teipſum: ⁊ ce
tera talium mandatorum:ita quod i
eiſdem libris de ieiuniorum ſanctifi
catione ⁊ curatione preceptum ē:nul
la interpretatione uacuatur. In om
ni eniȝ tempore in omnique uita hu
ius ſeculi ieiunia noſ contra peccata
faciunt fortiores.ieiunia concupiſcē
tias vincunt. temptationes repellūt
ſuperbiam inclinant.iram mitigāt.
⁊ omnes bone voluntatis affectus
ad maturitatem totius virtutis enu
triunt.ſi tamen in ſocietatem ſibi be
niuolentiam charitatis aſſumant. ⁊
in operibus miſericordie ſe pruden
ter exerceant. Ieiuniuȝ.n.ſine elemo
ſina non tam purgatio anime q̄ȝ car
nis afflictio eſt: magiſque ad auari
ciam,q̄ȝ ad continentium referendū
eſt:quando aliquis ſic a cibo abſti
net:vt etiam a pietate abſtineat. No
ſtra ergo ieiunia dilectiſſimi abūdēt
fructibus largitatis, ⁊ in pauperes
Chriſti benignis ſint fecunda mune
ribuſ.nec tardentur in hoc opere me
diocres:quia parū ſit:quod poſſint
d̄ ſua facultate decerpere. Nouit do
minus omnium vires.⁊ ſcit iuſtus i
ſpector de qua menſura quiſq; quid
tribuat.diſſimiles quidem ſubſtan
tie ſimiles erogationes habere nō
poſſunt:ſed equatur plerunq; meri
to:quod diſtat impēdio:quia poteſt
eſſe par animus etiam vbi impar eſt
ſenſus.Hec itaq; vt adiuuante deo
pia deuotione curentur:quarta ⁊ ſex
ta feria ieiunemus: Sabbato vero
apud beatum Petrum Apoſtoluȝ
vigillas celebremus: cuius orationi
bus adiuuati in omnibus miſericor
diam dei mereamur.

De ieiunio decimi menſis ⁊ de
elemoſinis eiuſdem. Sermo q̄ntus.

Ublimitas quidem dilectiſſimi
gratie dei hoc qdem operat̄ i
cordibus Chriſtianis:vt omne deſi
derium noſtrum a terrenis ad cele
ſtia transferatur.Sed ⁊ preſens vita
per creatoris opē ducitur:⁊ p ipſius

Prouidentiam ſuſtinetur:quia idem
eſt largitor temporalium q promiſ
ſor eſt eternorum.ſicut enim pro ſpe
felicitatis ad quam per fidem curri
mus:gratias deo agere debemus:
qđ ad perceptionem tante prepara
tionis euehimur:ita pro ijs quoqꝫ
commodis que ſingulorum annoꝝ
reuolutione cōſequimur:deus a no
bis honorandus atqꝫ laudandus
eſt:qui ſic terre fecunditatem ab ini
tio dedit:ſic pariendorum fructuum
legem in quibuſcunqꝫ germinibus
⁊ ſeminibus ordinauit:vt nunquam
ſua inſtituta deſereret.ſed in rebus
conditis benigna conditoris admi
niſtratio permaneret.qcquid ergo
ad vſus hominū ſegetes vinee olee
qꝫ pepererint:totum hoc diuine bo
nitatis largitate profluxit:que elemē
torū qualitate variata dubios agri
colarum labores clementer adiuuit
vt vtilitatibus noſtris venti ⁊ nubeſ
frigora ⁊ eſtus dies noctesqꝫ ſerui
rent.Non enim ſibi ad effectus ope
rum ſuorum humana ratio ſuffice
ret:niſi plantationibus ⁊ vegetatio
nibus ſolitis dominus cremēta pre
beret.Unde plenum pietatis ⁊ iuſti
tie eſt.vt de ijs que nobis celeſtis pa
ter miſericorditer contulit:nos quo
qꝫ alios iuuemus.Sunt.n.plurimi:
qui nullam habent portionem:quo
rum inopie de ea quā dominus de
dit copia:conſulendū eſt.vt ⁊ ipſi no
biſcum deo pro terre fecunditate be
nedicāt.⁊ gaudeant poſſidentibus
eſſe donata:que etiam pauperibus
ac peregrinis fuerunt facta commu
nia.felix eſt illud horreum:⁊ omniū
fructuū multiplicatione digniſſimū
de quo egentium ⁊ debilium ſatura
tur eſuries:de quo releuat peregri
ni neceſſitas:de quo deſideriū foue
tūr īfirmi.Quos ideo ſub diuerſis
moleſtijs iuſtitia dei laborare per/
miſit:vt miſeros pro patientia ⁊ miſe
ricordes pro beniuolētia coronaret
Huic autem operi dilectiſſimi cum
omnia opportuna ſint tempora:hoc
nunc precipue aptum eſt atqꝫ cōue
niens:ī quo ſancti patres noſtri di
uinitus īſpirati decimi mēſis ſanxe
re ieiunium.vt oīum fructuum colle
ctione concluſa rationabiliſ deo ab
ſtinētia daretur.⁊ meminiſſet qſqꝫ
ita vti abūdantia vt ⁊ circa ſe abſti
nentio: ⁊ circa pauperes eſſet effuſi
or:Efficaciſſima enim pro peccatis
deprecatio eſt ī elemoſinis:atqꝫ ieiu
nijs.⁊ velociter ad diuinas conſcen
dit aures talibus oratio eleuata ſuf
fragijs.quoniā ſicut ſcriptum ē:ani
me ſue benefacit uir miſericors.⁊ ni
hil uniſcuiuſqꝫ tam ꝓprium qꝫ quod
īpendit ī proximū.pars eni corporali
um facultatū que īdigentibus mini
ſtratur:ī diuitias trāſit eternas.⁊ ille
opes de hac largitate pariunt:que
nullo uſu minui nulla poterunt cor
ruptiōe uiolari.Beati autē miſeri
cordes:quoniā ipſoꝝ miſerebit deꝰ
⁊ ipſe erit illis ſūma premij q eſt for
ma precepti.Inter.hec aūt dilectiſſi
mi opa pietatis que nos deo magiſ
magiſqꝫ cōmendant:dubiū non ē:
quin hoſtis noſter nocēdi cupidus
⁊ peritus acrioribus īuidie ſtimuliſ
īcitetur:ut quos apłis ⁊ cruētis ꝑſe
cutionibus īpugnare non ſinit:ſub
falſa Chriſtiani nominis ꝓfeſſione
corrūpat.habēs hereticos huic ope
ri ſeruiētes:quoſ a catholica fide de
uios ſibiqꝫ ſubiectos militare in ca
ſtris ſuis ſub diuerſis erroribus fe
cit.Et ſicut decipiēdis primis homi
nibꝰ miniſteriū ſibi ſerpētis aſſum
pſit:ita coꝝ līguas ad ſeducendum

coꝝ aīos ueneno ſue falſitatis arma
nit. Sed his inſidijs dilectiſſimi pa
ſtorali ſollicitudine iquantum dñs
auxiliat᷑: occurrimus. Et ne qd de ſā
cto grege pereat: precauentes pater
nis uos denunciationibus admone
mus: ut labia iniqua ⁊ linguā dolo
ſam a qbus aīam ſuam Propheta
liberari poſtulat declinetis. quoniaꝫ
ſermo eoꝝ ſicut ait beatus Apoſto
lus: ſerpit ut cācer. humiliter irrepūt
blāde capiūt. molliter ligāt. latenter
occidūt. ueniunt eni ſicut Saluator
predixit: ſub ueſtitu ouium: itus aūt
ſunt lupi rapaceſ. qa non poſſent ue
ras ⁊ ſimpliceſ oues fallere: niſi Chri
ſti noīe tegerent rabiem beſtialē. In
his autē oībus operat᷑ qui cum ſit
uere illuminationis inimicus: ī luciſ
ſe angelum trāſfigurat. Huius arte
Baſilides huius Martion callet i
genio. hoc duce agitur Sabellius:
hoc p̄cipitatur rectore Photinus.
huius poteſtatis fuit Eunomiꝰ. To
ta deniqꝫ beſtiaꝝ taliū cohors hoc
preſide ab Eccleſie unitate diſceſſit:
hoc magiſtro a ueritate deſciuit. Sꝫ
cum ī cunctis peruerſitatibus multi
formē teneat pricipatum: arceꝫ tamē
ſibi ī Manicheoꝝ ſtruxit īſania ⁊ la
tiſſimā ī eis aulam ī qua ſe exultanti
us iactaret īuenit. ubi non unius pra
uitatis ſpeciē ſed oīum ſimul erroꝝ
īpietatūqꝫ mixturaꝫ generaliter poſ
ſideret. qđ enim in paganis propha
nuꝫ qđ ī Iudeis carnalibꝰ cecū qđ
ī ſecretis magice artis illicitū qđ de
niqꝫ in oībus hereſibus ſacrilegūꝫ
atqꝫ blaſphemū eſt: hoc ī iſtos qua
ſi ī ſentinā quandā cū oīum ſordiuꝫ
cōcretione ꝯfluxit. Unde uniuerſas
eoꝝ īpietates ac turpitudīes enarra
re perlongū eſt. ſupat eni uerboꝝ co
piā criminū multitudo. ex qbus ad
iudicandū p̄auca ſufficiūt: ut de ijs q
audieritis: etiā illa que uerecūde pre
termittimus: eſtimetis. De ſacris ta
men eoꝝ que apud illos tam obſce
na ſunt: qꝫ nephāda: qđ īquiſitioni
noſtre domius māifeſtari uoluit: nō
tacemus: ne qſqꝫ putet nos de hac
re dubie fame ⁊ incerti opinionibus
credidiſſe. Reſidentibuſ itaqꝫ mecū
Epiſcopis ac Preſbyteris ac ī eūdē
ꝯſeſſum Chriſtianis viris ac nobili
bus ꝯgregatis electos ⁊ electas eoꝝ
iuſſimus p̄ſentari. qui cū de peruer
ſitate dogmatis ſui ⁊ de feſtiuitatuꝫ
ſuaꝝ ꝯſuetudine multa referarent:
illud quoqꝫ ſcelus quod eloq uere
cundū eſt: prodiderūt. quod tāta di
ligētia īueſtigatū eſt: ut nihil minus
credulis nihil obtrectatoribus relin
queret᷑ ambiguū. aderant eni oēs ꝑ
ſone ꝑ quas nephandū facinus fue
rat ꝑpetratū. Puella ſcilicet ut mul
tū decēnis ⁊ due mulieres que ipſā
nutrierant. ⁊ huic ſceleri prepararāt
preſto eni erat adoleſcētulis uitiator
puelie ⁊ Epiſcopus ipſoꝝ deteſtādi
criminis ordinator. oīuꝫ par fuit ho
rū ⁊ una cōfeſſio. ⁊ pateſactū eſt exe
cratū qđ aures noſtre uix ferre po
tuerūt. De quo ne apertius loquen
tes caſtos offendamꝰ auditus geſto
rū documēta ſufficiūt: qbus pleniſ
ſime docet᷑: nullā ī hac ſecta pudici
ciaꝫ nullā honeſtatē nullaꝫ penitus
reperiri caſtitatē. In qua lex ē men
daciū. diabolus religio. ſacrificiū tur
pitudo. hos ideo dilectiſſimi ꝑ oīa
execrabiles atqꝫ peſtiferoſ quos ali
arum religionū perturbatio nobis
ītulit crebriores ab amicicia ueſtra
penitus abdicate. uoſqꝫ precipue
mulieres a taliū noticia ⁊ colloqui
is abſtinere: ne duꝫ fabuloſis narra
tionibus: īcautus delectatur auditꝰ

in diaboli laqueos icidatis. Qui sciens q̄ primū uirum mulieris ore seduxerit: ⁊ q̄ per femineam credulitatem oēs homines a paradisi felicitate deiecerit: uestro nunc quoqȝ sexui securiore iſidiar̄ astutia. ut eas quoque uos dilectiſſimi obsecrans moneo: ut ſicut ueſtrum inotuit: ubi habitent: uel ubi frequētent: ⁊ in quoꝝ societate requieſcāt: noſtre sollicitudini fideliter idicetis. q̄a prodeſt vnicuiqȝ: qđ protegente ſpū ſancto ab iſtis ipſe nō capitur: ſȝ cum alios capi itelligit: ipſe nō mouetur. Contra oēs hoſtes pro ſalute oīuȝ unā communis debet eſſe uigilantia. ne alicuius mēbri uulnere etiam alia poſſint mēbra corrūpi. ⁊ qui tales nō ꝓdendos putant i iudicio Chriſti iueniantur rei de ſilētio: etiā ſi non cōtaminātur aſſenſu. Aſſumite igitur religioſe ſollicitudis pium ȝelū. ⁊ contra ſeuiſſimos hoſtes aīaꝝ oium fidelium cura cōſurgat. Ideoqȝ enī miſericors deus quādam nobis partem prodidit hominū noxiorum ut manifeſto piculo excitaretur diligētia cautionis. nō ſufficiat: quod actū eſt: ſȝ eadem iquiſitio pſeueret: que hoc auxiliāte deo ꝓſequetur: ut non ſolum q̄ recti ſūt: icolumes pſeuerēt ſȝ etiam multi q̄ diabolica ſeductiōe decepti ſunt: ab errore reuocētur. ueſtre aūt orationes ⁊ elemoſine atqȝ ieiunia miſericordi deo per hanc ipſam deuotionē ſacratius afferentur cum etiam hoc opus fidei ad omnia officia pietatis acceſſerit. Quarta igitur ⁊ ſexta feria ieiunemus. Sabbato autem apud preſentes beatiſſimū Apoſtolum petrum uigilias celebremus. Qui ſicut experimur: ⁊ credimus: pro cōmendatis ſibi ouibus indeſinenter paſtorales pretendit excubias. exoraturus deprecatiōibus ſuis ut Eccleſia dei q̄ ipſi⁹ ē pdicationib⁹ inſtituta ab oī errore ſit libera. p Chriſtum dominum nr̄m Amen.

De ieiunio decimi mēſis ⁊ de miſericordie opib⁹ eiuſdē. ſermo ſext⁹.

Euangelicis ſanctionibus dilectiſſimi multum auctoritatis pdet doctrina legalis cum quedam de mandato ueteri ad nonam obſeruantiam transferuntur. ⁊ ex ipſa eccleſiaſtica deuotione demonſtratur q̄ dominus Jeſus Chriſtus nō uenit legem ſoluere: ſed adimplere. ceſſantibus enim ſignificationibus q̄bus Saluatoris nr̄i nunciabatur aduentus: ⁊ peractis figuris quas abſtulit ipſa preſentia ueritatis ea que uel ad regulas moruȝ uel ad ſimplicem dei cultum ratio pietatis inſtituit. in eadem apud nos forma in qua ſunt condita: perſeuerant. ⁊ que utriqȝ teſtamento erant congrua. nulla ſunt commutatione uariata. Ex his autem eſt etiam decimi menſis ſollēne ieiunium. quod a nobis nunc eſt annua conſuetudine celebrandum quare plenum iuſtitie eſt atqȝ pietatis gratias agere diuine largitati p fructibus. quos in uſus hominum ſecundum ſumme prouidentie temperamentum terra produxit. Quod ut prompto aīo nos facere monſtremus. non ſolum continentiā ieiunij ſed etiam elemoſinaꝝ curā oportet aſſumi. ut de terra quoqȝ cordis nr̄i germen iuſtitie ⁊ fructus charitatis oriatur. Et miſericordiā dei paupeꝝ ipſius miſerēdo mereamur. Efficaciſſima enī eſt ad exorandū poſtulatio cui pietatis opa ſuffragātur. quoniā qui ſuū ab iope nō auertit aīuȝ. cito ad ſe domini cōuertit auditū. dicēte dn̄o Eſtote miſericordes. ſicut ⁊ pr̄

neſter miſericoꝛs eſt. Dimittite ⁊ di
mittet̃ uobiſ: qd hac iuſtitia benigni
us. Quid hac retributione clementi
us. ubi ſententia iudicaturi ĩ poteſta
te ponitur iudicãdi. Date iquit ⁊ da
bitur uobis. Quã cito diffidẽtie ſolli
citudo ⁊ auaricie ẽ amputata ꝯtatio
ut quod redditurũ ſe pꝛomittit ueri
tas: ſecura expẽdat humanitas. Cõ
ſtans eſto Chꝛiſtiane largitoꝛ. Dat
qđ accipias. Sere: qđ metas. Spar
ge: quod colligas. Noli metuere di
ſpendiũ. noli de dubio ſuſpitare pꝛo
uentu. Subſtãtia tua cum bene ero
gatur: auget̃. ⁊ cõcupiſcere iuſtũ mi
ſericoꝛdie lucrum: eterni queſtus eſt
ſectari cõmercium. Muneratoꝛ tuꝰ
uult te eſſe munificuʒ: ⁊ q dat: ut ha
beas: mãdat: ut tribus: dicẽs. Date:
⁊ dabitur uobis. Amplectenda eſt ti
bi pꝛomiſſionis iſtiuſ gratulanda cõ
ditio: quãuis eni non habeas: niſi
quod acceperis: nõ potes tamen nõ
habere quod dederis. Qui ergo pe
cuniaſ amat. ⁊ multiplicare opes ſu
as ĩmodicis optat augmentis: hoc
potius ſanctũ fenus exerceat ⁊ hac
uſurarum arte diteſcat: ut nõ homi
num laboꝛantium captet neceſſitateſ
ne per doloſa officia laqueos icidat
ĩſolubiliũ debitoꝛũ. ſed illius ſit cre
ditoꝛ: q dicit. date: ⁊ dabitur uobis.
⁊ qua menſura mẽſi fueritis: eadem
remetietur uobis. Infidelis autẽ et
iniquus eſt etiã ſibi: q quod eſtimat
diligendum: non uult habere perpe
tuũ. Quantalibet adiiciat: q̃ʒtalibet
condat: ⁊ congerat: inops i hoc mũ
do ⁊ egenꝰ abſcedit: dicente. Dauid
Pꝛopheta: quoniã cum interierit:
non accipiet oĩa. neqʒ deſcendet cuʒ
eo gloꝛia eius: qa ſi benignus eſſet
aĩe ſue: illi bona ſua crederet: q ⁊ ido
neus fideiuſſoꝛ eſt pauperum: ⁊ lar
giſſimus redditoꝛ uſurarum. Sed i
iuſta ⁊ ĩpudens auaricia que bene
ficiũ ſe dicit pꝛeſtare cum decipit: nõ
credit deo ueraciter pꝛomittenti. ⁊ cre
dit homini trepide paciſcenti. Dum
que ceteriora exiſtimat pꝛeſentia q̃ʒ
futura: merito ĩ hoc frequenter icur
rit: ut ei cupiditas iniuſti lucri cauſa
ſit damni. Unde q̃libet ſequatur euẽ
tus: mala ſemper eſt ratio fenerãtis
cui peccuniam ⁊ minuiſſe ⁊ auxiſſe
peccatum eſt. ut aut miſer ſit amittẽ
do quod dedit: aut miſericoꝛ accipiẽ
do quod non dedit. Fugienda pꝛoꝛ
ſus eſt iniqtas fenoꝛis: ⁊ lucruʒ om
ni carens humanitate uitandum eſt.
multiplicatur qdem facultas iniuſtiſ
⁊ triſtibuſ icrementis: ſʒ meritis ſub
ſtantia contabeſcit. quoniam fenus
pecunie funus eſt aĩe. Quid eni de
huiuſmodi hominibus ſentiat deꝰ
ſacratiſſimꝰ Pꝛopheta Dauid ma
nifeſtat: q cum diceret. Domĩe quis
habitabit ĩ tabernaculo tuo. aut qs
requieſcet ĩ monte ſancto tuo. Reſpõ
ſo diuine uocis inſtruitur: ⁊ eum ad
eternam reqem pertinere cognoſcit
qui ĩter alias pie conuerſationis re
gulas pecuniam ſuam non dedit ad
uſuram. ⁊ a tabernaculo dei oſtendi
tur alienus: ⁊ a ſancto monte eiuſ ex
traneus: q doloſum queſtum de pe
cunie ſue captat uſuris. ⁊ dum per
aliena cupit damna ditari eterna di
gnus ẽ egeſtate puniri. Uos itaqʒ
dilectiſſimi q ex toto coꝛde pꝛomiſſi
onibus domini credidiſtis: fugiẽtes
auaricie lepꝛam ĩmundiſſimam: do
niſ dei pie ⁊ ſapienter utimini. ⁊ quo
niam de ipſius largitate gaudetis:
dare oberam ut poſſitis gaudioꝛuʒ
ueſtroꝛum habere conſoꝛtes. Mul
tis eni que nobis ſuppetunt: deſunt
⁊ in quoꝛundam indigentia nobis

materia data eſt diuie bonitatis im
mitande. ut per uos ⁊ in alios diuia
beneficia tranſirent. ⁊ bene diſpēſan
tes temporalia acquireretis eterna.
Quarta igiť ⁊ ſexta feria ieiunemuſ
Sabbato autem apud beatiſſimuʒ
Apoſtoluʒ Petrum uigilemus. Cu
ius orationibus nobis per oīa obti
neatur diuina protectio. Per Chri
ſtum dominum noſtrum Amen.

De ieiunio decimi mēſis ⁊ elemo
ſinis eiuſdem. Sermo ſeptimus.

Reſidia militiē Chriſtiane di
lectiſſimi ſanctificandis menti
bus noſtris atque corporibus diui
nitus inſtituta ideo cum dierum tem
porumque curriculis ſine ceſſatione
reparantur: ut infirmitatuʒ noſtraꝝ
ipſa nos medicina commoneat. na
tura quippe mutabilis ⁊ de peccati
labe mortalis licet etiam iam redem
pta ⁊ ſacro baptiſmate ſit renata: in
quantum eſt paſſibilis: intantum eſt
ad deteriora procliuis corrumpereť
que carnali deſiderio: niſi ſpiritali
muniretur auxilio. quia ſicut illi nun
quam deeſt unde corruat: ita ſemper
preſto eſt unde ſubſiſtat. dicēte Apo
ſtolo: fidelis deus qui uos nō patie
tur temptari ſupra id: quod poteſtis
ſed faciet prouentuʒ: ut poſſitis ſuſti
nere. Quamuis ergo dominus pro
tegat bellatores ⁊ milites ſuos ille q
potens eſt in prelio: cohortetur: ⁊ di
cat. Nolite timere: quia ego uici mū
dum. Sciendum tamen eſt dilectiſſi
mi hoc incitamento formidinem ſub
latam eſſe: non pugnaʒ. ⁊ retuſo acu
leo timoris cauſam manere certami
nis. Quod ab hoſte uerſuto terribi
liter qdem furore perſecutionis mo
uetur. Sed inocentibus ſpecie pacis
infertur. Ubi enim in aperto ſunt pu
gne: manifeſte ſunt ⁊ coronē. Et hoc
ipſum alit atque accendit patientie
fortitudinē: quod ſicut proxima eſt
tribulatio: ita eſt ⁊ uicina promiſſio.
ceſſantibus publicis impugnationi
bus ipiorum. Et a cedibus ⁊ ſuppli
ciīs fidelium diabolo continente ne
pertinacia crudelitatum multiplica
tio fieret triumphorum ueſtrorum.
Fremit aduerſarius. ⁊ cruētas inimi
cicias ad quietas conuertit īſidias.
ut quos uincere fame ⁊ gelu flāmis
ferroque non poterat: otio tabeface
ret: cupiditatibus irretiret: ambitiōe
īflaret: uoluptate corrumperet. Sed
iīs malis atque aliīs oībus deſtruē
dis habet acies Chriſtiana potētes
munitiones ⁊ arma uictricia: deo ſci
licet īſtruente milites ſuos ut ſpiritu
ueritatis manſuetudo iraʒ: largitas
auariciam: benignitas extinguat inui
diam. commutante eni dextra excel
ſi corda multorum: rediīt i nouitateʒ
uetuſtas: ⁊ de iniqtatis famulis mi
niſtri prodiere iuſtitie Subegit luxu
riam cōtinentia. humilitas arrogā
tiam propulſauit. ⁊ q ipudicicia ſor
duerāt: caſtitate nituerunt. His autē
cōuerſionibus dilectiſſimi prouidē
te gratia dei addita ſunt ſancta ieiu
nia: que i qbuſdam diebus uniuer
ſam Eccleſie deuotionē obſeruantie
generalis exigerent. Quāuis. n. pul
chrum eſt atqʒ laudabile ut ſingula
queqʒ mēbra corporis Chriſti ꝓpri
is ornent officiīs. Excellētioris tamē
ē actiōis ſacratoriſqʒ uirtutis cum ī
nr̄uʒ propoſitū pie plebis corda cō
currūt: ut ille cui ſāctificatio nr̄a ſup
pliciū ē: nō ſolū a parte: ſʒ etiaʒ a ſoli
ditate ſuperet: cui nūc opere dilectiſ
ſimi decim⁹ mēſis offert: ā munēſ quo
dāmodo ꝑ q̄litate tēporis ſui ne qſ
q̄ʒ frigore īfidelitatꝭ obtorpeat. ſʒ po

tius charitatis ſpiritu conualeſcat.
Quoniam ⁊ per ipſa elementa mun
di tanq̃z per publicas paginas ſigni
ficationez diuine uoluntatis accepi
mus. Nec unq̃z ceſſat ſuperna eru
ditio quādo etiam de ijs que nobis
famulantur: imbuimur. Preter illā
nanq̃z Apoſtolicam ſententiaz qua
homines fructu pietatis carētes ua
cuis arboribus cōparantur: etiaz il
la ficus nobis cauēda eſt: de ſue ifo
cunditatis exemplo: quam dominus
Jeſus ſicut Euangelium refert: nihil
habentem q̃d eſuriens ſumeret: per
petua ſterilitate dānauit. ut itellige
remus quoniam q eſurientem nō re
fouet egenum: illi denegat cibū: qui
q̃d pauperi eſt datum: ſibi dixit ipen
ſum. ⁊ huius maledictionis arboreſ
erunt: quibus a iudicāte dicetur. Di
ſcedite a me maledicti i ignez eternū
quem preparauit pater meus diabo
lo ⁊ angelis eius. Eſuriui eni ⁊ non
dediſtis mihi manducare. Sitiui ⁊
non dediſtis mihi bibere ⁊ cetera.
Que ideo ſingula recoluntur: ut ad
uertamus non futurum extra miſeri
cordiam: q uel partem borum operꝫ
fuerit executus. Anima autem nemi
nem iuuans erit arbor non habens
poma: cum totius fructu pietatis in
uenietur aliena. Decimi ergo mēſis
ieiunium quod eſt hyemalis tempo
ris ad agriculturam nos myſticam
uocat: qua ſegetum ⁊ palmituz atq̃z
arborum uires quibus humana ſu
ſtentatur īfirmitas: ſpiritalibus ſtu
dijs excolantur. ut dominicus ager
ſuis ditetur impendijs. ⁊ quez nun
q̃z expedit eſſe ſine fructu d̃ propria
ſua ubertate fecundior. quod utiq̃z i
telligit ſanctitas ueſtra ad totius Ec
cleſie profectum eſſe referendū: quo
ruz in fide germen eſt in ſpe incremē
tum in charitate natiuitas. quia ca
ſtigatio corporis ⁊ inſtantis oratiōiſ
tunc ueram obtinent puritatem: cuz
elemoſinarum ſanctificatione nite
ſcunt: dicente domino: date elemoſi
nam ⁊ ecce omnia mūda ſunt uobis
Quarta igitur ⁊ ſexta feria ieiune
mus: Sabbato autem apu beatiſſi
mum Petrum Apoſtoluz uigilias
celebremus ipſo preſtante ⁊ adiuuā
te q cum patre ⁊ ſancto ſpiritu uiuit
⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen.

De ieiunio decimi mēſis ⁊ elemo
ſinis eiuſdem. Sermo octauus.

Cum de aduentu regni dei ⁊ d̃
mundi fine ac temporum diſci
pulos ſuos Saluator inſtrueret: to
tamq̃z Eccleſiam ſuam in Apoſtoliſ
ſuis erudiret. Cauete inquit ne gra
uentur corda ueſtra crapula ⁊ ebrie
tate ⁊ cogitatiōibus ſecularibus: q̃d
utiq̃z preceptum dilectiſſimi ad nos
ſpecialius pertinere cognoſcimus q
bus denuntiatus dies etiam ſi eſt oc
cultus: non dubitatur eſſe uicinus.
Ad cuius aduentum omnem homi
nem conuenit preparari: ne quēquā
aut uentri deditum aut curis ſecula
ribus inueniat implicatum. Quotti
diano enim dilectiſſimi experimēto
probatur potus ſatietate aciē mētis
obtundi. ciborꝫ nimietate uigorē cor
dis hebetari. ita ut delectatio edēdi
etiā corporꝫ cōtraria ſit ſaluti: niſi ra
tio tēperantie obſiſtat illecebre. ⁊ q̃d
futurū eſt oneri: ſubtrahat uolupta
ti. Quāuis eni ſine aīa nihil caro de
ſideret: ⁊ inde accipiat ſenſus: unde ſu
mit ⁊ motus: eiuſdem tamē eſt aīe q̄
dam ſibi ſubdite negare ſubſtantie ⁊
interiori iudicio ab inconuenientibus
exteriora frenare. ut a corporeis cupi
ditatibus ſepius libera in aula men
tis poſſit diuine uacare ſapientie.

vbi omni ſtrepitu ſilente curarũ me
ditationibus ſanctis ⁊ in delitijs le
tetur eternis. qđ ſi in hac uita diffici
le eſt cõtinuari. poteſt tamen frequẽ
ter aſſumi ut ſepius ac diutius ſpirita
libus: potius q̃ʒ carnalibus occupe
tur. Et cum melioribus curis ĩpendi
mus maiores moras ad ĩcorruptibi
les diuitias etiam temporales tran
ſeunt actiones. Huius obſeruantie
utilitas dilectiſſimi ĩ eccleſiaſticis eſt
precipue cõſtituta ieiuniũs que ex do
ctrina ſãcti ſpiritus ita per totius an
ni circulum diſtributa ſunt: ut lex ab
ſtinentie omnibus ſit aſcripta tempo
ribus. Siquidem ieiunium uernuʒ
ĩ quadrageſima: eſtiuum in penthe
coſte: autumnale in menſe ſeptimo:
hyemale autem ĩ hoc q̃ eſt decimuſ
celebramus: ĩtelligentes diuis nihil
uacuuʒ eſſe preceptis. ⁊ uerbo dei ad
eruditionem noſtram oĩa elementa
ſeruire: dum per ipſos mundi cardi
nes: quaſi per quattuor Euangelia
ĩceſſabili tuba diſcimus quod ⁊ pre
dicemus: ⁊ agamus: dicẽte Prophe
ta. Celi enarrant gloriam dei: ⁊ ope
ra manuum eius annunciat firmamẽ
tum. Dies diei eructat verbuʒ: ⁊ nox
nocti ĩdicat ſcientiam. Quid eſt per
quod ueritas nobis non loquatur.
Ipſius voces ĩ die ipſius audiũtur
ĩ nocte. ⁊ pulchritudo rerum unius
dei opificio conditarum non deſinit
cordis auribus magiſtram ĩſinuare
rationem: vt ĩuiſibilia dei per ea que
facta ſunt: intellecta conſpiciantur. ⁊
non creaturis ſed creatori oĩum ſer
uiatur. Cum ergo uniuerſa uitia per
continentiam deſtruantur: ⁊ q̃cquid
auaricia ſitit: q̃cq̃d ſuperbia ambit:
q̃cq̃d luxuria concupiſcit: huius uir
tutis ſoliditate ſuperetur. Quis non
ĩtelligat: q̃ʒ tum nobis per ieiunia cõ
feratur. In quibus ĩdicitur: ut non
ſolũ a cibis ſed etiã ab oĩbus carna
libus deſiderijs tẽperet̃. Alioqn ſu
perfluũ eſt ſuſcipere eſuriẽ: ⁊ nunq̃ʒ
deponere uoluptatẽ. reciſo affligi ci
bo. ⁊ a cõcepto nõ reſilire peccato.
carnale eſt nõ ſpiritale ieiuniũ ubi ſo
li corpori nõ parcit̃: ⁊ ĩ ijs que oĩbꝰ
delicijs ſunt nocẽtiora: permanetur
Quid prodeſt aĩe foris agere quaſi
dominam: ⁊ ĩtus ſeruire captiuam:
mẽbris proprijs impare ⁊ iũs ꝓprie
libertatis ammittere. Et merito ple
runque patitur famulam rebellan
tem: que nõ reddit dño debitam ſer
uitutẽ. Ieiunet ergo corpus ab eſciſ
mens ieiunet a uitijs. ⁊ curaſ cupidi
tateſque terrenas regis ſui lege diiu
dicet. Meminerit primã dilectioneʒ
deo ſecundã debere proximo. oẽſqʒ
affectus ſuos hac regula dirigẽdos
ut nec a cultu recedat domini: nec ab
utilitate cõſerui. quomodo auteʒ de
uſ colitur. niſi ut quod ipſi placet: pla
ceat ⁊ nobis. Nec ab eius ĩperio no
ſter unq̃ʒ reſultet affectus. quoniam
ſi hoc qđ ille uult uolumus: ab illo
ſũmet ĩfirmitaſ noſtra uirtutẽ: a quo
ipſam accepimus uoluntatẽ. Deus
eſt enim ſicut ait Apoſtoluſ: q̃ opera
tur ĩ nobis ⁊ uelle ⁊ perficere pro bo
na uoluntate. nec ſuperbia denique
homo ĩflabit̃. nec deſperatiõe frãge
tur: ſi bonis diuinitus datis ĩ gloriã
dantis utat̃. ⁊ ab ijs deſideria ſua re
uocet: q̃ ſibi nocitura cognoſcit. Ab
ſtinens enĩ ab ĩuidie malignitate a
luxurie diſſolutiõe a perturbatiõe ira
cundie a cupiditate uĩdicte purifica
bitur ueri ſanctificatione ieiunij. ⁊ in
corruptibiliũ deliciarꝝ uoluptate pa
ſcet̃. ut ꝑ uſum ſpiritalẽ etiã terrenaſ
copias ĩ celeſtẽ nouerit trãſferre ſub
ſtantiam: non ſibi credẽdo que acce

perit:ſed magis magiſque multipli
cando quod dederit Unde paterne
charitatis affectu dilectionez ueſtrā
monemus:ut ieiunium decimi men
ſis fructuoſum vobis elemoſinaruz
largitate faciatis:gaudentes ꝙ per
uos dominus pauperes ſuos paſcit
⁊ ueſtit. Quibus utique poſſet eas
quas uobis ꝯtulit tribuere faculta
teſ:niſi pro ineffabili miſericordia ſua
⁊ illos iuſtificare uellet de patientia
laboris ⁊ uos de opere charitatis.
Quarta igiť ⁊ ſexta feria ieiunemuſ
Sabbato aūt apud beatiſſimū apo
ſtolum Petrū uigilias celebremus
q ⁊ orationes ⁊ ieiunia ⁊ elemoſinaſ
noſtras precibus ſuis dignabiť ad
iuuare pſtāte dño noſtro Jeſu Chri
ſto q cum patre ⁊ ſācto ſpiritu uiuit
⁊ regnat i ſecula ſeculoꝝ Amen.

Leo Papa Flauiano Conſtanti
nopolitano Epiſcopo. Epiſtola.

Dilectiſſimo filio Flauiāo Leo
Lectis dilectionis tue epiſto
lis quas miramur fuiſſe tam ſeras:
⁊ geſtorum Epiſcopalium ordīe re
cenſito tandem quid apud nos ſcan
dali contra integritatem fidei exortū
fuiſſet:agnouimus. ⁊ que priuſ uide
bantur occulta:nunc nobis reſerata
patuerunt. quibus Eutyches q preſ
biterij nomine honorabilis uideba
tur:multum imprudens ⁊ nimis im
peritus oſtenditur:ut etiam de ipſo
dictum ſit a Propheta. Noluit itel
ligere:ut bene ageret:iniquitatez me
ditatus eſt i cubili ſuo. Quid aūt ini
quius:q̄ȝ impie ſapere. Sed i hanc
iſipientam cadunt:q cum ad cogno
ſcendam ueritatem aliquo ipediun
tur obſcuro non ad Propheticas
uoces. non ad Apoſtolicas literaſ:
nec ad Euangelicas autoritatis:ſed
ad ſemetipſos recurrunt. ⁊ ideo ma
giſtri erroris exiſtunt:quia ueritatiſ
diſcipuli non fuerunt. quam eni eru
ditionem de ſacris noui ⁊ ueteru te
ſtamenti paginis acquiſiuit: qui ne
ipſius quidem Symboli initia con
prehendit:⁊ quod per totum mūdū
omnium regenerandorum uoce de
promitur: iſtius adhuc ſenis corde
non capitur. Neſciens igitur quid
deberet de uerbi dei icarnatione ſē
tire:nec uolens ad promerenduz lu
men intelligentie in ſanctarum ſcrip
turam latitudine laborare:illam ſal
tem communem ⁊ indiſcretam con
feſſionem ſollicito recepiſſet auditu:
quam fidelium uniuerſitas profite
retur:credere ſe in deum patrem om
nipotentem:⁊ in Jeſum Chriſtum fi
lium eius vnicum dominum nrum:
q natuſ eſt de ſpiritu ſancto ex Ma
ria virgine:quibus tribus ſententijſ
omnium fere hereticorum machinē
diſſoluuntur. Cum enim deus ⁊ om
nipotens ⁊ pater creditur:conſempi
ternus eidem filius demonſtratur:
in nullo a patre differens qa de deo
deus de omnipotente omnipotens
de eterno natus eſt coeternus: non
poſterior tempore non inferior pote
ſtate:non diſſimilis gloria:non diui
ſus eſſentia. Idem vero ſempiterni
genitoris vnigenitus ſempiternus
natus eſt de ſpiritu ſācto ex Maria
virgine. que natiuitas temporalis il
li natiuitati diuīe ⁊ ſempiterne nihil
minuit nihil contulit: Sed totam ſe
reparādo homini q erat deceptus i
pendit:ut ⁊ mortē uinceret:⁊ ius dia
boli qui mortis habebat imperium
ſua uirtute deſtrueret. Non enim
nos ſuperare poſſemꝰ peccati ⁊ mor
tis autorem. niſi naturam noſtram
ille ſuſciperet:⁊ ſuam faceret. quē nec

peccatum contaminare: nec morſ po
tuit detinere. Conceptus quippe eſt
de ſpiritu ſancto intra uterum uirgi
nis matris: que illum ita ſalua uirgi
nitate edidit: quemadmodum ſalua
uirginitate concepit. Sed ſi de hoc
Chriſtiane fidei fonte puriſſimo ſin
cerum intellectum haurire non po
terat: quia ſplendorem perſpicue ue
ritatis obcecatione ſibi propria tene
brarat: doctrine ſe Euangelice ſubdi
diſſet: dicẽte Mattheo. Liber gene
rationis Jeſu Chriſti filij Dauid fi
lij habraaꝫ: Apoſtolice quoque pre
dicationis expetiſſet inſtructum: le
gens ĩ epiſtola ad Romanoſ. Pau
lus ſeruuſ Jeſu Chriſti uocat⁹ Apo
ſtolus ſegregatus in Euangelium
dei quod ante promiſerat per Pro
phetas ſuos in ſcripturis ſanctis de
filio ſuo qui factus ẽ ei ex ſemine Da
uid ſecundum carnem: ad propheti
cas quoqꝫ paginas piam ſollicitudi
nem contuliſſet: ⁊ inueniret promiſſi
onem dei ad habraam dicentis. Jn
ſemine tuo benedicentur omnes gẽ
tes. Et ne de huius ſeminis proprie
tate dubitaret: ſecutus fuiſſet Apo
ſtolum dicentem. Abrae dicte ſũt ꝓ
miſſiones ⁊ ſemini eius non dicit et
ſeminibus quaſi in multis: ſed qua
ſi in uno: ⁊ ſemini tuo quod eſt Chri
ſtus. ⁊ Eſaie quoqꝫ predicationem ĩ
teriore apprehendiſſet auditu dicen
tis. Ecce uirgo concipiet in utero et
pariet filium ⁊ uocabitur nomẽ eius
Emmanuel quod eſt interpretatum
nobiſcum deuſ. Eiuſdẽ quoqꝫ Pro
phete cum fideliter uerba legiſſet: pu
er natus eſt nobis ⁊ filius datus eſt
nobis: cuius poteſtas ſuper hume
ros eius ⁊ uocabit᷑ nomen eius ma
gni conſilij angelus: deus fortis: pa
ter futuri ſeculi: princeps pacis. Nec
fruſtratorie ita loquens uerbum di
ceret carnem factum: ut editus utero
uirginis Chriſtus haberet formam
hominis: ⁊ nõ haberet materni cor
poris ueritatem. An forte ideo puta
uit dominum noſtrum Jeſum Chri
ſtuꝫ non noſtre eſſe nature quia miſ
ſus ad beatam uirginem: Mariam
Angelus ait. Spiritus ſanctus ſup
ueniet in te: ⁊ uirtus altiſſimi obum
brabit tibi: ideoqꝫ ⁊ quod naſcetur
ex te ſanctum uocabitur filius dei: ⁊
quia conceptus uirginis diuini fuit
operis non de natura concipientis
fuerit caro concepti. Sed non ita in
telligenda eſt illa generatio ſingula
riter mirabilis: ⁊ mirabiliter ſingula
ris: ut per nouitatem creationis pro
prietas remota ſit generis: fecundi
tatem enim uirgini ſpiritus dedit ſã
ctus: ueritas autẽ corporis ſumpta
eſt de corpore. Et edificante ſibi ſa
pientia domum uerbum caro factuꝫ
eſt: ⁊ habitauit in nobis hoc eſt ĩ car
ne quã aſſumpſit ex homine: ⁊ quã
ſpiritu uite rationabilis animauit.
ſalua igitur proprietate utriuſqꝫ na
ture ⁊ ſubſtantie in unam coeunte ꝑ
ſonã ſuſcepta ẽ a maieſtate hũilitas
a uirtute ĩfirmitaſ: ab eternitate mor
talitas. ⁊ ad reſoluenduꝫ ꝯditionis
noſtre debitũ: natura iuiolabilis: na
ture ẽ unita paſſibili. ut quod nr̃is
remedijs ꝯgruebat: unus atqꝫ ideꝫ
mediator dei ⁊ hominũ homo Chri
ſtus Jeſus ⁊ mori poſſet ex uno: ⁊ re
ſurgere poſſet ex altero. Jn itegra er
go ueritate hominis ꝑfectaque natu
ra uer⁹ natus ẽ deus: totus ĩ ſuis: to
tus ĩ nr̃is. nr̃a autẽ dicimuſ que ĩ no
bis ab initio creator ꝯdidit: ⁊ q̃ repa
rãda ſuſcepit. Nã illa que deceptor in
tulit: ⁊ homo deceptus admiſit: nul
lum habuerũt ĩ Saluatore ueſtigiũ

nec quia communionē humanarū
ſubijt infirmitatum. ideo noſtrorum
fuit particeps delictorū. Aſſumpſit
formam ſerui ſine ſorde peccati. hu
mana augens. diuina non minues
Quia exinanitio illa qua ſe inuiſibi
lis uiſibilem prebuit: ⁊ creator ⁊ do
minus oīum rerum unus uoluit eē
mortaliū: Inclinatio fuit miſerationis
non defectio poteſtatis. Proinde q
manens in forma dei fecit hominem
idē in forma ſerui factus eſt homo.
Tenet ergo ſine defectu proprietatē
ſuam utraq3 natura. Et ſicut formam
ſerui dei forma nō adimit: ita forma
ſerui non minuit. Nam quia glori
batur diabolus hominē ſua fraude
deceptum diuinis caruiſſe muneri
bus: ⁊ immortalitatis dote nudatū
duram mortis ſubijſſe ſententiam:
ſeq3 in malis ſuis quoddam de pre
uaricatoris conſortio inueniſſe ſola
tium: deum quoq3 iuſtitie exigente
ratione erga hominem quē tanto
honore condiderat: propriam mutaſ
ſe ſententiam opus fuit ſecreti diſpē
ſatione conſilij: ut incommutabilis
deus cuius uoluntas non poteſt ſua
benignitate priuari: primā erga nos
pietatis ſue diſpenſationē ſacramē
to occultiore compleret. ⁊ homo dia
bolice iniquitatis uerſutia coactus
in culpam contra dei propoſitū nō
periret. Ingreditur ergo mundi in
fima filius dei de celeſti ſede deſcen
dens ⁊ a paterna gloria nō recedēs
Nouo ordine noua natiuitate gene
ratus. nouo ordine quia inuiſibilis
in ſuis uiſibilis factus eſt in noſtris.
incomprehenſibilis uoluit compre
hendi. ante tempora eternus manēſ
eſſe cepit ex tempore. Uniuerſitatis
dominus ſeruilem formam obūbra
ta maieſtatis ſue imenſitate ſuſcepit
impaſſibilis deus non dedignatus
eſt homo eſſe paſſibilis. ⁊ immorta
lis mortis legibus ſubiacere. Noua
autem natiuitate generatus quia in
uiolata uirginitas concupiſcentiam
neſciuit: carnis materiam miniſtra
uit: aſſumpta eſt de matre domini
natura non culpa. nec in domino Je
ſu Chriſto ex utero uirginis genito
quia natiuitas eſt mirabilis: ideo no
ſtre eſt nature diſſimilis. Qui enim
uerus eſt deus idem uerus eſt homo
Et nullum eſt in hac unitate menda
cium: dum inuicem ſunt ⁊ humilitaſ
hominis ⁊ altitudo deitatis. ſicut enī
deus non mutatur miſeratione: ita
homo non conſumitur dignitate. agit
enim utraq3 forma cum alterius cō
munione qđ proprium eſt. uerbo ſci
licet cooperāte quod uerbi eſt. ⁊ car
ne exequente quod carnis eſt. unum
horum coruſcat miraculis. aliud ſuc
cumbit iniurijs. ⁊ ſicut uerbum ab e
qualitate paterne glorie nō recedit:
ita caro naturam noſtri generis nō
reliquit. Unus enim idemq3 eſt qđ
ſepe dicendum eſt: uere dei filius et
uere hominis filius. deus per id qđ
in principio erat uerbum: ⁊ uerbum
erat apud deum: ⁊ deus erat uerbū.
Homo: per id. quod uerbum caro
factum eſt: ⁊ habitauit in nobis. deꝰ
per id: quod omnia per ipſum facta
ſunt: ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil: ho
mo per id: quod factus eſt ex mulie
re factus ſub lege. natiuitas carnis
māifeſtatio eſt humane nature. par
tus uirginis diuine eſt uirtutis indi
cium. Infantia paruuli oſtenditur
in humilitate cunarum. Magnitu
do altiſſimi declaratur uocibus an
gelorum. Similis eſt rudimētis ho
minum: quem Herodes impiuſ mo
litur occidere. Sed dominus ē oīum

queꝫ Magi gaudēt ſupplicitēr ado
rare. Jam cuꝫ ad precurſoris ſui Jo
annis baptiſmum venit: ne lateret:
quod carnis uelamine diuinitas te
geretur: uox patris de celo intonās
dixit: hic eſt filius meus dilectus: in
quo mihi bene complacui. queꝫ ita
qꝫ ſicut hominem diabolica tēptat
aſtutia: eidem ſicut deo angelica fa
mulantur officia. eſurire: ſitire. laſſe
ſcere. atqꝫ dormire euidenter huma
num eſt. Sed de quinque panibus
quinqꝫ milia hominum ſatiare: et
largiri Samaritane aquam uiuam
cuius hauſtus bibēti p̄ſtitit: ne ultra
iam ſitiat: ſupra dorſum maris plan
tis non ſubſidentibus ambulare: ⁊
elationes fluctuuꝫ increpata tempe
ſtate conſternere: ſine ambiguitate
diuinum eſt. Sicut ergo ut multa p̄
teream: non eiuſdem nature eſt flere
miſerationis affectu. Lazarum ami
cum mortuum: ⁊ eundē remoto qua
triduane aggere ſepulture ad uocis
imperium excitare rediuiuum: aut in
ligno pendere. ⁊ in noctem luce con
uerſa omnia elementa tremefacere:
aut clauis tranſfixum eſſe: ⁊ paradi
ſi portas fidei latrōis aperire: ita nō
eiuſdē nature eſt dicere: ego ⁊ pater
unum ſumus: ⁊ dicere: pater maior
me eſt. quamuis eniꝫ in domino Je
ſu Chriſto dei ⁊ hominis una perſo
na ſit: aliud tamen eſt unde in utro
que communis eſt contumelia: aliud
unde communis eſt gloria. de nr̄o
enim illi minor eſt patre humanitas
ſed de patre illi eſt equalis cum pa
tre diuinitas. Propter hanc ergo
unitatem perſone in utraque natu
ra intelligendam ⁊ filius hominis
legitur deſcendiſſe de celo cuꝫ filius
dei carnem de ea uirgine de qua eſt
natus: aſſūpſit. Et rurſus filius dei

crucifixus dicitur: ac ſepultus: cum
hec non in diuinitate ipſa qua unige
nitus conſempiternus ⁊ conſubſtā
tialis eſt patri: ſed in nature huma
ne ſit infirmitate perpeſſus. Unde
unigenitum filius dei crucifixum ⁊
ſepultum omnes etiam in ſymbolo
confitemur: ſecunduꝫ illud Apoſto
li. Si enim cognouiſſent nunquam
dominum maieſtatis crucifixiſſent.
Cum autem ipſe dominus noſter at
que Saluator fidem diſcipulorum
ſuis interrogationibus erudiret:
Quem inquiens eſſe dicunt homi
nes filium hominis. Cumque illi di
uerſas aliorum opiniones retexuiſ
ſent: Uos autem inquit quem me eē
dicitis. Me utique q̄ ſum filius ho
minis: ⁊ quem in forma ſerui atque
in veritate carnis aſpicitis: quem me
eſſe dicitis. Ubi beatus petrus diui
nitus inſpiratus ⁊ confeſſione ſua
omnibus gentibus profuturus. Tu
es inquit Chriſtus filius dei viui.
Nec immerito beatus pronuntia
tus eſt a domino ⁊ a principali petra
ſoliditatem ⁊ virtutis traxit ⁊ nomi
nis: qui per reuelationem patris eū
dem ⁊ dei filiuꝫ confeſſus eſt ⁊ Chri
ſtum. Quia vnum horum ſine alte
ro receptum non proderat ad ſalutē
Et equalis erat periculi dominum
Jeſum Chriſtum aut deum tantum
modo ſine homine aut ſine deo ſolū
hominem credidiſſe. Poſt reſurre
ctionem vero domini que vtique ve
ri hominis fuit: quia non alter eſt re
ſuſcitatus: q̄ꝫ qui fuerat crucifixus:
⁊ mortuus: Quid aliud quadragin
ta dierum mora geſtū eſt: q̄ꝫ vt fidei
noſtre integritas: ab omni caligine
mundaretur. Colloquens enim cuꝫ
diſcipulis ſuis: ⁊ cohabitans atque
conueſcens ⁊ pertractari ſe diligēti

curioſoqꝫ cōtactu ab eis quoſ dubi
etas perſtringebat: admittens: ideo
⁊ clauſis ad diſcipulos ianuis itroi
bat: ⁊ flatu ſuo dabat ſpiritum ſan
ctum: ⁊ donatio lumine intelligen
tie ſanctaruꝫ ſcripturam occulta pā
debat: ⁊ rurſum idem vulnus late
ris: fixuras clauorum: ⁊ omnia re
centiſſime paſſionis ſigna monſtra
bat dicens. Uidete manus meas: ⁊
pedes meos: quia ego ſum. Palpa
te ⁊ videte quia ſpiritus carneꝫ ⁊ oſ
ſa non habet: ſicut me uideris habe
re: ut agnoſceretur in eo proprietas
diuie humaneque nature idiuidua
permanere. ⁊ ita ſciremus uerbum
nō hoc eſſe: quod carnem: ut unum
dei filium confiteremur ⁊ carnem.
Quo fidei ſacramēto Eutyches iſte
nimium eſtimandus eſt vacuuſ: qui
naturam noſtram in unigenito dei
nec per humilitatem mortalitatis:
nec per gloriam reſurrectioniſ agno
uit. Nec ſententiam beati Apoſtoli
⁊ Euangeliſte Joannis expauit di
centis. Omnis ſpiritus qui confite
tur Jeſum Chriſtuꝫ in carne ueniſſe
ex deo ē: ⁊ oīs ſpiritus qui ſoluit Je
ſum Chriſtum: ex deo non eſt. ⁊ hi
ſunt Antichriſti. Quid eſt autem ſol
uere Jeſum: niſi humanam ab eo ſe
parare naturam. ſacramentumque
per quod unum ſaluati ſumus: ipu
dentiſſimis euacuare figmentiſ. Cal
ligans ergo circa naturam corporis
Chriſti neceſſe eſt ut etiam in paſſiōe
eius eadē obcecatione diſſipat. Nā
ſi crucem domini non putat falſam
⁊ ſuſceptum pro mundi ſalute ſuppli
cium uerum fuiſſe nō dubitat: cuiuſ
credit mortem: agnoſcat ⁊ carnem:
nec diffiteatur noſtri corporis homi
nem: queꝫ cognoſcit fuiſſe paſſibilē
Quoniam negatio uere carnis ne
gatio eſt etiam corporee paſſiōis. Si
ergo Chriſtianam ſuſcepit fidem ⁊ a
predicatione Euangelij ſuū nō auer
tit auditum: uideat que natura tranſ
fixa clauiſ pependerit ī crucis ligno
⁊ aperto per militis lanceam latere
crucifixi: intelligat unde ſanguis et
aqua fluxerit: ut Eccleſia dei ⁊ laua
cro regeneretur ⁊ poculo. audiat be
atum Petrum Apoſtoluꝫ predicā
tem quod ſanctificatio ſpiritus per
aſpertionem fiat ſanguinis Chriſti:
nec tranſitorie legat eiuſdeꝫ Apoſto
li uerba dicentis. Scientes quod ꝙ
non corruptibilibuſ argento ⁊ auro
redempti eſtis de uana ueſtra cōuer
ſatione paterne traditionis: ſed pre
cioſo ſanguine quaſi agni icontami
nati ⁊ imaculati Jeſu Chriſti. Bea
ti quoqꝫ Joannis Apoſtoli teſtimo
nio non reſiſtat dicentis. Et ſanguiſ
Jeſu Chriſti filij dei emundat uos
ab omni peccato ⁊ iterum. Hec eſt
uictoria que uicit mundum fideſ no
ſtra. ⁊ quis eſt autem qui uincit mū
dum: niſi qui credit: quoniam Jeſuſ
eſt filius dei. Hic eſt: q uenit p aquā
⁊ ſanguinem Jeſus Chriſtus non ī
aqua ſolum ſed in aqua ⁊ ſanguine
⁊ ſpiritus eſt qui teſtificatur quoni
am Chriſtus eſt ueritas. Quoniam
tres ſunt qui teſtimonium dant ſpi
ritus aqua ⁊ ſanguis ⁊ hi tres: unū
ſunt. Spūs utiqꝫ ſanctificationis ⁊
aqua paptiſmatis ⁊ ſanguis redem
ptionis que tria unum ſunt: ⁊ indiui
dua manent: nil eorum a ſui conne
xione: ſeiungit quia Chatolica Ec
cleſia hac fide uiuit: hac proficit. ut ī
domino Jeſu Chriſto: nec ſine uera
diuinitate credatur humanitas: nec
ſine uera credatur humanitate diui
nitas. Cum autem ad īterlocutionē
examiſ ueſtri Eutyches reſpōderit

Dicens:Confiteoꝛ ex duabus natu
ris fuiſſe dominuꝫ noſtrū ante adu
nationem. poſt adunationem vero
vnam naturam cōfiteoꝛ:Miroꝛ taꝫ
abſurdam tamqꝫ pueꝛſam eius ꝓ
feſſionem nulla iudicantium icrepa
tione repꝛehenſam.⁊ ſermonem ni
mis inſipientē.nimiſqꝫ blaſphemuꝫ
ita omiſſum quaſi nihil quod offen
deret:eſſet auditum.Cum tam impie
duarum naturarum ante icarnatio
neꝫ unigenitus dei filius fuiſſe dica
tur:qꝫ nepharie poſtquam uerbum
caro factum ē natura i eo ſingularis
aſſerit.Quod nec Eutyches ideo vl'
recte vel tolerabiliter eſtimet dictuꝫ:
quia nulla ſententia veſtra cōfutatū
eſt.ſollicitudinis tue diligentiam cō
mouentes hortamur cariſſime fra
ter: vt ſi per iſpirationem miſericor
die dei ad ſatiſfactionē cauſa ꝑduci
tur:imprudentia hominis iperiti ēt
ab hac ſenſus ſui prauitate ꝑ te pur
getur.Qui quidem ſicut geſtoꝛuꝫ oꝛ
do pateſecit:bene ceperat a ſua per
ſuaſione diſcedere:cum veſtra ſentē
tia coartatus profiteret' ſe dicere qđ
ante non dixerat.⁊ ei fidei acquieſce
ri:cuius prius fuiſſet alienus. Sed
cum anathemarizando impio dog
mati noluiſſet prebere conſenſum:in
tellexit eum fraternitas veſtra:i ſua
manere perfidia. Dignumque eſſe
q iudicium cōdemnationis excipere
De quo ſi fideliter atque vtiliter do
let: ⁊ qꝫ recte mota ſit Epiſcopalis
Autoꝛitas vel ſero cognoſcit:vl' ſi ad
ſi ad ſatiſfactionū plenitudinem oīa
que ab eo malā ſunt ſenſa:viua voce
⁊ preſenti ſubſcriptione damnauerit
Non erit repꝛehenſibilis erga coꝛre
ctum quantacunque miſeratio: qa
dominus noſter bonus ⁊ verus pa
ſtoꝛ:qui animam ſuaꝫ ponit pro oui
bus ſuis ⁊ qui venit animas homi
num ſaluare non perdere:immitato
res nos vult eſſe ſue pietatas.ut pec
catoꝛes quidem iuſtitia coerceat:cō
uerſos autem miſericoꝛdia nō repel
lat.Tunc eniꝫ fructuoſiſſime demū
fides vera defenditur:quando etiaꝫ
a ſectatoꝛibus ſuis opinio falſa dam
natur. Ad oēm vero hanc cauſam
pie ⁊ fideliter conſequendam fratrē
noſtr um Julianum Epiſcopum ⁊
Renatum preſbyterum tituli ſancti
Clementis ſed ⁊ filium meum Hila
rium Diaconem uice noſtra direxi
mus:quibus Dulcicium notarium
noſtrum cuius fides nobis eſt ſepe
probate ſociauimus:confidentes ad
futurum diuinitatis auxilium ut is
q errauerat damnata ſēſus ſui pra
uitate ſaluet': Datum Jdus Junij
Aſterio ⁊ Protegene conſ'.

De natale.dñi eiuſdē ſermo prim⁹:

Aluatoꝛ nr̄ dilectiſſimi hodie
natus eſt:gaudeamus. Neqꝫ
eni locū eſt fas eſſe triſticie ubi nata
lis eſt uite. Que cōſumpto moꝛtali
tatis timoꝛe nobis igerit de pꝛomiſ
ſa eternitate leticiā. Nullus ab hu⁹
alacritatis participatione ſecernit'.
una cunctis leticie cōmunis ē ratio:
quia dominus noſter peccati moꝛ
tiſqꝫ deſtructor ſicut nullum a reatu
liberum repperit:ita pro liberandis
omnibus uenit. Exultet ſanctus qa
propipinquat ad palmam. Gaude
at peccatoꝛ:quia inuitatur ad ueniā
Animetur gentilis quia uocatur ad
uitam.dei nanqꝫ filius ſecundū ple
nitudinem tempoꝛis quam diuini
conſilij inſcrutabilis altitudo diſpo
ſuit: reconciliandam autoꝛi ſuo na
turam generis aſſumpſit humani:ut
inuentoꝛ moꝛtis diabolus per ipſaꝫ

quā uicerat:naturam uinceretur. in
quo conflectu ꝓ nobis inito magno
⁊ mirabi equitatis iure certatum eſt
dum omnipotens dominus cum ſe
uiſſimo hoſte non in ſua maieſtate:
ſed i noſtra congreditur humilitate
obyciens eandem formaꝫ eandem
qꝫ naturam mortalitatis qdem no
ſtre participem:ſed peccati totius ex
pertem. Alienum quippe ab hac na
tiuitate eſt:quod de omnibus legit᷑:
nemo mūdus a ſorde:nec īfans vni
us diei:cuius vita eſt ſuper terram.
Nihil ergo i iſtam ſingularem nati
uitateꝫ de carnis concupiſcentia trā
ſiuit.nihil de peccati lege manauit.
Virgo regia Dauidice ſtirpis eligit᷑
que ſacro grauidanda fetu diuinam
humanenque prolem prius conce
pit mente: qꝫ corpore. ⁊ ne ſuperni
ignara cōſilij ad inuſitatos paueret
affatus.quod i ea operandum erat
a ſpiritu ſancto: colloquio diſcit an
gelico:nec damnum credit pudoris
dei genitrix mox futura. Cur enim ſ
conceptionis nouitate deſperet: cu
iuſ efficientia de altiſſimi virtute pro
mittitur.confirmatur credentis fides
etiam precuntis atteſtatione miracu
li. Donaturque Heliſabeth iopina
ta fecunditas. ut qui conceptum de
deram ſterili:daturus non dubitare
tur ⁊ virgini. Verbum igitur dei de
us filiꝰ dei:qui i principio erat apud
deum:per quem facta ſunt omnia:⁊
ſine quo factum eſt nihil: propter li
berandum hominez ab eterna mor
te factuſ eſt homo.ita ſe ad ſuſceptio
nem humilitatis noſtre ſine diminu
tione ſue maieſtatis iclinans:vt ma
nenſ quod erat:aſſumenſque quod
non erat:veram ſerui formam ei for
me i qua deo patri eſt equaliſ vniret
Et tanto federe naturam vtranque

conſereret:vt nec īferiorem conſume
ret glorificatio.nec ſuperioreꝫ minue
ret aſſumptio. Salua igitur proprie
tate vtriuſque ſubſtantie ⁊ i vnaꝫ co
eunte perſonaꝫ:ſuſcipitur a maieſta
te humilitas. ab eternitate mortali
tas.⁊ ad rependendum noſtrē cōdi
tionis debitum: natura īuiolabilis
nature eſt vnita paſſibili. Deuſque
verus ⁊ homo verus i vnitatem do
mini temperatur:vt quod noſtris re
medijs congruebat:vnuſ atque idē
dei hominumque mediator ⁊ mori
poſſet ex altero. Merito igitur vir
ginee itegritati nihil corruptionis i
tulit partus ſalutis:quia cuſtodia fu
it pudoris editio veritatis. Talis igi
tur dilectiſſimi natiuitas decuit dei
virtutem ⁊ dei ſapientiam Chriſtuꝫ
qua nobis ⁊ humilitate congrueret
⁊ diuinitate precelleret. Niſi enim eſ
ſet verus deus:non afferret remedi
um.niſi eſſet homo verus: nō prebe
ret exemplum. Ab exultantibus er
go angelis naſcente domino gloria
in excelſiſ deo canitur:⁊ pax in terra
bone voluntatis hominibuſ nuntia
tur. Vident eni celeſtem Hieruſaleꝫ
ex omnibus gentibus mundi fabri
cari:de quo inenarrabili diuine pie
tatis opere quantuꝫ letari debet hu
militas hominum:cum tantuꝫ gau
deat ſublimitas angeloruꝫ. Agamꝰ
ergo dilectiſſimi gratias deo patri
per filium eius i ſpiritu ſancto: qui
propter multam charitatem ſuam
qua dilexit nos miſertus eſt noſtri.
cum eſſemus mortui peccatis:conui
uificauit nos Chriſto:ut eſſemus in
ipſo noua creatura:nouūque figmē
tum. Deponamus ergo veterem ho
minem cum actibus ſuis. ⁊ adepti
participationem generationis Chri
ſti:carnis renuntiemus operibus.

Agnoſce o Chriſtianē dignitatē tuā
⁊ diuine cōſors factus nature noli i
veterem vilitatem degeneri ꝯuerſa
tione redire. Memēto cuius capitiſ
⁊ cuius corporis ſis membrū. remi
niſcere ꝙ erutꝰ de poteſtate tenebra
rum trāſlatus es i dei lumē ⁊ regnū
Per baptiſmatis ſacramentū ſpūſ
ſancti factus es templū. Noli tantū
habitorē prauis a te actibus effuga
re: ⁊ diabolice iterum ſubijcere ſerui
tuti. qa precium tuū ſanguis ē Chri
ſti: q veritate te iudicabit. qui miſeri
cordia te redemit: qui cū patre ⁊ ſpi
ritu ſcō regnat i ſecula ſeculoꝝ Amē

De natale dn̄i eiuſdē ſmo ſcd̄us.

Exultemus in domino dilectiſ
ſimi ⁊ ſpiritali iocūditate lete
mur: qa illuxit nobis dies redēptio
nis noue reparationis antique feli
citatis eterne: reparatᷣ eni nobis ſa
lutis noſtre annua reuolutiōe ſacra
mentum ab initio promiſſum ſine fi
ne manſurum. i quo dignū ē nos er
rectis ſurſum cordibus diuinū ado
rare myſteriū. ut qđ magno dei mu
nere agitᷣ magnis eccleſie gaudijſ ce
lebremus. Deus cui oīpotens et cle
mens cuius natura bonitas: cuiꝰ uo
luntas potētia: cuius opꝰ miſericor
dia eſt: ſtatim vt nos diabolica mali
gnitas veneno ſue mortificauit inui
die predeſtinata renouādis mortali
bus ſue pietatiſ remedia iter ipa mū
di primordia pſignauit. denuntians
ſerpēti futuꝝ ſemen mulieris: qđ no
xij capitis elationē ſua virtute conte
reret. Chriſtū ſcilicet i carne venturꝝ
deum hominēq; ſignans qui natuſ
ex virgine violatorem humane pro
paginis icorrupta natiuitatē dāna
ret. Nam q: gloriabatᷣ diabolus ſua
fraude deceptū hoīem diuinis car
niſſe muneribus: ⁊ imortalitatis do
te nudatum duram mortis ſubijſſe
ſentētiam: ſeq; i malis ſuis quoddā
de preuaricatiōis cōſortio inueniſſe
ſolatiū: deum quoq; iuſte ſeueritatꝫ
exigente ratione erga hoīem: quē i
tanto honore cōdiderat: antiquam
mutaſſe ſententiā: opus fuit dilectiſ
ſimi ſecreti diſpenſatione conſilij. ut
incommutabilis deus cuius volun
tas nō poteſt ſua benignitate priua
ri: primā pietatis ſue diſpoſitionem
ſacramēto occultiore cōpleret. ⁊ ho
mo diabolice iniqtatis verſutia coa
ctus i culpā cōtra dei propoſitū non
periret. Aduenietibus ergo tēporibuſ
dilectiſſimi que redēptioni hominū
fuerāt preſtituta: igreditᷣ hec infima
Jeſus Chriſtus dominuſ noſter de ce
leſti ſede deſcēdens ⁊ a paterna glo
ria nō recedēs: nouo ordie noua na
tiuitate generatus. Nouo ordie qa
i uiſibilis i ſuis uiſibilis factus eſt i
noſtris. icomprehenſibiliſ uoluit cō
prehendi. ante tēmpora manenſ eſſe
cepit ex tēpore. Uniuerſitatis domi
nus ſeruilē formā obumbrata maie
ſtatis ſue dignitate ſuſcepit. Impaſſi
bilis deus non dedignatuſ ē homo
eſſe paſſibilis. ⁊ imortalis mortis le
gibus ſubiacere. Noua aūt natiuita
te generatus: qa conceptus a uirgie
natus ex uirgine ſine paterne carniſ
cōcupiſcētia ſine materne itegritatiſ
iniuria qa futurum hominum Sal
uatorem talis ortus decebat: q ⁊ in
ſe haberet humane ſubſtantie natu
ram: ⁊ humane carnis i quinamēta
neſciret. Autor eni in carne naſcendi
deus eſt: teſtante angelo ad beatam
uirginē Mariā quia ſpūs ſanctus
ſuperueniet in te: ⁊ uirtus altiſſimi
obumbrabit tibi. ideoq; qđ naſcetᷣ
ex te ſāctū uocabitᷣ filius dei. Origo

Origo diſſimilis ſꝫ naturā ꝯſimilis
hūano uſu ⁊ ꝯſuetudīe caret: ſꝫ diui
ne caret: ſꝫ diuina poteſtate ſubnixū
eſt: quod uirgo cōceperit: qđ uirgo
peperit: uirgo ꝑmanſerit. Non hic
cōſideretur parientis conditio: ſed na
ſcentis arbitriū. Qui ſic homo fact⁹
eſt: ut uolebat ⁊ poterat. Si ueritatē
queris: humane nature agnoſce ma
teriam. ſi rationē ſcrutaris originis
uirtutem cōfitere diuinā. Venit eni
dominus Jeſus Chriſtus contagia
noſtra auferre non perpeti. nec ſuc
cumbere uitijs ſed mederi. Venit ut
oēm langorē corruptionis ⁊ uniuer
ſa uitia ſordentium curaret animaꝝ
propter qđ oportuit eū ut nouo na
ſceretur ordie: q nouam ipollute ſin
ceritatis grām humanis corporib⁹
īſerebat oportuit eni vt primaꝫ geni
tricis virginitatē naſcētis icorruptō
cuſtodiret. ⁊ cōplacituꝫ ſibi clauſtrū
pudoris ⁊ ſanctitatis hoſpitium; di
uini ſpiritus virtus īfuſa ſeruaret. q
ſtatuerat deiecta erigere: confracta
ſolidare: ⁊ ſuperādis carniſ illecebriſ
multiplicatā pudicicie donare virtu
tem: vt virginitas que ī alijſ non po
terat ſalua eſſe generando: fieret ⁊ in
alijs imitabilis renaſcēdo. Hoc ip
ſum autem dilectiſſimi qđ Chriſtus
naſci elegit ex virgine nonne appa
ret altiſſime fuiſſe rationi: ut ſcilicet
humano generi natam ſalutē diabo
lus ignoraret: ⁊ ſpiritali latente con
ceptu quē non aliū videret q̄ꝫ alios:
non aliter crederet natum q̄ꝫ ceteroſ
Cuius eni ſimilē cum vniuerſis ad
uertit naturā: parē habere arbitrat⁹
eſt cum oībus cauſam. Nec itellexit
a trangeſſionis uiculis liberū: quem
ab īfirmitate mortalitatis nō iuenit
alienuꝫ. Verax nanqꝫ miſericordia
dei cū ad reparandū humanum ge
nus ieffabiliter multa ſuppeterent:
hanc potiſſimā cōſulendi viaꝫ elegit
qua ad deſtruendum opus diaboli
non virtute vteretur potentie: ſꝫ ra
tione iuſtitie. Nam ſupbia hoſtiſ an
tiqui non īmerito ſibi ī oēs homies
ius tyrannicum vēdicabat. nec ide
bito domiatu premebat: quos a mā
dato dei ſpōtā heos ī obſequiuꝫ ſue
voluntatis allexerat. nō itaqꝫ iuſte
amitteret originalē dediticij ſeruitu
tē: niſi de eo qđ ſubegerat: uiceretur
Quod vt fieret: ſine virili ſemine edi
tus eſt Chriſtus ex uirgine. quaꝫ nō
humanuſ ortus ſed ſpūs ſanctus fe
cūdauit ⁊ cum ī oībus matribus nō
fiat ſine peccati ſorde cōceptio: hec ī
de purgationē traxit: unde cōcepit.
Quo eni paterni ſeminis tranſfuſio
nō peruenit: peccati ſe illic origo nō
miſcuit. Inuiolata virginitas concu
piſcentiam neſciuit. ſubſtantiā mini
ſtrauit. aſſumpta eſt de matre domi
ni natura nō culpa. creata eſt forma
ſerui ſine cōditione ſeruili. qa nouuſ
homo ſic cōtemperatus eſt veteri: vt
⁊ ueritatē ſuſciperet generis: ⁊ vitiū
excluderet vetuſtatis. Cuꝫ igitur mi
ſericors oīpotenſqꝫ Saluator ita ſu
ſceptioniſ humane moderaret̄ exor
dia: vt virtuteꝫ īſeparabilis a ſuo ho
mine deitatis per velamen noſtre in
firmitatis abſconderet: illuſa eſt ſecu
ri hoſtis aſtutia q natiuitatē pueri ī
ſalutē generis humani procreati nō
aliter ſibi q̄ꝫ oīum naſcentium puta
uit obnoxiam. Vidit eni vagientem
atqꝫ lachrymantē. vidit pānis iuolu
tuꝫ: circūciſioni ſubditū: ⁊ legalis ſa
crificij oblatione ꝑfunctū. Agnouit
deinceps ſolita puericie īcrementa:
⁊ vſqꝫ ī viriles annos de naturalib⁹
nō dubitauit augmētis. Inter hec ī
tulit cōtumelias. multiplicauit iniu

rias. Adhibuit maledicta. obpꝛbria: blaſphemias. ⁊. cõuitia. oẽm poſtre mo i ipſũ uiz furoꝛis ſui effudit. Oia tẽptamẽtoꝝ genera pꝛecurrit. ⁊ ſciẽs quod humanã naturã iſeciſſet uene no: nequaq̃ꝫ credidit pꝛime trãſgreſ ſionis exoꝛtẽ: quẽ tot documẽtis di dicit eſſe moꝛtalẽ. Perſtitit ergo im pꝛobus pꝛedo ⁊ auarus exactoꝛ i eũ q nihil ipſius hẽbat: inſurgere. ⁊ dũ uitiate oꝛiginis pꝛeiudiciũ generale pſequitur: chirographũ quo uteba tur: excidit ab illo iniquitatiſ exigẽſ penã: i quo nullã repperit culpam. Soluiť ibiq̃ꝫ letiſere pactioniſ male ſuada. cõſcriptio: ⁊ p iniuſtitiaꝫ pluſ petẽdi: totius debiti ſũma uacuatur Foꝛtis ille nectiť ſuis uiculiſ. ⁊ omne cõmentum maligni i caput ipſiuſ re toꝛqueť. ligato mũdi pꝛicipe raptiui tatis uaſa rapiunť. redit ab antiqs cõtagijs purgata natura: moꝛſ moꝛ te deſtruiť: natiuitas natiuitate repa ratur. Quoniã ſimul ⁊ redẽptio au fert ſeruitutem: ⁊ regeneratio mutat oꝛiginẽ. ⁊ fides iuſtificat peccatoꝛeꝫ. Quiſqs ergo Chꝛiſtiano nomie pie ⁊ fideliter gloꝛiaris: recõciliationis huius gr̃am iuſto perpende iudicio Tibi eni quondaꝫ abiecto tibi per longa exilia moꝛiẽti tibi i puluerem ⁊ cinerem diſſoluto cui iam nõ erat ſpes ulla uiuẽdi: per icarnationem uerbi poteſtas data ẽ: ut de longin quo ad tuũ reuertaris autoꝛẽ. reco gnoſcas parẽtem. liber efficiaris ex ſeruo. de extraneo pꝛouehariſ i filiũ ut q ex corruptibili carne natus es ex dei ſpiritu renaſcaris. ⁊ obtineas per gr̃am: qđ non habebas p natu ram. ⁊ ſi te dei filiũ per ſpũm adop tionis agnoueriſ: ut deũ patrẽ aude as nuncupare. Male cõſcientie rea tu abſolutꝰ ad celeſtia regna ſuſpireſ

uoluntatẽ dei facias diuino fultus auxilio. imiteris angelos ſup terrã. imoꝛtalis ſubſtãtie uirtute paſcariſ ſecurus aduerſus inimicas tẽptatio nes pꝛopꝛia libertate cõfligas. ⁊ ſi celeſtis militie ſacramẽta ſeruaueriſ nõ dubites te in caſtris triumphali bus Regis eterni pꝛo uictoꝛia coꝛo nandũ. cũ te reſurrectio pijs parata ſuſceperit i Regni celeſtis cõſoꝛtiuꝫ pꝛouehendũ. Habentes ergo tante ſpei fiduciã dilectiſſimi i fide q̃ fũda ti eſtis ſtabiles pmanete. ne idẽ ille tẽptatoꝛ cuius iã a nobis dominati onem: Chꝛiſtꝰ excluſit: aliqbus nos iterũ ſeducat iſidijs ⁊ hec ipſa pꝛeſen tiſ dici gaudia fallacie ſue arte corrũ pat: illudens ſimpliciorib9 aĩs de quoꝛũdam pſuaſione peſtifera: qbꝰ hec dies ſollẽnitatis noſtre nõ tam de natiuitate Chꝛiſti: q̃ꝫ de noui ut dicũt: ſolis oꝛtu honoꝛabilis uideať quoꝝ coꝛda uaſtis tenebꝛis obuolu ta ab omni icremẽto uere lucis alie na ſunt. ⁊ qa ſupꝛa id qđ carnali in tuentur aſpectu: nequeũt aciẽ mẽtis erigare: miniſtra mũdi luminaria di uino honoꝛe uenerant. Abſit ab aĩs Chꝛiſtianis ipia ſupſtitio: pꝛodigio ſumq̃ꝫ mendaciũ. ultra oẽm moduꝫ diſtant a ſempiterno tẽpoꝛalia. ab i coꝛpoꝛea. a domiatoꝛ ſubiecta. Que ⁊ ſi mirandã habẽt pulchꝛitudineꝫ adoꝛondã tamẽ non habẽt deitateꝫ Illa ergo uirtuſ illa ſapientia illa eſt colẽda maieſtas que uniuerſitatem mundi creauit ex nihilo. ⁊ i quaſ uo luit foꝛmas atq̃ꝫ menſuras terrenaꝫ celeſtemq̃ꝫ ſubſtantiaꝫ oĩpotenti ra tione pduxit. Sol luna ⁊ ſydera ſint cõmoda utentibus ſint ſpecioſã cer nentibus ſint: ſed ita ut de illis igra tie referanť autoꝛi. ⁊ adoꝛeť deus: q cõdidit: non creatura q̃ ſeruit. Lau

date igiť dominū dilectiſſimi i oībꝰ
operibus eiꝰ: atqꝫ iudicijs . ſit i no
bis idubitate credulitas uirginee in
tegritatiſ ⁊ partus.reformatiōis hu
mane ſacrum diuinumqꝫ myſteriuꝫ
ſancto atqꝫ ſincero honorate ſeruitō
Amplectimini Chriſtuꝫ i noſtra car
ne naſcentē:ut eundē deuꝫ glorie ui
dere mereamini in ſua maieſtate re
gnantē. Qui cum patre ⁊ ſpiritu ſcō
manet i ſecula ſeculoꝝ Amen.

De natiuitate dn̄i eiuſdē ſmo tertiꝰ.

Ora quidem ſunt nobis dile
ctiſſimi ⁊ frequenter audita:q̄
ad ſacramenta pertinet ſollem
nitatis hodierne.ſꝫ ſicut illeſis ocu
lis uoluptatem affert lux iſta uiſibi
lis:ita cordibus ſanis eternum dat
gaudium natiuitas ſaluatoris: que
a nobis nunquam eſt reiicienda. Nō
eniꝫ ad illud tantūmodo ſacramētū
quo filius dei conſempiternus eſt
patri:ſed etiam ad hunc hortuꝫ quo
uerbum caro factum eſt : credimus
pertiere quod dictum ē:generationē
eius quis enarabiť Deus itaqꝫ dei
filius par atqꝫ eadem de patre ⁊ cuꝫ
patre natura uniuerſitatis creator ⁊
dominus totus ubique preſens ⁊
uniuerſa excedēs in ordine tempoꝝ
qꝫ ipſius diſpoſitionē diſcurrūt:hūc
ſibi diem quo i ſalutē mūdi ex beata
uirgine naſcereť:elegit intrego ꝑ oīa
pudore generantis Cuius uirgini
tas ſicut nō eſt uiolata partu:ſic nō
fuerat temerata conceptu.ut ipleret
ſicut ait Euangeliſta:qđ dictū eſt a
domino per Eſaiam Prophetam.
Ecce virgo cōcipiet i vtero: ⁊ pariet
filiū:⁊ vocabiť nomē eiꝰ Emanuel:
qđ interpretať nobiſcū deꝰ. Hic eni
mirabilis ſacre virginis partus ve
re humanā vere diuinaꝫ vna edidit
prole naturā.q: non ita proprietateſ
ſuas tenuit vtraqꝫ ſubſtantia:vt per
ſonaꝝ i eis poſſit eſſe diſcretio . nec
ſic creatura i ſocietatē creatoris ē aſ
ſumpta : vt ille habitator ⁊ illa habi
taculū eſſet:ſed ita ut nature alteri al
tera miſcereť. ⁊ q̄uiſ alia ſit: que ſuſci
pitur:alia uero que ſuſcipit:in tantā
tamē unitatē cōuenit utriuſqꝫ diuer
ſitas:ut unus idemqꝫ ſit filiuſ:qui ſe
⁊ ſecūdū quod ē homo:p̄re dicit mi
norē:⁊ ſecundū quod uerus ē deus:
patri profiteť equalē. Hanc vnitatē
dilectiſſimi qua creatori creatura cō
ſeritur:itelligentie oculis cernere ce
citas Arriana nō potuit.que unige
nitū dei eiuſdemqꝫ cuꝫ patre glorie
atqꝫ ſubſtātie eſſe nō credens mino
rem dixit filij deitatem. De ijs argu
mēta ſumēs que ad formam ſunt re
ferenda ſeruilē quam idē filius dei
ut oſtendat in ſe nō diſcrete neqꝫ al
terius perſone:ſic cum eadem dicit.
Ego ⁊ pater unū ſumus.i forma eni
ſerui quam noſtre reparationis cau
ſa i ſinē ſeculoꝝ ſuſcepit:minor eſt pa
tre.i forma aūt dei i qua erat ante ſe
cula:equaliſ eſt patri. In humilitate
humana factus eſt ex muliere. factꝰ
ſub lege. In maieſtate diuīa manēs
dei verbuꝫ per quod facta ſunt oīa.
Proīde q manēs in forma dei fecit
hominē:i forma dei factus ē homo.
ſed vtrumqꝫ deus đ maieſtate ſuſci
pientiſ:utrūqꝫ homo de humilitate
ſuſcepti. Tenet eni ſine defectu pro
prietatem ſuā vtraqꝫ natura . ⁊ ſicut
formam ſerui forma dei nō adimit:
ita formā dei ſerui forma nō minuit.
Sacramentū itaqꝫ vnite cū ifirmita
te uirtutiſ propter eandē dei ⁊ homi
nis perſonē minorē patre dici filiuꝫ
ſinit.deitas aūt que una ē i trinita
te patris ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti oēꝫ opi

nionē inequalitatis excludit. nihil
eni ibi habet eternitas tēporale: ni
hil natura diſſimile. una illic uolun
tas ē. eadem ſubſtātia par poteſtas:
⁊ nō tres dei: ſed vnus ē deus: quia
⁊ īſeparabilis ē vnitas: vbi nulla po
teſt eē diuerſitas: integra igit̄ veri ho
minis perfectaqꝫ natura verus na
tus ē deus totus ī ſuis totus in no
ſtris: noſtra aūt dicim⁹: que ī nobis
ab initio creator cōdidit. ⁊ que repa
randa ſuſcepit: Nā illa que deceptor
fuerit: ⁊ homo decept⁹ admiſit: nul
lū haberunt ī ſaluatore veſtigiū. nec
qa cōmunionem humanaꝝ ſubijt ī
firmitatum: ideo noſtroꝝ particeps
fuit delictoꝝ. aſſumpſit formaꝫ ſerui
ſine ſorde peccati. hūana prouehēs
diuina nō minuens. Exinanitio illa
qua ſe iuiſibilis viſibilē prebuit: īcli
natio fuit miſerationis defectio po
teſtatiſ. Vt ergo ad eternā beatitudi
nem ab originalibus uiculiſ ⁊ a mū
danis reuocemur erroribus: ipſe ad
nos deſcēdit: ad quē noſ nō potera
mus aſcēdere. qa ⁊ ſi multis inerat
amor veri: īcertatū tamē opinionuꝫ
varietas fallentiū demonū decipie
bat̄ aſtutia. ⁊ falſi nois ſcientia ī di
uerſas cōpugnanteſqꝫ ſententias hu
mana ignorātia trahebat̄. Ad auſe
rendū autē hoc ludibriū, quo capti
ue mētes ſuperbiēti diabolo ſeruie
bāt: nō ſufficiebat doctrina legalis
nec per ſolas cohortatiōes prophe
ticas poterat natura noſtra repara
ri: ſed adijciāda erat veritas redēptio
nis mortalibus īſtitutis. ⁊ corruptaꝫ
ab initio originē nouiſ renaſci opor
tebat exordijs. Offerēda erat pro re
conciliandis hoſtia que eſſet noſtri
generis ſocia: ⁊ noſtre cōtaminatio
nis aliena: vt hoc propoſitū dei quo
peccatum mūdi in Jeſu Chriſti pla

cuit natiuitate ac paſſionē delere ad
oium generationū ſecula pertineret
nec turbarēt nos: ſed potius ꝯfirma
rēt myſteria pro tēporum ratiōe ua
riata: cū fides qua viuim⁹: nulla fue
rit etate diuerſa. Ceſſent igitur illoꝝ
querele: q impio murmure diuinis
diſpēſationib⁹ obloquentes de do
minice natiuitatis tarditate cauſan
tur. tanqꝫ preteritis tēporibus nō ſit
īpenſum qđ in vltima mūdi etate ē
geſtuꝫ. Verbi īcarnatio hec cōtulit
faciendaſque facta. ⁊ ſacramentū ſa
lutis humane ī nulla unqꝫ antiqta
te ceſſauit. Quod pdicauerūt Apo
ſtoli: hoc annūciauerunt Prophe
te. nec ſero eſt ipletū: qđ ſemper ē cre
ditū. Sapiētia ⁊ benignitas dei ac
ſalutiferi opis mora capaciores nos
ſue vocationis effecit: ut qđ multis
ſignis multis vocib⁹ multiſque my
ſterijs per tot fuerat ſecula prenun
ciatū: ī his diebus Euangelij nō eſ
ſet ambiguū. Et natiuitas que oia
miracula oēmqꝫ intelligētie erat ex
ceſſura mēſuram tanto cōſtantioreꝫ
ī nobis gigneret fidem quāto predi
catio eiuſ ⁊ antiquior preceſſiſſet: ⁊ cre
brior. Nō itaqꝫ nouo ꝯſilio deuſ re
bus humanis nec ſera miſeratione
cōſuluit. ſed a cōſtitutione mūdi una
eandemqꝫ oibus cauſam ſalutis iā
ſtituit. Gratia aūt dei qua ſemp ē vni
uerſitas iuſtificata ſanctoꝝ: aucta eſt
Chriſto naſcente nō cōcepta. Et hoc
magne pietatis ſacramētum quo to
tus iam mūdus ipletus eſt: tam po
tens etiā ī ſuis ſignificationib⁹ fuit:
ut non minus adepti ſint: q i illud
crediderūt promiſſuꝫ: qꝫ qui ſuſcepe
donatum. Unde cum manifeſta pie
tate dilectiſſimi tāte in nobis diuie
bonitatis effuſe ſint gratie: qbus ad
eternitatem uocandiſ nō ſolū exem

plū precedentium utilitas miniſtra
uit: ſed ēt ipſa ueritas uiſibilis ⁊ cor
poralis apparuit: nō ſegni atqꝫ car
nali leticia diē dominice natiuitatis
celebrare debem⁹. qđ digne ac dili
gēter fiet a ſingulis: ſi meminerit quiſ
qꝫ cuius mēbruꝫ ſit: ⁊ cui corpori co
aptatū. ne ſacre edificationi diſcors
cōpago non hereat. Cōſiderate dile
ctiſſimi ⁊ ſecundū illuminationē ſpi
ritus ſci prudenter aduertite: qs noſ
i ſe ſuſceperit: ⁊ quē ſuſcepimus in
nobis. quoniā ſicut factus eſt domi
nus caro noſtra naſcēdo: ita ⁊ nos
facti ſumus ipſius renaſcēdo. ideo
⁊ mēbra Chriſti ⁊ tēpluꝫ ſumus ſpi
ritus ſācti: ⁊ ob hoc beatus Apoſto
lus dicit. Glorificate ⁊ portate deuꝫ
i corpore ueſtro: q formaꝫ nobis ſue
māſuetudinis ⁊ humilitatis iſinuāſ
ea nos uirtute imbuit: qua redemit.
ipſo domio pollicente uenire ad me
oēs qui laboratis: ⁊ onerati eſtis: ⁊
ego reficiā uos. Tollite iugum meū
ſuper eos: ⁊ diſcite a me qa mitis ſū
⁊ humilis corde: ⁊ inuenietis requieꝫ
animabus uris. Suſcipiam⁹ ergo
regentis uoſ ueritatis nō graue nec
aſperū iugū. ⁊ ſimus eius humilita
ti ſimiles: cuius glorie uolumus eſſe
cōformes: ipſo auxiliante ⁊ perducē
te nos ad promiſſiones q ſecunduꝫ
magnā miſericordiam ſuam potens
eſt peccata noſtra delere. ⁊ ſua i no
bis dona perficere. Jeſus Chriſtus
dominuſ noſter. qui uiuit ⁊ regnat i
ſecula ſeculoꝝ Amen.

De natiuitate dñi eiuſdē ſmo qrt⁹.

Semper qdeꝫ dilectiſſimi diuer
ſis modiſ multiſqꝫ mēſuriſ hu
mano generi ueritas diuina conſu
luit. ⁊ plurima prouidētie munera
ſua oībus retroſeculis clemētia im
partijt. Sed i nouiſſimis tempoꝛib⁹
oēm abundantiā ſolite bonitatiſ ex
ceſſit quando in Chriſto ipſa ad pec
catores miſericordia ipſa ad erran
tes ueritas ipſa ad mortuos uita de
ſcendit. Ut verbū illud coeternum
⁊ coequale genitori i unitate deitatiſ
ſue materiam noſtre humilitatis aſ
ſumeret. ⁊ deus de deo natus idem
etiam de homine naſceretur. Pro
miſſum qdem hoc a cōſtitutiōe mū
di: ⁊ multis ſignificationibus reruꝫ
atqꝫ uerboꝝ ſemper furrat prophe
tatum. ſed quantā hominum portio
nē figure ille ⁊ miſteria obumbrata
ſaluarent: niſi lōga ⁊ occulta promiſ
ſa aduentu ſuo Chriſtus ipleret. Ut
quod tunc paucis credentibus pro
fuit faciendū: iam inumeris fidelib⁹
prodeſſet effectū. iam ergo nos nō in
ſignis nō imaginibuſ. ad fidē duciſ
ſed Euangelica hiſtoria confirmati
qđ factū credimus: adoramus. acce
dētibus ad eruditionē noſtraꝫ pro
pheticis inſtrumentis. ut nullo. mō
habeamus ambiguū quod tantis
oraculis ſcimus eſſe predictū. Hinc
eni eſt ꝙ domin⁹ Abrae ait. i ſemine
tuo benedicentᷣ omnes gētes. Hinc
Dauid prophetico ſpū promiſſionē
dei canit dicens. Jurauit dominus
ueritatē Dauid. ⁊ nō fruſtrabitᷣ cum
de fructu vētris tui ponā ſup ſedem
tuā. Hic ideꝫ domin⁹ p Eſaiam. Ec
ce virgo inqt i vtero cōcipiet: ⁊ pari
et filiū. ⁊ uocabitᷣ nomē eiuſ Emanu
el: qđ iterpretatᷣ nobiſcū de⁹. ⁊ iteruꝫ
Exiet uirga de radice Jeſſe: ⁊ flos đ
radice ei⁹ aſcēdit. i qua uirga nō du
bie beata uirgo Maria pdicta eſt: q
de Jeſſe ⁊ dauid ſtirpe progenita et
ſpiritu ſācto fecūdata nouū florem
carnis hūane utero qdem materno
ſꝫ partu ē enixa uirgineo. Exultent
ergo iuſti i domio ⁊ i laudē dei cor

da credētiū. ⁊ mirabilia eius cōfiteā tur filij hoīum: quoniam i hoc preci pue diei opere humilitas nr̃a cogno ſcit: quanti eā ſuus cōditor eſtimarit q cum origini hūane multum dede rit: qd nos ad imaginē ſuaȝ fecit: re parationi noſtre lōge ampliuſ tribu it: cū ſeruili forme ipſe ſe domius co aptauit. Quāuis ex vna eadēqȝ pie tate quicqd creature creator ipendit minus tamē mirum ē hoiem ad di uina proficere: qȝ deū ad humana deſcēdere. Hoc aūt niſi facere digne tur oipotens deus: nulla quenqȝ ſpe cies iuſtitie nulla forma ſapientie d captiuitate diaboli ⁊ a profūdo eter ne mortis erueret. Cōdemnatio eni ex vno in oēs cū peccato tranſiēs p māeret: ⁊ letali vulnere labefacta na tura nullum remediū reperiret: quia cōdicionē ſuam ſuis viribuſ mutare nō poſſet. Prim⁹ nanqȝ homo car nis ſubſtātiaȝ accepit e terra. ⁊ ratio nabili ſpiritu p inſufflationem creā tis animatus ē: vt ad imaginē ⁊ ſimi litudinē ſui autoris viuens formam bonitatis atqȝ iuſtitie i ſplēdore imi tationis: tanqȝ i ſpeculi nitore ſerua ret. quā nature ſue ſpecioſiſſimaȝ di gnitatē: ſi per obſeruantiā legis da te pſeueranter extolleret: ipſam illaȝ terreni corporis qualitatē ad celeſtē gloriā mens icorrupta produceret. Sed qa iuido atqȝ deceptori temer atqȝ iſeliciter credidit: ⁊ ſuperbie cō ſilijs acqeſcens repoſitum honoris augmētum occupare maluit: qȝ me reri: nō ſolum ille homo ſed etiā vni uerſa i illo poſteritas eius audiuit. terra es: ⁊ i terram ibis. qualis ergo terrenus: tales ⁊ terreni ⁊ nemo im mortalis: qa nemo celeſtis. Ad hui⁹ itaqȝ peccati ⁊ mortis vinculum re ſoluēdum oipotens filiuſ dei oia im

plēns oia cōtinens equalis per oia patri ⁊ i vna ex ipſo ⁊ i ipſo ſempiter nus eſſentia naturā i ſe ſuſcepit hu manā: ⁊ creator ⁊ dominus rerū di gnatus eſt vnus eſſe mortaliū. electa ſibi matre quā fecerat: que ſalua inte gritate uirginea corporee eſſet tantū miniſtra ſubſtātie vt humani gene ris ceſſante cōtagio nouo homini ⁊ puritas ieſſet ⁊ veritas. Non enim i Chriſto ex vtero virginis genito: qa natiuitas eſt mirabilis: ideo eſt natu ra diſſimilis. Qui eni verus eſt de⁹ ideȝ verus ē homo: ⁊ nullū eſt i vtra qȝ ſubſtātia mendaciū. Verbū caro factū eſt prouectione carnis: nō defe ctione deitatis: q ſic potētiam ſuam bonitatēqȝ moderata eſt ut nr̃a ſu ſcipiēdo proueheret: ⁊ ſua cōmunicā do non perderet. In hac natiuitate Chriſti Eſaie ſermo ↄpletus eſt dicē tis. Producat terra. ⁊ germinet Sal uatorē. ⁊ iuſtitia oriatur ſimul. Ter ra eni carnis humane que in primo fuerat p̄uaricatore maledicta: i hoc ſolo beate uirginis partu germē edi dit benedictū. ⁊ a uitio ſue ſtirpiſ ali enū. Cū ſpiritalē originē i regenera tiōe quiſqȝ conſeqtur. ⁊ omni homi ni renaſcēti aqua baptiſmatis iſtar ē uteri virginalis. eodē ſpiritu ſcō replē te fontē q repleuit ⁊ uirginē. ut pecca tū: qd ibi uacuauit ſacra ↄceptio: hic myſtica tollat ablutio. Ab hoc ſacra mēto dilectiſſimi iſan⁹ Manicheorum error alien⁹ ē. nec ullā hēnt i Chriſti regeneratiōe ↄſortiū: q euȝ de Ma ria uirgie negant corporaliter natū. ut cuius nō credūt uerā natiuitateȝ: nec uerā recipiāt paſſionē. ⁊ quē nō ↄfitent uere ſepultū: abnuāt ueraci ter ſuſcitatū. Ingreſſi eni p̄ruptā exe crādi dogmatis uiā i qua nichil nō tenebroſuȝ nihilqȝ nō lubricum eſt

ruunt in profūda mortis p p̄cipitia
fallitatis Nec aliquid ſolidum cui
initantur:inueniunt. qui preter oīa
diabolici probra cōmenti ī ipſo:pre
cipuo obſeruationis ſue feſto ſicut p
xima eorū cōfeſſione patefatum eſt
ut animi ita ⁊ corporis pollutione
letantur.nec in pudore nec ī fide inte
gritatē ſeruantes:ut ⁊ ī dogmatibus
ſuis impii: ⁊ ī ſacris iueniat̄ obſceni.
Alie hereſes dilectiſſimi licet merito
oēs ī ſua puerſitate dānāde ſint hēnt
tamen ſingule ī aliqua ſui parte qđ
ueꝝ eſt:Arrius dei filium minorem
patre ⁊ creaturā eſſe definiēs ⁊ ab
eodē inter oīa creatuꝫ putans ſpūm
ſantū magna impietate ſe pdidit.ſed
ſempiternā atq̄ȝ incōmutabilē deita
tem quem ī trinitatis unitate nō ui
dit ī patriſ eſſentia nō negauit.Ma
cedonius aūt a lumine ueritatis alie
nus diuiditatē ſancti ſpiritus nō re
cipit:ſed ī patre ⁊ filio unā potentiaȝ
⁊ eandē confeſſus eſt eſſe naturam.
Sabellius īexplanabili errore cōfu
ſus unitatē ſubſtantie ī patre ⁊ filio
⁊ ſpū ſancto īſeparabilē ſentiens qđ
equalitati tribuere debuit:ſingulari
tati dedit.⁊ cum veram trinitatē ītel
ligere non ualeret:vnam eandemq̄ȝ
credidit ſub triplici appellatiōe per
ſonam. Photinus mentis cecitate
deceptus ī Chriſto uerū ⁊ ſubſtātie
noſtre cōfeſſus eſt hoīem:ſed eūdē
deū deo ante omnia ſecula genitum
eſſe non credidit.Apollinaris fidei
cecitate priuatus filiū dei ita ueram
hūane carnis credidit ſuſepiſſe natu
rā:ut illa carne diceret aīaȝ nō fuiſſe
q: uice eius expleuerit ipſa diuinitaſ
Hoc modo ſi oēs quos catholica fi
des damnat:retracteᷣ errores ī aliis
quidē iuenit̄ quod a damnabilibꝰ
poſſit abiungi.in manicheoꝝ aūt ſce

leſtiſſimo dogmate prorſus nichil ē
quod ex ulla parte poſſit tolerabile
iudicari.Sed uos dilectiſſimi quos
nullis dignius q̄ȝ beati Petri allo
quor uerbiſ:genus electum regale ſa
cerdotiū gens ſāta populus acqui
ſitionis edificatum ſup inuiolabilē
petra Chriſtū ipſi que domino Sal
uatori nr̄o p veram ſuſceptionē nr̄e
carnis īſerti pmanere ſtabiles ī ea ſi
de quā cōfeſſi eſtis corā multis teſti
bus ⁊ ī quarenati p aquā ⁊ ſpiritus
ſcūm accepiſtis chriſma ſalutis ⁊ ſi
gnaculū uite eterne.Si qs auteȝ uo
bis aliqd anūtiauerit: preter id qđ
didiciſtiſ:anathema ſit. Nolite impi
as fabulas p̄ponere lucidiſſime ue
ritati.⁊ quicqd cōtra regulaȝ catho
lici ⁊ apoſtolici ſymboli aut legere
aut audire cōtigerit:id omnino mor
tiferū ⁊ diabolicū iudicate. Nō uos
ſeducāt deceptoriis artibus ficta ⁊ ſi
mulata ieiunia:que nō ad purificati
onē ſed ad pditioneȝ proficiunt ani
maꝝ.ſpectem qdem ſibi pietatiſ ⁊ ca
ſtitatiſ aſſumūt:ſed hoc dolo actuū
ſuoꝝ obſcena circūtegunt ⁊ de pro
phanis cordis penetralibus iacula
qbus ſimplices vulnerētur: emittūt
ut ſicut ait Propheta:ſagittent ī ob
ſcuro rectos corde. Magnū preſidi
um eſt fides ītegra.fides vera ī qua
nec augeri ab vllo quicq̄ȝ nec minui
poteſt.qa niſi una eſt:fides nō eſt:di
cente Apoſtolo. Unꝰ dñs:vna fides
vnū baptiſme.vnꝰ deus ⁊ pater om
niū ſuper oēs ⁊ per oīa ⁊ ī omnibus
nobiſ. Huic vnitati dilectiſſimi icon
cuſſis mētibus īherete:⁊ ī hac oēm
ſectamini ſanctitatē:⁊ ī hac p̄ceptis
domini deſeruite.quia ſine fide ipoſ
ſibile eſt placere deo. Et nil ſine illa
ſanctum nihil caſtum eſt nihil eſt ui
uum.iuſtus eni ex fide viuit quaȝ q

diabolo decipiẽte pẽrdiderit: uiuẽns
moꝛtuus erit. qa ſicut per fidẽ ueraꝫ
uita obtinet̃ eterna: dicente domīo
ſaluatoꝛe. hec eſt autẽ uita eterna ut
cognoſcãt te ſolum ueꝝ deuꝫ: ⁊ quẽ
miſiſti Jeſum Chꝛiſtũ qui nos pꝛo
ficere ⁊ pſeuerare faciat uſqꝫ ĩ fineꝫ.
Qui uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculo
rum Amen.

Eiuſdẽ d̃ natiuitate dñi ſermo qnt⁹

Uanuis dilectiſſimi ĩeffabilis
ſit natiuitas domini noſtri Je
ſu Chꝛiſti qua ſe nature noſtre car
ne ueſtiuit: audeo tamen non de fa
cultate mea ſed de ipſius inſpiratiõe
pꝛeſumere: ut ĩ die qui ĩ ſacramentũ
humane reſtaurationis electus eſt:
aliquid a nobis quod audiẽtes poſ
ſit edificare: pꝛomat̃. Non eni quia
maioꝛ pars Eccleſie dei quod credit
ĩtelligit: ideo neceſſarium non eſt: ẽt
que dicta ſunt: dicere: cum utiqꝫ nũc
multis ad fidẽ pꝛimum ueniẽtibus
oꝛis noſtri officiũ debeamus. Me
liuſqꝫ ſit doctos onerare iam notis
q̃ꝫ rudes fraudare diſcendiſ. Quod
ergo filius dei qui cũ patre ⁊ ſpiritu
ſcõ non unius perſone ſed unius eſ
ſentie dignatus eſt humanitatis no
ſtre particeps fieri ⁊ unus paſſibili
um unus uoluit eſſe moꝛtalium: taꝫ
ſacratum tãqꝫ mirabile eſt: ut ratio
diuini cõſilij ſapientibus mundi pa
tere nõ poſſit: niſi humane ignoꝛan
tie tenebras lux uera diſcuſſerit. nõ
enim ĩ ſolo opere uirtutuꝫ aut ĩ ſola
obſeruãtia mandatoꝝ ſed ẽt in tra
mite fidei anguſta ⁊ ardua uia eſt: q̃
ducit ad uitã: ⁊ magni laboris eſt:
magniqꝫ diſcriminis ĩter dubias ĩ
peritoꝝ opiniões ⁊ ueriſimiles falſi
tates ꝑ unam ſane doctrine ſemitaꝫ
ĩoffenſis greſſibus ambulare. Et cũ
undiqꝫ ſe laquei erroꝛeſqꝫ opponãt
omne periculũ deceptionis euadeꝛ̃
Quis aũt ad hec idoneuſ niſi q ſpũ
dei ⁊ docet̃: ⁊ regit̃. dicẽte Apoſto
lo. Nos aũt nõ ſpirituꝫ huius mun
di accepimus: ſed ſpũm q ex deo ẽ:
ut ſciamus: que a deo donata ſunt
nobis. Canente etiã Dauid. Beat⁹
quẽ tu erudieris domine: ⁊ de lege
tua docueris eũ. Habẽtes itaqꝫ di
lectiſſimi ĩter pericula erroꝛũ ꝓſidia
ueritatis ⁊ nõ humane ſapiẽtie uer
bis ſed doctrina ſpiritus ſancti eru
diti qꝺ didicimus: credimus: quod
credim⁹: ꝑdicamus. dei filiũ deũ an
te ſecula genitũ: ⁊ patri ſempiterna ⁊
cõſubſtãtiali equalitate coeternum
ueniſſe ĩ hunc munduꝫ ꝑ uterũ uir
ginis ĩ hoc ſacramentũ pietatis ele
cte ĩ qua ⁊ ex qua edificauit ſibi ſapi
entia domũ. ⁊ foꝛmã ſibi ſerui ĩ ſimi
litudinẽ ca nis peccati incõmutabi
lis uerbi deitas coaptauit. in nullo
apud ſe ⁊ prẽm ⁊ ſpiritũ ſanctuꝫ mi
nor gloꝛia ſua qa diminutionẽ ⁊ ua
rietatẽ ſũme ⁊ eterne eſſentie natura
nõ recepit. pꝛopter noſtrã aũt ĩfirmi
tatẽ extenuauit ſe ĩ capacib⁹: ⁊ ſui ue
lamine coꝛpoꝛis ſplẽdoꝛẽ maieſtatiſ
ſue quẽ uiſus hominũ nõ ferebat:
obtexit. Unde ẽt exinaniſſe ſe dicit̃:
tanq̃ꝫ ſe ꝓpꝛia uirtute euacuauerit:
dũ ĩ ea hũilitate qua nobiſ ꝯſuluit:
nõ ſolũ prẽ ſed etiã ſeipſo factuſ eſt ĩ
ferioꝛ: nec aliqd illi hac ĩclinatione
deceſſit: cui cũ prẽ ⁊ ſpiritu ſcõ hoc
qꝺ ẽ: cõmune ẽ: ut hoc ipſuꝫ ĩtelliga
mus ad oĩpotentiã ꝑtinere: qꝺ qui
ſecundũ nr̃a minoꝛ eſt. ſecundũ pꝛo
pꝛia mioꝛ nõ ẽ. Quia eni lux ad ob
cecatos uirt⁹ ad ĩbecilles miſericoꝛ
dia reſpexit ad miſeros: de magna
factum eſt poteſtate ut dei filius ſub
ſtantiã humanã cauſamqꝫ ſuſcepit:

q ⁊ noſtram naturam quam condi
dit: reformaret. ⁊ mortem quam non
fecit: aboleret. Repudiatiſ igitur lõge
que abiectis omnibus opinionibus
impiorum quibus aut ſtulticia eſt
crux Chriſti aut ſcandalum exultet
rectarum mentiũ fides. ⁊ ueruꝫ unũ
qꝫ dei filium non ſolum ſecũdum
deitateꝫ qua a patre genitus ſed eti
am ſecundũ humanitatem qua de
matre uirgine eſt natus intelligat.
Ipſe eſt eni in humanitate noſtra: q
eſt i maieſtãte diuina uerius homo
⁊ uerus deus. ſempiternus in ſuis.
temporalis in noſtriſ. unuꝫ cuꝫ p̃re i
ſubſtãtia q̃ nũqꝫ fuit minor p̃re. unũ
cũ m̃re i corporẽ qđ creauit. In aſſũ
ptiõe eni nature noſtre nobis fact⁹
eſt gradus: quo ad ipſum per ipſum
poſſimus aſcendere. Nam illa eſſen
tia que ſemper ubiqꝫ tota eſt: locali
deſcenſione non eguit. ⁊ tam ei pro
prium fuit totam homini iſeri: qꝫ ei
proprium eſt totam a patre non diui
di. Manet ergo quod in principio
erat uerbum: ⁊ non eſt ei accidens:
ut quod eſt aliquando non fuerit.
Sempiterne enim filius filius eſt.
⁊ ſempiterne pater pater eſt. Unde
cum ipſe filius dicat qui uidet me: ui
det ⁊ patrem: exerceauit te o hereti
ce impietas tua. ⁊ qui filij maieſtatẽ
non uidiſti: patris gloriaꝫ non uide
bis. Dicendo enim genitum eſſe qui
non erat: filium aſſeris temporalem
⁊ duꝫ filiuꝫ aſſeris temporalẽ credi
diſti patrem eſſe mutabilem. Mu
tabile enim eſt non ſolum quod mi
nuitur: ſed etiam quicquid augetur
⁊ ſi ideo patri ipar eſt genitus. quia
ut tibi uidetur generando eum qui
non erat: genuit. imperfecta erat etiã
generantis eſſentia: que ad haben
dum quod non habuit: generando

profecit. ſed hanc impiaꝫ peruerſita
tem tuam fides catholica execratur
⁊ damnat. que in deitate uera nihil
temporalitatis agnoſcit. ſed unius
ſempiternitatis ⁊ patrem confiteret
⁊ filium quia ſplendor ex luce ortuſ
non eſt luce poſterior. ⁊ lux uera nũ
quam eſt ſui ſplendoris indigna. ſic
ſubſtantiale ſemper habens fulgere
ſicut ſubſtantiale ſemper habet exi
ſtere. Huius autem ſplendoris ma
nifeſtatio miſſio dicitur: qua Chriſt⁹
mundo apparuit. ⁊ cum omnia iuiſi
bili maieſtate ſua ſemper impleret:
tamen quaſi de remotiſſimo altiſſi
moque ſecreto ijs quibus erat igno
tus: aduenit. cum cecitatem ignoran
tie ſuſtulit: ſicut ſcriptum eſt: ſedenti
bus in tenebris ⁊ in umbra mortis:
lux orta eſt eis. Quamuis enim etiã
prioribus ſeculis ad illuminationeꝫ
ſanctorum patrum ⁊ Prophetaruꝫ
lumen ueritatis emiſſum ſit: dicente
Dauid. Emitte lucem tuam ⁊ uerita
tem tuam: ⁊ diuerſis modis multiſ
que ſignis opera preſentie ſue deitaſ
filij declarauit: omnes tamen ille ſi
gnificationes cunctaque miracula
teſtimonia fuerunt iſtius miſſionis
de qua dicit Apoſtolus. Cum ergo
uenit plenitudo tẽporis miſit deus
filiũ ſuuꝫ natum ex muliere factum
ſub lege: qđ uero hoc ẽ niſi uerbuꝫ
carnẽ fieri: Conditorẽ mũdi p̱ uterũ
uirginis naſci. Dominum maieſta
tis humanis ſe coaptare primordijs
Et licet conceptui ſpiritali nulla ſint
terreni ſeminis mixta contagia: ad
ſuſcipiẽdũ tamẽ uere carnis ſubſtan
tiã ſolã ſumpſit de m̃re naturã. Hac
miſſiõe q̃ deus unitus ẽ homini: fili
us ipar eſt p̃ri. nõ i eo qđ ex p̃re ſꝫ i
eo qđ ẽ fact⁹ ex hoĩe. Equalitatẽ eni
iuiolabilẽ quã hẽt deitas. nõ corrũ

pit humanitas.ꝛ creatoris ad crea
turā descēsio credentiū est ad eterna
ꝓuectio. Nam qa sicut ait Aposto
lus:i sapiētia dei nō cognouit mun
dus p sapiētiam deū.placuit deo p
stulticiā ꝑdicationis saluos facere
credētes. Mūdo ergo id ē prudēti
bus mūdi sapiētia sua cecitas facta
ē.nec potuerunt p illam cognoscere
deū ad cuius noticiā nō nisi i sapien
tia eis acceditur.ꝛ ideo qa mūdus
de vanitate suoꝝ dogmatū supbie
bat:i eo constituit domius saluando
rū fidē quod ꝛ idignū videret̃ ꝛ stul
tū vt ꝛ deficiētibus oībus opinionū
ꝓsumptiōibus sola dei.gratia reuela
ret:qđ cōphendere humana itelli
gētia nō valeret. Agnoscat igit̃ Ca
tholica fides i humilitate dñi gloriā
suaꝫ.ꝛ de salutis sue sacramētis gau
deat Ecclesia:que corpus est Christi
quia nisi verbū dei caro fieret:ꝛ ha
bitaret i nobis.nisi i communionē
creature creator ipse descenderet:et
vetustatē humanā ad nouū principi
um sua natiuitate reuocaret:regna
ret mors ab Adam vsqꝫ in finem.ꝛ
super hoīes condēnatio isolubilis
permaneret. Cum de sola cōditione
nascendi vna cunctis esset causa pe
reundi.solus itaqꝫ inter filios oīuꝫ
domius Jesus inocēs natus.quia
solus sine carnalis cōcupiscētie pol
lutione ꝯceptus factus est homo no
stri generis:ut nos diuie nature pos
simus esse cōsortes.originē quā sum
psit i vtero virginis:posuit i fonte ba
ptismatis.dedit aque qđ dedit ma
tri.virtus enim altissimi ꝛ obumbra
tio spiritus sancti que fecit vt Ma
ria pareret Saluatorē:eadē fecit:vt
regeneret vnda credentē. Quid eni
sanādis egris:illuminādis cecis:vi
uificandis mortuis amplius fuit:qꝫ
vt superbie vulnera humilitatis re
medijs curarētur. Adā precepta dei
negligēs peccati idurit dānationeꝫ
Jesus factus sub lege reddidit iusti
tie libertatē.ille diabolo obtēperans
usque ad preuaricationem:meruit ut
i ipso omnes morerētur.hic pri obe
diens vsqꝫ ad crucem fecit:ut i ipso
oēs viuificarentur.ille cupidus ho
noris angelici nature sue pdidit di
gnitatē:Hic ifirmitatis nostre susci
piens cōditionē propter quos ad in
ferna descendit:eosdem i celestibus
collocauit. Postremo illi p elatio
nem lapso dictū est:terra es:ꝛ in ter
ram ibis huic per subiectionē exal
tato dictū est.sede a dextris meis:do
nec ponā inimicos tuos scabellum
pedum tuoꝝ. Hec domini nr̄i ope
ra dilectissimi nō solum sacramēto
nobis vtilia sunt:sed etiā imitatiōis
exēplo.si idisciplinam ipsa remedia
trāsferātur.quodqꝫ ipensuꝫ ē myste
rijs:prosit ꝛ moribus.vt memineri
mus nobis i humilitate ꝛ mansuetu
dine redēptoris nr̄i esse viuēdū:quo
niā sicut ait Apostolus. Si cōpati
mur:ꝛ cōregnabimꝰ.frustra eni ap
pellamur Christiāi:si imitatores nō
simus Christi.qui ideo se viā dixit eē
vt cōuersatio magistri forma eēt di
scipuli.ꝛ illā humilitatē eligeret ser
uus:quā secutus ē domius. Qui vi
uit ꝛ regnat i secula seculorū Amen.

De natiuitate eiusdē sermo sextꝰ.

Omnibꝰ qdē diebus dilectissi
mi atqꝫ tēporibꝰ aīs fideliū di
uina meditātiū dñi ꝛ Saluatoris nr̄i
ex mr̄e virgīe ortꝰ occurrit.vt mēs ad
ꝯfessionē sui autoris erecta siue i ge
mitu supplicatiōis siue i exultatiōe la
udis siue i sacrificij oblatōe versef̃ ni
hil celebriꝰ nihilqꝫ magis fidēter spi
ritali attigat ituitu:qꝫ ꝙ deꝰ dei filiꝰ

genitus de patre coeterno idem etiã
partu eſt natus humano. Sed hãc
adorandam i celo ⁊ i terra natiuita
tem nullus nobis dies magiſ q̃ ho
diernus i̇ ſinuat. ⁊ noua etiam i ele
mentis luce radiante totam ſenſib⁹
noſtris mirabilis ſacramenti inge
rit claritatem. Non ſolum eni in me
moriam ſed i̇ conſpectum quodam
modo redit angeli gabrielis cum
Maria ſtupente colloquium. ⁊ con
ceptione de ſpũ ſancto iam mire pro
miſſa q̃ credita autor mũdi editus
eſt vtero virginali. ⁊ qui omnes na
turas condidit: eius eſt factus filius
quam creauit. Hodie verbum dei
carne apparuit veſtitum ⁊ quod nũ
q̃ fuit humanis oculis viſibile: ce
pit etiam manibus eſſe tractabile.
Hodie henitam i noſtre carnis ani
meq3 ſubſtantia Saluatorem ange
licis vocibus didicere paſtores. ⁊
apud dominicorum preſules gregũ
hodie euangelizandi forma precon
dita eſt: vt nos quoq3 cum celeſtis
militie dicamus exercitu. Gloria in
excelſis deo ⁊ i terra pax hominib⁹
bone voluntatis. Quamuis igitur
illa i̇fantia quam filij dei non eſt de
dignata maieſtas i virum perfectum
etatis adiectione prouecta ſit: ⁊ con
ſumato paſſionis ⁊ reſurrectiõis tri
umpho omnes ſuſcepte pro nobis
humilitatis tranſierint actiones: re
nouat tamen nobis hodierna feſti
uitas nati ex maria virgine ſacra pri
mordia. ⁊ dum Saluatoris noſtri
adoramus ortum: iuenimur noſ no
ſtrum celebrare principium. Genera
tio eni Chriſti origo eſt populi Chri
ſtiani. ⁊ natalis capitis natalis eſt
corporis. Habeant licet ſinguli qui
que vocatorum ordinem ſuum: ⁊ oẽs
Eccleſie filij temporum ſint ſucceſſio
ne diſtincti: vniuerſa tamen ſumma
fidelium fonte orta baptiſmatis ſicut
cum Chriſto i paſſione crucifixi i re
ſurrectione reſuſcitati i aſcenſiõe ad
dextram patris collocati ita cum ip
ſo ſumus i hac natiuitate congeniti
Quicqd eni hominum i quacunq3
mundi parte credentium regenera
tur i Chriſto: interciſo originalis tra
mite vetuſtatis tranſit i nouum ho
minem renaſcendo. Nec iam i ppa
gine habetur carnalis patris: ſed, i
germine ſaluatoris. Qui ideo filius
hominis eſt factus: ut nos filij dei eẽ
poſſimus. Niſi eni3 ille ad nos hac
humilitate deſcenderet: nemo ad il
lum vllis ſuis meritis perueniret. Ni
hil hic vocatorum cordibus caligi
nis iuſerat terrena ſapientia. Nec ſe
contra altitudinem gratie dei mox i
ima rediturus terrenarum cogitatõ
num puluis attollat. Impletum eſt
i fine ſeculorum: quod erat ante tem
pora eterna diſpoſitum. ⁊ ſub preſen
tia rerum ſignis ceſſantibus figura
rum lex ⁊ prophetie veritas facta ẽ
vt Abraam fieret oium gentium pa
ter ⁊ i ſemine eius daretur promiſſa
benedictio. ne hi tantum eſſent iſra
el: quos ſanguis ⁊ caro genuiſſet. ſ3
i poſſeſſionem hereditatis ſidei filijſ
preparate vniuerſitas adoptionis
intraret. Nec obſtrepant ineptarum ca
lumnie queſtionum. Nec effectuſ di
uini operis ratiocinatio humana di
ſcutiat. Nos cum Abraã credimus
deo. nec heſitamus diffidentia: ſed
pleniſſime ſcimus: quoniam quod
promiſſit dominus: potens eſt ⁊ fa
cere. Naſcitur ergo non de carnis
ſemine dilectiſſimi ſed de ſpiritu ſan
cto Saluator: quem prime tranſgreſ
ſionis condemnatio nõ teneret: vn
de ipſa collati muneris magnitudo

dignam a nobis exigit ſuo ſplendo
re reuerentiam. Ideo enim ſicut bea
tus Apoſtolus docet: non ſpiritum
huius mūdi accepimus: ſed ſpirituz
qui ex deo eſt: vt ſciamus: que a deo
donata ſūt nobis: qui non aliter pie
colitur: niſi id ei quod ipſe tribuit: of
feratur. Quid enim in theſauro do
minice largitatis ad honorem p̄ſen
tis feſtitam congruum poſſumus in
uenire: quaz pacem: que natiuitate
domini prima eſt angelico predicata
cōcetu Ipſa eniz eſt que parit filios
dei. nutrix dilectionis. genitrix vni
tatis requies beatoruz. ⁊ eternitatis
habitaculum cuius hoc opus prop̄
um ſpetiale beneficiuz: vt iūgat deo
quos ſecernit mundo. vnde ad hoc
bonuminos incitat Apoſtolus. di
cens. Iuſtificati. ergo ex fide pacem
habeamus ad deum. cuius ſentētie
breuitate omnium fere mandatoruz
cōtinet effectus. quia vbi fuerit veri
tas pacis: nihil ibi poteſt deeſſe virtu
tis Quid ē aūt dilectiſſimi pacez ha
bere ad deum: niſi velle: qd iubet: et
nolle quod prohibet. Si eni huma
ne amicicie pares animos ⁊ ſimiles
expetunt voluntates: nec unquā di
uerſitas morū ad firmaz poteſt veni
re cōcordiam: quomodo diuine par
ticeps erit pacis: cui ea placent: que
deo diſplicēt. Et his adpetit delecta
ri: qbus illum nouit offendi. Nō eſt
iſte animus filioꝝ dei. nec talez ſapi
entiam recipit adoptiua nobilitas.
genus electū ⁊ regiuz regeneratiōis
ſue reſpōdeat dignati diligat: quod
diligit pater. ⁊ i nullo ab autore ſuo
diſſentiat: ne iterum dicat dominuſ
filios genui: ⁊ exaltaui: ipſi autē ſpre
uerūt me. Agnouit bos poſſeſſorem
ſuū: ⁊ aſinus p̄ſepe domini ſui: Iſra
el aūt me non cognouit: ⁊ populus
meus mē nō intellexit. Magnuz ē
dilectiſſimi huius muneris ſacramē
tum. ⁊ oīa excēdit hoc donuz. vt de
us hominē vocet filiū. ⁊ homo deū
nominet patrē. Per has eni appel
lationes ſentit: ⁊ diſcitur: qs ad tan
tam altitudinē aſcēdat affectus. Nā
ſi i progenie carnali ⁊ ſtirpe terrena
claris parentibus genitos uitia ma
le cōuerſationis obſcurāt: ⁊ ipſo ma
iorum ſuoꝝ lumine ſoboles idigna
cōfunditur: i quem exitum uenient:
q propter amorem mundi a genera
tione Chriſti nō metuunt abdicari.
Si aūt ad humanā pertinet laudem
vt patrum decus i prole reſplendeat
quanto magis glorioſum eſt: ex deo
natos i autoris ſui imaginem reful
gere. Et illum i ſe qui illoſ generauit
oſtendere: dicente domino Sic luce
at lux veſtra coram hominibuſ: ut vi
deāt opera veſtra bona: ⁊ glorificēt
patrem veſtrum: qui i celis eſt. Sci
mus qdem q̄ ſicut Ioānes Apoſto
lus dicit. Totuſ mundus i maligno
poſitus eſt: ⁊ iſidiante diabolo ⁊ an
gelis eius hoc inumeris temptatio
nibus laboratur: ut hominem ad ſu
perna nitentum aut aduerſa terreāt
aut ſecunda corrumpant. Sed ma
ior eſt: qui i nobis ē: qz qui aduerſū
nos ē. ⁊ pacem cum deo habentib⁹
ac ſemper patri cum toto corde dicē
tibus fiat voluntaſ tua: nulla preua
lere certamina: nulli poſſunt nocere
cōflictus. accuſantes enim noſmetip
ſos confeſſionibus noſtriſ ⁊ conſen
ſum animi carnis concupiſcētijs de
negantes inimicicias quidez aduer
ſum nos eius qui peccati autor eſt:
commouemuſ. Sed inexpugnabilē
cū deo pacem gratie ipſius ſeruiēdo
firmamus: ut Regi noſtro nō ſoluz
obedientia ſubijciamur: ſed etiam iu

dicio copulemur. Quoniam ſi in ea
dem ſententiam ſumus: ſi quod uult
volumus: ⁊ quod iprobat: improba
mus: ipſe iam pro nobiſ oīa bella cō
ficiet. ipſe qui dedit velle donabit et
poſſe. ut ſimus cooperatores operuꝫ
eius. ⁊ propheticum illud cum fidei
exultatione dicamuſ. dominus illu
minatio mea. ⁊ ſalus mea. queꝫ time
bo. Dominus defenſor uite mee. a
quo trepidabo. Qui ergo non ex ſā
guinibus neqꝫ ex voluntate carnis
neqꝫ ex volūtate viri ſꝫ ex deo nati
ſunt: offerant patri pacificoꝝ concor
diam filiorum: etiam ī primogenituꝫ
noue creature qui venit non ſuam ſꝫ
mittentis facere voluntatam. vniuer
ſa adoptionis membra cōcurrant:
quoniam gratia patris nō diſcordeſ
neqꝫ diſſimiles ſed vnum ſentientes
vnumqꝫ amātes adoptauit heredes
ad vnam reformatos imaginē opor
tet animum habere conformeꝫ. nata
lis domini natalis ē pacis. ſicut eni
ait Apoſtolus. Ille eſt pax noſtra: q
fecit vtraqꝫ vnum. quoniam ſiue Iu
deus ſiue gentilis p ipſum habem⁹
acceſſum ad patrem: q ante paſſiōis
dieꝫ voluntaria diſpoſitione preele
ctum: diſcipulos ſuos hac precipue
doctrina ſua informauit: ut diceret:
pacem meam do vobis: pacē meam
relinquo vobis. ⁊ ne ſub nomine ge
nerali pacis ſue qualitas lateret: ad
iecit. nō queadmodum mūdus dat:
ego do vobis. non habet īquit mun
dus amicicias ⁊ multos fecit puer
ſo amore cōcordes. Sūt eni in vitijs
pares animi. ⁊ ſimilitudo deſiderio
rum equalitatē gignit affectuum ac
ſi qdem forſitan reperiantur: qbus
praua ⁊ ihoneſta non placeant: qui
qꝫ illicitas cōfeſſiones a federe ſue
charitatis excludant: tamen etiam

tales ſi uel Iudei ſint: uel heretici uel
pagani nō de amicicia dei ſed de pa
ce ſunt mūdi. Pax auteꝫ ſpiritaliū
⁊ catholicoꝝ a ſupernis ueniens ⁊
ad ſuperna perducēs cū amatorib⁹
mūdi non uult cōmunione miſceri.
Sed oībus obſtaculiſ reſiſtere: ⁊ ad
uera gaudia a pernitioſis delectatio
nibus euolare: dicente domīo. Ubi
fuerit theſaurus tuus: ibi eſt ⁊ cor tu
um. hoc ē ſi deorſum ſunt: q̄ amas:
ad ima deſcēdes: ſi ſurſum ſunt: que
diligis: ad ſūma peruenies. quo noſ
unum nolētes unum ſentiētes ⁊ i fi
de ac ſpe ⁊ i charitate cōcordes ſpūs
ſanctus agat: atqꝫ pducat: quoniam
qcunqꝫ ſpiritu dei agunt̄: hi filij ſūt
dei: q regnat cū filio ⁊ ſpū ſancto i ſe
cula ſeculorum Amen.

De natiuitate domini ſermo ſeptim⁹

Feſtiuitatis hodierne dilectiſſi
mi uenerator eſt ⁊ ipſiuſ cultor
q nec de icarnatione aliqd falſū nec
de deitate aliqd ſentit idignuꝫ. Pa
ris eni periculi malum eſt: ſi aut illi
nature nr̄e ueritas aut paterne glo
rie negatur equalitas. Cum ergo ad
itelligēdum ſacramentum natiuita
tis Chriſti qua de matre uirgini eſt
ortus accedimus: abigat̄ procul ter
renarum caligo rationum. ⁊ illumi
nante fidei oculo mundane ſapiētie
fumus abſcedat. Diuina eſt enꝫ au
toritas: cui credimus. diuina eſt do
ctrina: quam ſeqmur. quoniam ſiue
legis teſtificatiōi: ſiue oraculiſ Pro
phetaꝝ: ſiue angelice tube iteriorem
ad moueamus auditum uerum eſt:
quod Ioannes plenus ſpiritu ſan
cto itonuit. In principio erat uerbū
⁊ uerbum erat apud deum. ⁊ deus
erat uerbū: hoc erat i pricipio apud
deum. oīa per ipſuꝫ facta ſunt. ⁊ ſine

ipſo factum ē nihil. Et ſimiliter uerū eſt: quod idē predicator adiecit: Et verbū caro factū eſt. ⁊ habitauit i nobiſ ⁊ uidim⁹ gloriā ei⁹ gloriā quaſi unigeniti a patre plenū gratie ⁊ ueritatis. In utraq₃ enī natura idē eſt dei filius noſtra ſuſcipiēſ: ⁊ propria non amittens. in homine hominē renouans: ī ſe ipermutabilis perſeuerās Deitas enī que illi cum patre cōmunis eſt: nullū detrimentū oipotentie ſubijt. nec dei formā ſerui forma uiolauit: q₃ ſumma ⁊ ſempiterna eſſentia que ſe ad humani generis iclinauit ſalutē: nos qdem in ſuam gloriā tranſtulit. ſed quod erat: eſſe nō deſtitit. unde cū unigenitus dei minorē ſe patre ꝯfitetur: cui ſe dicit equalem: ueritatem i ſe forme utriuſq₃ demonſtrat: ut ⁊ humanam probet imparilitas. ⁊ diuinā declaret equalitas. Maieſtati igitur filij dei corporea natiuitas nihil abſtulit. nihil cōtulit. q₃ ſubſtātia icōmutabilis nec minui potuit. nec augeri. Quod enī uerbum caro factum ē: nō hoc ſignificat: ꝙ in carnem ſit dei natura mutata. ſed ꝙ a uerbo i unitatē perſone ſit caro ſuſcepta. In cui⁹ utrq₃ nomine homo totus accipitur: cum quo intra uirginis uiſcera ſancto ſpiritu fecundata: ⁊ nunquam uirginitate caritura tam iſeparabiliter dei filiuſ eſt unitus: ut q erat itemporaliter de eſſentia patris genitus: ipſe ſit tēporaliter de utero uirginis natus. aliter enī ab eterne mortiſ uinculis nō poſſemus abſolui: niſi in noſtris fieret humilis: qui oipotens permanebat in ſuis. Naſcens itaq₃ dominuſ noſter Jeſus Chriſtus homo uerus q nunq₃ deſtitit eſſe deus verus: noue creature in ſe fecit exordium. ⁊ ortus ſui forma dedit humano generi ſpetiale principium: ut ad carnalis generationis abolenda contagia eſſet regenerandis origo ſine ſemine criminis: de quibus dicitur. Qui nō ex ſanguinibus neque ex uoluntate carnis neque ex uoluntate viri: ſed ex deo nati ſunt. Que hoc ſacramētum mens cōprehendere que hanc gratiam valet lingua narrare. Redit in inocentiam iniqtas. ⁊ in nouitatē uetuſtas. i adoptionem ueniūt alieni. ⁊ i hereditatem igrediuntur extranei. de impijs iuſti de auaris benigni de icontinentibus caſti de terrenis icipiunt eſſe celeſtes. Que autem eſt iſta mutatio niſi dextre exceiſi. Quoniā venit filius dissoluere opa diaboli: ⁊ ita ſe nobis nos quoq₃ inferit ſibi vt dei ad humana deſcenſio fieret hominis ad diuina ꝓuectio. In hac dilectiſſimi miſericordia dei cui⁹ erga nos magnitudinē explicare non valemus: multa ſollicitudine precauendū eſt Chriſtianis ne diabolicis iterum capiantur inſidijs ⁊ eiſdem rurſū q̄bus renūciauerant: erroribus iplicent. Non enī deſiuit hoſtis antiquus trāſfigurans ſe i angelum lucis deceptionū laqueos vbiq₃ pretendere. ⁊ ut quoquo modo fidē credētiū corrūpat inſtare: Nouit cui adhibeat eſtus cupiditatis. cui illecebras gule ingerat cui apponat icitamenta luxurie. cui ifundat uirus iuidie. Nouit quem merrore cōturbet quē gaudio fallat quē metu opprimat. quē admiratione ſeducat. oīum diſcutit conſuetudinem. uentilat curas. ſcrutatur affectus. ⁊ ibi cauſas querit nocendi: ubi quemq₃ viderit ſtudioſius occupari. Habet etenī multos. ex eis quos tenacius obligauit: aptos ſuis artibus: quoꝝ ad alios decipiendos ⁊

igeniis vtaꝛ ⁊ linguis. Per iſtos re
media egritudinū indicta futuroꝝ
placationes demonū ⁊ depulſiōes
pꝛomittūtur umbꝛarum. Addunꝛ ⁊
⁊ illi q totam humane vite conditio
nem de ſtellaꝝ pēdere effectibus mē
tiunꝛ. ⁊ qꝛ eſt aut diuine uoluntatiſ
aut noſtre īdeclinabiliū dicunt eſſe
fatoꝝ. Que tamen ut cumulatius no
ceant: ſpondet poſſe. mutari: ſi illis
que aduerſanꝛ ſyderibus: ſupplicerꝛ
unde cōmentum impiū ſua ratione
deſtruiꝛ: q ſi predicat nō pmanent
non ſunt facta metuenda. ſi perma
nent: nō ſunt aſtra uenerāda. De ta
libus inſtitutis etiā illa generaꝛ im
pietas: ut ſol ichoatiōe diurne lucis
exurgens a qbuſdam inſipiētioꝛib⁹
de locis eminētioꝛibus adoreꝛ. qui
dem nōnulli etiā Chꝛiſtiani adeo ſe
religioſe facere putāt: ut priuſqꝫ ad
beati Petri Apoſtoli Baſilicam
que vni deo viuo ⁊ vero ē dedicata:
pueniant: ſupatis gradibus qb⁹ ad
ſuggeſtum are ſuperioꝛis aſcendiꝛ:
cōuerſo coꝛpoꝛe ad naſcentē ſe ſolē
reflectāt. ⁊ curuatis ceruicibus i ho
noꝛē ſe ſplēdidi oꝛbis īclinēt. Quod
fieri partim ignoꝛātie uitio partī pa
ganitatis ſpū multum tabeſcimus.
⁊ dolemus. Quia ⁊ ſi quidam foꝛte
creatoꝛē potius pulchꝛi luminis qꝫ
ipſum lumen qd eſt cretura: venerā
tur: abſtinendū tamē eſt ab ipſa hu
iuſmodi ſpetie officii: quam cum in
noſtris inuenit. q deoꝛum cultū reli
quit: nōne: hanc ſecum partē opinio
nis uetuſte tanqꝫ pꝛobabilē retēta
bit: quē Chꝛiſtianis ⁊ ipſis viderit
eſſe cōmunem. Abiiciaꝛ ergo a con
ſuetudīe fideliū damnanda peruerſi
tas. Nec honoꝛ vni deo debituſ eo
rū ritibus q creaturis ſeruiūt: miſce
atur. dicit eni ſcriptura diuina: domi
nū deum tuū adoꝛabis: ⁊ illi ſoli ſer
uies. Et beatus Job: Homo ſine q̄
rela ut ait dominus: ⁊ abſtinēs ſe ab
omni re mala: nunqd vidi īquit ſolē
cū fulgeret: ⁊ lunā incidentē clare et
letatū eſt coꝛ meū in abſcondito: Et
oſculatus ſum manū meam. Que ē
iniqtas maxima. ⁊ negatio cōtra de
um altiſſimum. Quid aūt eſt ſol uel
qd eſt luna niſi viſibilis creature et
coꝛpoꝛee lucis elemēta. quoꝝ vnum
eſt maioꝛis claritatis. ⁊ aliud mino
ris ē luminis. ſicut eni alia: diurna
alia nocturna ſūt tēpoꝛa: ita diuerſā
ī luminibus qualitatē creatoꝛ iſtituit.
cū tamē prius qꝫ hec fierēt: ⁊ dieſ
ſine ſolis officio ⁊ noctes ſine lune
miniſterio pceſſiſſent. Sed pcedebā
tur iſta ad faciēdi hoīs vtilitatē: vt
ratiōale animal nec ī diſtinctiōe mē
ſium nec ī recurſu annoꝝ nec ī dinu
meratiōe tempoꝝ falleretꝛ: cū p ine
qualiū hoꝛaꝝ īpares moras ⁊ diſſi
miliū oꝛtuū ſigna manifeſta ⁊ ānos
ſol cōcluderet: ⁊ mēſes luna renoua
ret. Quarto nanqꝫ vt legim⁹: die di
xit deus fiāt luminaria ī firmamen
to celi: vt luceāt ſuper terrā: ⁊ diuidāt
īter diem ⁊ noctē: ⁊ ſint ī ſigna ⁊ tem
poꝛa ⁊ dies ⁊ ānos ⁊ ſint ī firmamē
to celi ut luceāt. Expergiſcere homo
⁊ dignitatē tue cognoſce nature. re
coꝛdare te factū ad imaginē dei: q̄
⁊ ſi ī Adam corrupta eſt: in Chꝛiſto
tamē ē rfoꝛmata. Utere quo modo
vtendū eſt viſibilib⁹ creaturis: ſicut
vteris terra: mari: celo: aere: fontib⁹:
⁊ aque fluminibus: ⁊ quicqd ī eis pul
chꝛū atqꝫ mirabile eſt: refer ad lau
dē ⁊ gloꝛiā cōditoꝛiſ. Noli eſſe dedi
tus illi lumini: quo volucreſ ⁊ ſerpē
tes quo beſtie ⁊ pecudeſ quo muſce
delectanꝛ ⁊ vermes: lucē coꝛpoꝛeam
ſenſu tange coꝛpoꝛeo. ⁊ toto mentis

affectu illud verũ lumẽ amplectere
quod illuminat omnẽ hoĩem venien
tẽ ĩ hũc mũdũ. ⁊ de quo dicit Pro
pheta Accedite ad eũ: ⁊ illuminami
ni. ⁊ vultus veſtri nõ erubeſcent Si
eni tẽplum dei ſumus: ⁊ ſpiritus dei
habitat ĩ nobis: plus eſt qđ fidelis
quiſq; habet ĩ ſua aĩa: q̃ȝ quod miratᷣ
ĩ celo. Non vtiq; vobis dilectiſſimi
hoc aut ĩdicimus: aut ſuademus: vt
deſpiciatis opera dei: aut cõtrarium
aliqd fidei veſtre ĩ is q̃ bonꝰ bona cõ
didit. eſtimetis. ſȝ vt oĩuȝ creaturarũ
ſpetie ⁊ vniuerſo huius mũdi orna
tu rationabiliter ⁊ tẽperanter utami
ni. Que eni uidẽtur: ut ait Apoſtolꝰ
Tẽporalia ſunt. que aũt non videntᷣ
eterna. Quia aũt ad p̃ſentia ſumus
nati: ad futura ſumus renati: non tẽ
poralibus bonis dediti ſed eternis
ſimus ĩtenti. vt ⁊ ſpeȝ noſtrã poſſimꝰ
propius ĩtueri. in ipſo ſacramẽto na
talis domini cogitemꝰ qđ nature no
ſtre gratia diuina contulerit. audia
mur Apoſtolũ dicentẽ. Mortui eni
eſtis: ⁊ uita ueſtra abſcõdita eſt cum
Chriſto apparuerit uita ueſtra: tunc
⁊ uos apparebitis cum ipſo ĩ gloria
uiuit ⁊ regnat ĩ ſecula ſeculoꝝ Amẽ

De Natiuitate dñi. ſermo octauus.

Um ſemp nos dilectiſſimi ga
udere ĩ domino oĩa diuia elo
quia cohortentᷣ: hodie ꝓcul dubio
ad ſpiritalẽ leticiam copioſius ĩcita
mur natiuitatis dominice ſacramẽ
to nobis clariuſ coruſcante. vt recu
rentes ad illã diuine miſericordie
ĩeffabilẽ ĩclinationẽ qua creator ho
minũ fieri homo dignatus ẽ: in ipſi
us ĩuentamur natura: quẽ adoramꝰ
ĩ nr̃a. Deus eni dei filiuſ de ſempiter
no ⁊ ĩgenito patre vnigenitus ſem
piternuſ manẽs ĩ forma dei ⁊ ĩcõmu
tabiliter hñs nõ aliud eſſe: q̃ȝ pater
formã ſerui ſine ſue detrimẽto maie
ſtatis accepit. vt in ſua nos proberet
nõ ipſe ĩ noſtra deficeret. Unde utri
q; nature ĩ ſuis proprietatibꝰ ꝑmanẽ
ti tanta ẽ vnitatis facta cõmunio: vt
quicqd ibi ẽ dei: nõ ſit ab humanita
te diſiunctũ. q̄cquid aũt eſt hoĩs: nõ
ſit a deitate diuiſũ. Celebrãteſ igitur
dilectiſſimi natalẽ diẽ domini Sal
uatoris partũ beate uirginis cogite
mus: ut carni animeq; ꝯcepte uirtu
tẽ uerbi nullo tẽporiſ pũcto defuiſſe
credamus. Nec prius formatũ atq;
aĩatum tẽplum corpis Chriſti qđ ſi
bi ſupueniens uẽdicaret hĩtatorꝛ: ſed
ꝑ ipſum ⁊ ĩ ipſo nouo homini datũ
eſſe principiũ. ut ĩ uno dei atq; hoĩs
filio ⁊ ſine matre deitas ⁊ ſine patre
eſſet humanitaſ. Simul eni per ſpũȝ
ſcũm fecundata uirginitas ſine cor
ruptionis ueſtigio edidit ⁊ ſui gene
ris ſobolẽ: ⁊ ſue ſtirpis autorẽ. unde
⁊ idẽ dominus ſicut Euangeliſta cõ
memorat. queſiuit a Judeis: cuius fi
lium Chriſtũ ſcripturaꝝ autoritate
didiciſſent. ⁊ eis reſpõdentibus qđ
ex Dauid uẽturus ſemine tradereᷣ
Quomodo illũ dominũ ĩquit ſuum
Dauid ĩ ſpũ uocat. dicens. Dixit do
minus domino meo: ſede a dextris
meis. Donec ponaȝ inimicos tuos
ſcabellũ pedũ tuoꝝ. Nec potuerunt
Judei propoſitã ſoluere queſtioneȝ
q̄a non ĩtelligebãt ĩ uno Chriſto ⁊ ꝓ
geniẽ Dauiticã ⁊ natura Prophe
tatã eſſe diuinã. Maieſtas aũt filii
equalisꝰ patri ueſtiens ſe humilitate
ſeruili nec metuebat minui: nec indi
gebat augeri. Ipſũq; effectũ miſeri
cordie ſue quem reſtitutioni ĩpende
bat humane: ſola exeq̄ poterat uirtu
te deitas: ut creaturã ad imaginem
dei factã a iugo dire dominatoĩs
exueret. Sed q̄a nõ ita ĩ p̃mũ hoĩeȝ

diabolus uiolētus exstiterat:ut eū i
partes ſuas ſine liberi arbitrii cō
ſenſu ōe trāſferret:ſic cōſtruēdū fuerat
peccatū uoluntariū:⁊ hoſtile cōſiliū
ut dono grē nō obeſſet norma iuſti
tie.i totius igitur humani generis
ſtrage cōmūi unuz ſoluz fuit reme
diū ſub diuine rationis occulto qđ
poſſet ſubuenire proſtatis:ſi aliquis
filiorū Adam originalis p̄uaricatio
nis alienus atqȝ inocens naſceret
q ceteris exēplo prodeſſet ⁊ merito.
Sed qa hoc naturalis generatio nō
ſinebat:nec poterat vitiate radicis ſi
ne ſemine ꝓpago eſſe đ quo ſcriptu
ra dicit.Quis pōt facere mūduz de
imundo cōceptuz ſemine. Nōne tu
q ſolus es.Domius Dauid factus
eſt filius Dauiđ.⁊ de promiſſi gene
ris fructu proles eſt orta ſine vitio i
unā pſonaz geminā cōueniente na
tura.ut eodē cōceptu eodemqȝ par
tu gigneretur domius noſter Jeſus
Chriſtus:cui ⁊ vera ineſſet deitas ad
miracula operū:⁊ vera humanitas
ad tolerātiā paſſionū. Fides igitur
catholica dilectiſſimi oblatrantium
hereticorū ſpernāt errores.qui mun
dane ſapiētie vanitate decepti a veri
tatis euangelio receſſerunt.⁊ incar
nationē uerbi itelligere nō valentes
de cauſa illuminationis fecerūt ſibi
materiā cecitatis.Nā oium fere fal
ſa credētium opinionibus que etiā
in ſpūs ſancti negationē proruunt:
retractatis:neminē pene deuiaſſe co
gnoſcimus:niſi q duaruz i Chriſto
naturarū veritatē ſub vnius pſone cō
feſſione nō crediđit.Alij etenī i domi
no ſolā humanitatē alij ſolaz aſcrip
ſere deitatē.Alij veram qdem i ipſo
diuinitatē:ſed carnē dixerūt fuiſſe ſi
mulatam.Alij profeſſi ſūt veram eū
ſuſcepiſſe carnem:ſed dei patris nō

habuiſſe naturā.⁊ deitati eius que
erant humane ſubſtātie deputātes
maiorē ſibi deum minoremqȝ finxe
runt:cū gradus i vera diuinitate eē
nō poſſint.Quoniā quicqđ deo mi
nus eſt:deus nō eſt.Alij cognoſcen
tes patris ⁊ filij nullā eſſe diſtantiaz
qȝ non poterant veritate deitas itel
ligere:niſi i vnitate pſone eūdem aſ
ſeruerunt eſſe prēm quem filium:vt
naſci ⁊ nutriri ⁊ pati mori ſepeliri et
reſurgere ad eundē pertineret q per
oīa ⁊ hoīs pſonam ipleret:⁊ uerbi.
Quidam putauerūt dominū Jeſuz
Chriſtū nō noſtre ſubſtantie corpus
habuiſſe:ſed ab elemētis ſuperiori
bus ac ſubtilioribꝰ ſūptum. Quidā
aūt eſtimauerūt i carne Chriſti aīaz
humanā non habitaſſe:nec fuiſſe:ſȝ
partes anime ipſaz verbi ipleſſe dei
tatē.Quorundā iprudētia i hoc trā
ſijt:vt aīam qdem fuiſſe i domino fa
terent:ſed eandē dicerent mēte car
uiſſe:qa ſufficeret homini ſua deitas
ad oīa rationis officia. Poſtremo
ijdez aſſerere preſumpſerūt:partem
quādam uerbi icarne fuiſſe cōuerſā
vt i vnius dogmatis uarietate mul
tiplici nō carnis tantū animeqȝ na
tura ſed etiā ipſius verbi ſolueretur
eſſentia.Multa ſūt ⁊ alia prodigia
falſitatū:quibus enumerādis chari
tatis ueſtre non ē fatigandus audi
tus.ſed poſt diuerſas impietates q ſi
bi inuicē ſunt multiformiū blaſphe
miarū cognatione cōnexe.de his po
tiſſimum erroribus declinandis ob
ſeruantiā veſtre deuotionis admo
neo:quorū vnus dudum Neſtorio
autore cōſurgere nō ipune tēptauit.
Alius nuper pari execratione dam
nādus Eutyche aſſertore prorupit:
Nā ille beatā Mariā virginē tantū
modo auſus ē hoīs p̄dicare genitri

ce:rut i pceptu ꝛ partu nulla uerbi ꝛ
carnis facta vnio crederet. Quia di
filius nō ipe factus ē hois filius: ſed
creato homini ſola ſe dignatione ſo
ciauit. Qđ catholice aures nequaꝙ̄
tolerare potuerūt: que ſic Euāgelio
veritatis ibute ſunt: vt firmiſſime no
uerint nullā eſſe hūano generi ſpecie
ſalutis: niſi ipſe eſſet fili⁹ uirginis: q
creator eſt nr̄is. Hic aūt recētioris
ſacrilegij pphanus: aſſertor unitio
nē qdem i Chriſto duaꝝ cōfeſſus ē
naturaꝝ: ſed ipſa vnitiōe id dixit eſſe
ctū: ut ex duab⁹ vna remaneret: nul
latenuſ alteri⁹ exiſtēte ſubſtātia: que
vtraqꝫ finiri niſi aut cōſumptiōe aut
ſeparatione nō poſſet. Hec vero taꝫ
inimica ſunt ſane fidei: vt nequeant
recipi ſine excidio nois Chriſtiani.
Si eni verbi icarnatio diuie humāe
qꝫ nature ē: ſꝫ hoc ipſo cōcurſu qđ
erat geminū factum ē ſingulare: ſola
diuinitas vtero virginis nata ē ꝛ p
ludificatoriā ſpeciē ſubijt: nutrimēta
ac icremēta corpea vtqꝫ: oēs muta
bilitates hūane pditionis omittaꝫ:
ſola diuinitas mortua ſola diuinitaſ
ē ſepulta: vt iam ſcđm talia ſentiētes
ſprāde reſurrectiōis nulla ſit ratio.
nec ſit primogenit⁹ ex mortuis Chri
ſtus: q: nō fuit q deberet reſuſcitari:
ſi nō fuit: qui poſſet occidi. Abſint a
cordib⁹ vr̄is dilectiſſimi diabolica
rū iſpirationū virulēta mēdacia. et
ſciētes ꝙ ſempiterna filij deitas nul
lo apud pr̄eꝫ creuit augmēto: prudē
ter aduertite: qđ cui⁹ nature i Adam
dictū ē: terra es: ꝛ i terrā ibis: eidē i
Chriſto dicit: ſede a dextriꝫ meis. ſe
cūdū illā naturā qua Chriſt⁹ equa
lis ē pr̄i: nunꝙ̄ iferior fuit vnigenit⁹
ſublimitate gēitoris. nec tēporalis ē
ei cū pr̄e gloria: q̄ ē ipſa pr̄is dextera
de qua i exodo dicit. Dextera tua
dn̄e glorificata ē i virtute. ꝛ i Eſaia.
Domie qs credidit auditui nr̄o. Et
brachiū domini cui reuelatū ē. Aſſū
ptus igit homo i filiū dei ſic i vnita
tē pſone Chriſti ab ipſis corpalibuſ
ē receptus exordiis: ut nec ſine deita
te cōcept⁹ ſit nec ſine deitate editus:
nec ſine deitate nutrit⁹. idē erat i mi
raculis. idē i cōtumeliis. p humanā
iſirmitatē crucifixus: mortuus: ꝛ ſe
pult⁹ p diuinā uirtutē die tertia ſuſci
tat⁹ aſcēdit ad celos. ſedet ad dextrā
dei patris: ꝛ i natura hois accepit a
patre: qđ i naturā deitatis etiaꝫ ipſe
donauit. Hoc dilectiſſimi pio corde
meditātes Apoſtolici ſemp memo
res eſtote p̄cepti: uniuerſos admōet
dicēs. Videte ne qs uos decipiat p
phiam ꝛ inanē fallaciā ſcđꝫ traditio
nē hoiuꝫ. ꝛ nō ſcđm Chriſtū. qa i ip
ſo hītat ois plenitudo diuitatis cor
poraliter: ut uerā itelligam⁹ ſubſtan
tiā carnis: ubi ē plenitudo diuinita
tis ihabitatio corpalis. Qua utiqꝫ
tota etiā replet eccleſia q̄ iherens ca
piti corpus ē Chriſti. Qui uiuit ꝛ re
gnat i ſecula ſeculoꝝ Amen.

De natiuitate eiuſdē. Sermo non⁹.

Xcedit qdē dilectiſſimi multū
qꝫ ſuperminet humani elogi
facultatem diuini operis magnitu
do: ꝛ inde oritur difficultas fandi:
ūde eſt ratio tacēdi: qa Chriſto Jeſu
filio dei nō ſolū ad diuinē eſſentiā ſꝫ
eſſentiā ad humanā ſpectat naturā
Quod dictū eſt p Prophetā Gēera
tionē eius quis enarabit Vtranqꝫ
eni ſubſtantiā i unā cōueniſſe pſonā
niſi fides credat: ſermo nō explicat
ꝛ ideo nunꝙ̄ materia deficit laudis
qa nunꝙ̄ ſufficit copia laudatoris
Gaudeamus igit ꝙ ad eloquendū
tātū miſericordie ſacramētū ipares
ſumus. ꝛ cū ſalutis noſtre altitudinē

pꝛomere nõ ualeamus: ſentiamus
nobiſ bonũ eſſe: qđ uicimur. Nemo
eni ad cognitionẽ ueritatis magis
pꝛopinquat: q̃ꝫ qui ĩtelligit ĩ rebus di
uinis etiã ſi multũ ꝓficiat: ſemp ſibi
ſupeſſe qđ querat. Nã ſi ſe ad id in
qđ tẽdit: pueniſſe pſumit: nõ queſita
repperit: ſed ĩ inqſitione defecit. Ne
aũt infirmitatis nr̃e pturbemur an
guſtiis. Euãgelice noſ ⁊ pꝛophetice
adiuuãt uoceſ: qbus ita accendimur
⁊ docẽtur: ut nos natiuitatẽ domini
qua uerbũ caro factũ eſt: nõ tã pꝛe
teritã recolere: q̃ꝫ pſentẽ uideamur
ĩſpicere. Quod eni paſtoꝛibꝰ pꝛo gre
gũ ſuoꝝ cuſtodia uigilãtibus nũtia
uit angelꝰ: etiã noſtrũ ĩpleuit auditũ
⁊ ideo dominicis ouibus pſumꝰ: qꝛ
uerbã diuinitꝰ edita coꝛdis aure re
ſeruamꝰ tanq̃ꝫ ⁊ ĩ hodierna feſtiuita
te dicatᷣ. Ecce ego euangelizo uobis
gaudiũ magnũ: qđ erit oĩ populo:
qꝛ natus ẽ nobis hodie Saluatoꝛ.
q ẽ Chꝛiſtus dominus ĩ ciuitate Da
uid: cuiꝰ pdicationis ſũmitati exulta
tio inumerabiliũ iũgitᷣ angeloꝝ: ut
excellẽtius fieret teſtimoniũ: cui mi
liũe celeſtis multitudo cõcineret an
geloꝝ ĩ honoꝛẽ dei una benedictiõe
dicẽtiũ. Gloꝛia ĩ excelſis deo ⁊ ĩ ter
ra pax hoibꝰ bone uolũtatis. Dei er
go gloꝛia ẽ ex matre uirgine Chꝛiſti
naſcẽtis ĩfantia. ⁊ reparatio humãi
generis merito in laudẽ ſui rẽferiur
autoꝛis: qꝛ ⁊ ipſi beate Marie miſ
ſus a deo Gabꝛiel angelꝰ dixerat:
Spiritꝰ ſcũs ſupueniet ĩ te: ⁊ uirtꝰ al
tiſſimi obũbꝛabit tibi. ideoqꝫ ⁊ qđ
naſcetᷣ ex te ſcũꝫ uocabitᷣ filiꝰ dei. In
terra aũt illa pax ꝯceditᷣ: q homines
efficit bõe uolũtatis. Quo eni ſpũ đ
ĩtemerate mr̃is uiſceribꝰ naſcitᷣ Chꝛi
ſtus: hoc đ ſcẽ Eccleſie utero renaſci
ter Chꝛiſtianꝰ. Cui uera pax ẽ a dei

uolũtate nõ diuidi: nõ dubitet ⁊ ĩis
ſolis q̃ deus diligit: delectari. Na
le igitᷣ dilectiſſimi diẽ dñi celebꝛan
tes q ex oibꝰ pteritoꝝ tẽpoꝝ diebꝰ
electuſ ẽ: licet diſpẽſatio actuũ coꝛpo
raliũ ſicut eterno cõſilio fuerat p̃or
dinata: tranſierit: totaqꝫ redẽptoꝛis
hũilitas ĩ gloꝛiam eterne maieſtatis
euecta ſit: ut in noĩe Jeſu omne genu
flectatᷣ celeſtiũ terreſtriũ ⁊ infernoꝝ:
⁊ oĩs lingua cõfiteatᷣ: qꝛ dominꝰ Je
ſus ĩ gloꝛia ẽ dei pr̃is: indeſinẽter ta
mẽ illũ partũ ſalutifere uirginis ado
ramꝰ: ⁊ ĩ illã uerbi ⁊ carnis indiſſolu
bilẽ copulã nõ minꝰ ſuſcipimꝰ in pſe
pe tacentẽ: q̃ꝫ in thꝛono paterne alti
tudinis ꝯſidentẽ. Immutabilis eniꝫ
deitas q̃uis intra ſemetipſã ⁊ clari
tatẽ ſuã ⁊ potẽtiã cõtineret: nõ tamẽ
ideo nõ erat infecta naſcẽti: qa hũa
no aſpectu nõ patebat ut p ueri hoiſ
inuſitata pꝛimoꝛdia ille agnoſceretᷣ
genitꝰ: q Regis Dauid ⁊ dominus
eſſet. ⁊ filiꝰ. Ipſe eniꝫ ꝓphetico ſpũ
cãtat dicẽs. Dixit dominꝰ dño meo
ſede a dextris meis. Quo teſtimõio
ſicut Euãgeliũ refert: ꝯfutata ẽ ĩpie
tas Judeoꝝ. Nã cũ Jeſu ĩterrogan
te Judeos: cuiꝰ filiũ dicerẽt Chꝛiſtũ
reſpõdiſſent Dauid: ꝯfeſtiꝫ dominꝰ
cecitatẽ illoꝝ arguẽs ait. Quõ ergo
Dauid ĩ ſpũ uocat eũ dominũ dicẽſ
Dixit dominus dño meo ſede a dex
tris meis. Intercluſiſtis uobis indei
ĩtelligẽtie uiã. Et dũ ſolã naturã car
nis ĩſpicitis: tota nos ueritatis luce
puaſtis. Expectãtes eniꝫ ſcđm ur̃e p
ſuaſiõis fabuloſa figmẽta Dauid fi
liũ đ ſola ſtirpe coꝛpea dũ ſpẽ ur̃aꝫ
ĩ hoĩe tantũ ꝯſtituiſtis: deũ dei filiũ
repuliſtis: ut qđ nobis ꝯfiteri gloꝛio
ſũ ẽ: uobis ꝓdeſſe nõ poſſit. Nam ⁊
nos ĩterrogati cuiꝰ filiꝰ ſit Chꝛiſtus
voce Apoſtoli ꝯfitentᷣ qđ factꝰ ẽ ex

ſemie Dauid ſcđm carnē.⁊ de initio Euāgelice pdicatiōis inſtruimur le gētes. liber generatiōis Jeſu Chriſti filij Dauid ſ; ideo a nr̄a ipietate diſcernimur:q2 quē ex pgenie Dauid hoīem nouim⁹ natū:eundē ſcđz qđ uerbū caro factū ē:deū deo pr̄i credimus coeternuz.unde ſi teneres o Jſrael tui nois dignitatē:⁊ pphēticas denūtiatiōes obcecato corde pcurrēres:Eſaias tibi euāgelicā pāderet ueritatē.⁊ nō ſurdus audires diuina iſpiratiōe dicētē.Ecce uirgo cōcipiet i utero:⁊ pariet filiū:⁊ uocabitur nomē ei⁹ Emmanuel:qđ ē nobiſcū de⁹.quē ſi i tanta pprietate ſacri nois nō uidebas:i dūitica ſaltē uoce didiciſſe:ne ɔtra teſtificationē noui ⁊ ueteris teſtamēti Jeſū xp̄m Dauid filiū denegares:quē Dauid dn̄z nō fateris.Qua ppter dilectiſſimi p ieffabilē grām dei Eccleſia gētium ɔſecuta ē:qđ carnaliū iudeorū ſynagoga nō meruit dicēte Dauid. Notū fecit domin⁹ ſalutare ſuum i ɔſpectu gētiū reuelabit iuſtitiā ſuā.⁊ Eſaia ſimiliter pdicante:popul⁹ q ſedebat i tenebris:uidit lucē magnā:qui hitant i regione umbre mortis: lux orta ē eis.⁊ iterū gētes q te nō nouerūt:iuocabūt te.⁊ populi q te neſcierūt:ad te cōfugiēt.Exultem⁹ in die ſalutis nr̄e ⁊ p nouuz teſtamentū in cōſortiū ei⁹ aſſumpti cui dicit a pr̄e: fili⁹ meus es tu:ego hodie genui te: poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊ poſſeſſionē tuā termios terre:i adoptātis nos miſericordia gloriemur.Quia ſicut Apoſtol⁹ ait. Nō accepiſtis ſpūz ſeruitutiſ i timore ſ; accepiſtis ſpūm adoptiōis filiorū:i quo clamam⁹ abba pr̄:dignum eni ē atque ɔueniens:ut teſtātis patres uolūtas ab adoptiōis filijs impleat dicēte Apoſtolo.Si ɔpatimur ⁊ glorificabimur:ſicut hūilitati Chriſti cōpticipes q ſūt futuri glorie coheredes.honoret i ifantia ſua domin⁹ nec ad deitatiſ referant iniuriā exordia ⁊ icremēta copea.Quoniā nature incōmutabili nec addit aliqd nr̄a natura:nec minuit. S; q i ſimilitudinē carnis peccati dignat⁹ ē hoibus eē ɔformis:i unitate deitatis pr̄i permācet equalis.Cū quo ⁊ ſpū ſcō uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amē.

De natiuitate dn̄i eiuſdē.ſmo deciuſ

Epe ut noſtis:dilectiſſimi ōexcelletiſſima feſtiuitatiſ hodierne ſollēnitate offiiū uobis ſermōis ſalutaris ipedim⁹.nec ābigimuſ ita cordib⁹ nr̄is diuie pietatis reſplēduiſſe uirtutē.ut qđ uobis fide ē inſitū id ſit ēt itelligētia cōprehēſū. S; q2 dn̄i Saluatoriſq; natiuitas nō ſolū ſecūdū deitatē de pr̄e:ſ; ēt ſecūdum carnē de mr̄e:ita facultatē humani excedit eloq:ut merito ad utrūq; referat:qđ dictū ē. Generatiōnē eius qs enarrabit.i eo eni ipſo qđ digne nō pōt explicari:ſemp exuberat ratio diſſerēdi.Nō q2 liberꝝ ſit diuerſa ſētiē:ſ; q2 dignitati materie nulla poteſt ligua ſufficere.Magnitudo igitur ſacramēti i ſalutē hūani generiſ āte ſecula eterna diſpoſiti i ſeculorū fine reſerati itegritati ſue nec aufferri aliqd patit:nec augeri.⁊ ſicut ppria nō amittit:ita aliena nō recipit.Sed multi opinionū ſuaꝝ ſequaces ⁊ qđ nōdū itellexerūt:paratiores docere q; diſcere:ſicut ait Apoſtol⁹:circa fidē naufragauerūt.quoꝝ prauas cōpugnāteſq; ſētētias breui ſignificatiōe pſtrigāt:ut erroꝝ tenebris a ueritatis luce diſcretis ⁊ relig oīe bonoret beneficia diuina:⁊ ſciēter caueāt hūana mendacia.Quidā eni ex documentis natiuitatis dn̄i nr̄i Jeſu Xp̄i

que eū verū hoīs filiū demōſtrabat
nihil ipſū amplius q̄ꝫ hoīs filiū cre
debāt. nō putantes ipſi aſcribendaꝫ
eſſe deitatē: quē ⁊ ꝑmordia īfantie
⁊ īcrementa corꝑa ⁊ paſſionem vſqꝫ
ad crucē mortemqꝫ cōditio nō diſſi
milē ceteris mortalibꝰ approbaſſēt
Alij vero virtutū admiratione ꝑmo
ri ⁊ originis nouitatē ⁊ dictoꝝ facto
rūqꝫ potentiā ad diuinā ītelligētes
pertinere naturam nihil illi putaue
rūt noſtre īeſſe ſubſtātie. totumqꝫ il
lud qđ corporee fuit actionis: ⁊ for
me: aut de ſublimioris generis pro
dijſſe materia: aut ſimulataꝫ carnis
ſpeciē habuiſſe. ut vidētium ⁊ tangē
tium ſenſus Judificatoria imagine
fallerent. Fuit autem ī qbuſdam er
rātibus etiā illa perſuaſio: qua cona
rentur aſſerere: ex ipſa verbi ſubſtan
tia qddam ī carne fuiſſe ꝯuerſuꝫ. na
tumqꝫ Jeſum ex Maria virgine ni
hil materne habuiſſe nature. Sed
qđ erat deus ⁊ qđ erat homo: vtrū
qꝫ ad id pertinuiſſe: qđ verbuꝫ ē: vt
ſcilicet ī Chriſto ⁊ ꝑ diuerſitateꝫ ſub
ſtātie falſa fuerit humanitas: ⁊ ꝑ de
fectū mutabilitatis non vera diuini
tas. Has ergo dilectiſſimi aliaſqꝫ ī
pietates diabolica īſpiratiōe ꝯceptaſ
⁊ ī multoꝝ noxā ꝑ vaſa ꝑditiōis ef
fuſas olim catholica fides cuiuſ deꝰ
magiſter eſt: ⁊ auxiliator obtriuit: ex
hortāte ⁊ īſtruēte nos ſpū ſancto ꝑ
legis teſtificationē: ꝑ uaticinia ꝓphe
taꝝ: ⁊ ꝑ euāgelicā tubā amplificāqꝫ
doctrinā: ut ꝯſtāter ītelligēterqꝫ cre
damꝰ: qꝛ ſicut ait Joānes. Verbum
caro factū ē: ⁊ hītauit ī nobiſ. Jn no
bis vtiqꝫ quos uerbi ſibi diuinitas
cooptauit. cuiꝰ caro de utero uirginis
ſūpta nos ſumꝰ: que ſi de nr̄o: ideſt
uere hūana nō eſſet: uerbuꝫ caro fa
ctū nō hitaſſet ī nobis. Jn nobis āt

hītauit: q naturā nr̄i corꝑis ſuā fecit
edificāte ſibi ſapiētia domū non de
quacūqꝫ materia ſꝫ de ſubſtātia ꝓ
prie nr̄a: cuiꝰ aſſūptio ē māifeſta cuꝫ
dictū ē: uerbū caro factū ē: ⁊ hītauit
ī nobis. Huic aūt ſacratiſſime aſſer
tiōi ⁊ beati Pauli Apoſtoli doctri
na ꝯcordat dicētiſ: uidete ne qs uos
decipiat ꝑ phīam ⁊ inanē fallātiā ſe
cūdū traditionē hoīuꝫ. ſcđm elemē
ta mūdi. ⁊ nō ſcđm Chriſtū: quia in
Chriſto hītat oīs plenitudo diuini
tatis corꝑaliter: ⁊ eſtis repleti ī illo.
Totū igiť corpꝰ īplet tota diuinitas
⁊ ſicut nihil deeſt illiꝰ maieſtatis cu
ius hitatiōe repleť hītaculū: ſic nihil
deeſt corꝑis: qđ non ſuo hītatore ſit
plenū. Qđ aūt dictū ē: ⁊ eſtis repleti
ī illo: nr̄a utiqꝫ ſignificata ē natura
ad quos illa repletio nō ꝑtineret: ni
ſi dei verbū nr̄i ſibi generis ⁊ aīam
⁊ corpꝰ uniſſet. Agnoſcēdū ſane dile
ctiſſimi ⁊ toto corde ē ꝯfitēdū: q hec
generatio: qua uerbū ⁊ caro id ē de
us ⁊ homo unus dei filius unuſqꝫ
Chriſtꝰ efficiť: ſupra oēm originē hu
mane creatiōiſ excellit. Nec eni aut
Ade ď limo terre formatio: aut Eue
de uiri carne plaſmatio: aut ceteroꝝ
hoīum de utriuſqꝫ ſexus ꝑmixtiōe
ꝯditio: Jeſu Chriſti pōt ortui ꝯpara
ri. Genuit Abraā ſenex diuie ꝓmiſ
ſiōis heredē. ⁊ trāſgreſſa fecūditatiſ
ānos ſterilis Sarra cōcepit. Jacob
dilectꝰ ē a deo ante q̄ꝫ natus. ⁊ ꝑue
niēte grā uolūtarias acōes ab hiſpi
da ꝯgeniti fratris aſpitate, diſcretuſ
ē. Hieremie diciť. Prius q̄ꝫ te for
marem ī utero: noui te: ⁊ anteq̄ꝫ exi
res de uulua: ſanctificaui te. Anna
diu fecunditatis aliena Samuelem
ꝓphetā quē deo offerret. enixa ē: ut
⁊ partu clara eēt: ⁊ voto. Zacharias
ſacerdos de Heliſabethꝰ ſterili ſcām

ſuſcepit prolē:⁊ precurſor Chriſti fu
turus Joannes ſpūm propheticum
ītra viſcera matris accepit.⁊ nondū
editus puer genetricē domini ſigno
clamſe exultationis oſtēdit. Magna
hec oīa ⁊ diuinoꝝ operū plena ſunt
miraculis. Sed hoc ipſo īmoderati
us upēda quo plura. natiuitaſ enī
domini noſtri Jeſu Chriſti oēm ītel
ligentiam ſuperat.⁊ cuncta exempla
trāſcendit. Nec poteſt vllis eſſe com
parabilis: que eſt īter oīa ſingularis
Electe nanqꝫ virgini de ſemie abrae
ac de radice Jeſſe ꝑ propheticas vo
ceſ ⁊ ꝑ myſtica ſigna promiſſe denū
ciatur ab archāgelo ſine damno pu
doris beata fecunditas. ſacram vir
ginitatē nec conceptu violatura nec
partu. ſuperueniēte quippe ī eaꝫ ſpi
ritu ſācto ⁊ altiſſimi obumbrāte uir
tute incōmutabile dei verbum de in
cōtaminato corpore habitū ſibi hu
mane carnis aſſumpſit. quē ⁊ nullū
cōtagium de concupiſcentia carnis
traheret:⁊ nihil eoꝝ que ad anime
corporiſqꝫ naturā pertinent: non ha
beret. recedant itaqꝫ procul ⁊ ī tene
bras ſuas erāt hereticaꝝ mōſtra opi
nionū.⁊ īſanaꝝ ſacrilegia falſitatuꝫ
Nos exultans ī laudes dei celeſti
um multitudo ⁊ īſtructi ab angelis
docuere paſtores: vt cognitis vtriuſ
qꝫ nature documētiſ ⁊ verbū ī Chri
ſto hoīeꝫ ⁊ Chriſtū hoīem adorem⁹
ī verbo. Nā ſi vt Apoſtol⁹ ait. Qui
adheret deo unus ſpūs eſt: qꝫto ma
gis uerbū caro factū unus eſt Chri
ſtus. ubi nihil eſt alteriuſ nature qđ
nō ſit utriuſqꝫ. Non ergo īfirmētur
ī conſilijs miſericordie dei que nos
⁊ innocentie reformat:⁊ uite. nec quia
ī Saluatore noſtro māifeſte cogno
ſcimus gemine ſigna nature aut in
gloria dei de ueritate carnis aut in

humilitate hoīs de deitatis maieſta
te dubitemus. Idē eſt ī forma dei:q
formā recipit ſerui. Idem eſt īcorpo
reus manēs ⁊ corpus aſſumēs. ideꝫ
ī ſua uirtute inuiolabilis:⁊ in nr̄a in
firmitate paſſibilis. Idē eſt a patre
no non diuines uictor mortis aſcen
dēs ⁊ uſqꝫ ad cōſumationem ſeculi
uniuerſā eccleſiā nō relinquēſ. Ideꝫ
Poſtremo eſt q in eadē qua aſcen
dit carne uēturus ſicut iudiciū ſuſti
ſtinuit impioꝝ: ita iudicaturus ē de
oīum actiōe mortaliū. Unde ne plu
rimis teſtimōijs īmoremur: unū ſuf
ficit ex euāgelio beati Joanniſ adhi
beri quo ipſe domius noſter hoc di
cit. Amē amen dico uobis. qꝛ uenit
horā:⁊ nunc eſt: quādo mortui audi
ent uocem filij dei:⁊ qui audierint:
uiuent. Sicut enim pater habet uitā
in ſemetipſo ſic dedit ⁊ filio uitā ha
bere in ſemetipſo.⁊ poteſtateꝫ dedit
ei iudicium facere: quia filius homi
nis eſt. Ergo ſub una ſententia. oſtē
dit quia filius dei atqꝫ filius homis
eſt. Unde apparet quemadmodum
Chriſtum dominum in unitate per
ſone credere debeamus: qui cum ſit
filius dei per quem facti ſumuſ: etiā
filius hominis per aſſumptionem
carnis eſt factus. ut moreretur ſicut
ait Apoſtolus. Propter delicta no
ſtra:⁊ reſurgeret propter iuſtificatio
nem noſtram. Hec confeſſio dilectiſ
ſimi nullas īuenit contradictiones.
nullis cedit erroribus. Agnoſcimuſ
enī miſericordiā dei ab initio ꝓmiſ
ſā:⁊ ante preparatā. ꝑ quā ſolā reſol
ui captiuitatis humane uicula potu
erūt. qbus primū hoīem oēmqꝫ ei⁹
poſteritatē maleſuadus: autor pecca
ti obſtrixerat.⁊ ꝓpaginē dediticiam
originali ſibi preiudicio uendicabat
quia igiť iuſtificandis hoībus hoc

ꝑ̄cipaliter optitulat̄ᷣ: quod vnige
nitus dei ⁊ filius homini eſſe digna
tus ē homonſion patri de⁹ id ē vni
us ſubſtātie idē homo verus ⁊ ſecū
dū carnē matri cōſubſtantialis exi
ſteret: utroqꝫ gaudeamus: qꝛ nō niſi
utroqꝫ ſaluamur. In nullo diuidē
tes uiſibilē ab īuiſibili: corporeū ab
īcorporeo: paſſibilē ab impaſſibili:
palpabilē ab īpalpabili: formā ſerui a
forma dei. Quia ⁊ ſi unum mānet ab
eternitate: aliud cepit a tēpore que ta
men ī unitatē cōuenerunt. nec ſepa
rationē poſſunt habere: nec finē: dū
exaltās ⁊ exaltatus: glorificās ⁊ glo
rificatus: ita ſibimet īheſerunt. ut ſi
ue ī omnipotentia ſiue ī contumelia
nec diuina ī Chriſto: careant huma
nis nec humana diuinis. Hec credē
tes dilectiſſimi ueri Chriſtiani, ſūm⁹
ueri Iſraelite. ⁊ in conſortium filioꝝ
dei ueraciter ſadoptati. q ⁊ omnes
ſancti qui ſaluatoris noſtri tēpora ꝓ̄
ceſſerunt: ꝑ hanc fidē iuſtificati: ⁊ ꝑ
hoc ſacramentū Chriſti ſunt corpuſ
effecti. expectātes uniuerſalē creden
tiū redēptionem ī ſemine Abrae: de
quo dicit Apoſtol⁹. Abrae dicte ſūt
repromiſſiões ⁊ ſemini eiuſ. Non di
cit ⁊ ſeminibus eius. quaſi ī uno. ⁊ ſe
mini tuo qd̄ eſt Chriſtus. Propter
qd̄ Mattheus Euangeliſta ut pro
miſſionē ad Abraā facta oſtēderet ī
Chriſto eſſe cōpletā: generationum
ordinē percurrit: ⁊ ī quo oībus gēti
bus diſpoſita fuiſſet benedictio: de
mōſtrauit. Lucas quoqꝫ Euangeli
ſta ab ipſo domini ortu ſeriem gene
ris ſui ſurſum verſus retexuit: ut eti
am illa ſecula que diluuiuꝫ preuene
runt: huic ſacramēto doceret eſſe cō
nexa. omneſqꝫ ab initio ſucceſſionū
gradus ad eum ī quo uno eſſet ſal⁹
oium: tetendiſſe. Non igitur dubitā
dū eſt: qꝛ preter Chriſtū nō eſt aliud
nomē ſub celo datum hominibus: ī
quo nos oporteat ſaluos fieri. Qui
cum patre ⁊ ſpū ſancto equalis in
trinitate uiuit ⁊ regnat in ſecula ſe
culorum Amen.

De epiphania domini eiuſdem.
Sermo primus.

Celebrato proximo diē quo in
temerata uirginitas humani
generis edidit Saluatorē: Epipha
nie nobis dilectiſſimi ueneranda fe
ſtiuitas dat ꝑſeuerantiam gaudioꝝ
ut īter cognataꝝ ſollēnitatum vicina
ſacramēnta exultationis uigor ⁊ ſer
uu⁹ fidei nō tepeſcat. Ad omniū eni
hoīum ſpectāt ſalutē qd̄ īfantia Sal
uatoris ac mediatoris dei ⁊ hominuꝫ
iam uniuerſo declarabat̄ᷣ mūdo: cū
adhuc exiguo detineret̄ᷣ oppidulo.
Quāuis eni Iſrahelitica gentē ⁊ ip
ſius gēris unam familiā delegiſſet:
de qua naturā humanitatis aſſume
ret: noluit tamē ītra materne habita
tionis anguſtias ortus ſui latere pri
mordia: ſꝫ mox ab oīb⁹ uoluit agno
ſci: q dignatus eſt oibuſ naſci. Trib⁹
igitur Magis ī regione oriētis ſtel
la noue claritatis apparuit: que illu
ſtrior ceteris pulchrioꝛqꝫ ſyderibus
facile ī ſe ītuentiū oculos animoſqꝫ
cōuerteret: ut cōfeſtiꝫ aduerteret̄ᷣ nō
eſſe ocioſuꝫ: quod tam īſolitū uide
bat̄ᷣ. Dedit ergo aſpiciētibus ītellec
tuꝫ: q preſtitit ſignū: ⁊ qd̄ fecit intelli
gi: fecit īquiri. ⁊ ſe īueniendū obtulit
inqſituſ. Sequunt̄ᷣ tres uiri ſuperni
luminis ductū: ⁊ preuij fulgoris īdi
cium intēta cōtemplatione comitan
tes ad agnitionē ueritatis grē ſplen
dore ducunt̄ᷣ. Qui humano ſenſu ſi
gnatū ſibi regis ortū eſtimauerunt ī
ciuitate regia eſſe īqrendū. Sed q ſer
ui ſuſceperat formā ⁊ nō iudicare ue

nerat:ſꝫ iudicari: Bethleez ꝓ̃elegit
natiuitati: Hieroſolimã paſſiõi. He
rodes aũt audiens Judeoꝝ pꝛincipẽ
natũ ſucceſſoꝛẽ ſuſpicatus expauit
⁊ molitus necẽ ſalutis autoꝛi falſuꝫ
ſpopõdit obſequm. Quã felix foꝛet:
ſi Magoꝝ imitaret̃ fidem. ⁊ cõuerte
ret ad religionẽ: qḋ diſponebat ad
fraudẽ: O ceca ſtulte emulatiõis im
pietas qd ꝑturbandũ putas diuinũ
tuo furoꝛe ꝯſiliũ. Dominus mũdi tẽ
poꝛale nõ q̃rit regnuꝫ: q pꝛeſtat eter
nũ. Quid incõmutabilẽ diſpoſitãꝝ
rerũ oꝛdinẽ uertere: ⁊ alienũ facinuſ
ꝑ̃occupare conaris. moꝛs Chꝛiſti
nõ eſt tẽpoꝛis tui. ante condendum
ẽ euangeliũ. ante pꝛedicandũ eſt dei
regnũ. antẽ ſanitates donãde ſunt.
ante ſunt faciẽda miracula. Cur qḋ
alieni futurũ eſt operis: tui eſſe vis cri
minis. ⁊ nõ habitur⁹ effectũ ſceleris
i ſolum te reatũ pꝛecipitas volũtatiſ.
Nihil hac molitiõe ꝓficis. nihil pe
ragis. Qui volũtate natus ẽ: arbitrij
ſui poteſtate moꝛiet̃. cõſumãt ergo
Magi deſideriũ ſuum. ⁊ ad pueruꝫ
dominũ noſtrũ Jeſum Chꝛiſtuꝫ ea
dem ſtella pꝛeeunte perueniũt. Ado
rant i carne uerbũ: in ĩfantia ſapienti
am. i infirmitate virtutẽ in hominis
veritate dominũ maieſtatis. Utq́ꝫ ſa
cramentũ fidei ſue ĩtelligẽtieq́ꝫ ma
nifeſtẽt: qḋ coꝛdibus credũt: muneri
bus poteſtant̃. Thus deo: myrrhaꝫ
homini: aurũ offerunt Regi. ſcilicet
diuinã humanãq́ꝫ natura in vnita
te venerãtes. Reuerſis aũt Magis
i regionẽ ſuam. tranſlatoq́ꝫ Jeſu in
Egyptũ ex ammonitiõe diuia exar
ſit ſcit fruſtrata meditatiõibus ſuis
Herodis ĩſania. necari omes Beth
leem paruuloſ iubet. ⁊ quoniã queꝫ
metuat: neſcit infantẽ: generalẽ ſentẽ
tiam i ſuſpectã ſibi tẽdit etatẽ: Sed

quos ipiuſ Rex exemit mũdo Chꝛi
ſtus ĩſerit celo: ⁊ qbus nondũ ſãgui
nis ſui ipendit redẽptiõem: tam mar
tyrij tribuit dignitatẽ. Erigite igitur
dilectiſſimi fideles animos ad coru
ſcantẽ gr̃am luminis ſempiterni. ⁊ i
penſa ſaluti humane gratie ſacramẽ
ta venerãtes ſtudiũ veſtro ijs que ꝓ
vobis geſta ſuat: ſubdite. diligite ca
ſtitionis puritatẽ: q: Chꝛiſtus virgini
tatis ẽ filius. abſtinete vos a carna
libus deſiderijs: que militãt aduer
ſus aĩam: quẽadmodũ nos ꝑ̃ſens
beatus Apoſtolus ſuis vt legimus
uerbiſ hoꝛtat̃. Malicia paruuli eſto
te. q: dominus gloꝛie moꝛtaliũ ſe cõ
foꝛmauit ĩfantie. Sectamini humili
tatẽ. quẽ dei filius diſcipulos ſuos
docere dignatuſ ẽ. induite uos virtu
tutẽ pacientie: i qua animas vr̃as poſ
ſitis acqrere. quoniã q cunctoꝝ eſt
redemptio: ipſe eſt oĩum foꝛtitudo.
Que ſurſũ ſunt ſapite: nõ que ſuper
terrã p uiam ueritatis ⁊ uite cõſtã
ter incedite. ne nos impendiant ter
rena: qbus ſũt parata celeſtia. Per
dominũ noſtrũ ieſuꝫ Chꝛiſtuꝫ. q ui
uit ⁊ regnat i ſecula ſeculoꝝ Amen.
De epiphania dñi eiuſdẽ ſmo ſcdũſ
Gaudete i domino dilectiſſimi
iterũ dico gaudere q: breui in
teruallo tẽpoꝛiſ poſt ſollẽnitateꝫ na
tiuitatis Chꝛiſti feſtiuitas declaratio
nis eius illuxit. ⁊ quẽ i illo die uirgo
peperit: in hoc mũduſ agnouit. Uer
bum eñi caro factũ ſic ſuſceptionis
noſtre tẽperauit exoꝛdia: vt natuſ Je
ſus ⁊ credẽtibus manifeſtuſ ⁊ perſe
quentibus eſſet occultus. Jam tunc
celi enarrauerũt gloꝛiam dei. ⁊ i om
nem terram ſonus veritatis exiuit:
quãdo ⁊ paſtoꝛib⁹ exercitus angelo
rũ Saluatoris editi ãnũciatur: appa
ruit. ⁊ Magos ad eum adoꝛanduꝫ

preuia ſtella ꝑduxit: vt a ſolis hortu
vſqꝫ ad occaſum veri Regiſ genera
tio coruſcaret. cum reruꝫ fidem ⁊ re
gna orientis per Magos diſcerent.
⁊ Romanū iperium nō lateret. Naꝫ
⁊ ſeuicia Herodis volēs primordia
ſuſpecti ſibi Regis extinguere: huic
diſpoſitioni neſciēs ſeruiebat. vt dū
atroci itentus facinori ignotum ſibi
puerū idiſcreta iſantium cede perſeq
tur: annunciatū celitus domiatoris
ortum iſignior: vbiqꝫ fama loquere
tur. quam promptionem ad narran
duꝫ diligentiorēqꝫ faciebat ⁊ ſuper
ne ſignationis nouitas: ⁊ cruentiſſi
mi ꝑſequutoris ipietas. Tunc auteꝫ
egypto Saluator illatus ē: ut gens
antiqs erroribus dedita iam vicina
ad ſalutem per occultam gratiam ſi
gnaretur. ⁊ que nonduꝫ eiecerat ab
aio ſuperſtitionem: iam hoſpitio re
ciperet veritatem. Merito igitur di
lectiſſimi dieſ iſte manifeſtatione do
mini cōſecratus ſpetialem i toto mū
do obtinuit dignitatē: qui i cordibꝰ
noſtris: digno debet ſplendore clare
ſcere: vt reruꝫ geſtaꝝ ordinē nō ſolū
credendo ſed ēt itelligendo uenere
mur. Quātam eniꝫ gratiarum actio
nem debeamus domio pro illumia
tione gentiuꝫ: probat obcecatio Iu
deorum. Quid enim tam cecum qd
tam lucis alienum ꝙ̄ illi ſacerdotes
⁊ ſcribe Iſrabelitarum fuerunt. qui
percontantibus Magis ⁊ Herode
querēte vbi Chriſtus ſecundū ſcrip
turaruꝫ teſtimoniū naſceretur: hoc re
ſponderūt de prophetico colloquio
quod idicabat ſtella de celo: que uti
qꝫ poterat Magos Hieroſolymis
pretermiſſis vſqꝫ ad cunabula pueri
ſicut poſtmodū fecit ſua ſignificatio
ne perducere: niſi ad cōfutandā Iu
deoꝝ duriciam pertinuiſſet: ut non
ſolum ductu ſyderis ſed etiaꝫ ipſoꝝ
profeſſiōe inoteſceret natiuitas Sal
uatoris. Iam ergo ad eruditionē gē
tium propheticus ſermo tranſibat.
⁊ prenunciatum miraculis antiquis
Chriſtū alienigenaꝝ corda diſcebāt
cū Iudeoꝝ infidelitas veritatē ore
proferret: ⁊ mendaciuꝫ corde retine
ret. Noluerūt enim agnoſcere ocu
lis: quem de ſacris idicabant libris
vt quē non adorabant i infantie iſir
mitate humileꝫ: poſtea crucifigerēt
i virtutis ſublimitate fulgentē. Que
iſta Iudei tam iperita i vobis ſcien
tia eſt: tam idocta doctrina: Interro
gati vbi Chriſtus naſceretur: veraci
ter ⁊ memoriter dicitis: qđ legiſtis.
i Bethleem Iude. Sic eni ſcriptuꝫ
eſt per Prophetaꝫ. Et tu Bethlē
terra Iuda non es minima i princi
pibus Iuda. Ex te eni exiet dux: q
regat populum meum Iſrael. Hūc
pricipem natum longique orientali
um gētium nationes iſolito noui ſy
deris ſplēdore didicerunt. Et ne de
loco edinatiuis iſolito noui ſyderis
ſplendore dicicerunt: Et ne de loco
editi Regis ambigerent: veſtra eru
ditio prodidit: quod ſtella nō docu
it. Cur nobis uiam quam alijs ape
ritis: obſtrutis: Cur i ueſtra iſidelita
te reſidet dubiuꝫ: quod ex ueſtra ſit
reſponſione manifeſtum. Locuꝫ na
tiuitatis de ſcripturaruꝫ teſtimonio
demonſtratis preſentiam temporis
de celi ⁊ terre atteſtatiōe cognoſcitiſ
⁊ tamē ubi ad ꝑſequēdū aiui Hero
dis exarſit: ibi ād nō credēdū ueſter
ſenſus obduruit. Felicior ergo igno
rātia iſantū quos perſequutor occi
dit: qꝫ ueſtra ſciētia: quos i ſua ꝑtur
batiōe cōſuluit. uos noluiſtis regnū
cius recipere: cuius oppidum potui
ſtis oſtendere. Illi potuerunt ꝑ eo

mori:quē non poterāt profiteri. Ita Christus ut nullū tēpus ei eſſet abſ q3 miraculo:ante uſum lingue pote ſtatem uerbi exercebat. ꝛ quaſi iam diceret. Sinite paruulos uenire ad me:talium eſt eni regnu3 celoꝝ. No ua gloria coronabat īfanteſ. ꝛ de ini tijs ſuis paruuloꝝ primordia conſe crabat. ut diſceret neminē3 hominū diuini capacem eſſe ſacramēti. quā do etiā illa etaſ glorie eſſet apta mar tyrii. Agnoſcamus ergo dilectiſſimi ī Magis adoratoribus Christi uo cationis noſtre fideiq3 primicias. et. exultātibus animis beate ſpei initia celebremus. Exide enim ī eternā he reditatē cepimus itroire. Exinde no bis Christu3 loquentiū ſcripturaꝝ arcana dat uerunt. ꝛ ueritas quam Iudeoꝝ obcecatio nō recipit: oīb⁹ nationibus lumē ſuu3 iuexit. Hono retur itaq3 a nobis ſacratiſſimus di es:in quo ſalutis noſtre autor appa ruit. ꝛ quē Magi infante3 uenerati ſunt ī cunabulis: noſ oīporēte3 ado remus ī celis: ꝛ ſicut illi de theſauriſ ſuis myſticas domino muneru3 ſpe cies obtulerunt. Ita ꝛ nos de cordi bus noſtris que deo ſunt digna: p mamus. Quāuis enim oīum bono rum ſit ipſe largitor etiā noſtre tamē fructuū querit īduſtrie. Nō eni dor mientibus prouenit regnum celorū ſed ī mandatis dei laborantibus at que uigilātibus: ut ſi dona illius ir rita nō fecerimus: per ea que dedit mereamur accipere: quod promiſſit. Unde cohortamur dilectionē vr̄a3 vt abſtinentes uos ab omni opere malo que ſunt caſta ꝛ iuſta ſectemi ni. filij eni lucis abijcere debent ope ra tenebrarū. Itaq3 odia declinate. mēdacia abiicite. ſupbia3 humilita te deſtruite. auaricia3 largitate dele te. Decet eni ut capiti ſua mēbra con ueniant. ut promiſſaꝝ benedictionū mereamur eſſe cōſortes. Per domi num noſtrum Ieſum Christū q ui uit ꝛ regnat ī ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De Epiphania domini eiuſdem. Sermo tertius.

Quamuis ſciam dilectiſſimi q ſanctitatē ueſtrā hodierne fe ſtiuitatis cauſa nō lateat: eamq3 ſe cūdū cōſuetudinē Euāgelicus uo bis ſermo reſerauerit tamen ut nr̄i nihil deſit officii: loq de eodē quod dominus donauerit: audebo. ut in cōmuni gaudio tanto religioſior ſic oīum pietas quāto magis oīb⁹ fue rit ītellecta ſollennitas. prouidentia nāq3 miſericordie dei diſpoſita3 ha bens percūti mundo ī nouiſſimis tē poribus ſubuenire: ſaluationē oīu3 gentium prefiniuit ī Chriſto: ut quia cūctas nationes a uerbi dei cultu ī ipius dudum error auerterat: ꝛ ipſe peculiaris populus Iſrael ab inſti tutis legalibus pene totus excide rat: concluſis oībus ſub peccato om nium miſereretur. Deficiente eni ubi q3 iuſtitia ꝛ toto mūdo iuana ꝛ ma ligna prolapſo niſi iudiciū ſuu3 diui na poteſtas differret: vniuerſitas ho minū ſententiā dānationiſ exciperet Sed ī indulgentiā ira tranſlata eſt. ꝛ ut clarior fieret exercende gratie magnitudo: tunc placuit abolēdis peccatis hominū ſacramentū remiſ ſionis afferri: quādo nemo poterat de ſuis meritis gloriari. Huius aūt īeffabilis miſericordie manifeſtatio facta ē Herode apud iudeos ius re giū tenente: ubi legittima Regum ſucceſſione ceſſante ꝛ Pontificum poteſtate deſtructa: alienigena obti nuerat pricipatū: ut ueri Regis ort⁹

illius prophetie probaretur voce que dixerat:non deficiet princeps ex Juda neque dux de femoribus eius:donec ueniat cui repoſitum eſt regnuz.⁊ ipſe erit expectatio gētiuz De quibus quondam beatiſſimo Patriarche Abrae innumerabilis fuerat promiſſa ſucceſſio:non carnis ſemie ſed fidei fecūditate gnenrāda ⁊ ideo ſtellarum multitudini cōparata:ut ab omni gētium patre nō terrena ſed celeſtis progenies ſperaretur Adcreandaz ergo ꝓmiſſā poſteritatem heredes in ſyderibus; deſignati ortu noui ſyderis excitātur:ut i duo celi adhibitū fuerat teſtimoniuz celi famularetur obſequiuz commouet Magos remotioris orientis habitatores ſtellis ceteris ſtella fulgentior ⁊ de mirandi luminis claritate uiri ad hec ſpectanda nō inſcii magnitudinem ſanctificationis intelligunt agente hoc ſine dubio i eoꝝ cordib⁹ inſpiratione diuina:ut eos tante uiſionis myſterium nō lateret.⁊ quod oculis oſtendebatur i ſolituz animis non eſſet obſcurum.deniqȝ officiuz ſuuz cū religione diſponunt ⁊ his ſe inſtruūt donis:ut adoraturi unum tria ſe ſimul credidiſſe demonſtrent auro honorantes perſonam regiaz myrrha humanaz.thure diuinaz ingrepiunt enim iudaici regni precipuam ciuitatem.Et in urbe regia oſtendi ſibi poſtulant pueruz quem ad regnandum ſibi didicerant procreatum. Conturbatur Herodes timet ſaluti ſue metuit poteſtati. Requirit a ſacerdotibus ⁊ doctoribus legis quid de ortu Chriſti ſcriptura predixerit.in noticiam uenit quod fuerat ꝓphetatū.Veritas illuminat Magos.infidelitas obcecat magiſtros.Carnalis Jſrael non inteligit quod legit.non uidet quod oſtēdit utitur paginis: quarum non credit eloquiis.ubi eſt iudee glorificatio tua Vbi de Abraam patre ducta nobilitas Nōnne circuncisio tua ꝑputium facta eſt Ecce maior ſeruis minori.⁊ alienigenis i ſortem hereditatis tue intrantibus:eius teſtamenti qđ in ſola littera teneſ:recitatione famularis.Jntret.intret in Patriarcharuz familiam gentiuz plenitudo. ⁊ benedictionem in ſemine habrae qua ſe filij carnis abdicant filij promiſſiōis accipiant.Adorent i tribus Magiſ vniuerſi populi vniuerſitatis autorem.Et non i Judea tantum deus ſed i toto orbe ſit notus. vt ubiqȝ in Jſrael ſit magnuz nomē eius. Quoniam hanc electi generis dignitatez ſicut infidelitas i ſuis poſteris conuincit eſſe degenerem. ita fides omnibus facit eſſe cōmunem.Adorato autem domino Magi ⁊ omni deuotione completa ſecundum ammonitionem ſomnij non eodem quo venerant:itinere reuertuntur. Oportebat enim ut iam i Chriſtum credentes non per antiquas conuerſationis ſemitas ambularent:ſed nouaz ingreſſi uiam ab relictis erroribꝰ abſtinerent.Tum ut etiam Herodis vacuarentur inſidie:qui i puerum Jeſum ipietatem doli per ſimulationē diſponebat officij. Unde qa ſpes iſtius erat ſoluta commenti:in maiorem furiam iracundia Regis ardeſcit:nam recolens tempus quod indicauerāt Magi:i oēs Bethleez pueros rabiem crudelitatis effūdit ⁊ cede generali vniuerſe ciuitatis illius in eternam gloriaz tranſituraz trucidat infantinaz.eſtimans forte vt nullo ille paruulo non occiſo occideret ⁊ Chriſtus.At ille qui ſāgui

nem ſuum pro mũdi redẽptione fũdendum i aliã differret etatẽ: Egypto ſe parentum miniſterio ſubiectuſ ītulerat. repetens ſcilicet Hebree gentis antiqua cunabula. ⁊ pricipatum ueri Joſeph maioris prouidentie poteſtate diſponens. ut illam diri orem omni innedia famen qua Egptiorum mentis ueritatis inopia: laborabant: ueniens de celo panis uite ⁊ cibus rationis auferet. nec ſine illa regione pararetur ſingularis hoſtie ſacramentum: in qua primũ occiſione agni ſalutiferum ſignum crucis ⁊ paſcha dñi fuerat pformatuȝ His igitur dilectiſſimi gr̃ie myſteriis eruditi diem primiciarum noſtrarũ ⁊ uocationis gentium ichoationeȝ rationabili gaudio celebrem[9] gr̃ias agentes miſericordi deo qui dignus nos fecit ſicut ait Apoſtolus i partẽ ſortis ſanctoruȝ i lumine: qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum ⁊ tranſtulit in regnum filii dilectionis ſue Quoniaȝ ſicut prophetauit Eſaias Gentium populus qui ſedebat in tenebris: uidit lucem magnam: ⁊ qui habitabant in regione ũbre mortis lux orta eſt eis: de qbus idem dicit ad dominuȝ. Gentes que te non nouerunt: inuocabunt te: ⁊ populi qui te neſciebant: ad te confugient. Hũc diem Abraam vidit ⁊ gauiſus eſt. cum benedicendos fidei ſue filios i ſemine ſuo quod eſt Chriſtus agnouit: ⁊ omnium ſe futurum gentium patrem credendo proſpexit: dans gloriaȝ deo ⁊ pleniſſime ſciens quoniam quod promiſit potens facere. Hũc diẽ Dauid canebat i pſalmis: dicẽs. Oẽs gẽtes quaſcũqȝ feciſti vẽiẽt: ⁊ adorabũt corã te dñe. ⁊ glorificabũt nom̃ tuũ. Et illõ notũ fecit dominus ſalutare ſuum ante cõſpectum gentium reuelauit iuſtitiam ſuam. qꝫ utiqȝ exinde fieri nouimus: ex quo tres Magos de longiquitate ſue regionis excecatos ad cognoſcẽdum ⁊ ad adorandum Regem celi ⁊ terre ſtella perduxit. ⁊ recte intuentibus quottidie apparere nõ deſinit ⁊ ſi potuit notum facere Chriſtũ i infantia latentem: quantomagis põt eundem manifeſtare in maieſtate regnãtem. Cuius utiqȝ famulatus ad formam nos ſui obſequij hortatur: ut huic gratie qua omnes inuitãtur ad Chriſtum: quantum poſſumus: ſeruiamus. Quicũqȝ enim in eccleſia pie viuit ⁊ caſte: qui ea que ſurſũ ſunt: ſapit: non que ſupra terram: celeſtis quodãmodo inſtar ẽ luminis. ⁊ dum ipſe ſancte vite nitorẽ ſeruat: multis viam ad dominuȝ quaſi ſtella demõſtrat. In quo ſtudio oẽs dilectiſſimi vobis inuiceȝ prodeſſe debetis: vt in regno dei ad quod recta fide ⁊ bonis operibus perueniꝭ: ſicut lucis filij ſplẽdeatis. per Chriſtum dominum noſtrum. Amen.

De Ephiphania domini eiuſdẽ ſermo quartus.

Juſtum ⁊ rationabile dilectiſſimi vere pietatis obſequium ẽ in diebus qui diuine opera miſericordie proteſtanꝭ: toto corde gaudere: ⁊ honorifice ea que ad ſalutẽ noſtraȝ geſta ſunt: celebrare: vocante nos ad hanc deuotionẽ ipſa recurrentiuȝ temporum lege: q̃ nobis poſt diem in quo coeternus patri filius dei natus ex virgine eſt breui interuallo Ephiphanie ītulit feſtum ex apparitione domini cõſecratuȝ: in quo fidei noſtre magnuȝ preſidiuȝ prouidentia diuina conſtitute: vt duȝ ſollemni veneratione re

colitur adorata in exordijs ſuis ſa
uatoris infantia per ipſa originalia
documenta probaretur veri hōis i
Chriſto orta natura. Hoc eīm ē qd̄
iuſtificat impios: hoc eſt qd̄ ex pec
catoribus facit ſanctos: ſi in vno eo
dēqȝ domino noſtro Jeſu chriſto ⁊
vera deitas ⁊ vera credatur huma
nitas. deitas qua ante omnia ſecula
in forma dei equalis eſt patri. ⁊ hu
manitas qua nouiſſimis diebus in
forma ſerui vnitus ē homini. Ad ro
borandū ergo hanc fideȝ que cōtra
omnes pronunciabatur errores: ex
magna geſtum eſt diuini pietate cō
ſilij: vt gens in longinqua orientalis
plage regione conſiſtēs que ſpectā
dorum ſyderuȝ arte pollebat: ſignū
nati pueri qui ſupra omnē Iſrael eſ
ſet regnaturus: acciperet. Noua et
eniȝ claritas apud Magos ſtelle il
luſtrioris apparuit. ⁊ intuentiū ani
mos ita admiratione ſui ſplēdoris
impleuit: vt nequaquā ſibi crederēt
negligēdum: quod tanto nunciaba
tur indicio: Preerat auteȝ ſicut res
docuit: huic miraculo gratia dī ⁊ cū
Chriſti natiuitateȝ nec ipſa adhuc
Bethleem tota didiciſſet: iam illam
credituris gentibus inferebat. ⁊ qd̄
nondum poterat humano eloquio
diſſeri: celo faciebat euangelizante
cognoſci. Quāuis autem diuine di
gnationis eſſet hoc munꝰ: vt cogno
ſcibilis gentibus fieret natiuitas ſal
uatoris: ad intelligenduȝ tamen mi
raculuȝ ſigni potuerunt Magi ⁊ d̄
antiquis balaam prenunciatiōibꝰ
cōmoneri ſcientes oliȝ eſſe predictū
⁊ celebri memoria diffamatuȝ. Orie
tur ſtella ex Jacob: exurget hō ex iſ
rael: ⁊ dominabitur gentium. Tres
itaqȝ viri fulgore inſoliti ſyderis di
uinitus incitati preuiuȝ micantis lu
minis curſuȝ ſequuntur: eſtimātes
ſe ſignatum pueruȝ Hieroſolymis
in ciuitate regia reperturos. Sed cū
eos hec opinio fefelliſſet: per iudeo
ruȝ ſcribas atqȝ doctores quod ſa
cra de ortu chriſti prenūciauerat ſcri
ptura didicerunt: vt gemino teſtio
nio confirmati ardentiori fide expe
terent: queȝ ⁊ ſtelle claritas ⁊ ꝓphe
tie manifeſtabat auctoritas. Prola
to auteȝ diuino miraculo per reſpō
ſa pontificum ⁊ declarata ſpiritus
voce que dicit. Et tu bethleem terra
iuda nequaquaȝ minima es in prin
cipibus iuda: ex te enim exiet dux q
regat populum meuȝ iſrael: qȝ facile
⁊ qȝ cōſequens fuit: vt hebreoruȝ ꝓ
ceres crederēt: quod docebant? Sȝ
apparet illos carnaliter cuȝ herode
ſapuiſſe: ⁊ regnum Chriſti cōmune
cum huius mundi poteſtatibus eſti
maſſe: vt ⁊ iſti tēporalem ſperarent
ducem ⁊ terrenum metueret ille con
ſortem. Superfluo herodes timore
turbaris: ⁊ fruſtra in ſuſpectum tibi
pueruȝ ſeuire moliris: nō capit chri
ſtum regia tua: nec mundi dominuſ
poteſtatis tue ſceptri ē cōtentus an
guſtijs quem in iudea regnare non
vis: vbiqȝ regnat. ⁊ felicius ipſe re
gnares: ſi eius imperio ipſe ſubdere
ris. Cur ſincero officio nō facis qd̄
ſubdola falſitate promittis. Perge
cum Magis ⁊ veruȝ regem ſuppli
citer adorando venerare. Sed tu iu
daice ſectator cecitatis nō imitaris
gentium fidem. corqȝ peruerſuȝ ad
crudeles peruertis inſidias: nec illū
occiſurus quem metuis: nec illis no
citurus: quos perimis. Deducti igi
tur i bethleē Magi ſtelle precedētiſ
obſequio gauiſi ſūt gaudio magno
valde: ſicut euāgeliſtā narrauit. ⁊ in
trātes domū iuenerunt pueruȝ cuȝ

Maria matre eius. Et pꝛocidentes
adoꝛauerunt eũ. ⁊: apertis theſauris
ſuis obtulerunt ei munera aurum
thus ⁊ myrrham O perfecte ſcientie
mirabileʒ fidem quam non terrena
ſapientia erudiuit: ſed ſpiritus ſãct⁹
inſtituit. Unde enim hi uiri cũ pꝛo
ficiſcerent̃ de patria qui nondum
uiderant Jeſum nec aliquo intuitu
ei⁹ quod eum tam oꝛdinate uenera
rentur: aduerterat: hanc de ferẽdoꝝ
munerum ſeruauere rationem. niſi
quia pꝛeter illaʒ ſtelle ſpeciem que
coꝛporeuʒ ĩcitauit obtutuʒ fulgẽtioꝛ
ueritatis radius eoꝛum coꝛda per
docuit ut pꝛius q̃ʒ laboꝛes itineris
inhoarent: cũ ſignari ſibi ĩtelligerẽt
cui in auro regius honoꝛ: In thure
diuina ueneratio. In myrrha moꝛta
litatis cõfeſſio deberet̃. Et hec qdẽ
quantum ad illuminationem fidei
pertinebat: potuerũt illis credita ⁊ ĩ
tellecta ſufficere: coꝛpoꝛali ĩtuitu nõ
inquirerẽt: quod pleniſſimo viſu mẽ
tis inſpexerãt. Sʒ diligẽtia officij ſa
gacis vſqʒ ad videndũ pueruʒ perſe
uerans futuri tempoꝛis populis ⁊
noſtri ſeculi hoĩbus ſuiebat. vt ſicut
omnib⁹ pꝛofuit: qđ poſt reſurrectio
neʒ domini ueſtigia uulnerũ in car
ne eius Thome apoſtoli exploꝛauit
manus: ita ad noſtram utilitatẽ pꝛo
ficeret: ꝙ infãtiaʒ ipſius Magoruʒ
pꝛobauit aſpectus. Uiderunt itaqʒ
Magi ⁊ adorauerũt pueꝝ de tribu
iuda ꝺ ſemĩe Dauid ſm̃ carnẽ factũ
ex muliere: factũ ſub lege: quam nõ
ſoluere uenerat: ſed adĩplere. Uide
runt ⁊ adoꝛauerũt pueꝝ: quantitate
paruulũ: aliene opis indignuʒ fandi
impotem: ⁊ ĩ nulo ab humane ĩfãcie
generalitate diſſimilem. Quia ſicut
fidelia erat teſtimonia: q̃ ĩ eo maie
ſtateʒ ĩuiſibilis diuinitatis aſſereret
ita pꝛobatiſſimũ eſſe debeat uerbũ
carnem factũ: ⁊ ſempiternaʒ illã eſſẽ
tiaʒ fili dei hominis ueraʒ ſuſcepiſſe
naturam: ne uel ineffabiliũ operum
ſecutura miracula uel ſuſcipiendaꝝ
ſupplicia paſſionũ ſacramẽtum fidei
ex rerum diuerſitate: turbarent: cum
iuſtificari omnino non poſſent: niſi q
dominum Jeſuʒ ⁊ ueꝝ deuʒ ⁊ uerũ
hoĩem credidiſſent. Huic ſingulari
fidei dilectiſſimi ⁊ pꝛedicare ꝑ om̃ia
ſecula ueritati diabolica manicheoꝝ
reſiſtit impietas: q ſibi ad ĩterficẽdas
deceptoꝝ animas nephãdi dogma
tis ferale cõmentum de ſacrilegis
⁊ fabuloſis mendaciis texuerun: ⁊
ꝑ has inſanaꝝ opinionum ruinas
eiſqʒ p̃cipites pꝛoruerunt: ut ſibi falſi
coꝛpoꝛis fingeret Chꝛiſtũ: qui nichil
in ſe ſoliduʒ: nichil ueꝝ hoĩuʒ oculis
actibuſqʒ ꝓbuerit: ſed ſimulate carnis
uacuã imaginem demoſtrãt. ĩdignũ
eni uideri uolũt: ut credat̃ deus dei
filius femineis ſe inſeruiſſe uiſcerib⁹
⁊ maieſtatem ſuam huic contumelie
ſubdidiſſe ut nature carnis ĩmixtus
in uero humane ſubſtantie coꝛpoꝛe
naſceretur: cũ totum hoc opus non
ĩiuria ipſius ſed potẽtia nec credẽda
pollutio: ſed gloꝛioſa dignatio. Si
eniʒ lux iſta uiſibilis nullis ĩmũdicis
quibus ſuperfuſa fuerit uiolat̃: nec
radioꝝ ſolis nitoꝛem queʒ coꝛpoꝛeã
eſſe creaturã: nõ dubiũ eſt: loca ulla
ſoꝛdentia: uel cenoſa contaminant
Quid illius ſempiterne ⁊ in coꝛpoꝛe
lucis eſſentiam potuit qualibet ſui
qualitate polluere. que ſe ei quaʒ ad
imaginem ſui condidit ſociando cre
ature purificationeʒ pꝛeſtitit maculã
non recipit. Et ſic ſanauit uulnera
infirmitatis: ut nulla pateret̃ damna
uirtutis Quod diuine pietatis ma
gnũ ⁊ ineffabile ſacramentum: quia

omnibus ſanctarum ſcripturã : teſti
ficationibus eſt nũciatum. iſti de qb⁹
loquimur: aduerſarij ueritatis legẽ
p Moiſeʒ datã ⁊ inſpirata diuinitus
prophetarum oracula reſpuerũt. ipſaʒqʒ
Euãgelicas ⁊ Apoſtolicas paginas
quedaʒ auferẽdo ⁊ quedam iſerẽdo
uiolauerunt: confingentes ſibi ſub
Apoſtoloruʒ nominib⁹ ⁊ ſub uerbis
ipſius Saluatoris multa uolumina
falſitatis: quibus erroris ſui cõmẽta
munirent ⁊ decipiendoruʒ mentib⁹
mortiferuʒ uirt⁹ ĩfunderet. Uidebãt
enim ſibi uniuerſa obſiſtere: omnia
reclamare: ⁊ non ſolum nouo ſed ⁊
ueteri teſtamento ſacrilege ĩpietatis
ſue dementiam confutari. ⁊ tamẽ in
furioſis mẽdaciis pſiſtentes eccleſiã
dei deceptionibus ſuis perturbaret
non deſinunt: hoc miſeris quos illa
queare potuerunt: perſuadentes: ut
negẽt a domino Jeſu Chriſto huma
naʒ naturaʒ uere eſſe ſuſceptã. negent
eum uere pro mundi ſalute crucifixũ
negent de ei⁹ latere lãcea uulnerato
ſanguinem redemptionis ⁊ aquaʒ
fluxiſſe baptiſmatis: negent eũ ſepul
tum ac die tertia ſuſcitatum: negent
eum in cõſpectum diſcipulorum ad
conſedenduʒ in dextera patris ſup
omnes celorum altitudines eleuatũ
vt tota apoſtolici veritate ſimboli ſb
lata nulla ſpes incitet ſanctos: negẽt
a chriſto viuos ⁊ mortuos iudican
dos: ⁊ quos tantoruʒ ſacramentorum
virtute priuarint: doceãt in ſole ⁊ lu
na colere Chriſtũ: ⁊ ſub noīe ſpirituſ
ſancti ipſum taliũ impietatuʒ magi
ſtrum adorare manicheuʒ. Ad cõfir
mandaʒ igitur dilectiſſimi corda no
ſtra ĩ fide ⁊ veritate proſit oībus ho
dierna feſtiuitas: ⁊ ex teſtimonio ma
nifeſtate ſaluatoris infantie cõfeſſio
catholica muniatur: ⁊ natur̃ noſtre

carnem in Chriſto negantium ana
thematizetur impietas: de qua nos
beatus Joãnes apoſtolus non du
bio ſermone premonuit dicẽs. Ois
ſpiritus qui cõfitetur chriſtuʒ Jeſuʒ
in carne veniſſe: ex deo eſt. Et omniſ
ſpiritus qui ſoluit Jeſum: ex deo nõ
eſt. ⁊ hic eſt Antichriſtus. Nihil er
go cuʒ huiuſmodi hoībus cõmune
ſit cuiquam chriſtiano: nulla cũ tali
bus habeatur ſocietas: nullũqʒ con
ſortiuʒ. Proſit vniuerſe eccleſie: qd
multi ipſorum domino miſerãte de
tecti ſunt. Et in quibuſ ſacrilegijs vi
uerent: eorũdem confeſſione patefa
ctum eſt. Nemineʒ fallant diſcretio
nibus ciborum: ſordibus veſtium:
vultuũqʒ palloribus. Nõ ſunt caſta
ieiunia que non de ratione veniunt
continentie: ſed d arte fallentie: hac
tenus nocuerint incautis. hactenus
illuſerint ĩperitis. poſt hoc nullius
excuſabilis erit lapſus: nec iam ſim
plex habendus eſt: ſed valde nequã
atqʒ peruerſus: qui deinceps reper
tus fuerit nephãdo obſtrictus erro
re. Eccleſiaſticuʒ ſane atqʒ diuinit⁹
inſtitutum nõ ſoluʒ non ĩhibemus
ſed ẽt incitamus affectum: vt ẽt p ta
libus nobiſcuʒ domino ſupplicetis
quoniam ⁊ nos deceptaruʒ anima
rum ruinas cuʒ fletu ⁊ merore miſe
ramur exequẽtes apoſtolice pietatiſ
exẽplum: vt cuʒ ĩfirmantibus ĩfirme
mur: ⁊ cũ flentibus defleamuſ. Spe
ramus eĩm exorandaʒ miſericordiã
dei multis lachrymis ⁊ legittima ſa
tiſfactione lapſorum: qr dum hoc in
corpore viuitur nullius deſperanda
reparatio: ſed omnium eſt optanda
correctio: auxiliante domino qui eri
git eliſos: ſoluit ꝯpeditos: ⁊ illumĩat
cecos: cui eſt honor ⁊ gloria ĩ ſecula
ſeculorum. Amen.

De epiphãia domini eiꝰdē ſmoꝰ qnṫꝰ

Hodiernã feſtiuitatē dilectiſſi mi apparitio domini noſtri Saluatoris ſicut noſtis: illu ſtrat. Et hic ille dies eſt: quo ad cognoſcēdum adorandumqꝫ dei filiū tres Magos preuia ſtella perduxit cuiꝰ facti memoriam merito placuit honore annuo celebrari: ut dū Euāgelica hiſtoria inceſſanter: ſemper ſe intelligētium ſenſibus inſerat ſaluti ferū myſterium per inſigne miraculum. Preceſſerāt qdē ꝫ documēta que corporeā natiuitatē domini manifeſtis inditiis declararēt. Cū beata maria virgo fecūdandā ſe ſpū ſcō pariturāqꝫ dei filiū audiuit: ⁊ credidit: ſiue cū ad ſalutationē ipſius in vtero Eliſabeth natus Joānes prophetica exultatione cōmotus ⁊ q̄ſi etiā intra matris viſcera ⁊ iam clamaret: Ecce agnꝰ dei ecce qui tollit peccata mūdi. uel cū ortū domini angelo nūciante paſtores celeſtis exercitus ſūt claritate circūdati ut nō ambigerent de poteſtate pueri quem trant in preſepe viſituri: nec putarēt ꝙ in ſola natura hoīs eſſet editus, cui ſupne militie famularetur occurſus. Sed hec atqꝫ alia huiuſmodi paucis tunc uidentꝛ innotuiſſe pſōis q̄ uel ad cognationē Marie virgis ul ad ſci ioſeph familiā ptiebāt. hoc aūt ſigno quod magos in lōgiquo poſitos efficaciter mouit ⁊ ad dominū ieſum pſeuerāter attraxit. illius ſine dubio gr̄e ſacrm̄ ⁊ illius fuit uocationis exordiū: quia nō in iudea tantū ſed etiā in toto mūdo xp̄i. erat euangeliū p̄dicandū ut p illā ſtellaꝫ que magoꝝ viſui ſplēduit: iſraelitarū vero oculis nō reſulſit. ⁊ illuminatio aſſignata ſit gentiū ⁊ cecitas declarata iudeoꝝ. Permanet igiꝛ dilectiſſimi ſicut euidēter apparet myſticoꝝ forma geſtoꝝ ⁊ quod imagine incohabatꝛ veritate cōpletꝛ. radiat nāqꝫ a celo ſtella p gratiā ⁊ tres magi coruſcatione euangelici fulgoris acciti in oībus quotridie natiōibus ad adorandū ſūmi regis infantiā accurrūt. Herodes in diabolo quoqꝫ fremit ⁊ auferre ſibi iniquitatis ſue regnū in his qui ad xp̄ꝫ trāſeūt: ingemiſcit. vnde ſi paruulos interficiat: ieſū ſibi uidetꝛ occidere: qd̄ vtrique facere ſine ceſſatione molitꝛ: dū primordiis renatoꝝ ſpiritū ſanctū eripe ⁊ quādā tenere fidei uelut infantiā tēptat extinguere. Judei veo qui extra regnū chriſti eſſe voluerūt. adhuc quodāmō ſub Herodis ſunt principatu. Et dominātē ſibi ſaluatoris inimico alienigene ſeruiūt p̄ſtāti quaſi neſciant ꝓphetaꝝ dicente Jacob. Non deficiet princeps ex iuda ⁊ dux de femoribꝰ ſuis donec veniat cui repoſita ſūt: ⁊ ipſe ē expectatio gentiū: Sed nondū ītelligūt quod negare nō poſſunt ⁊ mēte nō capiunt: qd̄ ſcripturaꝝ narratiōe cognouerūt quoniā inſanis magiſtrū ueritas ſcandalū ē ⁊ cecis doctoribꝰ fit caligo quod lumē ē. reſpōdēt ita qꝫ interrogati qd̄ in Bethleē naſcitur xp̄s ⁊ ſciam iuā qua alios iſtruunt nō ſequuntꝛ. Perdiderunt igiꝛ ſucceſſionē regū: placationē hoſtiarum: locum ſupplicationum: ordinē ſacerdotum. Et cum oīa ſibi clauſa: oīa expiamur ſibi eē finita: nō uidēt ea in xp̄m eſſe tranſlata. unde quod illi tres viri uniuerſaꝝ gentium pſonā gerentes adorato domino ſunt adepti. hoc in populis ſuis per fidem que iuſtificatꝛ ipios totus mundus aſſequitꝛ ⁊ hereditatē domini ante

ſecula preparataꝫ acipiunt adoptiui
⁊ perduntq uidebantur eē legitimi
Reſipiſce:⁊ tādem Iudee. Reſipiſce
⁊ ad redemptorem tuum depoſita
in fideliitate etiam conuerterez Noli
ſceleris tui manitate terreni . Non
iuſtos Chriſt9 ſed peccatores uocat
nec ipietatem tuam repellit:qui pro
te dum crucifixus eſſet:orauit imitē
crudelũ patrum tuorum ſolue ſētētiá
neque te eorum maledicto patiaris
obſtringit:qui clamātes de Chriſto
Sanguis eius ſuper nos ⁊ ſup fili
os noſtros:facinus in te ſui criminiſ
tranſfunderũt.redite ad miſericordē
vtimini:clementia remittētis.ſeuitia
eni veſtre iniquitatis conuerſa eſt in
cauſam ſalutis:viuit quē perire vo
luiſtis . Cōfitemini negatũ:adorate
venditũ ut nobis bonitas illius pro
ſit:cui ueſtra malignitas nocere nō
potuit.Quod ergo ad uerā dilectiſſi
mi pertinet charitatē: quā etiá inimi
cis noſtris ex dominica eruditione
debemus.⁊ optandũ nobis ē ⁊ ſtu
dēdũ:ut hic populus qui ab illa ſpi
ritali patꝝ nobilitate defecit: ramis
ſue arboris inſerat.Multũ eni noſ
deo beniuolentia iſta cōmendat: qa
ideo delictum eoꝝ nobis miſericor
die locũ fecit ut eos ad emulationez
ſalutis recipiende fides noſtra reno
caret.nam uitam pioꝝ non ſolũ ſibi
ſed etiam aliis eſſe vtilē decet ut qō
apud eos agi non pōt verbis obtine
atur exēplis:Conſiderantes itaque
dilectiſſimi ineffabilē erga nos diui
noꝝ numeꝝ largitatem cooperato
res ſimus gratie dei operāris in no
bis.Non.n.dormientibus prouēit
regnũ celoꝝ nec ocio deſidiaqꝫ tor
pentibus beatitudo eternitatis igre
ditur.Sed quia ſicut apoſtolus ait:
Si cōpatimur:⁊ glorificabimur:illa
nobis eſt via:quām ipſe dominus ſe
eſſe teſtificatus e:qui nobis operuꝫ
meritis ſuffragantibus ⁊ ſacramēto
conſuluit:⁊ exemplo ut in adoptionez
vocatos per illud proueheret ad ſa
lutem:p hoc imbueret ad laborem.
Hic aũt labor dilectiſſimi piis filiis
⁊ ſeruis bonis non ſolũ nec aſp nec
oneroſus ſed etiam ſuauis ⁊ leuis ē
dicente domino: Uenite ad omnes
qui laboratis ⁊ onerati eſtis ⁊ ego
reficiā vos.tollite iugum meũ ſuper
vos:⁊ diſcite a me quia mitis ſum ⁊
humilis corde:⁊ inuenietis requiez
aiabus veſtris. iugum enim meum
ſuaue eſt ⁊ onus meũ leue: Nihil.n
dilectiſſimi arduũ eſt humilibus ⁊
nihil aſpeꝝ mitibus.⁊ facile oia pre
cepta veniũt ad effectum quando et
gratia pretendit auxiliō ⁊ obediētia
mollit imperiũ. Intonante.n. quot
tidie auribus noſtriſ eloquio dei qd
diuine iuſticie placeat ſcire conuinci
mur.Sed quia iudicium illud quo
vnuſquiſqꝫ recipiet prout geſſerit ſi
ue bonum ſiue malũ iudicaturi pati
tientia ⁊ bonitate differtur : impuni
tatem ſibi iniquitatiſ infideliũ corda
promittũt:⁊ putant humanoꝝ actu
um qualitateſ ad diuine prouidētie
non pertinere cenſurā:quaſi nō eui
dentiſſimus plerũque ſuppliciiſ ma
le geſta plectantur:aut non ſepe cele
ſtium cōminationũ terror oſtendat:
quibus vtiqꝫ ⁊ fides mouetur ⁊ infi
delitas increpatur.Inter hec autem
permanet ſuper omnes benignitas
dei ⁊ nulli miſericordiam ſuaz dene
gat:cũ indiſcrete vniuerſis bōa mul
ta largitur:eoſqꝫ quoſ merito ſubde
ret penis:mauult inuitate beneficiis
Dilatio enim vindicte dat locũ peni
tentie.nec tamē dici poteſt nulla ibi
eſt vitio:ubi nulla conuerſio ē: quia

mens dura ⁊ ingrata iam ſibi ipſa
ſupplicium eſt ⁊ in conſcientia ipſa
patitur quicquid dei bõitate differ
tur. Non igitur delinquentes pec
cata delectent ut illos in ſuis actibꝰ
vite huius finis inueniãt. Quoniã
in inferno nulla eſt correctio: nec da
tur remedium ſatiſfactionis. ſi iam
non ſupereſt actio voluntatis dicen
te propheta Dauid: Quoniam non
eſt in morte qui memor ſit tui: i infer
no autem quis confitebitur tibi. Fu
giant noxie voluptates: inimica gau
dia: ⁊ deſideria iam iamqꝫ peritura.
quis fructus eſt que ve vtilitas ea i
deſinenter cupere: que etiam ſi non
deſerunt: deſerenda ſunt. Amor re
rum deficientiũ ad incorruptibilia
transferatur ⁊ ad ſublimia vocatꝰ
animus celeſtibus delectetur. Con
firmare amicitias cum ſanctis ange
lis. intrare in ciuitatem dei. cuius no
bis ſpondetur inhabitatio. ⁊ patri
archis ⁊ prophetiſ ⁊ apoſtolis mar
tyribuſqꝫ ſociamini. vnde ⁊ illi gau
dent: inde gaudete. Horũ diuitias
concupiſcite. ⁊ per bonam emulatio
nem ipſorum ambite ſuffragia. Cũ
quibus enim fuerit conſortium de
uotionis: erit ⁊ communio dignita
tis. Dum itaque tempus nobis ad
mandata dei exequenda conceditur
glorificare deum in corpore veſtro.
⁊ lucete dilectiſſimi ſicut luminaria
in hoc mundo. ſint lucerne mentiũ
veſtrarum ſemper ardentes. ⁊ nihil
reſideat veſtris tenebroſum in cordi
bus. Quoniam ſic ait apoſtolus:
Fuiſtis aliquando tenebre: nunc au
tem lux in domino. Impleanturqꝫ
in nobiſ que in trium magorũ ima
gine preceſſerũt. Et ſic luceat lumen
veſtrum coram hõibus ut vidẽtes
opera veſtra bona glorificent patrẽ
veſtrum qui in celis eſt. Sicut enim
magnum peccatum eſt cum inter gẽ
tes propter malos chriſtianos no
men domini blaſphematur: ita ma
gnum pietatis eſt meritum cũ eidẽ
in ſancta ſeruorum ſuorum conuer
ſatione benedicitur: Cui eſt gloria i
ſecula ſeculorum Amen.

De Epiphania domini eiuſdẽ
Sermo ſextus.

Ies dilectiſſimi quo primum
gentibus ſaluator apparuit ſa
cro nobis honore venerandus eſt.
illa hodie cordibus noſtris concipi
enda ſunt gaudia: que in trium ma
gorum fuere pectoribus quando re
gem celi ⁊ terre ſigno ⁊ ductu noui ſi
deris incitati quem crediderant pro
miſſum adorauere conſpicuum. Ne
qꝫ enim ita ille emenſus eſt dies ut
virtus operis que tunc eſt reuelata
tranſierit. nihiloqꝫ ad nos niſi rei
geſte fama peruenerit: quam fides
ſuſciperet ⁊ memoria celebraret: cum
multiplicato munere dei etiam quo
tidie noſtra experiantur tempora qc
quid illa habuere primordia. quam
uis ergo narratio euangelice lectio
nis illos proprie recenſeat dies: in
quibus tres uiri quos nec prophe
tica predicatio docuerat: nec teſtifica
tio legis inſtruxerat ad cognoſcen
dũ deũ a remotiſſima orientiſ parte
venerunt: hoc idem tamen ⁊ manife
ſtius nũc ⁊ copioſius fieri in omniũ
vocatorum illuminatiõe perſpicimꝰ
quoniam impletur prophetia Eſaie
dicẽtis: Reuelauit dominꝰ brachiũ
ſanctum ſuum in conſpectu omniũ
gentium: ⁊ viderunt omnes fineſ ter
re ſalutẽ que a domino deo noſtro
eſt. Et iterum: Et quibus non eſt an

nunciatum de eo:uidebũt.⁊ qui nõ
audierunt:intelligent. Unde cũ cer
nimus homines mundane ſapiẽtie
deditos ⁊ a Jeſu chriſti confeſſione
longinquos de profundo erroris
ſui reduci ⁊ ad cognitionem ueri lu
minis aduocari dine proculdubio
gratie ſplendor operatur: ⁊ quicqd
in cordibus tenebroſis noue lucis
apparet:de eiuſdem ſtelle radijs mi
cat:ut mentes quas ſuo fulgore col
tigerit ⁊ miraculo moueat: ⁊ ad de
um adorandum precũdo perducat
Si autem ſollicito intellectu uelimꝰ
aſpicere quomodo etiam triplex illa
ſpecies numerum ab omnibus qui
ad chriſtum greſſu fidei ueniunt: of
feratur:nonne in cordibus recte cre
dentiũ eadẽ celebratur oblatio. Au
rum eteni de theſauro animi ſui pro
mit q xp̄z regẽ vniuerſitatiſ agnoſcit
Mirrham offert:qui unigenitũ dei
credit uerã ſibi hois uniiſſe naturã
⁊ quodam cum Thure ueneratur q
in nullo ipſum paterne maieſtati im
parem cõfitent᷑. His cõparationibꝰ
dilectiſſimi diligẽter iſpectis iuẽimꝰ
etiam Herodis non deeſſe perſonã
cuius ipſe diabolus ſicut tunc fuit
oculos:Jta nunc quoqꝫ indefeſſus
eſt imitator. Cruciatur eni uocatiõe
gẽtiũ ⁊ quotidiana poteſtatis ſue de
ſtructione torquetur: dolens ubiqꝫ
ſe deſeri.⁊ uerũ Regẽ ⁊ i locis omni
bus adorari. parat fraudes .fingit
diſſenſiones.erumpit in cedes.⁊ ut
reliquis quos adhuc fallit:utatur in
uidia uritur in Judeis. ſimulatione
inſidiatur i hereticis ſeuitia aſcẽdit
in Paganis. uidet.n.iſuperabilẽ eẽ
potentiã regis eterni cuiꝰ mors ipſi
us vim mortis extinxerit:⁊ ideo to
ram nocendi artem cuius mors ipſi
us vim mortis extinxerit. ⁊ ideo to
tam nocẽdi artem in eos qui vero
regi famulantur armauit.alios per
inflationez ſcientie legalis obdurãſ
alios vero in furorem perſecutioniſ
inſtigans.alios per falſa fidei com
menta depravans. Sed hãc Hero
dis iſtius rabiem ille vincit:⁊ deſtru
it qui etiam paruulos:martyrij pal
ma coronauit:⁊ fidelibus ſuis tam
inuictam indidit charitatem:ut apo
ſtoli verbis audebant dicere: quis
nos ſeparauit a charitate chriſti: tri
bulatio:an anguſtia:an perſecutio:
an fames:an nuditas:an periculuz:
an gladius:ſicut ſcriptum eſt: Quia
propter mortificamur tota die. eſti
mati ſumus ſicut oues occiſionis. ꝯ
his omnibus ſuperamꝰ propter eũ
qui dilexit nos. Hanc fortitudinez
dilectiſſimi non illis temporibus tã
tum neceſſariam fuiſſe credimus: q
bus reges mũdi ⁊ omnes ſeculi po
teſtates cruenta impietate in dei po
pulum ſeuiebant:cum ad maximaz
gloriam ſuam pertinere dicerent: ſi
de terris nomen chriſtianum aufer
rent:neſcientes eccleſiam dei per fu
rorem ſue crudelitatiſ augeri quoni
am in ſupplicijs ⁊ mortibus beato
rum martyrum qui putabantur mi
nui numero: multiplicabantur exẽ
plo. Denique tantum contulit fidei
noſtre impugnatio perſequentium
ut nihil magis regium ornet princi
patum:q̃z quod domini mundi me
bra ſunt chriſti:nec tam gloriantur
q̃ in imperio geniti q̃z ,gaudent qͦ
in baptiſmate ſunt renati. ſed quia
tempeſtas priorum turbinum conq
euit:⁊ dudum ceſſantibus prelijs q
dam videtur arridere tranquillitas
uigilanter cauenda ſunt illa diſcri
mina que de ocio ipſius pacis oriũ
tur:Aduerſarius tamen qui in aper

tis inefficax perſecutionibus fuit te
cta nocendi arte deſeuit ut quos nō
pertulit ictu afflictionis lapſu deij
ciat voluptatis. Videns itaq; ſibi re
ſiſtere principium fideꝫ: ⁊ vnius dei
tatis inſeparabilem trinitatem non
ſegnius in palatijs q̄ȝ in eccleſijs a
dorari: interdictam dolet ſanguinis
chriſtiani effuſionem ⁊ quorum ob
tinere nō poteſt mortes: impetit mo
res. Terrores proſcriptionum i aua
ritie mutat incendium. ⁊ quos da
mus nō fregit cupiditate corrumpit
Malignitas enim longo vſu pro
prie imbuta nequitie non depoſuit
odium ſed vertit ingenium: qup ſibi
mentes fidelium blandius ſubdat.
Inflammat enim concupiſcentijs:
quos non ptoeſt vexare tormentis
ſerit diſcordias: accendit iras: ici at
linguas. ⁊ ne ab illicitis dolis cau
tiora corda ſe reuocent: conſumādo
rum ſceleruȝ ingerit facultates: quia
illi totius fraudis hic fructus eſt: ut
qui imolatione pecudum ⁊ thuris i
cenſione non colitur: quibuſlibet ei
criminibus ſeruiatur. Habet igitur
dilectiſſimi pax noſtra pericula ſua
⁊ fruſtra d̄ fideli libertate ſecurí. ſūt
qui vitiorum deſiderijs non reſiſtūt
Cor hominum de operum oſtendi
tur qualitate ⁊ formas mentiuȝ ſpe
cies detegit actionum: nam ſunt qui
dam ſicut ait apoſtolus. Qui deuȝ
profitentur ſe ſcire: factis autem ne
gant. Vere enim reatus negationis
incurritur quando bonum quod i
ſono vocis auditur in cōſcientia nō
habetur. fragilitas enim conditiōis
facile in delicta prolabitur. Et quia
ſine delectatione peccatum eſt: cito
acquieſcunt deceptorie voluptati. ſȝ
a carnalibus deſiderijs recurrat ad
ſpiritale preſidium. ⁊ mens habens
noticiam dei ſui ⁊ conſilijs ſe male
ſuadendi hoſtis auertat. Proſit il
li patientia dei. nec ideo delinquen
di pertinacia nutriatur: quia vindic
ta differtur. Non ſic peccator de im
punitate ſecurus. quia ſi tempus p
nitentie amiſerit: locum indulgētie
nō habebit: dicente propheta: quia
non eſt in morte qui memor ſit tui: i
inferno autem quis confitebitur ti
bi. Qui autem ſibi correctiōis repa
rationem experitur eſſe difficilē: con
fugiat ad auxiliantis dei clementiaȝ
⁊ vincula male conſuetudinis ab il
lo poſcat abrumpi: qui alleuat om
nes: qui corruunt ⁊ erigit omnes eli
ſos. Non erit vacua confitentis ora
tio: quoniam miſericors deus volū
luntatem timētibus i ſe faciet: ⁊ da
bit quod petitur: qui dedit: unde pe
teretur. per dominū noſtrum Jeſū
chriſtum qui uiuit ⁊ regnat in ſecula
ſeculorum Amen.

De Epiphania domini eiuſdem
ſermo ſeptimus.

Memoria rerum ab humani ge
neris ſaluator geſtarum ma
gnam dilectiſſimi nobiſ confert vti
litatem: ſi que veneramur cōdita. ſu
ſcipiamus imitandā: in diſpenſatio
nibus enim ſacramentorum chriſti
⁊ virtutes ſunt gratie ⁊ incitamenta
doctrine. ut quem confitemur fidei
ſpiritu: operum quoque ſequamur
exemplo: Nam etiam ipſa primor
dia que dei filius per matrem uirgi
nem naſcendo ſuſcepit: ad profectuȝ
nos pietatis inſtituunt. Simul eni
apparet cordibus rectis in una ea
demq; pſona et humana humilitas
⁊ diuina maieſtas quē cune teſtāē

infantem:celuʒ ⁊ celeſtia ſuũ loquũ
tur autorem.puer corporis parui do
minus ⁊ rector eſt mũdi:⁊ genitricis
gremio continetur qui nullo fine cõ
cluditur.Sed in his noſtroꝝ vulne
rum eſt curatio ⁊ noſtre deiectionis
erectio:quia niſi in vnũ tanta diuer
ſitas conueniret:reconciliari deo hu
mana natura nõ poſſet. Legẽ ergo
viuendi remedia nobis noſtra ſan
xerũt ⁊ inde data eſt morbus forma
unde mortuis eſt impenſa medicina
nec imerito cum tres magoſ ad ado
randum Jeſum noui ſideris claritaſ
deduxiſſet non eum imperantẽ de
monibus:non mortuos ſuſcitanteʒ.
non cecis viſum:nõ claudis greſſũ
aut mutis eloquium reformantem:
nec in aliqua diuinaꝝ virtutũ actio
ne viderut.ſed pueꝝ ſilentem quietũ
⁊ ſub matris ſollicitudine cõſtitutũ
in quo nullum quideʒ appareret õ
poteſtate ſignũ:ſed magnum prebe
retur de humilitate miraculũ. Ipſa
itaqʒ ſpecies ſacre infantie cui ſe de
us dei filius aptarat predicationem
auribus intimandam oculiſ ingere
bat.⁊ quod adhuc vocis non profe
rebat ſonus:viſionis iam docebat
effectus.Tota.n.victoria ſaluatoris
que ⁊ diabolum ſuperauit ⁊ mun
dum : humilitate eſt concepta hu
militate eſt confecta. Diſpoſitos di
es ſub perſecutione incboauit:⁊ ſub
perſecutione finiuit. nec puero tole
rantia paſſionis nec paſſuro defuit
manſuetudo puerilis:quia vnigeni
tus dei ſub vna maieſtatis ſue incli
natione ſuſcepit:ut ⁊ homo vellet na
ſci ⁊ ab hominibus poſſet occidi.Si
igitur omnipotens deus cauſaʒ no
ſtram:nimis malaʒ humilitatis pri
uilegio bonam fecit: ⁊ ideo deſtruit
mortem ⁊ mortis autorem:quia om
nia que perſecutores intulere nõ re
nuit.ſed obediens patri crudelitateſ
ſeuientium iuſtiſſima lenitate tolera
uit.quantũ nos hũiles quãtũ opor
tet eſſe patientes. Qui ſi quid labo
ris incidimuſ:nunquam niſi noſtro
merito ſuſtinemus.Quis auteʒ glo
riabitur caſtũ ſe habere cor: aut mũ
dum ſe eſſe a peccato:dicente beato
Joanne:Si dixerimus quia pecca
tum nou habemus:nos ipſos ſedu
cimus:⁊ veritas in nobis non ẽ: qs
inuenitur ita imunis a culpa ut ĩ eo
non habeat uel iuſticia quod argu
at:uel miſericordia quod remittat.
Unde tota dilectiſſimi chriſtiane ſa
pientie diſciplina non in abũdantia
uerbi non in aſtutia diſputandi ne
qʒ in appetitu laudis ⁊ glorie ſed in
vera ⁊ uolũtaria humilitate cõſiſtit:
quam dominus Jeſus ab vtero ma
tris vſqʒ ad ſupplicium crucis pro
omni fortitudine ⁊ elegit ⁊ docuit:
Nam cum diſcipuli eius intra ſe ut
ait euangeliſta diſquirerent quiſ eo
rum maior eſſet in regno celoruʒ: vo
cauit paruulum ⁊ ſtatuit eum in me
dio eorum ⁊ ait:Amẽ amen dico vo
bis niſi conuerſi fueritis ⁊ efficiami
ſicut puuli nõ intrabitiſ in regnũ ce
lorum:Quicũqʒ ergo humiliauerit
ſe ſicut paruulus iſte:hic maior eſt in
regno celorum.Amat chriſtuſ infan
tiam humilitatis magiſtraʒ innocẽ
tie regulam manſuetudinis formã.
Amat chriſtus infantiam ad quam
maiorum dirigit mores. ad quaʒ ſe
num reducit etates ⁊ eos ad ſuuʒ in
clinat exemplũ:quos ad regnũ ſub
limat eternum.Ut autem plene vale
amus agnoſcere quomodo appre
hendi poſſit tam mira conuerſio ⁊
in puerilẽ gradũ q̃ nobis imitatiõe
redeũdũ ſit:docet noſ.b.apls ⁊ dicit

Nolite pueri effici ſenſibꝰ: ſed mali
tia paruuli eſtote. non ergo ad lubri
ca infantie ⁊ ad imperfecta nobisꝰ p̄
mordia redeundū eſt. Sed aliquid
quod etiam graues annos deceat:
inde ſumendū ut uelox ſit cōmotio
nū tranſitus: citus ad pacē recurſus
Nulla ſit memoria offenſionis. nul
la cupiditas dignitatiſ. Amor ſocie
dilectionis: equalitas naturalis. ma
gnū enim bonū eſt nocere nō poſſe
⁊ ad maligna non ſapere: quia infer
re ac referre iniuriā mundi huiꝰ pru
dentia eſt. Nemini autem malum ꝓ
malo reddere chriſtiane eſt equani
mitatis infantia. Ad hanc nos ſimi
litudinē dilectiſſimi paruulorū my
ſteriū hodierne feſtiuitatis inuitat:
⁊ hanc nobis utilitatis formā ado
ratus a magis puer ſaluator inſinu
at: qui ut imitatoribus ſuiſ quid glo
rie pararet oſtenderet: ortus ſui tem
pore editos martyrio conſecrauit ut
in bethleē ubi xp̄s natuſ eſt geniti ꝑ
cōmunionē etatis conſortes fierent
paſſionis. Ametᷣ igitur humilitas:
⁊ oīs ab infidelibus vitetur elatio.
Alter alterum ſibi preferat. ⁊ nemo
quod eſt ſuū querat: ſed quod alte
rius ui cum ia omnibus abundaue
rit affectus beniuolentie: in nullo vi
rus inueniatur inuidie. Quoniā qui
ſe exaltat humiliabitᷣ. ⁊ qui ſe humi
liat exaltabitᷣ. eodem ipſo atteſtante
domino Jeſu chriſto: qui cum patre
⁊ ſpū ſancto uiuit ⁊ regnat deus: in
ſecula ſeculoꝝ amen.

De Epiphania domini eiuſdē ſermo octauus.

Cauſam dilectiſſimi ⁊ rationē
ſolennitatis hodierne ſepe no
bis ⁊ euangelica narratio ⁊ obſeruā
tie conſuetudo patefecit: nec neceſſe
eſt ita nunc que inter ſaluatoris no
ſtri primordia humana ſunt geſta:
replicare ut de ſplēdore noui ſideris
de magis magorumq; muneribus
de ſeuitia Herodis ⁊ interfectione i
fantium: differamus: cū ſicut noſtiſ
⁊ in ſtelle fulgore dei gratia: ⁊ in tri
bus viris vocatio gentium ⁊ in rege
impio crudelitas paganorum ⁊ i oc
ciſione infantium cunctorum marty
rum forma preceſſerit. ſed quia in ſa
cratiſſimi die reddendū expectatiōi
veſtre eſt ſacerdotalis ſermonis offi
cium nitamur ut poſſumus adiuuā
te ſpiritu dei: per intelligētie ſemitas
peruenire: ut cognoſcamus ſacramē
tum preſentis feſti ad omnium fide
liū i tempora pertinere: nec vllo mo
do habeatur inſolitum: quod in diſ
penſationum ordine adoratᷣ ātiquū
Quāuis enim omnis anima chriſti
ana nihil indignum debeat de filij
dei maieſtate ſentire ⁊ tranſcenſis in
cipientis fidei rudimentis oporteat
unūquēq; ad ſublimiora proficere:
neceſſe eſt tamen infirmitati men
tis humane dum uerum hominem
accipit chriſtum de ipſa nature no
ſtre communionem trepidare ⁊ per
initia uel incrementa corporea ad ag
nitionē vnius cum patre deitatis diſ
ficulter accedere. ſed ubi inter calli
gantes cogitationes radius ſupne
lucis effulſerit: contanteſ fidei moraſ
ſplendor ueritatis abrumpat: ut cor
liberum ⁊ a uiſibilibus abſolutū lu
men intelligentie tanquā ducem ſtel
lam ſequatur: quia ſicut apoſtolus
ait: Dominus ieſus chriſtus i gloria
eſt dei patris: ut quē uenerabatur i
cuius humilitate iacentem ipſum ſi
ne diffidentia adoret cum patre re
gnantem: Hec autem manifeſtatio
dilectiſſimi que heſitantiū nebulā

diſſoluit animarũ: ⁊ ita fecit innoteſ
cere dei filium ut ꝺ hoc qꝺ idẽ ẽ etiã
hoĩs filius nihil patiatur obſtaculi
ad preſentis feſti pertinet dignitatē
⁊ uera eſt infantia Saluatoris decla
ratio deitatis quando carnis ſenſus
ab humanis ad diuina transfert: ut
quos deprimunt experimenta ĩfirmi
tatum: erigant ſigna uirtutum: quia
tali auxilio ⁊ natura noſtra ĩdigebat
⁊ cauſa: ut repararetur genus hũanũ
nec ſine humilitate maieſtas nec ſine
maieſtate poſſet humilitas. Iaꝫ uero
in ſingulorum fidelium profectibus
diuinorum elucet cuſtodia mãdatoꝝ
ĩpleturq; quod dictũ eſt: Sic luceat
lux ueſtra coraꝫ hominib⁹: ut uideãt
opera ueſtra bona: ⁊ glorificẽt patrẽ
ueſtrum: qui in celis eſt. Quis illic
preſentem non intelligat maieſtatem
ubi ueram uidet apparare uirtutem
que utique ſine deo nulla eſt: nec pro
prietatem obtinet deitatis: niſi ſpiritũ
ſui uegetetur auctoris Dicente enim
diſcipulis ſuis domino. ſine me nihil
poteſtis facere: dubium nõ eſt hoĩem
bona: agẽteꝫ ex deo habere ⁊ effectũ
operis: ⁊ initium bone uoluntatis
Unde ⁊ apoſtolus copioſiſſimus fi
delium cohortator cuꝫ timore ĩquit
⁊ tremore ueſtraꝫ ſaluteꝫ operamini
Deus eſt eniꝫ qui operatur ĩ nobis
⁊ opera pro bona uoluntate: ⁊ hec
acris cauſa eſt tremedi atq; metuẽdi
ſne ipſis operib⁹ pietatiſ elati deſerãt
ope gratie: ⁊ remaneant in infirmita
te nature. Qui aũt experiri cupit: an
in ipſo deus habitet de quo dicitur
mirabilis deus ĩ ſanctis ſuis: ſi ſi nce
ro examine cordis ſui interiora diſ
cutiat: ⁊ ſagaciter q̃rat qua humili
tate reſiſtat ſupbie: q̃ beniuolẽtia ob
luctet̃ inuidie: q̃ꝫ nõ capiat̃ adulãtiũ
linguis: q̃ꝫ q; bonis delectet̃ aliẽis

An ꝓ malo nõ cupiat malũ redde
re: malitq; multas obliuiſci ĩiurias
q̃ꝫ imaginem ſui conditoris amitte
re: qui omnes ad cognitionẽ ſui
generalibus incitãs doniſ pluit ſuꝑ
iuſtos ⁊ iniuſtos: ⁊ ſolẽ ſuũ oriri fa
cit ſuꝑ bonos ⁊ malos ac ne ĩ multiſ
laboret ſollicite diſcretionis ĩſpectio
ipſam matrẽ virtutũ oĩuꝫ charitateꝫ
in ſecretis ſue mentis inquirat. ⁊ ſi ĩ
ea dilectionẽ dei ⁊ ꝓximi toto corde
intente reperit: ita ut etiam inimicis
eadẽ velut tribui quẽ ſibi optat ipẽ
di. Quiſquis huiuſmodi eſt: deũ re
ctorem ſui eſſe non dubitet: quẽ tãto
magnificentius receperit quãto ma
gis non in ſe ſed in domino gloriat̃
Quoniã quibus dicitur regnũ dei
intra vos eſt: hi nimirũ illius agũt̃
ſpiritu cuius regunt̃ ĩperio. Scĩteſ
igit̃ dilectiſſimi quoniã charitaſ de
us eſt qui opatur oĩa in nobis. Se
ctamini charitatẽ ita ut in vnũ caſte
dilectioniſ affectum vniuerſorũ fide
liũ corda concurrant tranſeũtia noſ
⁊ vana nõ occupent: conſtãti deſide
rio ad ea que ſunt ſemper manſura
tendamus. ſacrm̃ enim p̃ſentis feſti
oportet in nobis: eẽ ꝑpetuuꝫ: quod
vtiq; ſine fine celebrabit̃ ſi in oĩbuſ
actibus noſtris domin⁹ Jeſus xp̃s
appareat: q cuꝫ pr̃e ⁊ ſpũ ſcõ viuit ⁊
regnat in ſecula ſeculorũ Amen.

De Quadrageſima eiuſdem
ſermo primus.

Ebreorũ quondã pp̃ls ⁊ oẽs
iſraelitice trib⁹ cũ ꝑ ꝑ pctõꝝ ſu
oꝝ offẽſiões graui phyliſtinoꝝ dñã
tione p̃merent̃ ut ſupare hoſtes ſu
os nõ poſſẽt ſicut ſacra mãifeſtat hi
ſtoria: vices ai ⁊ corpis ĩdicto ſibi re
c ieiũio, ĩtellexerãt. n. durã ⁊ miſer ã

illaꝫ ſubiectionē neglectu ſe manda
torum dei ⁊ morꝫ corruptione me
ruiſſe:fruſtraqꝫ ſe armis certare: ni
ſi priuſ uitijs repugnaſſent. Abſtinē
tes ergo a cibo ⁊ potu ſeuere ſibi ca
ſtigationis adhibuere cenſurā: ⁊ ut
hoſtes ſuos uincerēt gule illecebraꝫ
in ſcipſis ante uincerūt. Factūqꝫ eſt
hoc mōut ſeui aduerſarii ⁊ graues
domini eſurientibus cederēt:quos
ſibi ſaturos ſubiugarant. Et uos ita
qꝫ dilectiſſimi inter multas aduerſi
tates ⁊ prelia conſtituti ſi ſimilibus
remediis :ut cupimus: ſimili obſer
uatione curemur. Eadem enim pro
pemodum cauſa noſtra eſt que illo
rum fuit:quoniam ſicut illi a carna
libus aduerſarijs:ita ⁊ nos a ſpirita
libus maxime impugnamur inimi
cis. Qui ſi donata nobis per dī gra
tiam morum correctione uincantur
⁊ corporeorꝫ nobis hoſtium forti
titudo ſuccumbet:⁊ emendatiōe no
ſtra infirmabuntur quo graues no
bis in ipſorum merita ſed noſtra de
licta fecerunt. Quapropter dilectiſſi
mi vt omnes hoſtes noſtroſ ſupera
re valeamus:per obſeruantiā celeſti
um mandatorꝫ diuinꝫ queramꝰ
auxilium. ſcientes nō aliter nos pre
ualere poſſe aduerſarijs noſtris ni
ſi preualuerimꝰ ⁊ nobis. Sunt eniꝫ
intra noſmetipſos multa certamina
⁊ aliud caro aduerſus ſpiritū: aliud
aduerſus carnem ſpiritus concupi
ſcit. In qua diſſentiōe ſi cupiditates
corporis fuerit fortiores:turpiter ani
mus amittet propriaꝫ dignitatem:⁊
pernitioſum erit eū ſeruire: queꝫ de
buerat imperare. Si aūt mens recto
ri ſuo ſubdita ⁊ ſupernis muneribꝰ
delectata terrene uoluptatis incita
menta calcāuerit:⁊ ī ſuo mortali cor
pore regnare peccatuꝫ nō ſciuerit:or

dinatiſſimū tenebit ratio principatū
⁊ mutationes eius nulla ſpiritaliuꝫ
nequitiarum labefactabit iluſio: qr
tunc eſt vera pax hominis: ⁊ uera li
bertas:quādo ⁊ caro animo iudice
geritur:⁊ animꝰ deo preſide guber
natur. Hec aūt preparatio dilectiſſi
mi licet omni tēpore ſalubriter aſſu
matur:ut peruigiles hoſtes īceſſabi
li ſuperentur induſtria. Nunc tamē
ſolicitius expectāda ē ⁊ ſtudioſius ī
ſtruenda:quando ⁊ ipſi ſubtiliſſimi
aduerſarij acriori inſ diātur aſtutia.
Scientes enim agere nos ſacratiſſi
mos quadrageſſime dies in quorū
obſeruantia omnes neglīgēte dilu
untur:ad hoc totaꝫ vim ſue maligni
tatis intendūt:vt celebraturi ſanctuꝫ
paſcha domini ī aliquo īueniamur
īdigni:⁊ vnde nobis obtinēda erat
propitiatio:inde ꝯtrahatur offenſio
Accedētes ergo dilectiſſimi ad qua
drageſime initium: ideſt ad diligen
tioreꝫ domini ſeruituteꝫ. Quia qua
ſi ad quēdam agonem ſancti operiſ
accedimus:ad pugnas tēptationuꝫ
animos preparemus: ⁊ intelligamꝰ
quāto ſtudioſiores pro noſtra ſalu
te fuerimus:tanto nos vehementiuſ
ab aduerſarijs impetendos. Sꝫ for
tior eſt qui in nobis ē:qꝫ qui aduer
ſum nos eſt:⁊ per ipſuꝫ validi ſumꝰ:
ī cuius virtute ꝯfidimus: qr ob hoc
dn̄s ſe tēptari a tēptatore permiſit:vt
cuiꝰ munimur auxilio:eiuſdē erudi
diremur exēplo. Vicit eiꝫ aduerſari
uꝫ:vt audiſtis:teſtimonijs legis: nō
ptāte virtutꝫ:vt hoc ipſo ⁊ hoīem plꝰ
honoraret:⁊ aduerſariū plus puni
ret:cū hoſtis generis hūani nō ſolū
quaſi a deo ſed etiam ab homine vi
ceretur. Pugnauit ergo ille tunc:vt
⁊ nos poſtea pugnaremus. Vicit il
le:vt ⁊ nos ſimiliter vinceremus.

Nulla ſunt enim ſine temptationū
experimentis opera uirtutis: nulla
ſine perturbatōnibus fides: ⁊ nullū
ſine hoſte certamen: nulla ſine con
greſſione victoꝛia. Uita hec noſtra ĩ
medio inſidiatoꝛuꝫ: in medio pꝛelio
ruꝫ ē. Si nolumus decipi vigilādū
eſt. Si volumus ſuperare pugnādū
eſt. Et iō ſapientiſſimus Salomon.
Fili inquit accedens ad ſeruitutem
dei: pꝛepara animā tuaꝫ ad tēptatio
nem. Uir eiꝫ dei ſapiētia plenus ſci
ens ſtudiū religionis laboꝛeꝫ habe
re certaminis: cū pꝛeuideret pugne
periculuꝫ: ante admonuit pugnatu
ruꝫ: ne foꝛte ſi ad ignoꝛantē tēptatoꝛ
accederet: īparatuꝫ citius vulneraret
Nos itaqꝫ dilectiſſimi qui diuinis
inſtitutionibus eruditi: ad agonem
pꝛeſentis certaminis ſcienter accedi
mus: audiamus dicentē apoſtoluꝫ:
Non eſt nobis colluctatio aduerſuſ
carneꝫ ⁊ ſanguinē: ſed aduerſus pꝛĩ
cipes ⁊ poteſtates: aduerſus mundi
rectoꝛes tenebrarū harū: cōtra ſpi
ritalia nequitie in celeſtibus: ⁊ non
ignoꝛemus ꝙ hi hoſtes noſtri con
tra ſe geri oīa ſentiunt: quecūqꝫ noſ
pꝛo noſtra ſalute agere tēptamus: ⁊
hoc ipſo qđ boni aliquid appetimꝰ
aduerſarios pꝛouocamus. Hec eīm
inter nos atqꝫ illos per diabolice ĩ
uidie fomitē inueterata diſſentio ē.
vt q꞉ illi ab ijs bonis exciderunt: ad
que nos deo auxiliāte pꝛouehimur
noſtris iuſtificationibus toꝛquean
tur. Si ergo nos erigimur: illi coꝛru
unt. Si nos cōualeſcimus illi infir
mantur. Remedia noſtra plage ip
ſoꝛum ſunt: q꞉ curatione noſtroꝛum
vulnerū vulnerātur. State ergo di
lectiſſimi: vt apoſtolus ait: ſuccincti lū
bos mētis veſtre in veritate: ⁊ calcia
ti pedes in pꝛeparatione euāgelij pa
cis in oībus ſumētes ſcutuꝫ fidei in
quo poſſitis oīa tela nequitie ignea
extinguere: ⁊ galeaꝫ ſalutis aſſumi
te: ⁊ gladium ſpiritus qđ eſt verbuꝫ
dei. Uidete dilectiſſimi qꝫ potētibꝰ
nos telis: qꝫ inſuperabilibus muni
mētis dux multis inſignis triūphiſ
⁊ īuictus chriſtiane militie magiſter
armauerit. Succinxit lūbos balteo
caſtitatis: calciauit pedes vīculo pa
cis: q꞉ ⁊ diſcinctus miles cito ab ipu
dicitie incentore uincitur: ⁊ non cal
ciatus facile a ſerpēte moꝛdetᷣ. Scu
tum fidei ad ꝓtectionē totius coꝛpis
dedit: capiti galeā ſalutis īpoſuit: de
xteraꝫ gladio verbi veritatis inſtru
xit: ut ſpiritalis pꝛeliatoꝛ: nō ſoluꝫ ſit
tutus a vulnere: ſed ⁊ repugnantem
ualeat uulnerare. His igitᷣ dilectiſ
ſimi freti armis īpigre atqꝫ intrepi
de pꝛopoſituꝫ nobis certamen inea
mus: ut in iſto ieiunioꝛuꝫ ſtudio nō
eo tantū ſimus fine contenti: ut ſolā
ciboꝛū abſtinentiā putemus eſſe ſec
tandaꝫ: Parū eīm eſt: ſi carnis ſub
ſtantia tenuatur: ⁊ aīe foꝛtitudo nō
alitur. Afflicto paululum exterioꝛe
hoīe: reficiatur interioꝛ: ⁊ ſubtracta
ſaturitate coꝛpoꝛea ſpiritalibꝰ mēs
delitijs roboꝛetᷣ. Circūſpiciat ſe oīs
aīa chriſtiana: ⁊ ſeuero examine coꝛ
dis ſui interna diſcutiat. videat ne
qd ibi diſcoꝛdie ihēſerit: ne qd cupi
ditatis īſederit. Incōtinētiā caſtitas
ꝓcul pellat: mendacij tenebras lux
abigat ueritatis. Quia os qđ menti
tur aīam mentientis interficit. Detu
meſcat ſuperbia: humilitas aſſuma
tur: reſipiſcat iracūdia: cōminuantᷣ
iacula noxiarum: ⁊ obtrectatio lin
gue frenetur. Ceſſent uindicte ⁊ obli
uioni mādētᷣ iniurie. Ois poſtremo
plātatio quā nō plātauit pr̄ celeſtis:
radicitꝰ auferatᷣ. Tūc eiꝫ ī nobis bū

uirtutem ſemina nutriuntur: quãdo ab agro cordis noſtri omne germen externum euellitur. Si quis ergo in quempiam ita cupiditate ultionis exarſit ut eum aut carceri traderet aut uinculis alligaret: abſolutionez non ſolum inſontis ſed etiam eius qui pena dignus uidetur: acceleret ut illa dominice orationis regula fidenter utatur: dicens dimitte nobis debita nr̃a: ſicut ⁊ nos dimitimus debitoribus noſtris. Quam partem petitionum ita dominus in ſpeciali inſinuatione commẽdat: ut totius orationis effectus in hac conditione cõſiſtant. Si enim inquit dimiſeritis hominibus peccata eorum: dimittet ⁊ pater ueſter uobis qui in celis eſt Si autem nõ dimiſeritis hominibꝰ nec pater ueſter dittet uobis peccata ueſtra. ꝓinde dilectiſſimi memores infirmitatis noſtre quia facile in q̄libet delicta prolabimur: hoc potẽtiſſimuz remediuz ⁊ iſtaz efficaciſſimaz uulnerum noſtrorum curationem nullatenus negligamus. Demus ueniã: quã rogamus: ⁊ nõ ſtudeamꝰ uindicari: q nobis precamur ignoſci pauperꝝ gemituſ ſurdo nõ trãſeamꝰ auditu: ⁊ miſericordiam idigẽtibus prompta benignitate preſtemus vt miſericordiam in iudicio poſſimus īuenire. Ad quã perfectõez q ſtudiũ ſuum gratia dei adiutus intenderit hic ſanctum ieiuniũ fideliter paget Hic a fermẽto malicie ueteris alienꝰ in azimis ſinceritatis ⁊ ueritatis ad beatum paſcha perueniet: ⁊ per nouitatem uite digne letabitur ī ſacramento reformatõis humane. Per Chriſtum dominũ noſtrum qui cũ patre ⁊ ſpũ ſancto uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen

De q̄drageſima eiuſdẽ ſmo ſs.

Licet nobis dilectiſſimi appropinquãte feſto paſchali ieiuniũ quadrageſime ipſe legittimi tẽporis recurſus īdicat. cohortatio tamẽ ẽt noſtri ſermoĩs adhibẽda eſt: que auxiliãte dño nec īutilis ſit pigris: nec oneroſa deuotꝫ. Nam cũ oẽm obſeruantiã nr̃am rõ iſtorũ dierum poſcat augeri: nemo ẽ vt confido de vobis qui ſe ad opus bonuz non gaudeat incitari. Natura eĩm noſtra manẽte adhuc mortalitate mutabilis ẽt ſi ad ſũma queqz virtutum ſtudio prouehatur: ſemp tamen ſicut põt habere quo recidat ita põt habere quo creſcat. ⁊ hec eſt perfectoruz vera iuſtitia: vt nũquaz preſumant ſe eſſe perfectos: ne ab itineris nõdum finiti intẽtione ceſſantes ibi incidãt deficiẽdi periculum: vbi proficiẽdi depoſuerint appetitũ. Quia ergo nemo noſtruz dilectiſſimi tã perfectus ẽ ⁊ ſanctus: vt perfectior ⁊ ſanctior ẽe ñ poſſit. oẽs ſimul ſine differẽtia graduũ: ſine diſcretione meritoꝝ ab ĳs ī que peruenimꝰ: in ea que nondũ apprehendimꝰ pia auiditate curamus: ⁊ ad mẽſuraz cõſuetudinis nr̃e neceſſarĳ aliqd addamus augmenti. Paruz enim religioſus alio tẽpore demonſtratur: qui in his diebus religioſior nõ inuenitur. Unde opportune auribus noſtris lectio apoſtolice predicationis inſonuit dicens. Ecce nunc tẽpuſ acceptabile: ecce nunc dies ſalutis. Quid eniz acceptius hoc tempore. quid ſalubrius his diebus: in qbuſ vitĳs bellum indicitur: ⁊ omnium virtutum profectus augetur. Semper quidem tibi o anima Chriſtiana vigilandum contra ſalutis tue aduerſarium fuit: ne vllus pateret locus temptatoris inſidĳs: ſed mo

do tibi maior cautio ⁊ ſollicitior aſ
ſumenda prudentia eſt:quando idē
hoſtis tuꝰ acriori ſeuit inuidia. Nūc
autem in toto mundo poteſtas ei
antique damnationis auffertur:⁊ in
numerabilia illi captiuitatiſ uaſa ra
piuntur. Renuntiat atrociſſimo pre
doni a populis omnium nationum
omniumqꝫ linguarum:⁊ nulluꝫ iaꝫ
genus hominum reperit:quod nō
tirannicis legibus reluctetur:dum
per omnes fines terre regeneranda
in Criſto multorum milium milia
preparēt:appropīquāte noue crea
ture ortu:ſpiritalis nequitia ab his
quos poſſidebat:excluditur. Fremit
ergo expoliati hoſtis impius furor
⁊ nouū querit lucrum:qꝛ ius perdi
dit antiquuꝫ. Captat indefeſſus ⁊ ꝑ
uigil ſi quas reperiat oues a ſacris
gregibus negligentius euagantes:
quas per procliua voluptatuꝫ ⁊ per
deuerā luxurie i diuerſoria mortis
inducat. Inflammat itaqꝫ iras: nu
trit odia:acuit cupiditates: irridet ꝯ
tinentiā:incitat gulam. Queꝫ enim
temptare non audeat:qui nec ab ip
ſo domino noſtro Jeſu Chriſto co
natuꝫ ſue fraudis abſtinuit. Nam ſi
cut euangelica patefecit hyſtoria: cū
ſaluator qui erat verus deus: vt ve
rum hoīem etiam demonſtraret:⁊ i
pias opiniones totius erroris exclu
deret:poſt quadraginta dierū noc
tiumqꝫ ieiuniuꝫ infirmitatis noſtre
in ſe recepiſſet eſuriem: gauiſus dia
bolus ſignū ſe in eo paſſibilis atqꝫ
mortalis inueniſſe nature:vt explica
ret potentiaꝫ:quam timebat. ſi filius
dei inquit es: dic vt lapides iſti pa
nes fiant. Poterat itaqꝫ iſtud om
nipotēs:⁊ facile erat vt ad creatoris
imperiuꝫ i n quam iuberetur ſpeciē:
cuiſlibet generis creatura tranſiret
ſicut cuꝫ voluit in cōuiuio nuptiali
aquam mutauit in vinuꝫ. Sed hoc
magis ſalutiferis diſpenſationibus
congruebat:vt neqſſimi hoſtis aſtu
tia non potentia deitatis ſed humi
litatis myſterio vinceretur. Deniqꝫ
fugato diabolo ⁊ oībus artibus ca
lidi tēptatoris eliſis acceſſerunt ad
dominum angeli ⁊ miniſtrabant ei
vt veri hominis ⁊ veri dei ⁊ apō do
loſas interrogationes inuiolata eēt
humanitas:⁊ apud ſācta obſequia
manifeſta diuinitas. Confundātur
itaque filij diaboli atque diſcipuli
qui repleti inſpiratione viperea ſim
plices quoſqꝫ decipiunt negantes i
Chriſto veraꝫ eſſe naturam dū aut
deitatem homine:aut hominēꝫ dei
tate diſpoliant:cum vnius temporis
gemino documento vtraqꝫ falſitas
ſit perempta:qꝛ ⁊ per famē corporis
vera humanitas: ⁊ per famulantes
angelos demonſtrata eſt manifeſta
diuinitas. Quia ergo dilectiſſimi ſi
cut redemptoris noſtri magiſterio e
docti ſumus:non in ſolo pane viuit
homo:ſꝫ i omni verbo dei dignūqꝫ
eſt:vt populus chriſtianus in quan
tacūqꝫ abſtinentia conſtitutus ma
gis deſideret ſe dei verbo q̄ꝫ cibo ſa
tiare corporeo prompta deuotione ⁊
alacri fide ſuſcipiamus ſolēne ieiu
nium non in ſterili inedia quam ple
rūqꝫ ībecillitas corporis ⁊ auaritie
morbus inducit:ſꝫ in larga beniuo
lentia celebrandum eſt: vt ſcilicet ſi
mus de illis:ō quibus ipſa veritas
dicit. Beati qui eſuriunt:⁊ ſitiunt iu
ſtitiam:quoniaꝫ ipſi ſaturabuntur.
Delitie igit noſtre ſint opera pietatꝫ
⁊ illis cibis qui nos ad eternitatem
nutriunt:ipleamur. Letemur in re
fectionibus pauperuꝫ:quos impen
dia noſtra ſatiauerint. Jocūdemur

ſentiant humanitates noſtram egri
tudines decumbentium:imbecillita
tes debilium:labores exulum:deſti
tutio pupillorum:⁊ deſolatarum la
menta viduarum:in quibus iuuan
dis nemo eſt qui non aliquam poſ
ſit exequi beniuolentie portionem.
Nulli enim paruus é ſenſus cui ma
gnus eſt animus:nec de rei familia
ris modo menſura miſerationis pé
det ac pietatis nunquam merito ca
ret etiam in tenui facultate bone vo
luntatis opulentia. Maiora quidé
impendia ſunt diuitum ⁊ minora me
diocrium:ſed non diſcrepat fructuſ
operum ubi idem eſt affectus operan
tium. In iſta autem dilectiſſimi exer
cendarum opportunitate virtutum.ſũt
etiam aliarum inſignia opera coro
narum que nullo horreorum diſpendio
nulla diminutione pecunie capiantur
ſi pellatur laſciuia:ſi abdicetur ebrie
tas.⁊ carnalis concupiſcentia caſti
tatis legibus edometur:ſi odia trã
ſeant in dilectionem:ſi inimicitie cõ
tantur in pacem:ſi tranquillitas ex
tinguat iram:ſi manſuetudo remit
tat iniuriam:ſi deniqꝫ dominorũ at
qꝫ ſeruorum tam ordinati ſint mo
res ut ⁊ illorum poteſtas minor:et
iſtorum ſit diſciplina deuotior. Hac
igitur obſeruantia dilectiſſimi obti
nebitur miſericordia dei ⁊ abolito
peccatorũ reatu religioſe venerãdũ
paſcha celebrabitur. Quod ⁊ roma
ni orbis piiſſimi ĩperatores ſancta
antiquitus obſeruatione cuſtodiũt:
qui in honorem dominice paſſioniſ
altitudinem ſue poteſtatis inclinãt
⁊ cõſtitutionũ ſuarũ ſeueritate mol
lita multarum culparum reos preci
piunt relaxari:ut in diebus quibuſ
mundus ſaluatur miſeratione diui
na etiam ipſorum ſuperne bonitatiſ
clementiã. Imitentur igitur chriſtia
ni populi principes ſuoſ ⁊ ad dome
ſticam indulgentiã regiis excitentur
exemplis.non enim priuatas leges
fas eſt auſteriores eſſe qꝫ publicas
Remittantur culpe:vincula ſoluan
tur:deleantur offenſe:pereant vltio
nes.ut ſacra feſtiuitas per diuinam
atqꝫ humanam benignitatem om
nes letantes omne ⁊ habeat innocé
tes. Per dominũ noſtrum Jeſum
xpm qui cum deo patre ⁊ ſpiritu ſã
cto viuit ⁊ regnat deus per infinita
ſecula ſeculorum Amen.

De Quadrageſima eiuſdem ſermo tertius.

Emper quidem nos dilectiſſi
mi ſapienter ⁊ ſancte viuere de
cet:⁊ in id voluntates noſtras ãctio
neſqꝫ dirigere:quod diuine noui
mus placere iuſticie:ſed cum hi ap
propinquãt dies:quos illuſtriores
nobis ſalutis noſtre ſacramenta fe
cerunt:diligentiore ſollicitudine cor
da noſtra mũdanda ⁊ ſtudioſius ex
ercenda eſt diſciplina virtutum ut ſi
cut ipſa myſteria quadam ſui parte
maiora ſunt:ita ⁊ noſtra obſeruãtia
ſuperet in aliquo conſuetudiné ſuã
⁊ cui feſtiuitas eſt celebranda ſubli
mior:ipſe quoqꝫ reperiatur ornatior
ſi enim rõnabile ⁊ quodãmodo reli
gioſum videtur per diem feſtum in
ueſtitu nitidiore prodire et habitu
corporis hilaritatem mentis oſten
dere:ſi ipſam quoqꝫ oratõis domũ
propenſiore tunc cura ⁊ ãpliore cul
tu quantum poſſumus:adornamus
nonne dignum eſt ut anima xpiana
que uerum uiuũqꝫ dei templum eſt
ſpeciem ſuam prudenter exornet ⁊ re
demptionis ſuae celebratura ſacra

mentũ omni circũſpectiõe ꝑcaueat:
ne ulla eam macula iniquitatis ob
fuſcet: aut duplicis co:dis ruga de
decoꝛetur. nam quid pꝛodeſt hone
ſtatis foꝛmam pꝛeferens cultus ex
terioꝛ: ſi interioꝛa hoĩs aliquoꝝ ſoꝛ
deant: cõtaminatione uitioꝝ. Oĩa
igitur que animi puritatem ⁊ ſpecu
lum mentis obnubilant: abſtergen
da ſedulo ⁊ quadam elimatione tra
denda ſunt. Scrutetur quiſq; cõſci
entiã ſuã: ſeq; ante ſe ſtatuat pꝛopꝛij
cenſura iudicij: uideat ſi ĩ ſecreto coꝛ
dis ſui illam quam xp̃s dat inuenit
pacem: ſi deſideriũ ſp̃us nulla cõcu
piſcentia carnis ĩpugnat ſi humilia
non ſpernit: ſi alta non appetit. ſi ini
quo non delectatur lucro: ſi imode
rato rerũ ſuarũ nõ gaudet augmen
to: ſi deniq; aliena felicitate non vri
tur aut inimici miſeria non letatur.
Et cum harũ perturbationũ nihil ĩ
in ſe foꝛte reppererit: ſincero diſcuti
at examine qualium cogitationum
ſpecie frequentetur. ⁊ utrũ nullis ua
nitatũ imaginibuſ acquieſcat: uł q̃z
cito animũ ab his que noxie blãdi
untur abducat. Nam nullis illece
bꝛis cõmoueri: nullis cupiditatibuſ
titillari: nunc eſt iſtius uite que tota
tentatio eſt: ⁊ qua nimirũ vincitur:
qui vinci ab eodem nõ veret̃. Sup
bum eſt enim de non peccandi facili
tate ꝑſumere. cũ hoc ipſum ꝑſumpſi
ſſe peccatũ ſit: dicẽte btõ Joãne apo
ſtolo: Si dixerimus quoniã pecca
tum non habemus noſipſos seduci
mus: ⁊ veritas in nobis non eſt: ne
mo igit̃ dilectiſſimi ſe fallat: nemo
ſe decipiat. Neque enim quiſq̃z de
coꝛdis ſui puritate confidat ut putet
ſe nullis tentationũ periculis ſubia
cere cuz puigil ille tentatoꝛ eos acri
oꝛibus pulſet inſidiis quos maxĩe

videt abſtinere a peccatis: nã a quo
dolos ſuos contineat qui ipſũ quo
q; dominũ maieſtatis auſus ẽ calli
ditatis ſue fraude tentare. Viderat
ſuperbiam ſuam baptizari domini
ieſu humilitate calcataz: intellexerat
quadraginta dierum ieiunio omnẽ
cupiditatem carnis excluſaz: ⁊ tamẽ
nõ deſperauit de artibꝰ ſue malicie
ſpiritalis impꝛobitas: tantumq; ſibi
de nature noſtre mutabilitate ꝑmiſit
ut quam experiebatur hominem
preſumeret poſſe fieri peccatorem
Si ergo ab ipſo domino ⁊ Salua
toꝛe noſtꝛo d̃ceptionũ ſuaꝝ diabolꝰ
nõ reuocauit inſidias: quãto magis
fragilitatem noſtram impugnare ꝑ
ſumet quoſ exinde uehementioꝛe odio
⁊ inuidia ſeuioꝛe perſequitur: ex quo
ei in baptiſmo renuntiauimus. ⁊ ab
illa cui dominabatur oꝛigine ĩ nouã
creaturam diuinã regnatione trãſiui
mus. Unde quia duz moꝛtali carne
circũdamur: nõ deſinit nobiſ ãtiquꝰ
hoſtis laqueos peccati ubiq; pre
tendere: ⁊ tũc maxime aduerſꝰ chꝛiſti
mẽbꝛa ſeuire: quando ab eis ſunt ce
lebꝛãda ſacratioꝛa myſteria. merito
doctrina ſpiritus hac eruditione im
buit populum Chꝛiſtianũ ut ad paſ
chale feſtum quadraginta dierum
continentia ſe prepararet. Cuiꝰ puri
ficationis ratio iaz nos ad obſuãtiã
ſue ſalubritatis inuitat: ⁊ diligentiã
nobis propoſite caſtigatõis indicit.
Quanto enim ſanctius quiſq; hos
dies inuenietur egiſſe: tanto ꝓbabit̃
paſcha domini honoꝛaſſe religioſiꝰ
In diebuſ igitur sanctoꝝ ieiunioꝝ
pietatis opera quibꝰ ſemꝑ ſtudendũ
eſt: abundantius exequamur: miſeri
coꝛdes ſimus ad omnes: maxĩe autẽ
ad domeſticos fidei: ut ĩ ipſis quoq;
elemoſinarũ diſtributõibꝰ bonitatẽ

patris celeſtiſ imitemur qui ſolē ſuū
oriri facit ſup bonos ꝛ malos ꝛ plu
it ſuper iuſtos ꝛ iniuſtos. Quāuis er
go fideliū ꝑcipue adiuuāda ſit pau
pertas: etiam illi tamen qui nondū
euangeliū ceperūt: in ſuo labore mi
ſerandi ſūt. Quia in hominibus na
ture eſt diligenda cōmunio: que noſ
etiam iis benignos debet efficere: q
nobis: quacunqꝫ conditione ſubie
cti maxime ſi eadem gratia iaꝫ rena
ti ꝛ eodem ſanguinis chriſti precio
ſunt redempti. Simul enīꝫ ꝛ cū iſtis
habemus ꝙ ad imaginem dei cōdi
ti ſumus: nec carnali origīe a nobis
nec ſpiritali natiuitate diuiſi ſunt. eo
dem ſpiritu ſanctificauit: eadem fide
viuimus: ad eadem ſacramenta cō
currimus. Non ſpernatur hec vni
tas: nec vilis nobis ſit tanta commu
nio: ſed hoc ipſo nos per omnia fa
ciat mitiores: ꝙ eoꝝ vtimur ſubiecti
one cum quibus vni domino eadē
ſubijcimur ſeruitute. Si quis ergo
hoꝝ grauioribus dominos ſuoſ of
fendere delictis: indulgentiam nūc
in diebus reconciliationis accipiūt
Auferat miſeratio ſeueritatem: ꝛ ve
nia deleat vltionem: nullū cuſtodia
teneat: nullum carcer includat: quo
niam deus noſter miſericordiā ſuā
hac conditione promiſit: ut remittē
da ſibi iſ poſſet peccata propria qui
remiſiſſet aliena. Diſſenſionum ma
terie dilectiſſimi ꝛ inimicitiaruꝫ acu
lei conterantur. Ceſſent odia: defici
ant ſimultates: in vnitatem dilectio
nis omnia mēbra cōueniant. Beati
enim pacifici: quia filij dei vocabun
tur: nec ſolum filij ſed etiaꝫ heredes:
coheredes autem chriſti: qui viuit ꝛ
regnat in ſecula ſeculorum Amen.

De Quadrāgeſima eiuſdem
Sermo quartus.

Predicaturus vobis dilectiſſi
mi ſacratiſſimū maximūqꝫ ie
iuniū quo aptius vtar exordio: q̄ꝫ
ut verbis apoſtoli in quo chriſtus
loquebatur: incipiam. Dicamqꝫ qđ
lectū eſt: Ecce nunc tempus accepta
bile: ecce nūc dies ſalutis. Quis eni
nulla ſint tempora que diuinis non
ſint plena muneribus ꝛ ſemꝑ nobiſ
ad miſericordiam dei per ipſiuſ gra
tiam preſtetur acceſſus. nūc tñ om
niū mentes maiori ſtudio ad ſpirita
les profectus moueri: ꝛ āpliori fidu
cia oportet animari quando ad vni
uerſa pietatis officia illius nos diei
in quo redempti ſumus recurſus i
uitat: ut excellens ſuper omnia paſſi
onis dominice ſacramentū purifica
tis ꝛ corporibus ꝛ aīs celebremus:
Debebatur quidem tātis myſterijs
ita inceſſabilis deuotio ꝛ continua
ta reuerentia ut tales ꝑmaneremuſ
in conſpectuꝫ dei: quales nos i ipſo
paſchali feſto dignū eſt inueniri. ſed
quia hec fortitudo paucoꝝ eſt: ꝛ dū
carnis fragilitate auſterior obſeruā
tia relaxatur: dūqꝫ per uarias actio
nes vite huius ſolicitudo diſtendit
neceſſe eſt de mūdano puluere etiaꝫ
religioſa corda ſordeſcere: neceſſe eſt
de mūdano puluere etiam religioſa
corda ſordeſcere. Magna diuine in
ſtitutionis ſalubritate prouiſum eſt:
ut ad reparandam mentium purita
tem quadraginta nobis dieꝝ exer
citatio moderat̄. ꝛ ieiunia caſta de
coquerēt. Ingreſſuri igit̄ dies my
ſticos ꝛ purificandos animis atqꝫ
corporibus ſacratius inſtitutos: ꝑ
ceptis apoſtolicis obedire curemuſ
emūdātes nos ab oī inquinamēto

carnis ac ſpiritus ut caſtigatis col
luctationibus que ſunt inter vtrãqȝ
ſubſtantiã: animis quoqȝ ſub dei gu
bernaculis conſtitutũ corporis de
cet eſſe rectorẽ: dominatiõis ſue ob
tineat dignitatẽ: ut nemini dãtes vl
lam offenſionẽ uituperationib⁹ elo
quentiũ non ſimus obnoxij. digna
enĩ ab infidelibus reprehẽſiõe car
pemur: ⁊ noſtro uitio lingue impie
in iniuriã ſe religionis armabunt:
ſi ieiunantiũ mores a puritate perfẽ
cte cõtinentie diſcreparint. Non enĩ
ĩ ſola abſtinẽtia cibi ſtat noſtri ſum
ma ieiunii aut fructuoſe corpori eſ
ca ſubtrahitur niſi mens ab iniqui
tate reuocetur: ⁊ ab obtrectatõibus
lingua cohibeatur. Sic ergo nobiſ
edendi ẽ moderãda libertas ut etiã
alie cupiditates eadẽ lege frenẽtur.
Manſuetudinis ⁊ patientie pacis
⁊ trãquillitatis hoc tẽpus eſt. ĩ quo
excluſa oĩum contaminatione vitio
rũ perpetuitas eſt obſeruãda virtu
tũ. Nunc pioꝝ mentium fortitudo
donare culpas: negligere contume
lias: ⁊ obliuiſci aſſueſcat iniurias.
Nunc fidelis animis per arma iuſti
cie a dextris ſe exerceat ⁊ ſiniſtris ut
ꝑ gloriã ⁊ ignobilitatẽ per ĩfamiã ⁊
bonã famã: ſecurã ꝯſciãqȝ conſtãtẽqȝ
ꝓbitatẽ. nec laude ĩſolẽt nec obꝓbria
defatigent: religioſoꝝ modeſtia nõ
ſit meſta: ſed ſcã. Nec inueniãẽ ĩ eis
ullaꝝ murmura q̃relaꝝ. qbus nũq̃ȝ
deſunt ſanctoꝝ ſolatia gaudioꝝ. nõ
timeatur inter opera miſericordie
terrenaꝝ diminutio facultatũ. ſem
per diues eſt: chriſtiana paupertas
quia plus eſt quod habet: q̃ȝ quod
non habet. Nec pauet in iſto mun
do indigentia laborare cui donatũ
eſt in omniũ reꝝ domino oĩa poſſi
dere. Operantibus ergo que bona
ſunt non eſt oĩno metuendũ ne ĩ eis
deſit facultas operandi: cũ ⁊ in duo
bus nũmis euangelice illius vidue
ſit laudata deuotio: ⁊ pro calice aq̃
frigide premiũ habet gratuita lar
gitio. Ex affectibbus enim pioꝝ beni
gnitatis menſura taxatur. ⁊ nunq̃ȝ
cũ miſerendi efficacia deſerit in quo
miſericordia ipſa non deficit. Expta
eſt hec uidua illa de Sarepta que
beato Helie ĩ tp̃e famis vnius diei
cibũ quẽ ſolũ habebat: appoſuit: et
prophete eſuriẽ neceſſitati ſue ꝓferẽſ
exiguũ farine ⁊ puſillũ olei incõtan
ter expendit. Sed non defuit ei: qđ
fideliter erogauit ⁊ in vaſis pia effu
ſione vacuatis fons noue ubertatis
exortus eſt ut ſanctis uſibus nõ mi
nuereẽ eius ſubſtãtie plenitudo cu
ius non fuit formidata defectio. Is
aũt ſtudijs dilectiſſimi ad que uos
volũtarie confidimus eſſe ꝑparatoſ
non ambigatis diabolũ qui omni
um: virtutũ eſt aduerſarius: inuidere
⁊ ad hoc vim ſue malignitatiſ arma
re: ut quos nõ potuerit deijcere per
diffidentiã: conetur ſuperare ꝑ glo
riam. Uicinum eſt .n. rectis actioni
bus ſuperbie malũ: ⁊ õ proximo ſp
virtutibus inſidiatur elatio: qa dif
ficile eſt ut laudabiliter uiuentẽ lauſ
non capiat: niſi ut ſcriptum eſt: Qui
gloriatur in domino glorieẽ. Cuiuſ
uero ille hoſtis nequiſſimus nõ au
deat ĩpugnare propoſitũ cuiuſ non
appetat uiolare ieiuniũ: quãdo uer
ſutias ſuas fecit ſicut euangelica le
ctione patefactũ ẽ: nec ab ipſo mun
di ſaluatore cõtinuit. Expaueſcẽs .n.
in illo: quadraginta dieꝝ noctiũqȝ
ieiuniũ explorare callide uoluit utꝝ
hanc continentiã donatam haberet
an propriã ut non metueret decepti
onũ ſuaꝝ opera ſoluẽda: ſi chriſtus

eius eſſet cōditionis cuius ē corpo
ris. Primo itaqꝫ dolo ſcrutatus ē
an ipſe eſſet ſubſtantiaꝝ creator qui
reꝝ corporeaꝝ poſſet in que veller
mutare naturas. Secundo an ſub
humane carnis ſpecie diuinitas obū
brata tegeret cui facile eſſet puium
ſibi aera facere ⁊ terrena per uacuū
mēbra librare. Sed cū illi dominus
iuſticiā maluiſſet opponere veri ho
minis q̄ꝫ potentiā manifeſtare dei
tatis ad hoc ꝯuertit terre fraudis i
geniū: ut eū in quo diuine poteſtatis
ſigna ceſſauerant: dominandi cupi
ditate tētaret ⁊ ad venerationeꝫ ſui
regna mūdi pollicendo traduceret.
Sed prudentiā diaboli ſtultaꝫ fecit
ſapiā dei: ut ſuperbus hoſtis hoīeꝫ
videns queꝫ aliquando ſupauerat
non metueret eū perſequi: quē pro
oībus oportebat occidi. Huius igit
aduerſarij dolos non ſolū illecebꝛiſ
gule: ſed etiā in propoſito abſtinen
tie caueamus. Qui eni ſciuit huma
no generi mortē inferre per cibū no
uit ⁊ p ipſum nocere ieiuniū: ⁊ ad cō
trarie fraudis effectum famulis vtē
do manicheis ſicut per ſerpentē ītu
lit interdicta ꝯſumi: ita per famem
ſuadet conceſſa vitari. Utilis qdeꝫ
eſt abſtinentia: que parco aſſueta vi
ctu delitiaꝝ cohibet appetitū. Sed
veh illoꝝ dogmati apud quos etiā
ieiunando peccat: dānant creatura
rū naturā in creatoris iniuriā: ⁊ con
taminari edētes aſſerūt ijs: quoꝛuꝫ
non deū ſed diabolū ꝯditorē eē diſ
finiūt: cū prorſus nulla ſit ſubſtātia
mala: nec ipſius mali ſit vlla natura
Oia. n. bona bonus auctor inſtituit
⁊ vnus ē vniuerſarū rerū creator: q
fecit celū ⁊ terrā: mare ⁊ oīa que ī eis
ſunt. Ex quibuſ quicqd hōi ad cibū
potūqꝫ cōceſſum ē: ſanctū ⁊ mūduꝫ
eſt in ſui generis qualitate. Qd ſi i
moderata auiditate ſumatur: nimie
tas edaces ⁊ bibaces decorat: nō ci
bi neqꝫ natura ꝯtaminat. Oia. n. ſi
cut apoſtolus ait: Mūda ſūt mūdiſ.
Coinqnatis. n. ⁊ infidelibus nihil ē
mundū: ſed cognata ſunt eoꝝ mens
⁊ ꝯſcia. Uos aūt dilectiſſimi catho
lice matris ſcā generatio quos ī ſco
la virtutis ſpūs ſcūs erudiuit: liber
tatē veſtrā congruā rōne modera
mini. ſcientes quoniā bonū ē ⁊ a li
citis abſtinere: ⁊ cū caſtigatius viuē
dū ē: ita diſcernere cibos ut uſus eo
rū ſemoueat. non natura damnetur
Nulla itaqꝫ uos contagionis hui⁹
aſꝑgat impietas: qui ſua maxime ob
ſeruantia polluūtur ſeruientes crea
ture potiuſ q̄ꝫ creatori. ⁊ luminarib⁹
celi ſtultā abſtinentiā deuouentes:
quos: nemo ambigat eſſe maniche
os qui in honoreꝫ ſolis ac lune die
dominico ⁊ ſecūda feria deꝑhenſi
fuerint ieiunare. Uno. n. puerſitatiſ
ſue ope bis impij bis ꝓphani ſūt: qui
ieiuniū. ſuū ⁊ ad ſideꝝ cultū ⁊ ad re
ſurrectionis xp̄i inſtituere ꝯtemptū
Abdicant. n. ſacro ſalutis hūane: et
xp̄m dominū noſtꝝ ſicut in uerita
te carnis nr̄e denegant natū: ita mor
uere ⁊ reſurrexiſſe nō credūt. Et ob
hoc diē ſalutis ⁊ leticie noſtre ſui ie
iunij merore ꝯdēnauit: cunqꝫ ad te
gendū infidelitatē ſuā noſtris aude
ant intereſſe myſterijs: ita in ſacroꝝ
cōmunione ſe tēperant ut interdum
tutius lateant ore indigno xp̄i corp⁹
accipiūt: ſanguinē aūt redēptōis no
ſtre haurire oīno declinant. Quod
ideo ueſtrā uolumus ſcire ſcitatē ut
uobis huiuſcemōi hoīes ⁊ his ma
nifeſtent indiciis: ⁊ quoꝝ deꝑhēſa
fuerit ſacrilega ſimulatio notari ⁊ ꝑ
diti a ſanctoꝝ ſocietate ſacerdotali

autoꝛitate pellant᷑. De talibus eniȝ
btūs Paulus apl̄s eccleſiā dei ꝓui
demonet dicēs: Rogamus autem
uos fratres ut obſeruetis eos qui
diſſenſiones ⁊ offendicu la pꝛeter
doctrinam quam audiſtis faciunt
⁊ declinare ab iis. Huiuſmodi eni
chꝛiſto domio nō ſeruiunt: ſed ſuo
uentri: ⁊ per dulces ſmones ⁊ bene
dictones ſeducunt coꝛda īnocētium
His ergo dilectiſſimi admonitiōib⁹
noſtris: quas auribus ueſtris cōtra
execrabilem ſectam frequenter in
geſſimus ſufficienter iſtructi ſanctos
quadꝛageſime dies pia deuotōe ſuſ
cipite: ⁊ ad ꝓmerēdaȝ miſericoꝛdiā
dei per opera nos miſericoꝛdie pꝛe
parate: irā extinguite: odia deponite
unanimitatē diligite ⁊ ſinceris uos
humilitatis officijs inuicē pꝛeuenire
Seruis ⁊ his qui vobis ſubiecti ſūt
cū equitate dn̄antiū. Nullus eoꝛuȝ
clauſtris crucief᷑ aut vinculiſ: ceſſent
vindicte: remittant᷑ offenſe: ſeueritas
lenitate: indignatio manſuetudine:
diſcoꝛdia pace mutet᷑. Oēs nos mo
deſtos oēs placidos oēs experian
tur benignos: ut ieiunia nr̄a acce
pta ſint deo. Cui ita demū ſacrificiū
uere abſtinentie ⁊ vere pietatis offe
rimus ſi nos ab oi malitia continea
m⁹. Cū inimicis aūt crucis xp̄i nulla
ꝯſenſione iūgamur: ne in pioꝝ ꝯſoꝛ
tio ſanctitas fidelium polluat᷑. Lux
ſeparet᷑ a tenebꝛis ⁊ fugāt filios di
aboli filij veritatis. In templū eniȝ
dn̄i quod eſt eccleſia xp̄i nil cōtami
natū inferri: nihil ꝓphanū opoꝛtet
admitti. ut in oi imūditia a penetrali
bus coꝛdis excluſa ſanctificet᷑ ieiu
niū noſtꝝ: ⁊ ſimus eternū ſci ſpirit⁹
habitaculū: qui nos a peccatoꝝ ſoꝛ
dibus emūdatos ⁊ poſſidere digne
tur ſp̄ ⁊ regere. Secūda ig᷑ ⁊ qr̄ta
⁊ ſexta feria ieiūnemus. Sabbato
aūt apud ſanctū Petꝝ vigilias cele
bꝛemus qui cōmendati ſibi gregis
curam habere non deſinens cuſto
diā nobis ō ſuis p̄cibus obtinebit:
auxiliante deo nobis per oia cui cū
filio ⁊ cū ſpiritu ſcō vna ē deitas vna
maieſtas in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De ieiunio quadrageſimali eiuſ
dem: ſermo quintus.

Poſtolica dilectiſſimi doctri
na nos admonet: ut depona
mus veterē hominē cū actibus ſuiſ
⁊ de die in diem ꝯuerſatiōe renoue
mur. Si. n. templū dei ſumus ⁊ mē
tium nr̄aꝝ ſp̄us ſanctus habitatoꝛ ē
dicente apl̄o: Uos eſtis templū dei
viui: multa nobis vigilantia laboꝛā
dum eſt: ut coꝛdis noſtri receptacu
lū tanto hoſpite non ſit indignū: ⁊ ſi
cut in domibus manufactis lauda
bili diligentia ꝓuidet᷑: ut ſit aut iſu
ſione hymbꝛiū aut turbine pꝛocella
rū uel ipſa fuerit antiquitate coꝛꝛu
ptū in integꝝ cura reſtituat ita iūgi
oȝ ſollicitudine pꝛecari ne quid i no
ſtris animis incōpoſitū ne quid iue
niat᷑ imundū. Quāuis. n. edificium
noſtꝝ ſine ope ſui non ſubſiſtat arti
ficis: nec fabrica noſtra poſſit eſſe
incolumiſ niſi ei pꝛotectio ꝓfuerit cō
ditoꝛis: tn̄ quia ratiōabiles lapides
ſumus ⁊ viua materies. ſic nos au
toꝛis nr̄i extruxit manus ut cuȝ op᷑
fice ſuo etiam is qui reparat: opet᷑
gratie igit᷑ dei obediētia ſe humana
ſubtrahat nec ab illo bōo ſine quo
nō pōt bōa eſſe: deficiat. At ſi quid
ſibi impoſſibile aut arduum in man
datorum effectibus reperitur non
ſe remaneat. ſed ad iubētē recurrat
qui ideo dat p̄ceptū ut excitet ꝺ᷑ide

riū:⁊ ꝓſtet auxiliū dicente ꝓpheta Jacta in deū cogitatū tuū ⁊ ipſe te enutriet. An forte inſolenter quiſq̃ ita ſuperbit. ⁊ ita ſe illeſū ita imaculatū eſſe ꝓſumit ut nullius iam renouationis indigeat. Fallitur prorſus iſta pſuaſio ⁊ nimia uanitate ueterāſcit. Quicūq̃ inter tentationes huius uite ab oī ſe vulnere credit immunē: plena oia periculis: plena laqueis. Incitant cupiditates: inſidiantur illecebre: blandiūtur lucra: dāna deterrent. Armate ſunt obloquentiū lingue: nec ſp veracia ſunt ora blādientiū ut facilius ſit uitare diſcordē q̃ declinare fallacē. In ipſis autē uirtutibus obtinendis tā dubi⁹ modus etiam incerta diſcretio eſt ut ſi quiſq̃ inter bonoꝝ malaꝝq̃ confinia ſubtiliſſimi diſcrimimus potuerit ſeruare menſuras: difficile ſit: ut bene ſibi conſciam ꝓbitatem obtrectantiū lingua nō mordeat ⁊ iniquorū euadit opprobria cui eſt amica iuſticia. Jam cū ad ipſas reꝝ tpaliū uarietates cogitatio humana conuertit: quāte ſe opponūt caligines: q̃nti prauaꝝ opinionū oboriunt errores ut de obiectu ꝯtrarioꝝ ſumat materia querelaꝝ. Nā lꝫ oīū fideliū corda non dubitent: nulliſq̃ tpibus ꝓuidentiā abeſſe diuinā: nec de ſtellarū poteſtate que nulla ē: ſecularium negocioꝝ pendere prouentus. Sed equiſſimo ⁊ clementiſſimo ſūmi regis arbitrio cūcta diſponi: ſicut ſcriptū eſt: Uniuerſe vie domini miſericordia ⁊ ueritas: tamen cū quedam non ſm deſideria noſtra procedunt ⁊ ſub humani iudicij errore ſupior pleꝝq̃ iniqui cā q̃ iuſti: uicinum nimis atq̃ contiguū ē ut etiā magnanimos iſta concutiant ⁊ in aliquod illicite cauſationis murmur īpellāt.

Si quidem iſtis uarietatibus etiam excellentiſſimus propheta deo uſq̃ ad periculū ſe turbatū profitetur. et dicit. Mei aūt pene moti ſūt pedes pene effuſi ſunt greſſus mei: quia zelaui peccatoribus pacē pctōꝝ uidēs Unde quia paucoꝝ eſt tam ſolida fortitudo ut nulla inequalitatū perturbatiōe quatiat. ⁊ multos fideliū non aduerſa tm̄ ſed etiā ſecunda corrūpant: ſanandis uulneribus q̃bus hūana infirmitas ſauciat diligens eſt adhibenda curatio. ideo enī de periculis quibus mūdus hic plen⁹ eſt. quedā breuiter percurri: ut dicente ſcriptura: Quis gloriabitur caſtū ſe habere cor: aut mūdū ſe eē a peccato: oēs ſibi intelligant delictorum indulgentiā aut reparationis neceſſariā eſſe medicinā. Quādo autem opportuni⁹ dilectiſſimi ad remedia diua recurrimus: q̃ cū ipſa nobis ſacramēta redēptionis noſtre tēpoꝝ lege referūt: q̃ que ut dignius celebremus: ſaluberrime nos quadragita dieꝝ ieiunio ꝓparemus. Non. n. hi tantū qui p mortis xpi reſurrectioniſq̃ myſteriū in nouā uitā baptiſmo ſunt regenerante ueniuri: ſed etiam oēs populi renatoꝝ utiliter ſibi ⁊ neceſſitarie preſidiū huius ſanctificationis aſſumūt. Illi ut que nondū habent: accipiant: iſti ut accepta cuſtodiant. Dicente naq̃ aplo. qui ſtat uide ne cadat. Nemo ē tanta firmitate ſuffultus: ut de ſtabilitate ſua debeat eſſe ſecutus. Utamur igitur dilectiſſimi tpis uenerabilibus inſtitutis: ⁊ ſollicitiore cura cordis noſtri noſtri ſpecula rogamus. Quantūlibet. n. caſte ⁊ ſobrie mortalis hec uita ducat. quodā tamen puluere terrene ꝯuerſationis aſpgit ⁊ nitor mētiū ad dei imaginē conditaꝝ nō ita

a fumo totius uanitatis alienus ē ut nulla poſſit ſorde fuſcari: ⁊ non ſemper indigeat expoliri. Quod ſi etiam caſtiſſimis aīs neceſſarium eſt quanto illis amplius eſt expetendū qui tota forte anni ſpatia aut ſeculares aut forte negligenti⁹ tranſierūt quos charitate debita cōmonemuſ ut non ideo ſibimet blādiantᷣ: quia nobis conſcientia ſingulorꝝ patere non poſſunt: cum oculos dei ſimul uniuerſa cernentes nō abditam locorꝝ non parietum ſepta ſecludant: nec ſolum ei acta ⁊ cogitata uerū et agenda ⁊ cogitanda ſunt cognita. Iſta ergo ſcientia ſūmi iudicis iſte ē tremendus aſpectus cui peruiū ē oē ſolidum ⁊ apertum omne ſecretum cui obſcura clarent: muta reſpōdēt: ſilentiū confitetᷣ: ⁊ ſine uoce menſ loquitur. Nemo patientiaꝫ bonitatis dei de peccatorꝝ ſuorꝝ impunitate cōtemnat: nec ideo illum eſtimet nō offenſum: quia necdū eſt expertus iratum. Non ſunt longe uie mortalis inducie nec diurna eſt licentia inſipiēſium voluptatum in eternarꝝ dolorem tranſitura penarum: ſi duꝫ iuſticie ſententia ſuſpenditur: penitentie medicine non queritur. Confugiamus igitur ad preſentem ubiqꝫ miſericordiam dei: ⁊ ut ſanctuꝫ paſcha domini digna obſeruantia celebrētᷣ cunctorꝝ ſe infidelium corda ſanctificent: miteſcat ſeuitia: manſueſcat iracūdia: remittat ſibi omnes culpas inuicem ſuas: nec exactor ſit vindicte: qui petitor eſt venie. Dicentes.n. Dimitte nob̄ debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris: duriſſimis nos vinculis illigamus niſi quod ꝓfitemur: impleamus. vnde ⁊ ſi orationis huius ſacratiſſimū pactum non tota conditiōe ſeruatū

eſt nunc ſaltem conſcientiā ſuaꝫ vn⁹quiſqꝫ cognoſcat: ⁊: de alienis ignoſcendo delictis abolitionem ſuoruꝫ obtineat peccatorꝝ: Dicente nanqꝫ domino: Si dimiſeritis hominib⁹ peccata eorꝝ: dimittet ⁊ vobis pater veſter qui in celis eſt: delicta veſtra. Nō longe eſt ab uno quoqꝫ quod poſcit eum de benignitate ſupplicis ſententia pendeat iudicantis. Qui humanarꝝ precum miſericors ⁊ iuſtus adiutor equitati ſue de noſtra lenitate preſcripſit ut non haberet in eos ius ſeueritatis: quos non inueniſſet cupidos vltionis: dementes autem ⁊ mites animos etiam largitas decet. Nihil eſt n. digniuſ qꝫ ut homo ſit ſui actoris imitator ⁊ ſm modum prope facultatis diuini ſit operis executor. nam cum aluntᷣ eſurientes: ueſtiuntur nudi: fouentur infirmi: nonne auxilium dei manuſ explet miniſtri: ⁊ benignitas ſerui: munus eſt domini: qui cum ad effectuſ miſericordie ſue adiutore non egeat ita ſuam omnipotentiam temperauit: ut ⁊ laboribus hominum ꝑ homines ſubueniret. Et merito deo gratie referentur ō pietatis officiis: cuius opera uiderentur in famulis Propter quod ipſe dominus diſcipulis ſic ait: Sic luceat lux ueſtra coram hominibus ut videant opa ueſtra bona: ⁊ magnificent patrem ueſtrem qui eſt in celis. Qui cum eodē patre ⁊ ſpiritu ſancto uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorꝝ benedictus: Amen

De paſſione ⁊ reſurrectione domini eiuſdem: Sermo primus.

Semper quidē dilectiſſimi miſericordia domini plena ē terra: ⁊ vnicuiqȝ fideliū ad colendū deū ipſa rerū natura doctrina ē dū celū ⁊ terra mare ⁊ oīa q̄ in eis ſunt: bonitatē ⁊ oīpotentiam ſui proteſtantur auctoris ⁊ famulantiū elementorū mirabilis pulchritudo iuſtā ab itellectuali creatura graciarū exigit actionē. Sed cū ad iſtos dies recurritur quos ſpālius reparationis ſacrā ſignarūt. ⁊ qui vicino ordine atqȝ ꝯtiguo feſtū paſchale p̄cedunt: diligentiuſ p̄paratio religioſe purificationis nobis indicitur. Quāuis.n.in quolibet tpe innocēs uita ſit multorū: ⁊ plurimos deo bonorū actuū conſuetudo cōmēdet nō adeo tamen ꝰ conſcie integritate fidentiū eſt ut humanā fragilitatez inter ſcandala tentationeſqȝ degentē nihil potuiſſe arbitremur qđ lede retincidere. Cū propheta excellentiſſimus dicat: Quiſ gloriabitur caſtū ſe habere cor: aut mundū ſe eē a peccato: ⁊ iterū. Ab occultiſ meis mūda me domine: ⁊ ab alienis parce ſuo tuo. Si aūt quod experimentis probatur: talis conditio eſt eorū qui cōcupiſcentijs renituntur: q iracundie montibus reluctantur: ⁊ ipſarū quoqȝ cogitationū arcana caſtigant ut ⁊ nunqȝ poſſint in cordibus ſuiſ nō inuenire quod reprobent ⁊ ſepe aut fallantur occultis: aut decipiantur alienis que in alijſ vitia quē egritudines ⁊ quanta ſint vulnera quibꝰ auſterior ſit adhibenda medicina ut illius ſacri p qđ ſoluuntur opa dia boli: nō inueniātur alieni. Paſchal quippe feſtiuitatis hoc propriū ē ut tota eccleſia remiſſiōe gaudeat peccatorū: q̄ nō in eis tm̄ fiat q ſacro baptiſmate renaſcūtur. ſed etiā in eis q dudū in adoptiuorū ſorte nūerant. Quāuis.n.principaliter nouos homines faciat regeneratiōis ablutio qa tamen ſp neceſſaria ē oībus contra rubiginē mortalitatis quottidiana renocatio: ⁊ inter profectū gradus nullus ē qui non ſemp melior eſſe debeat generaliter adnitendū ē: ut in die redēptionis nemo ineniat in vitijs vetuſtatis. Qđ ergo dilectiſſimi in omni tempore: vnūquenqȝ cōuenit facere xpianum: id nūc ſollicitius eſt ⁊ deuotius exequendum: ut apoſtolica inſtitutio quadraginta dierum ieiunijs impleatur: nō ciborum parcitate tantūmodo: ſed p̄uatione maxime vitiorum. Nam cum ad hoc caſtigatio iſta ſūatur ut carnalium deſideriorū fomites ſubtrahantur: nullum magis ſectandum eſt continentie genus q̄ȝ ut ſemper ſimus ab iniuſta volūtate ſobrij: et ab inhoneſta actione ieiunij: que denotio non omittit egros: non ſecernit inualidos: quia ⁊ in languido atqȝ inutili corpore poteſt animi integritas reperiri: ſi ubi ſint ſedes prauitatis: ibi confirmentur fundamenta virtutis. Et ideo infirme carnis iſta ſufficit egritudo: que ſepe menſuram voluntarie afflictionis excedit tantum ut menſ officii ſui ipleat partes: ⁊ que corporea epulatione non vtitur: nulla inīquitate paſcatur. rationabilibus autem ſanctiſque ieiuniis nulla vtilius q̄ȝ elemoſinaruȝ opera copulantur: que uno miſericordie nomine multas laudabiles pietatis continet actiones: ut oīum

fideliū pares animi eſſe poſſint etiā
inter īpares facultates. dilectio eniꝫ
q̄ ſimul deo hōiqꝫ debetꝛ: nullis nā
q̄ꝫ īpeditꝛ obſtaculis ut non ei ſp̄ be
ne velle ſit liberū: dicentibus quippe
angelis: Gloria in excelſis deo ⁊ in
pax hominibus bone volūtatis. nō
ſolū virtute beniuolentie: ſed etiā pa
cis bono beatus efficitꝛ: quicunque
alijs quacūque miſericordia labo
rantibus charitate cōpatimur: La
tiſſima enī ſunt opera pietatis: que
ipſa ſui varietate id veris pferꝛ chri
ſtianis ut in diſtributiōe elemoſina
rum non ſolū diuites ⁊ abūdantes
ſed etiā mediocres habeant portio
nē. ⁊ qui largitatis ſunt viribus ine
quales: mentis tamen affectiōe ſunt
ſimiles. nā cum ſub oculis domini
multi in gazophylatio ex opulentia
ſua multa conferrēt. vidua quedam
duos intulit nummos. ⁊ talis Ieſu
chriſti teſtimonio meruit coronari:
ut in tam puo muneris modo oīuꝫ
fuerit collationi cōdigna pferri. qa
inter magna coꝝ dona quibus mꝉ
ta reſidebāt: illius quod fuit exiguū
fuit totū. Si vero aliquis tante pau
pertatis coartatꝛ anguſtijs ut nec ad
duo era inopi īpartiēda ſufficiat: hꝫ
in pceptis domini unde implentur
bone uolūtatis officiū: ſi quidem q
ſitienti paupi calicē aque frigide mi
niſtrari mercedē eſt ſui operis ade
pturus: tanta ſeruis ſuis domio ad
obtinendū regnū ſuum preparante
cōpēdia: ut etiā prohibitio aque. cu
ius vſus gratuitus atqꝫ cōmunis ē
premio nō careret qd̄ ne ulla inter
diceret difficultas: de aqua frigida
forma eſt propoſita pietatis ne puta
ret ſe mercede cariturū cui de calefa
ctione potius lignorū impendiū de
fuiſſe. de quo tamē calice fruſtra nō

admonet dominus ut in noīe ipſiuſ
prebeatꝛ. quia hec que per ſe ſunt ui
lia fides efficit precioſa: ⁊ que ab in
fidelibus miniſtrantꝛ ⁊ ſi fuerint ſū
ptu magna: oī tamē iuſtificatiōe ſint
vacua. Celebraturi igiꝛ paſcha do
mini dilectiſſimi ita vos ſanctis ex
ercere ieiunijs ut ab oībuſ perturba
tionibus liberi ad feſta ſacratiſſima
veniatis: ſuperbie ſpūs de quo ſunt
oīa orta peccata: humilitatiſ amore
pellatur. ⁊ qui elatiōe tumuerāt: mā
ſuetudine mitigentꝛ: quoꝝ vero ani
mos aliqua exaſpauit offenſio. recō
ciliatione ſibimet in vnitatē ſtudeāt
redigere concordie. Nemini maluꝫ
pro malo reddentes: ⁊ donantes in
uicem vobis: ſicut xp̄s donauit no
bis humanas inimicitias pace dele
te. ⁊ ſi qui ꝺ ſubditiſ veſtris aut clau
ſtra cuſtodie aut vincula meruerint
miſericorditer relaxarentur: ut qui
quottidiane indulgentie remedijs
indigemus: non difficulter peccatis
ignoſcamus alienis: dicentes enim
ad patrē dominū noſtrū. Dimitte
nobis debita nr̄a ſicut ⁊ nos dimit
timus debitoribus noſtris. Certiſſi
mū eſt ꝙ cum alioꝝ delictis veniaꝫ
tribuimus nobis diuinā clementiā
pparamus: Per xp̄m dominū no
ſtꝝ Amen.

Eiuſdem de paſſione ⁊ reſurrecti
one domini ſermo ſecundus.

Irtus dilectiſſimi ⁊ ſapia fidei
xp̄iane amor dei ē ⁊ amor pro
ximi: nec vllo caret pietatis officio:
ſtudiū eſt colere deum ⁊ iuuare cō
ſeruū. haꝝ aūt affectionum duplex
vnitas omni quidē eſt tempore exer
cenda: ⁊ pficienter agenda. ſed nūc
incrementis amplioribuſ dilatāda

⁊ quadraginta dieꝝ ieiuniū qđ feſti paſchalis eſt ꝑuiū inſtar cordis au ditū illius vocis inſtar moueat qua uerbis Eſaie prophete Joannes ba ptiſta dicebat. Parate viam dñi re ctas facite ſemitas eius. ſiue illā ptē populi cogitemus que dudū certa mina euangelici agonis ingreſſa ꝑ ſpiritalis ſtudij curſū indeſinēter tē dit ad palmā: ſiue illa que letalium pſciam peccatoꝝ per reconciationis auxiliū feſtinat ad veniā: ſiue illaꝫ q̄ ſpiritus ſci regeneranda baptiſmate vetuſtate Adam exui ⁊ xpi cupit no uitate veſtiri: apte ⁊ vtiliter oibus dr Parate viaꝫ dñi: rectas facite ſemi tas eius. Que autē viam domini: q̄ ſunt ſemite eiuſdē ꝑdicatoris cohor tatio ne diſcamus: qui dine grē ope ra ⁊ dona promittēs futuram com mutationū reſerabat affectus addēs ſniam prophetici ſermonis ⁊ dicēs Ois uallis iplebitur ⁊ ois collis ⁊ mons humiliabit: ⁊ erunt praua in directa ⁊ aſpera. in uias planas. ual lis itaqꝫ manſuetudinē: mons ⁊ col lis elationē indicat ſuperborū. ſed quia ſicut ueritas dicit qui ſe humi liat exaltabit: merito ⁊ uallibus ad impletio: ⁊ montibus eſt annuncia ta depreſſio ut ⁊ plana nihil offenſi onis: ⁊ directa nihil habeant praui tatis. Quāuis. n. āguſta ⁊ ardua ſit uia que ducit ad vitā: non tamē dif ficulter incedit quē veritas cōfirmat ⁊ pietas: nec. caret delectatione gra diendi cuius iter efficit virtutū petra ſolidum nō vitioꝝ arena ſuccidua. Veꝝ ⁊ ut plenius nouerimꝰ ꝑ cuius modi vias nobis ſit ad promiſſa di tendendum: audiamus Dauid pro phetam quid doceat. Uniuerſe vie domini miſericordia ⁊ veritas. For ma igit̄ conuerſationis fideliū ab ex

emplo venit operū diuinoꝝ ⁊ merito deus imitationē ab eis exigit quos ad imaginē ⁊ ſilitudinē ſuā fecit: cu ius vtiqꝫ glorie dignitate non aliter potiemur q̄ꝫ ſi in nob miſericordia īueniat̄ ⁊ pietas. Per q̄. n. ad ſaluā dos ſaluator aduenit: ꝑ hec ad ſal uantē debēt propare ſaluandi ut et nos miſericordia dei miſericordes: ⁊ veritas facit eſſe veraces. ſicut ita qꝫ ꝑ viā veritatis mens iuſta: ita per viā miſericordie ābulat mens beni gna. nec tñ. unq̄ꝫ itinera iſta diuerſa ſūt quaſi boꝝ bonoꝝ ſinglā diuer ſis tramitibus expetant̄: ⁊ aliud ſit miſericordia creſcere: ⁊ aliud uerita te proficere. Nū ē miſericors uerita tis alienus nec iuſticie capax eſt ueri tatis extraneus: nec utraqꝫ uirtute utit̄ qui nō utraqꝫ ditat̄. Charitas robur fidei: f des fortitudo eſt chari tatis: ⁊ tunc uerū nomen ac uerus ē fructus ambarū: cū inſolubilis um uſqꝫ manet conexio. Ubi. n. nō ſimul fuerint: ſimul deſunt. puta inuiceꝫ ſi bi ⁊ iuuamen ⁊ lumen ſunt: donec deſideriū crudelitatis impleat remu neratio uiſionis: ⁊ incommutabili ter uideatur ⁊ ametur: quod nunc ⁊ ſine fide non diligitur ⁊ ſine dilectio ne non creditur. Quia ergo ſicut apoſtolus ait: In chriſto ieſu nec cir cunciſio aliquid ualet neqꝫ preputi um: ſed fides que per dilectionem operatur: ſimul atque coniunctim ⁊ charitati ſtudeamus ⁊ fidei. Hic eſt quidam efficaciſſimus geminarum alarum uolatus quo ad promeren dum ⁊ uidendum deum puritas mē tis attollitur: nec onere curaruꝫ car nalium deprimatur. Nam qui ait impoſſibile eſt placere ſine fide deo idem ait: Si habuero omnem fi dem ita ut montes transferam: cha

ritatem aũt non habeam: nihil ſum
unde ſacramentoꝝ paſchaliũ diuina
myſteria digno ſuſpicantur officio:
duo hec in quibus oium ꝑceptorũ
doctrina cõcurrit: ſtudioſius appe
tantur: quibus ſinguli quinqꝫ fide
liũ ⁊ ſacrificium deo efficiantur ⁊ tẽ
plum. Inſtet fides ſperare: quod cre
dit: inſter charitas propitiare quod
diligit: utrũqꝫ amantis: utrũqꝫ cre
dentis eſt: ⁊ cui intelligentie cõceſſi
one ſubiicimur: eidem pietatis imita
tione iungamur: uox dei eſt. Sancti
eſtote: quia ego ſum ſanctus: ⁊ uox
domini ẽ: Eſtote miſericordes ſicut
⁊ pater ueſter miſericors eſt. Ac ne
dubitemus deo tribui quod impen
ditur indigenti. Diſpenſatores ele
moſinaꝝ que cõmertia ineant: audi
amus domino dicẽte que futura ſũt
iudicii ſui forma cum dicet ad dexte
ram collocandis. Uenite benedicti
patris mei: poſſidete paratuꝫ uobis
regnum a conſtitutione mũdi. Eſu
riui enim: ⁊ dediſtis mihi mãduca
re. Sitiui: ⁊ dediſtis mihi bibere.
Peregrinus eram: ⁊ collegiſtis me
Nudus eram: ⁊ cooperuiſtis me.
Infirmus: ⁊ viſitaſtis me. In carce
re eram: ⁊ veniſtis ad me. Querenti
bus autem iuſtis quãdo ⁊ qualiter
potuerit iſta deꝓhendere: reſpõdẽs
rex dixit illis. Amen amen dico vo
bis q̃ꝫdiu feciſtis uni ex minimis me
is: mihi feciſtis. Quid hoc ope fru
ctuoſius: quid hac humilitate felici⁹
que vtiqꝫ laude ſua fraudanda nõ
eſſet: ſi ꝓpter ipſam nature cõmuni
onem iuuando homini ab homine
ꝑberetur. Sed quia quod non ex fi
dei procedit fonte ad premia eterna
non ꝑuenit. Alia eſt conditio opeꝝ
celeſtium: alia terrenoꝝ. Mũdana
beniuolentia in his quos adiuuat

habet finem. Chriſtiana pietas ī ſu
um tranſit auctorem dñi in ipſum di
camur benigni: quem in uobis fate
mur operari: dicente domino. Sic
luceat lux veſtra coram hominibus
ut videant opera veſtra bona: ⁊ ma
gnificent patrem veſtrum qui in ce
lis eſt. Gaude igitur mens fideliuꝫ:
⁊ gloriam tuam in eius gloria qui ī
te operatur: agnoſcens de ipſa paſ
chali feſtiuitate ferueſce. debiti enim
tui eſt: ut ei qui pro omnibus paſſus
eſt paratus ſit compati. Quoniam
pia uita ſanctoꝝ nunq̃ꝫ aliena ẽ cru
cis chriſti: dum continentie clauis
deſideria carnis configit: ⁊ corpore
as cupiditates uirtute ſpiritus in ſe
habitantis interficit. Difficile ẽ quẽ
q̃ꝫ in ſe non habere quod perimat.
Extinguenda eſt iracundia: mortifi
canda ſuperbia: deſtruenda luxuria
Radix quoqꝫ auaritie altius proſe
quenda ut omniuꝫ maloꝝ germen
excidi valeat ſi eorũ potuerit fomes
euelli. Cum autem hac diligentia in
deſinenter ſit animus excolendus ⁊
vtendũ ita ſit corpore ut rectori ſuo
neceſſarium prebeat natura inferior
famulatum: nunc maxime frenis cõ
tinentie caro moderanda eſt: ⁊ quic
quid ſublimibus deſideriis obuiat
ãputandũ. dñi. n. cõgruis purificati
onibus ad celebrandũ paſcha dñi v
traqꝫ ſubſtãtia ꝑparet: ꝓ futuro oī
tpe ꝯſuetudo nutrit: ſeuera in ſubdi
tos iperia detumeſcant. Ceſſent vin
dicta peccati: ⁊ rei criminũ ad hos
dies ꝑueniſſe ſe gaudeant: in qbus
a ſcis pῡſqꝫ ꝑncipibus etiã publica
rũ auſteritas remittit vltionũ: abo
leantur odia. Deficiant ſimultates:
pacis ⁊ beniuolentie multiplicentur
effectus. ⁊ qui potuit malitia pollui
ſtudeat benignitate purgari.

Quoniam iudicium dei ſicut imiti
bus uehemēs:ita erit miſericoꝛdibus
clemens. Et detruſis ignem gehēne
propter inhumanitatem ſiniſtris: de
xteros elemoſinaꝝ pietate laudatoſ
eterna celeſtis regni beatitudo ſuſ
cipiet. Per dominum noſtꝝ ieſum
xp̄m qui cum patre ꝛ ſpiritu ſancto
viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ amē

De paſſione ꝛ reſurrectiōe domi ni eiuſdem ſermo tertius.

Deuotionis quidē veſtre di
lectiſſimi nouimus hūc eē ſer
monē ut ieiunijs que domini paſcha
precurrunt multos noſtros puenia
tis:hortatus. Sed quia vtilitas ab
ſtinentie non ſolū carnis caſtigatiōi
veꝝ etiam mentis neceſſaria eſt pu
ritatiſ obſeruantiā veſtram ſic cupi
mus eſſe perfectā ut ſicut deſiderijs
carnis reſcinditis uoluptateſ:ita ab
animi ſenſibus excludatis erroꝛes.
nā paſchali feſto in quod oīa religi
onis noſtre ſacramenta concurrunt
Js uera ꝛ rōnabili purificatione ſe
p̄parat cuius coꝛ nulla infidelitate
polluitur:dicente etiā apoſtolo:om
ne quod natū eſt ex fide peccatum
eſt. Jnutilia erūt ꝛ vana eoꝝ ieiunia
quos illuſionibus ſuis decipit men
dacii pater. ꝛ uera xp̄i caro non paſ
cit. Sicut ergo diuinis mandatis
ſaneqꝫ doctrine toto coꝛde famulā
dum eſt:ita oī prudentia ab ipſis eſt
ſenſibus abſtinendū. tunc enim mēs
ſanctum agit atqꝫ ſpiritale ieiuniuꝫ
cum erroꝛis cibos atqꝫ venena ab
iicit falſitatis: que doloſis uerſutiis
atqꝫ inimicitiis nunc inſidioſius ige
rit quando ipſo uenerande feſtiuita
tis recurſu oīs eccleſia ad intelligen
da ſalutiſ ſue myſteria generaliter cō
mouetur. Js enim reſurrectiōiſ xp̄i
verus confeſſoꝛ ꝛ cultoꝛ eſt:qui d̄ paſ
ſione eius non confunditur:ꝛ d̄ coꝛ
poꝛea natiuitate non fallitur. Nam
quidā erubeſcentes euangeliuꝫ cru
cis chꝛiſti ut audentius euacuarent
ſuſceptum pꝛo oī redemptiōe ſuppli
cium:ipſam uere carniſ in deo nega
uere naturam:non intelligentes im
paſſibilē dei uerbi atqꝫ incōmutabi
lem deitatē ita inclinataꝫ ad huma
nam naturam ꝛ ad ius ſalutem ut ꝛ
potenter pꝛopꝛia nō amitteret ꝛ mi
ſericoꝛditer noſtra ſuſciperet. Dupli
cis itaqꝫ in chꝛiſto foꝛme una perſo
na eſt ꝛ filius dei idemqꝫ filius ho
minis unus eſt dominus:conditio
nem ſeruilem cōſilio pietatis recipi
ens nec legem neceſſitatis incurrēs
quia poteſtāte factus eſt hūilis po
teſtate paſſibilis:ut ad deſtruendū
peccati moꝛtiſqꝫ dominatum ꝛ pe
ne capax eſſet ſubſtātia infirmitatis
ꝛ nihil gloꝛie ſue pderet natura uir
tutis. Cum itaqꝫ dilectiſſimi legen
tes uel audientes euangelium que
dam in domino noſtro Jeſu chꝛiſto
cognoſcitis ſubiecta iniuriiſ:quedā
illuſtrata miraculis:ita ut in eodem
nunc humana appareant:nūc diuina
reſplendeant. Nolite quicquā hoꝝ
aſcribere falſitati tanquā in chꝛiſto
aut ſola ſit humanitas aut ſola diui
nitas:ſed utrunque fideliter credite
utrunqꝫ humiliter adoꝛate ut in uni
tate uerbi ꝛ carnis non ſit ulla diui
ſio:nec quia manifeſta fuerunt in Je
ſu ſigna diuina:falſa uideant᷑ docu
menta coꝛpoꝛea uera ꝛ copioſa ſūt i
chꝛiſto utriuſqꝫ teſtimonia nature
ad hoc ex diuini conſilii altitudine
cōcurrentia:ut uerbo iuiolabili nō
ſeparato a carne paſſibili particepſ
per oīa intelligatur ꝛ deitas carnis ꝛ

caro deitatis. menſ igitur chriſtiana
fugax mendacii diſcipula veritatis
vtere fidenter euangelica hiſtoria: ⁊
que fideliter ⁊ viſibiliter ſunt geſta
per dominũ tanq̄ȝ ipſa aggregata
cum apoſtolis nunc ſpiritali intelle
ctu nunc corporeo diſcerne cōſpectu
Da homini quod de muliere puer
naſcitur. Da deo quod nec ꝯceptu
leditur virginitas materna: nec ꝑtu
formā ſerui obuolutam pannis ia
centem in pſepe cognoſce: ſed annũ
ciatam ab angelis declaratam ab
elementiſ adoratam a magis formā
domini confitere. Humanũ intelli
ge quod nō declinauit nuptiale cō
uiuiũ: diuinũ approba quod aquā
conuertit in vinum. Noſtra tibi in
innoteſcat affectio cum mortuo ami
co fletus impenditur: diuina poten
tia ſentiatur cum idem poſt quatri
duanam tam fetidus ſepulturā ſolo
vocis imperio viuificatus erigit: lu
tum de ſputeo ⁊ terra fieri corporei
ſunt operis. ſed illinc ſuperlitos ce
ci oculos illuminari: non dubium
eſt illiuſ fuiſſe virtutis: que quod pn
cipijs nature non dederat ad mani
feſtationem ſue glorie reſeruauit: ve
ri eſt hominis fatigationem. corpo
ream ſomni releuare quiete: Sed ve
ri dei eſt vim ſeuientium procellarũ
precepti increpatione compeſcere: ci
bos eſurientes apponere humane
benignitatis eſt ⁊ ſocialis eſt animi
ſed quinque panibus ⁊ duobus pi
ſcibus quinq̄ȝ milia virorum exceptis
mulieribus ⁊ paruulis ſatiare: quiſ
negare audeat opus eſſe deitatis q̄
operantibus ſecum vere carnis offi
cijs ⁊ ſe homini ⁊ hominem ſibi eſ
ſe monſtrabat quia non aliter in hu
mana natura ſanari poterant origi
nalis vulnera vetuſtatis: niſi de vte

ro virginis carnem ſibi aſſumēte di
uerbo in vna eademque perſona ſi
mul ⁊ caro naſceretur ⁊ verbum
Hanc dilectiſſimi incarnationis do
minice fidem per quaȝ tota eccleſia
corpus eſt chriſti: in concuſſo corde
ſeruantes ab omnibus hereticoruȝ
ieiunate mendacijs. ⁊ ita vobis mi
ſericordie opera credite profutura
ita fructuoſam habendam continē
tie puritatem: ſi mentes veſtre nulla
prauarum opinionum contaminati
one ſorduerint Abijcite exoſa domi
no mundana argumenta ſcientie:
per quam nemo ad cognitionem ve
ritatis potuit peruenire ⁊ hoc fixuȝ
habete in animo: quod dicitis i ſym
bolo. Credite conſempiternum filiũ
dei per quem facta ſunt omnia ⁊ ſi
ne quo factum eſt nihil. Scd̄m car
nem quoque in fine temporum ge
neratum. Credite hunc corporaliter
crucifixum: mortuum: ſuſcitatum: ⁊
ſuper altitudines celeſtium domina
tionum eleuatum in patris dextera
conſtitutum: ad iudicandum viuos
⁊ mortuoſ in eadem carne qua aſcē
dit venturum. hoc enim vniuerſis fi
delibus Apoſtolus predicat: ſi con
ſurrexiſtis cum chriſto que ſurſum
ſunt ſapite: non que ſuper terram.
Mortui enim eſtis: ⁊ vita veſtra ab
ſcondita eſt cum chriſto in deo. Cũ
eniȝ chriſtus apparuerit vita veſtra
tunc ⁊ vos apparebitis cum ipſo in
gloria. Habentes: ergo dilectiſſimi
tante promiſſionis fiduciam: eſtote
non ſolũ ſpe ſed etiā cōuerſatiōe ce
leſtes. Et quāuis omni tempore ſtu
dendum ſit ſanctificationi mentis ⁊
corporiſ: nunc tamen in iſta quadra
giuta dieruȝ ieiunijs ſollicitioribus
vos pietatis operibus expolire:
ſolum in diſtribuendis elemoſinis

que magnum habent emendatiōis effectum:ſed etiam in remittēdis offenſionibus ⁊ peccatorum reatibuſ relaxandis ut conditio quam inter ſe ⁊ hominem deus poſuit non reſiſtat orantibus:dicentes enim ſm doctrinam domini.Dimitte nobis debita noſtra ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris:debemus toto corde implere:quod dicimus.Tunc enim fiet quod in ſequentibus poſtulamus:ut ⁊ in tentationibus nō iudicamur ⁊ a malis omnibus liberemur.Per dominū noſtrum ieſuꝫ chriſtum filiū tuum qui cum patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat i ſecula ſeculorum Amen.

De feſto paſchali eiuſdem ſermo primus.

In omnibus dilectiſſimi ſolennitatibus chriſtianis nō ignoramus paſcale ſacramentum eſſe p̄cipuum:cui condigne ⁊ congrue ſuſcipiendo totius quideꝫ nos temporis inſtituta reformant:ſed deuotionem noſtram preſentes uel maxime dies exigunt:quos illi ſub limiſſimo diuine miſericordie ſacramento ſcimus eſſe contiguos:i quibus merito a ſanctis apoſtoliſ per doctrinā ſpiritus ſancti maiora ſunt ordinata ieiunia ut per cōmune conſortiuꝫ crucis chriſti etiam nos aliquid i eo quod propter nos geſſit ageremus ſicut apoſtolus ait:Si compatimur ⁊ glorificabimus. Certa atqꝫ ſecuta ſunt expectatio promiſſe beatitudinis:ubi eſt participatio dominice paſſionis.Nemo eſt dilectiſſimi cui per conditionem temporis ſocietas huius glorie denegetur:tanquā trāquillitas pacis vacua ſit occaſione virtutis.Apoſtolus:n.p̄dicat dicēs Oēs qui volūt in chriſto pie viuere pſecutionem patientur.⁊ ideo nūqꝫ deeſt tribulatio perſecutionis ſi nūquā deſit obſeruantia pietatis. Dominus enī in exhortationibus ſuis dicit:Qui non accepit crucem ſuam ⁊ ſequitur me:non eſt me dignus. Nec dubitare debemus hanc vocē non ſolū ad diſcipulos xp̄i:ſed ad cūctos fideles totamqꝫ eccleſiā pertinere:que ſalutare ſuum in his qui aderant:vniuerſaliter audiebat. Sicut ergo totius eſt corporis pie viuere:ita totius eſt corporis crucē ferre: que merito ferri vnicuiqꝫ ſuadetur: quia modis atqꝫ menſuris ab vnoquoqꝫ toleratur. Unuꝫ nomen eſt pſecutionis.ſed non vna cauſa ē certaminis ⁊ plus plerūqꝫ periculi eſt in inſidiatore occulto qꝫ i hoſte manifeſto.Beatus Job alternantibus bonis ac malis mundi huius eruditus pie ueraciterque dicebat.Nōne tentatio eſt uita hoīs ſup terrā:quoniam non ſolis doloribus corpis atqꝫ ſupplicijs anima fidelis repit: uerum etiam ſalua incolumitate mēbroꝝ graui morbo urgetur ſi carniſ uoluptate molliſ.ſed cū concupiſcit aduerſus ſpiritū:ſpiritus autem aduerſus carneꝫ:Preſidio crucis xp̄i mens rationalis inſtruitur nec cupiditatibus noxijs illecta ꝯſentit:quo continentia clauis ⁊ olei timore tráſfigit.In bono ergo propoſito cōſtitutis inimicitie diſſimiliū diabolo inſtigante non deſinit ⁊ facile i odia prorūpūt:quorum improbi mores deteſtabiliores fiunt comparatione rectoꝝ.Iniquitas cum iuſticia non habet penam:temperantiā odit ebrietas.falſitati nulla eſt cū ueritate cōcordia.ñ amat ſupbia māſuetudinē

petulantia verecūdiam: auaritia lar
gitatem. ⁊ tam pertinaces habet di
uerſitas iſta conflictus: ut etiā ſi ex
terius cunquieſcat: ipſa tamen pio
rum cordium penetralia inquietare
non deſinat: ut verū ſit: quod qui vo
luerint in chriſto pie viuere perſecu
tionem patientur. Et verum ſit ꝙ
omnis hec vita tētatio eſt: ipſis ex
perimentis ſuis vnuſquiſq; fidelis
edoctus chriſti cruce armetur ut xp̄o
dignus habeatur. Per iſtum ergo
agonem dilectiſſimi ad pmia eterna
tendentibus in eo maxime diaboli
inſidiatur aſtutia ut quoꝝ peruerte
re non poteſt probitatem: ſubruat fi
dem. In aliam enim trāſfertur viam
quiſquis a confeſſione veritatis ab
ducitur: totuſq; eius curſus abſceſ
ſio eſt: ⁊ tanto erit morti vicinior q̄n
to fuerit a catholica luce propinquior
Quod etiam in diebus noſtris per
ſuam patiūtur incuriam qui de ſpū
olim deſtructi erroris olimq; dāna
ti veterem inſaniam conceperūt: qui
geminam in chriſto audent negare
naturam: aut non ſuſcepta carnis ſ.
ueritate: aut in carnem deitate cōuer
ſa: ut aut ſecundum Manicheum
nulla eius ſit reſurrectio cuius nulla
eſt paſſio. aut ſm̄ Apollinarem ipſa
deitas verbi mutabilis ipſa ſit fac
ta paſſibilis. hoc autem ſentire hoc
auribus chriſtianis ingerere quid
aliud eſt q̄z ipſa religiōis noſtre fū
damenta cōuellere: ⁊ ꝙ filius dei ve
rus ſit filius hominis: denegare: in
primo ſolo eſt humani generis reſti
tutio teſtificata per legem promiſſa
per prophetas: ⁊ omnibus veteris
teſtamenti ſignificationibus nūcia
ta: ut magnum illud ⁊ ſeculis omni
bus profuturū diuine miſericordie
ſacramentum quod ſepe ⁊ diu fue

rat ſignatum in pſtito tempore non
dubitaretur impletū: vnde lȝ ex quo
verbum caro factum eſt: ita in chri
ſto dei atq; hominis vna pſona ſit
ut in nullis actiōibus ſit nature vtri
uſq; diuiſio. Studet autem euange
lica veritas ipſum quem dei filiū p
dicat: ſepiſſime filium hominis con
fiteri: ut quāuis ea que differuntur
alia ſint humanitatis: alia deitatis
ſub nomine tamen filij hominis
vtraq; memoretur: nec fides domi
num ieſum chriſtum natum ex Ma
ria virgine deum ſimul atq; hoīeȝ
creditura contetur fateri atq; ī deo
humanitatem aut in homine deita
tem ut ⁊ in uerbo ſuſcepti hominis
utranque memorentur. Nec fides
paſchalis cui puritatem cordū prepa
rare debemus: de ucarnatione uerbi
perſtrinxiſſe ſufficiat: quoniam aliq
quotiens huic inſtructos uos eē
meminiſtis Nunc deuotionē ueſtrā
de eo qd̄ tempus poſcit: ad moneo
ieiuniū ſalubre ieiuniū opis pietatiſ
ornetis: ⁊ qa pro indulgētia maxie
laborandū eſt delictorum: idubita
bilē nobis miſericordiā promitatis
ſi ipſi quoq; circa ſubpitos ueſtros
oēm offenſam tranſtuleritis ap ueiā
placidos eni. atq; cōcordes ad tātā
feſtiuitatē decet dei popul' cōuenirē
ut ſeueritas: ultionum: que nūc etiā
in publicis iudicii relaxatur: multo
magis ī Chriſtianoꝝ cordib' miti
get: qa ad hoc pocius intēta debet
eſſe cura ſanctoꝝ: ne ullus algeat ne
ullus eſuriat: ne quis iopia deficiat
ne quis merore tabeſcat. ne aliquē
uincula aſtrictū: ne aliquem hēat car
cer incluſū. Quātelibet eniȝ exiſtant
cauſe offenſionis: ab hoīe tamen in
hoīe non tam delicti magnitudo: q̄z
natura eſt cogitandā cōmuneo: ut ō

iudicio quo alterꝫ iudicat: misericor diam dei iudicantis obtineat. Beati enim misericordes quoniam ipsorum miserebitur deus: qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

De festo paschali sermo eiuſdem ſecundus.

Inter omnes dilectiſſimi dies quos multis modis honorabiles habet xpiana deuotio nullus est excellentior festiuitate paschali: p quã in ecclesia vniuersarũ solẽnitatũ dignitas consecrat. Siquidẽ etiam ipſa domini ex matre generatio huic fuit ipenſa ſacramento: nec alia fuit dei filii cauſa naſcẽdi q̃ʒ ut cruci poſſet affigi. In vtero enim virginis ſuſcepta est caro mortalis. in carne mortali completa ẽ diſpoſitio paſſionis: effectũqʒ eſt ineffabili cõſilio miſericordie dei: ut eſſet nobis ſacrificiũ redemptionis abolitio peccati ⁊ ad eternã vitã initiũ reſurgendi. Conſiderantes aũt quid p crucẽ domini adepta eſt vniuerſitas mundi: cognoſcimus ad celebrandũ paſche diem merito nos quadraginta dierꝫ ieiunio p̃parati ut digni poſſimus diuinis intereſſe myſteriis. nõ enim ſumus tantũ antiſtites aut ſecũdi ordinis ſacerdotes: nec ſolos ſacramentorũ miniſtros ſed oẽ corpus eccleſie vniuerſumqʒ fideliũ numerũ ab oibus contaminationibus oꝫ eẽ purgatũ ut templũ dei cui fundamentũ ẽ ipſe fũdator: in oibus lapidib⁹ ſpecioſũ ⁊ i tota ſui pte ſit lucidũ. nã ſi regũ edes ⁊ ſublimiorꝫ p̃toria poteſtatũ oi ornatu rationabiliter excolunt: ut excellentiora ſint eorũ domicilia: quorꝫ ampliora ſunt merita: quanto pe edificandũ: quanto eſt honorẽ decorandũ ipſius deitatis habitaculum. Quod licet inchoari ⁊ pfici ſine ſuo auctore non poſſit: hʒ tamen ab edificante donatũ ut etiam labore ,pprio querat augmentũ: vna. n. rõnabiliſqʒ materies ad extructionẽ templi iſtius aſſumiſ: ⁊ per ſpiritũ gratie ut volũtarie in vnã cõpagem cõgruat: incitatur: que ideo delecta: ideo queſita eſt: ut ⁊ ipſa ex nõ querente querens: ⁊ ex nõ diligente diligens ſit: dicẽte btõ Joanne aplo: Nos ergo diligam⁹ quia deus prior dilexit nos. Cũ igitur ⁊ oẽs ſimul ⁊ ſinguli quiqʒ fideliũ vnũ idemqʒ templũ ſint: ſicut pfectũ hoc in vniuerſis ita perfectum debet eſſe in ſingulis: quia ⁊ ſi non eadeʒ eſt mẽbrorꝫ omniũ pulchritudo: nec in tanta varietate partiũ meritorꝫ poteſt eſſe parilitas: cõmunionem tamen obtinet decoris cõnexio charitatis. In ſancto eni amore cõſortes etiam ſi non eiſdem vtuntur gratie beneficiis. gaudent tamen inuicẽ bonis ſuis ⁊ nõ põt ab eis extraneum eſſe quod diligunt qui incremento diteſcunt proprio: qui profecru letant alieno. In hac dilectiſſimi unitate ſanctorꝫ ubi idem amat: idem diligitur: idem ſentitur: nec ſuperbis locus eſt: nec iuidis: nec auaris: ⁊ quicquid ẽ illud quod aut vanitas gloriatur: aut ira ſeuit: aut luxuria laſciuit: non in chriſti ſedere ſʒ in diaboli parte cenſetur: longeqʒ a ſedibus pietatis excluditur. Fremit itaque innocẽtie aduerſarius: ⁊ pacis inimicus: ⁊ quia ipſe in ueritate non ſtetit: totamqʒ nature ſue gloriam dum ſuperbit: amiſit: dolet hominem miſericordia dei reparari ⁊ in ea bona que ipſe perdidit itroduci. Nec mirum ſi peccati auctor pro

bitate recte āgentiū cruciatur: ⁊ eo
rum quos deiicere non poteſt: ſtabi
litate torquetur: quando quidē etiā
inter homines reperiuntur qui ope
ra eius malignitatis imitēt̄. Mul
ti enim quod dolendum eſt profecti
bus utuntur alienis: ⁊ qui ſe uirtuti
bus uacuos deſpici nouerūt: armā
tur in odium eorum quorum nō ſe
quūtur exemplum. Serui autē dei
⁊ diſcipuli ueritatis etiā diſſimiles
diligunt: ⁊ bellum uitiis potius q̄
hominibus indicunt: nulli malum
pro malo reddentes ſed correctionē
peccantium ſemper optantes. Pul
chrum enim ualde eſt ⁊ diuine beni
uolentie comparandum: ſui quenq̄
in altero meminiſſe: ⁊ amare propri
am etiam in hoſte naturam. Si qui
dem plurimos nouimꝰ in optimos
mores tranſiiſſe de peſſimis: ex ebri
oſis ſobrios: ex crudelibꝰ miſericor
des: ex rapacibus largos: ex incon
tinentibus caſtos: ex ferocibus fa
ctos eſſe tranquillos. dicente autē
domino: Non ueni uocare iuſtos:
ſ; pctōres: nulli chriſtiano quenq̄
odiſſe permittitur: quia nemo niſi ī
remiſſione peccatoꝝ ſaluat̄: ⁊ quos
uiles fecit carnalis ſapientia: neſci
mus q̄ ſpecioſos ac precioſos ſpi
ritalis ſit factura gratia. ſit ergo ſan
ctus dei populus: ſit benignus: ſan
ctus ut declinet prohibita: benignus
ut faciat imperata. Quāuis enim
magnum ſit habere rectam fidem: ſa
namq̄ doctrinam ⁊ multa laude ſit
circūciſio gule: lenitas manſuetudi
nis: puritas caſtitatis: unde ſunt ta
men omnes ſine charitate uirtutes:
nec poteſt dici in qualibet morū ex
cellentia fructuoſum: quod non di
lectionis partus ediderit. Unde in
euangelio dominus dicit: In hoc
cognoſcēt omnes: quia mei diſcipu
puli eſtis ſi dilectionem habueritis
ad inuicem. Et in epiſtola eiuſdē
euangelii legitur: Cariſſimi diliga
mus inuicem: quoniam charitas ex
deo eſt: ⁊ omnis qui diligit: ex deo
natus eſt: ⁊ cognoſcit deum: ⁊ q nō
diligit: non nouit deum: quoniā de
us charitas eſt. Diſcutiant ergo ſe
fidelium mentes: ⁊ intimos ſui cor
dis affectus vera examinatione di
iudicent: ut ſi repoſitum aliquid in
conſcientiis ſuis de fructibus chari
tatis inuenerint: deū ſibi ineſſe non
dubitent: ⁊ ut magis magiſq̄ tanti
hoſpitis ſint capaces: fiant perſeue
ranter in miſericordie operibus am
pliores. Si enim dilectio deus eſt:
nullum debet habere terminū cha
ritas: quia nullo poteſt claudi fine
diuinitas. Ad exercendū igitur dile
ctiſſimi charitatis bonū: q̄uis om
ne tempus ſit congruum: preſentes ta
men dies ſpecialius cohortantur ut
qui paſcha domini cupiunt: cū ani
mi ⁊ corporis ſanctificatiōe ſuſcipe
hanc maxime gratiam conentur ac
quirere: qua ⁊ omniū continet̄ ſum
ma virtutū ⁊ multitudo regitur ꝑ pec
catoꝝ. Et ideo celebraturi illud emi
nens ſuper omnia ſacramenta quo
iniquitates noſtras Jeſu chriſti ſan
guis aboleuit: miſericordia primitus
hoſtias ꝓparemus. ⁊ quod nobis
dei bonitas contulit: nos quoq̄ eis
qui in nobis peccauere: preſtemus: ī
obliuionem mittātur iniurie: ſuppli
cium iam neſciant culpe. ⁊ a vindicte
metu omnes ſubditorum abſoluan
tur offenſe. Neminem teneant clau
ſtra penalia: nec ī cuſtodiis tenebro
ſis triſtes reoꝝ gemitus perſeuerēt.
Si quiſq̄ tales pro aliquo delicto
obnoxios tenet: peccatorem ſe eē nō

dubitet. ⁊ ut indulgentiam ipſe acci
piat: gaudeat ſe inueniſſe cui parcat
ut cum ſecundum doctrinam dei di
cim⁹: Dimitte nobis debita noſtra
ſicut ⁊ nos dimittimus debitoribuſ
noſtris: non ambigam⁹ per noſtre
orationis formam diuinam noſ ob
tinere clementiã. In pauperes quo
qꝫ ⁊ diuerſis debilitatibus impedi
tos benignior nunc largitas exera
tur: ut gratie deo multorum voce re
ferantur: ⁊ ieiunijs noſtris egentiũ
refectio ſuffragetur: nulla enim deuo
tione fidelium magis dominus de
lectabitur: qꝫ iſta que pauperibus
eius impenditur. Et ubi curam miſe
ricordie inuenit: ibi imaginẽ ſue pie
tatis agnoſcit. Non timeatur in his
defectio facultatum: quoniam ipſa
benignitas magna ſubſtantia eſt:
nec poteſt largitatis deeſſe materi
es ubi chriſtus ⁊ paſcit ⁊ paſcitur. in
omni hoc opere illa interuenit ma
nus: que panem frangendo auget:
⁊ erogando multiplicat. Securus ⁊
hilaris ſit elemoſine diſtributor: qa
tunc maximũ lucrum habebit quã
do ſibi minimũ reſeruauerit: dicẽte
b. apl'o Paulo: Qui etiam admini
ſtrat ſemen ſeminanti ⁊ panẽ ad mã
ducandum preſtabit ⁊ multiplicabit
ſemen ueſtrum ⁊ augebit incremen
ta frugũ iuſticie. In chriſto Jeſu do
mino noſtro.

De feſto paſchali ſermo eiuſdem tertius.

N omnibus quidem dilectiſſi
mi diebus atqꝫ temporibuſ q̃
dam nobis diuine bonitatis ſigna
prefixa ſunt: ⁊ nulla pars ãni a ſacriſ
eſt aliena myſterijs ut dũ nobis ubi
qꝫ preſidia noſtre ſalutis occurrũt:
inuitantem nos ſemper miſericordi
am dei auidius expectemus. Sed
quicquid illud eſt quod in diuerſis
gratie operibus ⁊ donis reparatiõi
confertur animarum: totum id no
bis nunc euidentius ⁊ copioſius p̄
ſentatur: quando non particulariũ
quedam agenda: ſed ſimul ſunt om
nia celebranda. Appropinquãte au
tem feſtiuitate paſchali adem maxi
mum ſacratiſſimumqꝫ ieiuniũ qđ
obſeruantiam ſuam uniuerſis fideli
bus ſine exceptione denũciat: quia
nemo tam ſanctus eſt ut non ſancti
or: nemo tam deuotus ut non debe
at eſſe deuotior. Quis enim in hui⁹
uite conſtitutus incerto aut immu
nis a tentatione aut liber inueniat
a culpa. Quis eſt qui nihil uirtutis
ſibi adijci. aut qui nihil vitij ſibi op
tet auferri: cum ⁊ diuerſa noceant ⁊
ſecunda corrumpant nec minoris ſit
periculi carere deſideratis: qꝫ abun
dare conceſſis. Inſidie ſunt in diui
tiarum amplitudine. Inſidie in pau
pertatis anguſtijs: ille eleuãt ad ſu
perbiam: incitant ad querelam: ten
tat ſanitas: tentat infirmitas: dum ⁊
illa materia eſt negligẽtie: ⁊ hec cau
ſa triſticie: laqueus eſt in ſecuritate:
laqueus eſt in timore: nec intereſt utꝝ
animus qui terreno tenetur affectu
gaudijs occupetur: an curis: cũ par
morbus ſit uel ſub vana delectatio
ne languere: uel ſub anxia ſollicitu
dine laborare. Impletur itaqꝫ p om
nia ſententia veritatis qua dicimus
anguſtam eſſe ⁊ arduam viam que
ducit ad vitam: ⁊ cum latitudo itine
ris ad mortem trahentis multis fre
quentetur agminibus: in ſalutis ſe
mitis paucorum intrantium ſunt ra
ra veſtigia. Unde autẽ populoſior
eſt via leua qꝫ dextera: niſi quia ad

mundana gaudia ⁊ corporalia bōa
multitudo procliuis eſt. Et quāuis
caducum incertumqꝫ ſit quod cupi
tur: libentius tamen ſuſcipitur labor
pro deſiderio voluptatis q̃ꝫ a more
virtutis: Ita cum innumeri ſint qui
viſibilia concupiſcant: vix inueniun
tur qui temporalibus eterna prepo
nant: Et ideo dicente beato Paulo
apoſtolo: Que videntur temporalia
ſunt: que autem non vidētur eterna
ſūt: latet quodāmodo ⁊ in abſcōdit
eſt virtutum via: quoniam ſpe ſalui
facti ſumus: ⁊ fides vera id ſup om
nia diligit: quod nullo ſenſu carnis
attingit. Magni eſt ergo operis et
laboris mobilitatem cordis ab om
nibus continere peccatis: ⁊ cum vn
diqꝫ innumere voluptatuꝫ illecebre
blandiantur ad nulla cōtagia vigo
rem animi relaxare. Quis picem
tangit ⁊ non inquinatur ab eā: quiſ
non infirmatur in carne: quis non
ſordeſcit in puluere: quis poſtremo
eſt tante puritatis ut ijs non pollua
tur ſine quibus vita nō ducitur. Iu
bet enim per apoſtoluꝫ doctrina di
uina: ut qui habent vxores tanquā
non habentes ſint: ⁊ qui flent tanq̃ꝫ
non flentes: ⁊ qui gaudent tanquā
non gaudentes: ⁊ qui emunt tanq̃ꝫ
non poſſidentes: ⁊ qui vtuntur hoc
modo tanquam non vtantur prete
rit enim figura huius mundi. Be
ata enim mens que peregrinatiōis
tempora caſta ſobrietate tranſcurrit:
⁊ in his per que neceſſe eſt eum am
bulare: non remanet: ut hoſpita ma
gis q̃ꝫ domina terrenoꝝ: nec affecti
bus deſit humanis: nec promiſſioni
bus non ſit innexa diuinis. Hanc
autem fortitudinem dilectiſſimi nul
li magis q̃ꝫ preſentes ⁊ exigunt ⁊ cō
ferunt dies: quibus dum obſeruan
tia ſpiritalis impenditur: cōſuetudo
in qua perſeueretur: acquiritur. No
tum enim vobis eſt hoc eſſe tempuſ
quo per totum mundum cum ſeuiē
te diabolo acieſ debet chriſtiana cō
fligere ⁊ ſi quos aut deſidia tepidoſ
aut ſollicitudo habuit occupatos:
oportet armis ſpiritalibus inſtrui ⁊
celeſti tuba ad ineundum certamen
accendi: quoniam ille cuius inuidia
mors introiuit in orbem terrarum:
modo precipuo liuore vritur: modo
maximo dolore cruciatur. Videt. n.
de omnium hominum genere i ad
optionem filiorum dei nouoſ popu
los introduci: ⁊ per virginem eccle
ſie fecunditatem partuſ regenerario
nis augeri. Videt ſe damnatōis ſue
iure priuatum a cordibus eorum:
quos poſſidebat: expelli: eripi: ſibi i
vtroqꝫ ſexu milia ſenum: milia iuue
num: milia paruulorum: nec obeſſe
cuiq̃ꝫ uel propriuꝫ uel originale pec
catum: ubi iuſtificatio non meritis
retribuitur: ſed ſola gratie largitate
donatur. Lapſos quoqꝫ ⁊ inſidiaꝝ
ſuarum fraude deceptos penitentie
lachrymis ablui: ⁊ portas miſeri cor
die apoſtolica claue reſerante ad re
media reconciliationis admitti. Sē
tit igitur diem dominice paſſionis i
ſtare: ⁊ ſe illius crucis poteſtate con
teri: que in chriſto ab omni debito
moris alieno redemptio fuit mūdi:
non pena peccati ut itaqꝫ maligni
tas frementis inimici nullos habe
at ſui liuoris effectus: ad exequēda
domini mandata diligentior eſt aſ
ſumenda deuotio: ut tempus i quo
omnia diuine miſericordie ſacramē
ta concurrunt: cum preparatione ⁊
animorum ſuſcipiamus ⁊ corporuꝫ
Implorantes regimē ⁊ miſericordi
am ⁊ adiutoriū dei ut ſine quo nihil

poſſumus facere per ipſum omnia
valeamus implere. ideo enim datur
preceptum ut precipientis queratur
auxilium: nec ſe quiſꝗ̄ per occaſio
nem infirmitatis excuſet: quia qui ꝓ
ſtitit uelle: donat ⁊ poſſe: dicente bea
to apoſtolo Jacobo: Si quis ueſtꝝ
indiget ſapientia: poſtulet a deo qui
dat omnibus affluenter ⁊ non im
properat: ⁊ dabitur ei. Quis fideliũ
neſciat: quibus uirtutibus ſtudere
quibus uitijs debeat impugnare.
Quis conſcientie ſue aut tã gratio
ſus aut tam imperitus eſt arbiter q
ignoret: quid a ſe auferri: aut quid
in ſe oportet augeri. Nemo quippe ſta
rationis eſt alienus: qui aut conuer
ſationis ſue non intelligat qualitatẽ
aut cordis ſui ſecreta non nouerit.
Non ergo per omnia ſibi placeat:
nec ſe ſecundum carnis oblectamẽ
ta diiudicet: ſed omnem conſuetudi
nẽ ſuã in diuinoꝝ preceptoꝝ lãce ꝯſti
tuat: ubi cũ alia interdicant: ne fiat
alia iubeãt ut fiãt iuſto ſe trutinabit
examinãne: q uite ſue mores ex vtri
uſque ponderis comparatione pen
ſauerit. Artifex enim miſericordia
dei ſplendidiſſimum in mandatis
ſuis condidit ſpeculum: in quo ho
mo ſue mentis faciem inſpiceret: et
ꝗ̄ conformis imagini: aut ꝗ̄ diſſi
milis eſſet agnoſceret: precipue ut
reiectis paululum carnalibus curis
⁊ occupationibus inquietis in die
bus redemptionis ⁊ reparatiõis no
ſtre a terrenis nos ad celeſtia confe
ramus: quia vero ſicut ſcriptum
eſt: in multis offendimus omnes:
miſericordie primus concipiatur af
fectus: ⁊ aliorum in nos delictoꝝ
fiat obliuio: ut illud piiſſimũ pactũ:
cui nos in dominica oratione deuĩ
ximus: nullo vindicte amore uiole
mus. ⁊ dicentes: Dimitte nobis de
bita noſtra ſicut ⁊ nos dimittimus
debitoribus noſtris: non ſimus in
remiſſione difficiles: quia ad nos re
currit ſiue cupiditas vltionis: ſiue ĩ
dulgentia lenitatis: magis optãdũ
eſt homini tentationum periculis
ſemper expoſito ut ſuas culpas ha
beat impunitas: ꝗ̄ ut plectat aliẽas
Quid autem conuenientius fidei
chriſtiane: ꝗ̄ ut non ſolum in eccle
ſia: ſed etiam in omnium domibus
fiat remiſſio peccatoꝝ. Deponãtur
mine: vincula relaxentur: quibus ſe
multo pernicioſius qui ea non ſol
uerit: religabit. Quod enim quiſqꝫ
in alterum ſtatuit hoc in ſemetipſo
ſua lege decreuit: Beati miſericor
des: quoniam ipſoꝝ miſerebitur de
us: qui in iudicijs ſuis ⁊ iuſtus ẽ et
benignus. Ad hoc quoſdã ſub ali
orum eſſe poteſtate permittens: ut
ſub equa moderatiõe ſeruetur ⁊ vti
litas diſcipline: ⁊ mãſuetudo clemẽ
tie: ⁊ nemo audeat alterius delictuſ
veniam denegare: quã pro ſuis op
tat accipere: dicente domino: Beati
pacifici: quoniam filij dei uocabun
tur. Deponantur omnium diſcordi
arum odiorumque certamina: nec
putet ſe quiſquam in paſchali feſto
habiturum eſſe conſortium: qui fra
ternam pacẽ redingrare neglexerit
Apud ſummũ enim patrem qui nõ
fuerit in charitate fratrum: non ha
bebitur in numero filiorum. In di
ſtributione quoque elemoſinarum
⁊ pauperum cura pingueſcant chri
ſtiana ieiunia: ⁊ quod ad ſuis quiſqꝫ
delitijs ſubtrahit: debilibus impen
dat ⁊ egenis: Detur opera ut omneſ
de vno ore benedicãt: ⁊ qui aliquã
dat portionem ſubſtantie ſue: intelli
gat ſe miniſtrum eſſe miſericordie

diuitiæ qui partem pauperis in ma
nu poſuit largientis: ut peccata que
baptiſmi aquis aut penitētie lachry
mis abluūtur: etiam elemoſinis de
leātur: dicēte ſcriptura: Sicut aqua
extinguit ignem ita elemoſina extin
guit peccatum. Per dominum no
ſtrum Jeſum chriſtum: Amen.

De paſſione domini ſermo eiuſ dem quartus.

Appropinquante dilectiſſimi
ſolennitate paſchali ſic eſt pre
currenda conſuetudo ieiunij ut nos
quadraginta dierum numerus ad
ſanctificationem corporis ⁊ mentis
exerceat. Suſcepturi enim feſtorum
omniū maximum ea nos debem⁹
obſeruantia preparare. ut in cuius
ſumus reſurrectione conreſuſcitati:
in ipſius inueniamur morte cōmor
tui: dicente beato Paulo apoſtolo
Mortui enim eſtis vos: ⁊ vita ue
ſtra abſcondita eſt cū chriſto in deo
Cum enim chriſtus apparuerit ui
ta veſtra: tunc ⁊ uos apparebitis cū
chriſto in gloria. Que uero nobis ē
cum chriſto participatio: niſi ut de
ſinamus eſſe quod fuimus: aut que
ſimilitudo reſurrectionis niſi depo
ſitio uetuſtatis. Unde qui ſacramē
tum ſue reparationis intelligit: car
nis ſe vitijs debet exuere: ⁊ omnes
ſordes peccatorū abijcere ut intra
turus nuptiale conuiuium ſplende
at ueſte uirtutum. Quāuis enim be
nignitas ſponſi cunctos ad commu
nionem regiarum inuitet epularū:
ſtudendum tamen eſt vniuerſis vo
catis: ut ſacrorum ciborum mune
re non inueniantur indigni. Abu
tuntur autem quidam patientia dei
⁊ qui non ſunt in conſcientia liberi:
fiunt de longa impunitate ſecuri: cū
ideo differatur ultio ut tēpus poſ
ſit habere correptio. Miſericordiā
igitur dei noſtri que non vult mor
tem peccatoris: ſed tantum ut cōuer
tatur ⁊ viuat: non ideo quiſquā tar
det amplecti: quia quod meruit nō
recepit: neq; enim quicquid differ
tur: aufertur: aut condemnationem
euaſit: qui indulgentiam non queſi
uit. Cuius enim implorande nō vna
omnibus cauſa eſt: quia multis mo
dis multiſq; menſuris ⁊ peccatum
a peccato: ⁊ crimen diſtat a crimine
Sed quia vniuerſitas fidelium ad
perfectam innocentiam ⁊ ad plenā
debet tendere puritatem: ut eorum
conſortio mereatur aſcribi: de qbus
dicitur: Beati mundo corde quoni
am ipſi deum videbunt: omni inſtā
tia ⁊ uirtute nitendū eſt: ut qcquid
ſecretum conſciētiam maculat: quic
quid aciem mentis obſcurat: diligē
tiſſimis emendationibus deleatur
Quāuis enim ſcriptū ſit: Quis glo
riabitur caſtum ſe habere cor: aut
mundū ſe eſſe a peccato: non tamen
deſperanda eſt apprehenſio purita
tis: que dum ſemper appetitur: nec
ſemper accipitur: nec remanet iudi
cio condemnandum: quod fuerit in
confeſſione purgatum: Hoc illud ē
dilectiſſimi quod orantes omnes fi
lij eccleſie ex doctrina domini vnifor
miter dicunt: Dimitte nobis debita
noſtra ſicut ⁊ nos dimittim⁹ debi
toribus noſtris: quia nemo tam ſan
ctus tam iuſtus eſt qui in tempore
totius vite que tota tentatio eſt: cu
iuſcunq; peccati remiſſione nō ege
at. Circunſtant vndiq; pericula innu
merabilium delictorum ⁊ per lici
tos uſus ad immoderatos tranſit
exceſſus: dum per curam ſalutis ir

repit delectatio :voluptatis: ⁊ non ſufficit concupiſcentie: quod poteſt ſatis eſſe nature. Hinc habendi amor nunquam ſatiandus exoritur. Hinc cupiditas eminendi que uel ſtirpi ſue innexa:uel ſoboli nunc ꝑlem habet ſuperbiam: nunc parentem. His autem ⁊ alijs tentationibus quarum multiplex:eſt ⁊ infinita connexio que rectius virtus q̃ꝫ continentia opponitur:.que nutriēdis atqꝫ ſeruandis animi ⁊ corporiſ bonis ⁊ incrementa prebet ⁊ roborat. Unde in celeſtibus eccleſie diſciplinis multum vtilitatis afferunt diuinitus inſtituta ieiunia:ut dum cōtinentie legibus carnalis ſubijcitur appetitus : motus quoque interior temperetur:ut ſicut corpus a cibis ita mens ab iniquitate ieiunet. Dominuſ enim dicit:Beati qui eſuriūt ⁊ ſitiunt iuſticiam propter me : quoniam ipſi ſaturabuntur. Habet ergo populus dei ſpiritales epulas caſtaſqꝫ delitias quas ſalubriter expetit ⁊ laudabiliter cōcupiſcit : quoniam laudante ⁊ dicente propheta Guſtate ⁊ videte: quoniam ſuauis eſt dominus. Quiſquis dulcedinē iuſticie ⁊ miſericordie dei quibꝰ omnis prouidentia eius diſpēſatur guſtu cordis attigerit.⁊ unquaꝫ minuenda faſtidio experimenta.ſupernorum hauſerit gaudiorum: corruptibilia ⁊ temporalia bona eternorum admiratione deſpiciet:⁊ in illo igne quem dei accendit charitas : concaleſcet:ut algore in feruorem conuerſo:⁊ in lucem nocte mutata:vno opere in animis fidelium ſpiritus ſanctus ⁊ tenebras abigat ⁊ peccata cōſumat. Unde quia tales fructuſ mater uirtutum continentia parit:⁊ ieiunantes a uitijs ad ineffabilia oblectamenta perducit: ſtudioſiori miſericordie opere dilectiſſimi exequamur precepta celeſtia. Et quia totuꝫ paſchale ſacramentum in remiſſionem eſt conditum peccatorū: quod celebrare optamus:imitemur. Miſericors enim ⁊ iuſtus dominus ita promittit indulgentiam ſuam ut eā etiam quibus parcit indicat. Exponens eniꝫ qua regula deo patri nos uoluerit ſupplicare. Si dimiſeritis inquit hominibus peccata eorum : dimittet uobis ⁊ pater veſter qui in celis eſt peccata veſtra: Si auteꝫ nō remiſeritis hominibus : nec pater veſter dimittet vobis peccata ueſtra Iuſta prorſus ⁊ condigna conditio ac benigna qua diuine potentie ſit particeps homo ut ſententiam dei ex ſuo liberet arbitrio:⁊ eo ſibi iudicio obſtringat dominum: quo iudicauerit ipſe conſeruum: ſiue itaque circa ſubiectos : ſiue circa equales nature parilitas diligatur. Et quia nemo non peccat:nemo non parcat non difficulter preſtemꝰ quod gratulanter accepimus: ⁊ ſiue in largitate elemoſinarum ſiue in indulgentia peccatorum quanto magis fuerimus miſericordes:tanto ſimus perfectius innocentes: Per dominum noſtrum Jeſum chriſtum qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorum Amen

Lectio ſancti euangelij ſecundū Joannem.

In illo tempore. Aſſumpſit Jeſus Petrum Jacobum ⁊ Joannem fratrem eius:⁊ duxit eos in montem excelſum ſeorſum. Et reliqua.

Homelia ſancti Leonis pape de Tranſfiguratione domini.

Euangelica dilectiſſimi le
ctio, que per aures corpo
ris interiorem mentium no
ſtrarum pulſauit auditum: ad ma
gni ſacramenti nos intelligentiam
uocat: quam aſpirante gratia dei fa
cilius aſſequemur: ſi conſideratio
nem noſtram ad ea que paulopoſt
ſunt narrata: referamus. Saluator
enim humani Jeſus chriſtus con
dens eam fidem que ⁊ impios ad
iuſticiam ⁊ mortuos reuocat ad vi
tam: ad hoc diſcipulos ſuos doctri
ne monitis ⁊ operum miraculis
imbuebat: ut idem Chriſtus ⁊ vni
genitus dei ⁊ hominis filius crede
retur. Nam vnum horum ſine alte
ro non proderat ad ſalutem: ⁊ equa
lis erat periculi dominum Jeſum
chriſtum aut deum tantummodo
ſine homine aut ſine deo ſolum ho
minem crediſſe: cum vtrunque
eſſet pariter confitendum: quia ſicut
deo vera humanitas ita homini in
erat uera diuinitas. Ad confirmã
dum ergo huius fidei ſaluberrimã
cognitionem: interrogauerat diſci
pulos ſuos dominus: Inter di
uerſas aliorum opiniones quid ip
ſi de eo crederent: quid ue ſentirent:
ubi Petrus apoſtolus per reuela
tionem ſummi patris corporea ſupe
rans ⁊ humana tranſcendens vidit
mentis oculis filium dei viui ⁊ con
feſſus eſt gloriam deitatis: quia non
ad ſolam reſpexit carnis ſubſtanti
am ⁊ ſanguinis tantumque in hac
fidei ſublimitate complacuit: ut bea
titudinis felicitate donatus ſacraꝫ
inuiolabilis petre acciperet firmita
tem: ſuper quam fundata eccleſia
portis inferi ⁊ mortis legibus preua
leret: nec in ſoluendis ⁊ ligandis
quorumcunque cauſis aliud ratuꝫ
eſſet in celis: quam quod Petri ſediſ
ſet arbitrio. Hac autem dilectiſſi
mi laude intelligentie celſitudo in
ſtruenda erat de inferioris ſubſtan
tie ſacramento: ne apoſtolica fides
ad gloriam confitẽde in chriſto dei
tatis euecta infirmitatis noſtre re
demptionem indignam impaſſibili
deo atque incongruam iudicaret:
⁊ ita iam in chriſto humanam cre
deret glorificatam eſſe naturam: ut
nec ſupplicio poſſet affici: nec mor
te diſſolui. Et ideo dicente domi
no quod oporteret eum ire Hiero
ſolymam: ⁊ multa pati a ſenioribuſ
⁊ ſcribis ac principibus ſacerdotuꝫ
⁊ occidi: tertia die reſurgere. Cum
beatus Petrus qui ſuperno illu
ſtratus lumine de ardentiſſima filij
dei confeſſione feruebat contume
lias illuſionum ⁊ crudeliſſime mor
tis opprobrium religioſo: ut puta
bat: ⁊ libero faſtidio reſpuiſſet be
nigna a Jeſu increpatiõe correptus
⁊ ad cupiditatem participande cum
eo paſſionis animatus eſt: ſubſequẽſ
enim exhortatio Saluatoris hoc in
ſpirauit: hoc docuit: ut uolentes
eum ſequi: negarẽt ſe ſibi ⁊ pro ſpe
eternorum leuiſſimum ducerent tẽ
poralium detrimentum. Quia is
demum animam ſuam ſaluam face
ret: qui eam pro chriſto perdere nõ
timeret: ut ergo iſtam felicis con
ſtantia fortitudinem toto apoſtoli
corde conciperent: ⁊ nihil de ſuſci
piende crucis aſperitate trepidarent
ut de ſupplicio chriſti non erubeſce
rent: nec pudendam ſibi eam pati
entiam crederent: que ſic ſubitura

erat ſeruitiam paſſionis ut non amit
teret gloriam poteſtatis. Aſſum
pſit Jeſus Petrum Jacobum ⁊ fra
trem eius Joannem. Et conſcen
ſo cum eis ſeorſum in montem pre
celſo, claritatem ſue glorie demon
ſtrauit: quia licet intellexiſſent in eo
maieſtatem dei ipſius: tamen cor
poris quo diuinitas tegebatur: po
tentiam neſciebant. ⁊ ideo proprie
ſignanterque promiſerat quoſdam
de aſtantibus diſcipulis non prius
guſtare mortem q̄ȝ uiderent filium
hominis venientem in regno ſuo:
ideſt in regia claritate: quam ſpeci
aliter ad naturam ſuſcēpti hominiſ
pertinentem his tribus uiris uolu
it eſſe conſpicuam. Nam illam ipſi
us deitatis ineffabilem ⁊ inacceſſi
bilem viſionem que in eternam vi
tam mundis corde ſeruatur: nullo
modo mortali adhuc carne circun
dati intueri poterant ⁊ videre. Ape
rit ergo dominus coram electis teſti
bus gloriam ſuam: ⁊ communem
illam cum ceteris corporis formam
tanto ſplendore clarificat: ut cum fa
cies eius ſolis fulgori ſimilis: ⁊ ue
ſtibus candori niuium eſſet equaliſ
In qua tranſfiguratione illud qui
dem principaliter agebatur: ut de
cordibus diſcipulorum crucis ſcan
dalum toleretur: nec conturbaret eo
rum fidem uoluntarie humilitas
paſſionis: quibus reuelata eſſet ab
ſcondita excellētia dignitatis. Sed
non minore prouidentia ſpes eccle
ſie ſancte fundabatur: ut totuȝ chri
ſti corpus agnoſceret: quali eſſet cō
mutatione donandum: ut eius ſi
bi honoris conſortium membra ꝓ
mitterent: qui in capite refulſiſſet: d̄
quo idem dominus dixerat: cum d̄
aduentus ſui maieſtate loq̄ueretur
Tunc iuſti fulgebunt ſicut ſol in re
gno patris ſui. Et proteſtante hoc
ipſum beato Paulo apoſtolo ⁊ di
cente: Exiſtimo enim quod non ſūt
condigne paſſiones huius tempo
ris ad futuram gloriam: que reuela
bitur in nobis. Et iterum: Mor
tui enim eſtis: ⁊ vita ueſtra abſcon
dita eſt cum chriſto in deo. Cum enī
chriſtus apparuerit uita ueſtra: tūc
⁊ uos apparebitis cum illo in glo
ria. Confirmandis uero apoſto
lis ⁊ ad omnem ſcientiam prouehē
dis illa quoque in illo miraculo ac
ceſſit inſtructio. Moyſes enim et
Helias lex ſcilicet ⁊ prophete appa
ruerunt cum domino loquentes: ut
ueriſſime in illa quinque uirorum
preſentia compleretur quod dictuȝ
eſt: in duobus uel tribus teſtibus
ſtat omue uerbum. Quid hoc ſta
bilius: firmius uerbo: in cuius pre
dicatione ueteris ⁊ noui teſtamenti
concinit tuba: ⁊ cum euangelica do
ctrina antiquarum proteſtationū ui
inſtrumenta concurrunt. Aſtipu
lantur enim ſibi inuicem vtriuſque
federis pagine: ⁊ quem ſub velami
ne myſteriorum precedentia promi
ſerant ſigna: manifeſtum atque per
ſpicuum preſentis glorie ſplendor
oſtendit. Quia ſicut ait beatus Jo
annes. Lex per Moyſen data eſt:
gratia ⁊ ueritas per Jeſum chriſtuȝ
facta eſt: in quo ⁊ propheticarum
promiſſio impleta eſt figurarum: et
legalium ratio preceptorum dum
⁊ ueram docet Prophetiam per
ſui preſentiam: poſſibilia facit man
data per gratiam. His ergo ſacra
mentoꝝ relationibus Petrus apo
ſtolus incitatus, mūdana ſpernēs

⁊ terrena faſtidiens in eternoꝝ deſi
derium quoddam mentis rapieba
tur exceſſu: ⁊ gaudio totius viſio
nis impletus ibi cum Jeſu optabat
habitare. ubi manifeſta eius gloꝛia
letabatur. Unde ⁊ ait: Domine bo
num eſt nos hic eſſe: ſi vis faciamꝰ
hic tria tabernacl'a: tibi vnū: Moy
ſi vnum: ⁊ Helie vnū. Sed huic ſug
geſtioni dominus non reſpondit: ſi
gnificans non quidem impꝛobum
ſed inoꝛdinatum eſſe quod cuperet:
cum ſaluari mūdus niſi chꝛiſti moꝛ
te non poſſet: ⁊ exemplo domini in
hoc laudaretur credentium fides ut
licet nō opoꝛteret de beatitudinis ꝓ
miſſionibus dubitari: itelligermus
tamen inter tentatoꝛes huius uite
pꝛius nobis tolerantiā postulādā
eē: q̄ꝫ gloꝛiaꝫ quia tempoꝛa patiēdi
non poteſt felicitas pꝛeuenire regnā
di. Adhuc itaqꝫ eo loquente Ecce
nubes lucida obūbꝛauit eos: ⁊ ecce
uox de nube dicens. Hic eſt filiꝰ meꝰ
dilectus: ī quo mihi bene cōplacui:
ipſū audite: pꝛeſens quideꝫ erat in
filio pater: ⁊ in illa domini claritate
quam ad diſcipuloꝝ temperarat aſ
pectum: nō ſeparabit' ab unigenito
genitoꝛis eſſentia: ſed ad cōmendan
dam pꝛopꝛietatem utriuſqꝫ pſone ſi
cut uiſui ſignificauit filiū ſplēdoꝛ ex
coꝛpe: ſic audiuit patrem uox nūcia
uit ex nube. Qua voce accepta diſci
puli ꝙ in faciem ceciderunt: ⁊ timu
erunt ualde: non de patris tantum:
ſed ⁊ de filij maieſtate tremuerunt.
Altioꝛe enim ſenſu unam utriuſque
intellexerunt deitatem. Et quia in
fide non erat heſitatio: non fuit in ti
moꝛe diſcretio. Latum ergo illud et
multiplex teſtimonium fuit: ⁊ plus
in uerboꝝ uirtute q̄ꝫ in ſono uocis
auditum eſt: dicente eniꝫ patre: Hic
eſt filius meus dilectus in quo mihi
bene complacui: ipſum audite. Nō
ne euidenter auditum eſt: hic eſt fili
us meus dilectus quem a me non
ſeparat deitas: non diuidit poteſtas
non diſcernit eternitas. Hic eſt filiꝰ
meus non adoptiuus: ſed pꝛopꝛius:
non aliunde creatus: ſed ex me ge
nitus. non de alia natura mihi fac
tus comparabilis: ſed de mea eſſen
tia mihi factus equalis. hic eſt filius
meus per quem omnia facta ſunt: ⁊
ſine quo factum eſt nihil. Qui om
nia que facio: ſimiliter facit: ⁊ quic
quid operoꝛ inſeparabiliter mecuꝫ
atque indifferenter operatur.
In patre enim eſt filius: ⁊ in filio pa
ter: nec vnquā unitas noſtra diuidi
tur. Et cum alijs ego ſim: qui genui
alius ille quem genui: nec aliud ta
men de illo nobis fas eſt cogitare:
q̄ꝫ de me ſentire poſſibile eſt. Hic ē
filius meus: qui eam quam mecum
habet equalitatem: non rapina ap
petijt: nec vſurpatione pꝛeſumpſit:
ſed manens in foꝛma gloꝛie mee ut
ad reparandum genus humanum
exequeretur commune conſilium:
vſqꝫ ad foꝛmam ſeruileꝫ inclinauit
incōmutabilem deitatem. Hunc er
go in quo mihi per omnia bene cō
placeo: ⁊ cuius pꝛedicatione mani
feſtoꝛ: cuius humilitate clarificoꝛ: in
contanter audite: quem legis my
ſteria pꝛenunciauerunt: quem pꝛo
phetarum oꝛa cecinerunt: ipſum au
dite qui ſanguine ſuo mundum re
demit: qui diabolum ligat: et uaſa
eius rapit: qui peccati Chirogra
phum ⁊ pꝛeuaricationis pacta di
rupit: ipſum audite: qui viam ape
rit ad celum: ⁊ per crucis ſuppliciuꝫ
gradus vobis aſcenſiōis parat ad
regnum. Quid trepidatis redimi:

quid pauetis ſancti liberari: fiat qđ
me uolente chriſtus vult. Abijcite
carnalem formidinē: ⁊ fideli uos ar
mate ↄſtantia. Indignū eſt enim ut
i ſaluatoris paſſiōe timeatis qđ ipiꝰ
munere nec in ueſtro fine metuetis.
Hec dilectiſſimi non ad illorum tā
tum utilitatem dicta ſunt: qui eis ꝓ
priȷ̄s auribus audierunt. Sed in il
lis tribus apoſtolis uniuerſa didi
cit eccleſia: quicquid eorū ⁊ aſpectis
vidit: ⁊ auditus accepit. Confirmet
ergo ſecundum predicationē ſacra
tiſſimi euangelij omniū fides ⁊ ne
mo de chriſti cruce per quam mun
dus redemptus eſt: erubeſcat. Nec
ideo quiſq̄ꝫ aut de promiſſorum re
tributione diffidat: quia per laborē
ad requiem: ⁊ per mortem tranſitur
ad uitam: cum omnem humilitatis
noſtre infirmitatem ille ſuſceperit: i
quo ſi in confeſſione ⁊ in dilectione
ipſius permaneamus: ⁊ quod vicit
vincimus ⁊ quod promiſit accipimꝰ
quia ſiue ad facienda mandata ſiue
ad toleranda aduerſa: premiſſa pa
tris vox ſemper debet auribus no
ſtris inſonare dicentis: Hic eſt filiuſ
meus dilectuſ in quo mihi bene cō
placui: ipſum audite. Qui viuit ⁊ re
gnat in ſecula benedictus.

In paraſceuen domini eiuſdem
de Paſſione ſermo primus.

Acratiſſimum dilectiſſimi do
minice paſſionis diem quam
dominus Ieſus dei filius pro hu
mani generis ſalute ſuſcepit. ⁊ ſicut
promiſit omnia ad ſe exaltatuſ attra
xit: tam plane ac lucide euangelicus
ſermo reſerauit: ⁊ religioſis ⁊ piȷ̄s
cordibus non aliud ſit audiſſe que
lecta ſunt: q̄ꝫ vidiſſe que geſta. Vnđ
cum indubitabilem obtineat aucto
ritatem ſacra narratio admittendū
eſt nobis auxiliante domino ut per
ſpicuam habeat intelligētia: quod
notū fecit hiſtoria: Poſt illā nāqꝫ
humane preuaricationis primam ⁊
vniuerſalem ruinam ex qua ꝑ vnū
hominem introiuit peccatū in hūc
mundum: ⁊ per peccatū mors: ⁊ ita
in omnes homines pertranſijt: in
quo omnes peccauerunt. Nemo
minationem diaboli: nemo vincula
dire captiuitatiſ euaderet nec cuiq̄ꝫ
aut reconciliatio ad veniam: aut re
ditus pateret ad vitam niſi coeternꝰ
⁊ coequalis patri deo filiuſ dei ⁊ ho
minis eſſe dignaretur: veniens que
rere ⁊ ſaluare quod perierat: ut ſicut
per Adam mors: ita per dominum
noſtrum Ieſum chriſtum eſſet reſur
rectio mortuorum. Non enim quia
ſecundum inſcrutabile propoſitum
ſapientie dei nouiſſimis diebus ver
bum caro factum eſt: Ideo ſalutife
re virginis partus extremi tantum
temporis generationibus profuit:
⁊ non ſe etiam in preteritas refudit
etates: omnis prorſus antiquitaſ co
lentium deum verum omnis nume
rus apud ſecula priorum ſanctorū
ſacra fide vixit: ⁊ placuit: ⁊ neque pa
triarchis neque prophetis neque
cuiq̄ꝫ omnino ſanctorum niſi in re
demptione domini noſtri Ieſu chri
ſti ſalus ⁊ iuſtificatio fuit: que ſicut
expectabatur multis Prophetarū
oraculis ſigniſque promiſſa: ita eſt
etiam ipſo munere atque opere pro
ſecuta. Vnde nunc dilectiſſimi in or
dine paſſionis non ita infirmitatē
conſideremus humanā: ut arbitre
mur illic potentiam defuiſſe diuinā
neq̄ꝫ illam ita coeternam ⁊ equalē
patri formam vnigeniti cogitemus

ut putemus non fuiſſe vera que deo
videntur indigna. Proꝛſus vtraqꝫ
natura vnus chꝛiſtus nec uerbū ibi
ab homine diſiunctum nec homo ē
diſſociatus a verbo. Non eſt faſti
dita humilitas: quia nec imminuta
maieſtas: nihil nocuit nature inuio
labili quod paſſibili opoꝛtebat īfer
ri: totumqꝫ ⁊ illud ſacramentuꝫ qđ
ſimul ⁊ humanitas conſūmauit et
deitas: diſpenſatio fuit miſericoꝛdie
⁊ actio pietatis. Talibus eniꝫ vincu
lis tenebꝛarum aſtricti: ut niſi ꝑ hāc
opem non poſſemus abſolui. Hu
militas igitur diuinitatis noſtra ꝓ
uectio eſt. Non tanto redimimur p̄
cioꝛ nos tanto curamur impendio.
Quis enim ab impietate ad iuſtici
am: a miſeria ad beatitudinem eſſet
recurſus: niſi ⁊ iuſtus ad impios et
beatus inclinaret ad impios, ⁊ bea
tus inclinaretur ad miſeros. Non
eſt dilectiſſimi erubeſcenda crux xp̄i
que de uirtute eſt diuini conſilii nō
de conditiōe peccati. Quamuis eni
ex infirmitate noſtra uere paſſus do
minus Jeſus uereque ſit moꝛtuus
non tamen ſe abſtinuit a gloꝛia ſua
ut inter contumelias paſſiōis nihil
diuine operationis exerceret. nam
cum impiis Judas non iam ouina
pelle uelatus ſed lupino furoꝛe ma
nifeſtus vim ſceleris per ſpeciem pa
cis incipiens ſignum traditionis ſe
uioꝛe omnibus telis oſculo pꝛebuiſ
ſet: ⁊ multitudo furibunda que ad
compꝛhendendum dominum cū ar
mata militum coboꝛte confluxerat
inter faces ⁊ laternas lumen veruꝫ
tenebꝛis obcecata ſuis non cerneret
dominus qui expectare potius tur
bas q̄ꝫ declinare delegerat: ſicut Jo
annes euangeliſta teſtatur quē que
ant: necdum inuentus interrogat:
illiſqꝫ dicentibus ꝙ Jeſuꝫ quereret
Ego ſum inquit. Quod verbum il
lam manum ita ex ferociſſimis con
gregatam quaſi quodam fulmineo
ictu ſtatuit: atqꝫ perculit ut omnes
illi atroces minaces atqꝫ terribiles
retroacti coꝛruerunt. Ubi fuit ſeuitie
conſpiratio: ubi ardoꝛ irarum: ubi ī
ſtructus armoꝝ: dominus dicit ego
ſum. ⁊ ad vocem eius turba ꝓſter
nitur impioꝛum. Quid iam poterit
maieſtas eius iudicatura: cuius hoc
potuit humilitas iudicanda. Uerū
tamen dominus ſciens quid magis
myſterio ſuſcepto conueniret in hac
poteſtate non pꝛeſtitit: ſed perſecuto
res ſuos in facultatem diſpoſiti ſce
ris redire permiſit. nam ſi teneri nol
let: non vtiqꝫ teneretur. Sed quis
hominum poſſet ſaluari ſi ille nō ſe
fineret compꝛehendi: Nam ⁊ beat⁹
Petrus qui animoſioꝛe conſtantia
domino coherebat ⁊ contra violen
toꝛum impetus feruoꝛe ſancte chari
tatis exarſeſcat: in ſeruum pꝛincipis
ſacerdotum uſus eſt gladio. ⁊ aurē
viri ferocius: inſtantis abſcidit. Sed
hunc zelantis apoſtoli pium motū
pꝛogredi dominus ultra non patit:
recondi gladium iubet: nec ſinit ſe
aduerſus impios manu ferroque
defendi: Contra ſacramentum eniꝫ
erat redemptionis noſtre: ut q mo
ri pꝛo omnibus voluerat: capi nollꝫ
Nam dilato glorioſe crucis trium
pho: ⁊ dominatio diabolica fieret
longioꝛ: ⁊ captiuitas humana diu
turnioꝛ. Dat ergo in ſe furentibus li
centiam ſeuiendi: nec tamen etiam ſe
ſe talibus dedignatur indicare di
uinitas: aurem ſerui iam ipſa ſectiōe
demoꝛtuam ⁊ a compage viuentis
coꝛpoꝛis alienā: in ſedē dehoneſtati
capitis reuocat man⁹ xp̄i: refoꝛmat

q̄ ipſe formauerat: nec tarde caro ſequitur eius imperium cuius erat ipſa figmentum. habēt ergo hec diuinam opera uirtutem. Sed qđ dominus maieſtatis ſue potentiam cōprimit ⁊ vim in ſe perſecutoriſ admittit: ex illa eſt voluntate qua dilexit nos: ⁊ tradidit ſemetipſum pro nobis: cooperante in hoc ipō patre qui filio proprio non pepercit: ſed ꝓ nobis omnibus tradidit illum. Una ē enim patris ⁊ filij uoluntas: ut eſt vna diuinitas de cuius diſpoſitiōis effectu nihil uobiſ gratie iudei: nihil tibi Juda debemus. Saluatiōi quidem noſtre non hoc vobis uolentibus impietas ueſtra ſeruiuit: ⁊ per nos factum eſt quicquid manuſ dei ⁊ conſilium decreuerunt fieri. mors igitur chriſti nos liberat: uos accuſat. Morito ſoli non habetis quod omnibus perire uoluiſtis: ⁊ tamen tanta eſt bonitas noſtri redemptoris ut etiam poſſ tis conſequi ueniā ſi chriſtum dei: filium confitendo illam parricidalem malitiam reliquatis. Non enim dominus i cruce fruſtra orauit dicens: Pater dimitte illis: quia neſciunt quid faciūt. quod remedium nec te Juda tranſiret: ſi ad eam penitentiam confugiſſes: q̄ te reuocat ad chriſtum non que inſtigaret ad laqueum. Dicendo eniȝ tradens ſanguinem iuſtum in impietatis tue perfidia perſtitiſti: quia ieſum non deum dei filium ſed noſtre conditionis hominem inter extremum mortis tue periculum credidiſti. Cuius flexiſſes miſericordiam: ſi eius non negaſſes omnipotentiā. Hec hodie dilectiſſimi pijs auribꝰ inſinuata ſufficiant: nec faſtidium d̄ prolixitate ſurrepat: que autem deſunt plenitudini: quarta feria auxiliante domino reddēda promittimꝰ quoniam qui dedit quod locuti ſumus: dabit ſicut credimus: quod loquetur: Per chriſtum dominuȝ noſtrum Amen.

De paſſione domini eiuſdem ſermo ſecundus.

Exigit fides dilectiſſimi ut partem ſermonis quam de domini paſſione promiſimus: eodem auxiliante reddamus: in quo nos orationibus ueſtris non ambigimus adiuuari. Ad commune pertinet. n. lucrum ſi potueritis me habere deuotum: quia veſtre impenditur edificationi quicquid noſtre tribuitur facultati: Poſt illud ergo impium Jude deteſtandumqȝ commertium quo ab eo iudeis perſequentibꝰ mūdi redemptor eſt traditus: Poſt illas ſacrilegas illuſiones inter quaſ vſqȝ ad locum pene eius manſuetudo producta eſt: crucifixi ſunt cū eo ſtatutis vtrinqȝ patibulis latrones duo: quorum vnus vſqȝ ad id temporis par ſimiliſqȝ conſorti inſidiator viarum ⁊ ſaluti hominum ſemper infeſtus uſque ad crucem reus fit Chriſti repente confeſſor: ⁊ inter illos accerrimos corporis animiqȝ cruciatus quos ſimul ⁊ inſtantia et difficultas mortis augebat: mira conuerſione mutatus: Memento inquit mei domine dum veneris in regnum tuum. Que iſtam fidem exhortatio perſuaſit: que doctrina incubuit: quis predicator accendit: Non uiderat prius acta miracula: ceſſauerat tunc languentium curatio: cecorum illuminatio: viſitatio mortuorum: ea ipſa que mox erant gerenda: non aderant: et tamen

dominum confitetur ⁊ régem: quē
uidet ſupplicij ſui eſſe conſortem.
Unde ergo oriebatur hoc donum:
inde accepit fides ipſa reſponſum.
Ait enim ei Jeſus: Amen amen di
co tibi: Hodie mecum eris in para
diſo. Excedit humanam conditiōꝫ
iſta promiſſio: nec tam de ligno cru
cis q̄ꝫ de throno editur poteſtatis.
Ab illa altitudine premium fidei da
tur: in qua cyrographum humane
tranſgreſſionis aboletur: quia ſe a
forma ſerui dei forma non dirimit:
dum etiam inter ipſa ſupplicia pro
prietatē unitatemqꝫ ſeruauit. ⁊ dei
tas inuiolabilis ⁊ natura paſſibilis
Adijcitur ad confirmationem ſpei
noſtre totiꝰ atteſtatio nature. Emit
tente ſpiritum chriſto omnia elemen
ta tremuerunt: denſis tenebris ſplē
dor ſolis obductus extraordinarie
nocti ſubibit diem: ſtabilitatem ſuā
terra profundis concuſſionibus la
befacta non tenuit: ⁊ petrarum fir
mitas confracta ſoliditate diſſoluit
uelum templi quo priorū myſteria
ulterius non erant obumbranda:
diſcuſſum eſt multorum corporibꝰ
excitatis ad premuniendam reſur
rectionis fidem monumenta patue
runt. Jn uos ergo iudei celum ⁊ ter
ra ſententiam tulit: uobis ſol uirtu
tem ſuam diemque ſubtraxit uobis
famulatum ſuum elementorum or
dines denegauerunt: ⁊ recedente a
legibus ſuis: miniſterio creature ue
ſtra obcecatio ueſtra eſt ſignificata
confuſio. uobis enī dicentibus: ſan
guis eius ſuper nos ⁊ ſuper filios
noſtros: merito hoc tributum eſt ut
quod ueſtri generis impia perdidit
portio: aſſequatur hoc fidelium gē
tium plenitudo. Nos ergo dilectiſ
ſimi quibus dominus noſter Jeſus
chriſtus crucifixus non ſcandalum
neqꝫ ſtulticia ſed dei uirtus eſt: dei
qꝫ ſapientia nos inquam ſpiritale
ſemen Abrae non in prole ſeruitutiſ
geniti ſed in familia libertatis rena
ti pro quibus in manu forti ⁊ bra
chio excelſo de oppreſſione egyptie
dominationis eductus verus ⁊ im
maculatus agnus immolatus eſt
chriſtus. Amplectamur ſalutariſ pa
ſche mirabile ſacramentum: ⁊ ad eiꝰ
imaginē qui deformitati noſtre con
formis factus eſt: reformemur. Eri
gamur ad eum qui puluerem abiec
tionis noſtre corpus fecit glorie ſue
⁊ ut reſurrectionis eius mereamur
eſſe conſortes: humilitati ⁊ patientie
ipſius per omnia congruamus ma
gni nominis militiam magne pfeſ
ſionis ſuſcepimus diſciplinam. Se
ctatores chriſti diſcedere a regia nō
licet uia. ſed dignum eſt temporali
bus non occupari: ad eterna tēden
tes. Et quia pcioſo ſanguine chriſti
redēpti ſumus: glorificemus ⁊ por
temus deum in corpore noſtro: ut
ad ea que fidelibus preparata ſunt:
peruenire mereamur. Per chriſtū
dominum noſtrum Amen.

De paſſione domini eiuſdem
Sermo tertius.

Nter oia dilectiſſimi ope
ra miſericordie dei que ab
initio ſalutis ſunt impenſa
mortalium: nihil eſt mirabilius: ni
hilqꝫ ſublimius: q̄ꝫ quod pro mun
do crucifixus eſt chriſtus. Huic enī
ſacramento vniuerſa precedentia ſe
culorum myſteria ſeruierunt: ⁊ quic
quid hoſtiarum differentijs ⁊ pphe
ticis ſignis ⁊ legalibus inſtitutis ſa
cra diſpenſatione variatum eſt hoc

hoc ꝓnūciauit diſpoſituꝫ: hoc ꝓmi
ſit implendum: ut nunc imaginibuſ
figuriſqꝫ ceſſantibus hoc proſit cre
dere iaꝫ effectū quod antea ꝓfuit cre
didiſſe faciendū. In oībus igitur di
lectiſſimi que ad domini noſtri ieſu
chriſti pertinent paſſionem: hoc ca
tholica fides tradit: hoc exigit ut in
redemptorē noſtꝝ duas nouerimꝰ
cōueniſſe naturas: ⁊ manentibus ꝓ
prietatibus ſuis: tantā vnitatē utri
uſqꝫ ſubſtantie ut ab illo tp̄e quo ſi
cut humani generiſ cauſa poſcebat
in beate virginis vtero verbuꝫ caro
factū eſt: nec deum illuꝫ ſine hoc qđ
homo eſt: nec hominē ſine hoc lice
at cogitare quod deus eſt. Exp̄mit
quidem ſub diuerſis ⁊ diſtinctis ac
tionibus veritatem ſuam vtraqꝫ na
tura: ſed neutra ſe ab alterius cōne
xione diſiungit: nihil ibi ab inuiceꝫ
vacat: tota eſt in maieſtate humilitaſ
tota in humilitate maieſtas: nec īfert
vnitas confuſionem: nec dirimit ꝓ
prietas vnitatem Aliud eſt paſſibile
aliud inuiolabile: ⁊ tamen eiuſdem
eſt contumelia cuius ⁊ gloria: Ipſe
eſt in infirmitate qui ⁊ in virtute: idē
mortis capax: ⁊ idem eſt victor mor
tis. Suſcepit ergo totum hominem
deus: ⁊ ita ſe illi atqꝫ illum ſibi mi
ſericordie ⁊ poteſtatis ratione con
ſeruitur vtraqꝫ alteri nature ineſſet
⁊ ne vltra in alteram a ſua ꝓprieta
te tranſiret. Sed quia diſpenſatio ſa
cramenti ad reparationem noſtraꝫ
ante ſecula eterna diſpoſiti nec ſine
humana infirmitate nec ſine diuia
erat conſūmāda virtute: agit vtraqꝫ
forma cum alterius communione:
quod ꝓprium eſt: uerbo ſcilicet ope
rante quod uerbi eſt: ⁊ carne exeq̄n
te quod carnis eſt. Unum hoꝝ co
ruſcat miraculis: aliud ſuccūbit in
iuriis: aliud ab ēqualitate paterne
glorie non recedit: hoc naturam no
ſtri generis non relinquit. Uerum
tamen etiam ipſa receptio paſſionū
non eſt ita noſtre affectioni humili
tatis expoſita: ut a potentia ſit diuini
tatis abiuncta. Quicquid domino
illuſionis ⁊ contumelie: quicquid ve
xationis ⁊ pene intulit furor impio
rum: non de neceſſitate toleratum
eſt: ſed de voluntate ſuſceptum. Ue
nit eniꝫ filius hominiſ querere ⁊ ſal
uare quod perierat. ⁊ ſic ad omniuꝫ
redemptioneꝫ vtebatur malitia per
ſequentium: ut in mortis reſurrectio
niſqꝫ ſacramento etiam interfecto
res ſui poſſent ſalui eſſe ſi crederent
Unde ſceleſtior omnibus Juda ⁊ i
felicior extitiſti: quem non penitētia
reuocauit ad dominum: ſed deſpe
ratio traxit ad laqueum: expeccaſſeſ
conſummationem criminis tui ⁊ do
nec ſanguis chriſti pro omnibus fū
deretur peccatoribus: informis leti
ſuſpendium diſtuliſſes. Cumqꝫ con
ſcientiam tuam tot domini miracu
la tot dona torquerent: illa ſaltem
te a precipitio tuo ſacramenta reuo
caſſent: que i paſchali cena perfidia
tua ſigno diuine ſcientie detectuſ ac
ceperas. Cur de eius bonitate diffi
dis: qui te a corporiſ ⁊ ſanguinis ſui
communione non repulit: qui tibi
ad comprehendendum ſe cū turbis
⁊ armoꝝ cohorte venientī pacis oſcu
lum non negauit: ſed homo incon
uertibilis ſpiritus vadens ⁊ non re
uertens cordis tui ſecutus es rabiē
⁊ ſtāte diabolo a dextris tuis iniq
tatem quaꝫ in ſanctoꝝ omniū arma
ueras caput in tuum verticē retorſi
ſti: ut quia facinus tuū omnē menſu
ram vltionis exceſſerat: te haberet
impietatis tue iudicem: te pateret

ſua ꝑena carnificem. Cū igitur eſſet
deus in chriſto mundū reconcilians
ſibi ⁊ creaturā ad creatorē ſui ima
ginem reformandam conditor ipſe
geſtaret: peractis miraculis operuꝫ
diuinoꝝ que propheticus olim ſpi
ritus gerenda ꝑdixerat: tunc aperiē
tur oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ au
dient: tunc ſaliet claudus ut ceruus
⁊ plana erit lingua mutoꝝ. Sciens
Jeſus tēpus adeſſe glorioſe paſſio
nis adiplēde: triſtis ē inquit anima
mea vſqꝫ ad mortem. ⁊ iteꝝ: Pater
ſi fieri poteſt tranſeat a me calix iſte:
quibus verbis quandaꝫ formidinē
profitentibus noſtre infirmitatis ef
fectus participādo curabat ⁊ pena
lis expientie metū ſubeundo pelle
bat. Jn nobis ergo domin⁹ noſtro
pauore trepidabat: ut ſuſceptionem
noſtre infirmitatis induceret ⁊ nr̄aꝫ
inconſtantiā ſue virtutis ſoliditate
veſtiret. Uenerat in hunc munduꝫ
diues negociator atqꝫ miſericors ⁊
celi cōmutatione mirabili inerat cō
merciū ſalutare: noſtra accipiens: ⁊
ſua tribuens: pro contumelijs hono
res: pro doloribus ſalutē: pro morte
dans vitā: ⁊ cui ad exterminationē
poterant plus qꝫ. xii. milia angeli
carum ſeuire legionū malebat nr̄aꝫ
recipere formidinē: qꝫ ſuam exerce
re poteſtatē. Quātū autē vniuerſis
fidelibus humilitate collatuꝫ ſit: pri
mus beatiſſimus apl̄s Petrus exꝑ
tus eſt: qui cū illum inſtantis ſeuitie
vehementior procella turbaret: ad
ꝑparationem vigoris celeri mutati
one cōuerſus eſt ſumens de exēplo
remediū ut tremefactū repēte mem
brum redderet ad ſui corporis firmi
tatem. Non enī poſſet domino ſu⁹
⁊ magiſtro maior eſſe diſcipulus: q
humane trepidationē fragilitatis

non vinceret: niſi victor mortis ante
timuiſſꝫ. Reſpexit ergo domin⁹ Pe
trū ⁊ inter calūnias ſacerdotū: inter
falſitates teſtium: inter ſedentiū ⁊ cō
ſpuentium iniurias conſtitutus: illū
turbatum diſcipulū conuenit oculꝭ
quibus eum preuiderat eſſe turban
dum: ⁊ in illum egreſſa eſt veritatis
inſpectio: ubi erat cordis faciēda cor
reptio: quaſi quedam illi vox domi
ni inſonaret ⁊ diceret. Quid habes
Petre: quid in tuam ꝯſcientiā rece
dis. ad me conuertere: in me cōfide:
me ſequere: mee paſſionis hoc tem
pus ē: nōdū tui venit hora ſupplicij:
Quid metuis: quod etiā ipſe ſupera
bis: non te ꝯfundat infirmitas quā
recepi. Ego de tuo fui trepidus: tu ō
meo eſto ſecurus. Mane autē facto
conſiliū inierunt omnes ꝑncipes ſa
cerdotum ⁊ ſeniores populi aduer
ſum ieſum ut eū morti traderēt. hoc
mane iudei non ortus vobis lucis
contigit: ſed occaſus: nec veſtris ocu
lis ſolitus dies produxit: ſed ipſis mē
tibus nox tetre cecitatis incubuit.
Hoc mane vobis templū ⁊ altaria
diruit: legem ⁊ prophetas ademit
regnū ⁊ ſacerdotiū ſuſtulit: in luctū
eternum oīa feſta conuertit. Jniuſtis
enim inſanū cruentūqꝫ conſiliū tau
ri pingues: vituli multi: fremētes be
ſtie: canes rabidi: ut morti auctorē vi
te ⁊ dominū glorie traderetis: ⁊ tan
quam extenuāda eſſet furoris veſtri
imanitas: ſi eius ſententia qui proui
tie veſtre ꝑſidebat: vteremini: vinctū
Jeſū ad Pilati iudiciū deduxiſtis
ut clamoribus improbis trepido co
gnitore ſuꝑato interfectorē hominū
eligeretis ad veniā: ⁊ ſaluatorē mun
di ꝑderetis ad penam. Poſt hanc
dānationeꝫ xp̄i qua excuſata ē Pi
lati ꝑſidis ignauia magis qꝫ piās

qui locis manibus ⁊ ore poluto is labiis Jeſum irriſit ad crucē qbus cū pnūciauerat ſinnocentē: multas illuſiones domino ſacerdotalibus ſeruiens oculis licentia popularis ingeſſit: ⁊ in manſuetudinē eius qui hoc ſponte tolerabat: furens turba ſeuiuit. Sed quia multum eſt dilectiſſimi ut oīa hodiernis ſermo percurrat: in quartā feriā qua lectio dominice paſſiōis iterabit: reſidia differantur. Preſtabit enim orantibꝰ uobis: ut ipſius dono quod pmiſimus: impleamus. Per dominum noſtꝝ Jeſū xp̄m qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen:

De paſſione domini eiuſdem ſermo quartus:

Expectatiōi veſtre dilectiſſimi domino largiente reddendū ē qd pmiſimus pmerentibus orationibus ueſtris: ut nos ad ſoluenduꝫ faciat idoneos: qui vos ad exigēdū facit intentos. Loquentes n. pxie de paſſione domini vſqꝫ ad euāgelice hyſtorie venimus locū: in quo pilatus impiis iudeoꝝ clamoribus ut Jeſus crucifigeret: ceſſiſſe narratur Peractis itaqꝫ oībus que diuinitas fieri carnis velamine tpata pmiſit: Jeſus xp̄s dei cruci quā etiam ipſe geſſerat: affixus eſt duobus latronibus. uno ad dexterā ipſius: alio ad ſiniſtrā: ſimiliter crucifixis: ut etiam in ipſa patibuli ſpecie mōſtraret il la que in iudicio ipſius oīuꝫ hoīum ē facienda diſcretio: cū ⁊ ſaluādoꝝ figurā fides credentis latronis exp̄meret: ⁊ dānatoꝝ formā blaſſemātis ipietas p̄notaret. Paſſio igitur xp̄i ſalutis noſtre ꝯtinet ſacr̄m: ⁊ de inſtrumento quidē qd̄ iniqtas in deoꝝ pārauit ad penā: potētia redēptoris gradū nobis fecit ad gloriā: quā dominus Jeſus ita ad omniū hoīum ſuſcepit ſalutē: ut inter clauos qbus ligno tenebat affixus p interfectoribꝰ ſuis paterne clemētie ſupplicaret: ⁊ diceret: Pater ignoſce illis qa neſciūt quid faciunt. Principes aūt ſacerdotū quibus indulgentiā ſaluator petebat: ſuppliciū crucis irriſionū aculeis aſpabāt ⁊ in quē manibus amplius ſeuire nō poterant: linguaꝝ tela iaciebāt: dicentes: Alios ſaluos fecit: ſeipſuꝫ non pōt ſaluū facere. Si rex iſrabel eſt: deſcēdat nūc de cruce: ⁊ credimꝰ ei. De quo erroris fonte iudei: ō quo iuidie lacu taliū blaſſemiaꝝ venena potaſtis. qs uobis magiſter tradidit. que doctrina pſuaſit: q nod illuꝫ regē iſrabel: illū dei filiū credere deberetis: qui ſe crucifigi non ſineret: aut a ꝯfixione clauoꝝ liberꝝ excuteret: Non hoc vobis legis myſteria: nō paſchalis obſeruantie ſacra: nec vnqꝫ ulla pphetaꝝ ora cecinerunt ſed illud vere abūdeqꝫ legiſtis qd ad deteſtabilē ueſtri ſceleris ipietatem ⁊ ad volūtariā dn̄i ptinet paſſionē. Ipſe. n. per Eſaiā loquitur: dorſum meū ad flagella dedi: maxillas meas ad palmas: faciem meam nō auerti a ꝯſpuſione ſputoꝝ. Ipſe per Dauid: Dederūt inqt in eſcā meam fel: ⁊ in ſiti mea potauerūt me aceto. Circūdederūt me canes multi: conſilium malignantiū obſedit me. Foderūt manus meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt omnia oſſa mea. Ipſi vero conſiderauerūt ⁊ inſpexerūt in me. diuiſerūt ſibi veſtimenta mea: ⁊ ſup veſtē meam miſerūt ſortē. Et ne ſceleris tantū veſtri videat ordo p̄dictis: nulla aūt potentia p̄nūciata

crucifixi. Non quidem legiſtis: do
minus deſcēdet de cruce: ſed legiſtiſ
dominus regnauit a ligno. Crux er
go xp̄i ſacramentū veri ⁊ p̄nūciati
hꝫ altaris ubi ꝑ hoſtiā ſalutarē na
ture humane celebraretur oblatio.
Ibi ſanguis imaculati agni antiq̄ p̄
uaricationis pacta delebat. Ibi tota
diabolice dn̄ationis conterebat̄ ad
uerſitas: ⁊ de elatiōe ſupbie uictrix
humilitas triūphat: cū tam velox eſ
ſet fidei affectus ut de crucifixis cuꝫ
xp̄o latronibus qui in xp̄m filium
dei credidit: paradiſū iuſtificatus i
trauerit. Quis tanti muneris expli
cet ſacrm̄: quis potētiā tam mire cō
mutationis enarret: exiguo tp̄is pū
cto longoꝝ ſceleꝝ reatus abolet̄: in
ter luctantis aīe dura tormenta he
rens patibulo tranſit ad xp̄m. ⁊ cui
ꝓpria impietaſ intulit penā, xp̄i gr̄a
dat coronā. Hic iam deguſtato ace
to dominus qđ illa dabat vinea: q̄
ab autoris ſui plantatione degene
rans cōuerſa fuerat in amaritudinē
vitis aliene. Conſūmatū ē ait: hoc ē
ↄplete ſunt ſcripture. Nō eſt aliud
quo inſaniā populi furētis expectē:
nihil minuſ ꝑtuli q̄ꝫ me paſſuꝝ eſſe
p̄dixi. pacta ſunt myſteria infirmita
tis: ꝑmanēt documēta uirtutis. In
clinato itaqꝫ capite emiſit ſpiritū ⁊ i
corpus die tertio ſuſcitandū quietē
placidi ſoporis admiſit: cui ſacro cū
ſe vite autor ipenderet: ⁊ ad tantam
dīne maieſtatis inclinationē totius
mūdi cōpago quateret̄: cū facinus
ipiū oīs ſui ↄfuſione natura damna
ret: ⁊ manifeſtam in reos ſententiaꝫ
ipſa elementa ꝓferrent: quis vobis
animus iudei: que conſcia fuit: quā
do ⁊ uos iudiciū vniuerſitatis vrge
bat: ⁊ reuocari ad ſe ↄſūmato ſcele
re impietaſ veſtra nō poterat. Quā
lis confuſio vos operuit: que cor de
ſtꝝ pena ſuſcepit. Cū igit̄ dilectiſſimi
tanta ſit miſericordia dei: ut etiaꝫ de
tali populo multos ꝑ fidē iuſtifica
re dignat⁹ ſit: ⁊ nos ſub ueteri quō
dam ignorantie ꝓfunda nocte pere
untes in patriarchaꝝ ſocietatē ⁊ in
ſortē electi generis adoptarit: ad al
titudinem ſpei nr̄e nō ſegniter neqꝫ
cū corꝑe curamus: ſed prudēter at
qꝫ fideliter cogitantes de quali ca
ptiuitate ⁊ q̄ꝫ miſera ſeruitute: quo
p̄cio redēpti ⁊ quo brachia ſumus
educti: glorificemus deum in corpo
re noſtro: ut habitare cum nobis ex
ipſa conuerſationis noſtre ꝓbitate
monſtremus. Et quia nihil eſt in
omniū uirtutū dignitate p̄ſtantius
q̄ꝫ pietas miſericordie ⁊ puritas ca
ritatis. His nos p̄ſidijs ſpecialius
inſtruamus ⁊ charitatis opere ⁊ ni
tore pudicitie tanq̄ꝫ duabus eleuati
alis de terrenis mereamur eſſe cele
ſtes. Quo deſiderio qui quis gra
tia dei adiutus implet̄: ⁊ de ꝓfectu
ſuo non in ſe ſed in domino gloria
tur. Hic legit͛me honorat paſchale
ſacramentū: huius limina uaſtator
angelus ſanguīe agni ⁊ ſigni crucis
p̄notata non intrat. Is plagas egy
ptias non paueſcit: ⁊ iiſdem aquis
hoſtes relinqt extinctos quibus eſt
ipſe ſaluatus. Amplectamur itaque
dilectiſſimi purificatiſ mentib⁹ atqꝫ
corporibus ſalutis noſtre mirabile
ſacramentū: ⁊ ab omni fermēto ma
litie veteris emūdati paſcha domini
cum digna obſeruatione celebrem⁹
ut regente nos ſpiritu ſancto a cari
tate xp̄i nullis tentationibus ſepa
remur: qui in ſanguīe ſuo pacificās
omnia in altitudinem paterne glo
rie ſe recepit. ⁊ humilitate ſibi ſeruiē
tium non reliquit Amen.

De paſſione domini eiuſdem ſermo quintus.

Reator ꝛ dominus oīum rex xp̄s poſt inuſitatū ſacre virginis partū poſt adorata magorū cōfeſſione cunabula ꝛ poſt multiplicē doctrinā celeſtis eloquij ꝛ uariarū curationū medelas īperio uerbi potentis effectas diſpenſationē omniū ſacrorū oīamqꝫ uirtutum ſalutifera paſſione conſūmat. Chriſtiane igitᷣ ſpei dilectiſſimi uera ratio ꝛ p̄ncipalis cauſa crux xp̄i ē: que lꝫ iudeis ſit ſcandalū: gentibus aūt ſtulticia: nobis tamen dei uirtus ē: deiqꝫ ſapientia: unde ſūmū hoc ꝛ potiſſimū diuine miſericordie ſacrm̄ ſemper quidem in cordibus nr̄is cū tota ſui dignitate retinendū ē ſed nūc viuaciorē al ſenſū ꝛ puriorē exigit mētis intuitū: quando nobis nō ſolū recurſu tēporis ſed etiā textu euāgelice lectionis oē opus nr̄e ſalutis ingeritᷣ. Nihil ergo apud nos loci cogitationes hēant ipiorū: nec integritatem ſane intelligentie aut iudaica offenſio aut gentiliſ corrūpat irriſio ut qđ non ſolū ꝓ nobis humiliter ſed etiam ſublimiter geſtū ē aut ſm̄ hoiēꝫ īpoſſibile: aut ſm̄ deuꝫ videatᷣ indignū: Utrūqꝫ aūt recipiat utrūqꝫ ꝯuēit credi: quia nemo hominū pōt niſi ī vtroqꝫ ſaluari: Juſtus.n. ꝛ miſericors deus nō ſic munere ſue uoluntatis ē vſus: ut ad reparationem noſtrā ſolā potentiā benignitatis exerceret ſed qa ꝯſequens fuerat ut hō faciens peccatū ſeruus eſſet peccati ſic medicina egris: ſic reconciliatio reis: ſic redēptio eſt īpenſa captiuis ut condēnationis iuſte ſententiam iuſto liberatoris opere ſolueretᷣ: nā ſi ꝓ peccatoribus ſola ſe opponeret deitas: non tā rō diabolū vinceret: qꝫ poteſtas: ꝛ rurſum ſi cām lapſorū ſolū ageret natura mortaliū: nō eruereᷣ a ꝯditione qua libera non eēt agere vnde oportuit in vnū dominū noſtrū Jeſū xp̄m ꝛ diuinā ꝛ hūanam ꝯuenire ſubſtantiā: ut mortalitati nr̄e per uerbū caro factum ꝛ origo noui hoīs ſubueniret ꝛ paſſio. Cū igitᷣ in xp̄o Jeſu iudeorū duriciaꝫ q̄ ſūt diuina contemnat. illis aduerſus gloriā domini calūniantibus: iſtis ꝯtra humilitatē ſuperbiētibus. nos dei filiū ꝛ in ſuis uirtutibus ꝛ in noſtris infirmitatibus adoramus: nec erubeſcimus crucē xp̄i ꝛ inter ꝯtradicentiū linguas nec de morte ipſiꝰ nec ď reſurrectione dubitamus: quoniā quod ſuperbos ad infidelitatē trahit: hoc nos ad uitā dirigit. Admonitis igitᷣ diſcipulis dominus: ut ꝯtra uim tentationis inſtantis uigilanti oratione certarent: ipſi patri ſupplicans ait. ut ꝯtra vim tentationis inſtantis uigilanti oratiōe certarent: ipſi patri ſupplicans ait: pater ſi poſſibile ē trāſeat a me calix iſte: uerūtamen non ſicut ego uolo ſed ſicut tu: p̄ma petitio infirmitatis ē: ſecūda uirtutis: illud optauit ex nr̄o: hoc elegit in ꝓp̄o. Nec.n. equalis patri filius oīa eſſe poſſibilia deo: neſciebat: aut ad ſuſcipiendo crucē ſine ſua in hunc mūdū deſcenderat uolūtate: ut hanc diuerſarū actionū cōpugnantiū ꝑturbata quodāmō rōne pateretᷣ. Sed ut ſuſcipiētis ſuſcepteqꝫ nature eſſet māifeſta diſtinctio: qđ erat hoīs: diuinā deſiderauit potentiā qđ erat dei: ad cām reſpexit humanā. Supiori igitᷣ uoluntati volūtas ceſſit inferior. ꝛ cito demonſtratū ē quid poſſit a trepidāte orari. ꝛ qđ nō hēat a medente ꝯcedi

Quia.n.nos qd oremus: ſicut oportet: neſcimus. ⁊ vtile nobis ē ne fiat
pleruq3 qd volumus. Deus iuſtus
⁊ bonus quādo ea q̄ nocitura ſunt
petitᷣ: negando miſeretᷣ. Volūtatiſ
ergo nr̄e correctionem dominus tri
na cum oratione firmaſſet grauatis
merore diſcipulis: Dormite iā inqt
⁊ requieſcite: ecce appropinquauit
hora ⁊ filius hois tradetᷣ in manuſ
pctōꝝ. Surgite: eamꝰ hinc: ecce ap
propinquauit qui me tradet: ⁊ cum
gladijs ⁊ fuſtibꝰ cōprehenſura xp̄z
turba ꝯſlixit ducē ſequens Judam
ſcarioth: q ꝑuilegio ꝑfidie obtinue
rat in facinore ꝑncipatum: huic ne
criminis cām aliq̄ ꝑberet offenſio:
nulla ē negata dignatio: Sed illiꝰ
ſpū inflāmantus exarſit: cui miniſte
riuz ſpōde ꝑbuit: ⁊ qualē ꝑbuit mē
tem talē inuenit ⁊ ꝑfidē. Merito ſi
cut ⁊ ꝓpheta ꝑdixerat: orō eius fa
cta eſt in peccatum: quādo conſum
mato ſcelere tā ꝑuerſa ipꝭ̄ cōuerſio
fuit: ut etiam penitēdo peccaret. Ad
mittit ergo in ſe filius dei ipias ma
nus: ⁊ qd ſeuientium furore agitur:
patienti poteſtate cōpleuit. Hoc.n.
erat illud magne pietatis ſacr̄m: qd
xp̄i conſecrabatᷣ iniurijs: q̄s ſi apta
potentia ⁊ manifeſta uirtute ꝓpelle
ret: dīna tantū̃ exerceret: non huma
na curaret. Jn oībus autē q̄ illa po
pularis ⁊ ſacerdotalis inſania con
tumelioſe ⁊ ꝓcaciter inferebat: nr̄e
diluebantᷣ macule: noſtre expiaban
tur offenſe: quia natura q̄ in nobis
ſp iuncta fuerat atq3 captiua i illos
inocens patiebatᷣ ⁊ libera: ut ad au
ferendum peccatum mūdi ille agnꝰ
ſe hoſtiā offerret: quem ⁊ oībus cor
poralibus ſubſtātia iūgeret: ⁊ ab oī
bus ſpiritalibus origo diſcerneret.
Hec hodie dilectiſſimi auribus ve

ſtris inſinuata ſufficiant. Cetera in
quartā feriā differantᷣ: auxliāte do
mi no orōnibꝰ vr̄is: q ꝑſtare digna
bitᷣ ut qd ꝓmittimꝰ ipleamꝰ. amē.

De paſſione domini eiuſdem ſer
mo ſextus:

Ponſionis nr̄e memores di
lectiſſimi ſcītati ur̄e reddimus
quod debemus: aſſuturā ſperantes
gratiā dei ut inde nobis ꝓueniat de
uotio: unde ē incitata ꝓmiſſio. Com
ꝑhenſus dominus a turbis q̄s ꝑn
cepes ſacerdotum ⁊ doctores legis
armauerāt: ut ipleret diſpenſationē
cohibet poteſtatē: ⁊ beatū apoſtolū
Petꝝ humana aduerſum irruētes
aīoſitate cōmotū gladio abſtinere
ꝑcepit. Supſluū.n. erat ut qui nole
bat ꝑſidio euangelicaꝝ legionū iu
uari: vellet ſe unius diſcipuli oppoſi
tione defendi. Perpetrauerit i3 tur
ba uelox qd uoluit: ⁊ de ſceleris ſui
exultarit affectu: maior tamen cōpre
henſi uirtus: comprehendentiū fuit
Judeoꝝ.n. cecitas nihil obtinuit: ni
ſi ut ſua ipietate ſe ꝑderet. Chriſti ve
ro patientia hoc egit ut oēs ſua paſ
ſione ſaluaret. Perducto aūt Jeſu
ad Cayphā ꝑncipē ſacerdotuz quo
ſcribe ⁊ oīs ſacerdotalis ordo cōue
nerat: falſa aduerſus dn̄m teſtimoīa
q̄rebantᷣ. ſed inter incōditas ⁊ diſſo
nas voces hoc Jeſus mirabiliter
ut taceret. Cayphe aūt dicenti adiu
ro te p deū viuū ut dicas nobis ſi tu
es xp̄s filius dei. ita viuaci ⁊ ꝓuida
auctoritate reſpōdit ut eiſdē uerbis
⁊ infideliū ꝯſcias cederet: ⁊ creden
tiū corda firmat ad oēm interrogati
onē eius referēs: tu dixiſti: addēſq3
qd ſequitᷣ: Verūtamen dico vobis:
āmodo videbitis filiū hois ſedentē

a dextris dei ⁊ venientē in nubibuſ
celi. Cayphas aūt ad exaggerandā
auditi ſermonis inuidiā: ſcidit veſti
menta ſua ⁊ neſciens quid hac ſigni
ficaret inſania: ſacerdotali honore
ſe ꝑuauit. Ubi ē Cayphe rationale
pectoris tui: vbi eſt ꝯtinētie ſingulū:
ubi ſuperhumerale virtutū. Myſti
co illo ſacratoqȝ amictu te ſpolias:
⁊ proprijs manibus pontificalia ſa
cramenta diſcerpis: oblituſ precepti
illius quod legeras de pncipe ſacer
dotū: de capite ſuo cydarin nō dpo
net: ⁊ veſtimenta ſua nō diſrumpet:
tu vero a quo iam alienabatur hec
dignitas: ipſe tibi executor obpro
brij: ⁊ ad manifeſtū finē ueteris inſti
tuti pertinet eadē diruptio ſacerdo
tij. Hinc iam dilectiſſimi inter mul
tiplicatas illuſiones nocte trāſacta
vinctū Jeſū Pilato pſidi tradide
rūt. Principes. n. ſacerdotū ⁊ ſenio
res populi hoc ꝯſilio rē gerebat ut
ab actione ſceleris ſui viderent imu
nes: ſubtrahentes opera manuū: ⁊
exercētes tela linguaꝝ nolētes iter
ficere: ⁊ clamantes crucifige. Quid
hac ſpecie religionis iniuſtius: quid
hac clemētie ſimulatiōe crudelius: q
lege iudei qd uobis nō licet facere:
licet velle: qua rōne qd corpora pol
luit corda non ledit: Contaminari
occiſione eius metuitis: cuius ſuper
vos ⁊ ſuper filioſ veſtros fūdi ſāgui
nē poſtulaſtis. ſi nō totū facinus ve
ſtra ipietas pagit: permittite pſidē
iudicare qd ſentit: ſed vos etiā i ipm
graues atqȝ uiolēnti in idē declina
re non ſinitis: a quo ipſi mendaciter
abſtinetis: Peccauerit Pilatus fa
ciendo qd voluit. in ueſtrā tamē cō
ſciētiā ꝯfluit qcquid furor ueſter ex
torſit. Talis etiā illic ueſtra obſeruā
tia fuit ubi pciū qd uobis xpi vendi
tor repoꝛtauit: mitti in gazophilatiū
noluiſtis: cauentes. ſ. ne ſacros locu
los pecunia cruēta pollueret. Cuiuſ
cordis ē iſta ſimulatio: ſacerdotū cō
ſcientia capit qd tēpli archa non re
cipit: refutat illi⁹ ſanguinis taxatio
cuius non timet effuſio. Quātiſ hȝ
ita nos fallacie circūtegatis ūbracu
lis: initū ē cū traditore cōmertium:
quo iuſtū ſanguinē ſicut non licuit
cōparari: ita debuit nō offendi. ſedi
tioſis igit clamoribus ideoꝝ ſedēte
Pilato in loco cui nomē ē Golga
ta crucifigit xps: per lignū erigitur
lapſus in ligno: ⁊ guſtu fellis ⁊ aceti
diluit eſca peccati. Merito igitur pū
nuſ qȝ traderet: dixerat domin⁹: Cū
exaltatus fuero: oīa ad me traham
ideſt totā cām hūani generis agam
⁊ olim perditā in integꝝ reuocabo
naturā: in me oīs infirmitas abole
bit: in me oīs plaga ſanabitur Exal
tatū aūt Jeſum ad ſe traxiſſe oīa nō
ſolū noſtre ſubſtantie paſſione: ſed
etiā totius mūdi cōmutatiōe mon
ſtratū ē. Pendente. n. in patibulo
creatore vniuerſa creatura cōgemu
it: ⁊ crucis clauos oīa ſimul elemen
ta ſenſerūt. Nihil ab illo ſupplicio li
berū fuit: hoc in coionē ſui ⁊ terraȝ
traxit ⁊ celū: hoc petraſ rupit: monu
menta aperuit: infernuȝ reſerauit: ⁊
denſarū horrore tenebrarū radios
ſolis abſcondit. Debebat hoc teſti
moniū ſuo mūdus auctori ut i occa
ſu conditoris ſui vellent vniuerſa fi
niri. ſed patientia dei ſeruat rebuſ at
qȝ tēporibus ordinē ſuū: noſqȝ in il
lū potius uocat affectū ut eoꝝ ſalu
tē petamus quoꝝ crimen horremuſ
Tanto igit pcio: tanto ſacro eruti d
poteſtate tenebraꝝ: ⁊ ab antiq capti
uitatis vinculis abſolui dare operā
dilectiſſimi: ut integritatē mentium

noſtraꝝ nulla diabolũſ arte corrum
pat. Quicqd nobis ꝯtra xp̄ianaꝫ fi
dē ingeritur: quicqd ꝯ mādata dei
ſuadet̃: de illius deceptionibus ue
nit: q nos inumeris doliſ ab eterna
vita conat̃ euertere: captando q̄ſdā
occaſiones infirmitatis hũane per
quas icautas negligenteſq3 aīos in
laq̄os tandē ſue mortis inducat. Oēſ
ergo per aquā ⁊ ſpiritū ſanctū rena
ti recolant cui renũciauerũt: ⁊ qua
ꝓfeſſione iugū a ſe tyrannice domi
nationis excuſſerint: nec in ſecūdis
quiſq3: nec in aduerſis ad mortiferꝝ
diaboli currat auxiliū: Jlle. n. men
dax ē ab initio: ⁊ in ſola viget arte
fallendi. ut humanā ignorātiā falſe
ſcie oſtentatione decipiat. Fitq3 eoꝝ
nūc malignus īpulſor: quoꝝ poſt
futurus ē īprobꝰ accuſator. Vie nr̃e
⁊ actionū tēpaliū qualitates: nec ī na
tura elementoꝝ: nec in ſtellaꝝ effecti
bus: ſed in ſūmi ⁊ ueri dei ptāte: cō
ſiſtūt: cuius auxiliū ⁊ miſericordiā
in oībus q̄ obtinere cupimus: iplo
rare debemus ſicut. n. illo qđ abſit:
offenſo nihil ē qđ nobis ualeat ſuf
fragari: ita eodē ꝓpitio nulla nobiſ
nocebit aduerſitas: quoniā ſi ꝓ no
bis deus: quis contra nos: qui filio
ſuo ꝓprio non pepercit: ſed pro no
bis oībus tradidit eum: quomodo
nō etiam cū illo oīa nobis donauit
qui viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ
Amen.

De paſcha domini eiuſdem: ſer
mo ſeptimus.

Cio quidē dilectiſſimi paſcha
le feſtū tam ſolēne ⁊ ſublimis
eſſe myſterij ut nō ſolū humilitatis
mee tenuiſſimū ſenſū: ſed etiam ma
gnoꝝ ingenioꝝ ſupet facultatē. Sꝫ
non ita mihi diui operiſ ꝯſiderāda
eſt magnitudo: ut uel diffidiā uł eru
beſcam de ſeruitute quā debeo cum
ſacrm̃ ſalutis hũane nō liceat tace
ri: etiā ſi nequeat explicari. Auxiliā
tibus etiā orōnibus ueſtriſ affuturā
credimus gratiā dei: q̄ inſpirationis
ſue rore ſterilitatē noſtri cordis ab
ſtergat ut lingue paſtoralis officio q̄
ſci gregis auribus ſint vtilia: profe
rant. dicēte. n. domino bonoꝝ oīuꝫ
largitore. Aperi os tuū ⁊ ego adim
plebo illud. Audemus eiſdē uerbis
propheticis dicere: Domine labia
mea apies ⁊ os meū ānūciabit lau
dem tuā. Incipiēteſ igit̃ euangelicā
de paſſione domini hiſtoriam retra
ctare diuino intelligimus diſpoſitum
fuiſſe ꝯſilio ut ſacrilegi iudeoꝝ prin
cipes ⁊ ipſi ſacerdotes qui ſeuiēdi ī
xp̄m occaſiones ſepe queſiuerāt: nō
niſi in ſolēnitate paſchali exercendi
furoris ſui acciperent poteſtatē. Opor
tebat. n. ut manifeſto īpleret̃ effectu:
que diu fuerāt figurato ꝓmiſſa my
ſterio ut ouem ſignificatiuā ouis ve
ra remoueret: ⁊ ut vno expleret̃ ſa
crificio variaꝝ differētia victimaꝝ.
nā oīa illa que de imolatione agni
diuinitus per Moyſen fuerāt ꝯſtitu
ta. xp̄m ꝓphetauerūt: ⁊ xp̄i occiſiōē
ꝓp̄e denunciauerūt. Ut ergo vmbre
cederent corpori ⁊ ceſſarent imagieſ
ſub p̄ſentia ueritatis: antiqua obſer
uantia nouo tollit̃ ſacro: hoſtia in
hoſtiā tranſit. ſanguinē ſanguis ex
⁊ legalis feſtiuitas dū mutat̃: īplet̃
unde cum ſcribas ⁊ ſeniores populi
ad impietatis conciliū pontifices cō
gregarent: oīumq3 animoſ ſacerdo
tū cura admittendi in Jeſū ſceleris
occupaſſēt: ipſi ſe doctores legis le
ge p̄uarūt: ⁊ ſpōtaneo defectu ritus
ſibi patrios abſtulerūt. Incipiēte. n
feſtiuitate paſchali: q ornare tēplaꝫ
mūdare vaſa: uictimas ꝓuidere ⁊

legitimis purificationibus ſacraſſo
ré diligentiá adhibere debuerant:
parricidalis odij furore cóceptoad
vnū opus uacantes in unū facinus
ſimili crudelitate cóiurant. Quid aſ
ſecuturi ſupplicio inocentie ꝯdénati
one iuſticie: niſi ut ⁊ noua myſteria
nó appꝛehenderent ⁊ antiqua uiola
rent. Prouidentibus ergo p̄ncipib⁹
ne in die feſto tumultus oꝛiret̄: nó de
uotióe ſed facinoꝛi ſtudebat̄ nec re
ligioni ſeruiebat hec cura: ſed crimi
ni. Diligentes. n. pōtifices ⁊ ſolliciti
ſacerdotes ſeditiones turbarū fieri
in p̄cipua ſolénitate metuebát: non
populus nó peccaret: ſed ne xp̄us
euaderet. At Ieſus ꝯſilij ſui certus:
⁊ in ope paterne diſpōnis intrepid⁹
nouus teſtamētū ꝯſūmabat: ⁊ nouū
paſcha ꝯdebat. Diſcūbentibus eni
ſecum diſcipulis ad edendá myſticá
cená cū in Cayphe atrio tractaret̄
quō xp̄s poſſet occidi: ille coꝛpoꝛis
⁊ ſanguiſ ſui oꝛdinans ſacrm̄ doce
bat qualiſ deo hoſtia deberet offer
ri: nec ab hoc quidé myſterio tradi
toꝛe ſubmoto ut oſtenderet̄ nulla i
iuria exaſpat⁹ qui in volūtaria erat
ipietate p̄ſtitutuſ. Ipſe. n. ſibi fuit ma
teria ruine ⁊ cá p̄ſidie ſequés diabo
lū ducé ⁊ nolens xp̄m h̄re rectoꝛem
Dicés itaqꝫ dominus. Amen dico
vobis ꝙ unus ueſtꝝ me traditurus
eſt: notá ſibi traditoꝛis ac ꝓditoꝛis
ꝯſciam demōſtrauit: nó aſpera nec
apta impiū increpatiōe ꝯfūdés: ſed
leui ac tacita admonitiōe cōueniés
ut facilius coꝛrigeret peniédo: quē
nulla defoꝛmaſſet abiectio. Cur inſe
lix iuda tanta benignitate non vte
ris: ecce parcit auſibus tuiſ domin⁹
⁊ nulli te niſi indicat xp̄s: nec nomé
tuū nec pſona detegit̄: ſed veritatis
⁊ miſericoꝛdie uerbo coꝛdis tui tan
tū arcāna tangunt̄. Non apoſtoli
ci oꝛdinis honoꝛ non ſacroꝝum tibi
cōuiuio denegat̄. Redi in integrū
⁊ depoſito furoꝛe reſipiſce. Clemen
tia ſuitat: ſalus pulſat: ad vitá vita te
reuocat. Ecce i maculati ⁊ inocentes
ꝯdiſcipuli tui ad ſignificationē faci
noꝛis expaueſcūt ⁊ oēs ſibi non edi
to ipietatis auctoꝛe foꝛmidant. Con
triſtati. n. ſunt nó de conſcíe reatu ſꝫ
de humane mutabilitatis incerto
timentes ne minus uerū eēt quod
in ſe quiſqꝫ nouerat: ꝙ quod ipa ve
ritas p̄uidebat. Tu aūt in hac trepi
datione ſcoꝝꝫ abuteris domini pa
tientia: ⁊ abſcondi te tua credis au
dacia. Addis ipudentiá ſceleri: nec
ſigno euidentioꝛe terreris. Cū ſe a
cibo alij in quo iudiciū domin⁹ po
ſuerat: ꝯtinerent: tu manū nó retra
his a parapſide: quia animum non
auertis a crimine Secutū é itaque
dilectiſſimi ſicut Ioánes euágeliſta
narrauit ut cū traditoꝛi ſuo domin⁹
manifeſtius deſignádo pané poꝛre
xit intinctū: totū Iudá diabolus oc
cuparet: ⁊ qué malignis cogitatiōi
bus obligarat: iá ipſo impetratis
ope poſſideret. Coꝛpoꝛe. n. tantū cū
cenantibus recūbebat: mente aūt ſa
cerdotū iuidiá teſtiū falſitaté ⁊ furo
ré iperite plebis amabat. Denique
videns dominus cui flagitio iudas
eſſet intētus: qđ facis inq̄t fac citius
vox hec nó iubētis é ſed ſinētis: nec
trepidi ſed pati: q habēs oiū tépo
rū p̄tātem: oſtendit ſe morá nó face
re traditoꝛi: ⁊ ſic ad redéptionē mun
di paterná ꝯſequ uoluntaté ut facim⁹
qđ a pſequētibus pabat̄: nec ipelle
ret nec timeret. Poſtqꝫ igit̄ iudas
pſuaſus a diabolo diſceſſit a xp̄o:
ſeqꝫ a coꝛpoꝛe apoſtolice uirtutis ab
ſcidit: nullo domin⁹ pauoꝛe turbat⁹

ſed de ſola redimendoꝝ ſalute ſolli
citus oē tēporis ſpatiū qđ a pſequē
tiū uacabat incurſu myſticis ſermo
nibus ſacrateqꝫ doctrine ſicut Joā
nis euangelio declarat: ipendit ele
uans ad celū oculos: ⁊ pro vniuerſa
eccleſia ſupplicans pr̄: ut oēs quos
dediſſet daturus eſſet filios pr̄ unū
fierent: ⁊ in gloria redēptoris indiui
dui pmanerēt: adijciens poſtremo
illā orōnē qua ait: Pr̄ ſi fieri poteſt
tranſeat a me calix iſte. Ubi nō exiſti
mandū eſt q dominus Jeſus paſſi
onē ⁊ mortē cuius iā diſcipulis ſa
cramēta tradiderāt: uoluerit declia
re: cū ipſe beatū aplm̄ Petrū deuo
ta fide ⁊ charitate feruētē in aduer
ſū pſecutores gladio uetet dicēs: Ca
licē quē dedit mihi pr̄ nō vis ut bi
bam illū. Certūqꝫ ſit ⁊ qđ domin⁹
teſtatus ē ipſe dicens: Sic.n.deus
dilexit mūdū ut filiū ſuū daret uni
genitū ut oīs q credit in eū nō peat
ſed hēat vitā eternā. ⁊ qđ de ipſo ait
apoſtolus Paulus: Xp̄s nos dile
xit: ⁊ tradidit ſemetipm̄ pro nobis
hoſtiā in odorē ſuauitatis. In ſaluā
dis.n.hoībus per crucē xp̄i cōmu
nis volūtas erat pr̄is ⁊ filij: cōmu
neqꝫ conſiliū: nec ulla poterat rōne
turbari: qđ ante eterna ſecula ⁊ mi
ſericorditer erat diſpoſitū ⁊ incōmu
tabiliter erat p̄finitū. Qui ergo veꝝ
totūqꝫ hoīeꝫ aſſumpſit: veros ⁊ cor
poris ſenſus ⁊ aī ſuſcepit affect⁹: nec
quia oīa in illo plena ſacris: plena
miraculis ideo aut falſis lachrymis
fleuit: aut mēdacij eſurie ſūpſit cibū
aut ſimulato ſopore dormiuit. In
nr̄a hūilitate contēptus: in nr̄a me
ſtitudine ɔtriſtatus: in nr̄o eſt dolo
re crucifixus: paſſionē enī mortalita
tis nr̄e ob hoc miſericordia ſubijt
ut ſanarēt: ob hoc uirtus recepit ut
diceret. qđ Eſaias aptiſſime ꝓphe
tauit dicens. Hic pctā nr̄a portat et
ꝓ nobis dolet: ⁊ nos putauim⁹ illū
eſſe in dolore ⁊ plaga ⁊ vexatione:
ipſe aūt vulnerat⁹ ē pp pctā nr̄a ⁊ in
firmatus ē pp facinora nr̄a: ⁊ liuo
re eius ſanati ſumus. Cum itaqꝫ di
lectiſſimi dei filius dicit: Pr̄ ſi fieri
pōt tranſeat a me calix iſte: nr̄e vtit
uoce nature: ⁊ ſic cām fragilitatis ⁊
trepidationis agit hūane: ut in his
q̄ toleranda ſūt ⁊ patientia roboret
⁊ formido pellat. Deniqꝫ ceſſans
hoc ipm̄ petere excuſato quodāmō
nr̄e infirmitatis metu in quo nobis
remanere nō expedit: in aliū affectū
tranſit. ⁊ dicit: Uerūtamen nō ſicut
ego volo: ſꝫ ſicut tu. Ecce iteꝝ. Si nō
pōt inqt calix iſte tranſire a me niſi
bibam illū: fiat volūtas tua: hec vox
capitis ſalus eſt totius corporis. hec
vox omnes confeſſores accēdit: om
nes martyres coronauit. Nā quis
mundi odia: quis tentationū turbi
nes: quis poſſet pſecutoꝝ ſuperare
terrores: niſi xp̄s in oībus ⁊ ꝓ om
nibus patiens patri diceret: fiat vo
lūtas tua. Diſcant igit̄ hanc uoceꝫ
oēs eccleſie filij magno p̄cio redem
pti gratis iuſtificati. ⁊ cū aduerſitas
violentie alicuius tētationis incubu
erit: p̄ſidio potentiſſime rationis vtā
tur: ut ſupato tremore formidinis ac
cipiant tolerantiā: paſſionis. Hinc
iam dilectiſſimi ad ꝓſtringenduꝫ or
dinē dominice paſſionis ſermo ē di
rigendus: quē ne vox cumulo ꝓlixi
tatis oneremus in quartaꝫ ſabbati
diuiſo cōmuni labore diſferamus.
Addiderit p̄cantibus nobis gratia
dei: que mihi ſoluendi debiti tribu
at facultatem. Per dominū noſtrū
Jeſum xp̄m qui viuit ⁊ regnat i ſecu
la ſeculoꝝ Amen.

De paſſione domini eiuſdem ſermo octauus.

Ecurſis dilectiſſimi sermōe ꝓximo his que comꝑhenſionē domini ꝓceſſerūt: ſupeſt nūc ut auxiliante dei gratia de ipſo iam paſſionis ordine ſicut ꝓmiſimus: diſſeramus. Nam cum verbis ſacre orationis ſue dominus declaraſſet: ueriſſime ſibi atqȝ pleniſſime ⁊ humanā ⁊ diuinā ineſſe naturā: oſtendēs vnde eſſet quidem qḋ pati nollet: ⁊ vnde quod vellet: depulſa trepidatiōe infirmitatis: ⁊ confirmata magnanimitate uirtutis rediȷt in ſententiam ſue diſpoſitionis eterne: ⁊ ſeuienti diabolo per miniſteria iudeorum formam ſerui nihil peccati habentis obiecit ut per eum ageretur omniū cauſa: in quo ſolū erat oīum natura ſine culpa. Irruerūt ergo in lumen uerꝫ filū tenebraꝫ ⁊ vientes facculis atqȝ laternis non euaſerūt īfidelitatis ſue noctē: quia non intellexerunt lucis auctorē: occupāt paratū teneri: ⁊ trahunt volentē trahi q ſe vellet obuiti: nihil quidem in iuriā eius impie manus poſſent: ſed mundi redēptio differret: ⁊ nullum ſaluaret illeſus: qui pro omniū ſalute erat moriturus. Sinens igit̄ inferri ſibi quicqd ſacerdotū īſtinctu furor popularis audebat: ad Annam Cayphe ſoceꝝ ac deide ad Cayphā ex Anne trāſmiſſiōe ꝑducit̄: ⁊ poſt inſanas calūniaꝝ voces poſt cōmētitias ſubornatoꝝ teſtiuȝ falſitates ad examen Pilati pontificum delegatione tranſfert̄. Qui diuo iure neglecto clamantes ſe regē non habere niſi Ceſarem: tanꝗ romanis de uoti legibus oē iudiciū poteſtati ꝑſidis reſeruaſſent: expetierunt execuforem magis ſeuitie ꝙ arbitriū cauſe. Offerebant enim Ieſum duriſ nexibus vinctū: colaphis ⁊ alapis frequētibus: celū: ſputis oblitū: clamoribus ꝑdamnatū: ut inter tot iudicia quem omnes vellent perire: non auderet Pilatus abſoluere. Deniqȝ nec in accuſato aliquaȝ reperiſſe cauſam: nec in ſententia ſua tenuiſſe ꝯſtantiā docet ipſa cognitio: in qua iudex quem innocentem pronūciat damnat: addicens iniquo populo ſanguinem iuſtū: a quo abſtinendū ſibi ⁊ intellectu proprio ſenſerat: ⁊ ſōnio vxoris nouerat. Nec purgant contaminatum animum manus lote: nec in aſperſis aqua digitis expiatur quod famulante impia mente cōmittit̄. Exceſſit quidē Pilati culpam facinus iudeoꝝ: qui illū nomie ceſaris terriū ⁊ inuidioſis vocibus increpatum ad effectum ſui ſceleris impulerunt. Sed nec ipſe euaſit reatum: qui cooperatus ſeditioſis reliquit iudiciū proprium: ⁊ in crimen tranſiuit alienūȝ. Quod ergo Pilatus dilectiſſimi implacabilis populi uictus inſania multis Ieſum dehoneſtari ludibriȷs ⁊ multimodiſ vexari permiſit iniuriȷs: quodqȝ euȝ flagellis ceſum: ſpinis coronatū: ⁊ amictu irriſorie veſtis indutū: pleqūētiū oſtentauit aſpectui: ad mitigandos procul dubio inimicoꝝ animos exiſtimauit ut exaturatis inuidie odiȷſ non vltra iam crederent pleqūēdū: quē tot modis intuebant̄ afflictuȝ. Sed cum inardeſceret ira clamātiū ut Barrabam indulgentia relaxaret: ⁊ Ieſum crucis pena ſuſciperet: cū cōſono fremitu diceretur a turbis. Sanguis eius ſuper nos ⁊ ſup filios nr̄os: obtinuerūt iniqi damnatiōȝ ſuam quod pertinaciter exigebant.

quoꝝ dentes ſicut ꝓpheta atteſtat᷒
eſt: arma erāt ⁊ ſagitte: ⁊ lingua coꝝ
gladius acutus. fruſtra. n. a crucifi
gendo maieſtatis domino manus
pꝛopꝛias ↄtinebant: in quem letalia
uocū ſpicula ⁊ uenenata uerboꝝ
tela iaciebant. uobis falſi iudei ⁊ ſa
crilegi p̄ncipes populi totū facino
ris iſtius pōdus incūbit. ⁊ lȝ imani
tas ſceleris ⁊ p̄ncipē obligarit ⁊ mi
lites: oīs tamē facti ſūma uos argu
it: ⁊ ſiqd in ſupplicio xp̄i uel Pilati
peccauit iudiciū uel cohoꝛtis obſeq
um hoc uos facit humani generis
odio digniores: qa ueſtri furoꝛis im
pulſu nec illis innocētes eſſe licuit:
qbus iniqtas uṙa non placuit. Tra
ditus itaqȝ dominus ſeuiētiū uolū
tati ad irriſionē regie dignitatis ſup
plicij ſui iuſſus ē eſſe geſtatoꝛ: ut im
pleret̃ qḋ Eſaias ꝓpheta p̄uiderat
dicens: Ecce natus ē puer ⁊ datus
eſt nobis filius: cuius īperiū ſuper
humeros eius. Cū ergo dominus
lignū portaret crucis: quod i ſceptꝛ
ſibi ↄuerteret poteſtatis. erat quidē
hoc apud īpioꝝ oculos grāde ludi
bꝛiū: ſed manifeſtabatur fidelibus
grande myſteriū: quia glorioſiſſim᷒
diaboli uictoꝛ ⁊ inimicarū uirtutū
potētiſſimus debellatoꝛ pulchꝛa ſpe
cie triūphi ſui poꝛtabat tropheū: ⁊
inuicte patiētie humeris ſignū ſalu
tis adorādū regnis oībus inferebat
tanquā ⁊ tunc ipſa operis ſui imagi
ne omnes imitatores ſuos cōfirma
ret: ⁊ diceret: Qui non accepit crucē
ſuam: ⁊ ſequitur me: non eſt me di
gnus. Euntibus autem cum Ieſu
turbis ad locum pene Simon qdā
Cyreneus inuentus eſt: in quem li
gnum crucis transferretur a domi
no ut etiam tali facto p̄ſignaret̃ gen
tium fides quibus crux chꝛiſti non
confuſio erat futura ſed gloꝛia. Nō
ergo foꝛtuitum ſed figuratum ⁊ my
ſticum fuit: ut iudeis in chꝛiſtū ſeuiē
tibus ad compatiendum ei peregri
nus occurreret: dicēte apoſtolo. Si
compatimur: ⁊ conregnabimus: ut
ſacratiſſimo Saluatoꝛis obpꝛobꝛio
non Hebꝛeus quiſquam nec Iſrae
lita ſed alienigena ſubderetur Per
hanc enim tranſlationem a circūci
ſione ad p̄putium a filijs carnalib᷒
ad filios ſpiritales immaculati ag
ni ꝓpitiatio ⁊ omnium ſacramento
rum plenitudo tranſibat. Si quidē
paſcha noſtrum ut ait apoſtolus im
molatus eſt chꝛiſtus: qui ſe nouū ⁊
uerum reconciliationis ſacrificium
offerens patri non in templo cuius
iam erat finita reuerentia. nec intra
ſepta ciuitatis ob meritum ſue ſcele
ris diruende. ſed foris ⁊ extra caſtra
crucifixus eſt ut ueterum uictimarū
ceſſante myſterio noua hoſtia nouo
imponeretur altari. ⁊ crux chꝛiſti nō
templi eſſet ara: ſed mundi. Exalta
to igitur dilectiſſimi per crucē chꝛi
ſto non illa tantum ſpecies aſpectui
mentis occurrat: que fuit in oculis
impioꝛum: quibus per Moyſen di
ctum eſt. Et erit pendēs uita tua an
te oculos tuos ⁊ timebis die ac noc
te: ⁊ non credes uite tue: Iſti enim
nihil in crucifixo domino p̄ter faci
nus ſuum cogitare potuerunt habē
tes timoꝛem non quo fides uera iu
ſtificatur. ſed quo conſciētia iniqua
toꝛquetur. Noſter uero intellectus
quem ſpiritus ueritatis illuminat:
gloꝛiam crucis celo terraqȝ radian
tē puro ac libero coꝛde ſuſcipiat: ⁊ i
terioꝛe acie uideat quale ſit. qḋ do
minus cum de paſſionis ſue loque
ret̃ inſtātia: dixit. Uenit hoꝛa ut cla
rificet̃ filius hoīs: ⁊ infra. Nūc ingt

turbata ē aīa mea: ⁊ qd dicā: Pater
ſalua me ex hac hora. Sed ꝓpterea
ueni in hāc horā: pater clarifica filiū
tuū. Et cū vox patris ueniſſet e celo
dicens: Et clarificaui ⁊ iterū clarifico
Reſpondēs Jeſus circūſtantib⁹ di
xit: Nō ꝓpter me vox hec facta eſt:
ſed ꝓpter uos: nūc iudiciū mūdi eſt
nūc ꝓnceps huius mūdi eijcit̄ foras
Et ego ſi exaltatus fuero a terra: oīa
traham mecū. O admirabilis potē
tia crucis: O ineffabilis gloria paſſi
onis: in qua ⁊ tribunal domini: ⁊ iu
diciū mundi ⁊ poteſtas eſt crucifixi.
Traxiſti.n. domine oīa ad te: ⁊ cum
expandiſſes tota die manus tuas
ad populū non credentē ⁊ contradi
centē tibi: ꝯfitēde maieſtatis tue ſen
ſū totus mundus accepit: Traxiſti
domine oīa ad te: cū in execrationē
iudaici ſceleris vnam ꝓtulerūt ꝯoīa
elementa ſniam: cū obſcuratis lumi
naribus celi ⁊ cōuerſo in noctē die
tertia quoq; motibus quateret̄ ūſo
litis: vniuerſaq; creatura impiorū ſe
vſui denegaret. Traxiſti domine oīa
ad te: quoniā ſciſſo tēpli velo ſancta
ſcōꝝ ab indignis pontificibus receſ
ſerunt: ut figura in ueritatem: ꝓphe
tia in manifeſtationē: ⁊ lex i euange
liū verteret̄. Traxiſti domine oīa
ad te: ut qđ in vno Judee tēplo ob
umbratis ſignificationibus tegeba
tur: pleno aptoq; ſacro vniuerſarū
ubiq; nationū deuotio celebraret.
Nunc.n. ⁊ ordo clarior leuitaꝝ ⁊ di
gnitas amplior ſeruoꝝ: ⁊ ſacratior ē
vnctio ſacerdotū: quia crux tua om
niū fons benedictionū: oīum ē cau
ſa gratiaꝝ: per quam credētibus da
tur uirtus de infirmitate: gloria de
obprobrio: uita de morte. Nūc etiā
carnalium ſacrificioꝝ uarietate ceſ
ſante oēs differentias hoſtiarū vna
corporis ⁊ ſanguinis tui ſplet obla
tio: quoniā tu es verus agnus dei q
tollis pctā mūdi. ⁊ ita in te vniuerſa
pficis myſteria: ut ſicut vnū eſt pro oī
uictima ſacrificiū: ita vnū de oī gēte
fit regnū. Confiteamur igit̄ dilectiſ
ſimi: qđ btūs magiſter gentiū Pau
lus apl'usglorioſa voce confeſſus ē
dicens: Fidelis ſermo ⁊ oī acceptio
ne dignus: qa xp̄us Jeſus uenit in
hunc mundū peccatores ſaluos fa
cere: hinc mirabilior ē erga nos mi
ſericordia dei: qđ nō ꝓ iuſtis neque
ꝓ ſanctis: ſ; ꝓ iniquis ⁊ impijs xp̄s
mortuus ē: ⁊ cum mortis aculeū re
cipere nō poſſet natura deitatis: ſuſ
cepit tamen naſcendo ex nobis. qđ
poſſet offerre ꝓ nobis. Olim enim
mortui noſtre mortis ſue potentiam
minabatur dicens per Oſee ꝓphe
tā: O mors ero mors tua: ⁊ ero mor
ſus tuus inferne: leges enim inferni
moriendo ſubijt: ſed reſurgendo diſ
ſoluit: ⁊ ita perpetuitatem mortis in
cidit: ut eam de eterna faceret tempo
ralem. Sicut enim in Adam omnes
morimur: ita ⁊ in chriſto omnes vi
uificabuntur. Fiat utiq; dilectiſſimi
quod apoſtolus Paulus ait: ut q
uiuit: iam non uiuat: ſed ei qui pro
omnibus mortuus eſt ⁊ reſurrexit.
Et quia uetera tranſierunt ⁊ facta
ſunt omnia noua: nemo in carnalis
uite uetuſtate remaneat: ſed omnes
de die in diem proficiēdo per pieta
tis augmenta renouentur. Quantū
libet enim quiſq; iuſtificatus ſit: ha
bet tamen dum in hac vita eſt: quo
probatior eſſe poſſit ⁊ melior: qui au
tem non pficit: deficit. ⁊ qui nihil ac
quirit: non nihil perdit. Currendū
enim nobis eſt fidei greſſibus miſe
ricordie operibus: amore iuſticie ut
diem redēptionis noſtre ſpiritualit̄

celebꝛantes nõ in fermento veteris
malitie ⁊ neqtie: ſed in azimis ſince
ritatis ⁊ ueritatis reſurrectiõis xpi
mereamur eſſe particeps: qui viuit ⁊
regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De paſſione domini eiuſdem ſer
mo nonus.

Sacramentũ dilectiſſimi dñice
paſſionis in ſalutẽ generĩ hu
mani: ante tpa eterna diſpoſitũ: ⁊ p
multas ſignificatões oĩbus retro ſe
culis initiatũ nõ adhuc expectam⁹
manifeſtandũ: ſed iam adoꝛamus ĩ
pletũ. Concurrẽtib⁹ ad eruditionẽ
noſtrã ⁊ nouis teſtimonĳs ⁊ antiqs
dũ qđ ꝓphetica cecinit tuba. Euan
gelica pandit hiſtoꝛia ⁊ ſicut ſcriptũ
eſt: Abyſſus abyſſum inuocat in vo
ce cataractaꝝ tuaꝝ: quoniã ad enar
randũ gloꝛiã gratie dei paribus ſi
bi uocibus utriuſqꝫ teſtamẽti altitu
do reſpondet. Et quid erat ſub vela
mine figuraꝝ pꝛofundũ. fit reuelata
luce ꝑſpicuum. Si. n. inter illa mira
cula ſaluatoꝛis: que ſub populoꝝ
gerebant᷑ aſpectu pauci: ueritatis ꝑ
ſentiã ſentiebant: ipſiqꝫ diſcipuli vo
luntaria domini paſſiõe turbati nõ
euaſerunt ſcandalũ crucis ſine tenta
tione foꝛmidinis. Unde fides no
ſtra intelligentiã ſũmeret: vnde ꝯſtã
tia robur acciperet: niſi que facta co
gnoſcim⁹ ꝑdicta legeremus. Pera
cto igit᷑ dilectiſſimi ſaluatoꝛis trium
pho ⁊ ꝯſũmatis diſpenſationibus:
quas oĩa veteris teſtamenti eloqa
nũciarũt: lugeat carnalis iudeus: ſꝫ
ſpiritalis gaudeat xpianus ⁊ feſtiui
tas q̃ illis ꝯuerſa ẽ in noctẽ: nobis
coꝛuſcet in lucẽ: quoniã crux xpi ea
dẽ eſt ⁊ credentiũ gloꝛia ⁊ nõ credẽ
tiũ pena. Quãuis. n: perſequentiũ
furoꝛ nihil aliud in dominũ maie
ſtatis operatus eſt q̃ꝫ atrocẽ crudeli
tatem ⁊ immite ſupplicium: redem
ptoris tamen domini paſſione uerioꝛ
iuſtioꝛqꝫ letandi eſt ratio q̃ꝫ dolẽdi
fuerit tũc diſcipuloꝝ excuſabilis pa
uoꝛ: nec diffidentie culpam apoſtoli
cus meroꝛ inciderit quando cõcur
rentibus ad vnũ ſcelus iudeis: iude
oꝛumqꝫ pꝛincipibus: ſuperbus tau
roꝛũ pinguium tumoꝛ: ⁊ pꝛoterua vi
tuloꝝ petulantia ſeuiebat quando
ſub oculis ouium paſtoꝛis iuſti ſan
guinem frementium beſtiaruꝫ rabi
es expetebat: quando deniqꝫ etiaꝫ
ipſe qui pati venerat: de noſtre natu
re cõmunione dicebat. Triſtis eſt
anima mea vſqꝫ ad moꝛtem. Nunc
aũt poſtq̃ꝫ ſuſceptione infirmitatis
potentia eſt clarificata virtutis: nul
la fidelium meſtitudine paſchalis ẽ
obſeruanda ſolẽnitas: nec cũ triſti
cia nobis geſtoꝝ oꝛdo recolendus ẽ
cum ita dominus uſus ſit malitia iu
deoꝝ ut de intentione facinoꝛis vo
lũtas ſit impleta miſerentis. Si au
tem in exitu iſrael de egypto agni ſan
guis reſtitutio libertatis ⁊ ſacratiſ
ſima ẽ facta feſtiuitas: que per ho
ſtiã pecudis iam auerteret vaſtato
ris quãta populis xpianis concipi
enda ſũt gaudia ꝓ nobis oĩbus oĩ
potẽs pater filio ſuo vnigenito nõ
pepercit: ſed pro nobis oĩbus tradidit
illũ. ut in occiſione chꝛiſti paſcha eẽt
verum ⁊ ſingulare ſacrificium: quo
non ex dominatione Pharaonis
vnus populus: ſed ex diaboli capti
uitate totus mundus eruitur. Hoc
igitur illud eſt dilectiſſimi ſacramen
tũ cui ab initio oĩa ſunt famula my
ſteria. Nũc ſanguis iuſti Abel moꝛ
tem ſummi paſtoꝛis eloquitur: ⁊ in
parricidio iudeoꝛum Cayn interfe
ctoꝛ fratris agnoſcitur. Nunc dilu
uium ⁊ Noe arca manifeſtat: quid

ſit renouatiõis in baptiſmo: ⁊ quid
ſit ſalutis in ligno. Nũc Abraã gen
tiũ pater ꝓmiſſos acquirit heredeſ
⁊ in ſemine eius nõ germen carnis:
ſed fidei ꝓpago benedicit᷑. Nũc ad
ãnunciatũ feciſtis oĩbus feſtũ ſacer
nouoꝝ menſis enituit: ut in quo ac
cepit mũdus exordiũ: in eodem ha
beret xp̃iana creatura ãncipium.
Quãuis igit᷑ furentes iudei fecerint
in dominũ Jeſum queciinqꝫ volue
rint: ⁊ ſuſcepti hoĩs ueritatẽ nullis
eoꝝ auſibus poteſtas diuĩa ſubtra
xerit: patientia tamen domini ꝯſilij
ſui munus impleuit: ⁊ ꝑtinacia ſacrile
ge crudelitatis ꝓfecit operi ſaluato
ris: qđ nõ ſcribe nõ pharisei nec ſũ
mi intellexere põtifices. Si n. cogno
uiſſent: nũq̃ꝫ glorie dominũ crucifi
xiſſent. Nec itaqꝫ ipſe diabolus itel
lexit ꝙ ſeuiendo in xp̃m ſuũ deſtrue
ret principatũ qui antique fraudis
iura non perderet ſi ſe a domini sã
guine contineret. Sed malitia nocẽ
di auiduſ dũ irruit: ruit. dũ capit: ca
ptus ẽ. dũ perſequit᷑ mortalem: inci
dit in ſaluatorẽ. Inuenit ſane ĩ hoc
molimine impendentis audacie di
gnum cooperatorem: dignumqꝫ cõ
ſortẽ cum impius Judas maluit di
ſcipulus eſſe diaboli q̃ꝫ apoſtolus
xp̃i: quem non timoris perturbatio
ne: ſed pecunie cupiditate diſtraxit.
Uidete dilectiſſimi, prudenter inſpi
cite: que germina ⁊ quales fructus
de auaritie ſtirpe naſcantur: quã me
rito apoſtolus radicem omniũ ma
loꝝ eſſe definit: quia nullum pecca
tũ ſine cupiditate cõmittit᷑: ⁊ omnis
appetitus illicitus: iſtius auiditatis
eſt morbus. Amore pecunie viliſ eſt
omniſ affectio ⁊ anima lucri cupida
etiam ꝓ exiguo perire non metuit:
nullumqꝫ eſt in illo corde iuſticie ve
ſtigium: in quo ſibi auaritia facit ha
bitaculũ. hoc ꝑfidus Judas inebria
tus veneno dum ſitit lucrum: peruc
nit ad laqueũ. ⁊ tã ſtulte impius fu
it ut triginta argenteis ⁊ dominum
venderet ⁊ magiſtꝛ. Cum autem ſe
ad excipiendam iniquitatis iudiciũ
dei filius prebuiſſet: beatus apoſto
lus Petrus cuius fides ca deuotio
ne feruebat: ut ⁊ domino compati
paratus eſſet: ⁊ commori: ancilla ſa
cerdotis calumniantẽ perterrit⁹ ex
infirmitate periculum negationiſ in
currit. Ob hoc ſicut apparet: heſita
re permiſſus: ut i eccleſie principe re
medium penitentie conderetur ⁊ ne
mo auderet de ſua uirtute confide
re: quando mutabilitatis periculũ
nec beatus Petrus potuiſſet euade
re. Dominus autem Jeſus qui itra
pontificale conſiliũ ſolo corpore te
nebatur: trepidationẽ diſcipuli fo
ris poſiti diuino intuitu ⁊ pauentis
animum mox ut reſpexit erexit: ⁊ in
fletus plenitudinem incitauit. Feli
ces ſancte apoſtole lachꝛyme tue: q̃
ad diluendam culpam negationis
virtutem ſacri baptiſmatis. Affuit
enim dextra domini Jeſu chꝛiſti que
te priuſ q̃ꝫ deijceres exciperet. ⁊ fir
mitatem ſtandi in ipſo cadendi peri
culo recepiſti. Uidit in te dominus
non fidem factam: non dilectionem
auerſam: ſed conſtantiam fuiſſe tur
batam. Abundauit fletus ubi non
fecit affectus: ⁊ fons charitatis lauit
uerba formidinis: nec tardum eſt re
medium abolitionis: ubi non fuit
iudicium uoluntatis. Cito igitur in
ſoliditatem ſuam rediit petra tantã
recipiens fortitudinem: ut quod in
chꝛiſti expauerat paſſione: ĩ ſuo poſt
ſupplicio non timeret. Amen.

De paſſione domini eiuſdem ſer mo decimus.

Um m̄l'tis modis dilectiſſimi
iudaica impietas laboraret ut
occaſioné aliquā ꝑpetrandi in do
minū Jeſū ſceleris iueniret: ⁊ men
dacia que falſi teſtes iniuſtis ſacer
dotibus ſamulando ꝓtulerāt: nihil
quod morte dignū eſſet afferrēt hoc
quaſi inſupabile reppererūt: ut do
minū mūdi affectati regni inuidia p
urgerent. Cūq; Pilatus Jeſū quē
fruſtra uidebat argui: uellet abſolue
re: calūnioſe ⁊ minaciter cōclama
rūt. Si hunc dimittis nō eris amic⁹
ceſaris: Omis.n. qui ſe regē facit: con
tradicit ceſari. Stultā inſimulatiōes
imprudenter Pilate timuiſti: ſi for
midabile fuit nomen regiū: ut ꝓ im
perio ceſaris: opprimi debuerit no
ue molitio poteſtatis: ſi denominā
di ꝯſiliū tyrannicus tibi ꝓdidit ap
paratus. Si ꝓuiſio armoꝝ: ſi cōgre
gatio diuitiaꝝ: ſi ꝑſidia detecta ſunt
militū. Quid eū grauari ſinis de af
fectata potentia: cuius ſpālis fuit de
humilitate doctrina. Romanis le
gibus non ꝯtradixit: cenſū ſubijt: di
drachma ſoluit: uectigalia nō ibuit
que dei ſunt deo: ⁊ que ſunt ceſaris:
ceſari reddenda ꝯſtituit: paupertatē
elegit: obedientiā ſuaſit: māſuetudi
nē ꝑdicauit: hoc ē vere non ipugna
re ceſarē: ſed iuuare. veꝝ tamen ne ī
totū inanis videat' iudeoꝝ obiectio
diſcute diligentius ꝑſes: quid de do
mini Jeſu operibus notū ſit: quid
de poteſtate cōpertū: cecis viſū: clau
dis greſſum: mutis donauit eloqū:
febres abegit: dolores reſoluit: de
monia eiecit: mortuos ſuſcitauit: ma
ri ⁊ ventis ut quieſcerent: īperauit.
Magnū prorſus regez iſta demon
ſtrant: qui non hūana excellit potē
tia ſed uirtute dīna. Hāc ergo iudei
obijciūt poteſtatē: cōmutent accuſa
tioné ſuā. ⁊ hoc ꝓferant ore quod te
nent corde: quare de terrenis calum
niant' qui celeſtia ꝑſequūt'. Quāuis
ergo Pilatus onerosū ſibi inuidio
ſūq; ſētiret ꝙ iudei de neglectu ami
citie ceſaris īpetebant: aliquādiu fu
rorē ipſoꝝ mitigare conat' ē: ⁊ ideo
dominū Jeſum diuerſis ꝯtumelijs
affici: aut ꝑmiſit: aut iuſſit ut ſatia ini
quitas de innocētis iniurijs ulteri⁹
non ſeuiret. Sed ꝑtinax malitia pro
prijs creſcebat augmētis: ⁊ in quem
obtinuerat ius illeſionis: exigebat
⁊ mortis: vnde cū ⁊ ſūmi ſacerdotes
⁊ ꝑncipes ſacerdotū oīſq; multitu
do crebris uocibus acclamarēt: cru
cifige crucifige: tradidit ieſum ꝑſeqn
tium uolūtati. Barrabā illis latrone
dimiſſo ut qui in die feſto auctorem
interficiebant vite: īpunitas eis ꝑſta
ret' homicide. Eūte itaq; dilectiſſi
mi ad locū clarificationis domino
⁊ miſericordia ab ipioꝝ tabernacul'
exeūte: ꝓt adimpleret' quod ſcriptū
ē. Longe ē a peccatoribus ſalus: ſe
quebatur eum multitudo populi ⁊
mulierū plangentiū ⁊ lamentātiū
eū. Solet.n. ſexus infirmior etiā ꝓ
his qui forte ſūt digni in lachrymis
cōmoueri: ⁊ dānatorū exitijs ꝓ na
ture cōmunis ꝯſideratiōe miſereri.
Sed iſtū ſibi planctū dominus ieſus
dedignat' īpendi: qa nō decebat lu
ctus triūphū: nec lamenta uictoriā.
Deniq; ꝯuerſus ad eas: Filie inqt
hieruſalē nolite flere ſup me ſed ſup
voſmetipſas ⁊ ſup filios veſtros fle
te: quia venient dies in quibus dicēt
Beate ſteriles ⁊ uentres que nō ge
nuerunt: ⁊ ubera que non lactaue
runt: vbi eſt triſticia crucifigendi.

Ubi formido morituri. Non terret
paſſuri aīuꝫ hora ſupplitij ⁊ docenſ
nullā pro ſe flendi eē rationē:indicit
pn̄iam denūciando vindictā. Non
eſt inquit quod dolere ī me Hieru
ſalē filie debeatis pro uobis plāgi
te ⁊ ꝗ ueſtris filijs ciulate:ſup illos
fūdant̄ iſti ploratus quos tales viſ
cera ueſtra peperūt. Lugēdū uobiſ
plaue eſt non de ſaluatore credētiū
ſed de īpietate ⁊ temeritate ꝑeuntiū
Ego crucē volens patior:⁊ mortem
in me quam ſū ꝑpeturus: admitto.
Nolite flere ꝓ mūdi redēptiōe mo
rientē:quē in maieſtate patris vide
bitis iudicantē. Exaltatus aūt xp̄s
ieſus in ligno retorſit mortē in mor
tis auctorē:⁊ oēs p̄ncipatus aduer
ſaſqꝫ uirtutes per obiectiones paſſi
bilis carnis eliſit:admittenſ in ſe an
tiqui hoſtis audaciā:qui in obnoxi
am ſibi ſeuiendo naturā:etiā ſi exac
tor auſus eſt eē debiti ubi nullū po
tuit ueſtigiū iuenire peccati. Euacua
tū eſt igit̄ illud generale venditiōis
noſtre ⁊ letale cyrographū: ⁊ pactū
captiuitatis in ius tranſijt redēpto
ris. Calui illi qui manus domini
pedeſqꝫ tranſfoderant:ꝑpetuis dia
bolū fixere vulneribus:⁊ ſcōꝝ pena
mēbroꝝ inimicaꝝ fuit īterfectio po
teſtatū. Sic ſuā xp̄o ꝯſumauit victo
riam ut ī ipſo ⁊ cū ipſo oēs qui in
eū crederent:triūpharent. cum ergo
dominus crucifixi corporis eleuati
one ſublimis reconciliationē mūdi
exeq̄ret̄ in quadā arce ſupplicij: la
tronēqꝫ ꝯuerſū ad paradiſi uocaret
habitaculū: vos p̄ncipes iudeoꝝ
legiſqꝫ doctores:nec ꝯſcie impieta
te cōpuncti:nec affectu ſcēleris miti
gati:fixuris clauoꝝ addebatis tela
linguaꝝ:dicentes: Alios ſaluos fe
cit:ſeipm̄ ſaluū non pōt facere:ſi rex
iſrael eſt:deſcendat de cruce:⁊ credi
mus ei. Sed his vocibꝰ ueſtris ſtul
tis atqꝫ blaſfemijs reddūt oīa: ele
menta reſponſū:⁊ vnā in uos ſn̄iam
ferunt celū:terra:ſol:ſideraqꝫ: indi
gnos uos ſuo miniſterio ꝓteſtātes
terribili motu:inſolitoqꝫ defectu te
nebras mūdo ueſtre cecitatis oſten
dūt. Quod ſi ad arguendū uos nec
celeſtia nec inferna ſufficiunt ad cru
cē xp̄i magis potuerūt petre atque
monumēta ꝗꝫ corda ueſtra ſentire:
ſaltē qđ in tēplo actū eſt ſcienter ad
uertite. Uelū cuius obiectu include
bātur ſcā ſcōꝝ a ſūmo uſqꝫ ad ima
diremptū ē:⁊ ſacꝝ illud myſticūqꝫ
ſecretū:quod ſolus ſūmus pontifex
iuſſus fuerat intrare: reſeratum eſt:
ut nihil iam eſſet diſcretioniſ:ubi ni
hil reſederat ſanctitatis. Repudia
tos itaqꝫ uos debuiſtis agnoſcere
⁊ oē ius ſacerdotij ꝑdidiſſe: q̄a veꝝ
erat quod ueritas uobis dixerat. ſi
crederitis Moyſi crederetis ⁊ mihi
Merito ergo uos teſtamentū vtꝝqꝫ
condēnat:⁊ gratia vacuatos ⁊ lege
p̄uatos:qui ideo reſtitiſtis nouis:
credidiſtis antiquis. Nos aūt dile
ctiſſimi qui ab ignorantie tenebris
liberati fidei lumen accipimus ⁊ in
noui teſtamenti hereditatē per ado
ptionis electionem intrauimus. In
feſtiuitate quam carnalis iſrael per
didit gaudeamus:quoniam noſtꝝ
imolatus eſt chriſtus:per cuius ineſ
fabilem gratiam omniuꝫ chariſma
tum benedictione:ditamur: ⁊ in no
uitatem a uetuſtate transferimur:ut
nō ſolum paradiſi reſtituamur ha
bitaculo:ſed etiam regni celeſtiſ glo
rie ꝑparemur. Adiuuante domino
noſtro Jeſu chriſto qui cum patre ⁊
ſpiritu ſancto uiuit ⁊ regnat in ſecu
la ſeculoꝝ Amen.

De Paſſione domini eiuſdem
ſermo vndecimus.

Eſiderata nobis dilectiſſimi ⁊
vniuerſo optabilis mundo ad
eſt feſtiuitas dominice paſſionis: q̄
nos inter exultationes ſpiritalium
gaudiorum ſilere non patitur. Quia ⁊
ſi difficile eſt de eadē ſolemnitate ſe
pius digne apteq; diſſerere. non eſt
tamen liberum ſacerdoti: in tanto diui
ne miſericordie ſacramento fidelibus
populis ſubtrahere ſermonis offici
um: cum ipſa materia ex eo quod ē
ineffabilis: fandi tribuat facultatem:
nec poſſit deficere quod dicatur: de
quo nunq̄ pōt ſatis eſſe quod dr̄.
Succūbat ergo humana īfirmitas
glorie dei: ⁊ in explicandis operibus
miſericordie eius: imparem ſe ſemp
inueniat. Laboremus ſenſu: herea
mus ingenio: deficiamus eloquio:
bonum eſt ut nobis paruz ſit: quod
etiam recte de domini maieſtate ſen
timus. Dicēte enim propheta. Que
rite dominū ⁊ confirmamini: queri
te faciem eius ſemper. Nemini p̄ſu
mendū eſt quod totum quod q̄rit: i
uenerit ne deſinat propinquare: qui
ceſſarit accedere. Quid autem inter
omnia opera dei: in quibus huma
ne admirationis fatigatur intentio
ita contemplationē mentis noſtre ⁊
oblectat ⁊ ſuperat: ſicut paſſio ſalua
toris: de cuius omnipotentia: que ei
cū patre viuis ⁊ equalis eſſentie eſt:
quotiens ut poſſumus: cogitamus
mirabilior nobis ſit in deo huma
nitas q̄z poteſtas ⁊ difficilius capit
diuine maieſtatis exinanitio q̄z ſer
uilis forme in ſūma prouectio. Sed
multum nos ad intellectū iuuat q
lz aliud ſit creator: aliud creatura:
aliud deitas inuiolabilis: aliud caro
paſſibilis: in vnam tamen perſonam
concurrat proprietas vtriuſq; ſubſtā
tie: ut ſiue in infirmitatibus: ſiue i vir
tutibus eiuſdē ſit contumelia: cuius
⁊ gloria. Hac fidei regula dilectiſſi
mi quā in ipſo exordio ſymboli per
auctoritatē apoſtolice inſtitutionis
accepimus: dominum noſtrum Jeſum
xp̄m quē filiū dei patris omnipotē
tis vnicū dicimus: eundem quoque
de ſpū ſcō natū ex Maria virgine
confitemur. Nec ab eiuſdem maieſta
te diſcedimus: cū ipſum crucifixum ⁊
mortuū tertia die credimus ſuſcitatū
Omnia. n. que dei ſunt: ⁊ que homi
nis: ſimul ⁊ humanitas ⁊ deitas ex
pleuit: ut dū paſſibili impaſſibilis i
eſt: nec virtus infirmitate affici. nec i
firmitas poſſit uirtute ſuperari: meri
to beatus apl's Petrus in huius vni
tatis confeſſione laudatus eſt: q cū
dominus quid de ipſo intelligerēt
diſcipuli ſcrutaretur: omniū celerrime
ora preueniens. Tu es inquit chriſtus
filius dei viui: quod vtiq; nō reuel
lante uidit carne uel ſanguine: quo
rū obiectu interiores oculi poterāt
impediri: ſed ipſo ſpū patris in corde
operante credentis: ut ad regimen to
tius eccleſie preparatus p̄mū diſceret
quod doceret: ⁊ pro ſoliditate fidei
quam erat p̄dicaturus audiret: Tu
es Petrus ⁊ ſuper hanc petram edifi
cabo eccleſiam meā: ⁊ porte inferi nō
preualebunt aduerſus eā. Chriſtiane
igitur fidei fortitudo que portas mor
tis ſuper inexpugnabilē petrā edi
ficata non metuit: vnū dominū Je
ſum xp̄m: ⁊ verū deū ⁊ uerū hoiem
confitetur: eundē credens filiū virgis:
qui auctor eſt matris: eundē natum
in fine ſeculorum: qui creator ē tempo
rū eundē oium dominū uirtutum ⁊
vnū de ſtirpe mortaliū: eūdē peccati

neſciũ: ⁊ in ſimilitudinẽ carnis pec
cati ꝓ peccatoribus imolatũ qui ut
humanũ genus uinculis mortifere
p̃uaricationis abſolueret: ⁊ ſeuienti
diabolo potentiã ſue maieſtatis oc
cultauit: ⁊ infirmitatẽ nr̃e humilita
tis obiecit. Si.n. crudelis ⁊ ſupbus
inimicus ↄſiliũ miſericordie dei noſ
ſe potuiſſet: iudeoꝝ animos manſu
etudine potius tẽperare q̃ȝ iniuſtis
odijs ſtuduiſſet accendere: ne oium
captiuoꝝ amitteret ſeruitutẽ dñ ni
hil ſibi debentis pſequit' libertatem
Fefellit ergo illũ malignitas ſua: in
tulit ſuppliciũ filio dei quod cũctis
filijs hominũ in remediũ uerteret.
Fudit ſanguinẽ iuſtum: qui reconci
liando mũdo ⁊ p̃cium eſſet ⁊ pocu
lũ. Suſcepit dominus quod ẜm ꝓ
poſitũ ſue volũtatis elegit. Admiſit
in ſe ipias ma nus furentiũ: quẽ dũ
ꝓprio incũbunt ſceleri: famulate ſũt
redẽptori: cuius etiã circa interfecto
res ſuos tanta erat pietatis affectio
ut de cruce ſupplicans patri ſe non
vindicari ſed illis poſtularet ignoſci
dicens: Pater ignoſce illis quia ne
ſciũt quid faciũt: de cuius vtiq3 ora
tionis potentia fuit: ut p̃dicatio apo
ſtoli ex his qui dixerũt: Sanguis il
lius ſup nos ⁊ ſup filios nr̃os: mul
toꝝ ad pniã3 corda ↄuerteret ⁊ vno
die baptiȥarent' tria fere milia iude
oꝝ: fieret oium cor vnum ⁊ aia vna:
paratoꝝ iam ꝓ eo mori quẽ popoſ
cerat crucifigi. Ad hanc indulgẽtiã
traditor Judas puenire non potuit
quoniã pditionis filius cui diabo
lus ſtabat a dextris p̃us in deſpera
tionẽ tranſijt: q̃ȝ ſacrm xp̃s general'
redẽptionis ipleret. Nã pro omni
bꝰ mortuo ipũs domio potuiſſet ẽt
hic ↄſequi remediũ ſi nõ feſtinaſſet
ad laqueũ. Sed maligno cordi nũc
furtis fraudũ debito: nũc parricida
libus cõmercijs occupato: nihil vn
q̃ȝ documentoꝝ miſericordie ſalua
toris inſederat: nec pijs accepat au
ribus domini uerba dicentis: Nõ
veni vocare iuſtos ſed peccatores ⁊
filius hois venit querere ⁊ ſaluare
qd perierat. Nec intellexerat clemẽ
tiam xp̃i: qui non ſolũ corporis in
firmitatibus medebatur: ſed etiã vul
nera debiliũ curabat aiaꝝ: dicens
paralytico ſanato: Confide fili: ⁊ re
mittuntur tibi peccata tua: ⁊ oblate
ſibi adultere: Nec ego te cõdẽnabo
uade ⁊ amplius noli peccare: ut per
oia opa ſua oſtenderet in illo aduẽ
tu ſuo. ſaluatorẽ mũdi ſe veniſſe non
iudicẽ. A quo intellectu alienatus
ipiuſ traditor inſurrexit in ſemetipȝ
non iudicio penitẽtis: ſed furore pe
reũtis: ut qui uite auctorẽ interfecto
ribus uendidiſſet: in augmentũ dã
nationis ſue etiã moriẽdo peccaret
Qd ergo falſi teſtes qd cruenti prin
cipes ⁊ ipũ ſacerdotes i domini Je
ſu xp̃i myſterio ignauia p̄ſidis ⁊ fa
mulatu iperite cohortis egerũt: ⁊ de
teſtandũ vniuerſis ſeculis ⁊ ample
ctendũ fuit. Crux.n. domini ſicut in
iudeoꝝ erat mente crudelis: ita eſt i
crucifixi uirtute mirabilis: furit i vnũ
populus: ⁊ miſerebitur oium xp̃us
quod ſeuitia infertur: poteſtate ſuſci
pitur ut licentia facinoris eterne opꝰ
ipleat uolũtatis. vnde ois ordo reꝝ
geſtaꝝ quem pleniſſime euãgelica
narratio p̃cucurrit: ita fideliũ eſt ac
cipiendus auditu: ut ſalua fide acti
onũ que tẽpore dominice paſſiõis
iplende ſunt: intelligamus: nõ ſolũ
remiſſionẽ pctoꝝ in xp̃o completaȝ
ſed etiam formã iuſticie eſſe ꝓpoſitã
ueꝝ ut hoc diligentius iuuante do
mino diſſerat'. hec ſermonis portio

in quartā ſabbati reſeruēt. Aderit ut ſpamus gratia dei: que nos orantibuſ nobis faciat promiſſa complere. Per chriſtum dominū noſtrum Amen.

De paſſione ⁊ reſurrectiōe domini eiuſdē ſermo duodecimus.

Omnia quidē tēpora dilectiſſimi xpianoꝝ animos ſacro dominice paſſionis ⁊ reſurrectiōis exercent: neqꝫ ullum noſtre religiōis officiū eſt: quo non tam mūdi reconciliatio q̄ꝫ humāe in xpo nature aſſumptio celebretur. Sꝫ nūc uniuerſam eccleſiam maiore intelligentia inſtrui: ⁊ ſpe feruentiore oportet accendi: quando ipſa reꝝ dignitas ita ſacratoꝝ dierum recurſu ⁊ paginis euangelice ueritatis exprimitur: ut paſcha domini nō taꝫ p̄teritū recoli q̄ꝫ preſens debeat honorari. In nullo igitur ab his que ad crucē Jeſu xpi pertinent: fidei nr̄e peregrinetur intuitus: ⁊ nihil coꝝ que narratione euangelii retexuntur: ocioſo capiamus auditu: ut quia non defuerunt nec adhuc deſunt: qui ueritateꝫ dominice incarnationis impugnent: ⁊ ꝙ in utero uirginis matris Marie uerbū caro factum eſt ꝙ infans editus per incrementa corporea ad perfecte uirilitatis profecit etateꝫ: qđqꝫ crucifixus mortuus ac ſepultuſ die tertia reſurrexit. in noſtre quidē imaginis forma: ſed nō in noſtre carnis aſſerant geſtū eſſe natura. Nos ab euāgelicis ⁊ apoſtolicis teſtimoniiſ nullatenus recedenteſ: coꝝ intelligētia roboremur: quoꝝ noſ certiſſima experimenta docuerūt: ut pie atqꝫ conſtanter poſſumus dicere: quoniam in illis ⁊ nos eruditi ſum⁹: ⁊ qđ uiderūt: uidimus. ⁊ quod contrectauerunt: palpauimus. Et ideo in paſſione domini non cōturbamur: q̄a in generatione nō fallimur. Scimuſ etenim dilectiſſimi ⁊ toto corde profitemur patris ⁊ filii ⁊ ſpiritus ſancti unam eſſe deitatem: ⁊ conſubſtātialem ſempiterne trinitatis eſſentiam in nullo a ſe diuiſam eſſe: quia ſimul eſt intemporalis: ſimul eſt incōmutabilis: ſimul qđ eſt eſſe non deſinens. In hac aūt ineffabili unitate trinitatis cuius in oībus cōmunia ſunt opa atqꝫ iudicia: reparationē humani generis proprie filii ꝑſona ſuſcepit: quoniam ipſe eſt per quem oia facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil: quiqꝫ plaſmatum de limo terre: flatu uite rationalis animauit. Idem naturā noſtrā ab eternitatis arce deiectaꝫ ut amiſſe reſtitueret dignitati: ⁊ cuius erat cōditor etiam eſſet reformator. Sic conſiliū ſuū dirigens, in effectū ut ad dominationē diaboli deſtruendam: magis uteret͛ iuſticia rationis q̄ꝫ poteſtate uirtutis. Quia ergo p̄mi hoīs uniuerſa poſteritas uno ſimul uulnere ſauciata corruerat: nec illa ſcōꝝ merita conditionem poterant illate mortis euincere: uenit e celo medicuſ ſingularis multis ſepe ſignificatiōibus nūciatus: ⁊ prophetica diu pollicitatione promiſſus: qui manēs in forma dei ⁊ nihil: proprie maieſtatiſ amittens in carnis noſtre animeqꝫ natura ſine contagione antique preuaricationis oriret͛. Solus. n. beate uirginis natus eſt filius abſqꝫ delicto nō extraneus ab hoīum genere: ſed alienus a crimine: in quo ad imaginē ⁊ ſimilitudinem dei conditi ⁊ perfecta eſſet innocentia: ⁊ uera natura: cum de Ade propagine un⁹ exiſteret in quo diabolus qđ ſuum diceret: non haberet qui dum in eū

ſenit: quem ſub pĕccati legĕ nō tenu
it: ius ipſe dominationis amiſit. Ef
fuſio .n. ꝓ iniuſtis ſanguinis iuſti tā
potens fuit ad ꝓuilegiū: tam diues
ad p̄ciū: ut ſi vniuerſitas captiuoꝝ
in redēptorē ſuū crederet: nullū ty
rannica vincula retinerent: quoniā
ſicut ait apoſtolus. Ubi abundauit
peccatū: ſupabūdauit ⁊ gratia. ⁊ cū
ſub peccati p̄iudicio nati poteſtatē
acceperūt ad iuſticiam renaſcendi:
ualidius donū factū eſt libertatis:
ꝙ̄ debitū ſeruitutis: quā itaq̄ i hu
ius ſacr̄ p̄ſidio ſpem relinquūt: qui
in ſaluatoris noſtri corpore negant
humane ſubſtantie veritatē. dicant
quo ſacrificio reconciliari: quo ſan
guine ſint redempti. Quis eſt qui
tradidit ſemetipſum pro nobis ob
lationē ⁊ hoſtiā in odorem ſuauita
tis: Aut quod vnq̄ ſacrificiū ſacra
tius fuit ꝙ̄ quod pontifex verus al
tari crucis per imolationem ſue car
nis ipoſuit. Quāuis .n. in conſpectu
domini multoꝝ ſanctoꝝ p̄cioſa fue
rit mors: nullius tamen inſontis oc
ciſio ꝓpitiatio fuit mūdi. Accepūt
iuſti non dederūt coronas: ⁊ de fide
liū fortitudine exēpla nata ſunt pa
tientie: non dona iuſticie. Singula
res quippe in ſingulis mortes fuerūt
nec alterius quiſq̄ debitū ſuo fune
re ſoluit: cū inter filios hominū ſo
lus dominus nr̄ Jeſus extiterit: in
quo oēs crucifixi: oēs mortui: oēs
ſepulti: oēs etiam ſunt ſuſcitati: de q
bus ipſe dicebat: Cū exaltatus fue
ro oia traham ad meipm̄. Fides eni
uera iuſtificans impios ⁊ creās iuſtos
a natura ſue tracta participe in illo
acquirit ſalutem: in quo ſe inuenit i
nocentē. Et quia vnus eſt mediator
dei ⁊ hoīem homo: Jeſus xp̄s per
cōmunionē ſui generis ad pacem p

uenit deitatis. Liberꝝ habens d̄ ei⁹
potentia gloriari: qui contra hoſtē
ſuperbū in carnis nr̄e infirmitate cō
greſſus: his victoriā ſuā tribuit: in
quoꝝ corpore triūphauit. Cū igitur
in vno domino nr̄o Jeſu xp̄o uerbo
dei atq̄ hoīs filio diuinam cōfite
mur de p̄re naturā: humana de ma
tre ſubſtantiā. lʒ uerbi dei ⁊ carnis
vna pſona ſit: non vna ſubſtantia: et
vtraq̄ eſſentia cōmunes hēat acti
one. Intelligende ſūt tamen ipſorū
operꝝ qualitates: ⁊ ſincere fidei con
templatione cernendū ē: ad que pro
tnebat humilitas infirmitatis ⁊ ad
que inclinetur altitudo uirtutis. qd
ſit qd̄ caro ſine uerbo nō agit: ⁊ qd
ſit: quod uerbū ſine carne nō efficit
Sine potentia .n. uerbi nec concipe
ret uirgo nec pareret: ⁊ ſine ueritate
carnis obuolutꝰ pānis infantia nō
iaceret. Sine uerbi potētia nō ado
rarēt magi puerꝝ nouo ſidere decla
ratū: ⁊ ſine ueritate carnis nō iube
retur puer in egyptū tranſferri: quē
Herodes cupiebat occid. Sine uer
bi potentia non diceret uox patris
miſſa de celo: hic ē filius meus dile
ctus in quo mihi bene complacui.
⁊ ſine ueritate carnis non ꝓteſtaret
Joannes: Ecce agnus dei: ecce qui
tollit peccata mūdi. Sine uerbi pō
tentia nō fieret redingratio debiliū
⁊ viuificatio mortuoꝝ: ⁊ ſine uerita
te carnis nec cibus ieiuno: nec ſōnꝰ
eſſet neceſſaria fatigatio. Poſtrēo
ſine uerbi potentia non ſe dominus
patri ꝓfiteretur equalem: ⁊ ſine ue
ritate carnis non idē diceret patrē
ſe eſſe maiorē: cum catholica fides
vtrūq̄ ſuſcipiat: vtrūq̄ defendat:
que ſm ꝓprietatē diuinā humaneq̄
ſubſtantie vnū dei filiū ⁊ hoīem cre
dit ⁊ uerbū. Multa ſūt dilectiſſimi

que ad expõnem huius q̄uá ꝑdica
mus fidei de toto ſcripturaꝝ corpo
re poſſemus aſſumere:qa nihil ſepi
us diuis cõmendat eloquijs quaꝫ
dei filius ſm deitatem ſempiternꝰ
ex patre:⁊ idé ſm carné téporaliſ ex
matre. Sed ne charitatis ueſtre fati
getur auditus:hodierno ſermõi ad
hibendus é modus. ut quarta ſab
bati que ſũt adijcienda ſeruemus:
auxiliante domino nr̄o Jeſu xp̄o q
cũ patre ⁊ ſpũ ſancto viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculoꝝ amen.

De paſſione ⁊ reſurrectiõe domi
ni eiuſdem ſermo. xiii.

Euangelica lectio dilectiſſimi
que ſacratiſſimam dominice
paſſionis reſerauit hiſtoriaꝫ: ita vni
uerſe eccleſie nota eſt de cõmuni fre
quẽter audiui ut reꝝ geſtaꝝ ordineꝫ
tanq̄ꝫ ſub ueſtris habitũ oculis, ſin
guli quiqꝫ recolatis. Nec parũ eſti
mandi ſũt profeciſſe. qui de his que
audiũt non dubitant ut etiá ſi non
dũ liquide aliquid valeát ſcriptura
rũ capere ſacrm̄: firmiſſime tamen
credunt in diuis libris nullũ eē mé
daciũ. Quia ergo ſincere fidei pro
miſſa eſt intelligentie plenitudo: eri
gat ſe ad ꝓmerendá ſpũs ſancti eru
ditioné illuminataꝝ mentiũ vigor
⁊ nõ ꝯtétus ſit facti ordiné noſſe ni
ſi etiam ipſam rationé impenſe ſibi
pietatis inſpiciat: ut auctoré ſuũ hu
mana natura ſciendo quantũ ab eo
ſit dilecta: plus diligat. Miſerẽdi.n
cauſaꝫ deus niſi in ſua bonitate nõ
habuit. Et mirabilior eſt ſecũda ho
minũ generatio q̄ꝫ ꝑma cõditio: qa
plus eſt in nouiſſimis ſeculis repa
raſſe deum quod perierat q̄ꝫ a ꝑnci
pio feciſſe quod nõ erat. Libertateꝫ

ſtaq̄ꝫ innocentie naturalis: quam ꝑ
moꝝ parentũ ꝑuaricatione perdidi
mus: nulla per ſe ſcõꝝ ꝑcedentiũ me
rita receperũt: quia lata in trãſgreſ
ſores ſententia oém ꝓgeniem capti
ue poſteritatis obſtrinxit: ⁊ nemo
extitit exorſ a dãnatione: quia nullꝰ
fuit liber a crimine. Sed redemptio
ſaluatoris deſtruens opus diaboli
⁊ rũpens vincula peccati: ita imagi
ne pietatiſ ſue diſpoſuit ſacrꝫ ut vſqꝫ
ad cõſũmationé quidé mũdi ꝑfini
ta generationum plenitudo decur
reret. Sed renouatio originis ꝑ iu
ſtificationem indiſcrete fidei ad om
nia retro ſecula pertiet. Incarnatio
quippe uerbi ⁊ occiſio ac reſurrectio
chriſti vniuerſoꝝ fidelium ſalus fa
cta eſt ⁊ ſanguis vnius iuſti qué no
bis pater donauit: qui eũ ꝓ reconci
liatione mũdi credimus fuſum hoc
contulit patribus: q ſimiliter credide
re fundendum. Nihil ergo dilectiſſi
mi ab antiquis ſignificationibꝰ in
Chriſtiana religione diuerſũ eſt: nec
unq̄ꝫ a precedentibus iuſtis niſi in
domĩo Jeſu Chriſto ſpata ſaluatio
eſt: diſpenſatõibus quideꝫ ꝓ diuine
uolũtatis rõne uariatis: ſed in idipſũ
coruſcãtibus ⁊ legis teſtimoniis ⁊ ꝓ
phetie oraculis ⁊ oblationibꝰ hoſti
aꝝ: qa ſic congruebat illos populos
erudiri: ut que reuelata nõ caperent
obũbrata ſuſciperent: ⁊ maior Euãge
lii auctoritas: cui tot ſignis totqꝫ mi
raculis atqꝫ myſteriis ueteris teſta
menti pagine deſeruiſſent: de quibꝰ
dominus profitebatur quod non ue
nerat legem ſoluere: ſed adimplere
Non eſtimet ſibi prodeſſe Judeus
q i littere carnaliter ſuperficie demo
ratur: ⁊ iis ſcripturis conuincitur: q
apud nos ueram ſui obtinent digni
tatem: dum ⁊ erudimur predictis ⁊

ditamur ipletis: dicente.n. domino:
Cū exaltatus fuero oia trabam ad
me: nihil legalium inſtructionū ni
hil ꝓphecicaꝝ reſedit figuratū: qđ
non totū in xp̄i ſacra tranſierit. No
biſcū eſt ſignaculū circūciſiōis: ſan
ctificatio charıſmatū: conſecratio ſa
cerdotum. Nobiſcū puritas ſacrifi
cij: baptiſmi ueritas: honor templi:
ut ceſſarent nūcij poſtq̄ȝ nūciata ue
nerunt. nec uacuant reuerētia ꝓmiſ
ſionū: quia plenitudo manifeſtata ē
gratiaꝝ. verꝫ ſicut ait apoſtolus: Ce
citas in iſrael ex parte facta eſt: ne q
filij carnis hi filij ſunt promiſſionis
ineffabilis miſericordia iſraeliticum
ſibi populū de oībuſ nationibus fe
cit: ⁊ ſaxeo illo gentiliuȝ rigore mol
lito veros Abrae filios excitauit ut
concluſis oībus ſub peccato q car
ne nati ſunt ſpū renaſcant̄ nec interſit
quo parte ſit quiſqȝ genitus: cū per
indiſcretam vnius fidei confeſſionē
⁊ fons baptiſmatis faciat innocētes
⁊ electio adoptionis confirmet he
redes. Quid.n. aliud agit crux xp̄i:
q̄ȝ ut deſtructis inimicitiis ⁊ recon
ciliet̄ mūdus deo: ⁊ per ſacrificium
imaculati agni verā in pacē cuncta
reuocent̄. Non aūt concordat deo
qui ab ea quā in generatiōe ſua edi
dit: ꝓfeſſione diſſentit: diui immemor
pacti inherere oſtenditur renūciatiſ
dū reſilire inuenitur a creditis. Fru
ſtra enim xp̄ianū nomen ſibi vſur
pat: ⁊ nequaq̄ȝ eſtimet ſe paſcha do
mini celebrare qui Jeſum xp̄m i ea
qua natus eſt ⁊ paſſus ⁊ mortuus ⁊
ſepultus carne reſurrexiſſe non cre
dit: ⁊ noſtro in illo nature reſuſcita
tas p̄mitias non fatet̄. Verus itaqȝ
dominice paſſionis ſic crucifixū Je
ſum oculis cordis aſpiciat: ut illius
carnem ſuam eſſe cognoſcat. Cōtre

miſcat in redemptoris ſui ſupplicio
terrena ſubſtantia: rūpant̄ infideliū
menti ū petre: ⁊ qui mortalitatiſ gra
uabant̄ ſepulchriſ diſcuſſa obſtacu
loꝝ mole proſiliant: Appareāt quo
qȝ in ciuitate ſcā in eccleſia dei futu
re reſurrectionis indicia: ⁊ quod ge
rendū eſt in corporibus fiat in cordi
bus. Nulli infirmoꝝ crucis ē nega
ta victoria: nec quiſq̄ȝ eſt cui nō xp̄i
auxiliet̄ oratio. Que ſe multis in eū
ſeuientibus profuit: quantomagis
qui ad ipſum cōuertuntur iuuabit.
Sublata ē ignorantia: ſpantia ē dif
ficultas: ⁊ igneā illā que vite regio
erat incluſa: romphea ſacer xp̄i ſan
guis extinxit: vere luci ātique noctis
ceſſit obſcuritas: inuitat̄ ad paradi
ſi diuitias populus xp̄ianus ⁊ cun
ctis regeneratis ad amiſſam patriā
patefactus eſt reditus: ſi nemo ſibi il
lam viam faciat claudi que fide la
tronis potuit aperiri. Celebrantes
igit̄ dilectiſſimi paſchalis feſti inef
fabile ſacr̄m agnoſcamus: docente
ſpū dei: ad cuius glorie participati
onē uocati ⁊ ad quē ſpem ſumus in
greſſ. Nec ita nos nunc anxie nunc
ſuperbie p̄ſentis uite occupēt actio
nes: ut non toto cordis affectu con
formari redēptori noſtro per illi⁹ ex
empla nitamur. Nihil.n. non ad no
ſtram ſalutem: aut egit. aut pertulit:
ut uirtus que inerat capiti: ineſſet ēt
⁊ corpori. nam p̄mū ipſa ſubſtantie
noſtre in deitate ſuſceptio: qua uer
bū caro factū ē ⁊ habitauit in nobiſ
quem hominem miſericordie ſue ni
ſi infidelem reliquit exortez ⁊ cui nō
cōmunis cum xp̄o eſt ſi aſſumentē
recipit: ⁊ eo ſpū eſt regeneratuſ quo
ille p̄mogenitus? Deinde quis in
illo ſuas non agnoſcat infirmitateſ
quis perceptionē cibi: requietionez

ſomni ſollicitudinem meſtitudinis:
lachrymas pietatis: non videat for
me fuiſſe ſeruilis. Que quoniaꝫ ab
antiquis ſanãda vulneribus ⁊ a col
luuione erat purgãda peccati: ita vni
genitus dei etiã hoīs factus ē filius
ut ⁊ oī humanitatis veritate ⁊ diui
tatis plenitudine nõ careret. Sicut
itaqꝫ noſtꝝ eſt qd̓ cum unitione dei
tatis pepit materna uirginitas: ita
noſtꝝ eſt qoud ⁊ iudaica crucifixit
impietas: noſtꝝ eſt quod examie ia
cuit: ⁊ quod die tertia reſurrexit: qd̓
qꝫ ſuper oēs altitudines celoꝝ ad
dexterã paterne maieſtatis aſcendit
ut ſi per viam mandatoꝝ eius icedi
mus: ⁊ ſi que in humilitate corpo
rea noſtre impedit ſaluti non erube
ſcimus confiteri. Nos quoqꝫ i glo
rie eius conſortium prouehamur:
quoniam manifeſte quod nũciauit
implebitur: Omnis qui confitebit̃
me coram hōībus ⁊ ego confitebor
me eum coram patre meo qui i celiſ
eſt. Huic autem cohortationi noſtre
adeſt atqꝫ auxiliat̃ gratia dei que i
incarnationis xpi ⁊ mortis ac reſur
rectionis eius inimicos reuelata p
omnes eccleſias ueritate deſtruxit:
totius mundi fideles cuꝫ apoſtolice
fidei auctoritate concordes vna no
biſcũ exultatione gauderent: dicẽte
beato Paulo: An ignoratis: quia
quicũqꝫ baptizati ſumus in chriſto
Jeſu: in morte ipſiuſ baptizati ſum⁹
Conſepulti enim ſumus cũ ipſo per
baptiſmũ in mortẽ: ut quõ ſurrexit
xps a mortuis per gloriã patris: ita
⁊ nos in nouitate uite ambulemus
Si.n. cõplantati facti ſumus ſimili
tudini mortis eius: ſimul ⁊ reſurre
ctionis erimus: hoc ſciẽtes quia ve
tus homo noſter ſimul crucifixus ē
ut deſtruatur corpus peccati: ut ul
tra non ſeruiamus peccato. Qui.n.
mortuus eſt: iuſtificat⁹ eſt a peccato
Si autem mortui ſumus cum xpo:
credimus quia etiam ſimul uiuem⁹
Qui viuit ⁊ regnat cuꝫ patre ⁊ ſpiri
tu ſancto in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De paſſione ⁊ reſurrectiõe domi
ni eiuſdem ſermo. xiiij.

Gloria dilectiſſimi dominice
paſſionis de qua nos etiam
hodie locuturos eſſe ꝑmiſimus: hu
militatis maxie eſt mirãda myſterio
que oīs nos ⁊ redemit: ⁊ docuit: ut
unde datũ eſt preciũ: inde ⁊ iuſticia
ſũmeret. Omnipotentiam eni filii
dei que ꝑ eãdẽ eſſentiam equalis eſt
patri: potuiſſet humanũ genus a do
minatu diaboli ſolo iperio ſue uolũ
tatis eruere: niſi diuinis operibus
maxie cõgruiſſet: ut nequitie hoſtiliſ
aduerſitas de eo qd̓ uicerat: uinceret
⁊ ꝑ ipſã materiã naturalis repararet
libertas: per quã generalis fuerit il
lata captiuitas. Dicente autẽ Euan
geliſta: Quod uerbũ caro factũ eſt: ⁊
hitauit in nobis. Et dicẽte Apoſtolo
Quod deus erat i chriſto mundum
recõcilians ſibi: oſtenſũ eſt: quia uni
genitus ſũmi patris tale iniit cũ hu
mana humilitate conſorciũ. ut ſuſce
pta nr̃e carnis atqꝫ ſubſtãtia unus
atqꝫ idem dei filius ꝑmaneret nr̃a
augendo nõ propria: qa infirmitas
erat prouehẽda nõ uirtus: ut cũ ſuo
creatori creatura eſſet unita: nihil aſ
ſumpto diuinum: nihil aſſumẽti de
eſſet humanuꝫ. Hoc conſiliũ huma
ne miſericordie ⁊ iuſticie dei licet in
preteritis ſeculiſ quibuſdã uelamini
bus erat obumbratũ: non tamẽ ita
tectũ ē: ut ſanctorũ qui ab initio uſqꝫ
ad aduentũ domini laudabiles exti
l

ferunt:intellectui negaretur: cum ⁊
prophericis uerbis ⁊ rerum geſtaꝝ
ſignificationibus ſalus que in chri
ſto erat ventura:promiſſa ſit: quam
non ſolum qui predicabant adepti
ſunt:ſed omnes etiam qui predicā
tibus crediderunt. Una enim fides
iuſtificat vniuerſoꝝ tempoꝝ ſanctoſ
⁊ ad eandem ſpem fidelium ꝑtinet
quicquid per mediatorem dei ⁊ ho
minum Jeſum chriſtum uel nos cō
fitemur factuꝫ:uel per patres noſtri
adorauere faciendum. Nec inter iu
deos atqꝫ gentiles ulla eſt diſtictio
Siquideꝫ ſicut ait apoſtolus. Circū
ciſio nihil eſt ac preputiū nihil eſt di
ſtinctio. Siquidem ſicut ait apoſto
lus: Circunciſio nihil eſt ac precep
tū nihil eſt ſed obſcuratio mandato
rum dei:que ſi cum integritate fidei
ſeruent:ueros Abrae filios ideſt ꝑ
fectos faciūt xpianos: dicente apo
ſtolo eodē: Quicunqꝫ enim in chri
ſto Jeſu baptizati eſtis:chriſtum in
duiſtis. Non eſt iudeus neqꝫ grecꝰ
non eſt ſeruus neqꝫ liber.non ē ma
ſculus neqꝫ femina:omnes eni vnū
eſtis in chriſto. Si autꝫ vos chriſti
ergo Abrae ſemen eſtis ſecundū ꝓ
miſſionem heredes. Non ergo ē du
biuꝫ dilectiſſimi naturam humanā
in tantam cōnexionem a filio dei eē
ſuſceptam:ut non ſolum in illo ho
mine qui eſt primogenitus totiꝰ cre
ature:ſed etiā in omnibꝰ ſanctis ſuiſ
vnus idemque ſit Chriſtus: ⁊ ſicut
a membris caput:ita a capite mem
bra diuiſi non poſſunt. Quam
uis enim non iſtius vite ſit ſed eter
ne ut ſit deus omnia in omnibus:ta
mē mō etiā templi ſui quod ē eccle
ſia indiuiſis habitator eſt: ſecundū
quod ipſe ꝓmiſit dicens: Ecce ego
vobiſcum ſum omnibus diebꝰ uſqꝫ

ad conſūmationem ſeculi: quibus
apoſtolus coronans ait: Ipſe eſt ca
put corporis eccleſie qui eſt principi
um:primogenitus ex mortuis ut ſit
in omnibus ipſe priuatum tenens:
quia in ipſo complacuit omneꝫ ple
nitudinem diuinitatis habitare: et
per eum reconciliari omnia in ipſo
Jis autem ⁊ alijs pluribus exēplis
⁊ teſtimonijs quid inſinuatur cordi
bus noſtriſ:niſi ut per omia ad ima
ginem eius renouemur: qui perma
nēs i forma dei caris peccati forma
fieri dignatus eſt. Omnes enim in
firmitates noſtras: que ueniunt de
peccato:abſqꝫ peccati communione
ſuſcepit:vt ⁊ famis ⁊ ſitis ⁊ ſomni ⁊
laſſitudinis meroris ac fletꝰ affecio
nibus nō careret. Doloreqꝫ ſeuiſſi
mos uſqꝫ ad mortis extrema:quia
nemo poſſet laqueis mortalitatiſ ab
ſolui:niſi ille in quo ſolo innocens
erat natura oium:fineret ſe interfici
manibus impioꝝ. Unde Saluator
noſter filiꝰ dei uniuerſis i ſe credēti
bus ⁊ ſacramentum cōdidit:⁊ exem
pluū:ut unum apprehenderent:alteꝝ
ſequeret imitando. Hoc enim docet
beatus Petrus Apoſtolus dicens
Chriſtus paſſꝰ eſt pro nobis:uobis
relinquēs exemplum:ut ſequamini
ueſtigia eiuſ:qui peccatū nō fecit:nec
inuentus eſt dolus in ore eius. Qui
cū malediceret:nō maledicebat: cuꝫ
pateret non cōmitabat. Tradebat
aūt iudicanti ſe iniuſte:quia peccata
noſtra ipſe pertulit i corpore ſuo ſup
lignū:ut pctīs mortui iuſtitie uiuamꝰ
Sicut ergo nemo eſt credentiū dile
ctiſſimi:cui dona neganda ſint gratie
Jta nemo eſt:qui non ſit Chriſtiane
debitor diſcipline:quia ⁊ ſi remota eſt
iuſticie legis aſperitas: uoluntarie
tamē obſeruantie creuit utilitaſ:dicē

te euangeliſta Joanne Quia lex per Moyſen data eſt: gratia aũt ⁊ veritas per Jeſum chriſtũ facta ē. Gia.n que ſm legē ſiue in circũciſione carnis ſiue in diuerſitatibus hoſtiaꝝ ſiue in ſabbati obſeruantia preceſſerunt: chriſtum teſtificata chriſti ſunt gratiam prelocuta. Et ipſe eſt filius non euacuando ſignificationes ipſius ſed implendo qui licet idẽ ſit auctor veteꝝ qui nouaꝝ figurarum. tñ promiſſionum ſacramēta mutauit quia promiſſa perfecit ⁊ denũciationibus ceſſationem impoſuit quoniã denuntiatus aduenit. In preceptis aũt moralib⁹ nulla prioris teſtamẽti decreta reprobata: ſed euangelico magiſterio multa ſũt aucta: vt prefectiora ⁊ lucidiora eſſent dãtia ſalutē: q̃ȝ promittentia Saluatorẽ. Omnia igitur que dei filius ad reconciliationem mundi ⁊ fecit: ⁊ docuit: nõ in hiſtoria tantũ preteritaꝝ actionũ nouim⁹: ſed etiã i preſentiuȝ operum virtute ſentimus. Ipſe eſt qui de ſpiritu ſancto ex matre editus virgine incontaminatam Eccleſiam ſuam ea deȝ inſpiratiõe fecũdat: ut per baptiſmatis partum innumerabilis filioꝝ dei multitudo gignatur: de quibus dicitur. Qui nõ ex ſanguinibuſ: neq; ex uolũtate carniſ: neq; ex uolũtate uiri: ſed ex deo nati ſũt. Ipſe eſt in quo ſemē Abrae totius mundi adoptione: benedicitur: ⁊ fit Patriarcha gentium pater dũ ꝓmiſſiõis filij fide non carne naſcũtur. Ipſe ē qui nullius gentis exceptionem faciens de omni natione quã ſub celo eſt: vnũ ſanctaꝝ omniũ efficit gregem: ⁊ quotidie implet quod ꝓmiſerat dicẽs: Habeo alias oues que non ſunt ex hoc ouili: ⁊ illas opoꝛtȝ me adducere: ⁊ uocē meam audiẽt: ⁊ fiet vnũ ouile ⁊ vnus paſtor. Quãuis.n. beato Petro principaliter dicat Paſce oueſ meas: Ab vno tamē domino ipſa oium regitur cura paſtoꝝ: ⁊ venientes ad petram tã letis tam irriguis paſcuis alit ut innumere oues dilectionis pinguedine roborate: ſicut bonus paſtor dignat⁹ eſt ꝓ ouibus ſuiſ animã ponere: ita ⁊ ipſe non dubitent pro nomine paſtoris occũbere. Ipſe eſt.n. cui nõ ſolum glorioſa martyꝝ fortitudo: ſed etiam omniũ renaſcentium fides in ipſo regeneratione cõparitur. Dum enim renunciatur diabolo ⁊ credit̃ deo dum in nouitatem a uetuſtate tranſitur dum terreni hominiſ imago deponitur ⁊ celeſtis ſuſcipit̃ quedam ſpecies mortis ⁊ quedam ſimilitudo reſurrectionis interuenit: ut ſuſceptus a chriſto chriſtũq; ſuſcipiens non idē ſit poſt lauacrũ qui ãte baptiſmum fuit: ſed corpus regenerati fiat caro crucifixi. Hec cõmutatio dilectiſſimi dextre excelſi eſt: qui operatur omnia in omnibus: ut in ſingulis fidelibus ꝑ bone ↄuerſationis qualitatē ipſum pioꝝ operuȝ intelligamus auctorē gratias agentes miſericordie dei. Qui inumeris chariſmatum donis ita vniuerſum eccleſie corp⁹ exornat: ut per multos unius hominis radios idē ubique ſplēdor appareat: nec poſſit niſi gloria eſſe xpi cuiuſlibet meritũ chriſtiani. Hoc eſt uerum lumē quod omnem hominem iuſtificat: hoc eſt illõ quod eruit de poteſtate tenebraruȝ: ⁊ tranſfert in regnum filij dei. Hoc eſt quod per nouitatem uite deſideria animi ꝓhibit: ⁊ concupiſcentiaſ carnis extinguit. hoc eſt per quod paſcha domini in azimis ſinceritatis ⁊ ueritatis legitime celebrat̃. dũ

fermento ueteris malitie abiecto no
ua creatura de ipſo domino inebria
tur ꝛ paſcit᷑. Non.n.aliud agit par
ticipatio corporis ꝛ ſanguinis xp̄i:
q̄ꝫ ut tu id quod ſumimus: tranſea
mus: ꝛ in quo cōmortui ꝛ conſepul
ti ꝛ conreſuſcitati ſumus: ipſum per
oīa ꝛ ſpū ꝛ carne geſtemus: dicente
ap̄l'o: Mortui.n.eſtis: ꝛ uita vr̄a ab
ſcondita ē cū xp̄o in deo. Cū enim
xp̄us apparuerit uita ueſtra: tunc ꝛ
vos cū xp̄o apparebitis in gloria q
cum patre ꝛ ſpiritu ſancto uiuit ꝛ re
gnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De paſſione ꝛ reſurrectiōe domi
ni eiuſdem ſermo.xv.

Ermonē dilectiſſimi de glori
oſa domini nr̄i Jeſu xp̄i paſſi
one ꝑmiſſum ita expectationi vr̄e i
telligo eſſe reddendum: ut officium
differendi ꝛ feſto paſchali cōueniāt
ꝛ auſibus impij erroris occurrat.
Qui.n.dei filium ueram noſtre car
nis negant ſuſcepiſſe naturaꝫ: inimi
ci ſunt fidei xp̄iane: ꝛ euangelicaꝫ ꝑ
dicationem nimis impudenter īpu
gnant: ut ſecundū ipſos crux chriſti
aut ſimulatio fuerit phantaſmatis:
aut ſupplicium deitatis: qđ a cordi
bus pioꝝ longe eſt repellendū quia
catholica integritas: nec maculaꝫ ꝑ
fidie: nec rugā poſſet habere menda
cij: que vnū chriſtum ſicut deum di
cat fuiſſe paſſibilem. Quāuis ergo
ab illo initio quo in vtero virginis
uerbum caro factum eſt: nihil vnq̄ꝫ
inter diuinam humanāq̄ꝫ ſubſtan
tiam diuiſionis extiterit: ꝛ per oīa i
crementa corporea unius ꝑſone fue
rint totius temporis actiōes: ea ipſa
tamen que inſeparabiliter facta ſūt
nulla permixtione confundimus.

Sed quid cuius nature ſit ex operū
qualitate ſentimus: nec enim diui
na humanis preiudicant nec huma
na diuinis: cum ita in idipſū vtra
q̄ꝫ concurrant: ut in eis nec proprie
tas abſumatur nec perſona gemine
tur. Tranſcurſus igitur ijs que paſ
ſionem domini preceſſerunt: quid
documentorum habeat ſacramen
tum paſchale tractemus. Nam ex
ardeſcente ad effectum ſui ſceleris ſe
uitia iudeorum: cum deus eſſet in
chriſto mundum reconcilians ſibi:
nulla uis templo corporis eius: niſi
ipſe permitteret potuiſſet inferri.
Siquidem terribilis militū cohorſ
illa ꝛ a principibus ꝛ phariſeis cuꝫ
gladijs ꝛ fuſtibus miſſa multitudo
ita una domini uoce percuſſa eſt: ut
cum tube dixiſſent Jeſum ſe quere
re Nazarenum: ꝛ ipſe reſpondiſſet:
Ego ſum: nemo eorum ſubſiſteret:
ſed omnes ſimul amiſſo imembroꝝ
officio retrorſum acti eliſique conci
nerent. In quo utique diuine pote
ſtatis erat iudicium que impiorum
conatus non armis contrarijs ne
que ullius creature potentis auxi
lio: ſed ſola uerbi uirtute proſterne
ret. Quia uero ſaluando huma
no generi alterius operis ratio non
congruebat: nec poſſet ſanguis chri
ſti precium credentium fieri: ſi redē
ptor ſe non ſineret comprehendi.
Admiſit in ſe impias manus ꝛ co
hibita eſt in ſe potentia deitatis ut
perueniret ad gloriam paſſionis.
Cuius utique inanis fuiſſet ſpecies
ꝛ nulli profutura imago tolerantie:
niſi uera diuinitaſ ueris ſe humane
carnis ſenſibus induiſſet: ut vnus
dei atque hominis filius aliūde in
temerabilis aliūde paſſibil' mortale

noſtrꝝ per ſuū immortale renouaret
Et ideo meſtitudine ideo fortitudie
non carebat ut ad euincendas huiꝰ
mundi perturbationes non ſolum
nos ſacramento ſuſceptionis: ſed eti
am exemplo fortitudinis roboraret
Nam iniuſta uideretur eius ad pa
tientiam cohortatio: cui nulla eſſet
in noſtra infirmitate cōmunio. Ve
ras autem domini paſſiōes Eſaias
propheta ipſius voce pronunciat di
cens: Dorſum meum dedi in flagel
la: ⁊ maxillas meas in palmas: uul
tum autem meū non auerti a confu
ſione ſputorꝝ. Quod itaqꝫ uerbi ca
ro patiebatur: non uerbi pena erat
ſed carnis: cuius iniurie atqꝫ ſuppli
cia etiam ad impaſſibilem redūda
bunt: ut merito dicantur ei illata: q̄
in ipſius ſunt corpus admiſſa: dice
te apoſtolo: Si enim cognouiſſent
nunq̄ꝫ dominū glorie crucifixiſſent.
obcecati enim iudei malitia ſua in
quod ꝑpipiſſent facinus neſciebāt
Unde miſericors dominus Jeſus
qui etiam interfectores ſuos uellet
ſua morte ſaluare pro ignorantia ſe
uientiuꝫ de crucis altitudine ſuppli
cabat dicens: Pater ignoſce illis:
qa neſciūt quid faciūt. Nec itellectu
enim cordis: nec auditu auris nec
oculorꝝ intuitu ſentiebant: quem fal
ſis teſtimonijs appetiſſent: quem af
figi patibulo coegiſſent: dū in corpo
re hominis non agnoſcunt ſubſtan
tiam deitatis. Viderūt humilem et
non adorauerunt vniuerſitatis au
ctorē nec intellexerūt poteſtatem iu
dicaturi: deſpicientes manſuetudi
nem iudicati: ut pſecutores ueri dei
⁊ negatores ueri hominis una ipie
tas ſociaret: dum ſerui formam in
chriſto ⁊ iudei eſtimant ſolam ⁊ he
retici aſſerunt nullam. Dicant ergo

iſti phantaſtici chriſtiāi que ſubſtā
tia ſaluatoris affixa ſit ligno: que ia
cuerit in ſepulchro ⁊ reuoluto mo
numenti lapide que tertia die caro
reſurrexerit: uel quale corpus Jeſus
diſcipulorꝝ uiſui clauſis ab eo oſtiis
ingreſſus intulerit ⁊ ad abigendam
cernentium diffidētiam inſpici ocu
lis digitiſqꝫ tractari patētes adhuc
fixuras clauorꝝ ⁊ recens compūcti
lateris uulnus exegerit. Ac ſi tanta
in luce ueritatis tenebras ſuas here
tica obduratio non relinquit: oſten
dant unde ſibi ſpem uite polliceanť
eterne: unde reſurrectionis chriſti ſe
credant eſſe conſortes. Non enī poſ
ſent cum apoſtolo dicere: Chriſtus
reſurrexit a mortuis primitie dormi
entium quia nō ſunt ꝑmitie hoīum
ſi non ſunt de humāe ſtirpe nature.
Qui.n.ꝯmus hominum reſurrexit
eius plenitudo ē portio quā ꝑdidit.
Et pie creditᷣ hoc quod ē in capite i
choatū: i mēbris quoqꝫ eē cōplēdū
qa ſicut in Adā oēs morīūtur: ita ⁊
in chriſto oēs viuificabūtur. Ample
ctentes igitur dilectiſſimi humane
ſpei vnicum pignus: nō diuellamur
a cōpage corporis chriſti in quo ha
bitat: ſicut apoſtolus ait: Oīs pleni
tudo diuinitatis corporaliter: ⁊ eſtis
repleti in illo. Nā cum incorporea
ſit ſubſtantia dei: quomodo corpo
raliter in chriſto habitat: niſi qa ca
ro nr̄i generis facta ē caro deitatis:
⁊ in illo ſumꝰ deo repleti in quo ſu
mus etiā ſuſcitati ut poſſumus cum
ap̄lo dicere: Nr̄a aūt ꝯuerſatio i ce
lis ē: unde etiā expectamus ſaluato
rē dominū noſtrꝝ J ſū chriſtuꝫ: qui
reformabit corpus hūilitatiſ nr̄e cō
forme fieri corpori glorie ſue: viuenſ
⁊ regnans cū patre ⁊ ſpū ſcō in ſecu
la ſeculorꝝ Amen:

l

De paſſione ⁊ reſurrectiõe domi
ni eiuſdem ſermo.xvi.

Emp gdẽ dilectiſſimi fideliuꝫ
mentes in diuoꝝ decet admi
ratiõe uerſari:⁊ rõnales aïos ĩſ ma
xime cogitatiõibꝰ ĩherere:p q̃s icre
mẽtũ fidei ꝯſequãť:cũ.n.pia coꝛdis
intẽtio uľ ad generalia beneficia uľ
ad ſpãlia ipſiꝰ gr̃e dona dirigiť mul
tas a ſe vanitates abigit:⁊ a coꝛpoꝛa
libꝰ curis in qõdã ſecretũ ſpiritale
ſecedit. Sed hoc in tp̃e dñice paſſio
nis multo auidiꝰ excellẽtiuſqꝫ faciẽ
dũ ẽ ut ea q̃ ſũt ſacris lectiõibꝰ recẽ
ſita:ſane intelligẽtie ſuſcipianť audi
tu:⁊ q̃ magna ſũt uerbis : appareãt
maioꝛa myſterijs. Prima nãqꝫ eri
gendi ſurſũ nr̃i coꝛdis ẽ rõ:qȯ ea ẽt
q̃ euãgelica ueritas narrauit uoces
ꝓphetice nõ tanq̃ꝫ gerẽda:ſꝫ tanq̃ꝫ
geſta cecinerant:⁊ qd hũane aures
nõdũ cogitauerãt faciendũ: iã ſp̃us
ſcũs p̃dicabat ĩpletũ. na rex Dauid
cuius ſm hoïem ſemen ẽ xp̃s: diem
crucis dñi mille ⁊ pluſ q̃ꝫ centuꝫ an
noꝝ etate p̃ceſſit: ⁊ nihil eoꝝ ſuppli
cioꝝ q̃ ſibi memoꝛat illata pcuſſus ẽ
Sed qa p os ille loq̃bať: q carnem
paſſibilẽ ex ipſius ſtirpe erat ꝯſũptu
rus:merito ſub ipſius pſona p̃mitti
tur hiſtoꝛia crucis q ĩ ſe gerebat coꝛ
poꝛea originẽ ſaluatoꝛis. Uere.n.da
uid in xp̃o ẽ paſſus:qa vere Jeſus
Dauid carne ẽ crucifixus. Cũ ergo
oĩa q̃ in xp̃o iudaica admiſit ĩpietas
tanto ante p̃dicata ſint:ut nõ tam de
futuris q̃ꝫ de p̃ſentibꝰ ſit ſermo cõte
xtus. Quid aliud nobiſ q̃ꝫ ſempiter
naꝝ diſpõnũ dei incõmutabilis oꝛ
do referať:apud quẽ ⁊ diſcernenda
iã diiudicata:⁊ futura iam facta ſũt.
Cũ.n.⁊ q̃litates actionũ nr̃aꝝ ⁊ effe
ctus oïuꝫ uolũtatũ ſcia diuina p̃ueiat
q̃nto magis deo nota ſũt opa ſua:⁊

recte p̃lacuit q̃ſi facta recoli q̃ nõ po
terant oĩno nõ fieri:vnde ⁊ ap̃li ſpũ
dei pleni cũ inimicoꝝ xp̃i minas ſe
uitiãqꝫ pateret:ꝯcoꝛdi ad deũ voce
dixerũt: Cõuenerũt.n.viri in ciuita
te iſta aduerſũ pueꝝ tuũ Jeſũ queꝫ
vnxiſti:Herodeſ ⁊ Põtius Pilatꝰ
cũ gẽtibus ⁊ ppľis iſrľ facere q̃ ma
nus tua ⁊ ꝯſiliũ tuũ decreuerũt fieri
Nũqd iniq̃tas pſequẽtiuꝫ xp̃m ex
dei ẽ oꝛta ꝯſilio:⁊ illud facinus qȯ
oĩ maius ẽ crimine: manus diue p̃
parationis amauit. Nõ hoc plane
de ſũma iuſticia ſentiẽdũ ẽ: qa mul
tũ diuerſũ multũq̃ꝫ ꝯtrariũ ẽ id qd
in malignitate iudeoꝝ ẽ p̃cognitũ:
⁊ qȯ in xp̃i paſſione diſpoſitũ.non
in te ꝓceſſit uolũtas interficiẽdi:ũde
moꝛiẽdi:nec de vno extitit ſpũ atro
citas ſceleris ⁊ tolerãtia redẽptoꝛis
Non enim ipias furentiũ manus ĩ
miſit in ſe dominus ſed admiſit.nec
p̃ſciendo quod faciendum eſſet co
egit ut fieret:cum tamen ad hoc car
nem ſuſcepiſſet ut fieret. Deniqꝫ in
ter crucifixum ⁊ crucifigentes tam
diſpares cauſe ſunt:ut quod a chri
ſto ſuſceptum eſt:non poſſet reſolui:
quod ab illis eſt commiſſum poſſit
aboleri. Qui enim uenit peccatoꝛes
ſaluos facere: ipſis quidem interfe
ctoꝛibus ſuis miſericoꝛdiam nõ de
negauit:ſed impioꝝ malũ in bonuꝫ
credentium cõmutauit:ut mirabili
oꝛ fieret gr̃a dei non ſecundũ meri
ta hominũ:ſed ſecũdũ multitudinẽ
diuitiaꝝ ſapientie ⁊ ſcientie dei miſe
ricoꝛditer p̃parata:quando ⁊ ipſos
qui fuderant ſanguinem ſaluatoꝛiſ
reciperet unda baptiſmatis. Nam
ſicut ſcriptura que apoſtoloꝝ actus
continet:loquitur. Cum p̃dicatio
beati Petri apoſtoli iudeoꝛuꝫ coꝛ
da compũgeret:⁊ agnita impietate

ſui ſceleris dicerent: quid faciemus
viri fratres. ideꝫ apl's ait: Peniten
tiã agite: ⁊ baptizetur vnuſquiſqꝫ ve
ſtꝝ i noĩe Jeſu xp̃i in remiſſionẽ pec
catoꝝ veſtroꝝ ⁊ accipietis donũ ſpi
nũ ſpũs ſancti. vobis eſt.n. facta re
promiſſio ⁊ filijs ueſtris ⁊ omnibuſ
qui longe ſunt: quoſcunqꝫ aduoca
uerit dominus deus noſter. Mor
qꝫ addidit ſcriptura ⁊ dixit. Qui er
go receperunt ſermoneꝫ eius: bapti
zati ſunt: ⁊ appoſite ſunt in illo die
anime circiter tria milia. Quod ita
qꝫ dominus Jeſus xp̃s furorem fre
mentiũꝫ pati uoluit: in nullo auctor
eorum criminum fuit. Nec egit: ut
hec uellent: ſed ceſſit: ut poſſent. ⁊ ſic
vſus ẽ obcecate plebis inſania quo
modo ⁊ perfidia traditoriſ queꝫ ab
imanitate concepti ſceleris ⁊ benefi
cijs eſt reuocare dignatus: ⁊ uerbis
aſſumendo in diſcipulum: prouehẽ
do in apoſtolum: mouendo ſignis:
conſecrando myſterijs: ut cui nihil
beniuolentie deeſſet ad correctionẽ
nihil occaſioniſ ſupereſſet ad crimẽ
Sed tu impijſſime homo ſemẽ cha
naam ⁊ non iuda: nec iam vas ele
ctionis: ſed filius proditioniſ ⁊ mor
tis utiliora tibi diaboli incitamenta
credebas: ut facibus inflammatus
auaritie ad triginta argenteoruꝫ lu
crum inardeſceres: ⁊ quid diuitiaꝝ
amitteres: non videres. Nam ⁊ ſi
putabas credendum eſſe promiſſis
que fuit ratio: ut tantillus pecunie
modus preponeretur acceptis. Im
perabas demonijs: ⁊ medebaris i
firmis: honorabaris cum apoſtoliſ
⁊ ut finem tue cupiditatis expleres
patebant tibi furta de loculis. Sed
animum interdictorum admonituꝫ
quod minus licuit: amplius incita
uit: nec tam placuit quantitas precij

q̃ꝫ magnitudo peccati. Vnde facinꝰ
cõmercij tui non ideo deteſtandũ ẽ
quia dominũ viliter eſtimaſti. ſꝫ qꝛ
redẽptorem etiã tuũ ne tibi parcereſ
uendidiſti. Et merito tibi tua pena ẽ
cõmiſſa: quia i ſuppliciũ tuũ nemo
te ſeuior potuit iueniri. Quod igit̃ i
tpe p̃ſtito ſcd̃m ꝓpoſitũ uoluntatiſ
ſue xp̃s crucifixus ⁊ mortuꝰ ⁊ ſepul
tus ẽ: non ꝑ ꝓditionis neceſſitas
ſed nr̃e captiuitatis redemptio fuit.
Ideo.n. verbũ caro factũ ẽ ut de vte
ro virginis ſumeret natura paſſibi
lis: ut qđ in filiũ dei ꝑpetrari nõ po
tuit: in filiũ hoĩs poſſet admitti. naꝫ
lꝫ in ipſo ortu coruſcarẽt in eo ſigna
deitatis ⁊ oĩa incremẽta corporaliũ
prouectuũ diuinis eſſent plena mi
raculiſ infirmitatum tamen noſtraꝝ
ſuſceperat ueritatem: ⁊ excepta com
munione peccati nihil a ſe humane
infirmitatis excluſerat: ⁊ ut ſua no
bis inſereret: ⁊ in noſtra curaret.
Ab omnipotente enim medico du
plex nobis miſerum remedium pre
paratum eſt: cuius aliud eſt in ſacra
mento. aliud in exemplo ut per vnũ
conferantur diuina: per aliud exigã
tur humana. Quia ſicut deus iuſti
ficationis eſt auctor: ita homo deuo
tionis eſt debitor. Per hanc ergo
dilectiſſimi ſalutis noſtre ineffabilẽ
reparationem nec ſuperbie nobis
nec deſidie locus relinquatur: quia
⁊ nihil habemus niſi: quod accipi
mus: ⁊ iugiter admonemur ut dona
gratie dei nõ negligenter habeamꝰ
Juſte enim nobis inſtat precepto:
qui precurrit auxilio: ⁊ benigne in
citat ad obedientiam: qui ducit ad
gloriam: Unde merito dominꝰ ipſe
nobis factus eſt via: quia niſi per
chriſtum non itur ad chriſtum: per
ipſum autem ad ipſum tendit: qui

l

per ſemitam patientie ⁊ humilitatis
eius incedit: i quo plane itinere nec
eſtus deeſt laboris: nec nubes triſti
cie: nec ꝓcella formidinis. Ibi ſunt i
ſidie iniquoꝝ: perſecutiones infide
lium: mine potentium: contumelie
ſuperboꝝ: que dominus uirtutū ⁊
rex glorie: ideo omnia in infirmita
tis noſtre forma. ⁊ in carnis peccati
ſimilitudine percurrit: ut inter pſen
tis uite pericula non tam optandū
ſit nobis declinando iſta effugere:
q̄ꝫ tolerando ſuꝑare: Inde eſt ꝙ ca
put noſtrum dominus Jeſus chri
ſtus omnia in ſe corporis membra
transformans quod olī in pſalmo
eructauerat: id in ſupplicio crucis
ſub redēptoꝝ ſuoꝝ voce clamabat.
Deus deus meꝰ reſpice in me qua
re me dereliquiſti. Vox iſta dilectiſ
ſimi doctrina eſt: non querela. nam
cū in xp̄o dei ⁊ hois vna perſona ſit
nec ab eo potuerit relinqui a quo nō
poterat ſeparari. Pro nobis trepi
dis ⁊ infirmis interrogat: cur caro
pati metuens exaudita nō fuerit: in
ſtante enim paſſione ad ſanandum
corrigendū noſtre fragilitatis me
tū dixerat Pater ſi paſſibile eſt trā
ſeat a me calix iſte. Verūtamen non
ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Et iterū:
Pater ſi non poteſt hic calix tran
ſire non bibam illum: fiat voluntas
tua. Qui ergo in trepidatiōe euicta
iam ad paterna tranſierat volunta
tem ⁊ toto mortis terrore calcato opꝰ
ſue conſtitutionis iplebat: cū in ipo
tante victorie exaltatus triumpho
cauſam ⁊ rationem qua ſit relictus
ideſt non exauditus inquirit niſi ut
oſtendat alium eſſe illū affectū quē
ad humane formidinis excuſatio
nem recepit aliū illū quē ex eterno
placito patris pro mundi reconcilia
tione pelegit. Unde ipſa vox non ex
auditi magni eſt expoſitio ſacramē
ti quod nihil humano generi cōfer
ret: redemptoris poteſtas: ſi qd pete
bat nr̄a obtineret infirmitas. Hec
hodie dilectiſſimi ne vos ꝓlixitate
ſermonis oneremus: dicta ſufficiāt.
Cetera in quartam ſabbati differa
mus: Aderit dominus orantibꝰ no
bis ut que ſoluenda ꝓmittimus: ip
ſo largiente reddamus: Qui viuit ⁊
regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen:

De paſſione ⁊ reſurrectiōe domi
ni eiuſdem ſermo. xvii.

Sermo ꝓximus dilectiſſimi cu
ius vobis ꝓmiſſam reſtituere
cupimus portionē: in id differendi
rōne ꝓceſſerat ut de illa clamantis
ad patrem crucifixi domini uoce lo
q̄remur ne ſimplex ⁊ incurioſus au
ditor ita acciperet uerba dicētis De
us deꝰ meus quare me dereliquiſti
tanq̄ꝫ fixo Jeſu i crucis ligno pr̄ne
ab eo deitatis oīpotentia receſſiſſet
cū in tantā vnitatē dei ⁊ hois natu
ra cōuenerit ut nec ſupplicio potue
rit dirimi nec morte diſiūgi. Manē
te eni in ſua ꝓꝓetate vtraq̄ꝫ ſubſtan
tia: nec deus reliq̄t ſui corꝑis paſſio
nē: nec deū fecit caro paſſibilē. quia
diuitas q̄ erat in dolēte non erat in
dolore. Unde ſm̄ uerbi hoiſq̄ꝫ per
ſonā idē eſt qui factus ē inter oīa ⁊
ꝑ quē facta ſūt oīa. idē ē qui ipioꝝ
manibus cōprehēdit: ⁊ q nullo do
lore ſauciat. idē: poſtrēo ē q morē
ſubiit ⁊ ſempiternus eē nō deſijt ut
vtroq̄ꝫ ſignis non dubijs manifeſta
bitur quod uera ſit in chriſto humi
litas: ⁊ uera maieſtas: quia ideo ſe
humane infirmitati uirtꝰ dīna conſe
ruit ut dū deus ſua fecit eē q̄ noſtra

ſunt:noſtra faceret eſſe que ſua ſunt
Non ergo aberat a patre filius:nec
a filio:pater:⁊ illa deitas incõmuta
bilis:⁊ inſeparabilis trinitas nihil
ſui poterat a ſe habere diſcretũ:quã
uis.n.ſuſcepte inſcepte incarnatiõis
diſpenſatio ad vnigenitũ dei filium
ꝓpe pertin ret:ſic tamen pater non
abiungebat a filio: quẽadmodum
caro non diuidebatur a uerbo.ideo
ergo Jeſus uoce magna clamabat
dicẽs.Quare me dereliquiſti ut no
tũ oĩbus faceret:qꝫ optauerit eũ nõ
eruꝛ:non defendi:ſed ſeuientiũ mani
bus derelinqui.Hoc eſt ſaluatorem
mũdi fieri ⁊ omniũ hominũ redem
ptorem:non per miſeriam:ſed ꝑ mi
ſericordiam:nec amiſſione auxilij ſed
deſinitione moriẽdi. Que uero illic
nunc interceſſio ſentienda eſt:ubi ani
ma ⁊ poteſtate eſt emiſſa: ⁊ poteſta
te reuocata? Dicit enim beatus apo
ſtolus:ꝙ pater filio non pepercit: ſꝫ
pro nobis omnibus tradidit eũ. Et
iterum dicit. Quoniam chriſtus di
lexit eccleſiam:⁊ ſemet ipſum tradi
dit pro ea ut eam ſanctificaret:ut enim
non ſolum pater relinqueret ſꝫ etiã
ipſe ſe quadam ratiõe deſereret: nõ
trepida:diſceſſione. ſed uoluntaria
ceſſione:Continuit enim ſe ab ipſis
crucifixi poteſtas:⁊ ut diſpoſitione
vteretur occulta: uti uoluit uirtute
manifeſta.nam qui mortem ⁊ mor
tis auctorem ſua venerat paſſiõe de
ſtruere:quomodo peccatores ſaluos
faceret:ſi perſecutoribus repugna
ret. Judeorum igitur hoc fuit dilectiſſi
mi ut Jeſum crederent a deo relictũ
in quem tanto ſcelere ſeuire potuiſ
ſent. Qui ſacramentum mirabilius
potentie neſcientes ſacrilege clamãte
dicebant:Alios ſaluos fecit:ſeipſuꝫ
non poteſt ſaluuꝫ facere: Si rex iſra

el eſt:deſcendat nunc de cruce ⁊ cre
dimus ei. Non veſtre cecitatis arbi
trio ſtulti ſcribe ⁊ impij ſacerdotes
oſtendenda erat potentia ſaluatoris
nec ſecundum preces blaſfemantiũ
linguarum humani generis redem
ptio debebat omitti. Cum ſi deitatẽ
filij dei voluiſſetis agnoſcere: innu
mera opera eius videretis:que vos
ad eam quam fallaciter promittitis
fidem confirmare debuerunt: Si
autem ut profitemini:uerum eſt: qꝺ
alios ſaluos fecit:cur illa tot ⁊ tantã
miracula que ſub publico facta ſũt
conſpectu:in illo cordis ueſtri duri
tiam molientur. Niſi quia ita ſemꝑ
ſancto ſpiritu reſtitiſtis: ut omnia
uobis beneficia dei in pernitieꝫ ver
teretis.nam etiam ſi deſcẽderet chri
ſtus de cruce:vos tamen hereretis
in crimine. Spreta ergo ſunt vane
inſultationis obprobria ⁊ miſericor
diam domini perdita ⁊ collapſa re
parantem nulle cõtumelie nulla cõ
uitia a ſui via propoſiti remouerũt.
Offerebant enim deo pro ſalute mũ
di hoſtia ſingularis: ⁊ occiſio chri
ſti veri agni per tot ſecula predicata
promiſſionis filios in libertatem fi
dei transferebat. Confirmabatur
quoque teſtamẽtũ ⁊ chriſti ſanguie
eterni regni ſcribebantur heredes.
Jngrediebatur ſummus pontifex
ſancta ſanctorum:⁊ ad exorandum
deum immaculatus ſacerdos per
uelum ſue carnis intrabat. Deniqꝫ
adeo tunc a lege ad euangeliuꝫ:a ſy
nagoga ad eccleſiam:a multis ſacri
ficijs ad vnam hoſtiam que deus ẽ
euidens eſt facta tranſlatio: ut emit
tente ſpiritum domino uelum iſtud
myſticũ quod templi penetralia ſã
ctũqꝫ ſecretum ſuo intercludebat ob
iectu a ſũmo uſqꝫ ad imũ vi ſubita

l

ſcinderet. Quoniā ſiguras veritas
auferebat: ⁊ ſuperflui erāt necū ſub
pſentia nūciati. Adijciebatur ijs ele
mentoꝝ oium tremenda cōmotio: ⁊
auctoribus xp̄i crucis ip̄a ſe nature
pfficia ſubtrahebant. Cūq; cuſtos
ſupplicij Centurio territus iis que
viderat: diceret: Vere filius dei erat
hō iſte. impietatē tamen iudaicā mo
numentis ⁊ petris oībus duriorem
nulla proditur mitigaſſe cōpunctio
ne ut appareat paratiores ad intelli
gendū filium dei tunc fuiſſe roma
nos milites q̄ iſraeliticos ſacerdo
tes. Quia ergo iudei oium ſacroꝝ
ſanctificatione p̄uati: lucē ſibi in te
nebras ⁊ in luctum feſta verterunt.
Nos dilectiſſimi effuſam ſuper oēſ
gētes gratiā dei proclinibus corpo
ribus atq; animis adoremus: obſe
crantes miſericordē patrem ⁊ diui
tem redemptorē ut de die in diez au
xilio eius adiuti oīa huius vite pe
ricula poſſimus effugere. Adeſt eni
callidus tentator: ⁊ nihil vacuum a
ſuis relinquit inſidijs: Cui auxilian
te miſericordia que inter oīa adver
ſa p̄tenditur. fideli ſemper eſt cōſtā
tia reſiſtenduz. ut quāuis impugna
re non deſinat: neminem tamē quē
expugnet: inueniat. Proſint omni
bus dilectiſſimi religioſe celebrata
ieiunia: ⁊ continentie utilitas quam
⁊ animis ⁊ corporibus probamus
ↄgruentē: nullis corrūpant. exceſſi
bus. Que. n. ad ſobrietatem ⁊ parſi
moniā p̄tinent: ideo diligentius in
his que ſunt celebrata diebus ut de
breui ſtudio in longā conſuetudinē
mitterentur: ⁊ ſiue in operibus miſe
ricordie ſiue ī ſtudio parſimōie nul
lum a fidelibus vacuū tempus ha
beatur: quoniam utiq; in acceſſu di
erū ⁊ curſu tempoꝝ lucra debemus
facere operā: non dāna meritorum.
Pijs autem ſtudijs ⁊ religioſis ani
mis adiecit miſericordia dei ut qd̄
fecit cōcupiſci: faciat obtineri: Qui
viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ amē

De paſſione ⁊ reſurrectiōe domi ni eiuſdem ſermo. xviii.

Magnitudo quidē dilectiſſimi
ineffabilis ſacri ita humane i
telligentie altitudinem ⁊ totius vin
cit eloquij facultatem: ut excellētiſſi
mis ingenijs ⁊ fecūdiſſimis linguiſ
ſublimior ſit triumphus dominice
paſſionis. Sed gaudendū potius
q̄ erubeſcendum eſt: quod tante ſu
peramur materie dignitate de qua
nemo humilius ſenſit q̄ qui puta
uit ſuffeciſſe que dixit: Non ego ſu
per ſuo que predicauimus. predica
mus: nec de rebuſ diuinis loquenti
carnalium aurium ſunt timenda fa
ſtidia tanquam deſpectu ſint futura
quia crebro cognoſcuntur iterata;
cum hoc maxime ad chriſtiāe fidei
pertineat ſoliditatem: ut ſecundum
Apoſtolicam doctrinam idipſum
predicemus omnes ⁊ ſimus perfe
cti in eodem ſenſu ⁊ in eadem ſcien
tia. Infidelitas quippe que omni
um eſt mater erroꝝ: in multas opi
niones que arte dicendi neceſſe ha
beat colorare diſtrahitur. Veritatis
autem teſtificatio nunq̄ a ſua luce
diſcedit: ⁊ quod aliis minus aliis
amplius micat: nō varietas facit lu
minis: ſed infirmitas contēplatiōis
cui ſecundū ſuperne illuminationiſ
auxilium etiam meo ſermōe famu
landum eſt: ut quoniā dei agricultu
ra dei edificatio eſtis: ipſe ⁊ diſpen
ſanti ⁊ accipienti tribuat ſufficienti
am: q largitionū ſuarū iuſtā exigere

nouit vſurã. Decurſo igitͬ dilectiſſi
mi textu euangelice lectionis quã d̃
gloria crucis xp̃i intento accepiſtis
auditu: oia uobis diuinoꝝ myſterio
rũ eloquia patefacta ſentire: ⁊ quicquid
ſub ꝓpheticis teſtificationibus vm
bra veteris teſtamenti uelabat: in ſa
cramento paſſionis dominice mani
feſtũ eſſe gaudere. Ideo. n. ſacrificio
rũ uarietas ⁊ purificationũ differen
tie deſtiterũt. Ideo mandatũ circun
ciſionis ciboꝝ diſcretio ociũ ſabba
ti ⁊ paſchalis agni ceſſauit occiſio:
quia lex per Moyſen data eſt: grã
autem ⁊ ueritas per Jeſum xp̃m fa
cta ẽ. Preceſſerũt figure ut ſequere
tur effectus: ⁊ effecta reꝝ nũciataꝝ fi
nita ſunt officia nunciatoꝝ: ſic recõ
ciliatione humani generis ſpata ut
ſalus que in xp̃o eſt: nullis ſeculis
ſub eadẽ iuſtificatione defuerit ⁊ ad
hoc dilationũ profecerit ratio: ut q̃
diu credita ſunt ante q̃ꝫ fierent incõ
tanter honorarentͬ. Nam cum uirtꝰ
fidei in ijs que uiſui non ſubiacent:
conſtituta ſit: indulgentius nobiſcũ
egit doctrina celeſtis: quos in hec
mundi tempora diſtulit ad itelligẽ
tie facultatem: ut multo pluribus q̃ꝫ
priores ⁊ uatibus urgeremur ⁊ teſti
bus. Quod ergo nobis de paſſiõe
domini Jeſu chriſti ſacra ⁊ digito
dei ſcripta euangelia ꝓſtantur: ſi
ne nubilo heſitationis accipite: ⁊ re
rum geſtaꝝ ordinem tam hebetore
manifeſtũ: quam ſi oia corporeo ⁊ vi
ſu attingeretis ⁊ tactu. Uera in xp̃o
deitas ⁊ uera credatur humanitas
Ipſe eſt caro qui uerbũ ⁊ ſicut vniꝰ
cum patre ſubſtantie: ita vnius cuꝫ
matre nature. Non geminatus per
ſona: nõ confuſus eſſentia: ſed vtra
qꝫ ſic utens: ut ⁊ uirtus glorificare
poſſet humilitatem. ⁊ infirmitas nõ
ualeret obſcurare uirtutẽ. Cõꝓhẽdi
ſe a perſecutoribus patitͬ: qui conti
net mundũ ⁊ eoꝝ manibus nectitur
quoꝝ corde nõ capitur. Juſticia nõ
reſiſtit iniuſtis. ⁊ cedit ueritas teſti
monijs falſitatis: ut manens in for
ma dei formã impleret ſerui: ⁊ verita
tem corporee natiuitatis confirma
ret ſeuitia corporee paſſionis. Sed
hanc unigenito dei ſubire ⁊ perpeti
non conditio neceſſitatis ſed miſeri
cordie rõ fuit ut de peccato damna
ret peccatũ: ⁊ diaboli opus de ope
re diaboli ſolueretͬ. Inimicus enim
humani generis mortificate in ipſa
origine vniuerſitati letale vulnus in
tulerat: nec poterat declinare iuſ ſer
uũ dediticij ſeminis captiua ꝓge
nies. Unde cum in tot generationi
bus mortali ſibi lege ſubiectis vnũ
uideret inter hominẽ filios: cuiꝰ vir
tutẽ ſuper oẽs totius tẽporis mira
retur excellere: ſecuꝝ ſe forte credidit
de ꝑpetuitate ſui iuris: ſine nulla iu
ſticie ſue materia ſeue potuiſſet ſupe
rare vim mortis: famulis itaqꝫ ſuis
⁊ ſtipendiarijs incitatis in ꝑiudiciũ
ſuũ ſeuijt. ⁊ dũ putat aliquid ſibi de
bere quem potuiſſet occidere: nõ vi
dit libertatẽ ſingularis inocentie: ſi
militudinẽ perſequẽdo nature. Nõ
autẽ errabat in genere: ſed falleba
tur in crimine. Adã. n. ꝓmus ⁊ Adã
ſecundus vnũ carne nõ opere: ⁊ in il
lo omnes moriũtͬ: in iſto aũt viuifi
cabũtur. Ille per ſuperbie cupidita
tem iter fecit ad miſeriã. Unde ipſe
dicit: Ego ſũ via ueritas ⁊ vita. Uia
ſcilicet in forma cõuerſationis iuſte
Ueritas in expectatiõe rei certe. Ui
ta in ꝑceptiõe felicitatis eterne. Hoc
magne pietatis ſacr̃m dilectiſſimi ſi
cut iudaica ipietas ita diabolica ſu
ꝑbia neſciebat. Si. n. cognouiſſent

nunq̃ dominũ glorie crucifixiſſent.
Sed quia hoſtẽ humani generiſ cõ
ſilium latebat miſericordie dei: ⁊ op
poſito carnis velamine deus i xp̃o
mundũ recõcilians tegebat: pſtitit
in cũ furere in quo nihil ſuũ poterat
inuenire. Nam ⁊ malignitati eius
hoc magis potuiſſet prodeſſe ſi par
ceret ei per quẽ omniũ ſoluẽda erat
captiuitas: ⁊ reparanda libertas.
Sed lucẽ tenebre non cõprehende
rũt: nec mendax cecitatis ſapientiaꝫ
ueritatis potuit inſpicere. Tenuit
itaq̃ꝫ diſpoſita manſuetudo patien
tiã: ⁊ cohibita famulantiũ ſibi ange
licaꝝ uirtute legionũ hauſit calicem
doloris ⁊ mortis: totũq̃ꝫ ſuppliciuꝫ
tranſtulit in triumphũ. Uicti ſũt er
rores: ſubacte ſunt poteſtates: acce
pit nouũ mundus exordiũ: ut dãna
ta generatio nõ obeſſet: quibus ſal
uandis regeneratio ſubueniret. tran
ſierũt uetera: ⁊ ecce facta ſũt noua:
ut uniuerſoꝝ in xp̃o credentiũ ⁊ in
ſcõ ſpiritu renatoꝝ per ipſum ⁊ cuꝫ
ipſo vita vna eẽt paſſiõis ſocietas ⁊
ſurrectionis eternitas: dicente apo
ſtolo: Mortui eni eſtis ⁊ vita ueſtra
abſcondita eſt cũ xp̃o in deo. Cum
autem xp̃us apparuerit vita ueſtra
tunc ⁊ vos apparebitis cum chriſto
in gloria. In hac igit̃ ſpe dilectiſſi
mi conſtituti oẽs diaboli cauete uer
ſutias: qui non ſolũ per carnis con
cupiſcentias ⁊ per corporeas tantũ
inuidiatur illecebras: ſed inter ipſa
quoq̃ꝫ ſemina fidei ſpargens zizaia
falſitatũ ueritatis ſtudet uiolare cul
turam Ut quod non potuerit corrũ
pere malis actibus impiis ſubuer
tat erroribus. Fugite ergo mũdane
argumenta doctrine: ⁊ viperea he
reticoꝝ uirtate colloquia: nihil vobiſ
cõmune ſit cuꝫ eis: qui catholice ad

uerſantes fidei ſolo ſunt nomĩe xp̃i
ani. Non enim templũ ſpiritus dei
nec mẽbra ſunt xp̃i: ſed falſis opini
onibus implicati tot ſpecies habent
diaboli: quot ſimulacra mendaciũ:
a quibus malis per dominũ noſtꝝ
Jeſum xp̃m: qui ⁊ via ⁊ veritas ⁊ vi
ta eſt: liberati oẽs uite iſtius tentatio
nes ⁊ pſia cum fidei exultatione to
leremus: Si enim cõpatimur: ⁊ con
regnabimus: Quod partium nõ eis
tantũ paratum eſt: qui pro nomine
domini impiorum ſeuitia ſunt pem
pti: quoniam vniuerſitas deo ſerui
entium deoq̃ꝫ uiuentium ſicut i chri
ſto eſt crucifixa: ita ẽ in xp̃o coronan
da: illis quidem in omni gloria p̃cel
lentibus qui terribiles mortes ⁊ ſe
ua tormẽta uſq̃ꝫ ad exhalatione ſpi
ritus tolerando superauerunt. Sed
etiam in his ſubſequẽtibus: qui aua
ritie cupiditatem: ſuperbie elationẽ
deſideriaq̃ꝫ luxurie: carnis ſue mor
tificatione uicerunt. Unde merito
apoſtolus ait. Quod oẽs qui volũt
viuere in chriſto: perſecutionem pa
tiuntur. Cuius vtiq̃ꝫ nõ eſt extraneꝰ
qui non eſt pietatis alienus. Paſ
chalem enim feſtiuitatem ſolẽniter
agit qui non in fermẽto ueteris ma
litie ſed in azimis ſinceritatis ⁊ ve
ritatis operatur. Nec in Adam pri
mo ſed in Adam ſecundo viuit: mẽ
brum ſcilicet factuꝫ corporis chriſti:
qui cum eſſet in forma dei: forma ſer
ui dignatus eſt fieri: ut in vno medi
atore dei ⁊ hominum homine Jeſu
chriſto ⁊ plenitudo maieſtatis diui
ne ⁊ veritas nature eſſet humane:
Quam niſi uerbi diuinitas in ſue p
ſone reciperet vnitatem: ne regenera
tio eſſet in aqua baptiſmatis: nec re
demptio in ſanguine paſſionis. Sꝫ
quia in ſacramento incarnationis

chriſti nihil factum nihil accepimuſ
figurarum:non fruſtra nos ⁊ cum
moriente mortuos:⁊ cum reſurgēte
credimus ſuſcitatos:manente ipſo ī
nobis qui operatur omnia in omni
bus viuens cum patre ⁊ ſancto ſpi
ritu regnanſqꝫ in ſecula ſeculorum
Amen.

De paſſione ⁊ reſurrectiōe domi
ni eiuſdem ſermo.xix.

Sacram dilectiſſimi dominice
paſſionis hiſtoriam euangeli
ca ut moris eſt narratione decurſaꝫ
ita omnium ueſtrum arbitror inhe
ſiſſe pectoribus:ut unicuiqꝫ audien
tium ipſa lectio quedam facta ſit vi
ſio. Habet enim hanc potentiam fi
des uera ut:ab his mente non deſit
quibus corporalis preſentia adeſſe
non potuit:⁊ ſiue in preteritū redeat
ſiue in futurum ſe cor credentis extē
dat:nullas ſentiat moras tēporis co
gnitio ueritatis. Adeſt ergo ſenſibꝰ
noſtris imago reꝝ pro noſtra ſalute
geſtaꝝ. Et quod tūc diſcipuloꝝ pſtri
xit animos noſtros quoque tangit
affectus:non quod aut triſticia dep̄
mamur:aut ſeuitia furentium iudeo
rum terreamur.cum etiā eos quos
illius tempeſtatis magnitudo con
cuſſit ad inuictam conſtantiaꝫ reſur
rectio domini aſcenſioqꝫ prouexit.
Sed quia cum in cogitationem ue
nit quales tunc hieruſalem populi
⁊ quales fuerit ſacerdotes:magno
accipiamus cum tremore mentium
tantum ſacinus impioꝝ. Quamuis
enim ad ſalutem humani generiſ p
tinet paſſio ſaluatoris:⁊ eterne mor
tiſ uincula temporali ſint domini di
rupta morte. Aliud tamen crucifixi
patientia:aliud crucifigentium egit
inſania:nec ad eoſdem reruꝫ exitus
miſericordia ⁊ ira tendebat:cuꝫ per
eiuſdem ſanguinis effuſionem chri
ſtus ſoluerit mundi captiuitateꝫ:iu
dei interfecerunt omnium redēpto
rem. Obdurauit enim carnalem iſ
rael malignitas ſua:⁊ nihil eis legiſ
teſtificatio nihil miniſteriorum ima
gines nihil prophetaꝝ oracula pro
fuerunt:cuꝫ paſcha domini tot ſecu
lis celebratū in eo Joannes doceret
impletum:de quo publica pteſtati
one dicebat:Ecce agnus dei:ecce q
tollit peccata mūdi. Repugnat iniq
tas iuſticie:cecitas luci:mendacium
ueritati. Sed de ſeuitia obluctantiū
de ſcelere crudelium obtinuit ieſus
eterne diſpoſitiōis effectum:⁊ ita hu
mano generi ſua morte conſuluit ut
ſacramentum ſalutis etiam ipſis p
ſecutoribus non negaret. Qui vene
rat vniuerſis credentibꝰ omnia pec
cata dimittere a generali indulgen
tia:nec iudaicum uoluit crimē exclu
dere. Quorum itaqꝫ perfidiam dete
ſtamur:eorūndem fidem ſi conuer
tantur:amplectimur. Et imitantes
miſericordiam domini qui pro eis
a quibus erat crucifixus:orabat.
Nos quoqꝫ cum beato apoſtolo
iungimus preces. Et ut ille populuſ
miſericordiam cōſequatur:oramus
⁊ optamus:ob cuius oſtenſionem
gratiam reconciliationis accepimꝰ
Quoniam ſicut ait magiſter gentiū
Concluſit deus omnia in credulita
te:ut omnium miſereatur. Quid au
tem illud fuit:quod etiam iudeis in
tellectum abſtulit:⁊ ſapientium mū
di corda turbauit niſi cum rex filij
dei que philoſophiam euaneſcere
prudentium:⁊ iſraeliticam fecit cali
gare doctrinam. Omnem nanque
ſenſum humane mentiſ exceſſit diui

altitudo conſilij. Complacuit deo ꝑ ſtulticiam predicationis ſaluos facere credentes: ut mirabilior fieret conſtantia fidei ex difficultate credēdi. Inconſequens enim ⁊ irrationabile uidebat̃ recipere animo quod creator eni omnium naturarum in ſubſtantia veri hominis uirgo intemerata peperiſſet: quod equalis patri filius dei qui implet omnia ⁊ cōtinet uniuerſa: furentium manibus comprehēdi: iniquorum iudicio cōdemnari: ⁊ poſt dedecus illuſionuꝫ cruci ſe permiſiſſet affigi. Sed ī his omnibus ſimul ſūt ⁊ humilitas hominis: ⁊ celſitudo deitatis. Nec miſericordie ratio maieſtatem miſerātis obſcurat: quia de ineffabili potētia factum eſt: ut cum homo verus eſt ī deo inuiolabili: ⁊ deus verus eſt in carne paſſibili: conferretur homini gloria per cōtumeliam: incorruptio per ſupplicium: vita per mortē. Niſi enim uerbum caro fieret ⁊ tam ſolida conſiſteret vnitas in utraqꝫ natura ut a ſuſcipiente ſuſceptam nec ipſ breue tpſ abiūgeret: nūqꝫ valerꝫ ad eternitatem redire mortalitas. Sed affuit nobis in chriſto ſingulare ṗſidium: ut in natura paſſibili mortis conditio non maneret quam impaſſibilis eſſentia recepiſſet: ⁊ per id qđ nō poterat mori: poſſit id quod mortuum eſt: ſuſcitari. Huic ſacramento dilectiſſimi ut inſeparabiliter cōgruamus: magna nobis ⁊ animi corporis intentione nitendum eſt: ut cum grauiſſimi ſit periculi feſtuꝫ paſchale negligere: periculoſius ſit eccleſiaſticis quidem conuentibus iungi: ſꝫ in dominice paſſionis conſortio nō haberi. Nam dicēte domino: Qui non accipit crucem ſuam ⁊ ſequitur me: non eſt me dignus. Et dicente apoſtolo. Si compatimur: ⁊ conregnabimus. Quis vere chriſtum paſſum mortuum ⁊ reſuſcitatum colit: niſi qui cum ipſo patitur: moritur: ⁊ reſurgit. Et hec quidem in omnibꝰ eccleſie filijs ipſo iam regeneratiōis ſunt inchoata miſterio: ubi peccati īteritus uita eſt renaſcentis: ⁊ triduanā domini mortē imitat̃ trina dimerſio. Ut dimoto quodā aggere ſepulture quos veteres ſuſcepit ſinus fōtis: eoſdem nouos edat vnda baptiſmatis. Sed implendum eſt nihilominus opere quod celebratum eſt ſacramento: ⁊ natis de ſpiritu ſancto quantumcunqꝫ ſupereſt mundani temporis: non ſine crucis ſuſceptiōe ducendum eſt. Quamuis enim forti ⁊ crudeli tyranno per potentiam crucis chriſti uaſa antique depredationis erepta ſint: ⁊ dominatio principis mundi a redemptore ſit electa corporibus. Inſidiari tamen etiam iuſtificatis malignitas perſeuerat: ⁊ multis modis eos in quibus nō regnat: impugnat: ut ſi quas animas negligentes imprudenteſqꝫ reppererit: ſeuioribus eas laqueis rurſum īnectat: ⁊ a paradiſo eccleſie raptas in conſortium ſue damnationis īducat. Unde cum quiſpiam obſeruantie chriſtiane limitem ſe ſentit excedere: ⁊ in id cupiditates ſuas tendere: ꝙ eum a recto itinere faciat declinare: recurrat ad crucem domini: ⁊ ligno uite motus noxie uolūtatis affigat: ac uoce ꝓphetica clamet ⁊ dicat Confige clauis timoris tui carnes meas: ⁊ a iudicijs enim tuis timui. Quid autem eſt clauis timoris dei carnes habere confixas: niſi corporeos ſenſuſ ab illecebra illiciti deſiderij ſub metu diuini continere iudicij ut qui reſiſtit peccato ⁊ ꝯcupiſcētiaſ

ſuas ne quid morte dignum operetur
interficit: audeat cum apoſtolo dice
re. Mihi autem abſit gloriari niſi in
cruce domini noſtri Jeſu chriſti. Et
ad id dirigat omnem viam ſuã: ubi
ſcit humanam ſaluatam eſſe naturã
Paſſio enim domini uſq3 ad finez
producitur mundi: ⁊ ſicut in ſanctis
ſuis ipſe honoratur: ipſe diligitur: ⁊
in pauperibus ipſe paſcitur: ipſe ue
ſtitur. Jta in omnibus qui pro iuſti
cia aduerſa tolerant: ipſe compatitur
niſi forte eſtimãdum eſt: multiplica
ta per orbem fide: ⁊ rareſcente impi
orum numero: omnes perſecutiones ⁊
omnia que aduerſus beatos marty
res ſeuierunt: finita eſſe certamina:
tanquã ſuſcipiende crucis illis tan
tum neceſſitas incubuerit: quibus ad
expugnandam chriſti dilectionem
atrociſſima ſunt illata ſupplicia. Sed
aliud ſeuientium deo pietas experi
tur. aliud etiam apoſtoli predicatio
proteſtatur: qui dicit Omnes pie uo
lunt viuere in chriſto Jeſu: perſecu
tionem patiuntur. Qua ſententia ni
mis trepidus ⁊ ſegniſ oſtenditur qui
nulla perſecutione pulſatur. Pacez
enim cum hoc mũdo niſi amatores
mundi habere non poſſunt: ⁊ nulla
vnquã iniquitati cum equitate com
munio: nulla mendacio cum uerita
te concordia: nullus eſt tenebris cuz
luce conſenſus. Quia etiam ſi pietaſ
bonorum cupiat malos corrigi con
uerſitionemq3 multorum per grati
am dei miſerentis obtineat. malorũ
tamen ſpirituum aduerſus ſanctos
inſidie non quieſcunt: ⁊ ſiue occulto
dolo ſiue aperto ꝓlio in omnibus fi
delibus propoſitum bone uolunta
tatis infeſtant. Jnimicum autem illis
eſt omne quod rectum: omne quod
caſtum eſt. Et cum eis nihil in quen

quam ampliuſ liceat q3 iuſticia diui
na permiſerit que dignatur ſuoſ aut
diſciplina aut exercere patientia.
Agũt tamen verſutiſſima arte falla
cie: ut ex arbitrio proprie poteſtatis
aut ledere videantur aut parcere: ⁊
multis quod dolendum eſt: ita per
nequitiam ſimulationis illudũt: ut
quidem illos ⁊ timeant pati infeſtos
⁊ velint habere placatos cum bene
ficia demonum omnibus ſint nocen
tiora vulneribus: quia tutius eſt ho
mini inimicitias diaboli meruiſſe q3
pacem. Sapientes itaq3 animi qui
vnũ timere: vnũ diligere ⁊ i vnũ ſperare
didicerũt: mortificatis cupiditatibus
⁊ crucifixis corporis ſenſibus ad nul
lum hoſtium metum: ad nullum in
clinatur obſequium. Voluntatẽ eni
dei etiam ſibi ꝓferunt: ⁊ tanto ampli
us ſe amant: quanto amplius ꝓ dei
amore ſe non amant. Cumq3 audiũt
ſibi diuinitus dici poſt concupiſcen
tias tuas non eas: ⁊ a uolũtate tua
auertere: diuidunt affectus ſuos ⁊ le
gem mẽtis a corporis lege diſcindũt
ut ex quadam ſe parte ſibi denegent
perdentes ſe in hiſ que carnaliter cu
piunt. Sanctum igitur paſcha dile
ctiſſimi in talibus membris corpo
ris chriſti legitime celebratur ⁊ nihil
illis deeſt triũphis: quos paſſio ſal
uatoris obtinuit: quoniã in his qui
apoſtolico exempla caſtigant corpus
ſuum: ⁊ ſeruituti ſubijciunt, ijdẽ ho
ſtes eadem fortitudine conteruntur
Et nunc enim a chriſto vincitur mũ
dus ⁊ cum a ſeruis ſuis quorũcunq3
vitiorum incentiua ſuperantur ipſi
us uirtus eſt: ipſiuſq3 uictoria. Hec
dilectiſſimi que ad participationez
crucis pertinent: ſufficienter ut arbi
tror ueſtris ſunt hodie auribus inti
mata: ut paſchale ſacramentum etiã

in membris corporis chriſti legitĩe celebretur: ſupereſt ut de obtinendo reſurrectionis conſortio differam⁹. Quod ne continuato ſermone ⁊ mihi ⁊ uobis fiat oneroſum: in diem ſabbati promiſſa differemus. Aderit: ut credimus: gratia dei ut debitũ noſtrum ipſius auxilio compleatur. Qui viuit ⁊ regnat cum patre ⁊ ſpũ ſancto in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

De paſſione ⁊ reſurrectiõe domini eiuſdem ſermo.xx.

Ermone proximo dilectiſſimi non incongrue uobis quantũ arbitror: participationem crucis xp̃i inſinuauimus ut paſchale ſacramẽtum in ſe habeat uita credentium: ⁊ quod feſto honoratur: moribus celebretur. Quantum autem hoc utile ſit: ipſi probaſtis: ⁊ ex uera ꝓbatiõe didiciſtis quantum proſit animis atq₃ corporibus prolixiora ieiunia: frequẽtiores preces ⁊ elemoſyne largiores. Nemo enim fere eſt qui non hac exercitatione profecerit: ⁊ in abdito conſcientie ſue aliquid quo poſſit recte gaudere: condiderit. Sʒ hec lucra perſeueranti ſunt ſeruanda cuſtodia: ne in deſidiam reſoluto labore: quod donauit dei gratia diaboli furetur inuidia. Cum igitur quadraginta dierum obſeruantia hoc voluerimus operari ut aliquid ſentiremus crucis: in tẽpore dominice paſſionis adnitendum eſt nobis ut etiam reſurrectiõis chriſti inueniamur eſſe conſortes: ⁊ de morte ad vitam dum in iſto corpore ſumus: tranſeamus. Unicuiq₃ enim homini qui ex alio in aliud aliqua conuerſiõe mutatur: finis eſt non eſſe quod fuit: ⁊ ortus eſſe quod non fuit. Sed intereſt: cui quis aut moriatur: aut viuat quia eſt mors que cauſa eſt viuendi ⁊ eſt uita que cauſa eſt moriendi. nec alibi q̃ʒ in hoc tranſitorio ſeculo in utrunque conquirit: ut ex qualitate temporalium actionum differentie retributionum pendeant eternarum. Moriẽdũ ergo ẽ diabolo: ⁊ uiuẽdũ deo. Deficiẽdũ iniquitati: ut iuſticie reſurgatur. Occumbant uetera: ut oriantur noua. Et quoniam ſicut ait ueritas. Nemo poteſt duobus dñis ſeruire. Domin⁹ ſit: nõ ille: qui ſtãtes impulit ĩ ruinã: ſed ille: qui deiectos erexit ĩ gloriã. dicẽte ergo apoſtolo Prim⁹ homo đ terra teren⁹. ſecũd⁹ homo đ celo celeſtis. Qualis terren⁹ tales ⁊ terrẽi: ⁊ qualis celeſtes: tales ⁊ celeſtes: ſicut portauim⁹ imaginem terreni portemus ⁊ imaginẽ ei⁹: qui eſt de celo. Multum nobis de hac commutatione gaudendũ eſt: quia de ignobilitate terrena ad celeſtem tranſferimur dignitatẽ: per illius ineffabilem miſericordiã: qui ut nos in ſua proueheret: ĩ noſtra deſcẽdit. Ut non ſolum ſubſtantiã: ſed etiã cõditionẽ nature peccatricis aſſumeret ⁊ ea ſibi pateretur inferri diuina impaſſibilitas: que miſerrime experitur humana mortalitas. Unde ne turbatos diſcipulorum animos lõga meſtitudinẽ cruciaret: denunciatam tridui moram mira celeritate breuiauit: ut dum ad integrum ſecũdum diem pars primi nouiſſima et pars tertij prima cõcurrit: ⁊ aliquãtum temporis ſpatio decederet: nihil dierum numero deperiret. Reſurrectio igitur ſaluatoris: nec animam ĩ inferno nec carnem diu morata eſt in ſepulchro: ⁊ tam uelox incorrupte carnis uiuificatio fuit. ut maior ibi eſſet ſoporis ſimilitudo q̃ʒ mortis.

Quoniam deitas que ab vtraqȝ ſu
ſcepti hominis ſubſtantia non receſ
ſit:quod poteſtate diuiſit: poteſtate
coniunxit. Subſecuta ſũt itaqȝ mul
ta documenta quibus preiudicande
per. uniuerſum mundum fidei aucto
ritas condiretur. Et licet reuoluto la
pidis euacuato monumenti:depoſi
tio linteorũ: ⁊ totius facti angeli nar
rationes: copioſe dominice ueritatẽ
reſurrectionis aſtruerent: ⁊ mulierꝫ
tamen viſui ⁊ apoſtolorum frequen
ter oculis manifeſtus apparuit:non
ſolum loquens cuꝫ eis:ſed habitãs
atqȝ conueſcens:⁊ pertractari ſe di
ligenti curioſoque contactu ab eis
quos dubitat o pſtringebat: admit
tens. Ideo eniꝫ ⁊ clauſis ad diſcipu
los hoſtijs introibat:⁊ flatu ſuo da
bat ſpiritum ſanctum: ⁊ dato intelli
gentie lumine ſanctarum ſcripturaꝝ
occulta pandebat. ⁊ rurſus idẽ vul
nus lateris fixuras clauorum ⁊ om
nia recentiſſime paſſiõis ſigna mon
ſtrabat:ut agnoſceretur i eo proprie
tas diuine humaneque nature indi
uidua permanere ⁊ ita ſciremus uer
bum non hoc eſſe quod carnem: ut
vnum dei filium ⁊ uerbum confite
remur:⁊ carnem. Non diſſonat dile
ctiſſimi ab hac fide magiſter gentiũ
apoſtolus Paulus cum dicit: Et ſi
cognouimus ſecundum carneꝫ chri
ſtum: ſed nunc iam non nouimus.
Reſurrectio enim domini non finis
carnis:ſed commutatio fuit: nec uir
tutis augmento conſumpta ſubſtan
tia eſt. Qualitas tranſijt: non natu
ra deficit:⁊ factum eſt corpus impaſ
ſibile:quod potuit crucifigi. Factum
eſt immortale quod potuit occidi.
Factum eſt incorruptibile quod po
tuit uulnerari. Et merito dicitur ca
ro chriſti in eo ſtatu quo fuerit nota

neſciri:quia nihil in ea paſſibile: ni
hil remanſit in ea infirmum ut ⁊ ipſa
ſit per eſſentiam ⁊ non ſit ipſa ꝑ glo
riam. Quid autem mirum ſi hoc de
corpore chriſti profitetur: qui de om
nibus chriſtianis ſpiritalibus dicit
Itaqȝ nos ex hoc nemineꝫ nouimꝰ
ſecundum carneꝫ. Ex hoc inquit ini
tium nobis factum eſt reſurrectiõis
in chriſto: ex quo in eo qui pro om
nibus mortuus ẽ:totius ſpei noſtre
forma preceſſit. Non heſitamus dif
fidentiã:nec incerta expectatione ſuſ
pendimur. Sed accepto promiſſio
nis exordio:fidei oculis que ſunt fu
tura:iam cernimus. Et nature ꝓue
ctione gaudentes quod credimus:
iam tenemus. Non ergo nos reruꝫ
temporalium occupent ſpecies. Nec
ad ſe contemplationem noſtram a
celeſtibus terrena deflectant. Pro
tranſactis habeantur que ex maxi
ma parte iam non ſunt: ⁊ mens intẽ
ta manſuris:ibi deſiderium ſuum fi
gat:ubi quod offertur eternum eſt
Quãuis enim ſpe ſalui facti ſumus
⁊ corruptibilem adhuc carnem mor
talemque geſtemus:recte tamen di
cimur in carne non eſſe: ſi carnales
nobis non dominentur affectus. Et
merito eius rei deponimus nũcupa
tionem:cuius non ſequimur volun
tatem. Cum itaque apoſtolus dicat.
Carnis curam ne feceritis in deſide
rijs:non ea nobis interdicta itelliga
mus:que ſaluti congruũt. ⁊ que hu
mana poſcit infirmitas. Sed quia
non omnibus deſiderijs ſeruiendũ
nec quicquid caro cõcupiſcit: implẽ
dum eſt:ac adhibendo temperantie
modo admonitos nos eſſe cognoſ
cimus:ut carni que ſub animi eſt cõ
ſtituta iudicio:nec ſuperflua cõceda
mus:nec neceſſariã denegemus.

Unde idem apoſtolus alibi ait: Ne
mo enim unquam carnem ſuã odio
habuit: ſed nutrit ⁊ fouet eam. Cum
itaq; non ad vitia non ad luxuriam
ſed ad debitum ſit alenda ⁊ fouẽda
famulatum: ut teneat ordinem ſuũ
renouata natura: nec pverſe ac tur
piter ſuperioribus inferiora preuale
ant: aut inferioribus ſuperiora ſuc
cumbant: ⁊ vitiis animum ſuperan
tibus ibi fiat ſeruitus: ubi deficit eẽ
dominatus. Agnoſcat igitur popu
lus dei nouam ſe eẽ in chriſto creatu
ram: ⁊ a quo ſuſcepta ſit quam ue ſu
ſceperit: diligenter intelligat. Que
noua facta ſunt: non recedant ad in
ſtabilem uetuſtatem: ⁊ non omittat
opus ſuum qui manuz miſit ad ara
trum: ſed ad id attendat quod ſerit:
non ad id reſpiciat quod reliquit. ne
mo in id recidat vnde ſurrexit. Sed
etiam ſi pro infirmitate corporea in
aliquibus adhuc lãguoribus iacet:
ſanari inſtanter deſideret: ac leuari.
Hec eſt enim ſalutis via ⁊ cepte in
chriſto reſurrectionis imitatio: ut qa
in lubrico iſtius uite diuerſi caſus la
pſuſq; non deſunt veſtigia gradien
tium a fluidis ad ſolida transferant.
Quoniam ſicut ſcriptum eſt: a domi
no diriguntur greſſus hominis ⁊ vi
am eius uolet. Cum ceciderit iuſtus
non collidetur: quia dominus ſup
ponet manum ſuam. Hec medita
tio dilectiſſimi non pro ſola ſolenni
tate paſchali ſed pro totius uite ſan
ctificatione retinenda eſt: ⁊ ad hoc
preſens exercitatio debet intendi ut
que animum fidelium experimento
breuis obſeruantie delectarunt: in
conſuetudinem tranſeant: intemera
ta permaneãt: ac ſi aliquid delicti ir
repſerit: celeri penitudine deleatur.
Et quia antiquorum morborum difficil
⁊ tarda curatio eſt tãto uelocius ad
hibeantur remedia: quanto recenti
ora ſunt vulnera: ut ſemper ab omni
bus offenſionibus in integrũ reſur
gentes ad illam incorruptibilez glo
rificande carnis reſurrectionem per
uenire mereamur i chriſto Jeſu do
mino noſtro: Qui viuit ⁊ regnat cũ
patre ⁊ ſpiritu ſancto i ſecula ſeculo
rum amen.

De reſurrectione domini ſermo xxi.

Orum quidez dilectiſſimi pa
ſchale ſacramentum euangeli
ca nobis narratio preſentauit: ⁊ ita
per aurem carnis penetratus eſt mẽ
tis auditus: ut nemini noſtrum rerum
geſtarum imago defuerit: cum diuini
tus inſpirate textus hiſtorie euiden
ter oſtenderit: qua dominus Jeſus
chriſtus impietate traditus: quo iu
dicio adductus: quo ſeuitia crucifix
us: ⁊ qua ſit gloria ſuſcitatus. Sed
adiiciendum eſt etiam noſtri ſermo
nis officium: ut ſicut pia expectatiõe
depoſcere vos conſuetudinis debi
tum ſentio: ita ſolennitati ſacratiſſi
me lectionis ſubiũgatur exhortatio
ſacerdotis. Quia igitur apud fide
les aures ignorantie locus non eſt:
ſemen uerbi quod eſt in predicatiõe
euãgelii debet in terra noſtri cordis
augeri: ut remotis ſuffocationibus
ſpinarum ac tribulorum libera i fru
ctus ſuos exeant plantaria piorum
ſenſuum ⁊ rectarum germina volun
tatum. Crux enim chriſti que ſaluã
dis eſt impenſa mortalibus: ⁊ ſacra
mentum eſt ⁊ exemplum. Sacra
mentum quo uirtus impletur diuina
Exemplum quo deuotio incitatur hu
mana: quoniã captiuitatis iugo eru
tis etiam hoc preſtat redemptio: ut

eam ſequi poſſit imitatio. Nam ſi
mundana ſapientia ita in ſuis glori
atur erroribus: ut quem ſibi quiſqꝫ
ducem elegerit: eius opiniões ⁊ mo
res atque omnia inſtituta ſectetur:
que nobis erit communio nominis
chriſti. niſi ut ei inſeparabiliter unia
mur: qui eſt ut ipſe inſinuauit: via: ve
ritas: ⁊ vita. Via ſcilicet conuerſati
onis ſancte. Veritas doctrine diue.
⁊ Vita beatitudinis ſuperne. Colla
pſa enim in parentibus primis hu
mani generis plenitudine ita miſeri
cors deus creature ad imaginem ſu
am facte per vnigenitum ſuum Jeſū
chriſtum voluit ſubuenire ut nec ex
tra naturam eſſet reparatio nature:
⁊ ultra proprie originis dignitatem
proficeret ſecunda conditio. Felix ſi
ab eo non decideret: quod deus fe
cit. Felicior ſi in eo maneret: quod re
fecit. Multum fuit a chriſto recepiſ
ſe formam: ſed plus eſt in chriſto ha
bere ſubſtantiam. Suſcepit enī nos
in ſuam proprietatē illa natura que
nec noſtris ſua: nec ſuis noſtra con
ſumeret: que ita vnam in ſe fecit dei
tatis humanitatiſqꝫ perſonā ut ſub
diſpenſatiōe infirmitatum atqꝫ vir
tutum nec caro per diuinitatem inuio
labilis nec diuinitas per carnē poſ
ſet eſſe paſſibilis. Suſcepit nos illa
natura que ⁊ propaginem noſtri ge
neris a communi tramite non abrū
peret: ⁊ contagium peccati in omneſ
homines tranſeuntis excluderet. In
firmitas ſane atqꝫ mortalitas que
non peccatum erant ſed pena pecca
ti a redemptore mundi recepta ſunt
ad ſupplicium ut impenderentur ad
precium. Quod ergo in omnibus
hominibus tranſfuſio fuit damnati
onis: hoc in chriſto ſacramentum ē
pietatis: Prebuit enim ſe crudeliſſi
mo exactori liber a debito: ⁊ miſtraſ
diaboli iudaicas manus in crucia
tum immaculate carnis admiſit. Quā
ideo uſqꝫ ad celerrimam reſurrecti
onem voluit eſſe mortalem: ut credē
tibus in eum nec perſecutio inſupe
rabilis nec mors poſſet eſſe terribiſ
cum ita dubitandum non eſſet de cō
ſortio glorie ſicut dubitandum non
erat de communione nature. Si in
conſtāter itaqꝫ dilectiſſimi corde cre
dimus: quod ore confiteamur: nos i
chriſto crucifixi nos ſumus mortui
nos ſepulti: nos etiam die tertia ſuſ
citati. Unde apoſtolus dicit: Si con
ſurrexiſtis cum chriſto que ſurſum
ſunt: querite ubi chriſtus eſt i dexte
ra dei ſedens: que ſurſum ſunt ſapite
non que ſuper terram. Mortui enī
eſtis ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cū
chriſto in deo. Cum enim chriſtꝰ ap
paruerit vita veſtra: tūc ⁊ vos appa
rebitis cum chriſto in gloria. Ut aūt
nouerint corda filiorum habere ſe
unde ad ſupernam ſapientiam ſpre
tis mundi cupiditatibus valeat ele
uari: ſpondet nobis dominus preſen
tiam ſuam ſuadens. Ecce ego vobiſ
cum ſum omnibus diebus uſqꝫ ad
conſūmationem ſeculi. Non enī fru
ſtra per Eſaiam dixerat ſpiritus ſan
ctus. Ecce virgo in utero cōcipiet et
pariet filium: ⁊ vocabitur nomē eiꝰ
Emanuel: quod eſt interpretatū no
biſcum deus. Implet ergo Jeſus ꝓ
prietatem nominis ſui: ⁊ qui aſcēdit
in celos non deſerit adoptatos: qui
ſedet ad dexteram patris: idem totꝰ
habitator eſt corporis: ⁊ ipſe deorſū
confortat ad patientiam qui ſurſum
inuitat ad gloriam. Nec inter vana
igitur nobis deſipiendum eſt nec i
ter aduerſa trepidandum: ibi quidē
blandiuntur deceptiones ⁊ hic gra

neſcūt labores. Sed quia miſericoꝛ
dia domini plena eſt terra: adeſt no
bis uſqꝫ victoria: ut impleatur qḋ
ait. Nolite timere quia ego vici mū
dum. Siue ergo contra ambitionē
ſeculi ſiue contra concupiſcētias car
nis ſiue contra hereticoꝝ iacula
dimicemus. dominica cruce ſemꝑ ar
memur. Nec enī vnqꝫ a paſchali fe
ſto recedimus: ſi a fermento malitie
ueteris abſtinemus. Inter omnes
namqꝫ uite huius varietates que di
uerſaꝝ plene ſunt paſſionū: apoſto
lice exhortationis meminiſſe debe
mus qa nos inſtruit dicēs: Hoc ſen
tite in nobis qḋ ⁊ in xp̄o Jeſu: q cū
in forma dei eſſet non rapinam arbi
tratus ē eſſe ſe equalē deo: ſed ſemet
ip̄m exinaniuit formā ſerui accipiēs
in ſimilitudinē hoīum factus ē ⁊ ha
bitu inuentus ut hō. hūiliauit ſemet
ip̄m factus obediens uſqꝫ ad moꝛtē
moꝛtē aūt crucis: ꝓpter quod ⁊ de⁹
exaltauit illū ⁊ donauit illi nomen:
quod ē ſup oē nomen ut in noīe Je
ſu oē genu flectat̄ celeſtiū terreſtriū
⁊ infernoꝝ: ⁊ oīs gloria confiteatur
quia dominus Jeſus xp̄s in gloꝛia
eſt dei patris. Si magne inquit pie
tatis ſacramentum intelligitis: ⁊ qḋ
ꝓ ſalute humani generis vnigenit⁹
dei filius geſſit aduertitis. Hoc ſen
tite in nobis: quod ⁊ in xp̄o Jeſu: cu
ius humilitas nulli aſpernanda di
uitū: nulli eſt erubeſcenda nobilibꝫ
Nec. n. in tantū ꝓuehi pōt quelibet
felicitas humana faſtigiū: ut eſtimet
ſibi pudendum quod manens de⁹
in foꝛma dei deus: nō ē arbitratus i
dignū. Jmitamini: quod operatus
eſt diligite: quod dilexit: ⁊ inuenie
tis in nobis dei gratiam. Veſtram i
illo redamate naturam: quoniam ſi
cut paupertate diuitias non amiſit:
gloꝛiā humilitate nō minuit: ēterni
tatē moꝛte nō ꝑdidit. Ita ⁊ vos eiſdē
gradibus eiſdē ueſtigijs ut celeſtia
apꝓhendatis: terrena deſpicite. Su
ſceptio enim crucis eſt interfectio cu
piditatum: occiſio vitioꝝ: declinatio
uanitatis: ⁊ abdicatio omnis erro
ris. Nam cum paſcha domini non
impudicus: nō luxurioſus: non ſup
bus celebret: non auarus: nulli tamē
ab hac feſtiuitate longius qꝫ hereti
ci ſeparantur: maximeqꝫ illi q̄ de uer
bi incarnatione male ſentiūt aut mi
nuēdo quod eſt deitatis: aut euacu
ando quod eſt carnis. Verus enim
deus eſt filius dei: totum habens ex
patre quod eſt nullo exoꝛdio tempo
ralis: nulla uarietate mutabilis: nec
ab vno diuiſus: nec ab omnipoten
te diuerſus. Sempiterni genitoꝛis
unigenitus ſempiternus: ut mens fi
delis credens in patrem ⁊ filium et
ſpiritum ſanctum in eandem unius
deitatis eſſentiam nec vnitatem gra
dibus diuidat: nec trinitatem ſingu
laritate confundat. Non autem ſuffi
cit dei filium in ſola patris eſſe natu
ra: niſi eum non recedententem a ꝓ
prijs cognoſcamus in noſtris. Exi
nanitio enim illa quam reparationi
impendit humane: diſpenſatio fuit
miſerationis: nō priuatio poteſtatis
Nam cum ex eterno conſilio dei nō
eſſet aliud nomen ſub celo datum
hominibus: in quo opoꝛteat ſaluos
fieri: inuiſibilis uiſibilem: intempo
ralis tempoꝛalem: impaſſibilis paſ
ſibilem ſubſtantiam ſuam fecit: non
ut uirtus deficeret in infirmitate: ſed
ut infirmitas in incoꝛruptibilem poſ
ſet tranſire uirtutem. Propter qḋ
ipſa feſtiuitas que a nobis paſcha
nominatur: apud Hebꝛeos Pha
ſe: id eſt tranſitus dicitur: atteſtante

euangeliſta atq; dicentē. Ante diem
feſtum paſche ſciens Jeſus quia ve
nit hora eius ut tranſiret ex hoc mū
do ad patrem. Cuius autem nature
futurus erat tranſitus iſte niſi noſtre
cum inſeparabiliter ⁊ pater in filio ⁊
filius eēt in patre. Sed quia uerbuȝ
⁊ caro vna perſona eſt: non diuidit'
a ſuſcipiente ſuſceptum: ⁊ honor pro
uehendi prouehētis nominatur au
gmentum: dicēte apoſtolo quod iā
cōmemorauimus. Propter quod
⁊ deus exaltauit illuȝ: ⁊ dedit illi no
men quod eſt ſuper omne nomē. In
quo vtiq; aſſumpti hominiſ exalta
tio commendatur: ut in cuius paſſi
onibus manet deitas indiuiſibilis:
idem coeternus ſit ī gloria deitatis.
Ad hanc participationem ineffabil'
muneris beatum tranſitum fidelib⁹
ſuis ipſe dominus ꝑparabat: cuȝ in
ſtanti iam proximus paſſioni: non
ſolum pro apoſtolis ſuis atq; diſci
pulis: ſed etiam pro vniuerſa eccleſia
ſupplicaret: ⁊ diceret. Non pro his
autem rogo tantum: ſed pro his eti
am qui credituri ſunt per verbū ipſo
rum in me: ut omneſ vnum ſint ſicut
⁊ tu pater in me: ⁊ ego in te: ut ⁊ ipſi
in nobis vnum ſint: cuius vnitatis
nullum potuerunt habere conſortiū
qui in dei filio deo uero humanam
negant manere naturaȝ. Impugna
tores ſalutiferi ſacramenti ⁊ paſcha
lis feſti exules. Quod quia ab euan
gelio diſſentiunt: ⁊ ſymbolo cōtradi
cunt: nobiſcum celebrare nō poſſūt:
quia ⁊ ſi audent ſibi chriſtianuȝ no
men aſſumere: ab omni tamen natu
ra cui chriſtus caput eſt repelluntur
uobis in hac ſolēnitate merito exul
tantibus pieq; gaudētibus: qui nul
lum recipientes in ueritate menda
cium: nec de natiuitate chriſti ſecun
dum carnem: nec de paſſiōe ac mor
te: nec de corporali reſurrectione ei⁹
ambigitis: quoniam ſine ulla ſepa
ratione deitatis. uerum chriſtum ab
vtero virginis: uerū in ligno crucis
uerum in ſepulchro carnis verum ī
gloria reſurrectionis: uerum in dex
tera paterne maieſtatis agnoſcitis.
Unde etiam ſicut apoſtolus ait: Ex
pectamus ſaluatorem dominuȝ no
ſtrum Jeſum chriſtum: qui reforma
bit corpus noſtre humilitatis cōfor
me fieri corpori glorie ſue. Qui viuit
⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De Aſcēſiōe domini ſermo pm⁹.

Poſt beatam ⁊ glorioſam re
ſurrectionem domini noſtri
Jeſu Chriſti: qua verum dei
templum iudaica impietate reſolutū
diuina in triduo potentia ſuſcitauit:
quadragenarius hodie dilectiſſimi
ſanctoꝝ dierum expletus eſt nume
rus: ſacratiſſima ordinatione diſpo
ſitus: ⁊ ad utilitatem noſtre erudiui
onis impenſus: ut dum a domino
in hoc ſpatio mora preſentie corpo
ralis extenditur: fides reſurrectiōis
documentis neceſſarijs muniretur.
Mors enim chriſti multorum diſci
puloꝝ corda turbauerat: ⁊ de ſuppli
cio crucis de emiſſiōe ſpiritus de ex
aminati corporis ſepultura grauan
tis meſtitudine mentibus quibuſdā
diffidētie tepor obrepſerat. nā cū ſcē
mulieres ſicut euangelica pandit hi
ſtoria: reuolutū a monumento lapi
dē ⁊ ſepulchꝝ corpore vacuū ⁊ viuē
tis domini teſtes angelos nūciarēt:
uerba eaꝝ apoſtolis alijſq; diſcipul'
deliramentis ſimilia uidebant: quā
vtiq; heſitatiōē hūana infirmitate
nutantem, neq̄q̄ ꝑmiſiſſet ipſiu⁹

ueritatis predicatoꝛ ſuorum ineſſe
pectoꝛibus: niſi illa trepida ſollicitu
do ⁊ curioſa cunctatio noſtre fidei fū
damenta iecissent. Noſtris igitur ꝑ
turbationibus noſtris periculis in
apoſtolis cōſulebatur. Nos in illis
contra calumnias impioꝛum ⁊ con
tra terrene argumenta ſapientie do
cebamur. Nos illoꝛum inſtruit aſpe
ctus: nos erudiuit auditus: nos con
foꝛmauit attractus: gratias agamuſ
diuine diſpenſationi: ⁊ ſanctoꝛuꝫ pa
trum neceſſarie tarditati. Dubita
tum eſt ab illis ne dubitaretur a no
bis. Non ergo hi dilectiſſimi qui in
ter reſurrectionem domini aſcenſio
nemque fluxerūt: ocioſo tranſire de
curſu. Sed magna in eis confirma
ta ſacramenta: magna ſunt reuelata
myſteria. In ijs metus dire moꝛtis
auferunt: ⁊ non ſolum anime ſed eti
am carnis immoꝛtalitas declaratur
In his per inſufflationem domini
infunditur apoſtolis omnibus ſpiri
tus ſanctus. Et beato apoſtolo Pe
tro ſupꝛa ceteros poſt regni claues
ouilis dominici curam mandatur.
In his diebus duobus diſcipulis
tertius in via dominus iungitur. co
mes: ⁊ ad omnem noſtre ambigui
tatis caliginem detergendam pauē
tium ac trepidantium tarditas incre
patur. Flammam fidei illuminata
coꝛda concipiunt: ⁊ que erant trepi
da: reſerante ſcripturas domino ef
ficiuntur ardentia. In fractione quo
que panis conueſcentium aperiun
tur obtutus. multo felicius coꝛ ocu
lis patefactis quibus nature ſue ma
nifeſta eſt gloꝛificatio: q̄ꝫ illoꝛum ge
neris noſtri pꝛincipium: quibus pre
uaricationis ſue eſt ingeſta confuſio
Inter hec autem aliaque miracula
cum diſcipuli treſ illis cogitationi
bus eſtuarent: ⁊ apparuiſſet in me
dio eoꝛum dominus: dixitq́ꝫ Pax
uobis: ne hoc remaneret in eoꝛū opi
nionibus: quod uoluebatur in coꝛ
dibus. Putabant enim ſe ſpiritum
videre: non carnem. Redarguit co
gitationes a ueritate diſcoꝛdes: inge
rit dubitantium oculis manentia in
manibus ſuis ⁊ pedibus crucis ſi
gna: ⁊ ut diligentius pertractetur: in
uitat. Quia ad ſananda infidelium
coꝛdium uulnera: clauoꝛuꝫ ⁊ lancee
erant ſeruata ueſtigia: ut non dubia
fide ſed conſtantiſſima ſcientia tene
rent eam naturam in dei patris con
ſeſſuram throno: que iacuerat in ſe
pulchro. Per omne ergo hoc tem
pus dilectiſſimi quod inter reſurre
ctionem ⁊ aſcenſionem domini exa
ctum eſt: hoc pꝛouidentia dei cura
uit: hoc docuit: hoc ſuoꝛum ⁊ oculis
inſinuauit ⁊ coꝛdibus: ut dominus
Jeſus uere agnoſceretur reſuſcitatꝰ
qui uere erat natus: ⁊ paſſus: ⁊ moꝛ
tuus. Unde beatiſſimi apoſtoli om
neſque diſcipuli qui ⁊ de exitu cru
cis fuerant trepidi: ⁊ de ſe reſurrecti
onis ambigui: ita ſunt in ueritate ꝑ
ſpicua roboꝛati: ut domino in celo
rum cuntꝫ ſublimia: non ſolum nul
la afficerentur triſticia: ſed etiaꝫ ma
gno gaudio replerentur. Et re uera
magna erat ⁊ ineffabilis cauſa gau
dendii cum in conſpectu ſancte mul
titudinis ſuper omnium creaturarū
celeſtium dignitatem humani gene
ris natura conſcenderet ſupergreſ
ſura angelicos oꝛdines: ⁊ ultra ar
changeloꝛum altitudines eleuanda
nec ullis ſublimitatibus modū ſue
pꝛouectiōis habitura: niſi eterni pa
tris recepta conſenſu illius gloꝛie ſo
ciaretur in thꝛono: cuius natura co
pulabat in filio. Quia igitur chꝛiſti

aſcenſio noſtra eſt prouectio: ⁊ quo
proceſſit gratia capitis: eo ſpes uo
catur ⁊ corporis. Dignis dilectiſſi
mi exultemus gaudijs: ⁊ pia gratia
rum actione letemur. Hodie enim
non ſolum paradiſi poſſeſſores fir
mitati ſumus: ſicut etiam celorum in
chriſto ſuperna penetrauimus: am
pliora adepti per ineffabilem chriſti
gratiam: q̃ per diaboli amiſeram⁹
inuidiam. Nam quos uirulentus
inimicus primi habitaculi felicitate
deiecit eos ſibi incorporatos dei fili
us ad dexteram patris collocauit:
cũ quo uiuit ⁊ regnat in unitate ſpi
ritus ſancti deus per omnia ſecula
ſeculorum Amen.

De Aſcenſione domini eiuſdem
ſermo ſecundus.

Sacramentum dilectiſſimi ſalu
tis noſtre quam precio ſangui
nis ſui vniuerſitatis cõditor eſtima
uit: a die corporalis ortus uſq; ad ex
itum paſſionis per diſpenſationem
humilitatis impletum eſt. Et licet mul
ta etiam in forma ſerui diuinitatis
ſigna radiarunt: ꝓprie tamen illius
temporis actio ad demonſtrandam
ſuſcepti hominis pertinuit ueritatẽ.
Poſt paſſionem uero ruptis mortis
uinculis que uiam ſuam in eum qui
peccati erat neſcius: intendendo per
diderat: infirmitas in uirtutem: morta
litas in imortalitatem. Contumelia
tranſiuit in gloriam: quam domin⁹
Jeſus chriſtus in multis manifeſtiſ
q; documentis multoꝝ declarauit
aſpectibus: donec triumphũ uicto
rie quem reportarat a mortuis infer
ret ⁊ celis. Sicut ergo in ſolennitate
paſchali reſurrectio domini nobis
fuit cauſa letandi: ita aſcenſio eius ad
celos preſentium nobis eſt materia
gaudiorum: recolentibus illam diẽ
⁊ rite uenerantibus: qua nature no
ſtre humilitatis in chriſto ſuper om
nem celi militiam ſupra omnes ordi
nes angeloꝝ ⁊ ultra omnium altitu
dinem poteſtatũ ad dei patris ẽ pro
uecta conſeſſum. Quo ordine opeꝝ
diuinoꝝ nos fundati ſumus: ut mi
rabilior fieret gratia dei cum remo
tis a conſpectu hominũ que merito re
uerentiã ſui ſentiebant inducere: fi
des non diffideret: ſpes non fluctua
ret: charitas nõ tepeſceret. Magna
rũ enim hic uigor eſt mentium ⁊ ualde
fidelium hoc lumen eſt animoꝝ: incon
tanter credere que corporeo non ui
dentur intuitu: ⁊ ibi figere deſideriũ
quo nequeas inferre conſpectum.
Hec autem pietas unde in nris cordi
bus naſceretur: aut quomodo quiſq;
iuſtificaretur per fidẽ ſi in hijs tantũ ſa
lus noſtra conſiſteret que obtutib⁹
ſubiacerent. Unde ⁊ illi uiro qui de
reſurrectiõe xpi uidebatur ambigere
re niſi in ipſius carne ueſtigia paſſio
nis ⁊ uiſu explorauiſſet ⁊ tactu: quia
uidiſti me inquit: credidiſti. Be
ati qui non uiderunt ⁊ crediderunt
Ut igitur huius beatitudinis di
lectiſſimi capaces eſſe poſſimus: ex
pletis omnibus que euangelice pre
dicationi ⁊ noui teſtamẽti myſterijs
cõgruebant domin⁹ nr̃ Jeſus xp̃s
quadrageſimo poſt reſurrectionem
die corã diſcipulis eleuat⁹ i celũ cor
porali preſentie ſue modũ fecit: man
ſurus in patris dextera: donec tem
pora multiplicandis eccleſie filijs p̄
ſtituta peragantur: ⁊ ad iudicãdos
uiuos ⁊ mortuos in eadem carne
in qua aſcendit: adueniat. Quod
itaque redemptoris noſtri conſpicu
um fuit: in ſacramenta tranſiuit: ⁊ ut

fides excellentior esset ac firmior visi
oni doctrina successit: cuius autori
tatem superius illuminata radiis cere
dentium corda sequerentur. Hanc
fidem ascensione domini auctā ⁊ spi
ritus sancti munere roboratā nō vin
cula non carceres non exilia non fa
mes non ignis non laniatus ferarū
nec exquisita persequentiū crudeli
tatibus supplicia terruerunt. Pro
hac fide per vniuersum mundū non
solū viri sed etiam femine: nec tantū
impubes pueri: sed etiam tenere vir
gines usqꝫ ad effusionem sui sangui
nis decertarunt. Hec fides demonia
eiecit: egritudines depulit: mortuos
suscitauit. Unde ⁊ ipsi beati apostoli
qui tot miraculis confirmati tot ser
monibus eruditi ⁊ atrocitate domi
nice passionis expauerant: ⁊ verita
tem resurrectionis eius non sine he
sitatione susceperant. tantū de ascen
sione domini ꝓfecerunt: ut quicqd
illis prius intulerat metum: vertere
tur in gaudium. Totam enim cōtem
plationem animi in diuinitatem ad
patris dexterā considentis erexerāt
nec iam corporee visionis tardabāt
obiectu: quo minus in id aciem mē
tis intenderēt: quod nec patre descē
dendo abfuerat: nec a discipulis as
cendendo discesserat. Tūc igitur di
lectissimi filius hoīs dei filius excel
lentius sacratiusqꝫ innotuit: cum in
paterne maiestatis gloriam se rece
pit: ⁊ ineffabili modo cepit esse diui
tate ꝑsentior qui factus est humani
tate longinquior. Tunc ad equalem
patri filium eruditior fides gressu ce
pit mentis accedere: ⁊ contrectatiōe
in christo corporee substātie que pa
tre minor est non egere: quoniam glo
rificati corporis manente natura eo
fides credentium uocabatur, ubi nō
carnali manu sed spiritali intellectu
par genitori vnigenitus tangeretur.
Hinc illud est quod post resurrectio
nē dominus Marie Magdalene
personam ecclesie gerenti cū ad con
tactum ipsius ꝓperaret: dicit. Noli
me tangere. nondum enī ascendi ad
patrem meū: hoc est nolo quod ad
me corporaliter venias: nec ut me sen
su carnis agnoscas: ad sublimiora
te differo: maiora tibi ꝑparo cū ad
patrem ascendero: tunc me perfectius
veriusque palpabis: apprehensura
quod non tangis: ⁊ creditura quod
non cernis: cum autem ascendentem
ad celos dominū sequaces aposto
rum oculi intenta admiratiōe suspi
cerent: astiterunt coram ipsis angeli
duo mirabili vestiū candore fulgen
tes: qui ⁊ dixerunt. Viri galilei quid
statis aspicientes in celū: hic Jesus
qui assumptus est a vobis in celum
sic veniet quemadmodū vidistis eū
eūtē in celū. Quibus uerbis omnes
ecclesie filii docebantur: ut Jesus chri
stus in eadem qua ascenderat carne
uenturus uisibilis crederetur: nec pos
set ambigi oīa illi eē subiectā cui ab
ipso corporee natiuitatis exordio fa
mulatus seruisset angelicus. Sicut
enim concipiendum christum de spi
ritu sancto beate Virgini Angelus
nunciauit: sic ⁊ editū de uirgine uox
celestium pastoribus cepitit: sicut re
surrexisse a mortuis supernorū nūci
orum prima testimonia docuerunt:
sic ad iudicandū mundū in ipsa car
ne uenturum angelorum officia pre
dicauerunt ut intelligeremus quan
te potestates sint affuture iudicatu
ro: cui tante ministrarūt etiam iudi
cando. Exultemus ergo dilectissimi
gaudio spiritali: ⁊ digna apud dñm
grarū actione letātes liberos cordis

oculos ad illam altitudineꝫ: in qua
chꝛiſtus eſt eriga[m]us. Surſum vo
catos animoſ deſideria terrena nō
depꝛimant: ad terrena p̄electos pe
ritura non occupent: viam ueritatis
ingreſſos fallaces illecebꝛe nō retar
dent: ⁊ ita a fidelibus hec tempoꝛa
lia decurrantur: ut peregrinari ſe in
hac mundi valle cognoſcāt: in qua
etiam ſi cōmoda blandiantur non
amplectenda nequiter: ſed tranſeun
da ſunt foꝛtiter. Ad hanc eni nos de
uotionem beatiſſimus Petrus apo
ſtolus incitat: ⁊ ſecundam illam di
lectationem quam paſcendis chꝛiſti
ouibus trina dominici amoꝛis pꝛo
feſſione concepit obſecrās dicit: Ca
riſſimi obſecro uos tanq̄ꝫ aduenaſ
⁊ peregrinos abſtinere voſ a carna
libus deſiderijs: que militāt aduer
ſus animam. Cui auteꝫ mihi diabo
lo carnales militant uoluptates: q
animas ad ſuperna tendētes coꝛru
ptibilium bonoꝝ delectationibus
obligare: ⁊ ab illis ſedibus de qui
bus ille excidit: gaudet abducere

Contra huius inſidias ſapien
ter debet fidelis quiſque uigilare:
ut et inimicum ſuum de eo quod
tentatur poſſit elidere. Nihil autem
validius eſt dilectiſſimi contra dia
boli dolos q̄ꝫ benignitas miſericoꝛ
die ⁊ largitatis: charitatis per quaꝫ
omne peccatum aut declinatur aut
vincitur. Sed huius ſublimitas vir
tutis non pꝛius appꝛehenditur q̄ꝫ il
lud quod ei contrarium eſt: ſubꝛua
tur. Quid autem tam inimicum mi
ſericoꝛdie ⁊ operibus charitatis q̄ꝫ
auaritia: de cuius radice omniū ma
loꝝ germen emerſit. Que niſi in ſuiſ
fomitibus euitetur: neceſſe eſt ut in
agro coꝛdis illius in quo huiꝰ mali
planta conualuit: ſpine potius tribu
liq̄ꝫ uitioꝛum q̄ꝫ ullum uère uirtutū
ſemen oꝛiatur. Reſiſtamus ergo di
lectiſſimi tam peſtifero malo: ⁊ cha
ritatem ſine qua nulla uirtus poteſt
enitere ſectemur: ut per hanc ad noſ
chꝛiſtus deſcendit: dilectionis viam
etiam nos ad ipſum poſſimus aſcē
dere: cui eſt cum deo patre ⁊ ſancto
ſpiritu honoꝛ ⁊ gloꝛia in ſecula ſecu
loꝛum Amen.

De Pentecoſte eiuſdem ſermo pꝛimus.

Odiernaꝫ ſo
lennitateꝫ di
lectiſſimi ī p̄
cipuis feſtis
eſſe veneran
dam omniuꝫ
catholicoꝛuꝫ
coꝛda cogno
ſcunt. Nec dubium eſt quāta huic
diei reuerentia debeatur: quem ſpi
ritus ſanctus excellētiſſimo ſui mu
neris miraculo conſecrauit. naꝫ ab
illo die quo dominus ſuper omnē
celorum altitudinem ad dexteram
dei conſeſſurus aſcendit: decimus
iſte eſt qui ab eiuſdem reſurrectione
quinquageſimus nobis ī eo a quo
cepit illuxit: magna myſteria in ſe cō
tinens ⁊ veterum ſacramentoꝛum ⁊
nouoꝛuꝫ: quibus manifeſtiſſime de
claratur ⁊ gratiam pꝛenunciatā eſſe
per legem: ⁊ legem impletam fuiſſe
per gratiam. Sicut eniꝫ hebꝛeo quō
dam populo ab egyptijs liberato
quinquageſimo die poſt imolatio
nem agni lex data ē in mōte Syna
ita poſt paſſionē qua verus dei agnꝰ
occiſus eſt: quiquageſimo a reſurre
ctiōis eius die ī apoſtolos plebē q̄ꝫ

credẽtiuꝫ ſpũs ſanctus elapſus ē: vt
facile diligẽs Chriſtianus agnoſcat
initia veteris teſtamẽti Euangelicis
miniſtraſſe pꝛĩcipiis ⁊ ab eodẽ ſpũ
conditũ fedus ſecũdũ a quo pꝛimũ
fuerat īſtitutuꝫ. Nã ſicut Apoſtolica
teſtat̃ hyſtoꝛia. Cũ complerẽt̃ dies
Pentecoſtes: eſſentqꝫ oẽs diſipuli
pariter ĩ eodẽꝫ loco: factus eſt repẽte
de celo ſon⁹ tanq̃ꝫ aduenĩẽtis ſpũs
vehemẽtis: ⁊ rẽpleuit totã domũ: vbi
erãt ſedẽtes: ⁊ apparuerũt illis: diſpar
tite lĩgue tãq̃ꝫ ignis ſedẽs: ſupꝛa ſin
gulos eoꝝ: ⁊ repleti ſũt oẽs ſpiritu
ſãcto: ⁊ ceperunt loqui variis lĩguis.
pꝛout ſpũs ſanctus dabat eloqui il
lis. O q̃ꝫ velox ē ſermo ſapiẽtie vbi
magiſter eſt: q̃ꝫ cito diſcit̃: qđ docet̃.
Nõ ē adhibita ĩterpꝛetatio ad audi
endum: non conſuetudo ad uſum:
non tempus ad ſtudiũ: ſed ſpirante
vbi voluit ſpũ veritatis: pꝛopꝛie ſin
gulaꝝ gẽtiũ voces facte ſũt ĩ eccleſie
oꝛe communes. Ab hoc igit̃ die cha
riſmatum hymbꝛes flumĩa benedic
tiõum: omne deſertũ: ⁊ vniuerſã ari
dam rigauerũt: quoniã ad renouan
dã faciẽ terre ſpũs dei ferebat̃ ſup
aquas: ⁊ ad veteres tenebꝛas abigẽ
das noue lucis fulgura coꝛuſcabãt:
cũ micantium ſplendoꝛe linguaꝝ: ⁊
uerbũ domini lucidũ: ⁊ eloquiũ cõci
perẽt̃ ignitũ cui ad creãdũ ĩtellectũ
cõſumendumqꝫ peccatuꝫ ⁊ efficatia
illuminãdi ⁊ uiſ ieſſet urẽdi. Quãuis
autẽ dilectiſſimi valde fuerat ipſa rei
geſte foꝛma mirabilis: nec dubiũ ſit:
in illo oĩum humanarum uocũ exul
tante cõcetu mageſtatem ſpũs ſancti
fuiſſe pꝛeſẽtem. Nemo tamen exiſti
met in iis que coꝛpoꝛeis: diuinaꝫ ei⁹
apparuiſſe ſubſtantiam. Natura in
uiſibilis ⁊ patri filioqꝫ cõmunis qua
litatem muneris atqꝫ operis ſui qua
noluit: ſignificatõie mõſtrãuit. Pꝛo
pꝛietatem uero eſſẽtie ſue in ſua dei
tate continuit: quia ſicut nec patrem
nec filium ita nec ſpiritum ſanctum
humanis poteſt uſus attingere. In
trinitate enim diuina nihil diſſimi
le nihil impar eſt: ⁊ omnia que de il
la poſſunt ſubſtãtia cogitari: nec uir
tute, nec gloꝛia nec eternitate diſcre
ta ſunt. Cumqꝫ in perſonaꝝ pꝛopꝛie
tatibus alius ſit pater: alius ſit fili
us: alius ſpiritus ſanctus: nõ tamẽ
alia deitas: alia diuerſa natura eſt.
Siquidem cum ⁊ de patre ſit filius
vnigenitus: ⁊ ſpiritus patris filijqꝫ
ſit ſpiritus: non ſicut quecunqꝫ crea
tura que ⁊ patris ⁊ filij eſt ſed ſicut
cũ utroqꝫ viuens ⁊ potens ⁊ ſempi
ternus ⁊ ex eo quod eſt pater filiuſ
qꝫ ſubſiſtens. Unde cum dominus
ante paſſionis ſue diem diſcipuli ſu
is ſancti ſpiritus ſponderet aduẽtũ
Adhuc inquit multa habeo: uobis
dicere: ſed non poteſtis modo illa
poꝛtare: Cum autem uenerit ille ſpi
ritus ueritatis: diriget uos in omnẽ
ueritatem. Non enim loquetur a ſe
metipſo: ſed quecunqꝫ audiet ⁊ loq̃
tur: ⁊ futura annunciabit uobis.
Omnia que habet pater: mea ſunt:
pꝛopterea dixi: quia de meo accipiet
⁊ annunciabit uobis. Nõ ergo alia
ſunt patris: alia filij: alia ſpiritus ſã
cti. Sed omnia quecunque habet
pater: habet ⁊ filius: habet ⁊ ſpirit⁹
ſanctus. Nec unq̃ꝫ in illa trinitate
non fuit iſta communio. Quia hoc
eſt ibi omnia habere: quod ſemper
exiſtere: nulla ibi tempoꝛa: nulli gra
dus: nulle differentie cogitentur: et
ſi nemo đ eo: poteſt explicare quod
eſt: nemo audeat confirmare quod
non eſt. Excuſabilius enim eſt de
natura ineffabili non loqui digna:

q̄ꝫ definire contrariā. Quicquid ita qꝫ de ſcriptura ⁊ ieffabili gloria patris pia poſſūt corda ꝯcipere: hoc ſimul ⁊ de filio ⁊ de ſpiritu ſancto iſeparabiliter atqꝫ indifferenter intelligant. Ideo.n. hanc beatam trinitatem vnū confitemur deo: quia i his tribus pſonis nec ſubſtantie nec potentie nec voluntatis nec operatiōiſ eſt ulla diuerſitas. Sicut ergo deteſtamur Arrianos: qui inter patreꝫ ⁊ filium aliquā volunt eſſe diſtantiā: Ita etiam Macedonianos pariter deteſtamur: qui licet patri ⁊ filio tribuant equalitatē: ſpiritum tamē ſanctū inferioris putant eſſe nature. nō conſiderantes in eam plaſphemiā ſe incidere que neqꝫ in pſenti ſeculo neqꝫ in futuro ſit remittēda iudicio dicente domino: Quicunqꝫ dixerit uerbum contra filiū hoīs: remittet̄ ei. Qui autem dixerit contra ſpiritū ſanctū: non dimittet̄ ei: neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futuro. Permanens itaqꝫ in hac īpietate ſine venia ē: q̄a excluſit eū a e per quē poterat confiteri. Nec vnq̄ā peruenit ad indulgentie remediū: qui patrocinia. urū i bi nō habet aduocatū. Ab ipſo.n. ē aduocatio pr̄iſ: ab ipſo ſi lachrime ab ipō ſūt gemit⁹ ſupplicātū. Et nemo pōt dicere dominū Jeſum niſi i ſpū ſancto: cuius equatē cū patre ⁊ filio omnipotentiam vnāqꝫ deitatē euidentiſſime p̄dicabat apoſtol⁹: dicens. Diuiſiones autem gratiaruꝫ ſunt: idē aūt ſpūs. Et diuiſiōes miniſtrationū ſūt: idē āt dn̄s. Et diuiſiones operationū ſūt: idē uero de⁹: q operat̄ oīa in omnibus. His dilectiſſimi aliſqꝫ documentis quibus inumerabiliter diuinoꝝ eloquioꝝ coruſcat auctoritas: ad venerationē Pentecoſtes vnanimiter incitemur exultantes in honorē ſancti ſpūs: p quem oīs eccleſia catholica ſanctificat: oīs aīa rationalis imbuitur. q inſpirator fidei: doctor ſcientie: fons dilectionis: ſignaculum caſtitatis: totius eſt cauſa uirtutis. Gaudeant fideliū mentes: quod in toto mūdo vnus deus pater ⁊ filius ⁊ ſpiritus ſanctus omniū linguaꝝ confeſſione laudat̄. Quodqꝫ illa ſignificatio q̄ i ſpecie ignis apparuit: ⁊ opere perſeuerat ⁊ munere. Ipſe enim ſpirit⁹ veritatis facit domūꝫ glorie luminiſ ſui nitore fulgere. Et in templo ſuo nec tenebroſum aliquid uult eſſe nec tepidum: de qua ope atqꝫ doctrina etiam ieiuniorum nobiſ atqꝫ elemoſinaꝝ eſt collata purgatio. Nā huic uenerabileꝫ diē ſequit̄ ſaluberrime obſeruantie conſuetudo: quam utiliſſimam ſibi omnes ſancti ſemper experti ſūt: ⁊ ad quā ſedulo celebrādā paſtorali uos ſollicitudine cohortamur: ut ſi quid maculatum proximiſ diebus negligentia incauta contraxerit: id ieiunii cenſura caſtiget: ⁊ deuotio pietatis emendet. Quarta igit̄ ⁊ ſexta feria ieiunem⁹. Sabbato auteꝫ id pluꝫ conſueta deuotione uigilias celebremus. Per Chriſtuꝫ dominum noſtrum Amen

De Pētecoſte eiuſdē ſermo terti⁹

Leniſſime quidem nobis dilectiſſimi cauſam atqꝫ rationem ſolennitatis hodierne diuinorū eloquiorum textus oſtēdit: quo ſanctū ſpūm quinquageſimo poſt domini reſurrectionē die qui ab aſcenſione eius decimus eſt infuſum Chriſti diſcipulis ſicut promiſſus ſperabatur agnouim⁹. Sed ad nouos Eccleſie filios inſtruēdoſ: addendum eſt cuꝫ

noſtri ſermonis obſequiū. Nō eniꝫ timemus ut ſpiritales ⁊ eruditi uota faſtidiant: ad quorū fructū ꝑtinet: ut ꝗ̄ꝫ plurimis inſinuari uelint: qđ ipſi cū magna ſui utilitate didicerūt. Fi at ergo per corda hominū diſpenſa tio uerꝫ dominorū: ⁊ ſeruitutem oris noſtri docti indoctiqꝫ non ſpernāt: illi ut ꝓbent ſe amare quod norunt iſti ut oſtendant ſe deſiderare quod neſciunt. Huic etiam ꝑparationi ue ſtre aderit ipſius largitas: de cuius loqui maieſtate geſtimus: ut ad ꝓfe ctū toti⁹ eccleſie ⁊ uos capaces ⁊ nos faciat abūdantes. Cū igitur ad itel ligendā dignitatē ſpūs ſancti aciem mentis intēdimus: nihil diuerſū ab excellentia patris ⁊ filij cogitemus. qa in nullo ab unitate ſua diſcrepat diuinitatis eſſentia. Sempiternū eſt patri ↄſempiterni ſibi filij ſui eſſe ge nitorē. ſempiternū ē filio intēpaliter a patre eſſe ꝓgenitū ſempiternū quo qꝫ eſt ſpūi ſcō ſpiritū eſſe patris ⁊ fi lij: ⁊ nunꝗ̄ꝫ pater ſine filio: nunꝗ̄ꝫ fi lius ſine patre: nunꝗ̄ꝫ pater ⁊ filius fuerunt ſine ſpū ſcō: ⁊ oībus exiſten tie gradibus excluſis nulla ibi perſo na ſit anterior: nulla poſterior. Hui⁹ enim beate trinitatis ⁊ incommuta bilis deitatis una eſt ſubſtantia indi uiſa in opere: ⁊ concors in uolūtate: par in omni potentia: equalis i glo ria: de qua cū ſcā ſcriptura ſic loqui tur: ut aut in factis: aut in uerbis ali quid aſſignet: quod ſingulis uidea tur ↄuenire pſonis: nō ꝑturbatur fi des catholica: ſed docet ut per ꝓꝑe tatē aut uocis aut operis inſinuetur nobis ueritas trinitatis ⁊ non diui dat intellectus quod diſtinguit au ditus. Ob hoc n. quedā ſiue ſub pa tris ſiue ſub filij ſiue ſub ſpūs ſancti appellatione ꝓmunt̄ ut cōfeſſio cre dentiū in trinitate nō erret: q̄ue cum ſit inſeparabilis nunꝗ̄ꝫ intelligeret̄ eſſe trinitas ſi ſemꝑ inſeparabiliter diceret̄. Bene ergo ipſa difficultas loquendi cor noſtrū ad intelligentiā trahit: ⁊ per infirmitatē noſtrā ꝫ cele ſtis doctrina nos adiuuat: ut quia ī deitate pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūs ſancti nec ſingularitas eſt nec diuerſitas cogi tanda: uera unitas ⁊ uera trinitas po ſſit ſimul aliquatenus mente ſentiri ſed nō poſſit ſimul ore proferri. Fū data igitur in cordibus noſtris dile ctiſſimi fide qua ſalubriter credim⁹: quod ſimul tota trinitas una uirt⁹ ē una maieſtas: una ſubſtantia: indiſ creta opere: inſeparabilis dilectiōe: indifferens poteſtate: ſimul implens oīa: ſimul continens uniuerſa. Q̄o enim eſt pater: hoc ē ⁊ filius: hoc eſt ⁊ ſpūs ſanctus: ⁊ uera deitas in nul lo eſſe aut minor aut maior pōt que ſic in tribus conſideranda eſt pſonis: ut ⁊ ſolitudinem non recipiat trini tas: ⁊ unitatē ſeruet equalitas. Hac inquam dilectiſſimi fratres fide fir miter apprehenſa non ambigamus quod cum in die Pentecoſtes diſ cipulos domini ſpūs ſanctus imple uit: non fuit inchoatio muneris: ſed adiectio largitatis: quoniam ⁊ patri arche ⁊ ꝓphete ⁊ ſacerdotes omnes qꝫ ſci qui ꝑoribus fuere temporibus eiuſdem ſunt ſpūs ſci ſcificatione ue getati: ⁊ ſine hac gratia nulle unquā inſtituta ſacramenta: nulla ſunt cele brata myſteria: ut eadem ſemper fu erit uirtus chariſmatum. quamuis non eadem fuerit menſura donorū Ipſi quoqꝫ apoſtoli ante paſſionem domini ſpū ſancto non carebāt: nec potentia huius uirtutis aberat ab operibus ſaluatoris: ⁊ cum diſcipul̄ daret infirmitatū curationē ⁊ eijcien

doꝝ demonū poteſtatem:eius etiā
ſpūs largiebatᷣ effectum:in quo ipſꝫ
īmundis ſpiritibus iperantem iude
oꝛum negabat ipietas:⁊ diua bene
ficia diabolo deputabat. Unde tali
ter blaſphemantes merito illam do
mini excepere ſententiā:qua ait:Oē
peccatum ⁊ blaſphemia remittetur
hoībus.Et quicunqꝫ dixerit uerbū
contra filium hominis:remittetur ei
qui autem dixerit contra ſpiritū ſan
ctum:nō remittetur ei neqꝫ hic neqꝫ
in futuro.Unde manifeſtū eſt pecca
toꝝ remiſſionem ſine ſpūs ſancti ad
uocatione non fieri:neqꝫ quenquā
ſine illo ſicut expedit īgemiſcere:aut
ſicut opoꝛtet oꝛare:dicente apoſtolo
Quid enim oꝛemus:neſcimus:ſed
ſpiritus poſtulat pro nobis gemiti
bus inenarrabilibus. Et nemo pōt
dicere dominū Jeſum niſi in ſpiritu
ſancto quo uacuari nimis exitiale ē:
nimiſqꝫ moꝛtiferꝫ:quia nunqꝫ ueni
am meretur:qui ab interceſſoꝛe deſe
ritur.Omnes igitur dilectiſſimi qui
in dominum Jeſum crediderant in
fuſum ſibi habebant ſpiritū ſanctū:
⁊ remittēdoꝝ peccatoꝝ iam:tūc apo
ſtoli acceperant poteſtatem:quādo
poſt reſurrectionem ſuam dominus
inſufflauit ⁊ dixit:Accipite ſpiritum
ſanctum:quoꝝ remiſeritis peccata
remittunṫ eis. Sed illi perfectioni
que erat diſcipulis conferenda:ma
ioꝛ gratia ⁊ abūdantioꝛ inſpiratio
ſeruabatur:per quam ⁊ que nondū
acceperant:ſumerent.⁊ excellentius
poſſent habere que ſumpſerant:pro
pter quod dominꝰ dicebat. Adhuc
multa habeo uobis dicere:ſed non
poteſtis illa poꝛtare modo.Cum au
tem uenerit ſpūs ueritatis:ille diri
get in omnem ueritatem. Non enim
loquetur a ſemetipſo:ſed que audie
rit loquetur:⁊ futura annūciabit uo
bis.Quid ergo eſt:quod dominus
pmittenſ diſcipulis ſpiritum ſanctū
qui iam dixerat.Oīa que audiui a
patre:nota feci uobis:adhuc inquit
multa habeo uobis dicere:ſed non
poteſtis poꝛtare modo.Cuꝫ uenerit
ille ſpūs ueritatis:ille uos diriget i
omnem ueritatem. Nūquid ſeſe do
minus ueritatis inferioꝛis ſciētie vo
lebat intelligi aut minus aliquid qꝫ
ſpiritum a patre didiciſſe:Cum ipſe
ſit ueritas ⁊ nihil pater dicere:nihil
poſſit docere ſine uerbo. Ideoqꝫ di
ctum ſit de meo accipiet:quoniā qḋ
accidit ſpiritus plane dante:dat fili
us. Non itaqꝫ alia erat inſinuanda
ueritas:nec alia pdicanda doctrina
Sed opoꝛtebat capacitatem eoꝛum
qui docebantur augeri ⁊ multiplica
ri conſtantiaꝫ illius charitatis que
omnem foꝛmidinem foꝛas mitteret
Quod utiqꝫ apoſtoli poſtea qꝫ ſpi
ritus ſancti noua abūdantia ſunt re
pleti:ardentius uelle ⁊ efficatius po
ſſe ceperūt:pficientes a pceptoꝛum
ſcientia ad tolerantiā paſſionum ut
ſub nulla iam poteſtate trepidātes
fluctus ſeculi:⁊ elationes mūdi fide
ſupgrediente calcarent:⁊ moꝛte con
tempta oībus gentibus euangeliū
ueritatis inferrent. Quod uero ad
didit dominus dicens:Quecunqꝫ
audierit loquetͬ ⁊ futura annūcia
bit uobis. Non ſegni intellectu dile
ctiſſimi:nec tranſitoꝛio accipiamꝰ au
ditu. Preter alias enīꝫ ueritatis lo
cutiones quibus manicheoꝝ cōfu
tatur ipietas:hec aptiſſima ſentētia
totū ſacrilege falſitatis dogma pro
ſterniṫ.Cuius diſcipuli magnū quē
dam ⁊ ſublimē uiderent ſeq aucto
rē in magiſtro ſuo Manicheo ma
nifeſte apparuiſſe ſpiritum ſanctum

crediderūt: ꝓmiſſumq́ʒ a domino
paraclitum non ꝑus veniſſe q̄ʒ hic
infelicium deceptor oriret̄: in quo ita
ſpūs ſanctus manſerit ut nō ali⁹ fue
rit Manicheus iſte q̄ʒ ſpūs qui p
miniſteriū corpore uocis ⁊ lingue
diſcipulos ſuos ī oēm induceret ve
ritatē: ⁊ nunq̄ʒ cognita preteritoꝝ ſe
creta ſeculoꝝ reſeraret. Quod q̄ʒ ſit
ridiculū q̄ʒq̄ʒ uanū tederet oſtēdere
niſi adhuc quoſdā nō puderet hoc
credere. Magn⁹ ergo magiſter fal
ſitatis diabolice ⁊ ꝯditor ſupſtitiōis
obſcene eo tp̄e dānandus innotuit:
quo poſt reſurrectionē domini du
centeſimus ⁊ ſexageſimus ānus im
pletus ē Probo iperatore Pauli
noq́ʒ ꝯſule cū octaua iā in xp̄ianos
ebuliret pſecutio: ⁊ inumera martyꝝ
milia ipſis ſuis victorijs ꝓbauiſſent
impletū eſſe quod dominus ꝓmiſe
rat: dicens. Cū aūt tradent uos: noli
te cogitare quo modo: aut quid loq̄
mini. Non. n. uos eſtis qui loq̄mini
ſed ſpūs patris uři qui loquit̄ ī uo
bis. Non ergo potuit promiſſio dn̄i
tanta per etatum interualla differri
nec ille ſpirit⁹ ueritatis quē mūd⁹
non accepit impioꝝ: ita ſeptiformē
illam donorum ſuorum continuit
largitatē: ut tot eccleſie generationes
ſapiētia ⁊ intellectu ſciētia ⁊ pietate
atq́ʒ ipſo dei timore fraudaret: donec
prodigioſus mendaciorum ſignifer
naſceret̄. Cui nec hoc quidē tribui
poteſt: quod perexiguam dīne īſpira
tionis acceperit portionē. Quoniam
⁊ hic de illa inuidie extitit parte: que
nō poſſunt ſpiritū ueritatis accipere
replet⁹. n. ſpū diaboli ſpūi reſiſtit xp̄i
⁊ cū ſācris dei hoc paracliti doctrina
contulerit: ut futura predicerent: hic
ne falſitates ei⁹: ipſe rerū proceſſus
argueret: ridendarum impudentia
fabularū ī ꝑteritas retorſit ētates
⁊ quaſi nos nihil ordine creature in
uniuerſum mundum lex ſancta ⁊
diuinit⁹ īſpirata prophetia docuiſſet
in contumeliam dei: ⁊ in omnium
bene conditarum iniuriam naturaꝝ
inexplicabilum mēdaciorū mōſtra
contexuit. Quibus tandem ſuas in
ſinuaturus inſanias: niſi multum in
ceſtis ⁊ nimium a lumine ueritatis
auerſis: qui ſiue ꝑ ignorātie cecitatē
ſiue ꝑ turpitudinis appetitū ad illa
non ſacra ſed execranda perueniunt
que propter communē uerecūdiā
non ſunt noſtro ſermone promenda
cū iam abundantiſſime ipſorum ſint
ꝯfeſſiōe patefacta. Nulli ergo ueſtꝝ
dilectiſſimi ſuadeatur: quod tante
impietatis auctorem ſpiritus ſanct⁹
aliqua ex parte dignatus ſit. Nihil
ad iſtum prorſus de illa uirtute per
uenit: quam Eccleſie ſue Chriſtus
promiſit: ⁊ miſit: dicente enim Joāne
Spiritus nondum erat datus: quia
Jeſus nondum erat glorificat⁹: dn̄i
aſcenſio dādi ſpiritus fuit ratio: quā
ille neceſſe eſt ut neget datū: qui ad
conſeſſum paterne dextere uerum in
Chriſto hominē negat eſſe ꝑuectū.
Nos autem dilectiſſimi ad beatum
eternitatē ⁊ anime carnis ꝑ regene
rationem ſancti ſpiritus adoptati
ſacratiſſimi iſti⁹ feſti diē rationabili
obſequio ⁊ caſta letitia celebremus
cōfitentes cū beato paulo apoſtolo
Quod dominus Jeſus aſcendens
in altum captiuam duxit captiuitatē
dedit dona hominib⁹ ut Euangeliū
dei ꝑ omne humane uocis eloquiū
predicetur: ⁊ omnis lingua cōfiteat̄
quia dominus Jeſus in gloria eſt
dei patris. Ad preſētē aūt ſolēnitatē
etiam nobis eſt aſſumenda deuotio
ut ieiuniū quod ex apoſtolica tradi

ſione ſubſequitur:ſancta obſeruãtiã
celebremus:quia ⁊ hoc inter maxia
ſancti ſpũs dona numerandum eſt,
qd nobis aduerſus illecebras car
nis ⁊ inſidijs diaboli ieiunioꝝ ſunt
collata pſidia:quibus oẽs tẽtatiões
deo adiuuante vincamus. Quarta
igitur ⁊ ſexta feria ieiunemus:Sab
bato aũt apud beatum Petꝝ vigili
as celebremus:patrocinante eodeꝫ
ſpũ orationibus noſtris:ut in oibus
miſericordiam dei obtinere merea
mur. Per eundem dominũ noſtrũ
Jeſum chriſtum filium tuũ:qui tecũ
viuit ⁊ regnat in vnitate ſpũs ſci de
us:p oĩa ſecula ſeculoꝝ Amen.

De Pẽtecoſte eiuſdẽ ſermo qrt⁹

Odiernã dilectiſſimi feſtiuita
tem toto terraꝝ orbe venerabi
lem ille ſancti ſpũs ↄſecrauit aduen
tus:qui poſt reſurrectionẽ domini
qnquageſimo die in apoſtolos po
puluũqꝫ credentiũ ſicut ſperabaᷣ in
fluxit. Spabatur quia illũ domin⁹
Jeſus ꝓmiſerat affuturꝝ:non ut tũc
pmũ eſſe ſanctoꝝ habitator inciperet:
ſed ut ſacrata ſibi pectora ⁊ feruenti
us accenderet ⁊ copioſius mũdaret
cumulans ſua dona:non inchoans
nec ideo nouus ope quia ditior lar
gitate. Nũqꝫ eni ab omnipotentia
patris ⁊ filij ⁊ ſpũs ſancti ẽ diſcreta
maieſtas:⁊ quicquid in diſpoſitione
reꝝ omniũ agit diuina moderatio ex
totius venit prouidentia trinitatis.
Una ẽ ibi benignitatis miſericordie
vna cenſura iuſticie:nec aliquid eſt ĩ
actione diuiſum:ubi nihil eſt in uo
lũtate diuerſum. Quem ergo illumi
nat pater:illuminat filius:illumiat
ſpũs ſanctus. Cũqꝫ alia ſit perſona
miſſi:alia mittentis:alia ꝓmittentis
ſimul nobis ⁊ vnitas manifeſtatur:
⁊ trinitas:ut eſſentia habens equali
tatem:⁊ non recipiens ſolitudinem:
⁊ eiuſdem ſubſtantie:⁊ non eiuſdem
intelligatur eſſe pſone. Quod ergo
ſalua compatione inſeparabilis dei
tatis quedã pater quedam filius q̃
dam ꝓpͤe ſpũs ſanctus exequiᷣ no
ſtre redemptionis diſpoſitio noſtre
ſalutis eſt ratio. Si enim homo ad
imaginem ⁊ ſimilitudinẽ dei factus
in ſue honore nature manſiſſet:nec
diabolica fraude deceptus a lege ſi
bi poſita per concupiſcentias deuia
ſſet creator mundi:creatura nõ fieret
neqꝫ aut ſempiternus temporalitatẽ
ſubiret:aut equalis deo patri filius
deus formam ſerui ⁊ ſimilitudinem
carnis peccati aſſumeret. Quia vero
inuidia diaboli mors intrauit in orbẽ
terraꝝ:⁊ aliter ſolui captiuitas hũa
na non potuit:niſi cãm noſtram ipſe
ſuſciperet:qui ſine maieſtatis ſue dã
no ⁊ verus homo fieret:⁊ ſolus con
tagiũ nõ haberet:diuiſi ſibi op⁹ no
ſtre reparationis miſericordia trini
tatis:ut pater ꝓpitiareᷣ:filius ꝓpi
tiaret:ſpũs ſanctus igniret. Oporte
bat.n.ut aliqd etiam ſaluandi pro ſe
agerent:⁊ conuerſis ad redemptorẽ
cordibus ab nimia dãnatione diſce
derent. Quoniam ſicut apoſtol⁹ ait:
Miſit deus ſpiritum filij ſui ĩ corda
noſtra:in quo clamãs Abba pater.
Ubi autem ſpirit⁹ domini:ibi liber
tas. Et nemo põt dicere dominum
Jeſum niſi in ſpũ ſancto. Si ergo du
ce gratia dilectiſſimi fideliter ſapien
terqꝫ noſcamus quid patri quid filio
quid ſpiritui ſancto in reparatõe no
ſtra ꝓpriũ quidue cõmune ſit:ea q̃
pro nobis humiliter ⁊ corporaliter
geſta ſunt. Ita procul dubio ſuſcipie
mus:ut nihil indignũ de vna atqꝫ

eadem trinitatis gloria ſentiamus
Quāuiſ eniʒ nulla mens ad cogitan
dum de deo: nulla ad loquendum
lingua ſufficiat tamen quarumcunqʒ
illud eſt: quod humano intellectu de
eſſentia paterne deitatis attingitur
niſi vnū atqʒ idem eſt: cū vel de vni
genito eiꝰ vel de ſpū ſancto cogitaꝛ
nō p̄ie ſapitur: ſed nimis carnaliter
caligatur. Et ipſum quod de patre
congruenter ſentiri videbaꝛ amittiꝛ
quia a tota trinitate receditur: ſi i ea
unitas non tenetur. Nulla autem
ratione uere eſt vnum: quod aliqua
eſt inequalitate diuerſum. Cum igiꝛ
ad confitendum patrem ⁊ filium ⁊
ſpiritum ſanctum aciem mētis intē
dimus: procul ab animo formas vi
ſibilium rerum ⁊ etates temporaliū
naturarum procul corpora locoruʒ
⁊ loca corporuʒ repellamꝰ. Diſcedat
a corde quod ſpatio extēdiꝛ: quod
fine concluditur. Et quicquid nec
ſemper: ubiqʒ nec totuʒ ē. Cogitatio
de deitate trinitatis cōcepta nihil p
diſtantiaʒ intelligat: nihil p gradus
querat. At ſi quid de deo dignū ſen
ſerit: nulli hoc ibi audet negare per
ſone tanqʒ honorificentius patri a
ſcribat: qd̄ filio ſpirituiqʒ nō tribuat
Non eſt pietas unigenito preferre
genitorē: filii cōtumelia: patris eſt in
iuria: quod uni demitur: utriqʒ ſub
trahiꝛ. Nam cū illis ⁊ ſempiternitas
ſit cōmunis: ⁊ deitas: nec omnipotēſ
pater nec incommutabilis eſtimatur
ſi aut minorem ſe genuit: aut quē nō
habendo profecit. Dicit quidem dn̄s
Jeſus diſcipulis ſuis: ſicut euāgelica
lectione recitatum eſt. Si diligeretis
me gauderetis utiqʒ: quia ad patreʒ
uado: quia pater maior me eſt. Sed
hec ille aures que ſepius audierunt
ego ⁊ pater unum ſumus: ⁊ qui me

uidet: uidet ⁊ patrem: ſine deitatiſ acci
piunt differētia: ne de illa hoc eſſētia
intelligunt: quia ſempiternaʒ cū patre
⁊ eiuſdeʒ nature nouerūt eſſe firma
ratione. Commendatur etiam ſan
ctis apoſtolis in incarnatione uerbi
dominici humana prouectio: ⁊ qui
denunciato ſibi domini turbabanꝛ
abſceſſu: ad eterna gaudia honoris
ſui incitanꝛ augmento. Si diligeretis
me inquit: gauderetis utique: quia
uado ad patrem: hoc eſt ſi perfecta
ſcientia uideretis: quid uobis glorie
confertur: per hoc qd̄ ex deo patre
genitus: etiaʒ ex homine matre ſuʒ
natus: quod dominus eternorum
unus uolui eſſe mortalium: quod ui
ſibilem me inuiſibilis prebui: quod
formā ſerui in forma dei ſempiternꝰ
accepi: gauderetis: quia uado ad pa
trem. Uobis enim preſtetur hec aſ
cenſio: ⁊ ſuper omnes celoſ ad patriſ
dexterā collocāda ueſtra humilitas
eleuatur. Ego autem qui hoc ſum
cum patre: quod pater eſt: indiuiduꝰ
cum genitore permaneo: ⁊ ſic ab illo
ad uos ueniens non recedo: quem
admoduʒ ⁊ uos ad illuʒ rediens nō
reliquo. Gaudete ergo: quia uado
ad patrem: quia pater maior me eſt
Uniui enim uos mihi: ⁊ factus ſuʒ
filius hominis: ut uos filij dei eſſe
poſſitis. Unde licet unus in utroque
ſim: tamen quo uobis conformor
patre ſum minor. Quo autem a pa
tre non diuidor: etiam meipſo ſum
maior. Natura itaque que minor eſt
patre: uadit ad patrem: vt ibi ſit caro
vbi ſemper eſt verbuʒ: ⁊ vna eccleſie
catholice fides quem ſecundum hu
manitatem non diffitetur minorem
ſecundum deitatem credat equalem
Contemnatur igiꝛ dilectiſſimi vana
⁊ ceca uerſuta heretice impietatis

que ſibi huius ſcientie eua iterpreta
tione blandit᷑: dicēte domino. Om
nia que habet pater: mea ſunt: non
intelligat ſe patri demere: quicquid
filio audet denegare. Et ita ī iis que
humana ſunt: deſipit: ut putet: quod
ideo unigenito paterna defuerint: q̄a
noſtra ſuſcepit: non minuit in deo
miſericordia poteſtatem: nec delata
reconciliatione creature ſempiterne
defectus eſt glorie. Que habet pater
habet ⁊ fili⁹ habet ⁊ ſpiritus ſanct⁹:
quia tota ſimul trinitas ē unus de⁹.
Hanc autem fidem terrena ſapiētia
non repperit: nec opinio humana p
ſuaſit. Sed ipſe unigenitus docuit
ipſeſpiritus ſanctus inſtituit: d̄ quo
nihil eſt aliter q̄ de patre ⁊ filio ſen
tiendum: quia licet non ſit pater nō
ſit filius: non tamen eſt a patre filio
que diuiſum: ⁊ ſicut propriam habet
in trinitate perſonam: ita unam hēt
in patris ⁊ filij deitatem ſubſtātiam
omnia implentem: omnia cōtinētē
⁊ cum patre ⁊ filio uniuerſa mode
rantem. Per infinita ſecula ſeculo
rum Amen.

De Pentecoſte eiuſdem Sermo
.v. Et de eius Ieiunio .i.

Hodiernam dilectiſſimi feſtiuita
tem de deſcenſione ſpiritus ſcī
cōſecratā ſequitur: ut noſtis: ſolēne
ieiuniū: quod animis corporibus
que curandis ſalubriter inſtitutum
deuota nobis eſt obſeruantia celé
brandum. Repletis nāq; apoſtolis
uirtute promiſſa: ⁊ in corda eorum
ſpiritum ueritatis ingreſſo: non am
bigim⁹ īter cetera celeſtis ſacramēta
doctrine hanc ſpiritalis continentie
diſciplinam de paraclīti magiſterio
primitus conceptā: ut ſanctificate ie
iunio mentes conferendis ſibi cha
riſmatibus fierent aptiores. Aderat
quippe Chriſti diſcipulis protectio
ōnipotentis auxilij ⁊ principib⁹ naſ
cētis eccleſie tota patris filijq; diui
nitas in preſentia ſancti ſpiritus pre
ſidebat. Sed contra inſtantes ipē⁹
perſequētiū cōtra minaces fremit⁹
impiorum non corporis fortitudine
nec carnis erat ſaturitate certandū
cum hoc maxime hominis iteriora
corrumpat: quod exteriora delectat
⁊ tanto fiat rationalis anima purga
tior: quanto fuerit ſubſtantia carnis
afflictior. Hic itaq; doctores qui ex
emplis ⁊ traditionibus ſuis omnes
eccleſie filios imbuerunt tyrociniū
militie Chriſtiane ſanctis ieiunijs
inchoarunt: ut contra ſpiritales ne
quitias pugnaturi abſtinentie arma
caperent quibus incentiua uitiorū
trūcarent. Inuiſibiles enī aduerſarij
⁊ incorporales hoſtes nō erunt cōtra
nos ualidi: ſi nullis carnalibus deſi
derijs fuerimus immerſi. Cupiditaſ
quidem nocēdi itemptatore ꝑpetua
eſt: ſed inermis atque inefficax erit ſi
nihil in nobiſ ūde cōtra nos pugnet
inuenerit. Quis autem hac fragili
carne circundatus ⁊ in iſto mortis
corpore conſtitut⁹ etiam qui multum
ualideque profecerit: ita iam de ſua
ſalute ſecur⁹ ſit: ut ab oī ſe illecebrarū
periculo credat alienum donet licet
ſanctis ſuis quotidianā grā diuina
uictoriam: nō aufert tamē dimicādi
materiam. Quia ⁊ hoc ipſum de mi
ſericordia protegentis eſt: qui natu
re mutabili ne de confecto prelio ſu
perbiret: ſemper uoluit ſupereſſe q̄d
uinceret. Igitur poſt ſancte dies le
ticie quos in honorē domini a mor
tuis reſurgentis ac deinde in celos
aſcendentis exegimus. Poſtq; per

ceptum ſanctis ſpiritus donu ſalubriter et neceſſarie cōſuetudo ē ordinata ieiunij: ut ſi quid forte inter ipſa feſtiuitatū gaudia negligēs libertas et licētia inordinata preſumpſit: hoc religioſe abſtinentie cenſura caſtiget Que ob hoc quoqꝫ ſtudioſius exequenda eſt: ut illa in nobis que hac die eccleſie diuinitus ſunt collata ꝑmaneant. Templum eni facti ſpiritus ſancti et maiore quā unquam copia diui fluminis irrigati nullis debem⁹ cōcupiſcentijs uici: nullis uitijs poſſideri: ut uirtutis hitaculum nulla ſit contaminatione pollutum. Quod utique regente atqꝫ adiuuante dño ōnibus obtinere poſſibile eſt: ſi per ieiunij purificacioné ac ꝑ miſericordie opera ſtudeamus et peccatorum ſordib⁹ liberari et charitatis fructib⁹ eē fecundi. Quicquid eni in cibos pauperū in curatōes debiliū i ꝓcia captiuoꝝ et in quelibet opera pietatis impenditur: nō minuitur: ſed augetur: nec unqꝫ apud deum perire poterit quod fidelis benignitas erogauit dū qō cunque tribuit ad ſubſidiuz id ſibi recondit ad premium. Beati enim miſericordes: quoniā ipſorum miſerebitur deus: neque delictorum memoria erit: ubi teſtimoniū pietatis affuerit. Quarta igitur et ſexta feria ieiunemus. Sabbato aut apud beatiſſimū Petrum apoſtolū uigilias celebremus: cuius nos oratonibus et a ſpiritalibus inimicis et a corporalibus hoſtibus cōfidimus liberari per dominuz noſtrum Jeſuz chriſtū filium tuum qui tecuz uiuit et regnat in vnitate ſpiritus ſancti deus. Per omnia ſecula ſeculorum Amen

De Jeiunio pentecoſtes eiuſdem ſermo ſecūdus:

Dubitandū nō eſt dilectiſſimi oēm obſeruantiā Chriſtianā eruditiōis eē diuine: et quicqd ab eccleſia i cōſuetudinē ē deuotōis receptum: de traditione Apoſtolica et de ſancti ſpiritus prodire doctrina que nunc quoqꝫ cordib⁹ fideliū ſuis ꝑſidet iſtitutis: ut ea oēs et obediēter cuſtodiāt et ſapienter intelligāt. Naz cū in die pentecoſtes que a paſcha domini quinquageſimū celebram⁹ Promiſſus a domino ſpiritus ſcūs expectantiuz mentes maiori qꝫ unqꝫ copia et clariore ꝑſētia ſue maieſtatis impleuerit: manifeſtiſſime patet inter cetera dei munera ieiuniorū quoqꝫ gratiam que hodiernam feſtiuitatē īdiuiſa ſubſequitꝰ: tunc fuiſſe donatā ut ſicut fuit concupiſcentia initium peccatorum: ita ſit continentia origo uirtutum. In exercendo aūt hoc dei mūere nō ideo ſegniores eē debem⁹ quia et iudei et heretici ſepe ab edēdi libertate ſe continent et apud ipſos paganos ſunt quedam noua ieiunia Aliud enim agit ſub ueritate ratio Aliud ſub falſitate deceptio. Apud nos fides etiaz ſanctificat māducātē apud illos īfidelitas polluit ieiunātez. Unde qa extra eccleſiā catholicā nihil eſt integꝝ: nihil caſtuz: dicente Apoſtolo. Omne qd̄ nō eſt ex fide peccatū ē: cū diuiſis ab unitate corpis Chriſti nulla ſimilitudine comparamur: nulla communione miſcemur Quod utique nobis ſaluberrimū maximūqꝫ ieiuniū ē. Ad uirtutē eni continentie nihil prius ꝑtinet: qꝫ ab erroribꝰ abſtinere: qa tunc ꝑemū bene ambulatꝰ: cū ꝑ uiā ueritatis incedit Nā qa anguſta et ardua declināte ꝑcliuia et lata ſectando cito i ꝑditōe deueniunt: meli⁹ ē gradus lentior ꝑ iter rectū: qꝫ uelocitas feſtina per

deuium. Agnoſcat ergo catholicus
chriſtianas fructus ieiunij ſui: quod
etiam inter maximas largitates ſte
riliſſimū erit: niſi de ſancti ſpiritus ir
rigatione ꝓceſſerit. Cum enim dicat
apoſtolus nullas ſibi uirtutes ſine
charitate prodeſſe: idemq̨ dicat cha
ritatem dei diffuſam eſſe in cordibus
noſtris per ſpiritum ſanctū qui da
tus eſt nobis. Cauendum eſt ne bo
na que facere ſine bonitate non poſ
ſumus: elatione perdamus: nā om
ni ſe merito laude diſpoliat qui de
ſtudijs induſtrie ſue in ſe magis q̃
in domino gloriatur. Cum beatus
Dauid doceat in ſanctoꝝ operibus
deum eſſe laudandum dicens. Mi
rabilis deus in ſanctis ſuis: deus iſ
rael ipſe dabit uirtutem ⁊ fortitudi
nem plebi ſue: ⁊ iteꝝ: Domine in lu
mine vultus tui ambulabunt: ⁊ ī no
mine tuo exultabunt tota die: ⁊ in iu
ſticia tua exaltabunt᷑ quoniā gloria
uirtutis eoꝝ tu es. Et iō dilectiſſimi
ſecundū eruditionē ſpiritus ſancti
per quem eccleſie dei omnium virtu
tum collata ſunt dona: ſuſcipiamus
alacri fide ſolēne ieiunium ut ī man
datis que poterimus efficere. cōtine
amus nos ab inflatione iactātie ad
dei gloriam cuncta referentes qui ⁊
bonaꝝ eſt inſpirator uoluntatum et
bonaꝝ eſt auctor actionum: dicente
domino: Sic luceat lux ueſtra corā
hominibus ut videant opera ueſtra
bona ⁊ magnificent patrem ueſtrū
qui in celis eſt: Qui viuit ⁊ regnat ꝑ
omnia ſecula ſeculoꝝ Amen.

De ieiunio Pentecoſtes eiuſdē
ſermo tertius.

Anctaꝝ ſolennitatū dilectiſſi
mi ordine celebrato ⁊ ſpiritalis
leticie deuotione completa oportet
nos ad ſalubritatem recurrere parci
tatis: remediumq̨ ieiunij. ⁊ exercen
dis mentibus ⁊ caſtigandis adhibe
re corporibus: ut quia non ſatis de
hoc ⁊ diuina monita ⁊ ꝓpria experi
menta docuerunt. ꝓmum per ſacra
rum dierum recurſum diuine pieta
ti gratias referamus: cum ſanctā cō
tinentie delitias appetentes aliquan
tulum nobis d̃ terrenoꝝ ciboꝝ abū
dantia ſubtrahamus: ita ut profici
at elemoſynis quod non impendit᷑
menſis. Tunc enim demum ad ani
me curationem proficit medicina ie
iunij cum abſtinentia ieiunantis eſu
riem reficit indigētis. Quia ergo ſci
mus apud miſericordiā deū ieiunijſ
ꝓcellere elemoſyne largitatem: dicē
te ipſo domino: Date elemoſynam: ⁊
oīa mūda ſunt uobis. Si animas no
ſtras a peccatoꝝ ſordibus cupimus
emūdari: elemoſynam pauperibus
non negemus: ut in die retributiōis
ad ꝓmerendam dei miſericordiam
miſericordie operibus adiuuemur.
Per chriſtum dominū noſtꝝ Amē

De ieiunio Pentecoſtes eiuſdē
ſermo quartus.

Inter omnia dilectiſſimi apo
ſtolice inſtituta doctrine que ex
diuine inſtitutionis fonte manarūt
dubium non eſt influentie in eccleſie
ꝓncipes ſpiritu ſancto hanc primū
ab eis obſeruantiam fuiſſe cōceptā
ut ſancti obſeruatiōe ieiunij omniū
virtutum regulas inchoarent: quia
multum ad ꝓcepta dei excipienda ꝓ
deſſet: ſi chriſtiana militia contra in
centiua omnium vitioꝝ continentie
ſe ſanctificatione muniret. Cum enī
per illecebram cibi irrepſerit prima

cauſa peccati quo ſalubriore dei mu
nere utitur redempta libertas: q̃ ut
nouerit abſtinere a conceſſis que fre
nare ſe neſciũt a vetitis. Omnis qui
dem creatura dei bona eſt: ⁊ nihil ē
abiĳciendum quod cum gratiarum
actione percipitur. Sed non ad hoc
creati ſumus ut feda ⁊ impudenti
auiditate omnes mũdi copias expe
tamus tanquam: quod licet ſumi:
non liceat pretermitti. Laudetur
Deus: qui hominum vſui tam mul
ta donauit: ſed agnoſcat rationalis
animus maiores delitias menti da
tas eſſe q̃ carni: ⁊ cũ audit per ſpiri
tũ ſanctũ dici: poſt ꝯcupiſcentias tu
as non eas: ⁊ a volũtate tua vetare:
intelligat ſibi contra oĩa que ſenſibꝰ
corporeis blandiuntur: tẽperantie ſe
ctandam eſſe uirtutem per quã dũ
exterioris hominis volũtas minuit
ſapientia interioris augetur. Non
enim idem vigor cordis eſt ſub one
re cibi: qui ſub lenitate ieiunĳ: nec eũ
dem ſenſum poteſt ſatietas generare
quẽ parcitas. Quia cum caro cõcu
piſcens aduerſus ſpiritũ ſpiritali cu
piditate ſuperat: libera obtinetur ſa
nitas: ⁊ ſana libertas: ut ⁊ caro men
tis iudicio: ⁊ mens dei regatur auxi
lio. Ad hanc ergo utilitatem nos di
lectiſſimi preſens tempus inuitat: ut
a reſurrectione domini uſque ad ad
uentũ ſpiritus ſancti quinquagita
diebus emẽſis. quos i leticia ꝑcipue
feſtiuitatis exegimus: ad ieiuniorũ
remedia concurramus: ne forte per
occaſionẽ licentie blãdioris aliquaſ
negligentie culpas delectabilium u
ſus inciderit. Terra enim carnis
noſtre niſi aſſiduis fuerit ſubacta cul
turis: cito de ſegni ocio ſpinas tribu
loſque producit: ⁊ partu degeneri
dabit fructum non horreis iſcerẽdũ

ſed ignibus concremandum: dicente
domino. Omnis plantatio quã nõ
plantauit pater meus celeſtis: eradi
cabitur. Cuſtodienda igitur omniũ
germinum ſeminumq; generoſitas
quam ex ſummi agricole plantatio
ne concepimus ⁊ vigili ſollicitudine
ꝓuidendum ne dei munera aliqua
inuidentis inimici fraude violentur
⁊ in paradiſo uirtutum non creſcat
ſilua vitioꝝ. Ad declinandum autẽ
hoc malum nihil eſt potentius ele
moſynis atq; ieiunĳs: dum ⁊ carna
les cupiditates continentia necat: ⁊
deſiderioꝝ ſpiritalium fructus miſe
ricordie cura multiplicat. Unde cha
ritatem veſtram ſolenniter admone
mus ut per caſtigationem corporis
⁊ per opera pietatis mũdari ab om
nium peccatoꝝ ſorde curemꝰ. Quar
ta igitur ⁊ ſexta feria ieiunemꝰ. Sab
bato autem apud beatiſſimum Pe
trum apoſtolum vigilias celebremꝰ
cuius meritis ⁊ orationibus ita noſ
per omnia credimus adiuuandos:
ut miſericordia dei ⁊ ieiunĳs noſtriſ
aſſit ⁊ votis. Per xp̄m dominũ no
ſtrum Amen.

In natiuitate apoſtoloꝝ Petri
⁊ Pauli eiuſdem ſermo pͥmus.

Omniū quidē ſcāꝝ
ſolennitatū dilectiſ
ſimi totus mūdus
eſt particeps ⁊ vniꝰ
fidei pietas exigit:
ut quicquid pro ſa
lute vniuerſoꝝ geſtum eſſe recolitur
cōmunibus ubiqꝫ gaudijs celebret̄.
Ueꝝ tamē hodierna feſtiuitas pre
ter illam reuerentiam quam toto ter
raꝝ orbe promeruit. ſpeciali ⁊ ꝓpria
noſtre urbis exultatione venerands
eſt: ut ubi ꝑcipuoꝝ apoſtoloꝝ gloriſi
calus eſt exitus: ibi i die martyrū eo
rum ſit leticie principatus. Iſti enim
ſunt viri per quos tibi euangelium
chriſti Roma reſplenduit: ⁊ que eraſ
magiſtra erroris: facta es diſcipula
veritatis. Iſti ſunt patres tui uerique
paſtores qui te regnis celeſtibus in
ſerendam multo melius multoqꝫ fe
licius condiderunt: q̄ꝫ illi quoꝝ ſtu
dio prima menium tuoꝝ fundamen
ta locata ſunt. Ex quibuſ is qui tibi
nomen dedit: fraterna te cede ſeda
uit. Iſti ſunt qui te ad hanc gloriam
prouexerunt: ut gens ſancta popu
lus electus ciuitas ſacerdotalis ⁊ re
gla' per ſacram beati Petri ſedem
caput orbis effecta latius preſideres
religione diuina q̄ꝫ dominatiōe ter
rena. Quāuis enim multis aucta ui
ctorijs ius imperij tui terra mariqꝫ
protuleris: minus tamen eſt quod ti
bi bellicus labor ſubdidit q̄ꝫ quod
pax chriſtiana ſubiecit. Deus nāqꝫ
bonus ⁊ iuſtus ⁊ omnipotens qui
miſericordiam ſuam humano gene
ri nunquā negauit: omneſqꝫ in com
mune mortales ad cognitionem ſui
abundantiſſimis ſemper beneficijs
erudiuit: uoluntariā errantiū ceci
tatē ⁊ ꝓcliuem in deteriora nequitiam
ſecretiore cōſilio ⁊ altiori pietate mi
ſeratus eſt: mittendo uerbum equale
atqꝫ coeternū. Uerbū igitur caro fa
ctum ita diuinam naturam nature
uniuit humane: ut illius ad infima
inclinatio noſtra fieret ad ſumma ꝓ
uectio. Ut autem huius inenarrabi
lis gratie per totū mūdū diffūderet̄
effectus: romanum regnum diuina
ꝓuidentia ꝑparauit: cuius ad eos li
mites incrementa producta ſūt: qui
bus cunctaꝝ undiqꝫ gentiuꝫ uicina
⁊ ꝯtinua eſſet uniuerſitaſ. Diſpoſito
nanqꝫ diuinitus operi maxie cōgrue
bat ut multa regna uno ꝯfederarēt̄
imperio: ⁊ cito puios haberet populo
predicatio generalis: quos unius
teneret regimen ciuitatis. Hec au
tē ciuitas ignorās ſue ꝓfectiōis au
ctorē cū pene oībus dominaret̄ gen
tibus: oīuꝫ gentiū ſeruiebat erroribꝰ
⁊ magnā ſibi uidebat̄ aſſūpſiſſe re
ligionē: quia nullā reſpueret falſita
tem. Unde quanto erat per diabo
lum tenacius illigata: tanto ꝑ xp̄m
ē mirabilius abſoluta. nā cū duode
cim apoſtoli accepta ꝑ ſpūꝫ ſanctuꝫ
oīuꝫ locutiōe linguaꝝ ibuendū euā
gelio mundū diſtribuiſſent ibi terraꝝ
ꝑtibus ſuſcepiſſent: beatiſſimus Pe
trus pͥnceps apoſtolici ordinis ad ar
cem romani deſtinat̄ imperij: ut lux
ueritatis que in omnium gentium
reuelabatur ſalutem: efficatius ſe ab
ipſo capite per totum mundi corpus
effunderet. Cuius autem natiōis ho
mines in hac tunc urbe non eſſent
aut que uſquam gentes ignorarent:
quod Roma didiciſſet. Hic concul
cande philoſophie opiniones: hic
ſoluende erant terrene ſapientie ua

vanitates: hic confutādus demonuꝫ
cultus: hic omnium ſacrilegiorum
impietas deſtruenda: ubi diligentiſ
ſima ſuperſtitione erat collectū quic
quid uſquā fuerat vanis erroribus
inſtitutum. Ad hanc ergo urbem tu
beatiſſime apoſtole Petre uēire nō
metuis: ⁊ conſorte glorie tue Paulo
aliarum adhuc eccleſiaꝝ ordinatio
nibus occupato ſiluam iſtam fremē
tium beſtiarum ⁊ turbulentiſſime ꝓ
funditatis oceanum cōſtantior igre
deris. Nec mundi dominam times
romanam: qui in Cayphe domo ex
paueſceras ſacerdotis ancillam. Nū
quid aut iudicio Pilati aut ſeuitia
iudeorum minor erat uel i Claudio
poteſtas: uel in Nerone crudelitas.
Uincebat ergo materiā formidinis
vis amoris: nec eſtimabas terrori ce
dendum: dum horuꝫ ſaluti conſuleres
quos ſuſceperas diligendos. Hūc
ergo intrepide charitatis affectum
iam tunc profecto conceperas quan
do profeſſio tui amoris in dominuꝫ
trine interregationiſ eſt ſolidata my
ſterio. Nec aliud ab hac mentis tue
intentione queſitum eſt q̄ꝫ ut paſcen
dis eius quem diligeres ouibus ci
bum quo ipſe eras opinatus impen
deres. Augebant quoqꝫ fiduciam
tuam tot ſigna miraculoꝝ tot dona
chariſmatū atqꝫ experimenta virtu
tū. Jam populos qui ex circūciſiōe
crediderant: erudieras. Jam Antio
chenam eccleſiam ubi primum chri
ſtiani nominis dignitas eſt orta: fun
daueras. Jam Pontū Gallatiā Ca
padociam Aſiam atqꝫ Bithyniam
legibus euangelice predicationiſ im
pleueras: nec aut dubius de proue
ctu operis aut de ſpacio tue ignar⁹
etatis tropheū crucis chriſti romāiſ
arcibus inferebas: quo te diuinis ꝑ
ordinationibus anteibant ⁊ honor
poteſtatis ⁊ gloria paſſiōis. Ad quā
beatus coapoſtolus tuus vas electi
onis ⁊ ſpecialis magiſter gentium
Paulus occurrens eodem tibi con
ſociatus eſt tempore: quo iam omniſ
innocentia: omnis pudor: omniſque
libertas ſub Neronis laborabat im
perio. Cuius furor per omniū vicio
rum inflāmatus exceſſum in hunc
eū vſqꝫ torrentē ſue precipitauit inſa
nie ut primus nomini chriſtiāo atro
citatem generalis perſecutionis infer
ret: quaſi per ſanctoꝝ neces gratia
poſſet extingui: quibus hoc ipſum
erat maximū lucrum ut contemptuſ
vite huius occidue perceptio fieret
felicitatis eterne. Precioſa ergo eſt
in conſpectu domini mors ſanctorū
eius: nec vllo crudelitatis genere de
ſtrui poteſt ſacramento crucis chri
ſti fundata religio. Non minuitur
perſecutionibus eccleſia: ſed augetur.
⁊ ſemper dominicus ager ſegete di
tiori ueſtitur: dum grana que ſingu
la cadunt multiplicata naſcuntur.
Unde duo iſta preclara diuini ger
mina ſeminis in quantam ſobolem
pullularint: beatoꝝ milia martyruꝫ
proteſtantur: quia apoſtolicoꝝ emu
li triumphoꝝ urbem noſtraꝫ purpu
ratis ⁊ longe lateqꝫ rutilantibus po
pulis ambierunt: ⁊ quaſi ex multaꝝ
honore gemmaꝝ cōſerto vno diade
mate coronarunt. De quoꝝ preſidio
dilectiſſimi diuinitus nobis ad exem
plum patientie ⁊ confirmationē fidei
ꝑparato: vniuerſaliter quidem in om
nium ſanctorum cōmemoratione le
tandum eſt. Sed in horum excellen
tia patrum merito eſt excellenti⁹ glo
riandum: quos gratia dei in tantuꝫ
apicē in omnia eccleſie mēbra proue
xit: ut eos in corpore cuius caput eſt

Chꝛiſtus : quaſi geminū cōſtitueret lumen oculoꝝ: De quoꝝ meritis atque uirtutibꝰ que omnez loquēdi ſuperant facultatez : nihil diuerſum nihil debemuſ ſentire diſcretū: quia illos ⁊ electio pares: ⁊ laboꝛ ſimiles ⁊ finiſ fecit equaleſ. Sicut autē ⁊ noſ experti ſumus: noſtri probauere maioꝛes: credimus: atqꝫ confidimus: inter oēs laboꝛeſ iuſtus vire ad obtinēdam miſericoꝛdiam dei ſemper nos ſpecialiū patronoꝛum oꝛōnibus adiuuādos. ut q̄ſtum ꝓpꝛijs peccatis depꝛimimur tātū apoſtolicis meritis erigamur. Per dominum noſtꝝ Jeſuz chꝛiſtū cui eſt honoꝛ cū patre ⁊ cū ſācto ſpū eadē poteſtaſ una diuinitaſ in ſecula ſeculoꝝ Amen

In natiuitate Apoſtoloꝝ petri ⁊ Pauli eiuſdem Sermo .ii.

Xultemus in dn̄o dilectiſſimi ⁊ ſpiritali iucunditate letemur quia unigenitus dei patriſ filiꝰ dominus noſter Jeſus Chꝛiſtus ad iſinuāda nobis diuinitatis myſteria Apoſtolici oꝛdinis pꝛimum beatum Petrum huic ciuitati dignatus eſt pꝛerogare. Cuiuſ hodierna feſtiuitaſ recurrēte triūpho: martyrij ſpeciē ⁊ decus contulit oꝛbi terraruz Hoc eniz obtinuit dilectiſſimi illa cōfeſſio que a deo patre iſpirata Apoſtolico coꝛdi oīum humanaꝝ opinionum incerta tranſcendit: ⁊ firmitatē petreqꝫ nulliſ impulſionibꝰ quateref accepit Euangelica referēte hyſtoꝛia omneſ Apoſtolos dominus qd̄ d̄ ſe hoīes opinentur: interrogat. At ubi quid habeat diſcipuloꝝ ſenſus: exigitur Jlle primꝰ eſt in domini confeſſione qui pꝛimus ē i Apoſtolica dignitate Qui cuz dixiſſet. Tu eſ Chꝛiſtus filiꝰ dei viuit. Reſpondit ei Jeſus. Beatꝰ es Symō Bariōā: qa caro ⁊ ſāguis nō reuelauit tibi: ſed pater meus q in celis eſt. Jdeo beatus es qa pater meus te docuit nec opinio te terrena fefellit: ſed inſpiratio celeſtis iſtruxit ⁊ nō caro ⁊ ſanguis : ſed ille me tibi cuius ſum unigenitus indicauit. Et ego inquit dico tibi: hoc ē ſicut pater meus tibi manifeſtauit diuinitatem meā ita ego notā tibi facio excellēciā tuam. Quia tu es Petrus : ideſt cū ego ſim inuiolabilis petra: ego lapis angularis qui facio utraqꝫ unum Tamen tu quoqꝫ petra es: quia mea uirtute ſolidariſ ut qꝫ mihi poteſtate ſū ꝓpꝛia: ſint tibi mecū participatōe cōmunia. ſupꝛa hanc petrā edificabo Eccleſiam meam: ⁊ poꝛte inferi non pꝛeualebunt aduerſus eam. Super hanc inquit foꝛtitudinem eternum extruam templum : ⁊ Eccleſie mee celo inſerenda ſublimitas in huius fidei firmitate conſurget. Hanc confeſſionem poꝛte inferi non terrebunt moꝛtis uincula non ligabunt: Vox enim iſta uox uite eſt: ⁊ ſicut cōfeſſoꝛeſ ſuos i Eccleſia ꝓuehit: ita negatoꝛes ad inferna demergit. Pꝛopter qō dicitꝰ beato Petro Apoſtolo Tibi dabo claues regni celoꝛum : ⁊ quecunque ligaueris ſuper terraz: erunt ligata ⁊ in celis. Tranſiuit quidem in Apoſtolos alios uis iſtius poteſtatis: ſed nō fruſtra uni cōmendatꝰ quod oībus intimetur. Petro enim ſingulariter hoc creditur: quia cunctis Eccleſie rectoꝛibus Petri foꝛma pꝛoponitꝰ. Manet ergo petri priuilegium: ubicunque ex ipſiꝰ fertꝰ equitate iudicium: nec nimia eſt uel ſeueritas : uel remiſſio: ubi nihil erit ligatū: nihil ſolutū: niſi qō petrꝰ aut ligauerit aut ſoluerit. iſtā eciā pꝛſſiōe

ſua dominus que diſcipuloꝝ ſuorũ
erat turbatura conſtantiã: Simon
inquit Simõ ecce Sathanas expo
ſtulauit: ut uos cribraret ſicut triticũ
Ego aũt rogaui ꝓ te ut non deficiat
fides tua ⁊ tu aliquãdo cõuerſus con
firma fratres tuos ne intrent in ten
tationem. Cõmune erat oĩbus apo
ſtolis periculũ de tentatiõe formidi
nis ⁊ diuine protectiõis auxilio pa
riter indigebant: quoniam diabolꝰ
omnes exagitare: omnes cupiebat
elidere: ⁊ tamẽ ſpecialiſ a domino Pe
tri cura ſuſcipit: ⁊ ꝓ Petri fide pro
prie ſupplicat: tanq̃ȝ alioꝝ ſtatuſ cer
tior ſit futurus: ſi mens principis uic
ta non fuerit. In Petro ergo oĩum
fortitudo munitur: ⁊ diuine gratie ita
ordinatur auxiliũ ut firmitas que ꝑ
christum Petro tribuitur per Pe
trum apoſtolis conferat. Nã ⁊ poſt
reſurrectionem ſuã dominuſ beato
Petro apoſtolo poſt regni claues
ad trinam eterni amoris profeſſionẽ
myſtica inſinuatione ter dixit. Pa
ſce oues meas: quod ⁊ nunc procul
dubio facit. ⁊ mandatum domini pi
us paſtor exequitur: confirmans eos
exhortationibus: ⁊ pro nobis orare
non ceſſans: ut nulla tentatiõe ſupe
remur. Si autem hanc pietatis ſue
curam populo dei ſicut credendum
eſt ubiq̃ȝ ꝑtendit: quanto magis alũ
nis ſuis opem ſuam dignatur ĩpen
dere: apud quos in ſacro dormitio
nis thoro eadem qua preſedit carne
requieſcit. Cum ita dilectiſſimi tãtũ
nobis videamus preſidiũ diuinitus
inſtitutum: rationabiliter ⁊ iuſte in
ducis noſtri meritis ⁊ dignitate leta
mur: gratias agentes ſempiterno re
gi ⁊ redemptori noſtro Jeſu chriſto
q̃ tantam potentiã dedit ei. quẽ to
tius eccleſie principem fecit ad gloriã
⁊ laudem nominis ſui. Qui cũ deo
patre ⁊ ſpiritu ſancto viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorum. Amen.

In octaua apoſtolorum Petri ⁊
Pauli eiuſdem ſermo.

Eligioſam deuotionẽ dilectiſ
ſimi qua ob diẽ caſtigationis
⁊ liberatõis nr̃e cũctus fidelium po
pulus ad agẽdas deo grãs confluc
bat: pene ab oĩbus ꝓxime fuiſſe ne
glectã: ipſa paucoꝝ q̃ affuere raritaſ
demõſtrauit: ⁊ cordi meo multũ tri
ſticie ſue intulit ⁊ plurimũ timoris i
cuſſit. Magnum eni piculũ eſt eſſe
hoĩes ingratos deo: ⁊ ꝑ obliuionẽ
beneficioꝝ eiꝰ nec de correptiõe cõpũ
gi: nec de remiſſione letari. Vereor
igitur dilectiſſimi ne uox illa ꝓphe
tica tales increpaſſe videat: que dicit
Flagellaſti eos ⁊ nõ doluerũt. Ca
ſtigaſti eos: ⁊ noluerũt accipe diſci
plinã. Que. n. i eis correptio oſtẽdit
in q̃bus tanta auerſio repit: pudet
dicere: ſed neceſſe eſt nõ tacere plus
impendit demonijs q̃ȝ apoſtolis ⁊
maiorẽ obtinent ſpectacula frequen
tiam q̃ȝ beata martyria. Quis hanc
urbẽ reformauit ſaluti: quis a capti
uitate eruit: q̃s a cede defendit: lu
dus cyrcenſiũ: an cura ſcõꝝ: quoꝝ
utiq̃ȝ precibus diuine cenſure flexa
ſententia ẽ ut qui merebat irã ſerua
retur ad veniam. Tãgit obſecro dile
ctiſſimi cor veſtꝝ illa ſententia ſalua
toris: qui cum decem leproſos miſe
ricordie uirtute mũdaſſet: vnum tan
tũ dixit ex eis ad agẽdas grãſ reuer
tiſſe: ſignificans fideliter de ingratis
quod huic pietatis officio etiã ſi cor
poris aſſecuti ſunt ſanitatem: non ta
men ſine animi impietate defuerunt
Ne ergo iſta ingratoꝝ non etiã uob

dilectiſſimi poſſit aſcribi: reuertimi
ni ad dominũ: intelligentes mirabi
lia que in nobis dignatus ē operari:
liberationē noſtrā nō ſicut opinant̄
ſpũ: ſtellarꝫ effectibus ſed ineffabilis
oipotentis dei miſericordie deputā
tes: qui corda furētiũ barbarorꝫ mi
tigare dignatus ē: ad tāti vos benefi
cij memoriā toto fidei vigore cōferte
Grauis negligentia maiore ſatiſfa
ctione curanda ē. Ad emendationē
noſtrā vtamur lenitate parcentis ut
btūs Petrus ⁊ oēs ſci q nobis in
multis tribulationib⁹ affuerūt: ob
ſecrationes nr̄as ꝓ nobis apud mi
ſericordē deū iuuare dignet̄. Per
xp̄m dominū noſtrꝫ Amen.

In natiuitate ſcōrꝫ ſeptē fratrum
martyrꝫ machabeorꝫ ei⁹dē ſermo

Mariaſ dilectiſſimi domio dō
nr̄o q quāta ſit huiuſ diei ſolē
nitas etiā ſi ego taceā: ꝯuētus ueſter
oſtendit. Iā.n. ꝯſpiranti ſtudio ⁊ de
uoto aīo ꝯueniſtis ut feſtiuitati ma
gnificentiā: ⁊ ſi ſermo nō indicet: cō
gregatio tamē ipſa teſtet̄ ⁊ recte. Du
plex.n.cā leticie ē in qua ⁊ natalē ec
cleſie colimuſ ⁊ martyrꝫ paſſiōe gau
demus. nec immerito digne eccleſia
horꝫ exultat martyrio: quorꝫ ornat̄
exēplo. Cū ergo ſolēnitatis hodi
erne dilectiſſimi pleniſſime ſacre hi
ſtorie lectione didiciſtis: nec latere
vos potuit: quē in tāto rerꝫ geſtarꝫ
ordine excepitis gaudiū: cū glorio
ſam ſeptē martyrꝫ matrē exultanti ⁊
non tacito honoraretis affectu i ſin
gulis quidē filiis paſſam: ſed in om
nib⁹ coronatā. Subſecuta ē.n. felici
exitu quos inuicto p̄miſit hortatu: be
ata genitrix btā ꝓgenies memora bi
lis pcedentiū fortitudo. nā cū in illo
ordine moriū ⁊ in illa diſpōne pena
rū id ſeuiſſimi regis excogitaſſet im
pietas ut victoriā ſibi ⁊ de p̄mis pro
mitteret: quos ſine toſtrantie crucia
ret exemplo: ⁊ de poſtremis quos i
ſupplicio torqueret alieno: multipli
cate ſūt martyrꝫ palme: ⁊ dū ſinguli
in oibus vincūt p̄ter coronas ꝓpras
oēs acquſiuere ſeptenas. Sed hec ad
fructuoſam recolēda ſūt auriū volu
ptatē: inflat ſciā niſi edificet obedien
tia: grauāt audita niſi ſuſcipiant̄ imi
tanda. Nec.n. quia ceſſauit pſecutor
⁊ tortor: qa iam deo militāt p̄tātes:
de ſūt xp̄ianis q̄ ſupēt paſſiōes. Fili
inq̄t accedēſ ad ſuiture deitati i iuſti
cia ⁊ timore ⁊ p̄para aīam tuā ad tē
ptationē. Et apoſtolus dicit. Quicū
qꝫ in xp̄o pie volūt viuere: pſecutio
nē patiūt̄ pp iuſticiam. Qui ergo pu
tas quieu eſſe pſecutionē ⁊ nullū tibi
cum hoſtibus eſſe conflictū: intimuꝫ
cordis tui ſcrutare ſecretū: ⁊ oēs re
curſus anime tue diligēs explorator
ingredere: ⁊ uide ſi nulla te ipugnat
aduerſitas: ſi nullus tyrānus vult i
mentis tue arce dominari. Noli cū
auaritia pacem firmare: ⁊ iniquorū
queſtuū incremēta ꝯtēne. Superbie
ꝯcordiam nega. ⁊ magis time in glo
ria ſuſcipi. qꝫ in humilitate calcari.
Diſſociare ab ira nec dolorē inflam
met inuidie cupido vindicte. Renū
cia uoluptati: auertere ab īmundicia
pelle luxuriam: fuge iniquitatē: obni
tere falſitati: ⁊ cum uideris te multi
plicem habere pugnā: tu quoqꝫ imi
tator martyrꝫ numeroſam quere uic
toriā. Totiēs eni peccatis morimur
quotiens in nobis peccata moriūt̄
⁊ pciosa in conſpectu domini etiam
iſta mors ſanctorꝫ eius ubi hō occi
ditur mūdo: nō terminatiōe ſenſuū
ſed fine uitiorꝫ. Si ergo cariſſimi nō
ducitis cū infidelibus iugū: ſi pecca
tores eſſe deſiſtitis: ⁊ nullis carnaliū

cupiditatū temtatiōibus credidiſtis: ſo
lennē hanc diē celebratis: ⁊ nō ſolū
martyres ac martyꝝ matrē: ſed etiā
illius memoriā iuſto honore uene
ramini: q hoc die antiquā feſtiuitatē
huius loci cōſecratione geminauit.
Magnificus quidē ſtructor parie
tū ſed magnificētior edificator aīaꝝ
ultra cui ſui terminos opa pietatis
extēdēs: ut utilitatibus inſtitutionū
eius etiā in ipſo frueret̄ deuota ꝓ
ſteritas: ⁊ habitādo qđ ꝯdidit: ⁊ fa
ciendo quod docuit. Q̄ia ergo dile
ctiſſimi q̄ oculis cernitis: ⁊ mēte me
miniſtis ad ꝑfectū noſtre edificatio
nis aſſumite: ⁊ ita vnuſqſqꝫ veſtrꝫ ꝓ
parato a maiorib⁹ utat̄ habitaculo
ut in ſeipſo meminerit tēplū dei eſſe
fundatū: nihil ſtricture ime prauū: ni
hil ſupponat infirmū: ſed vn⁹ ex ele
ctis lapidib⁹ ꝯgruēdo p indiſſolubi
lē ꝯnexionē creſcat in dominici cor
poris vnitatē: auxiliāte dn̄o nr̄o ieſu
xp̄o qui cum pr̄e ⁊ ſpū ſcō viuit ⁊ re
gnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

In natiuitate ſancti Laurentij
martyris eiuſdem ſermo.

Cum oīuꝫ dilectiſſimi ſumma
uirtutū ⁊ totius plenitudo iu
ſticie de illo amore naſcat̄: quo de⁹
p̄ximuſqꝫ diligit̄. In nullis ꝑfecto
hic amor ſublimius excellere clari⁹
qꝫ fulgere. qꝫ i btiſſimis martyrib⁹
inuenit̄: qui domino nr̄o Jeſu xp̄o
ꝓ oībus hoībus mortuo tā ꝓping
ſunt imitatiōe charitatis qꝫ ſimilitu
dine paſſiōis. Quāuis. n. illi dilecti
oni qua domin⁹ nos redemit: nulla
cuiuſqꝫ benignitas poſſit equari:
qa aliud ē ꝓ iuſto mori hoīem ſua
neceſſitate moriturꝫ: aliud ꝓ ipiꝫs oc
cūbere a debito mortis alienū: mul
tū tamē vniuerſis hoībus etiā mar
tyres ꝯtulerūt: quoꝝ fortitudine ita
eius largitor uſus eſt dominus ut pe
nam mortis ⁊ atrocitatē crucis nul
lis ſuoꝝ uellet eſſe terribilē: ſꝫ multis fa
ceret imitabilē. Si ergo nullus bo
nus ſibi ſoli ē bonus: nec cuiuſqꝫ ſa
piētis ſibi tantū ſapientia ē amica: ⁊
hec uerarꝫ natura virtutū eſt ut mul
tos a tenebroſo abducat errore: q ea
rū clarus ē lumine. Ad erudiendū
dei populū: nulloꝝ eſt utilior forma
qꝫ martyꝝ. Sit eloquētia facilis ad
exhortādū: ſit ratio efficax ad ſuadē
dū. validiora tamē ſūt exēpla qꝫ uer
ba: ⁊ planius ē opere docere qꝫ uo
ce. In quo excellētiſſimo genere bea
tus martyr Laurētius cuius paſſio
nis dies hodiern⁹ illuſtris ē qꝫ glo
rioſa polleat dignitate. etiā ꝑſecuto
res ſeuiꝫ ſentire potuerunt: cū illa mi
rabilis animi fortitudo ꝺ chriſti ꝓn
cipaliter amore concepta non ſolū
ipſis non cederet: ſed etiam alios ex
emplo ſue tolerantie roboraret. Cū
furor gentilium poteſtatum in electi
ſſima quoque chriſti membra ſeui
ret ac precipue eos qui ordinis erāt
ſacerdotalis impeteret: in leuitā lau
rentium qui non ſolum miniſterio
ſacramentorum ſed ⁊ diſpenſatione
eccleſiaſtice ſubſtantie preeminebat
impius perſecutor efferbuit. Dupli
cem ſibi predam de vnius viri com
prehenſione promittens: quem ſi fe
ciſſet ſacre pecunie traditorem: face
ret etiam ſacre religionis exortem.
Armatur itaque gemina face homo
pecunie cupidus: ⁊ veritatis inimi
cus: auaritia: ut rapiat aurum: impi
etate: ut auferat chriſtum. Poſtulat
ſibi ab immaculato ſacrarij preſule
opes eccleſiaſticas: quibus auidiſſi
mus inhiabat inferri. cui leuita caſti
ſſimus ubi per eas repoſitas habe
ret oſtendens: numeroſiſſimos ſcōꝝ

pauperꝝ obtulit greges: in quoꝝ vi
ctu atqꝫ ueſtitu inamiſſibiles condi
derat facultates: que tanto integrius
erant ſalue quanto ſanctius proba
bantur expenſe. Fremit ergo predo
fruſtratus: ⁊ in odium religionis q̄
talem diuitiaꝝ uſum inſtituiſſet: ar
deſcens direptionem theſauri potio
ris aggreditur: ut apud quem nullā
denarioꝝ ſubſtantiā reppeiſſet: illō
depoſitum ei quo ſacratius erat di
ues auferret. Renūciāte chriſto lau
rentium iubet: ⁊ ſolidiſſimam illam
leuitici animi fortitudinem diris pa
rat urgere ſupplicijs. Quorum ubi
minora nil obtinent: vehementiora
ſuccedunt. Laceros artus ⁊ multa
uerberum ſectiōe conciſos ſubiecto
precipit igne torreri ut per cratem fer
ream que iam de feruore continuo
uim ex ſe haberet vrendi: conuerſo
rum alterna mutatione membrorū:
fieret cruciatus vehementior ⁊ pena
ꝑductior. Nihil obtines: nihil profi
cis ſeua crudelitas. Subtrahit᷑ tor
mētis tuis materia mortalis: ⁊ Lau
rentio in celos abeūte tu deficis: flā
mis tuis ſuperari charitatis chriſti
flamma non potuit: ⁊ ſegnior fuit ig
nis qui foris uſſit: q̄ꝫ qui intus accē
dit. Seruiſti perſecutor martyrij cuꝫ
ſeuiſti. auxiſti palmam: dum aggeras
penam. Nam quod non ad victoris
gloriam ingenium tuū repperit quā
do in honorem tranſierunt triūphi
etiam inſtrumenta ſupplicij. Gaude
amus igitur dilectiſſimi gaudio ſpi
ritali ⁊ d̄ feliciſſimo inclyti uiri fine
gloriemur in domino: qui eſt mirabi
lis in ſanctis ſuis: in quibus nobis
⁊ preſidium conſtituit ⁊ exemplum:
atqꝫ ita per vniuerſum mundū clari
ficauit gloriam ſuā: ut a ſolis ortu uſ
qꝫ ad occaſum leuiticoꝝ luminuꝫ co
ruſcante fulgore q̄ꝫ glorificata ē hie
roſolyma Stephano: taꝫ illuſtris fie
ret roma Laurentio: Cuius oratiōe
⁊ patrocinio adiuuari nos ſine ceſſa
tione confidimus: ut quia omnes ſi
cut apoſtolus ait. Quicunqꝫ volūt
in chriſto pie viuere perſecutionem
patiuntur: corroboremur ſpiritu ve
ritatis: ⁊ ad ſuperandas omnes tē
ptationes cōſtantis fidei perſeuerā
tia muniamur. Per dominum no
ſtrum Jeſum chriſtum filium tuum
Qui tecum viuit ⁊ regnat in vnitate
ſpiritus ſancti deus per omnia ſecu
la ſeculorum Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis ideſt
ſeptembris eiuſdem ſermo. i.

Obſeruantiā quidē veſtram di
lectiſſimi ita nouimus eſſe de
uotā: ut aīas veſtras non ſolū legitti
mis ſed etiā uolūtarijs ieiunijs exto
latis. Tamē adijciēda ē huic ſtudio
etiā nr̄e admonitionis exhortatio ut
ſi qui ſūt in hoc exercitio tardiores
in his ſaltē diebus cōmuni abſtinē
tie ſe obediēter adiūgant: in qb⁹ nos
oportet ſacratiſſimā conſuetudinem
attentius celebrare: ut per hūilitatē
ieiunū ꝯtra oēs hoſtes nr̄os diuū
mereamur auxiliū. Res .n. ē ꝑcipui
operis quā ⁊ ex auctoritate idicim⁹
⁊ ex charitate ſuadem⁹: ut paululuꝫ
edendi libertate cōpreſſa caſtigatiōi
corporis ⁊ pauperꝝ ſtudeam⁹ alimo
nie: quos qui reficit animā ſuam pa
ſcit: ⁊ tp̄ales epulas i delitias mutat
eternas. In locū igit᷑ maloꝝ cupidi
tatū ſanctoꝝ deſiderioꝝ incremēta
ſuccedāt. Ceſſet iniquitatis: ſed non ſit
ocioſa iuſticia: quē nullus patit᷑ op
primentū: ſentiat aliqs adiuuantem
Parꝝ eſt eniꝫ nō auferre aliena niſi

largitoris ꝛ ꝓpria: ſub oculis iuſticie iudicis ſumus: qui nouit quantam unicuique bene operanti dederit fa cultatē: nō vult copioſa eſſe munera ſuaqꝫ fratribus ſuis. ſic myſticoꝝ talētoꝝ mēſuras diſtribuit: ut creditum que liberaliter erogaſſet: augeret. q ſterili ter ſeruaſſꝫ: amitteret. et ideo dilecti ſſimi qa ſeptimi mēſis ieiunium nos celebrare cōuenit: ſancti tamē ueſtrā monemus: ut quarta ꝛ ſexta feria ie iunemus. Sabbato uero apud bea tū Petrū Apoſtolū uigilemꝰ cuius ſuffragātibus meritis ab omnibus tribulationibus mereamur abſolui Per chriſtuꝫ dominū noſtꝝ Amen

De eodem Sermo .ii.

Deus humani generis cōditor ꝛ redēptor q nos ad ꝓmiſſiōes uite eterne p ſemitas uult ambulare iuſticie de futura tentatōe que nobis i itinere uirtutū inſidioſis aduerſaretᷣ occurſibus: multis nos preſidijs di lectiſſimi i quibus laqueos diaboli obtereremus iſtruxit: inter que hoc famulis ſuis ſaluberrimum contulit ut ↄtra oēs iīmici dolos fortitudine ſe cōtinentie ꝛ opibus pietatis arma rent. Ille eni qui ab initio primis hoibus iterdicti cibi iſeruit appetitū ꝛ male credulis p illecebram edēdi oium cōcupiſcentiaꝝ uirus infudit eadē fraudes retractare nō deſinit: ꝛ i natura quā ſcit ſuis ſeminibus in citatā eſſe ꝛ corruptam: ſationis ſue germē inquirit: ut ad labefactanda ſtudia uirtutis: deſideriū voluptatis accendat: quoniā pena ipſius eſt ꝓ uectio xpiana. Nec poteſt eorū ani mos aliquo modo ledere: qui noue rūt auxiliante domino in ſua carne regnare. Rationabili ergo modera tione ſcōqꝫ ꝓpoſito freſnande ſunt re belles cupiditates. nec ſinendū ē ut caſtis ꝛ ſpiritalibus deſiderijs cor porales ↄcupiſcentie reluctentᷣ. Ag noſcat interior hō exterioris ſui ſe eē rectorē: ut mens diuino gubernata dominam terrenā ſubſtantiā in bo ne volūtatis cogat obſequiuꝫ. Nec eni deeſt nobis ad hunc ordinē ob ſeruādū miſericordiſſimi regis auxi liū: qui nos ſaluberrime obſeruan tie rōne informauit: pfiniens nobis per tempoꝝ recurſus quoſdam ieiu nioꝝ dies in quibus caſtigatiōe cor poꝝ virtus roborāretᷣ aioꝝ. Huius aūt remedii munus dilectiſſimi etiā in iſto qui ſeptimus ē: menſe depoſi tum eſt: quod nos ꝓmpta conuenit alacritate ſuſcipe. Ut pter abſtinen tiā qua quiſqꝫ ſe peculiariter atque ꝑuatim ſm modū ſue poſſibilitatis exercet. Hec que oībus ſimul indi citᷣ an noſius celebretᷣ: Nam in om ni agone certaminis xpiani utilitas continētie plurimū ualet: ita ut qdaꝫ ſeuiſſimoꝝ ſpūſ demonū qui ab ob ſeſſis corporibus nullis exorcizan tiū fugantᷣ impetus: ſola ieiunioruꝫ ꝛ pronū uirtute pullantᷣ: dicēte dño Hoc genus demoniorum non eyci tur niſi in ieiunio ꝛ orone. Grata er go eſt deo ꝛ terribilis diabolo ieiu nantis oratio. Nec latet quantū ac quirit ſue ſaluti que tantū pſtat alie ne. In hac ſane obſeruantia dilectiſ ſimi qꝫuis nos oēſ vnanimiter opor teat eſſe deuotos: ſi q tamen ſūt quo rum uolūtati aliq̄ obſiſtat iſirmitas laborē qui ſupra uires ē corporum redimant ipendiis facultatū. Mul tā. n. ſūt opera pietatis que ipaꝫ edē di neceſſitatē merito ampliore com mendēt ſi ieiunantiū purificationē ſtudio benignitatis acquirūt. Naꝫ cū hi qui nihil omittūt de humiliati one ieiunii ſub ſterili fatigatione de

ſudent: niſi de elemoſynarum qua poſ
ſunt erogatione ſanctificent: dignū ē
ut in alimoniā pauperum abundantior
ſit eorum largitio quorum ad abſtinēdū
minor eſt fortitudo. Quod ergo quis
in ſua ſibi infirmitate non denegat:
aliene inopie libenter impendat: et pro
priam neceſſitatē faciat ſibi cum indi
gente cōmunē: non culpatur infirmus
ieiuniū ſoluens: a quo cibus accipit
pauper eſuriens: nec eſcā ſumendo
polluitur: qui elemoſynā impartiēdo
mundatur: dicente domino. Date ele
moſynam: et ecce oīa munda ſūt vo
bis. In quo opere dilectiſſimi etiam
hi qui ab epularum delectatione ſe cō
tinent: fructus ſibi debent miſericor
die cōparare ut qui abūdantius ſe
minauerint: copioſius metant. Nō
enim vnicuique agricole ſuo ſeges iſta mē
titur: aut incertam ſpem habet operis cul
tura pietatis. Quicquid hoc mūdo
ſerentis manu ſpargitur: non eſtus vrit:
non torrens trahit: non grando pſter
nit. Incolumes ſemper ſunt pietatis
expenſe: nec ſolum integre manent:
ſed etiam modo augentur: et qualitate
mutantur. De terrenis celeſtia prode
unt: de paruis magna gignuntur: et
tpale damnū in pmiū tranſit eternū.
Quiſquis igitur diuitias amas: quiſ
quis multiplicari que poſſides: con
cupiſcis: in hec lucra accendere: in hec
rerum tuarum augmenta ſuſpira: de quibus
nihil fur arripit: nihil tinea corrūpit
nihil rubigo cōſumit. Noli deſpera
re de fenore: noli de accipiente diffi
dere. Quod vni horum feciſtis: mihi fe
ciſtis: quis dicat in lege: et apud quē
opes tuas collocas: perſpicatius fi
dei oculis ſecurus agnoſce: non du
bitet de receptione cui xps debitor ē
Non ſit anxia liberalitas: nec triſte
ieiuniū. Hilarē enim datorē diligit deus:
qui fidelis ē in verbis ſuis: et abun
dāter largita retribuit: qui benigne
largienda donauit. Per dominum
noſtrum Jeſum chriſtū filium tuū: qui
tecū viuit et regnat in vnitate ſpūs ſcī
deus per oīa ſecula ſeculorum Amen

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē ſermo tertius.

Ad exorādā dilectiſſimi miſeri
cordiā dei ad reuocandū ſtatū
felicitatis humane quantū valeāt re
ligioſa ieiunia eorum prophetarum predi
catione cognoſcimus: qui diuine iu
ſticie cōmonitionē quā frequenter
populus iſrael merito iniquitatis in
ciderat: non niſi ieiunio pteſtantur
poſſe placari. Unde et Johel prophe
ta admonet dicens: Hec dicit domi
nus deus vr̄: Cōuertimini ad me in
toto corde vr̄o in ieiunio fletu et plā
ctu: et ſcindite corda vr̄a et nō veſtimē
ta vr̄a: et conuertimini ad dominum
deum veſtrum quia miſericors eſt et pa
tiens et magnanimus et multū miſe
ricors. Et iterum. Sanctificate ieiuniū:
pdicate curationē: cōgregate plebē:
ſcīficate eccleſiā. Que cohortatio di
lectiſſimi nr̄is quoque ē amplectēda
tpibus: quia huius curationis reme
dia etiā a nobis ſunt neceſſario pdi
canda: ut in obſeruantia ſanctificationis
antique quod perdidit iudaica puari
catio acquirat xpiana deuotio. Diui
narum namque reuerentie ſanctionū in
ter quelibet ſpōtanee obſeruātie ſtu
dia habet ſemper priuilegiū ſuū ut ſacra
tius ſit quod publica lege celebratur quam
quod priuata inſtitutione dependet.
Exercitatio enim cōtinētie quā ſibi quiſ
que pro arbitrio indicit ad utilitatē
cuiuſdam pertinet portionis. Jeiuniū
vero quod vniuerſa eccleſia ſuſcipit

neminem a generali purificatione
ſeiungit: ⁊ tunc fit potentiſſimus dei
populus: quando in unitate ſancte
obed ētie omniū fidelium corda cō
ueniunt: ⁊ in caſtris militie chriſtiāe
ſimilis ex omni parte preparatio ⁊
eadem ē vbiqꝫ munitio: fremat licet
cruenti hoſtis peruigil furor: ⁊ late
broſas undique pretendat inſidias
neminē tamē capere: neminē poterit
vulnerare: ſi nullum inermen nullū
deſidē nullū inuenerit ab opere pie
tatis exortem Ad huius ergo inicte
pietatis potētiam dilectiſſimi ⁊ hoc
nos ſolenne ieiunium ſeptimi mēſis
īuitat: ut a curiſ ſecularibꝰ actibuſqꝫ
terrenis liberos ad dominum aīos
erigamꝰ. Et qa hāc intentionē ſēp ne
ceſſariam non oēs poſſumꝰ habere
perpetuā: ſepiuſqꝫ p humanā fragili
tatem a ſupernis ī terrena recidimꝰ
iſtis ſaltem diebꝰ qui nobis ad ſalu
berrima ſunt remedia preſtituti: mū
danis nos occupationibus ſubtra
hamus: ⁊ aliquid temporis quod
ꝓſit ad bona eterna: furemur. ī mul
tis enim ſicut ſcriptum eſt: offendimꝰ
oēs: ⁊ licet quottidiano deo munere
a diuerſis contaminationibus emū
demur iherent tamē īcautis animis
plerumque macule craſſiores: quas
oportet diligētiori cura ablui: ⁊ īpen
dio maiore deleri: pleniſſima autē ē
peccatorꝫ abolitio: quādo totiꝰ eccle
ſie una eſt orō: ⁊ una confeſſio. Si
enim duorū vel triū ſancto pioqꝫ cō
ſenſui omnia que popoſcerint: do
minus preſtanda promittit: quid ne
gabitur multorꝫ milium plebi vnaꝫ
obſeruantiam pariter exequēti ⁊ p
⁊ p vnū ſpiritū ꝯcorditer ſupplicāti.
Magnū ē in ꝯſpectuꝫ domini dile
ctiſſimi ualdeqꝫ ſpecioſū cū totus po
pulus xp̄i eiſdem inſtat officijs: ⁊ in
vtroqꝫ ſexu oēs gradus oēſqꝫ ordi
nes eodē coopantꝰ affectu. Cū in de
clinando malo ac faciēdo bono par
cunctorꝫ ⁊ vna ſnīa ē: cū in opibus
ſeruorꝫ glorificatꝰ deus ⁊ totiꝰ pieta
tis auctori in multarꝫ actione grāꝫ
benedicitꝰ Aluntur eſurientes: veſtiuntꝰ
nudi: viſitantꝰ infirmi. Et nemo qō
ſuū ē q̄rit: ſed qō alterius duꝫ ad re
leuādā miſeriā vnicuiqꝫ mēſura ſua
ſufficit. Et facile ē iuenire hilarē da
torē: ubi modū opis rō tpat faculta
tis. Per hanc aūt dei gratiā q̄ opatꝰ
oīa in oībus: cōmuniſ fideliū fructꝰ
⁊ cōmune fit meritū: quandoquidē
pōt ⁊ eorꝫ par eſſe aius: quorꝫ ipar ē
cenſus ⁊ cū alter de alterius letatur
largitate cui eq̄ri nō potuit impēdio
equatꝰ affectu. Nil in tali populo in
ornatū nihilqꝫ diuerſū ē: ubi ad vnū
pietatis vigorē oīa ſibi totius corpo
ris mēbra ꝯſentiūt: nec de ſua tenui
tate ꝯfunditꝰ: qui de aliorꝫ opulētia
gloriatꝰ. Deus. n vniuerſitatis ē excel
lentia portioni: ⁊ cū dei ſpiritu oēs
agimur: non ſolū illa nr̄a ſūt que ipi
gerimus: ſed etiā de qbus in aliorū
actione gaudemus. Amplectamur
igitꝰ beatā iſtaꝫ ſacratiſſime unitatis
ſoliditatē: ⁊ ſolēne ieiunium concor
dante ꝓpoſito beneuolūtatis inea
mus. Nihil a quoqꝫ arduum nihil
aſperꝫ queritꝰ: nec aliquid qō uires
noſtras excedat: indicitꝰ: ſiue in ab
ſtinentie caſtigatione ſiue in elemo
ſyne largitate. Sciūt ſinguli qd poſ
ſint quid ue nō poſſint. Ipſi modu
lū ſuū pendant: ipſi iuſta ⁊ rōnabili
taxatione ſe cenſeāt: ut ſacrificiū mi
ſericordie non cū triſticia offeratur
nec inter dāna numeretꝰ. Hoc pio ī
pendatur operi quod cor iuſtificet
quod conſcientiam lauet: quod de
niqꝫ ⁊ accipienti proſit ⁊ dāti. Felix

quidē ille eſt animus multumqꝫ mi
rabilis:qui facultatū defectionē be
nefaciendi amorē nō metuit: ⁊ datu
rum ſibi erogāda nō diffidit: a quo
cū erogatet accepit. Sed quia cum
magnanimitas iſta paucoꝝ ē plenū
etiā pietatis ē ut ſuoꝝ curā quiſque
nō deſerat:nos pfectioribus nō pre
iudicātes ea uos regula generaliter
exhortamur ut mandatū dei ſcōm
poſſibilitatis ure menſurā opēmini
Hilarē.n.beniuolentiā eſſe decet q̄
ſic ſuā tēperet largitatē:ut ō illa pau
perū refectio gaudeat: ⁊ domeſtica
ſufficientia nō laboret. Qui autē mi
niſtrat ſemē ſemināti ⁊ panē ad mā
ducandū pſtabit ⁊ multiplicabit ſe
men ueſtꝝ ⁊ incrementa frugū iuſti
cie ueſtre. Quarta igit̄ ⁊ ſexta feria
ieiunemus. Sabbato aūt apud bea
tiſſimū Petꝝ apoſtolū pariter uigi
lias celebremus:cuiuſ meritis ⁊ ora
tionibus cōfidimus nobis per oīa
miſericordiam dei noſtri eſſe pſtan
dā. Per dominū noſtꝝ Jeſum xp̄ꝫ
qui uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ
Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē
ſermo quartus.

Redicationē noſtrā dilectiſſi
mi familiaris nobis adiuuat
ꝯſuetudo: ⁊ ratio tpis cōmendat of
ficium ſacerdotis ne aut oneroſum
videat̄ aut arduū:quod ⁊ pceptum
exigit legis:⁊ deuotio tentaret volū
tatis:que cū in vnū gr̄a dei auxilian
te ꝯuenerint:nō lr̄a occidit: ſed ſpūs
viuificat. Ubi aūt ſpūs dei:ibi liber
tas:que legē non timore exequitur
ſed amore. Obedientia.n. mollit im
periū:nec dura ibi neceſſitate ſeruit̄
ubi diligit̄ quod iubet̄. Cum ergo
nos dilectiſſimi ad quedā que in ve
teri teſtamento inſtituta ſūt:cohorta
mur:non iudaice uos obſeruātie iu
go ſubdimuſ:nec ꝯſuetudinē carna
lis populi indicimus excellit ſup il
loꝝ ieiunia cōtinētia xpiana:⁊ ſi qd
nobis atqꝫ illis cōmune eſt in tem
poribus:non concordat i moribus.
Habeant illi nudipedalia ſua:⁊ in
triſtitia uultuum oſtendant ocioſa
ieiunia:nos i nullo ad habit⁹ noſtri
boneſtatem diſſimiles nec a iuſtis ⁊
neceſſariis operib⁹ abſtinēres edēdi
licētiaꝫ ſimplici parcitate cohibem⁹
ut in uſu ciboꝝ modus eligatur:nō
creatura damnetur: Quamuis enī
ūnicuiqꝫ ueſtrū liberū ſit uolūtariis
caſtigationibus proprium corpus
afficere:⁊ nunc moderati⁹ nunc uero
diſtrictius repugnantes ſpiritui car
nales cōcupiſcentias edomare: qui
buſdam tamē diebus ab omnibus
oportet pariter celebrari generale ie
iunium:⁊ tunc ē efficatior ſanctiorqꝫ
deuotio:quando in operib⁹ pietatiſ
totius eccleſie unus animus ⁊ unus
eſt ſenſus:publica enim preferenda
ſūt propriis:⁊ ibi itelligenda eſt pci
pua ratio utilitatis:ubi uigilat cura
cōmunis. Teneant igitur diligentiā
ſuam obſeruantie ſingulorū ⁊ cōtra
nequitie ſpiritalis inſidias implorato
diuine protectionis auxilio celeſtia
quiſqꝫ arma arripiat. Sed̄ eccleſia
ſticus miles etiā ſi ſpecialibus prelijſ
poſſit fortiter facere:tutius tamen ⁊
felicius dimicabit ſi contra hoſtem
palāꝫ i acie ſteterit:ubi non ſuis tātū
uirib⁹ certamen ineat:ſed ſub inuicti
regis imperio fraternis cōſociatus
agminibus bellū uniuerſale cōficiat
Minore diſcrimine plures cōfligūt
cuꝫ hoſte:q̄ꝫ ſinguli:nec facile patet
uulneri:quem oppoſito ſcuto fidei
non ſua tantum ſed etiam aliorum
fortitudo defendit. Ut ubi eſt una

omnium cauſa: ſit una uictoria. qa
igitur aduerſarius noſter inſidiari
nobis diuerſa temptationū arte no
deſinit: ⁊ hec: eſt uerſutiarum eius in
tentio: ut redemptos chriſti ſāguine
a mādatis dei poſſit abducere: omni
diligentia precauendum eſt: ut nullis
inimici iaculis uulneremur. Tela. n.
eius non ſūt aſpa corporis ſenſibus
ſed nimiū carni ut aīe noceant: blan
diunť. Trahūt oculos ad varias tē
tationes: ut de mūdi pulchritudine
aut concupiſcētie accendātur faces
aūt ſupſtitionū gignanť errores. In
ſidioſo. n. ſono ⁊ mollibus actibus
pulſať auditus: ut animi ſoliditas
illebroſa modulatione ſoluať: ⁊ in
taliū conſuetudine ſuauitatū icauta
⁊ parꝝ ſobria corda capianť. Sed
hos diaboli dolos inefficaces ⁊ ir
ritos faciūt diuine pſidia gr̄e ⁊ euāge
lice pcepta doctrine. Quoniā qui ac
perunt ſpiritū ſanctū ⁊ a quibus ti
mor domini nō de pene formidine.
ſed de dei charitate cōceptus ē: illeſo
fidei pede laqueos taliū conterūt ca
ptionū: ut creaturarꝝ oīum pulchritu
dine ad gloriā ⁊ laudē ſui vtanť au
ctoris: eūqꝫ diligāt ſuper oīa p quē
facta ſunt oīa: In huius admiratōe
dilectiſſimi oīum fideliū tendat affe
ctio: de hoc ſibi delectationes non
corruptibiles ſed eternales ſapiens
ꝯtinentia petat: ⁊ iſt amorē boni ſine
quo nullus eſt bonus incōtaminata
caſtitas inardeſcat. Ad hoc eniꝫ tra
dita ſunt exercitia xp̄iana: ut reſeca
ta oi illicita voluptate in ſcās ⁊ ſpiri
tales delitias eſtuemus: ⁊ cum nos
oporteat ſemp ſtudere virtutibus q
dam tamen dies ſunt ad caſtigatio
nē cōmunis obſeruātie ꝯſecrari. ut
aīa que terrenis adhuc deſideriis i
plicať: ⁊ curis ſeculi impediť ex iter
uallo ſaltē ad diuina reſpiret. Et quia
portio diui agri ē: dignos celeſtibus
horreis afferat fructus: ibi. n. ſpes ē
metendi ubi fuerit diligētia ſeminā
di. Hās dilectiſſimi ad pfectū ueſtrū
p tpis occaſione pſtrictus ieiunium
vobis ſeptimi menſis indicimus: in
quo nos non ſolū de ciborꝝ abſtinē
tia: ſed etiā de pietatis operibus cō
monemus: ut quod ueſtris uſib⁹ re
ligioſa parcitate ſubtrahitis i alimo
niā pauperꝝ ⁊ in cibos debiliū tranſ
feratis. Oībus quidē indigentibus
generali beniuolentia cōſulentes: ſꝫ
maxime eorꝝ memores qui ſunt de
membris corporis xp̄i: ⁊ nobis ca
tholice fidei vnitate copulanť. Pl⁹
enim debemus noſtris p conſortio
gr̄e qꝫ alienis pro cōmunione natu
re. Abundet ergo in nobis dilectiſſi
mi benignitas xp̄iana: ⁊ ſicut recur
rentia anni tpa deſideratiſ ut plena
ſint fructibus: ita ⁊ corda vr̄a paſcē
dis ſint fecunda pauperibus: quib⁹
vtiqꝫ potuit deus cuius ſunt oīa ne
ceſſariam conferre ſubſtantiā: ⁊ tales
eis tribuere facultates ut i nullo ue
ſtris largitionibus indigerent. ſed ⁊
illis ⁊ nobis multa uirtutū materia
defuiſſet: ſi nec illos ad patientie co
ronam inopia exerceret: nec uos ad
miſericordie gloriā copia puocaret.
Mirabiliter aūt puidentia diuina
diſpoſuit: ut eēnt in eccleſia ⁊ ſancti
paupes ⁊ diuites boni q inuicē ſibi
ex ipſa diuerſitate pdeſſent: cuꝫ ad
terrena ⁊ incorrupta pmia pmeren
da: deo gratias agerent accipientes
⁊ deo grās agerent largientes: quo
ſicut ſcriptū eſt ⁊ patientia pauperū
nō peribit in eternum: ⁊ hilarem da
torem diligit deus. Quarta igitur ⁊
ſexta feria ieiunem⁹. Sabbato ve
ro apud beatiſſimum Petrꝫ apl'm

uigilias celebremus: ſperanteſ nos
ita eius orationibus adiuuandos:
ut deus miſericordia ⁊ ieiunii noſtri
ſacrificio placatus exaudiat. Per
xp̄m dominū noſtꝛ Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē
ſermo quintus.

Sacratum dilectiſſimi in ſepti
mo menſe ieiuniū ad cōmuniſ
deuotionis exercitia p̄dicamus: ſidē
ter uos paternis cohortationibus i
citantes: ut quod fuit ante iudaicū
neſtra fuit obſeruātia xp̄ianū. Eſt.n.
oī tp̄e aptū ⁊ teſtamēto utriqꝫ conue
niens ut p caſtigationē mentis ⁊ cor
poris miſericordia diuina queratꝰ: qa
nihil ē efficacius ad exorandū deuꝫ
q̄ꝫ ut hō ipſe ſe iudicet ⁊ nunq̄ꝫ deſi
nat a venia poſtulāda qui ſe ſcit nū
q̄ꝫ eſſe ſine culpa. Habet.n. hoc in ſe
generaliter hūana natura nō a crea
tore inſitū ſed a p̄uaricatore ꝯtractū
⁊ in poſteros generali lege tranſfuſū
ut de corruptibili corpe ⁊ q̄ animaꝫ
corrūpere poſſit: oriatꝰ. Hac interior
hō ſi tamen iam in xp̄o regeneratꝰ
⁊ a vinculis captiuitatis ē erutus: aſ
ſiduos hꝫ cū carne conflictus: ⁊ duꝫ
cohibet concupiſcentē pariter repu
gnantē. In qua diſcordia non facile
obtinetꝰ tam p̄fecta victoria ut etiam
que ſūt abrūpenda: nō alligēt: ⁊ que
ſunt interficienda: non vulnerent q̄ꝫ
tumlibet ſapiēter ⁊ p̄uide iudex ani
mus ſuis exterioribꝰ p̄ſit. inter ipſaſ
tamen curas atq̄ꝫ menſuras regēde
carnis ⁊ a'ēde: nimis ei ſemp vicina
tentatio ē. Quis.n. ita ſe aut a volu
ptate corpis aut a dolore ſe iūgit ut
ad ipſam mentē nō ptineat quod ex
trinſecus aut blanditur aut cruciat.
Indiuiſū eſt gaudium: indiſcreta tri
ſticia: nihil in hoīe iracūdia non ac
cendit: nihil leticia nō reſoluit: nihil
egritudo non afficit. Et que illic de
clinatio pōt eſſe peccati ubi paſſio ē
⁊ regentis ⁊ ſubditi. Merito domi
nus p̄teſtatꝰ q̄ ſpūs quidē p̄mptuſ
eſt caro aūt infirma. Et ne uiqꝫ ad i
ertem deſidiā deſpatione ducamur:
que impoſſibilia ſūt hōi ex imbecil
litate p̄p̄a: poſſibilia ſpōdet uirtute
dīna. Anguſta.n. ⁊ arcta eſt uia que
ducit ad uitā: ⁊ nemo in ea greſſus
ferret: nemo ueſtigiū p̄moueret: niſi
difficiles aditus ipſe ſe xp̄s uiā faciē
do reſeraret: ut auctor itineriſ fiat po
ſſibilitas ābulantis: quia idē ⁊ intro
ducit ad laborē ⁊ p̄ducit ad requiē
In quo ergo nobis ſpes eſt eterne
uite: in eodem eſt forma patientie. Si
enim cōpatimur: ⁊ conregnabimꝰ:
quoniam ut apoſtolus ait. qui dicit
in Chriſto manere: debet ſicut ille
ambulauit. ⁊ ipſe ambulare: alioqui
falſe profeſſionis imagine utimur: ſi
cuius noīe gloriamur: eius inſtituta
non ſequimur: que utique nobis
onerosa non eſſent: ⁊ ab omnibus
periculis liberarent ſi nihil aliud q̄ꝫ
qđ amādū iubetꝰ: amaremus. Duo
nāqꝫ amores ſūt ex quibus omnes
prodeunt uolūtates: ita diuerſe qua
litatibus: ſicut diuidūtur auctoribꝰ
rationabilis eni aīus q ſine dilectiōe
eſſe nō poteſt: aut dei amator eſt aut
mūdi: i dilectione aūt mundi cuncta
ſūt noxia: ⁊ ideo eternis bonis inſe
parabiliter eſt herendū: tēporalibꝰ
uero tranſeunter utendū eſt: ut pere
grinantibus ⁊ ad patria redire p̄o
perantibꝰ. Quicqđ de p̄ſperitatibꝰ
mūdi huiꝰ occurrerit uiaticū ſit itine
ris non illecebra manſionis. Ideo
beatus apoſtolus p̄edicat: dicens
Tempus breue ē: ut qui hn̄t uxoreſ
tāq̄ꝫ nō habētes ſint: ⁊ q flent: tanq̄ꝫ
nō flentes: ⁊ q gaudent tanquāꝫ non

gaudentes:⁊ qui emũt tanq̈ nõ po
ſſidentes:⁊ qui utunť hoc mũdo tã
q̈ nõ utanť. Preterit figura mũdi
huius:ſed quod de ſpecie:de copia
de uarietate blandiť:nõ facile declia
tur niſi in illa viſibiliũ pulchritudie
creator potius q̈ creatura diligať.
Qui cũ dicit:Diliges dominũ deũ
tuũ ex toto corde tuó ⁊ ex tota mẽte
tua ⁊ ex tota uirtute tua:in nullo noſ
vult ab amoris ſui vinculis relaxari
⁊ cũ huic precepto ꝓximi quoq̈ co
pulat charitatẽ:imitationem nobis
ſue bonitatis indicit:ut quod diligit
diligamꝰ:⁊ quod opatur:opemur.
Quãuis.n.dei agricultura ſimus ⁊
dei edificatio:⁊ neq̈ q plantarit ali
qd:neq̈ qui rigat.ſed qui incremen
tũ dat deus:in oibus tamen exigit
nr̃i miniſterij ſeruitutẽ.⁊ nos diſpen
ſatores ſuoꝝ vult eſſe donoꝝ ut qui
fert dei imaginẽ dei faciat volũtatẽ.
Propter quod in orõne dominica
ſacratiſſime dicimus: Adueniat re
gnũ tuũ:fiat uolũtas tua ſicut i celo
⁊ in terra. Quibus uerbis qd poſtu
lamus aliud q̈ ut deus quẽ necdũ
ſibi ſubdidit:ſubdat:⁊ ſicut i celo an
gelos:ita ⁊ in terra hoies miniſtros
ſue faciat uolũtatis.hoc aũt petẽtes
amamus deũ ⁊ ꝓximũ:⁊ nõ diuerſa
i nobis:ſed una dilectio eſt:quãdo
⁊ ſeruũ ſeruire:⁊ dominum cupimꝰ
imperare. Hic igitur affectus dilec
tiſſimi quo amor terrenus excludiť
bonoꝝ operũ cõſuetudine roborať
qa neceſſe eſt ut bonis actibus con
ſciẽtia delectetur:⁊ libenter faciat qd
feciſſe ſe gaudeat. Aſſumitur igitur
ieiunium:multiplicatur largitio iu
ſtitia cuſtoditur:freqũẽtatur oratio
fitq̈ ut ſingulorum deſideriũ ſit unum
oium uotũ:nutrit patientiam labor
mãſuetudo extiguit irã:beniuolẽtia

calcat inuidiã:imũde cupiditates ſan
ctis deſiderijs enecanť:auaritia libe
ralitate depelliť:⁊ onera diuitiaruꝫ
fiũt inſtra uirtutũ. Sed quia inſidie
diabo i etiã inter talia ſtudia nõ q
eſcũt:rectiſſime in quibuſdã articuſ
tẽpoꝝ uigoris ẽ nr̃i reparatio inſti
tuta ut ubi de clementia celi ⁊ uber
tate agri põt mens p̃ſentiũ bonorũ
auida gloriari.⁊ i ampla horrea fru
ctibus cõgregatis aie ſue dicere: ha
bes multa bona:epulare: ibi quan
dã increpationẽ diue uociſ accipiat
audiatq̈ dicentem: Stulte hac no
cte repoſcam aiam tuã a te:que autẽ
p̃paraſti cuius erunt. Hec ſollicitiſſi
ma meditatio debet eſſe ſapientiſ:ut
quoniã breues dies iſtius vite ⁊ icer
ta ſunt ſpatia:nunq̈ ſit mors mortu
ro iprouiſa:nec inordinatũ incidat fi
nem qui ſe nouit eſſe mortalẽ.quod
ergo ⁊ ſanctificationi corpoꝝ ⁊ repa
rationi ꝓſit aiaꝝ: quarta ⁊ ſexta fe
ria ieiunemus. Sabbato aũt apud
beatiſſimũ Petꝝ apoſtolũ uigilias
celebremus eius orõnibus adiuuã
di ut ſcõꝝ deſiderioꝝ cõſequamur
effectũ:p xp̃m dominũ noſtꝝ amen

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdẽ
ſermo ſextus.

Euotionẽ fideliũ dilectiſſimi
nihil ẽ in quo prouidentia di
uina nõ adiuuet. Si quidẽ exercen
dis ad ſcimoniã mentibus atq̈ cor
poribus ipſa quoq̈ mũdi elemẽta
famulanť dũ dieꝝ ac menſiũ diſtin
cte uariata reuolutio quaſdã nobis
paginas apit preceptoꝝ ut quod ſa
cra admonent inſtituta hoc quodã
modo loquanť ⁊ tpa. Unde cum ſe
ptimũ mẽſem nobis ãni recurſus at
tulerit:non ignoto obſeruãtiã vr̃aꝫ
ad celebrandũ ſolẽne ieiuniũ ſpirita
liter incitari:quoniã expiendo didi

ciſtis quantū hec ꝑparatio ⁊ exterio
ra ⁊ interiora hoīuꝫ purificet ut cuꝫ
a licitis: abſtineat facilius illicitis re
ſiſtat. Cōtinentie aūt rō dilectiſſimi
nō in ſola caſtigatione corpoꝝ nec ī
diminutione tantū habet eſcaꝝ. ma
iora. n. uirtutis iſtius bona ad illam
aīe ptinent caſtitatē que nō ſolū car
nis ꝯcupiſcentias ꝯterit: ſed ⁊ mūda
ne ſapientie vana ꝯtēnit. dicēte apo
ſtolo. Uidete ne qs vos decipiat per
philoſophiā ⁊ inanē fallaciā ſecun
dū traditionē hoīuꝫ. Continendū er
go ē a cibis: ſed multo magis ab er
roribus: ieiunādū ut mens nulli car
nali dedita voluptati nullius ſit ca
ptiua mendacij: qa ſicut in preteritis
ita ⁊ in nr̄is diebus non deſunt ueri
tatis inimici: q intra catholicā eccle
ſiā mouere audeāt bella ciuilia ut in
ꝯſenſū ipioꝝ dogmatū ipitos quoſ
dā ducentes ſibi glorient accreſcere
quod a xp̄i corpe potuerint ſepare.
Quid. n. tā aduerſat ꝓphetis: tā re
pugnat euāgelijs: tā deniqꝫ eſt apo
ſtolicis rebelle doctrinis qꝫ in domi
no Jeſu xp̄o ex Maria uirgine ge
nito ⁊ ſempiterno pr̄i intpaliter coe
terno vnā ⁊ ſingularē ꝑdicare natu
rā. Quia ſi hoīs tantū intelligenda
ē: ubi ē q̄ ſaluat deitas: ſi tātūmodo
dei: ubi ē que ſaluat humanitas: Fi
des aūt catholica que oībus reſiſtit
erroribus etiā ſimul iſtas ipietates
refutat: dānans Neſtoriū diuina ab
hoīe diuidentē: deteſtans Euthycē
in diuinis humana vacuantē: quo
niā vere dei filius deus verus unita
tē ⁊ equalitatē habens cū pr̄e ⁊ ſpū
ſcō idē verus hō eſſe dignatus ē nec
ꝯceptu virginis matris ē ſeiunctus
a carne: nec partu: ſic humanitatē ſi
bi vniens ut deus incōmutabiliter
ꝑmaneret: ſic deitatē hoī īpartiens:

ut eā glorificatione nō ꝯſumeret ſꝫ
augeret. Qui. n. eſt factus forma ſer
ui: forma dei eſſe non deſtitit: nec al
ter cū altero ſed vnus in vtroqꝫ ē ut
ex quo uerbū caro factū ē: nullis diſ
penſationū varietatibus fides nr̄a
turbet: ſed ſiue in miraculis uirtutū
ſiue in ꝯtumelijs paſſionū ⁊ deuꝫ q
hō ē: ⁊ hoīem credimus eſſe q deus
eſt. Hanc ꝓfeſſionē dilectiſſimi toto
corde ꝓmetens ipia hereticoꝝ ꝯmē
ta reſpuite: ut ieiunia ⁊ elemoſyne ve
ſtre nullius erroris ꝯtagiōe polluāt.
Tūc. n. ⁊ ſacrificiū mūda ē oblatio et
miſericordie ſcā religio quādo hi q
iſta dependūt qd operent intelligunt
Nā dicente domino: Niſi māduca
ueritis carnē filij hoīs ⁊ biberitis
eius ſanguinē nō hēbitis uitā in vo
bis. ſic ſacre mēſe cōmunicare debe
tis ut nihil pꝛſus de ueritate corpis
xp̄i ⁊ ſanguinis ambigatis. Hoc. n.
ore ſumit: quod fide credit ⁊ fruſtra
ab illis amen reſpondet a qbus cō
tra id quod accipit diſputat: dicen
te aūt ꝓpheta: Beatus q intelligit
ſup egenū ⁊ pauperē. ille circa pau
peres ueſtimentoꝝ ⁊ ciboꝝ laudabi
lis diſtributor ē: q ſe xp̄m in indigē
tibus ⁊ ueſtire nouit ⁊ paſcere: quo
niā ut ipſe ait: Quādiu vni feciſtis ex
fratribus his meis: mihi feciſtis. ve
rus itaqꝫ deus ⁊ verus hō vnus eſt
xp̄s diues in ſuis: paup in noſtris:
dona accipiens: ⁊ dona diffundēs:
pīceps mortaliū: ⁊ viuificatio mor
tuoꝝ: ut in noīe Jeſu xp̄i oē genu fle
ctat celeſtium terreſtriū ⁊ infernoꝝ:
⁊ oīs lingua ꝯfiteat quia dominus
Jeſus xp̄s in gloria eſt dei patris vi
uens ⁊ regnans cū ſancto ſpiritu in
ſecula ſeculoꝝ Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē
ſermo. vij.

Apoſtolica inſtitutio dilectiſſi
mi que dominū Jeſū xp̄m ad
hoc veniſſe in hūc mundū nouerat:
ut legē nō ſolueret ſed ipleret ita ve
teris teſtamēti ſacr̄a diſtinxit ut que
dā ex eis ſicut erant ꝯdita euāgelice
eruditioni ꝓfutura decerpet: ⁊ que
dudū fuerāt ꝯſuetudinis iudaice fie
rent obſeruātie xp̄iane. Quāuis enī
varietates hoſtiaꝝ differentie bapti
ſmatū ⁊ ocia ſabbatoꝝ cum ipſa car
nis circūciſione ceſſauerit: manēt ta
men ex ipſis uoluminibꝰ ⁊ apud noſ
p̄cepta plurima moralia: ⁊ cū ide di
cat Diliges dominū deū tuū ex to
to corde tuo. ⁊ diliges ꝓximū tuum
ſicut teipſuȝ xp̄o domino dicēte. Co
gnouimus ꝙ in his duobꝰ mādatiſ
tota lex p̄endet ⁊ ꝓphete. Tantaqȝ
ē ſub huius gemine charitatis: edic
to utriuſqȝ copula teſtamenti: ut ſine
iſtaꝝ cōnexione uirtutū nec lex quē
q̄ȝ iueniatur iuſtificaſſe nec gr̄a. Jlle
quoqȝ ꝑtes legaliū mandatoꝝ ex q
bus quedā p̄cipiūť ut fiant: quedaȝ
interdicunť ut nō fiant antique auc
toritatis retinēt firmitatē. Nec ideo
eis euāgelica putanda ē aduerſa ꝑfe
ctio: qa ⁊ uirtutū ſtudia ad volunta
ria inciant augmēta ⁊ vltiones cri
minū penitentie remedijs relaxanť
dicit eni dominus. Niſi abūdauerit
iuſticia vr̄a pluſqȝ ſcribaꝝ ⁊ phariſe
oꝝ nō intrabitis i regnū celoꝝ: qūo
ergo abūdauit iuſticia niſi ſuperexal
tet miſericordia. Et qd tā equū quid
ueʼ tā dignū ē q̄ȝ ut creatura ad ima
ginē ⁊ ſimilitudinē dei cōdita ſuum
imiteť auctorē qui reparationē ſanc
tificationēqȝ credentiū in peccatorū
remiſſione cōſtituit: ut remota ſeueri
tatē vindicte oīqȝ ceſſante ſupplicio
reus inocentie redderet: ⁊ finis cri
minū fieret origo uirtutū. Quod igi
tur dilectiſſimi ex ueteris p̄dicatiōe
doctrine ad purificationeȝ aīaꝝ cor
poꝝqȝ nr̄oꝝ ieiuniū ſeptimi menſis
aſſūmimꝰ: nō legalibꝰ nos oneribꝰ
ſubijcimus: ſed vtilitatē ꝯtinētie que
xp̄i euāgelio ſeruit āplectimur. quia
in hoc pōt ſup ſcribas ⁊ phariſeos
xp̄iana abūdare iuſticia: nō euacuā
do legem ſed intelligentiā refutādo
carnalē. Nec .n. talia nr̄a debent eſſe
ieiunia qualia erāt illoꝝ: quibꝰ Eſa
ias ꝓpheta de ſpū ſcō in ſe loquente
dicebat. Neomenias vr̄as ⁊ ſabba
ta ⁊ diē magnū nō ſuſtineo: ieiuniū
⁊ ferias ⁊ dies feſtos ur̄os odit aīa
mea. Undē dominus ieiunandi for
mā diſcipulis tradens: Cū ieiunatis
nolite fieri ſicut hypocrite triſtes: ex
terminant eni facies ſuas ut appare
ant hōibus ieiunantes. Amen dico
vobis: receperunt mercedē ſuā: quā
mercedem: niſi laudis humane pro
pter cuius cupiditatem iuſticie ſpeci
es plerunqȝ pretenditur: ⁊ ubi nulla
eſt cura conſcientie: amatur falſitas
fame ut iniquitas que occultatiōe ar
guitur: mēdacij opinione leteť. Ra
tionale itaqȝ ſanctumqȝ ieiuniū nul
la laudis oſtentatiōiſqȝ potātia pol
luať: nec bonū ſuum quiſqȝ fideliū
de humanis uelit pendere iudicijs.
Diligenti deū ſufficit ei placere quē
diligit: quia nulla maior expetenda
eſt remuneratio q̄ȝ ipſa dilectio. Sic
enim charitas ex deo eſt ut deꝰ ipſe
ſit charitas. Quod utiqȝ pius ⁊ ca
ſtus ita gaudēt a ius iplere ut i nullo
extra illum cupiat delectari. Uerū
nāqȝ ē: qȏ dicit dominus Ubi theſau
rus tuus: ibi ⁊ cor tuum. Quis aūt
ē theſaurꝰ hoīs niſi quedā fructuū

eius ꝯgregatio: laboꝝq; collectio.
Quod.n.ſeminauerit qs: hoc ⁊ me
tet: ⁊ quale cuiuſq; opꝰ: talis ē ⁊ quę
ſtus: ⁊ ubi delectatio fruēdi ꝯſtituit̃
ibi cura cordis obſtringit̃. Sed cu;
multa ſint genera diuitiaꝝ: diſſimi
leſq; materie gaudioꝝ theſaurꝰ cui
q; ē ſue cupiditatis affectꝰ: qui ſi de
appetitu ē terrenoꝝ nō beatos facit
ſui pticipatiōe ſed miſeros. hi uero
q ea que ſurſū ſūt ſapiūt: nō que ſup
ter rā: nec pitturus intēri ſūt: ſed eter
nis in illo habent incorruptibiles re
cōditas facultates: de quo dicit pro
pheta. Theſaurus ⁊ ſalus uīa adue
nit ſapientia ⁊ diſciplina ⁊ pietas a
domino: hi ſūt theſauri iuſticie per
quos auxiliante dei gr̃a etiā terrēa
bona in celeſtia trāſferunt̃: dū mul
ti diuitijs aut iuſte ſibi relictis aut ali
ter acquiſitis ad inſtrm̄ pietatis utū
tur. Cūq; ad ſuſtentatiōnē pauperū
que poſſunt exūberare diſtribuunt:
cōgregant ſibi inamiſſibiles faculta
tes ut quid abdiderint in elemoſy
nis: nullis poſſit ſubiacere diſpēdijs
⁊ digne ibi habent coꝛ ubi habent
theſauꝝ ſuū: qa tales diuitias ſuas
dignū ⁊ beatiſſimū ē exercere ut cre
ſcant: ⁊ nō timere ne peant. Opātes
igit̃ dilectiſſimi quod bonū ē ad oēſ
maxime autem ad domeſticos fidei
ſeptimū menſem ab initio myſticu;
ꝓpter ſeptiformem ſpūm ⁊ ipſu; ſui
ordinis numero ꝯſecratū ꝯtinentie
fructibus deputantes. Quarta ⁊ ſe
xta feria ieiunemus. Sabbato autē
apud beatū Petꝝ uigilias celebre
mus: cuius nobis oꝛones ſuffraga
buntur ⁊ merita ut quātūcūq; fide
libus tribuit̃ bonum uelle tantū do
net̃ ⁊ poſſe: Per dominū noſtꝝ Je
ſu xp̄m filiū tuū: Qui tecū uiuit ⁊ re
gnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē
ſermo octauus.

Omnis dilectiſſimi diuoꝝ eru
ditio pceptoꝝ hoc maxīe agit
apud corda credētiū: ut amoꝛ prauꝰ
recto amoꝛe ſupet̃. ⁊ delectatiōne iu
ſticie peccandi cupiditas deſtruat̃:
dicente ſcriptura: Poſt ꝯcupiſcenti
as tuas nō eas: ⁊ a uolūtate tua ma
la auertere. Cū aūt inanimis homi
num multe bone ꝯcupiſcentie ſint: ⁊
laudabiles uolūtates: qd ē quod iu
bet̃: ut nr̃is nō ꝯſentiamus affectibꝰ
niſi ꝙ ab illa ꝯcupiſcētia ꝓhibemur
⁊ ab illa uolūtate reuocamur: cuius
oꝛtus ex nobis ē ⁊ ideo mala ꝓnun
ciat̃: qa nr̃a eſſe ꝯuincit̃. Ad diſtin
ctiones igit̃ ꝯcupiſcentiaꝝ que ſunt
ex deo: bene hōi dictū ē. Poſt cōcu
piſcentias tuas non eas ut quas co
gnouerit ꝓpās ſciat eſſe uitandas.
Merito ergo dominus noluit i oꝛō
ne quā tradidit nos ad eū dicere: Fi
at uolūtas nr̃a: ſed fiat uolūtas tua:
nō illa quā caro icitat: ſed quā ſpūs
ſcūs inſpirat. Unde aūt hoc deſide
riū ꝯceptū ſit cui ſemp debeat repu
gnari nō difficulter intelligūt q ſe fi
lios Ade eē nouerūt: ⁊ peccante hu
mani generis patre nō dubitat i ꝓ
pagine uitiatum eſſe quod eſt in ra
dice corruptum. Quāuis aūt p grāz
domini noſtri Jeſu xp̄i in nouā cre
aturā tranſierimus ex ueteri: ⁊ ima
gine; terreni hominis homo celeſtiſ
exuerit: donec tamen coꝛpus moꝛta
le geſtamus: neceſſe eſt ut contra car
nis deſideria dimicemus. Bonū ē
enim anime deo ſubdite timere ne
cadat: ⁊ habere quod uincat: quoni
am uirtꝰ i infirmitate pficit̃: ⁊ quod
nos exercet continentia: hoc perdu
cit ad gloꝛiam: Abſtinendum eſt ita
q; dilectiſſimi ab his q̄ nobis noxie

blandiūtūr: ⁊ lex peccati que ē in mēbris noſtris dei lege ſuperanda ē ut licet per oēs ſenſus corporis multe inſidientur illecebre: animus tamen cui ſūmū bonū ⁊ uerꝫ gaudiū deus eſt: inter caſtas ſpiritaleſqꝫ delitias i ſapientie latitudine ⁊ in ueritatis luce uerſetur. Si enim ſeipſum ſibi rōnalis hō compararet: oēſqꝫ ſuorꝫ actuum qualitates uera inſpectiōe diiudicet nunquid in intimis ſue conſcientie hoc delectationis inueniet de iniquitate cōmiſſa quod de equitate ſeruata. Aut tantū ei iucūditatis carnalis uoluptas quantū ſpiritalis pariet appetitus. Nihil prorſus de uirtutū ſplendore attingit: nihil de ſua uitate pietatis guſtat: qui magis uult ſordeſcere in his que imunda ſūt: qꝫ in his ſplendere que ſancta ſūt. Nō ſinit ratio ut in cordibus non uſqꝫ q̄ qꝫ captiuis ita placeat ſatiata ira ut remiſſa vindicta aut tantuꝫ generēt gaudiū mala queſita de alieno: quā tum bona expenſa de proprio. Felicior ſemper eſt parca temperātia: q̄ꝫ profuſa luxuria: maiorqꝫ eſt lux hominibus humilibus q̄ꝫ ſuperbis: ⁊ ſublimior mens que inter ꝓhibita atqꝫ permiſſa certius habet ſperare celeſtia q̄ꝫ amare terrena. Ut auteꝫ in hoc prouectu animus religioſus excellat ⁊ ius ſue dominationis obtineat: ſubigendo corpori caſtigatio eſt adhibēda ieiunij. Quod licet generali nomine ad omnem continentiam pertinere uideatur ꝓprie tamē ad edendi diminutioneꝫ refertur ut proſit nunc uoluntate non ſumere: quod ab initio contra uetituꝫ nocuit uſurpaſſe: ut ſicut illic concupiſcentia uulneri ita hic abſtinentia ſit ſaluti. Cui medicine dilectiſſimi cuꝫ omne tempus ſit congruum: hoc tamē habemus aptiſſimum quod apoſtolicis ⁊ legalibus inſtitutis uidemus electum: ut ſicut in alijs anni dieb⁹ ita in menſe ſeptimo ſpiritalib⁹ nos purificationibus emundemus. Cōuenientibus autem in unum propoſitum tribus ſtudijs oratiōe ſcilicet ⁊ elemoſyna atqꝫ ieiunio preſtabit̄ nobis a miſericorde deo ⁊ cohibitio cupiditatū ⁊ exauditio p̄cum ⁊ remiſſio peccatorꝫ. Per dominū noſtrū Jeſum chriſtum: Qui uiuit ⁊ regnat in ſecula ſeculorꝫ Amen.

De ieiunio ſeptimi menſis eiuſdē ſermo. ix.

Cio quidem dilectiſſimi plurimos ueſtrꝫ in his que ad obſeruantiā xpiane fidei pertinent eſſe deuotos ut noſtris cohortationib⁹ nō indigeant admoneri. Quod enim dudum ⁊ traditio decreuit: ⁊ cōſuetudo firmauit: nec eruditio ignorat nec pietas pretermittit. Sed quia ſacerdotalis officij eſt erga omnes eccleſie filios curam habere communem: ad id quod ⁊ rudibus proſit ⁊ doctis: quos ſimul diligimus pariter incitamus: ut ieiunium quod nobis ſeptimi menſis recurſus indicit fide alacri per caſtigationem animi ⁊ corporis celebremus. Quāuis enī diminutio cibi carnem ꝓprie uideatur afficere: nihil tamē corporeis ſenſibus uel cōceditur uel negat̄ quod non ſicut ad ſeruientem ita pertineat ad iubentem. Cū itaqꝫ unuſquiſque homo duplicem in ſe legē hēat continentie: nihilqꝫ actionū noſtrarum ad ſolum corpus: multa aūt ad ſolū referenda ſint aiūm: prudenter debemus aduertere q̄ꝫ indecenſ q̄ꝫqꝫ iniuſtū ſit ſi quod a ſuperiore indicit̄ ab īferiore negligatur. Ut aūt mens

rationalis ſalubriter exteriora caſti
get: debet etiā ꝓpa exercere ieiunia
qa nō ſolū carnis deſiderijs ſed etiā
animi cupiditatibus ꝯuēit repugna
re: dicente ſcriptura. Poſt ꝯcupiſcē
tias tuas non eas: ⁊ a volūtate tua
mala auertere. Ieiunans ergo ab ijſ
q̄ caro appetit ieiunet: ⁊ ab ijs q̄ ma
le interior ſubſtātia ꝯcupiſcit. Peſſi
mus.n. aīe ē cibus velle qđ nō licet:
⁊ noxia cordis delectatio ē que aut
turpi lucro paſcit: aut ſupbia extol
lit aut adulatiōe letat. Quāuis eni
his affectibus motus quoq; corpo
ris ſeruiāt: ad originē tamē ſuā cun
cta reſpiciūt ⁊ ibi cenſet q̄litas actio
nis ubi īuenit initiū volūtatis: quā
reuocare a prauiſ deſiderijſ optimū
maximūq; ieiuniū ē: qa tūc ē ꝯdēdi
abſtinētia fructuoſa: quando exteri
or parcitas a tēpantia interiore ꝓcedit
Celebraturi igit dilectiſſimi veruȝ ⁊
ſpiritale ieiuniū qđ ⁊ corpus ⁊ aīuȝ
ſui puritate ſcilicet: cordis nr̄i ſecreta
rimemur: ⁊ qbus rebus aut ꝯtriſtēt
aut gaudeant iuſto diſcutiam⁹ exa
mine. Ac ſi qs vane glorie ſi qua ra
dix auaritie ſi qđ ineſt virus īuidie:
nihil taliū aīa ſumat eſcaꝝ: ſed vir
tutū intēta delitijs celeſtes epulas
terrene p̄ferat voluptati. Agnoſcat
hō ſui generis dignitatē: factūq; ſe
ad imagineȝ ⁊ ſimilitudinem ſui cre
atoris intelligat: nec ita de miſerijs
quas p peccatum illud maximuȝ ⁊
cōmune incidit expaueſcat: ut nō ſe
ad miſericordiā ſui auctoris attollat
ipſe.n. dicit. Sic eſtote quoniaȝ ego
ſanctus ſū: hoc ē me diligite: ⁊ ab iiſ
que mihi diſplicēt abſtīete facite qđ
amo: amate quod facio. Et cū videt
difficile eſſe qđ iubeo: ad iubentē re
currite ut vnde dat p̄ceptū: p̄ſtet au
xiliū. Nō negabo opē: qui tribui vo
luntatem: ieiunate ab aduerſis: ab
ſtinete a contrariis: Ego ſum cibus
veſter ⁊ potus. nemo ea que mea ſūt
efficaciter concupiſcit. Qui enim ad
me tendit: ex mei participatione me
querit. His dilectiſſimi cohortatiōi
bus quibus noſ ad bona incommu
tabilia ⁊ ad gaudia inuitat eterna:
plene ſunt omnes diuinarum pagi
ne litterarum: ⁊ ad hoc nobiſcū agit
teſtamenti vtriuſq; doctrina: ut ihe
reamus veris: ⁊ contineamus a va
nis. Non enim comprehendi poteſt
quod promittitur: niſi cuſtoditum fu
erit quod iubetur. Quid iuſtius q̄ȝ
ut homo cuius fert imagineȝ faciat
voluntatem: ⁊ per abſtinentiam cibi
ieiunet a lege peccati. Ideo eni ipſa
continentie obſeruantia quattuor ē
aſſignata temporibus: ut in ipſuȝ to
tius anni redeunte decurſu cognoſ
ceremus nos indeſinenter purifica
tionibus indigere: ſemperque eſſe ni
tendum duȝ huius vite uarietate ia
ctamur ut peccatū quod fragilitate
carnis ⁊ cupiditatum pollutione cō
trabitur: ieiuniis atq; elemoſynis de
leatur. Eſuriamus paululū dilectiſ
ſimi: ⁊ aliquātulū quod iuuādis po
ſſit prodeſſe pauperibus noſtre con
ſuetudini ſubtrahamus: delectetur
conſcientia benignoꝝ fructib⁹ largi
tatis: ⁊ gaudia tribuens quo es leti
ficanduſ accipies. Dilectio proximi
dilectio dei eſt: qui plenitudinem le
gis ⁊ ꝓphetarū in hac gemine cha
ritatis vnitate cōſtituit: ut nemo am
bigeret: deo ſe offerre quod homi
ni cōtuliſſet: dicēte domino: ſaluato
rem cum de alendis iuuādiſq; pau
peribus loqueret. Quod vni coꝝ fe
ciſtis: mihi feciſtis. Quarta igit ⁊ ſe
xta feria ieiunem⁹. Sabbato vero
āt apud beatū Petꝝ apl'm uigiliaſ

celebremus: cuius nos meritis ⁊ ora
tionibus credimus adiuuãdos: ut
miſericordi deo ieiunio noſtro ⁊ de
uotione placeamus. Per dominuȝ
noſtꝝ Jeſū xp̄m: qui viuit ⁊ regnat
in ſecula ſeculorū Amen.

In feſto omnium ſanctoꝝ lectio
ſancti euangelij ſecūdū Mathēū

In illo tp̄e: Uidens Jeſus tur
bas: aſcendit in montē. Et cuȝ
ſediſſet: acceſſerūt ad eū diſcipuli ei⁹
Et reliqua.

Homelia beati Leonis pape ei⁹
de ii lectionis.

Predicãte dilectiſſimi domino
nr̄o Jeſu xp̄o euangeliū regni
⁊ diuerſos per totã Galileã curãte
languores in oēm ſe Syriã uirtutū
eius fama diffuderat: ⁊ multe ex vni
uerſa iudea turbe ad celeſtē medicū
ↄfluebant. Quia.n. tarda ē humane
ignorantie fides ad credēda que nō
videt: ⁊ ad ſpãda que neſcit: oporte
bat diuina eruditione firmandos cor
poreis beneficijs ⁊ viſibilibus mira
culis incitari: ut cuius tã benignam
experiebãt potentiã: non ambigerēt
ſalutarē eſſe doctrinã. Ut ergo exte
riores medelas dominus ad reme
dia interiora transferret: ⁊ poſt ſani
tates corporꝝ curationes opera
ret aiaꝝ. Segregatus a circūſtan
tibus turbis ſeceſſum vicini montis
aſcendit: aduocatis apoſtolis quos
ſublimioribus iſtitutis ab edito my
ſtice ſedis imbueret: ex ipſa loci atqȝ
operis qualitate ſignificãs ſe eſſe q
Moyſen quondã ſuo dignatus fu
iſſet alloquio: illic quidē terribiliore
iuſticia: hic aūt ſacratiore clementia
ut impleret quod fuerat ꝓpheta Hie
remia dicēte promiſſū. Ecce dies ve
niūt dicit dominus ⁊ ↄſumabo ſup
domū iſrael ⁊ ſuper domū Juda te

ſtamentū nouū. Poſt illos dies di
cit dominus dabo leges meas: i ſen
ſu ipſoꝝ ſcribã eas. Qui ergo locut⁹
fuerat Moyſi: locut⁹ ē ⁊ apoſtolis
⁊ in cordibus diſcipuloꝝ velox ſcri
bentis uerbi manus noui teſtamēti
decreta ↄdebat: nulla ut quondã cir
cūfuſa nubiū craſſitudine: neqȝ per
terribiles ſonos atqȝ fulgores popu
lo ab acceſſu mōtis abſterrito: ſȝ pa
tente ad aures circūſtantiū tranqlli
tate colloquij: ut ꝑ grē lenitatē remo
ueret legis aſꝑitas: ⁊ ſpūs adoptio
nis auferret formidinem ſeruitutis.
Qualis igit̃ doctrina ſit xp̄i: ſacre
ipſius ſnīe ꝓteſtantur: ut qui ad eter
nã beatitudinē ꝑuenire deſiderant
gradus feliciſſime aſcenſiōis agno
ſcant. Beati inqt pauperes ſpū: qm̄
ipſoꝝ ē regnū celoꝝ. De quib⁹ pau
peribus ueritas loqueret̃ forte eēt
ambiguuȝ ſi dicens beati pauperes
nihil adderet de intelligenda paupe
rum qualitate ⁊ ſufficere uideret ad
promerendum regnum celoꝝ ea ſo
la inopia quã multi ſub graui ⁊ du
ra neceſſitate patiuntur. Sed cuȝ di
cit Beati pauperes ſpiritu: oſtendit
eis regnū celoꝝ tribuēdū: quos hu
militas cōmendat animoꝝ: magis
qȝ indigentia facultatū. Dubitari
aūt non poteſt ꝙ humilitatis iſtius
bonū facilius pauperes qȝ diuites
aſſequantur: dum in illis in tenuita
te amica eſt manſuetudo: ⁊ iſtis in
diuitijs familiaris elatio. Uerūtamē
⁊ in pleriſqȝ diuitibus inuenitur hic
animus qui abundantia ſua nō ad
tumorē ſuperbie ſed ad opera beni
gnitatis utatur: ⁊ qȝ pro lucris ma
ximis numeret: quod ad releuandã
miſeriam alieni laboris impenderit
Omni generi atque ordini homi
num datur in hac uirtute conſortiū:

qui ꝑoſſint ꝓpoſito eſſe pares ⁊ ipa
res cenſu. Nec intereſt ꝙ̃ tũ ſint in fa
cultate terrena diſſimiles q̃ in ſpiri
talibus bonis iueniunt̃ inequales.
Beata igit̃ illa paupꝑtas que rerũ
tpaliũ amore non capit̃: nec mundi
opibus augeri appetit: ſed celeſtib⁹
bonis diteſcere cõcupiſcit. Hui⁹ no
bis magnanime paupꝑtatis exẽplũ
ꝑmi poſt dominũ apoſtoli ꝓbuerũt
quia oĩa ſine differentia relinquẽteſ
ad uocẽ celeſtis magiſtri a captura
piſciũ in piſcatores hoĩum alacri cõ
uerſione mutati ſũt: ⁊ multos ſui ſi
miles fidei ſue imitatione fecerũt qñ
illis ꝑmitijs eccleſie unũ cor oĩum ⁊
aĩa una erat credentiũ: q uniuerſis
ſuis rebus poſſeſſionibuſqꝫ diſtra
ctis per deuotiſſimã paupꝑtatẽ bõis
ditabant̃ eternis: ⁊ ex apoſtolica ꝑ
dicatione gaudebãt nihil habere d̃
mũdo: ⁊ oĩa poſſidere cũ xp̃o. Hinc
beatus Petrus apl̃s cũ aſcendens
in templũ a Claudo elemoſynã ꝑo
ſceretur. Argentũ inquit ⁊ auꝝ non
eſt mecũ: qđ aũt habeo: hoc tibi do.
In noĩe Jeſu xp̃i Nazareni ſurge: ⁊
ambula. Quid hac humilitate ſubli
mius: qđ hac paupꝑtate locupletius:
non hꝫ ꝓſidia pecunie ſed hꝫ dona
nature: que debilem edidit mater ex
utero: ſanũ fecit Petrus ex uerbo ⁊
qui imaginẽ ceſaris in nũmo nõ de
dit imaginẽ xp̃i in hoĩe reformauit.
Huius aũt theſauri opibus nõ ſolũ
ille adiutus ẽ: cui greſſus ẽ reditus
ſed etiã quinqꝫ milia viroꝝ qui tũc ad
exhortationẽ apoſtoli eiuſdẽ curati
onis miraculum crediderũt. Et ille
paup q nõ hẽbat qđ petenti daret:
tantã dedit diuine gratie largitatẽ: ut
qñeadmodũ vnũ hoĩem redintegra
rat in pedibus: ſic tot milia credẽtiũ
ſanaret i cordib⁹. faceretqꝫ i xp̃o ala

cres: quos in iudaic⁹ ꝑfidia iuẽerat
claudicãtes: poſt ꝑdicationẽ hui⁹ fe
liciſſime paupꝑtatis addidit domin⁹
dicens: Bt̃i q lugẽt: quoniã ipſi cõ
ſolabuntur. Luctus hic dilectiſſimi
cui conſolatio eterna ꝓmittit̃: nõ eſt
cũ mũdi huius affectione cõmunis.
Nec beatũ quenqꝫ faciũt iſta lamen
ta: que totius humãi generis deplo
ratione fũdunt̃. Alia ratio eſt ſcõꝝ
gemitũ alia beataꝝ cauſa lachryma
rũ. Religioſa triſticia aut alienũ pec
catum: alia beatarum cauſa lachry
maꝝ. Religioſa triſticia aut alienũ
peccatũ luget aut ꝓpriũ. nec de hoc
quod diuina iuſticia agitur: ſed deo
meret qđ hũana iniqtate cõmittitur
ubi magis plãgendus ẽ faciẽs mali
gna ꝙ̃ patienſ: qꝛ iiuſtũ malitia ſua
mergit ad penã: iuſta aũt tolerãtia
ducit ad gloriã. Deinde ait domin⁹
Beati miteſ. quoniã ipſi hereditate
poſſidebũt terrã. Mitibuſ atqꝫ miã
ſuetis humilibus ac modeſtis ⁊ ad
oĩuꝫ iniuriaꝝ tolerantiã preparatis
poſſidẽda terra ꝓmittit̃. Nec parua
ẽ eſtimãda hec: aut uilis hereditas
tanqꝫ a celeſti habitatione diſcreta
ſit: cũ regnũ celoꝝ nõ alij intelligan
tur itrare. Terra aũt ꝓmiſſa mitib⁹
⁊ in poſſeſſionẽ dãda manſuetis ca
ro ſcõꝝ ẽ que ob hũilitatis meritũ
felici reſurrectiõe mutabit̃: ⁊ imorta
litatis gloria veſtiet̃: in nullo iã ſpũi
futura ꝯtraria: ⁊ cũ uolũtate animi
perfecte unitatis habitura ꝯſenſum
Tunc eni exterior homo interioris
hoĩs erit quieta ⁊ intemerata poſſeſ
ſio tũc menſ videndo deo intẽta nul
lis corporee infirmitatis impediet̃
obſtaculis: nec iam dici neceſſe erit:
corpus quod corrũpit̃ aggrauat ani
mam: ⁊ terrena inhabitatio deꝑmit
ſenſum multa cogitantẽ. Quoniam

habitatori ſuo nõ reluctabit᷑. terra:
nec imoderatũ aliquid ↄtra iperiuꝫ
ſui rectoris audebit. Poſſidebũt. n
illã mites pace perpetua: ⁊ nihil vn
q̃ꝫ de eoꝝ iure minuet᷑. Cũ corrupti
bile hoc induerit in corruptionem ⁊
mortale hoc induerit imortalitatem
ut periculũ vertat᷑ in p̄miũ: ⁊ qđ fu
it oneri: ſit honori. poſt hec addidit
dñs ⁊ dicit. Beati q eſuriũt ⁊ ſitiũt
iuſticiã quoniã ipſi ſaturabũt᷑. nihil
hec eſuritio corpoꝝ: nihil expetit ſi
tis iſta terrenũ: ſed iuſticie bono deſi
derat ſaturari: ⁊ in oiuꝫ oculoꝝ itro
ducta ſecretũ ipſo domino optat im
pleri. Felix mẽs q̃ hũc cupiſcit cibũ
⁊ ad talẽ eſtuat potũ: quẽ vtiqꝫ non
expeteret ſi nil de eius ſuauitate gu
ſtaret. Audiens aũt dicẽtẽ ſibi ꝓphe
ticũ ſpiritũ: Guſtate ⁊ videte quoni
am ſuauis ẽ dominus: accepit quan
dã ſup̄ne dulcedinis potionem ⁊ in
amorẽ ſup̄ne uoluptatis exarſit: ut
ſp̄etis oibus tp̄alibus ad edendũ
bibendũqꝫ iuſticiã toto accenderet᷑
affectu: ⁊ illius p̄mi mãdati app̄hen
derẽt ueritatẽ dicẽtis: Diliges domi
nũ deũ tuũ ex toto corde tuo ⁊ ex to
ta mẽte tua ⁊ ex tota uirtute tua quo
niã nihil ẽ aliđ diligere deũ q̃ꝫ ama
re iuſticiã. Deniqꝫ ſicut illi dilectioni
dei ꝓximi cura ſubiũgit᷑: ita ⁊ hic de
ſiderio iuſticie uirt⁹ miſericordie co
pulat᷑ ⁊ dr̃: Bt̃i miſericordes: quo
niã ipſoꝝ miſerebit᷑ deus. Agnoſce
xp̄iane tue ſapiẽtie dignitatẽ: ⁊ q̃liuꝫ
diſciplinaꝝ artib⁹ ad q̃ premia uoce
ris intellige. Miſericordẽ te miſeri
cordia: iuſtũ vult te eẽ iuſticia: ut i cre
atura ſua creator appareat: ⁊ i ſpecu
lo cordis hũani p lineas imitatiõis
exp̄ſſa dei imago reſplẽdeat. Secu
ra eſto opantiũ fides: aderũt tibi de
ſideria tua: ⁊ ys q̃ amas ſine fine po

tieris. Et quoniã ibi p elemoſynam
oia mũda ſunt: ad eã quoqꝫ beatitu
dinẽ q̃ ↄſequenter ẽ ꝓmiſſ: puẽies
dicẽte domino: Beati mũdo corde
quoniã ipſi deũ videbũt. Magna
felicitas dilectiſſimi cui tantũ p̄miũ
p̄parat᷑. Quid ergo ẽ hr̃e cor mũdũ
niſi eis que ſupra dicte ſunt ſtudere
uirtutibus: uidere aũt deũ quãte ſit
btitudinis. q̃ mens ↄcipe: q̃ lingua
ualeat explicare. ⁊ tamẽ hoc ↄſeq̃t᷑
cũ transformabit᷑ humana natura:
ut non iam per ſpeculũ in enigmate
ſed facie ad faciem ipſam quã null⁹
hominũ uidere potuit ſicuti eſt vide
at deitatẽ. Et quod oculus nõ uidit
nec auris audiuit: nec in cor hõis aſ
cendit p ineffabile gaudiũ eterne cõ
tẽplationis obtineat: merito hec be
atitudo cordis p̄mittitur puritati.
Splendorem eius ueri luminis ſor
dens acies uidere non potuit: ⁊ qđ
erit iucunditas mentib⁹ nitidis hoc
erit pena maculoſis. Declinẽtur igi
tur terrenaꝝ caligines uanitatum ⁊
ab omni ſqualore iniquitatis oculi
tergantur īteriores: ut ſerenus itwit⁹
tantum dei uiſiõe paſcatur. Ad hoc
enī promerendũ illud itelligimus p
tinere quod ſequitur: Beati pacifici
quoniam filij dei uocabunt᷑. beati
tudo iſta dilectiſſimi non cuiuſlibet
conſenſionis aut qualicunqꝫ cõcor
die eſt: ſed illis de qua dicit apoſto
lus: Pacem habete ad deum. Et đ
qua dicit ꝓpheta Dauid: Pax mul
ta diligentibus legem tuã: ⁊ non eſt
illis ſcandalum. Hanc pacẽ et artiſ
ſima amicitiaꝝ uincula ⁊ idiſcrete ſi
militudines aioꝝ non ueraciter ſibi
uendicant: ſi nõ cum dei uolũtate cõ
cordant. Extra dignitatẽ pacis ſunt
ip̄robaꝝ parilitates cupiditatum fe
dera ſcelerum: ⁊ pacta uitioꝝ. amor

mūdi cum dei amore nō ꝯgruit: nec
ad ſocietatē filiorum dei ꝑuenit: qui ſe
a generatione carnali nō diuidit. q
aūt ſemper cū deo mente ſūt ſolliciti
ſeruare vnitatē ſpūs in vīculo pacis
nunq̄ʒ ab eterna lege diſſentiunt: fi
deli oratione dicentes: Fiat volūtas
tua ſicut in celo ⁊ in terra. Hi ſūt pa
cifici: hi bene vnanimes ſancteqʒ cō
cordes vocandi eterno noīe filij dei
coheredes aūt xp̄i: qa hoc merebit
dilectio dei ⁊ ꝓximi ut nullas iā ad
uerſitates ſentiat: nulla ſcandala ꝑti
meſcat: ſed finito oīuʒ tētationū cer
tamine: in tranquilliſſima dei pace
requieſcat. Per dominū noſtrum Ieſū
xp̄m filium tuū: qui tecum viuit ⁊ re
gnat in vnitate ſpūs ſcī deus: Per
oīa ſecula ſeculorum Amen.

Tractatus beati Leoniſ pape cō
tra hereſin Eurychetis habitus
Rome in Baſilica ſcē Anaſtaſie

Sicut pitorum dilectiſſimi pruden
tiūqʒ medicorum eſt paſſiones in
firmitatis humane remedijs ꝑueni
re: ⁊ quēadmodū ſaluti ꝯtraria decli
nent oſtendere: ita paſtoralis officij
eſt ne dominico gregi heretica mali
gnitas noceat ꝓuidere: ⁊ qualiter lu
porum ⁊ latronū īprobitas ſit cauēda
demonſtrare: quia nunq̄ʒ potuit he
retica īpietas ſic latere: ut non a ſan
ctis patribus noſtris ⁊ ſemp depre
henſa ſit ⁊ iure dānata. Sollicitudi
nem itaqʒ noſtrā quā dilectioni ve
ſtre īpēdimus: latere nō potuit quoſ
dam egyptios ꝑcipue negotiatores
ad vrbē ueniſſe: eaqʒ Alexandrie ſce
leſte ab hereticis ſunt admiſſa defen
dere: aſſerentes ſola deitatis in xp̄o
fuiſſe naturam: nec carnis humane
quā ſumpſit ex beata virgine Ma
ria habuiſſe penitus veritatem: que
īpietas ⁊ falſum hoīem ⁊ deū dicit
eſſe paſſibilem. Quod quo audeant
aīo quo ue ꝯſilio dubitare nō poſſu
mus: quia. n. ipſi a ueritate euangelij
receſſerūt ⁊ mendacia diaboli ſūt ſe
cuti: alios quoqʒ volunt ſocios ſue
ꝑditionis efficere: ⁊ ideo fraterna voſ
⁊ paterna ſollicitudine cōmonemuſ
ut inimicos catholice fidei hoſtes ec
cleſie incarnationis dominice nega
tores ⁊ inſtituto a ſanctis apoſtolis
ſymbolo repugnantes in nullū reci
piatis conſenſiōis affectū: dicēte apo
ſtolo. Hereticū hominē poſt vnam
⁊ ſecundā correptionē de vita ſciens
quia qui huiuſmodi ē: ſubuerſus eſt
⁊ delinquit ꝓprio iudicio condēnat⁹
Propria enim ꝑtinacia perit: ⁊ ſua
a xp̄o diſcedit inſania: qui eaʒ īpieta
tem ꝑ quā ante ſe multos ſcit ꝑijſſe
ſectat: ⁊ religioſum ſibi atqʒ catholi
cū putat id quod ſanctorum patrum iudi
cio ⁊ in Photini ꝑfidia ⁊ in Mani
chei dementia ⁊ in Apollinaris inſa
nia conſtat eſſe damnatū: ut adhuc
quaſi noue ⁊ necdū dānate in perni
ciem aīarum ſuarum conſentiant prauita
ti: qui incarnatiōis dominice dene
gant ſacr̄m. Quaſi aliud tota euāge
lij lectione doceamur q̄ʒ hoc vno di
uine miſericordie ſacro humanū ge
nus in his qui credunt eſſe ſaluatū:
q̄ vnigenitus dei filius equalis per
oīa patri noſtre aſſumptione ſubſtā
tie manens quod erat: dignatus eſt
eſſe quod non erat: verus. ſ. hō veruſ
deus qui abſqʒ cuiuſq̄ʒ ſorde pecca
ti integram ſib noſtrā perfectamqʒ
naturaʒ veritate carnis ⁊ aīe vniuit
⁊ intra vterum beate virginis matris
ſpūs ſancti uirtute cōceptus nec edi
tione partus nec ꝑmordia faſtidiuit
infantie ut uerbū dei patris huma
nam ſibi ineſſe ſubſtantiā ⁊ deitatis
potentia ⁊ carnis infirmitate loq̄ret

De corpore hn̄s corpeas: ⁊ actōes
⁊ ſpiritales de deitate uirtutes. Hu
manum quippe eſt eſurire ⁊ ſitire ⁊
dormire humanū eſt metuere flere
triſtari: humanuȝ deniqȝ ē crucifigi
mori atqȝ ſepeliri. Sed diuinum eſt
ſup mare ambulare: aquam in uinū
cōuertere: mortuos ſuſcitare: mūdū ꝓ
pria morte tremefacere: ⁊ cū uiuicata
ſup oēm celoꝝ altitudine carne con
ſcendere: ut q hoc credunt: dubitare
nō poſſint qd humanitati aſcribere
qd debeāt aſſignari deitati: quoniā
i utroqȝ unus ē Chriſtꝰ q ⁊ deitatis
ſue potentiaȝ non amiſit: ⁊ ueritatē
perfecti hoīs naſcendo ſuſcepit. hos
ergo dilectiſſimi de quibꝰ loquimur
tanquam uenenū mortiferum fugite
execramini: declinate: ⁊ ab eoꝝ collo
quijs ſi increpati a uobis corrigi
noluerint: abſtinete Quoniam ſicut
ſcriptum eſt: ſermo eorum ſerpit vt
cancer: iuſto enim iudicio ab eccleſie
unitate reiectis nulla eſt tribuenda
communio: quam non noſtris odijs
ſed ſuis ſceleribus perdiderunt. vos
ergo dilecti deo ⁊ Apoſtolico teſti
monio cōꝓbati qbꝰ beatꝰ apoſtolꝰ
dicit. Quoniam fides uřa ānunciatꝰ
uniuerſo mundo: cuſtodite in uobis
quod tantuȝ predicatoreȝ agnoſcitis
ſēſiſſe ō uobis. Nemo ueſtꝝ efficiatꝰ
huius laudis alienus: ut quos p tot
ſecula docente ſancto ſpiritu hereſis
nulla uiolauit: ne Eutichyane qdeȝ
ipietatis poſſint maculare contagia
Confidimus autem ꝙ protectio dei
corda ueſtra fidemque cuſtodiat: ut
cui hactenus fideliter obediſtis in
eternum pſeuerante cabolice fidei
obſeruantia placeatis: Per Chriſtū
dominum noſtrum Amen

Leo papa Maximo Antiocheno
Epiſcopo ſalutem in domino

Uantum dilectioni tue placeat
communis fidei ſacratiſſima
unitas ⁊ pacis eccleſiaſtice trāquilla
cōcordia: litteraꝝ textꝰ oſtēſdit quas
ad me filij noſtri Marianꝰ pſbyter
⁊ Olympius diaconꝰ detulerūt: eo
nobis gratiores quo p ipſos eloqa
alterna miſcemꝰ: ⁊ magiſqȝ hinc in
noteſcit gřa dei: qua fit ut p totum
mūdū ō māifeſto catholice ueritatis
lumine gaudeatꝰ. Quamuis quod
multū dolemꝰ: quidam adhuc ſicut
ſermo idicat nuntioꝝ tenebras ſuas
diligāt: ⁊ cum ubique dei ſplendor
effulſerit: etiā nunc cecitatis ſue delec
tentꝰ obſcuro: ⁊ perdita fide ſolo ac
uacuo remāſerūt noīe chriſtiano nō
hn̄tes itelligentiam qua errorē ab
errore diſcernāt: ⁊ blaſphemiā Ne
ſtorij ab Eutychetis impietate diſti
guāt Nec eni ideo excuſabilis uideri
aliqua coꝝ falſitas pōt: quia ipſi ſibi
ſūt i ſua ꝑuerſitate cōtrarij. Nā licet
Neſtorium Eutychetis diſcipuli de
teſtentꝰ: Eutychete anathematizent
Neſtorij ſectatores catholicoꝝ tamē
iudicio pars utraqȝ damnatꝰ: ⁊ ābe
ſimul hereſes a corpore Eccleſie re
ſecātꝰ qa neutra falſitas nobiſcum
poteſt habere cōcordiā: nec intereſt
quod ſit ſacrilegiū ab incarnatōis
dominice ueritate diſcordātiū cum
id quod prauiſſime ſentiūt: nec auc
toritas Euangelij habeat: nec ratio
ſacramenti: ⁊ ideo frater chariſſime
oportet dilectionē tuā toto corde ꝓ
ſcare cuius eccleſie gubernaculis te
dominus uoluerit pſ dere: ⁊ cuius
meminiſſe doctrine quam precipuꝰ
Apoſtoloꝝ oium beatiſſimꝰ petrus
per totū qdem mundū uniformi pre
dicatione ſed ſpeciali magiſterio in

Antiochena ⁊ in Romana urbe fū
dauit: ⁊ illud ſue glorificationis do
miciliū preeminentē eam itelligētis
poſuit. ſtitutaqꝫ tradidit ſicut ab ip
ſa quam cōfeſſus ē ueritate ſuſcepit
neque ullo modo ſinas in orientis
eccleſijs maximeqꝫ iis quas Antio
chene ſedi ſacratiſſimorum patrum
Niceni Canones deputauerunt: ab
improbiſ hereticiſ euāgelio reſultari
⁊ vel Neſtorij vel eutichetiſ a quoqꝫ
dogma defendi: quoniam ſicut dixi
chatolice fidei petra cuius nomen
beatus Apoſtolus Petrus ſūpſit
a domio: nullū recipit ad utranque
inpietatē ueſtigiū ſed Eutychetem
atqꝫ Priſcum. ⁊ Neſtorium anat
hematizat: q uerbi carniſqꝫ naturā
ī beate virginis cōceptiōe ſeiungētes
ununqꝫ Chriſtū in duos diuidētes
aliam deitatis: aliam humanitatis
uolunt eſſe perſonam cum omnino
unus idemque ſit: qui ⁊ ſecundum
ſempiternam deitatem de patre eſt
natus ſine tempore: ~~⁊ ſecundū uerū~~
~~carnem ō matre ē natus ſine tēpore~~
⁊ ſecundū ueram carnem de matre
eſt natus in tempore: ⁊ Eutychetem
ſimiliter execratꝰ: qui in domio Jeſu
Chriſto ueritatem humane carnis
euacuans ipſum uerbum in carne
aſſeruit transformatum: ut naſci
nutriri. pficere: pati: mori: atqꝫ ſepe
liri: ⁊ die tertio ſuſcitari: ſoliꝰ fuerit
deitatis: que ſeruiliſ forme nō ueritа
tem ſuſceperit: ſed figuram. Sūma
itaqꝫ uigilantia cautum eſſe te con
uenit: ne quid ſibi ſcilicet heretica
prauitas audeat uindicare: cum te
deceat iis ſacerdotali auctoritate re
ſiſtere. Noſqꝫ ſepius de profecto
eccleſiarum tuis relationibus quid
agatur iſtruere. dignum eſt enim te
Apoſtolice ſedis: i hac ſollicitudine

eſſe cōſortem ⁊ ad agendi fiduciam
priuilegia tertie ſedis agnoſcere: que
in nullo cuiuſqꝫ ambitione inueniē
exceſſiſſe: quia notata eſt apud me
Nicenorꝫ canonuꝫ reuerentia: ut ea
que ſunt a ſāctis patribus cōſtituta
nec permiſceri patiar: nec aliqua no
uitate uiolari: ⁊ ſi enī diuerſa non
nunqꝫ ſunt merita pſulū: iura tamē
permanent eccleſiarum: ſed quibus
ē multi ptubationem aliquā forraſſis
inferre: nec tamen poſſunt minuere
dignitatem: unde cū aliquis Antio
chene eccleſie priuilegijſ dilectio ſua
agēdū eſſe crediderit: pprijs ſtudeat
nuncijs explicari: ut nos conſolatiōi
tue abſolute ⁊ cōgrue reſpondere
poſſimꝰ: nūc autē ad oīa generaliter
pnūciari ſufficiat: qō ſi qd a quoqꝫ
cōtra ſtatuta Nicenorꝫ canonum in
quacunqꝫ Synodo vel temptatum
ē vel ad tempꝰ uidet extortum: nihil
preiudicij poē inuiolabilibuſ inferre
decretis: ⁊ facilius erit quarumlibet
diſſentionum facta diſſolui: qꝫ pre
dictorꝫ canonū regulaſ ex ulla parte
corrumpi: ſubripiendi enīꝫ ocaſiōes
nō pmittit ambitio Et quotiens ob
occurrētes cauſas generatim cōgre
gatio facta fuerit ſacerdotū difficile
eſt cupiditates improborꝫ uō aliqd
ſupra mēſurā moliri atqꝫ appetere
ſicut i epheſi ſynodo q ipſū Neſtoriū
cuꝫ dogmate ſuo perculit: Juuenaliſ
Epiſcopus: ad obtinendū paleſtine
puintie principatū credidit ſe poſſe
pficere: ⁊ iſulſes auſꝰ p comēdaticia
ſcripta firmare: qō ſancte memorie
Cyrillus Alexandrinus Epiſcopuſ
merito p horreſcēs ſcripta ſuiſ mihi
quoqꝫ que pdicti cupiditas auſa ſit
idicauit: ⁊ ſollicita pce multū pſpe
xit: ne ulla illicitis cōatibꝰ pparatet
aſcenſio Nam cuiꝰ epiſtole ad nos

exēplaria direxiſti ſācte memorie Cy
rilli: eam in noſtro ſcrinio requiſitã
nos autēticam noueris repperiſſe:
hoc tamen ꝓprium definitiōis mee
eſt: ut q̄ʒtumlibet amplior numerus
ſacerdotum aliqd per quorundam
ſubſcriptionem diſcernat: quod illis
trecentoꝝ decē ⁊ octo cōſtitutionibꝰ
īueniat̄ aduerſū: id iuſtitie conſide
ratiōe caſſet̄: quoniā uniuerſe pacis
trāqllitas nō aliter poterit cuſtodiri
niſi ſua canōibꝰ reuerētia itemerata
ſeruet̄. Siquid ſane ab his fratribꝰ
quod ad ſanctā Synodū uice mea
miſi: preter id qḋ ad cauſam fidei ꝑ
tinebit: geſtū eſſe ꝓhibet̄: nulliꝰ erit
penitus firmitatis q ad hoc ab apo
ſtolica ſūt ſede directi: ut exciſis here
ſibus catholice eſſent fidei dēfenſores
quicqd enī ꝑter ſpeciales cās ſinoda
liū conciliorꝝ ad examen epiſcopale
defertur: poteſt aliquam diiudicādi
habere ratiōnē ſi nihil d̄ eo ſit a ſan
ctis patribus apud Niceam defini
tū: nam quod ab illoꝝ regulis ⁊ cō
ſtitutione diſcordat: apoſtolice ſedis
nunq̄ʒ poterit obtinere conſenſum.
Quanta vero hec diligentia cuſtodi
atur a nobis: exemplaribus eiꝰ epi
ſtole quam ad conſtantinapolitanū
epiſcopum refrenantes ipſius cupi
ditatem direximus inſtrueris: quā
in omniū fratꝝ ⁊ ꝯſacerdotū noſtro
rū facies noticiā ꝑuenire ut nouerit
pacem eccleſiaſticā per concordiam
deo placitam debere ſeruari. Illud
quoqʒ dilectionem tuam conuenit
precauere ut preter eos qui ſunt do
mini ſacerdotes nullus ſibi docendi
⁊ ꝑdicandi ius audeat vendicare: ſi
ue ille monachus ſiue ſit laicus qui
alicuius ſciē noīe glorietur: quia ⁊ ſi
optandū ē ut oēs eccleſie filij que re
cta ⁊ ſāna ſūt: ſapiant. nō tū ꝑmitten
dū ē ut quiſq̄ʒ extra ſacerdotū ordi
nē ꝯſtitutus gra iū ſibi ꝑdicationis
aſſumat. ut cū i eccleſia dei oīa ordi
nata conueniant: ut in vno xp̄i corpo
re ut excellentiora mēbra ſuū officiū
impleant: ⁊ infirmiora ſuperioribus
non reſultent. Datum tertio idus
Junij Opulione. v. C. conſul.

Leo papa Anatolio epiſcopo: ſa
lutem in domino.

Gaudeamus in domino ⁊ i do
no gratie ipſius gloriemur qui
ſicut dilectionis tue litteris fratꝝq̄ʒ
nr̄oꝝ quos cōſtantinopolin miſera
mus relatione cognouimus: ſecūdū
euangelice eruditionis oſtenſū pro
babilē merito leticiā ꝑſumimus: qḋ
tandē eccleſie decreta nec rugam cū
iuſq̄ʒ ſint erroris habitura nec macu
lā: dicente ap̄lo. Deſpondi enī vos
vni viro virginē caſtā exhibere xp̄o
Illa eſt. n. uirgo eccleſia ſponſa uniꝰ
uiri xp̄i: que nullo ſe patit̄ errore ui
tiari: ⁊ ꝑ totū mūdū una ſit unius ca
ſte cōmuniōis integritas. In qua ſo
cietatē tue dilectionis amplectimur
⁊ geſtoꝝ que ſūpſimus ſeriē nūc ūs
ſecundū qḋ oportuit munitā ſubſcri
ptionibus approbamus. Ut ergo in
uicē dilectionis tue aīos noſtris cō
firmaremꝰ alloquijs: filios noſtros
Caterium p̄ſbyterꝝ Patriciū ⁊ Aſcle
piadē diaconos qui ur̄a ſcripta dtu
lerant cū epiſtolis nr̄is poſt uenera
bilē diē feſtū Paſchalē remiſimus
indicātes nos ut ſupra diximus de
Cōſtātinopolitane eccleſie pace gau
dere: cui hanc curā ſemꝑ impēdimꝰ
ut eā nulla uelimus hereticoꝝ frau
de violari. De fraudibus uero quos
⁊ epiſtolis tuis ⁊ legatoꝝ nr̄oꝝ rela
tione cōmunionis cupiditatē inſtā

malos eſſe cognouimus: eo q̄ dole
ant ſc ꝯ potentiē ꝯtraqꝫ errores non
tenuiſſe ꝯſtantiā: ⁊ alieno ſceleri pre
buiſſe ꝯſenſum: cuꝫ ita eos formido
turbaſſet ut in dānationē catholici
atqꝫ Innocenti epi ⁊ increpationeꝫ
deteſtabil' prauitatis trepido famu
larent̄ obſequio: illud quidē quod
p̄ſentibus ⁊ agentibus noſtris cōſti
tutū eſt approbamus: ut ſuaꝝ interi
eccleſiaꝝ eſſent coīone ꝯtenti: ſed cū
legatis nr̄is quos miſimus: partici
pare tecū ſollicitudine uolumus diſ
ponat̄: quatenus hi qui plenis ſatiſ
factionibus male geſta condānant:
⁊ accuſare ſe magis eligūt q̄ꝫ tueri:
pacis ⁊ coīonis unitate letent̄: ita ut
digno p̄us anathemate que contra
fidē catholicā ſunt recepta dānent̄.
Aliter.n.in eccleſia dei que corpus ē
xpi: nec ſacra ſūt ſacerdotia nec uera
ſacrificia niſi in nr̄e ꝓpetare nature
uerus nos pontifex recōciliet: uer⁹
imaculati agni ſanguis emūdet: qui
licet in patris ſit dextra ꝯſtitutus in
eadē tamen carne quā ſūpſit ex uir
gine: ſacrm̄ ꝓpitiationis exequit̄: di
cente apl'o. Chriſtus Ieſus qui mor
tuus ē imo qui ⁊ reſurrexit: qui eſt i
dextera dei: qui etiā interpellat ꝓ no
bis. Neqꝫ eni pōt i aliquo benigni
tas nr̄a rep̄hendi: cū a ſatiſfacienti
bus recipimus: qd̄ uolumus eſſe de
ceptos. Nec aſpere igit̄ coīonis nr̄e
gr̄a deneganda ē nec temere largien
da: qa ſicut pietatis plenū ē opp̄ſſis
charitatis ſinum dominice redibcri
ita iuſtū oīa ꝑturbationis auctorib⁹
iputari De noībus Dioſcori Iune
nalis ⁊ Euſtaſij ad ſacꝝ altare reci
tandis: dilectionē tuam hoc decet cu
ſtodire q̄ ſacerdotes domini ibideꝫ
ꝯſtitui faciendū eſſe dixerunt q̄ōqꝫ
ordinatinationi memorande ſancti

Flauiani nō repūgnet: gr̄a tua xp̄i
ne plebis aīos non auertat. Nā ini
quū eſt atqꝫ incongruū eoſ qui ino
centes ⁊ catholicos ſua pſecutiōe ve
xarunt: ſcōꝝ uoibus ſine diſcretiōe
miſceri cū dānatā ipietatē non deſe
rentes ipſa ſui prauitate condēnent̄
quos cōuenit aut ꝑceli pro perfidia
aut laborare ꝓ venia. Fratrem uero
⁊ Coepiſcopū noſtꝝ Iulianū ul' cle
ros qui ſancte memorie Flauiano fi
delibus officijs adheſerūt dilectio
ni quoqꝫ tue uolumus adherere: ut
quē fidei ſacramentis uiuere apud
dominū noſtꝝ nouimus in te ſibi cū
p̄ſentē eſſe cognoſcāt. Illud quoque
dilectionē tuā noſſe uolemus fratrē
⁊ coepiſcopū noſtꝝ Euſebiū qui cā
fidei multa diſcrimina laboreſqꝫ tole
rauit: nobiſcū interdum morari ⁊ in
nr̄a nūc coīone pſiſtere. Cuius eccle
ſiā tua ſollicitudine uolumus eē de
fenſaꝫ ut nihil eodē abſente depeat:
⁊ nullus ei in aliquo p̄iudicare p̄ſu
mat: donec cū litteraꝝ nr̄aꝝ ad uos
ꝓſecutōe perueniat: ⁊ ut maiore cha
ritate uel nr̄a uel totius xp̄iane ple
bis affectiōe prouocet̄ hoc qd̄ ad di
lectionē tuā ſcripſimus in oīuꝫ uolu
mus noticiam peruenire: ut qui deo
nr̄o nūc ſeruiūt: de ꝯfirmata apud te
pace ſedis apl'ice gratulent̄. De ce
teris uero diſſ dij cauſis atqꝫ peruer
ſionis dilectio tua litteris quas per
noſtros accipiet: plenius inſtruetur.
Datum idibus Aprilis.

Leo papa Leoni Auguſto ſalu
tem in domino.

Fficiis que ad gratulationem
iperii vr̄i pertinent perſolutis:
pſolutis etiā hanc paginā neceſſarie
ſupplicationis adieci: q̄ catholice fi
dei diuinitus p̄paratū laboris ueſtri
poſco p̄ſidiū. Nā talia in Alexādria

eccleſia perpetrata fratris ⁊ Coepiſ
copi mei Anatolij relatiõe cognoui
ut oīs Chriſtiana religio ſentiat ſe
ĩpẽdiri atq; uiolari: niſi ĩ uniuerſũ
fidei veſtre deuotione proſpicitur: ⁊
memorate eccleſie: que ante Catho
licis fuit clara rectoribus: reddatur
Chriſtiana libertas: ut ceſſantibus
hereticorum impugnatiõib' euãgelicã
doctrina: que illic ante Dioſcorum
uiguit unitas cũ totius eccleſie pace
reparetur: quod opus uirtutibus
ueſtris glorieque conueniens celerẽ
⁊ deo placitũ habebit effectũ: ſi apud
ſanctã Chalcedonenſem Synodũ
⁊ dñi noſtri Jeſu Chriſti icarnatiõe
firmata nulla pmiſeritis retractatiõe
pulſari: q2 ⁊ illo concilio per ſpũm
ſanctum congregata atq; perfectis
definitionibus cuncta firmata ſũt:
ut nihil ei regule que ex diuina inſpi
ratiõe perlata eſt: aut addi poſſit: aut
minui. Hoc aũt etiã apud clementie
ueſtre ſciẽtiã non ambigimus eſſe p
ſpiciũ. Siquidẽ multorum ante relatõe
molitiones hereticorum que cõtra pre
dicte Synodi auctoritatem cõabãt
aſſurgere: nihil ex hoc permiſeritis
audire: unde quod negandum illis
ſponte uidiſtis: glorioſum nobis eſt
uniuerſali eccleſie me ſupplicante cõ
cedere: icõmutabiliter ppetue pſtare
ut que ſecundũ Euangelium Chriſti
⁊ predicatõis Apoſtolice ueritatem
oibus retro ſeculis una fide unaque
itelligẽtia roborata ſũt: nulla alteri'
poſſint accuſatõe conuelli. put ergo
miro dei cõſilio Epiſcopus mẽtem
ue pietatis iſtruxerit: ſcte primi uo
Alexãdrine eccleſie pacis reparatõ
conſulter p Catholicos acerdotes
talẽ puideri iubete Pontificem: in
quo ⁊ in actuũ probitate ⁊ fide per
fectione nihil poſſit repbenſibile re
periri ut oĩbus rite cõpoſitis eadem
ubiq; ſeruet pdicatio ueritatis.
Datũ quinto idus iulij Conſtante ⁊
Ruffo conſulibus.

Leo papa Leoni imperatori ſa
lutem in domino.

Leo epũs Leoni auguſto. Pro
miſiſſe me memini venerabilis
impator in cã fidei de qua clemẽtiã
tuã noui pie eſſe ſollicitã plenio2em
hũilitatis mee dirigẽdũ eſſe ſermo
nẽ: quẽ nũc auxiliante domino fide
li occaſione pſoluo ut ſcẽ pietatis tue
ſtudio vtilius q̃ntum arbitror deeſſe
nõ poſſit inſtructio. Quauis.n. ſciã
clementiã tuã hũanis inſtitutiõibus
nõ egere ⁊ ſinceriſſima abundantia
ſpũs ſci hauſiſſe doctrinã: officij ta
men mei ẽ ⁊ patefacere que intelligis
⁊ pdicare qd credis: ut ignis ille quẽ
dominus veniens in terra diffudit:
motu crebre meditationis agitatus:
ſic incaleſcat ut ferueat: ⁊ ſic inflãme
tur ut luceat. Magnas.n. caligines
Eutychiana hereſis orientis ptibus
inferne molita ẽ: ⁊ ab illa luce q̃ ſicut
in euãgelio loquit: In tenebris lucẽ
⁊ tenebre eã nõ cõphenderũt. Impe
ritorum oculos tẽtauit auertere cũ ipa
in ſuã reciderit cecitatẽ: nũc in diſci
pulis recrudeſcit qd in auctore deſe
cit: nõ longo vnq̃ tpis iteruallo va
luit catholica fides que ẽ ſingularis
⁊ vera cui q; nihil addi nihil minui
põt: a uocibus hoſtilibus appetita
ſuccũbere: quorum prior Neſtorius Eu
tyches ſecũdus emerſerit: qui in ec
cleſiã dei hereſes ſibimetipſas ↄtra
rias inferre uoluerũt: ut vterq; a p
dicationibus ueritatis merito dãna
ret: quia inſanũ nimis ⁊ ſacrilegum
fuit quod varia falſitate ãbo ſẽſerũt
Anathematizet ergo Neſtori' qui
beatã uirginẽ Maria nõ dei ſ; hoĩs

tantũmõ credidit genitricẽ ut aliã p
ſonã carnis: aliã deitatis. Nec vnũ
ſpiritũ in uerbo dei ⁊ carne ſentiret:
ſed ſepatũ atq; ſeiunctũ: alterũ filiũ
dei: alterũ filiũ hoĩs: pdicaret cõma
nente illa incõmutabili uerbi eẽntia
q̃ ei cũ pr̃e ⁊ ſpũ ſcõ intpalis atq; co
eterna ẽ: ut ita intra virginis uiſcera
verbũ caro ſit factũ ut p id qḋ ineffa
bile ſacrm vno ↄceptu unoq; partu
ſcḋm ueritatẽ utriuſq; nature eadẽ uir
go ⁊ ancilla domini eẽt ⁊ mater: qḋ
etiã Heliſabeth ſicut Lucas euange
liſta declarat: intellexit: ⁊ dixit. Vnḋ
hoc mihi ut ueniat mr̃ domini ad me
Eutyches quoq; eodẽ ꝑcelliẽ ana
themate qui p impios ueterũ heretico
rũ inolutus errores tertiũ Apollina
ris dogma defendit: ut negata hũa
ne carnis atq; aĩe ueritate: totũ do
minũ noſtrũ Ieſũ xp̃m unius aſſerat
eſſe nature: tãq; uerbi dei deitas ip
ſa ſe in carnẽ aĩamq; ↄuerterit: ↄcipi
ac naſci: nutriri ac pficere: mori ac re
ſurgere: ⁊ aſcendere in celũ: ⁊ ad pr̃is
dexterã ↄſidere: ũde ad iudicandos
uiuos ⁊ mortuos ueniet: cũ ↄſideret
dĩue tantũ eẽ ſnĩe que nihil in ſe ſine
carnis recepit ueritate: quoniã natu
ra unigeniti natura ẽ patris natura
ẽ ſpũs ſcĩ ſimulq; ĩpaſſibilis ẽ ſimul
incõmutabilis: ſempiterne trinitatiſ
indiuiſa unitas: ⁊ ↄſubſtantialis eq̃
litas: unde ſi ab Apollinaris peruer
ſitate Eutychianus quiſq; diſceſſit
ne cõuincat̃ deitatẽ paſſibilẽ dicere:
⁊ iã uerbi incarnationem.i.carnis ⁊
uerbi vnã audet pnũciare naturam
manifeſte in Valentini ⁊ Manichei
trãſitiſ inſaniã: ⁊ mediatorẽ dei ⁊ hoĩũ
hoĩem Ieſũ xp̃m ſimulatorie ſe cre
didit oĩa egiſſe: nec humanũ ĩpſũ cor
pus: ſed phantaſtica corporis ſpẽ oculiſ
apparuiſſe cernentiũ: q̃ impietatis mẽ
dacia olĩ fides catholica deteſtat̃: ⁊
aliorũ aſſertionũ ſacrilega ↄcordib⁹
p totũ mũdũ ſũt ĩãnata ſententiiſ nõ
dubiũ ẽ eã nos fidẽ pdicaret atque
defendere: quã ſcã ſynodus Nicena
confirmauit dicens. Symbolum
Nicenũ trecẽtorũ decẽ ⁊ octo patrũ
Credimus in unũ deũ patrem
oĩpotentẽ uiſibiliũ ⁊ inuiſibiliũ
factorẽ: ⁊ in vnũ Ieſũ xp̃m dominũ
noſtrũ filiũ dei: natũ ex pr̃e genitum
hoc ẽ de ſubſtãtia patris: deũ ḋ deo
lumen de lumine deũ verũ de deo ue
ro: natũ non factũ: vnius ſubſtantie
cũ pr̃e qḋ greci dicũt homouſion: p
quẽ oĩa facta ſũt ſiue que in celo ſiue
que in terra: q ꝓpter nos ⁊ ꝓpter
noſtrã ſalutẽ deſcẽdit de celo: ⁊ icar
natus ẽ: ⁊ hõ fact⁹: paſſus ẽ: ⁊ reſur
rexit tertia die: ⁊ aſcẽdit in celũ: inde
uenturus ẽ iudicare viuos ⁊ mortu
os: ⁊ in ſpiritũ ſanctũ. In hac ꝓfeſſiõe
hoc euidentiſſime continet̃: qḋ etiam
nos de domini incarnatiõe confite
mur ⁊ credim⁹: quia ad ſalutẽ hũa
ni generis reformandã uerã carnẽ
nr̃e fragilitatis nõ de celo ſecũ detu
lit: ſed in vtero matris aſſũpſit: Qui
cuq; ergo illi ſunt ita obcecati ⁊ a lu
mine ueritatis alieni in uerbo dei a
tpe incarnatiõis hũane carnis dene
gent veritatẽ oſtendant: in quo ſibi
xp̃ianũ nomẽ uſurpent: ⁊ cũ euãge
lio ueritatiſ q̃ rõne cõcordẽt ſi beate
uirginis partu aut caro ſine deitate
aut deitas eſt orta ſine carne. Sicut
enĩ negari nõ põt euãgeliſta dicẽte:
ꝙ uerbũ caro factũ eſt ⁊ habitauit ĩ
nobis: ita negari nõ põt btõ apoſtõ
lo dicente: ꝙ deus erat in xp̃o mũdũ
reconcilians ſibi: que aũt reconcili
atio eſſe poſſet: qua humano gene
ri ꝓpitiaret̃ deus niſi oĩum cã medi
ator: dei ⁊ hominũ carnẽ ſuſcepiſſet:

qua uero ratione ueritatē mediato
ris ipleret niſi q in forma dei eq̄lis
ē patri: in forma ſerui pticeps eſſet ⁊
noſtri: ⁊ mortis uinculū unius p̄ua
ricatione contractū p vnius mortem
nihil debentis ſolueret: effuſio nan
q3 iuſti ſanguinis tam fuit diues ad
p̄ciū ut ſi vniuerſitas captiuoꝝ redē
ptorē ſuū crederet nullū diaboli vin
culū retineret: quoniā ſicut apoſto
lus ait: Ubi abūdauit peccatū: ſupa
bundauit gr̄a ⁊ cū ſub peccati p̄iudi
cio nemo poteſtatē acciperet ad iuſti
ciā renaſcendi: ualidius factu3 ē do
num libertatis q̄3 debitu3 ſeruitutis.
Quam itaq3 ſibi in huius ſacramē
ti p̄cio ſpem relinquūt: qui in ſaluā
tore noſtro negant humani corpo
ris ueritatem: dicant quo ſacrificio
reconciliati: dicāt quo ſanguine ſint
redempti. Quis eſt ut apoſtolus ait
Qui tradidit ſemetipſum q̄ro nobis
oblationem ⁊ hoſtiam deo in odo
rem ſuauitatis: aut quod vnq̄3 ſacri
ficiū tem ſacratū fuit: q̄3 q̄ uer⁹ eter
nus pontifex in altare per immolati
onem ſue carnis impoſuit: Quāuis
enim multorum ſanctorum in cōſpe
ctu domini precioſa mors fuerit: nul
lius tamen in ſanctis occiſio redem
ptio fuit mundi. Acceperunt iſti nō
dederunt coronas: ⁊ de fortitudine
fidelium exempla nata ſunt patien
tie non dona iuſticie. Singulares
quippe in ſingulis in morte fuerunt:
nec alterius quiſq̄3 debitum in ſuo
fine perſoluit. Cum inter filios ho
minum unus dominus noſter Jeſuſ
chriſtus qui uere erat agnus immo
latus exiſteret: in quo omnes cruci
fixi: omnes mortui: omnes ſunt etiā
ſuſcitati. De quibus etiam ipſe dice
bat. Cum exaltatus fuero a terra:
omnia trabam ad me. Fides etenim
uerā iuſtificans impios ⁊ creans iu
ſtos ad humanitatis ſue tractu3 par
ticipem: in illo acquirit ſalute3 i quo
ſolus homo ſe inuenit innocentem:
liberum habens per gratiam dei de
eius potentia gloriari: qui cōtra ho
ſtem humani generis in carnis no
ſtre humilitate congreſſus his uic
toriam ſuam tribuit: in quorum cor
pore triumphauit. Licet ergo i vno
domino Jeſu chriſto uerbo dei atq̄3
hominis filio uerbi ⁊ carnis vna p
ſona ſit: que inſeparabiliter atque in
diuiſe communes habeat actiones:
intelligende tamen ſunt ipſoru3 ope
rum qualitates: ⁊ ſincere fidei con
templatione cernendum eſt ⁊ quam
prouehatur humilitas carnis ⁊ q̄3
inclinetur altitudo deitatis quid ſit:
q̄ caro uerbum ſine carne nō efficit,
ſine uerbi enim potentia nec cōcipe
ret uirgo nec pareret. Et ſine ueritate
carnis ſubuoluta pannis infantia
non iaceret. Sine uerbi potentia nō
adorarent magi puerum ſtella indi
ce declaratum: ⁊ ſine ueritate carnis
nō iuberet trāſferri in egypto puer
⁊ ab Herodis perſecutiōe ſubduci:
ſine uerbi potētia nō diceret vox pa
tris miſſa de celo. Hic eſt fili⁹ meus
dilectus. in quo mihi complacui: et
ſine ueritate carnis non proteſtaret
Joannes: Ecce agnus dei: ecce qui
tollit peccata mundi: ſine uerbi po
tentia non fierent tante gratie debi
lium: ⁊ uiuificatio mortuorum ⁊ ſine
ueritate carnis nec cibus ieiuno nec
ſomnus eſſet neceſſarius fatigato.
Poſtremo ſine uerbi potentia non
ſe dominus patri profiteret equa
lem. ⁊ ſine veritate carnis non idē di
ceret patrē ſe eſſe maiorem: cū catho
lica fides ut unq̄3 ſuſcipiat vtrunq̄3
defendat: que ſecundum cōfeſſionē

beati Petri apoſtoli vnū dei filiū
⁊ hominē credit ⁊ uerbum. Quāuis
itaqꝫ ab illo initio quo in vtero uir
ginis uerbū caro factū eſt: nihil vn
qꝫ inter vtranqꝫ formā aliquid diui
ſionis extiterit: ⁊ per oīa incrementa
co porea vnius pſone fuerūt totius
tp̄is actiones: ea ipſa nanqꝫ que inſe
parabiliter facta ſunt: nulla cōmixti
onis confūdimus: ſed tamē quid cu
ius forme ſit ex operꝫ qualitate ſenti
mus. Dicant ergo nūc iſti hypocrite
qui ceci mentis nolūt lumen recipe
ueritatis: in qua forma crucis ligno
affixus ſit domin⁹ maieſtatis: quid
iacuerit in ſepulchro: ⁊ reuoluto mo
numenti lapide que die tertio caro
reſurrexit: ⁊ i qua poſt reſurrectionē
ſuā non credentes quoſdaꝫ diſcipu
los arguebat: ⁊ heſitationē dubitan
tiū ꝯfutabat: cū diceret Palpate et
videte: quia ſpūſ carnē ⁊ oſſa nō ha
bet: ſicut me videtiſ habere. ⁊ apoſto
lo Thome: Infer manū tuam in la
tus meū: ⁊ vide man⁹ meas ⁊ pedes
meos: ⁊ noli eſſe incredulus ſed fide
lis: qua vtiqꝫ manifeſtatione corpo
ris ſui iam hereticoꝝ mendacia de
ſtruebat. Ut uniuerſa eccleſia xp̄i im
buenda doctrinis hoc ſibi nō dubi
taret credendū: quod apoſtoli ſuſce
perant p̄dicandū. Ac ſi in tanta luce
v ritatis tenebras ſuas heretica ob
duratio nō reliquit: oſtendat. Unde
ſibi ſpem vite polliceatur eterne: ad
quā niſi p mediatorē dei ⁊ hominū
Jeſum xp̄m non pōt perueniri. Si
cut. n. ait beatus Petrus apoſtolus
Non eſt. n. aliud nomen datū hōi
bus ſub celo i quo oporteat nos ſal
uari: nec eſſet redemptio captiuitatiſ
humane niſi in ſanguine eiuſ qui de
dit ſemetipm̄ redemptionē ꝓ oib⁹
ſicut ⁊ p̄dicabat beatus apoſtolus
Paulus. Cū in forma dei eſſet non
rapinam arbitratus eſt: eſſe ſe equa
lem deo: ſed ſemetipſum exinaniuit
formam ſerui accipiens in ſimilitudi
nem hominuꝫ factus: ⁊ habitu inuē
tus ut homo: humiliauit ſemetipſuꝫ
factus obediens uſque ad mortem:
mortem autem crucis. Propter qđ
⁊ deus exaltauit illum: ⁊ donauit il
li nomen: quod eſt ſuper omne no
men: ut in nomine Jeſu omne genu
flectatur celeſtium terreſtrium ⁊ ifer
noꝝ: ⁊ omnis lingua cōfiteatᷣ quia
dominus Jeſus chriſtus in gloria
eſt dei patris. Cuꝫ ergo ſit domin⁹
Jeſus chriſtus ⁊ vere deitatis vere
qꝫ humanitatis in ipſo prorſus vna
eademqꝫ perſona ſit: exaltatione ta
men qua illum ſicut doctor gentium
dicit: Exaltauit deus ⁊ donauit illi
nomen quod eſt ſuper omne nomē
excellit: ad eam intelligamus formā
que ditanda erat tante glorificatio
nis augmēto. In forma quippe dei
equalis erat patri: ⁊ inter genitorem
atqꝫ unigenitū nulla erat in eſſentia
diſcretio: nulla in maieſtate diuerſi
tas: necꝑ incarnationis myſteriū ali
quid receſſerat uerbo: qđ dei patriſ
munere redderetᷣ. Forma aūt ſerui
eſt per quam impaſſibilis deitas ſa
cramētū magne pietatis ipleuit. Hu
mana humilitas eſt que in glorie di
uine pietatis euecta eſt. In tāta vni
tate ab ipſo cōceptu virginis deitas
⁊ humanitas conſerta eſt ut nec ſine
homine diuina nec ſine deo ageren
tur hūana. Propter quod ſicut do
minus maieſtatis dicitur crucifixus
atqꝫ ſempiternitate equalis ē deus:
dicitur exaltatus: quia inſeparabili
ter manente unitate pſone vn⁹ atqꝫ
idē eſt totus filius: ꝓpter vnā cum
p̄re deitatē. quicquid enim in tēpore

accepit chriſtꝰ ſecundū hoīez accepit
cui que nō habuit ꝯferrent. Nā ſm
parcicīpatiā deitatis indifferenter oīa
que hꝫ pr̄ etiā filius hꝫ. ⁊ que in for
ma ſerui a pr̄e accepit: eadē in forma
dei etiā ipſe donauit. ſm. n. formam
dei ipſe ⁊ pr̄ unū ſūt: ſm formā autē
ſerui nō venit facere volūtatem ſuā:
ſed uolūtatē eiuſ qui miſit eū: ſm for
mā dei ſicut pr̄ hꝫ vitā in ſemetipſo:
ſic dedit hr̄e ⁊ filio in ſemetipſo: ſm
formam ſerui triſtis eſt aīa mea eius
uſqꝫ ad mortē. ⁊ idem ipſe dicit apo
ſtolus ꝑdicatꝰ ⁊ diues ⁊ pauper. Di
ues quidem euāgeliſta dicente: In
ꝑncipio erat uerbū: ⁊ uerbum erat
apud deū: ⁊ deus erat uerbum. hoc
erāt in ꝑncipio apud deū: oīa ꝑ ipm
facta ſunt: ⁊ ſine ipſo factū eſt nihil.
Paup uero: quia propter nos uer
bū caro factū eſt ⁊ habitauit in no
bis. Que. aūt eſt eius exanitio: q̄ eiꝰ
paupertas: niſi forme ſeruiliſ acceptio
ꝑ quā uerbi maieſtas uelata diſpē
ſatio humane redēptionis impleta ē
Nā captiuitatis nr̄e reſolui origina
lis iura non poterāt niſi exiſteret hō
nr̄i generis quē nr̄i peccati ꝑiudicia
non tenerēt: ⁊ qui imaculato ſangui
ne ſuo chirographiū letale dilueret
ſicut ab initio diuinitus ꝑordinatum
ita eſt in plenitudine ꝑfiniti tēporis
factū ut multis modis ſignificata ꝓ
miſſio in diu expectatū ueniſſet effe
ctū: nec poſſet eē ambiguū: qḋ conti
nuis teſtificationibus ſemper fuerat
nunciatū. In magno aūt ſacrilegio
ſe uerſari hereticoꝝ manifeſtat ipie
tas: cū ſub ſpecie deitatis honorāde
humane carnis in xp̄o denegāt veri
tatē. ⁊ religioſe eſtimāt credi: ſi dicatꝰ
in Saluatore noſtro uerum nō eſſe
qḋ ſaluat. cur ita ſm promiſſionem
oīa ſecula ꝑcurrentē mūdus ſit deo

reconciliatus in chriſto ut ſit uerbuꝫ
degneratur caro fieri: nulla poſſet ca
ro ſaluari. Dē. n. ſacramentum fidei
chriſtiane magno ut heretici uolunt
declaratur obſcuro: ſi lux ueritatis
ſub mendacio putatur latuiſſe pha
taſmatis: non ergo quiſqꝫ erubeſcē
dum eſtimet chriſtiana ſuſcepiſſe de
noſtro chriſtum corporis veritatem
quem omnes apoſtoli quem diſcipu
li ⁊ preclari eccleſiarum quique doc
tores: qui ad martyrij coronam uel
ad confeſſionis meruerunt gloriam
peruenire: qui in huius fidei lumi
ne ſplenduerant: conſonis ubique
ſententijs intonantes: conſenciūt: qḋ
ī domino Ieſu chriſto deitatis ⁊ car
nis vna ſit cōfitenda pſona: qua aūt
rōnis ſimilitudine q̄ dinoꝝ uolumi
nū portione hereticas ipietates eſti
māt adiuuari: qui veritatem negant
corporis chriſti cum hoc non lex te
ſtificari: nō prophetia precinere: nō
euangelia docere: non ipſe deſtite
rit chriſtus oſtēdere: querāt per om
nem ſeriem ſcripturarum quo tene
bras ſuas fugiant: non quo verum
lumen obſcurent: ⁊ per omnia ſecula
ita ueritatem inueniēnt coruſcantem
ut magnū hoc ⁊ mirabile ſacramen
tum ab initio uideant creditum: qḋ
eſt in fine completum. De quo cum
ſanctarum ſcripturarum nulla pars
ſileat. Sufficit quedam conſone
ueritatis ſigna poſuiſſe quibus di
ligentia fidei ſplendidiſſima latitu
dine dirigatur: ⁊ ſinceraꝫ intelligen
tie luce perſpiceant: quod in filio dei
qui ſe inceſſabiliter filium hominis
⁊ hominem profitetur: non ſit chriſti
anis erubeſcendum: ſed conſtantiſſi
me gloriandum: ut autem pietas tua
cum uenerabilium patrum predica
tionibus nos cōcordare cognoſcat

aliquantas eorum ſententias huic cre didi ſubijciendas eſſe ſermoni: quas cum dignaberis recenſere: nō aliud nos predicare repies ꝗ̄ꝗ ſancti pa tres noſtri toto orbe docuerūt: nec quenꝗ̄ ab illis niſi ſolos ipſos he reticos diſcretare. His igiť uerbis glorioſiſſime τ venerabilis impera tor: quanta potui breuitate pſtrinxe rim cū inſpiratā tibi diuinitus fidē etiam noſtra pdicatione munitā eē cognoſcerem: nec in aliquo nos ab euangelica apoſtolicaque doctrina uel catholice profeſſionis ſymbolis diſcrepare: quoniā ſicut docet beat⁹ apoſtolus Paulus magnū pietatis ſacrm̄ quod manifeſtum eſt i carne: iuſtificatū in ſpiritu apparuit ange lis: pdicatum eſt gentibus: creditum eſt in hoc mundo: aſſumptum eſt in gloria. Quid igitur tue vtilius eſt ſa luti: quid tue congruentius poteſta ti: ꝗ̄ ut paci eccleſiarum domini tua cō ſtitutione proſpicias: τ in omnibus tibi ſubditis dei dona defendas: ne ꝗ̄ vlla ratione patiaris per inuidiā diaboli miniſtros in cuiuſꝗ̄ ſeuire prouincia ut qui in ſeculo temporali emines regno in eternum merearis regnare cum chriſto:

Teſtimonia excerpta de libris ca tholicorum patrum a Leone papa collecta Leoniꝗ̄ imperatori di recta quod dominus noſter Je ſus chriſt⁹ verus ſit deus: τ verus homo. Sententijs ſancti Hila rij Pictauēſis Epiſcopi. In ſecū do libro de fide inter cetera.

Vnum igiť hoc immobile fun damentū: vna hec felix fidei pe tra Petri ore confeſſa: Tu es inquit chriſtus filius dei viui: tanta in ſe ſu ſtinens argumenta veritatis: quan te peruerſitatū queſtiones τ infideli tatis calūnie mouebūtur. Jam in ce teris diſpēſatio ueritatis paterne ſit ergo partus: τ corpus: poſtꝗ̄ crux: mors: inferi: ſalus noſtra eſt: huma ni generis cauſa dei filius natus eſt ex virgine τ ſpū ſancto ipſo ſibi i hac operatione famulante: τ ſua dei vi delicet inumbrante virtute corporis ſibi initia conſciuit: τ exordia carnis inſtituit: ut homo factus ex uirgine naturam in ſe carnis acciperet: per quam huius admixtionis ſocietate ſanctificatum in eo vniuerſi generis humani corpus exiſteret τ quemad modum omnes in ſe per id quod cor poreum eſſe ſe voluit conderentur: ita rurſum in omnes ipſum per id quod eius eſt inuiſibile referretur. Dei igi tur imago inuiſibilis pudorē huma ni exordij non recuſauit: τ poſt cōce ptionem partum vagitū τ cunas oēs nature noſtre contumelias tranſcur rit. Quid tandem dignū a nobis tā te dignationis affectu impendetur. Inenarrabilis adeo originis vnius vnigenitus deus in corporis hūani formam ſancte virginis utero inſer tus accreſcit. τ qui oīa continet intra quem τ per quē cuncta ſunt: huma ni partus lege profertur: τ ad ci⁹ uo cem archangeli atꝗ̄ angeli tremūt: celum τ terra τ omnia huiuſmōi ele menta reſoluūtur. Vagitus infantie auditur: qui inuiſibilis τ incompa rabilis eſt: non uiſu ſenſu tactuque moderandus cunis eſt obuolutus. Hec ſi quis digna deo recolit: tātō ſe maioris beneficij obnoxiū pfiteť: quanto minus hoc dei conuenerit maieſtati. Non ille eguit homo effi ci: per quem homo factus ē: ſed nos eguim⁹ ut deus caro fieret τ hītaret

in nobis: ideſt aſſūptioni carnis uni
tus membra uniuerſe carnis incole
ret: humilitas eius noſtra nobilitaſ
eſt. Cōtumelio eius honor noſter ē:
quod ille eſt deus in carne ꝯſiſtens:
hoc nos vicissim in deū ex carne re
nouati.

Item eiuſdem in eodem libro
inter cetera.

Neſcit plane vitam ſuā qui ꝑꝫ
Jeſum ut verū: deū ita ⁊ verū
hominem ignorat: ⁊ eiuſdem pericu
li res eſt chriſtum Jeſum uel ſpiritū
uel carnem noſtri corporis denega
re. Omnis ergo inquit qui ꝯfitebitᷣ
me corā hominibus: ꝯfitebor ⁊ ego
illum coram patre meo qui ē in celiſ
qui aūt negauerit me coram hōib⁹:
⁊ ego negabo eum coraꝫ patre meo
qui eſt in celis: hoc uerbum caro lo
quebatur: ⁊ homo chriſt⁹ Jeſus do
minus ſacramento vtrunqꝫ vnuſ ex
iſtens dum ipſe ⁊ vnitus in idipſuꝫ
naturis nature utriuſqꝫ res eſt: ita ta
men ut neutro careret in utroqꝫ ne
forte deus homo naſcendo eſſe deſi
neret: ⁊ homo rurſus deus manen
do non eſſet: hoc itaqꝫ humane bea
titudinis fides uera eſt: deum ⁊ ho
minem predicare: uerbum ⁊ carnem
confiteri neqꝫ deuꝫ neſcire ꝙ homo
ſit: neque carnem ignorare ꝙ uerbū
ſit.

Item eiuſdem in eodem libro in
ter cetera.

Natus igitur vnigenitus deus
ex virgine hō: ⁊ ſecundū pleni
tudinem temporꝫ in ſemetipſo ꝓfec
turus in deū hominē hūc p oīa euā
gelici ſermonis modū tenuit ut ſe fi
liū dei credi doceret ⁊ hōis: filiuꝫ ꝑ
dicaret ⁊ ámoneret: loquens ⁊ gerēſ
hō vniuerſa que dei ſunt, loquenſ ꝺ
ide ⁊ gerens deus uniuerſa que ho
minis ſūt: ita tamen ut in ipſo utriuſ
q⁹ generis ſermone nunꝗ̄ niſi cum
ſignificatione ⁊ hōis locut⁹ ſit ⁊ dei.

Itē eiuſdē i eodē libro iter cetera.

Hinc itaqꝫ fallendi ſimplices at
qꝫ ignorantes hereticis occa
ſio ē ut quē ab eo ſecundū nature di
uine infirmitatem mentiantᷣ. ⁊ quia
unus atqꝫ idē eſt loquēs oīa que lo
quitᷣ de ſemetipſo. oīa eū locutuꝫ eē
ꝯtendāt. Nec ſane negamus totum
illum qui ⁊ nature ſue eſſe ſermonē
ſed ſi Jeſus xp̄s ⁊ hō ⁊ deus ⁊ neqꝫ
cum hō ſit tum ꝑmū ⁊ deus: neqꝫ tū
cū ⁊ hō tū nō etiā ⁊ deus: neqꝫ poſt
hoīem in deo nō totus hō toi⁹ ꝓde⁹
unū atqꝫ idē neceſſe ē directorꝫ eius
ſacramenti eſſe quod generis: ⁊ cuꝫ
in eo ſecundū tēpus diſcernis hoieꝫ
a deo: dei tunc atqꝫ hōis diſcernis
ſermonē: ⁊ cum deū atqꝫ hominē i
tpe confiteberis: dei atqꝫ hōis i tpe
diiudica. Cum uero ex homie ⁊ deo
rurſum totius hominis totius etiaꝫ
dei tempus intelligis. Si quid aliō
ad demonſtrationem tēporis dictū
eſt: tempore coaptato que dicta ſūt:
ut cum aliud ſit ante hominē deus:
aliud ſit poſt hominem ⁊ deum tot⁹
homo ⁊ totus deus: ne confundas
temporibus ⁊ generibus diſpenſati
onis ſacramentum. Cum pro quali
tate generꝫ ac naturarꝫ alium ei in ſa
cramento hōis neceſſe eſt ſermoneꝫ
fuiſſe non nato alium adhuc moritu
ro: alium iam eterno. Noſtri igitur
cauſa hec oīa Jeſus xp̄s gerēſ ⁊ cor
poris noſtri homo natus ſecunduꝫ
conſuetudinem noſtre nature locut⁹
eſt: non tamen omittens nature: ſue
eſſe quo deuſ eſt: nam tamē ſi in par
tu ⁊ paſſione ⁊ morte nature ſūt geſ
ſit, Et reliqua.

Item alio loco in eodem libro
inter cetera.

Ideſ ne ita deū ⁊ hoīem preſti
cari ut mors hōi deo vero exer
citatio carnis deputet᷑: nō tamen ut
alius ſit q mortuus reſurrexit: Spo
liata .n. carne xp̄s eſt mortuus: ⁊ rur
ſū xp̄m a mortuis excitans idē xp̄s
eſt carne ſe ſpolians. Naturā dei in
uirtute reſurrectiōis intellige diſpē
ſationē hoīs in morte cognoſce: ⁊ cū
ſint vtraqꝫ ſuis geſta naturis: vnum
tamen xp̄m Ieſum memento eſſe: q
vtrꝗꝫ ē. Hec igitur demonſtranda
a me paucis fuerūt ut vtriuſqꝫ natu
re formā tractari i domīo Ieſu xp̄o
meminiſſemus: qa qui manens i for
ma dei formam ſerui ſuſcepit: ipſe di
uinitatem nequaqꝫ amiſit.

Item Athanaſij Alexandrine ec
cleſie epī ⁊ ꝯtra ad Epictetū corin
thiorꝫ epiſcopum.

Quomodo aūt uł dubitare au
ſi ſunt qui dicūtur xp̄iani: ſi do
minus qui ex Maria virgine ꝓceſ
ſit: Deus quidem dē ſubſtātia ⁊ na
tura dei ſit. quod aūt ſm carnem ex
ſemine Dauid eſſe ex carne ſcē Ma
rie.

Itē ſancti Ambroſij epiſcopi Me
diolanēſis eccleſie ex libris quos
miſit ad imperatorē Gratianū in
libro ſecūdo fideliter inter cetera.

Ad illud quod lectū eſt: do
minū maieſtatis crucifixū eſſe
nō quidē in maieſtate ſua crucifixū
putemus. Sed quia idem deus idē
homo: per diuinitatē deus: per ſuſ
ceptionem carnis hō Ieſus xp̄s do
minus maieſtatis dicitur crucifixus
qa ꝑticeps vtriuſqꝫ nature .i. humane
atqꝫ diuine. In natura hoīs ſubijt
paſſionē ut diſcrete ⁊ dominus ma
ieſtatis dicatur eſſe qui paſſus eſt: ⁊

filius hominis ſicut ſcriptū eſt q de
ſcendit de celo.

In alio loco in eodem libro inter
cetera.

Sileant igit᷑ inanis diſſenſiōis
inanes de ſermonibꝰ queſtio
nes: quia regnū dei ſicut ſcriptū eſt:
non in pſuaſione uerbi eſt ſed in oſtē
ſione uirtutis. Seruemus diſtinctio
nē diuinitatis ⁊ carnis: unus i utro
qꝫ loquitur dei filius: quia in eodē
utraqꝫ natura eſt: ⁊ ſi quidem loqui
tur: non uno loquit᷑ ſemp modo. In
tende in eo nūc gloriā dei nūc hoīs
paſſiones quaſi deꝰ loquit᷑ que ſūt
diuina: quia uerbū eſt quaſi homo
dicit que ſunt hūana: quia in ea ſub
ſtantia loquebatur.

Item eiuſdē de incarnatione do
mini contra Apollinariſtas.

Sed dū hos redarguimꝰ: emer
gūt alij: qui carnem domini di
cant ⁊ diuinitatē unius nature: que
tantū ſacrilegiū inferna uomuerūt.
Iam tolerabiliores ſūt Ariani: quo
rum per iſtos perfidie robur adoleſ
cit ut maiori cōtentione ſe aſſerāt pa
trem ⁊ filium ⁊ ſpiritum ſanctū unꝰ
non eſſe ſubſtantie: quia iſti diuini
tatem domini ⁊ carnē ſubſtantie uni
us dicere tentauerunt.

Item eiuſdem infra inter cetera.

Ubi mihi frequenter Niceni
concilij tractatum ſe tenere cō
memorant. ſed in illo tractatu patreſ
noſtri non carnem ſed uerbū uniuſ
ſubſtantie cum patre eſſe dixerunt ⁊
uerbum quidem ex paterna proceſ
ſiſſe ſubſtantia: carnem autem ex uir
gine eſſe confeſſi ſunt. Quomodo
igitur Niceni concilii nomen obtēn
ditur: ⁊ noua inducuntur que nun
quam noſtri ſenſēre maiores. Et re
liqua.

Item eiuſdem ad Sabinum epiſ
copum.

Vide pulchre apoſtolus eiuſdē
repetitione vſus eſt dicens de
domino Ieſu xpo qui cū in forma
dei eſſet non rapinā arbitratus ē: ſe
equalem deo: ſed ſemetipſum exina
niuit ⁊ accepit plenitudinē nature et
pfectionis humane: Sicut deo nihil
deerat ita nec hoīs confirmationi:
ut eſſet pfectus in vtraqꝫ forma. Un
de ⁊ aliud dicit. Specioſus forma p̄
filijs hominū. Cōcludit Apollina
ris iſte nec quo ſe uertat habens: ſu
is clauditur retibus. ipſe. n. dixerat
Formā ſerui accepit: non ſeruus lo
cutus: Iterū ergo interrogo. Quid
eſt in forma dei. Reſpondit in natu
ra dei: ſicut. n. apoſtolꝰ ait. Quia na
tura nō ſūt dij. Quero qd ſit formā
ſerui accipiens: ſine dubio perfectio
nature ⁊ conditionis ut dixit huma
ne ut eſſet in hoīs ſimilitudine ⁊ pul
chre non carnis: ſed hominū dixit
ſimilitudinem: quia in carne eadem
eſt: ſed quia ſine peccato erat ſolꝰ oīſ
autem homo ī peccato: ī ſpecie hōis
videbatur. Unde ⁊ Propheta ait.
Et homo eſt: ⁊ quis cognoſcet eum.
homo ſecundū carnē: ⁊ ultra hoīeꝫ
diuina opatione deniqꝫ cū leproſuꝫ
tangeret: homo uidebatur: ſed ultra
hominem cum mundaret: ⁊ cū La
zarum mortuuꝫ fleret: mortuū quaſi
homo flebat: ⁊ ſupra hominēꝫ erat
cum mortuum hunc iuberet pedibꝰ
exire: homo uidebatur cum pēderet
in cruce. ſupra hominem cū reſeratiſ
tumulis mortuos ſuſcitaret.

Auguſtini epiſcopi Hipponēſis
ad Darium inter cetera.

Oli itaque dubitare: ibi nunc
eſſe hominem Chriſtum unde
uenturus eſt. Memoriter recole ⁊
fideliter tene Chriſtianam confeſſio
nem: quoniam reſurrexit a mortuis
Aſcendit in celum: ſedet ad dexteraꝫ
patris: nec aliunde q̄ꝫ īde uenturus
eſt ad uiuos ⁊ mortuos iudicādos.
Et ſic uenturus eſt: illa āgelica uoce
teſtante quēadmodum eſt uiſus ire ī
celum: ideſt in eadem forma carnis
atqꝫ ſubſtantia cum profecto immor
talitatem dedit: naturam nō abſtulit
⁊ cetera.

Item eiuſdem in epiſtola ad Uo
luſianum.

Unc vero ita inter deum ⁊ ho
mines mediator apparuit ut ī
vnitate pſone copulans vtranqꝫ na
turam: ⁊ ſolita ſublimaret inſolitis:
inſolita ſolitis temperaret: ⁊ cetera.

Eiuſdem in expoſitione ſecundū
Ioannem.

Uid igitur heretice cum Chri
ſtus ſit deus ⁊ homo: loquitur
ut homo: ⁊ calūniaris deo. Il
le in ſe naturam cōmēdat humanā:
tu in illo audes deformare diuinaꝫ.

Eiuſdem infra.

Gnoſcamus geminā ſubſtan
tiam chriſti: diuinam ſcilicet q̄
equalis eſt patri: humanaꝫ qua mi
nor eſt patre. Utrūqꝫ auteꝫ ſimul nō
duo ſed vnus eſt chriſtus. ne ſit qua
ternitas non trinitas deus. Sicut. n.
vnus eſt homo anima rationalis et
caro: ſic vnus eſt chriſtus deus ⁊ ho
mo: chriſtum in his omnibus: chri
ſtum in ſingulis confitemur. Quis
eſt ergo per quem factus eſt mūdus
Chriſtꝰ Ieſus: ſed ī forma dei. Quis
eſt ſub pontio Pilato crucifixus.
Chriſtus Ieſus: ſed in forma ſerui.

Item eiuſdem cuius ſupra.

Uis enim eſt derelictus in inſer
no. Chriſtus Ieſus: ſed in ani
ma ſola. Quis reſurrecturus triduo

iacuit i ſepulchro Chriſt⁹ Jeſus: ſed
in carne ſola. Dicitur ergo in his
ſingulis Chriſtus. Verũ hec omnia
nõ duo vel tres: ſed unus ẽ chriſtus
Ideo ergo dixit: Si diligeretis me:
gauderetis utiqꝫ: qa uado ad prẽm
Nam nature humane gratulãdũ ẽ
eo ꝙ ſic aſſumpta eſt a uerbo unige
nito: ut in mortalis conſtitueretur in
celo: atqꝫ ita fieret terra ſublimis:
ut incorruptibilis puluis ſederet ad
dexteram patris.

Sancti Joãnis Cõſtãtinopolitãi
epiſcopi ⁊ cõfeſſoris in homelia
de cruce ⁊ latrone.

Ed cur cũ cruce ueniet ſcilicet
ut hi qui eum crucifixerũt ſue
ſentiat dementie cecitatem: ⁊ ideo de
mẽtie eorum ſignum portat: ⁊ ideo
ꝓpheta ait: Tunc lamentabuntur
tribus terre uidentes accuſatorẽ et
agnoſcentes peccatum: ⁊ quid mirũ
eſt ſi crucem portans adueniat: quã
do ⁊ vulnera corporis ipſa demon
ſtrat. Tunc enim inquit videbũt quẽ
crucifixerunt: ⁊ ſicut poſt reſurrectio
nem Thome noluit diffidentiam cõ
fortare: ⁊ illi clauorum loca mõſtra
uit: ⁊ lateris vulnera declarauit: dix
itqꝫ. Mitte manum tuã: ⁊ vide quo
niã ſpiritus carnẽ ⁊ oſſa nõ habet: ſi
cut me videtis habere: ſic ⁊ tũc oſtẽ
det vulnera crucemqꝫ demõſtrabit
ut oſtendat illum eſſe qui fuerat cru
cifixus.

Itẽ de aſcenſione domini eiuſdẽ.

Am ſicut de duobus iurgio ſe
paratis unus in medio poſit⁹
alter tantũ litem diſcordiamqꝫ diſ
ſoluit: ita ⁊ xp̃s fecit. Deus nobis iu
ſte iraſcebatur: ⁊ nos continebam⁹
iratum ⁊ clementiam domini decli
nabamus: ⁊ ſe medium chriſtus in
geſſit: ⁊ ſociauit vtranqꝫ naturam ⁊
nobis quod imminebat ſupplicium
ipſe ſuſtinuit.

Eiuſdem in eadem homelia.

Hriſtus ergo noſtre primitias
obtulit patri: oblatum domini
miratus eſt pater ꝙ tanta dignitas
offerebat: ⁊ quod offerebatur: nulla
macula fedebat. Nã ⁊ ſuis manib⁹
ſuſcepit oblatum: ⁊ ſue ſedis fecit eẽ
participem. ⁊ quod plus eſt ad par
tem ſue dextere collocauit. Cognoſ
camus quis ille eſt: qui audiuit ſede
ad dexteram meam: que natura eſt
qui dixit: Eſto mee particeps ſedis:
que illa natura que audiuit: terra es
⁊ in terram ibis.

Eiuſdem in eadem homelia d̃ aſ
cenſione.

Uo ſermone vtar quo uerbo
dicam: reperire non poſſum. na
tura fragilis: natura contẽpta ⁊ om
nibus monſtrata deterior: omnia vi
cit: omnia ſuperauit: omnibus hodi
erno die meruit excelſior reperiri. Ho
die ãgeli uota diu deſiderata ſuſce
perunt. Hodie archangeli qđ mul
to tempore cupiebant inſpicere valu
erunt. Naturam noſtrã in ſe domi
nica immortali fulgente gloria preui
derunt.

Sancti Theophili epiſcopi Ale
xãdrini de epiſtola paſchali quã
per egyptum deſtinauit.

Ui rei teſtis ille qui loquitur:
omnes declinauerunt ſimul i
utiles facti ſũt: ⁊ propheta chriſti au
xilium deprecans. Domine inclina
celos tuos ⁊ deſcende: non ut muta
ret locum in quo omnia facta ſunt:
ſed ut propter ſalutem noſtram car
nem humane fragilitatis aſſumeret
apoſtolo eiuſdem concinente: Cum
eſſet diues: pauper factus eſt ut nos
eius paupertate ditaremur: venitqꝫ

in terras ⁊ de uirginali vtero quem
ſanctificauit. Egreſſus homo inter
ꝓſtationem nominis ſui Emanuel id
eſt nobiſcum deus: diſpenſatione cō
ſummauis: mirum in modū cepit eē
quod nos ſumus. ⁊ non deſijt eſſe:
quod erat: ſic aſſumens naturā no
ſtram ut quod erat ipſe nō perderet
Q̄ꝗ̄ enim Joānes ſcribat: Uerbū
caro factum eſt: idemq; alijs uerbis
dicat: Et deus homo factus eſt. ver
bum tamen non eſt verſum in carnē
quia nunquā deus eſſe ceſſauit ad
quem ⁊ ſpiritus ſanctus loquitur;
Tu autem idem ipſe es ⁊ pater de ce
lo conteſtatur: Tu es filius meus di
lectus in quo mihi bene complacui
ut ⁊ homo factus noſtra confeſſiōe
dicatur permanere quod fuit priuſq̄
homo fieret. Paulo nobiſcū eadē
ꝑdicante. Jeſus chriſtus heri ⁊ ho
die in eternum. in eo enim quod ipſe
ait: oſtendit eum priſtinam mutaſſe
naturam: nec diuinitatis ſue iminu
iſſe diuitias. quia ꝓpter nos paup
effectus plenam ſimilitudinem no
ſtre conditionis aſſumpſerat.

Eiuſdē in epiſtola Paſchali con
tra Origenem inter cetera.

Nus filius patris noſtriq; me
diator: nec equalitatē eius ami
ſit: nec a noſtro conſortio ſeparatus
eſt: inuiſibilis deus ⁊ viſibilis homo
forma ſeruili abſcōditus: ⁊ dominꝰ
glorie confeſſione credentium com
probatus: neq; enim ꝓuauit eū pa
ter nature ſue nomine: poſtq̄ ꝓ no
bis homo ⁊ pauper effectus eſt: nec
in iordane fluuio baptizatū altero
appellauit vocabulo ſed filium vni
genitum: Tu es filius meus dilectuſ
in quo mihi bene complacui: nec ſi
militudo noſtra in diuinitatis muta
ta naturam: nec diuinitas in noſtre
nature verſa eſt ſimilitudinem. Cū
ergo ꝓceſſiſſet ex uirgine deus in ca
quā aſſumpſerat: humana natura
vnum ex duobus ſibi inuicem cōtra
rijs exiſtens carne ac ſpiritu vnū in
deum aſſumitur. Aliud deitatiſ gra
tia preſtat.

Item eiuſdem infra inter cetera.

Iſſus eſt quidē: ſed ut homo:
duplex enim erat in eo naturā
inde deniq; laborauit ex itinere: ide
eſuriuit: ſitiuit: ⁊ fleuit humāi corpo
ris lege.

Sancti Baſilij cappadocenſis
epiſcopi.

Um ergo quedā in chriſto ita
videmuſ humana ut nihil a cō
muni mortalium fragilitate diſtare
videantur: quedam ita diuina ut nul
li alij niſi illi ineffabili nature conue
niant deitatis: heret humani intelle
ctus anguſtia: ⁊ tante admirationis
ſtupore percuſſa quo declinet: quid
teneat: quo ſe uertat: ignorat ſi hoīeꝫ
putat, deuicto mortis regno cū ſpoli
is redeuntem a mortuis cernit: pro
pter quod cum omni metu ⁊ reuerē
tia contemplandū eē: ut in vno eodē
q; ita utriuſq; nature ueritas demō
ſtretur: ut neq; aliud indignum ⁊ in
decens de diuina illa ⁊ ineffabili ſub
ſtantia ſentiatur: neq; rurſū que hu
manitus geſta ſunt: falſis illuſa ima
ginibus eſtimentur.

Sancti Cyrilli epiſcopi.

Omo natus eſt: cum ſit natu
ra deus dei patris uerbū: quo
niam ſimiliter ut nos ſanguini com
municauit ⁊ carni. Sic enim i terris
apparuit: non amittens quod erat;
ſed aſſumens humanitatis naturaꝫ
in ſua ratione perfectam.

Eiuſdē in libro qui dr̄ Scholia.

Nus igitur eſt ⁊ ante incarna

tionē deus verus:⁊ qui in huma
nitate māſit:id quod erat:⁊ eſt: ⁊ erit
non diſcernendo igitur vnū diſcer
nendo igitur vnum dominum Jeſū
chriſtum in hominem ſeorſum ⁊ de
um:ſed vnum eundemqꝫ Jeſuꝫ chri
ſtum eſſe dicimus non ignorātes dif
ferentias naturarum: ſed cauſe con
fuſas inter ſeſe ſeruantes.

Item eiuſdem:cuius ſupra.

Intelligitur tanquam aliud i
alio habitare:ideſt diuinaꝫ na
turam in humanitate:non perpeſſaꝫ
commixtionem aut commutationē
ut eſſet quod non erat.quicquid.n.
in alio habitare dicitur: non ipſum
fuit tale quale eſt id quod habitat:
ſed aliud in alio magis intelligitur.
At uero in uerbi natura ⁊ humani
tatis ſolam nobis differentiam deſi
gnat diuerſitas naturarum: vn⁹ enī
ex vtroqꝫ intelligitur chriſtus. Ergo
in confeſſionem ut ante dixeram in
habitaſſe uerbum ait in nobis. Scit
enim vnum eſſe filium vnigenitum
carnem factum ⁊ hominem.

Item cuius ſupra ad Neſtorium

Sit igitur magna ⁊ ſancta ſyno
dus ipſuꝫ qui eſt ex deo patre
naturaliter natus filium vnigenituꝫ
deum verum de deo vero:lumen de
lumine:per quem ⁊ cum omnia fece
rit pariter hunc deſcendiſſe:incarna
tum eſſe:⁊ hominem factuꝫ dei ver
bum. Non enim dicimus ꝙ dei na
tura conuerſa uel mutata facta ſit ca
ro:nec ꝙ in totum hominem qui eſt
ex anima ⁊ in corpore transformata
ſit:ſed illud magis ꝙ carneꝫ anima
tam anima rationali ſibi copulaue
rit uerbum ſubſtantialiter ineffabili
ter:ut factus ſit homo: ⁊ nūcupatus
ſit etiam filius hominis: non nuda
tantūmodo uolūtate: ſed nec aſſum
ptiōe ſolā perſonē ſed ꝙ diuerſe qui
dem nature in vnū conuenerūt: vn⁹
tamen ex ambabus xp̄s ⁊ filius: nō
euacuata aut ſublata diuerſitate na
turarum per coniunctionē:ſed quia
ſimul nobis effecerūt vnū dominuꝫ
⁊ xp̄m ⁊ filium ideſt diuinitas ⁊ hu
manitas per arcanam illam ineffa
bilemqꝫ copulationē ad vnitatem.
Itaqꝫ is qui ante omnia ſecula nat⁹
eſt ex patre:etiam ex muliere carna
liter dicitur ꝓcreatus: nō quia diui
na ipſius natura de ſacra virgine ſū
pſit exordium. Nec quod propter
ſeipſam opus habuerit ſecūdo naſ
ci:poſt illam natiuitatem quam ha
bebat ex patre. Eſt enim ineptū hoc
⁊ ſtultū dicere ꝙ is qui ante omnia
ſecula eſt ſempiternus patri ſecūde
generationis eguerit ut eſſe inciperet:
ſed quia ꝓpter nos ⁊ ꝓpter noſtrā
ſalutem naturam ſibi copulauit hu
manam:⁊ ꝓceſſit ex muliere idcirco
natus eſſe carnaliter. Neqꝫ.n.primū
natus eſt homo cōmunis ex ſancta
virgine:⁊ tunc demū inhabitauit in
eo uerbū:ſed in ipa vulua vteroque
virginali ſe cū carne coniūxit ⁊ ſuſti
nuit generationē carnalē carnis ſue
natiuitatem ſuam faciens. Sic illuꝫ
dicimus ⁊ paſſum eſſe ⁊ reſurrexiſſe
non quia deus uerbum in ſua natu
ra paſſus ſit:aut clauorum tranſfixi
ones aut alia ſuſtinuerit vulnera:de
us nāqꝫ incorporalis extra paſſionē
eſt Sed quia corpus illud qd ipſi⁹
ꝓprium factum eſt:paſſum eſt: ideo
hec omnia ꝓ nobis ipſe dicit paſſus
Inerat enim in eo corpore quod pa
tiebatur: deus qui pati non poterat
Simili modo ⁊ mortem ipſius intel
ligimus:īmortale enim ⁊ incorrupti
bile eſt naturaliter ⁊ vita ⁊ viuificās
deus verbū. Sed quia corpus ipſi⁹

ꝓprium gratia dei iuxta Pauli vo
cem pro omnibus mortem guſtauit
iccirco ipſe dicitur morté paſſus eſſe
ꝓ nobis: non ꝙ ipſe mortem eſſet ex
pertus: quantum ad ipſius naturaȝ
pertinet. Inſania eſt enim hoc uel
ſentire uel dicere. Sȝ ut quod ſupra
diximus: vera caro ipſius morté gu
ſtauit: ita ⁊ reſurgente carne ipſius
rurſus reſurrectionem dicimus: nõ
quia in corruptionem ceciderat: qđ
abſit: ſed quia eius corpus reſurre
xit. Ita xp̄m ⁊ deum vnũ cõfitemur
non tanq̃ȝ hominem cum deo coad
iuuantes: ne diuiſionis quedã ſpeci
es inducatur: ſed vnum iam deũdeȝ
adorãtes: quia nõ eſt alienũ a verbo
corpus ſuũ cum quo ipſe etiã aſſidet
patri. Nec hoc ita dicim⁹ quaſi duo
bus filiis aſſidentibus: ſed uno cuȝ
carne per vnitatem: quia ſi talem co
pulationem factam per ſubſtantiam
aut quaſi parum decorã noluerim⁹
accipere: in id incidimus ut duos fi
lios eſſe dicamus. Neceſſe eſt enim
diſcernere ⁊ dicere hominem ſepara
tum fuiſſe ſola filii appellatione ho
noratum: ⁊ rurſum quod eſt ex deo
⁊ nomine ⁊ ueritate filium dei. Sed
diſcernere in duos filios dei non de
bemus: unum dominum Ieſuȝ chri
ſtum: neqȝ id adiuuat rectaȝ fidei ra
tionem: licet nonnulli copulationeȝ
neſcio quam prohibeat perſonaruȝ:
Non dixit enim ſcriptura uerbum
dei perſonam filii hominis aſſupſiſ
ſe: ſed carnem factum eſſe. id autem
eſt oſtendere dei uerbuȝ ſimiliter ac
nos participium habuiſſe carnis et
ſanguinis: ⁊ corpus noſtrum ꝓpter
ſuum feciſſe: ⁊ hominem ex muliere
ꝓceſſiſſe: non abiecta non depoſita
deitate aut generatione illa quã ha
bebat ex patre: ſed manſiſſe: etiam in
aſſumptione carnaliter deum quod
erat: hoc ubiqȝ recte fidei ratio ꝓte
ſtatur: in tali ſenſu patres ſanctos fu
iſſe comperimus. Ideo illi nõ dubi
tauerunt ſanctam uirginem dicere
theotocon: non ꝙ uerbi gratia dei
taſqȝ de ſancta uirgine ſumpſit exor
dium: ſed ꝙ ex ea natum ſit: ſacrum
illud corpus animatuȝ anima ratio
nali cui ſubſtantialiter adiuuatum
dei uerbũ carnaliter natũ eſſe dicit.

Laus deo. Finis.

Diui Leonis pape viri eloquentiſſi
mi ac ſanctiſſimi ſermões Andreas
Parmẽſis ſocius artis impreſſorie
ſolita diligentia impreſſit Venetiis
anno ſalutis: M.cccc.lxxxv. quin
to Non. Martii.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Regiſtrum huius operis.

a

Primū vacat

Joannis an.

mo tertius

Beati leonis

b

vitare mul.

magnis

in domini

prudentiam

c

quem magi

dicens confitebor

Agnoſce

rias adhibuit

d

dignam

ipſo factum

affectu illud

cem ut iu

e

nem ſuum

Maria.

De epiphania

mens dura

f

ſentiant

patris

eius eſſet

riū preſtetur

g

iudicio

dubitet

poſſumus

repit dele.

h

qui locis

De paſſione

a dextris

legittimis

i

neſtium

ſeuit quem

ditamur

terunt

k

nunquam

altitudo

inmemoris

vnde

l

noſtri

crediderunt

eadem

ceptum

m

largiaris

neminem

omnium

gaudentes

n

de corpore

exemplaris

ecclesia

o

item eiuſdem

in terras

Leo, Magnus - Venetia 1485
Haine 10013

Dos docs. cadascun
H. c. b.

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
4º
Biblioteca de Catalunya
Reg. 501.905
Sig.
Inc. 949-4º